קרובים לבושי מכלול בחורי חמד כלם יחזקאל כ״ג

דרך אור

ספר מכלול

שחבר החכם רבי דוד קמחי ראש

המדקדקים, עם קצת נמוקים מאסף
רבי אליה אשכנזי המדקדק
ובו יבאר כל חלקי
הדקדוק

נדפס בבית דניאל בומבירגי
בשנת ש״ה לפ״ק

בויניציאה

תהי ידך לעזרני כי פקודיך בחרתי

השכל יודע אשר נכחי ולעלגי שפה אהו רוחי׳
יגל בשל שיחי ואמרתי על גו כמשר יערף לקחי׳
אקרא בשם אל לעזור אותי כי הוא לבד שברי ומבטחי׳
ידע לבבי כי בתום הולך בוחן סעיפותי ובן שוחי׳
לא לעשות לי שם אני כותב ולהעלות זכרי ושוב שבחי׳
אכן לישר נעוה לשון ולנחלה שפה יהי מרחי׳
וליודעים חן מענה אתן גם לחכמים ארקחה רקחי׳
ספרי יהי זכרי ואעדהו תמיד בטוטפת עלי מצחי׳
כספי זהבי הוא וטוב סחורי הוא יהיה מכרי ומקחי׳
הוא יהיה לחמי בעת ארעב ולריב לשונות יהיה שלחי׳
הוא יערוך שלחן לכל רעב שלחן לשון עבר ובו יחי׳
ולשואלים לו מי ילדהו יענה לבב דוד בנו קמחי׳

עם אל אם תאבו ושמעתם טוב פריו תאכלו הנהדר׳
מעץ חיים לקטו לכם לא יעלה בו קוץ או דרדר
ולשון עבר למדו הישב דרשו משפטו הנהדר׳
ובאור דקדוק יאור לכם אור בהיר עולם לא יקדר׳
מה לכם אל ים או מדבר הא לכם סוהרת עם דר׳
דרשו מעל ספר וקר אז אחד מהם לא נעדר׳

דורש לשון קדש שבה אתי אודיעך חקיו ומהלכיו׳
ספר כתבתיו לך פקח עינך עליו ובנתיבו ובדרכיו׳
מכלול קראתיו כי כלולים בו מבטא לשון עבר ומערכיו׳

לכל חכמה קטנה או גדולה בדקדוק תעשה מוסר תחלה׳
לכל תהיה כשם פעל ומלה כמו עור ממשש באפלה׳

תם

שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול

נאם דוד בן יוסף בן קמחי הספרדי

יתברך
ויתעלה השם רוח אדם בקרבו׳ ודעת ותבונה בלבו׳
לחקור ולדעת׳ נפש היודעת׳ לדרוך שביליה׳
ולאחוז מסלוליה׳ לפלס מעגליה׳ ללכת בדרכי יושר׳
ובנתיב כושר׳ לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו׳ ויבחר
בישראל מכל האומות׳ ובלשון עבר מכל הלשונות׳
ובו נגלה לעמו באחד ההרים׳ וידבר להם עשרת
הדברים׳ וצוה ע״י נביאו ללמד להם מצות וחקים׳
ומשפטים צדיקים׳ ויהיו מלומדים בנעוריהם׳ לשון
עבר אביהם׳ ומיום גלו אבותינו בארץ לא להם׳ בין
הגוים ההם׳ וילמדו לשונם וישכחו לשון הקדש עד
הרגילו בניהם ובני בניהם עד היום לדבר לשון נכרית
ושפה זרה איש ללשונו בארצותם׳ לפי מקום גלותם׳
בקדר ואדום׳ וכל לאום ולאום׳ לא נמצא בידינו׳
רק מה שנשאר כתוב אצלנו׳ עשרים וארבעה ספרים
ומלים מעטים בדברי המשנה׳ ועל כן צריכי׳ אנו להזהר
על מה שיש בידינו מן הלשון להנהיגו כמשפטו ושלא
להשחיתו ולדבר בו דברים אשר לא כן׳

ואמנם קדמונו והזהירונו עליו והורונו נתיבתו
החכמים אשר היו לפנינו׳ וראש
המורים ומישרי הלשון החכם רבי יהודה פאסי הנכונה
חיוג מצאו בזמן ההוא מעוותת בפי אנשים ונשחתת
בלשונותם׳ ויחבר שני ספרים׳ מאירים כספירי׳׳ ספר
בעלי הרפיון׳ וספר בעלי הכפל׳ נותני לשון למודים׳
פוקחי עינים עורות׳ ולשון עלגים תמהר לדבר צחות׳
ואחריו החזיק החכם רבי יונה אשר מלאו לבו לכתוב
ספרי רבים ולהאריך בדקדוק הלשון ובעניניו׳ על כל
אשר לפניו׳ כאשר ראינו אנחנו ואחרים רבים התעסקו
בדקדוק הלשון ויכתוב כל אחד מהם ספרים על שמו׳
ואם יבא אדם ללמוד חכמת הדקדוק ילאה ללמוד כל
הספרים אשר חברו המחברים ויצטרך להתעסק בהם
כל ימיו׳ ולא טוב היות האדם ערירי מחכמת הדקדוק
אבל צריך לו להתעסק בתורה ובמצות ובפירושי׳ וצרכי
ענינם בדברי רז״ל ולהתעסק בדקדוק על דרך קצרה
כדי שיספיק לו ללמוד התיבות בתיקונן׳ ולדעת יתרון
האותיות וחסרונן׳ ולהזהר בו בדבריו ובביאוריו
ובמכתבו ובהרהורו׳ וגם רז״ל הזהירונו בזה ואמרו לעולם
ילמד אדם לתלמידו דרך קצרה׳ והספרי׳ אשר יתעסק
בהם האדם למלאת רוב ספקו מן הדקדוק הם ספרי
החכם רבי יהודה עם מה שהוסיף עליו החכם רבי יונה
ולדעת הענינים ספר השרשים ואף על פי שיש בהם
דברים הרבה שלא לצורך ושילמוד המלמד בלתם מה
שיצטרך לו וגם במקומות חסרים מהצריך לו:

ויער יי את רוחי ויאמץ את לבבי לכתוב ספר
בדרך קצרה ובאתי כמלקט שבלים
אחרי הקוצר וכמעולל אחרי הבוצר ויצאתי בעקבותיה׳
לקצר דבריהם ולכתוב ספר קראתי שמו ספר מכלול
כי רצתי לכלול בו דקדוק הלשון וענינו על דרך קצרה
כדי שיהא נקל לתלמידים ללמוד אותו ולהבין נתיבתו
ויהיה מזומן להם בו כל מה שיצטרכו לדקדוק ולענין׳

ואכתוב תחלה חלק הדקדוק ואחריו חלק הענין׳
ודרכתי בסדורו דרך הראשונים לסדר
המלות על סדר האותיות שיהיה נדרש לדורשו ונמצא
למבקשו:

ולומר בתחלה כי למון הקדם וכן כל למון בחלק
למלמה חלקים:

שם פעל מלה

ואכתוב שער דקדוק הפעלים בתחלה ואף על
פי שהשם קודם לפעל כי הפעל יצא
מהשם׳ ואמרו כי השם כמו הגוף נושא המקרים והפעל
כמו מקרה׳ אבל מפני אורך תבונת הפעלים אכתוב
שער דקדוק הפעלי׳ תחלה׳ ואחריו שער דקדוק השמו׳׳
ואחריו שער דקדוק המלים׳ אבל בחלק הענינ׳ אפרש
שלשתם ביחד על סדר האותיות׳
ומהשם אשר לו נתכנו עלילות׳ ולו נאות התהלות׳
אשאל העזר להחל ולכלות׳

שער הפעלים

בנין הפעלים יבנה בשמונה טורים

הטור האחד הוא בנין הקל והוא יסוד הפעלים
ונקרא כן כי לא נוסף בו אות על האותיו׳
הסודיות כי אם לשמש לצורך בנינו לנמצא ולנסתר
ולמדבר בעדו ולנקבה ולרבים ולרבות׳ והאות
המשמשת אינה תוספת אחר שהיא לצורך השמוש
ולהורות על המדבר׳ אבל ההא והמם הנוספות בבנין
הפעיל וכן בשאר הבנינים ההיא תקרא תוספת כי אינם
מורות על המדבר ואינם משמשות רק הם לחברת הבנין
והמדברים הם בשלשה דרכים׳ נסתר׳ נמצא׳ מדבר
בעדו׳ ומנהג הלשון הוא לדבר בהם כאחד לפעמים
כמו שמעו עמים כלם׳ ואולם כלם תשבו ובאו נא׳ מיכה א איוב יז

לכלם ולסרניכם : כי יבשו מאילים אשר חמדתם : היה (שמואל א ו, ישעיה א)
זרועם לבקרים אף ישועתנו בעת צרה והדומים להם (ישעיה לג)
ועוד נכתבם בבנוי הלמד בשרש מחה :

ואבני הטור הזה שלשים ושנים כמספר נתיבות החכמה :

האבן הראשה היא בת שלש אותיות יסודיות והמשל לך מלת

פעל

כי היא בת שלש אותיות לבד / כי הנה שבין הפא והעין איננו יסודי כי אם להרחיב המוצא / כי לא תוכל להוציא שתי אותיות בתנועה אחת מבלתי נח בינים אם לא תרגש השנית וזה לא יתכן להדגש כי על כן נקרא קל כי כל אות דגושה יכבד עליך מוצאה / אך מבלי דגש תוציאנה בנחת ובקלות מבלי עמל / והנה לך עדים נאמנים על הנח שבין הפא והעין כי איננו יסודי העתידים שהם אפעל יפעל כי הפא בשוא וכן כלם כי אבד הנח בהם / ואלו היה יסודי היה קים והיינו אומרים אפעל יפעל הפא בקמץ / הנה לך כי האבן הראשה בת שלש אותיות יסודיות / ויש פעלים שתנוח אחת בהם או תחסר / והנני עתיד לבאר האבנים אבני גזית אחרי אבני שלמות / ותצא האבן הראשה על ג׳ פנים :

אמר המדקדק היה לנו לומר כי אם לא תנקד השנית כמו גם כמו מכרתם
אמר המדקדק גם לא יתכן להנקד כמו כי אין שוא לפני נח כלל וקיינו האות מכמוף מתניכה כלי ניקוד

האחד פעל שיהיה הפא בקמץ גדול והעין בקמץ קטן כמו כי חפץ בברית (בראשית לד)
יעקב / כי לא חמץ / וכן (שמות לג)
לרבי׳ בהפסק חדלו פרזון (שופטים ה)
בישראל חדלו / ודגש הלמד לתפארת המלה כי בן דרך העברי׳ לחזק קריאת האותיות בדגש לתפארת הקריאה בהפסק הטעמים / וכן ורעבים חדלו / ואיש (שמואל א ב)
ברעהו יהתלו / לי שמעו ויחלו / לשונם בצמא (ירמיה ט, איוב כט, ישעיה מא)
נשתה : למען היה לה ברק מרטה / והיא מרטה / (יחזקאל כא, יחזקאל שם)
וכן דרכם לחזק קריאת האותיות בדגש לתפארת הקריאה גם בלא הפסק / והוא שתהיה האות שואית כמו מקדש / ואברה לי / ובעצבת לב וכל עצביכם (שמות טו, הושע ב, משלי טו)
הנגושו / נצרה על דל שפתי / נצרה כי היא חייך / (ישעיה נח, תהלים קמא, משלי ד)
ולא יכלה עוד הצפינו / יצא קרן אחת מצעירה / (שמות ב, דניאל ח)
נגוסה ונתקנוהו מן העיר / בעבור הרעימה / ואת ענבי (שופטים כ, שמואל א א, דברים לב)
נזיריך / מנזריך כארבה / עקבות הרים / עקשות פה / (ויקרא כה, נחום ג, משלי ד)
עקבי סוס / עקבות משיחך / ועקבותיך לא נודעו / (בראשית מט, תהלים פט, תהלים עז)
וכל קשתותיו דרוכות / וקשתותם תשברנה / השבת (ישעיה ה, תהלים לז, תהלים פט)
מטהרו / בנות מלכים ביקרותיך / הליקחת עמים / (תהלים מה, בראשית ל)
אם יקרך עון / מקרה לילה / ויתכן שהטעם לשמוש (שמואל א כח, דברים כג)
דגש הקוף לחסרון נון מן ובהמרותם תלן עיני / (איוב יז)

אמר המדקדק וכן לנקבה ולשונם לחכם דבקה ודעוקה טהפסק

חשבונות רבים / וירא אריה בעצרותיכם / אלה הם (קהלת ז, עמוס ה)
שהרגש בהם לתפארת הקריאה / ובא אזלתם שערים (שמות ה)
עין הפעל בסגול שלא כמשפט כי היה משפטו בצרי כמו
כי חפץ / כי לא חמץ / יהיה פעל עבר אנשם / והסגול בא (בראשית לד)
שלא כמנהג כי לא מצאנו לו שני / ובא שם התאר
על משקל זה כי לא אל חפץ רשע אתה / לא תאכל (תהלים ה, דברים יז)
עליו חמץ :

והשני פעל שיהיה הפא בקמץ גדול והעין בחולם כמו ולא יכל משה לבא / (שמות מ)
ולא יכל יוסף / אשר יגורת מפניהם / ובא קמץ חטף (בראשית מה, דברים)
תחת חולם במלת ויכלת עמד לפי שהוא מלרע מפני (שמות יח)
הואו / ובהפסק גם יכלתי / להוציא את הכנם ולא יכלו / (בראשית ל, שמות ח)
הרים נזלו / ודגש הלמד לתפארת המלה / ושם (ישעיה סד)
התאר על משקל זה / גדול / קטן / רחוק / קרוב /

והשלישי פעל שיהיה הפא בקמץ גדול והעין בפתח גדול כמו ואביו שמר (בראשית לז)
את הדבר / ולא זכר שר המשקים / וכן בהפסק לרבים (בראשית מ)
או בהעמדה אבל תהיה העין קמוצה את משמרת ה׳ (במדבר ט)
שמרו / בעזבוניך נתנו / ודגש הנון לתפארת המלה / (יחזקאל כז)
וכן לשונם בצמא נשתה / והדגש לתפארת המלה / (ישעיה מא)
כי לא ידגש נשתה כמו שמרה זכרה בהפסק / ומבלי
הפסק נשתה גבורתם / ושם התאר על משקל זה אבל (ירמיה נא)
ישתנה כי הוא כלו קמוץ כמו / חכם / רשע / סכל / וכן
עלה זית טרף בפיה שם תאר כלומר טרוף בפיה והפעל (בראשית ח)
העובר חציו קמוץ וחציו פתוח / ואם בסוף פסוק או
באתנח כלו קמוץ כמו פקד את שרה כאשר אמר / (בראשית כא)
ובמושב לצים לא ישב / וכן כלם / ובשלשת הספרים (תהלים א)
המקל השלישי לזרקא שהוא במקום סגולתא בשאר
הספרים יש לו משפט אתנח וסוף פסוק / כמו חנני ה׳ (תהלים ו)
כי אמלל אני : בשלום יחדו אשכבה ואישן / ובא (תהלים ד)
החפיר לבנון קמל בפתח באתנח / וכתב רבי יעקב (ישעיה לג)
בן אלעזר בספר השלם שחבר כי בא בפתח לפי שאלו
היה בלא הפסק היה קמל בצרי כמו קנה וסוף קמלו (ישעיה יט)
והוסב לפתח מפני ההפסק / אבל אם היה מגזרת פעל
בפתח היה באתנח קמץ / וכן כתב רבי יונה וכתב כי זה
הטעם בכל מקומות שנמצא פתח באתנח וסוף פסוק
בשמות ובפעלים שהיו בלתי האתנח בצרי / וכל אשר
הם מגזרת פעל בצרי ישוב פתח באתנח וסוף פסוק
ואשר הם מגזרת פעל בפתח ישוב קמץ באתנח וסוף
פסוק וכן דעת רוב המדקדקים / אבל ראיתי כי רבי
יונה יחס זה והטעם אליו ואם כי הוא חדשהו ולא קדמהו
אדם בו / ושם שפט את ישראל / אריה שאג / ה׳ מלך (שמואל א ז, עמוס ג, תהלים צט)
ירגזו עמים / ה׳ מלך תגל הארץ / ה׳ מלך גאות לבש / (תהלים צז, תהלים צג)
כי הוא טרף / רשע יראה וכעס / עשה ה׳ אשר זמם (הושע ו, תהלים קיב, איכה ב)
כאשר זמם / על שגגתו (דברים יט, ויקרא ה)
אשר שגג / והשיב את (ויקרא שם)
הגזלה אשר גזל / וירם
השמש וירח עמד / כי ה׳ (חבקוק ג)
צבאות יעץ / ורבי יונה (ישעיה יד)
הביא גם כן דבק שלמה (מלכים א יא)
לאהבה :

אמר המדקדק לא נתנה כלל זמם רק בפתח וכן כאשר זמם ה׳ צבאות בראש זכריה אינו קמוץ גם כמוסיה נגלה לא חשיב רק עשה ה׳ אשר זמם ודוק

לאהבה ולא מצאתיו כן בכל הספרים המדוייקים כי אם
במקצת כל אלה נכרים באו שהם פעלים עוברי׳ ואינם
בהפסק והם קמוצים ׳
וגם באו בזקף קמוצים כי
גם הזקף יש לו משפט ה
ההפסק במקומות רבים ׳
לחמו לרעב נתן ׳ חבול
לא חבל ׳ ותרכית לא
לקח ׳ את בכורתי לקח ׳ או את העושק אשר עשק ׳
הוא זמות יעץ ׳ ותלהטהו מסביב ולא ידע ׳ את כל
רכושן אשר רכש ׳ קדמאה דפסוקא כרע נפל ׳ תנינא
דפסוקא קורא דגר ולא ילד ׳ וגם במלך נבוכד נאצר
מרד ׳ כי לאלהי אביו דרש ׳ הצדיק אבד ׳ אם
יועצך אבד ׳ משקל נזמי הזהב אשר שאל ׳ אל ההרים
לא אכל ׳ על ההרים לא
אכל ׳ אל ההרים אכל ׳
את העיר אשר שאל ׳
ומשפט אלהיו לא עזב
דם יחשב לאיש ההוא דם
שפך ׳ ולא במשלו אשר
משל ׳ וגם דם הנקי אשר שפך ׳ גזלות גזל חבול לא
השיב ׳ בנפש אחיו אשר הרג ׳

אא
מסורה גדולה אא״כ קמץ חד
חד קמץ בזקף והוא הוסיף
עליהן עוד ׳ ועוד הכיא מהן
חד בה כתלת מקצות שם

אא
כתוב הספרים אכל הראשון
פתוח והכלא אכל קמוצים ׳
וכן מסורה לאכל פתח
פתוחה והלא אכל קמץ פתוחה
ודוק

אל כל אשר תהיה שמה האבן על אחת משלשה
פנים אלו שזכרנו פעל פעול פעל תורה
על יחיד נסתר שפעלתו היתה לזמן עבר וקריאת המלה
מלרע ׳ מי פעל ועשה ׳ אמר יי ׳ וכשתבא בסמוך
למלה זעירא
או למלה שהוא
מלעיל תהיה
גם היא מלעיל
כמו עליונו אבד
בלה ׳ ושאל
לו ׳ וקרא בו ׳
קרא לילה ׳
וכלה זעם ׳ ולא
היה מים ׳ ונשא
ענף ועשה פרי ׳
וכבר באו מהם
על זה הדרך
מלרע מי ברא
אלה ׃ ויבש
הנחל כי לא
היה גשם ׳

אא
לא היה צריך לזה אלא מלה שהיא מלעיל
כי מלה זעירא פשיטא שהיא מלעיל ׳
וכן מה שאמר או מלה שהיא מלעיל וכו׳
אינו צודק כי יש שני מיני מלעיל האחד
כשהטעם בראש התיבה כמו אה שהביא
והב׳ כשהטעם באמצע המלה ׳ וזה הב׳
אינו מסיב הטעם לאחור וההמלה שהיא
מלרע להיותה מלעיל ונמשל כי כאשר
יקום איש הוא מלעיל בעבור מלת איש ׳
אבל על פי לא יקום מורה אעפ״י שהטע׳
במורה מלעיל תחת הריש לא היה
טעם יקום מלעיל לפי שאין הטע׳ תחת
האלף לכן הלל או כשהטעם בראש
המלה ׳ ואמר זה כי הוא כלל גדול
ולא קרינוי אדם כו ׳

בעבור האדמה חתה כי לא היה גשם בארץ ׳ כי לא
היה דשא ׃ ולא היה לחם לעם הארץ דירמיה ׳
ודמלכים פליגין עליה ודסמיך למלה זעירא היה איש
גדול לפני אדוניו ׳ ובמקצת ספרים הוא מלעיל ׳
וכן מלרע והיה צדק ׳ ואמר אפס ׳ ואמר הס ׳ בל
למד צדק ׳ אשר לא נשק לו ׳ אשר נטע כרם ׳ נטע
ארן ׳ אתה בקר ׳ ואכל לחם לפניו תמיד ׳ מי יצר אל ׳

ולא יסף עוד לדעתה ׳ אבל ולא יסף עוד מלאך יי
הוא מלעיל וגם באו מ
מלעיל בלתי סמוכות מלה
זעיר׳ או מלה שהוא מלעיל
הנה שכר עלינו ׳ שאול
שאל האיש ׳ ומצאנוה
בנון נוספת יסר יסרני יה ׳

אא
ספק לי אם הכיא את כל
הינגלים והכלל או מקצתן
לך מאחר שלא כל ׳ ודנותיהם
נראה שהכיא את כולן

דנני אלהים כי הדגש בשניהם להבלעת הנון הנוספת
כן דעת קצת המדקדקי׳ ויתכן שהדגש באלה לתפארת
הקריאה ולא לחסרון נון וזהו הנכון ׳

והשנית בת ארבע אותיות עם התיו הנוספת
בסופה להורות על יחיד נמצא שפעלתו
לזמן עבר והנמשל

פעלת הפא קמוצה והעין פתוחה וכן התיו
קמוצה והוא מלעיל ׳ וכן כל פעלת ׳
ופעלתי ׳ ופיעלת ׳ ופעלתי ׳ והפעלת ׳ והפעלתי ׳
ופועלת ופועלתי ׳　　והפעלים הם
נפעלת נפעלתי ׳ ופעלת ופעלתי ׳ והפעלת
והפעלתי ׳ והתפעלת והתפעלתי ׳ כלם מלעיל ׳ אמרתי
הנני ׳ אני יי דברתי ׳ שברת ראשי תנינים ׳ הסתרתי
פני ׳ השמדתי את האמרי ׳ הרכבת אנוש לראשנו ׳
ואת הנערים יודעתי ׳ כי נשבעתי ׳ השברתי קדרתי ׳
פקדתי יתר שנותי ׳ התעברת עם משיחך ׳ כלם מלעיל
והעין פתוחה ׳ וכשתכנס עליה׳ ואו השמוש ישובו מלרע
ברוב ׳ ושמרת את חקיו ׳ ובחרת בחיים ׳ ופקדתי
עליהם ׳ ואכלת את כל העמים ׳ ונתתי גשמיכם ׳
ושכנתי בתוכך ׳ ודברתי משפטי ׳ וקמת ודברת ׳
והזהרת אתהם ׳ והעתרתי אל יי ׳ והשקית את העדה ׳
והכית את כל זכורה ׳ והכיתה את עמלק ׳ והעלית
את נרותיה ׳ וצפית אותו זהב טהור ׳ וצוית אותו
לעיניהם ׳ ונשמרת מכל דבר רע ׳ והתגדלתי
והתקדשתי ׳ ויבאו עם הוו מלעיל ויורו לעבר רוכם ׳
ואכלתי חטאת היום ׳ ודברתי על הנביאים ׳ הגדלתי
והוספתי ׳ ופן אורש ונגנבתי ותפשתי שם אלהי ׳ והכית
בצור ׳ ועברת לו את האדמה ׳ ולקחתי אני מצמרת
הארז ונתתי ׳ ואשר לבד הפעל נחה בהם מן הקל כלם
מלעיל עם הוו הזולתה ׳
ונשאתי לכל המקום ׳
ומצאת שני אנשים ׳
ונשאת המשל הזה ׳

אא
אבל והנאתה והוצאתי הם
מלרע כדינם כי הם מבנין
המפעיל

ועשית לאהרן ולבניו ׳ ובנית מזבח ׳ וקנית בקבק ׳
וראית בשביה ׳ ובא אחד מלרע ואפית אותה ׳ וכן
וחצית את המלקוח ׳　כפשט אחד לבד לקריאת בן
נפתלי ׳ ולקריאת בן אשר הוא מלעיל בשני פשטין ׳
וכן ועשית עטרות ׳ לבן נפתלי הוא מלרע ׳ וכשיהיו
השלמים בהפסק יהיו לעולם מלעיל בוו ובזולתה והעין
קמוצה ׳ לבלתי אכל ממנו אכלת ׳ פן תאכל ושבעת
ובתים טובים תבנה וישבת ׳ ממי נעמת ׳ ואולי צאנך
לא אכלתי ׳ וכן רבים בקמץ ׳ וכבר באו מהם בהפסק
בפתח ׳ הנה נא זקנתי ׳ ואני זקנתי ׳ נאספו עליו

נכים ולא ידעתי לחם הפחה לא אכלתי לפנים הארץ יסדת וכסאו לארץ מגרתה ואני אליך יי שועתי ועֻרים נחשת כי אני כתמי הלכתי על שדה איש עצל עברתי ופן אורש וגנבתי אחת היא על כן אמרתי כי אמר איוב צדקתי על כן לא הגדתי כל פקודי כל ישרתי אלהי מערכות ישראל אשר חרפת בשפתי ספרתי ולי לא הגדת מכל מלמדי השכלתי כל אנחתה השבתי פן תדבקני הרעה ומתי הדר השבתי ותקות אנוש האבדת ואת עמלק החרמתי על כן אמאס ונחמתי וכל דרכי הסכנתה וכן על פי המסורת כל שברת ושברתי ודברת ודברתי והצלת והצלתי פתחין באתנח וסוף פסוק ופעמים יכתב ברה הנח שאחרי התיו הנוספת כמו הסכנתה מגרתה האשה אשר נתתה עמדי אשר גרתה בה זולתם רבים :

והשלישית בת חמש אותיות עם התיו והוד הנוספו להורו על יחיד מדבר בעדו או יחידה מדברת בעדה שפעלתם לזמן עבר והנמשל פעלתי הפא קמוצה והעין פתוחה

והרביעית בת ארבע אותיות עם הוו הנוספת בסופה להורות על רבים זכרים או נקבות נסתרות שפעלתם לזמן עבר והמשל

פעלו קמוץ הפא והעין כשוא ופתח כמו כי רחקו מעלי ושחשו אותו

ואם בהפסק העין בקמץ פעלו באתנח וסוף פסוק וזקף ופעמים בא עם הטרחא אם לשלום יצאו ואם למלחמה יצאו עד יעזר נגעו וזולתם וכן בשלשת הספרים הנעימה הסמוכה לסוף פסוק דינה כמו הטרחא ופעמים קמוצה כמו כרשת זו טמנו וכן עם התביר כי מרעה אל רעה יצאו וכאשר הוא מגזרת פעל שהעין בקמץ קטן כן בהפסק העין בקמץ קטן כמו ומארזות גברו לאמר שממה ואויבי חיים עצמו ואכלו בשעריך ושבעו וכן לגזרת פעול בהפסק בחולם להוציא את הכנים ולא יכלו ומצאנוה בנון נוספת אשר לא ידעון צקון לחש ופעמים יפול כנוי הרבים על אחד מהם כמו ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ונגף אחד מהם כי אם יפלו אם יפול אחד מהם וכן באש ישרפו אותו ואתהן את אחת מהן והיא אשר לקח בעבדה וכן כשתים תתחתן בי היום באחת משתים אל ירכתי הספינה אל אחת מהירכתים ויקבר בערי גלעד באחת מערי הגלעד ועל עיר בן אתונות בן אחת מהאתונות והדומים להם וכן על מזוזת ביתך על אחת מהמזוזות לפי הקבלה וכאשר יבוא לשון יחיד על רבים או לשון רבים על יחיד הוא דרך קצרה והוא מנהג הלשון הנוהג בהרבה מקומות כמו ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו ויבא משה ואהרן וקבל היהודים עדיו יבא ויבשו ויקראו אל שוער העיר ויגידו להם רוצה לומר אל כל שוער והם היו רבים כמו שאומר להם וכן ויקרא השוערים

וישב את משה ואת אהרן וצדיקים ככפיר יבטח וצדקת צדיקים יסירו ממנו ויבא אלי אנשים נלכדה הקריות והמצרות נתפשה לא המעד אשריו כי מצפון יבא לה השודדים והטאהינו ענתה בנו ועיני קמה דעלי חכמות בחוץ תרנה שהוא כמו תרנן חכמות שרותיה תענה שדד מואב ועריה עלה בנות צעדה והדומים להם וכן לשון רבים על יחיד מפני המלחמה אשר סבבהו כי תקראנה מלחמה ברגלים תרמסנה עטרת גאות ידה ליתר תשלחנה יחפרו בעמק וישיש בכח נסו ואין רודף רשע הר גבננים מה נמלצו לחכי אמרתך והדומים להם ויש לתת טעם בהם למה באו כן כמו שאני עתיד לבאר במלת יתצפנו בשרשו בחלק הענין והמשכיל יבין כל אחד ואחד לפי מקומו ויש שיבואו בלשון תפארת ליחיד כמו תבינו ואחר נדבר נחשבנו כבהמה נטמינו בעיניכם משכני אחריך נרוצה נגילה ונשמחה נזכירה דודיך מיין ויאמר אבשלום אל אחיתפל הבו לכם עצה מה נעשה ויש מפרשים כן נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ואדוני אבי ז"ל פירשו כי הוא מדבר כנגד ארבעה יסודות כי אם בשאר הבריאות תוצא הארץ תדשא הארץ ישרצו המים ובאדם רצה לתת בו רוח עליונה לפיכך אמר נעשה וכן בצלמנו הרוח בצלם עליונים והגוף בצלם תחתונים וכן יבא בלשון תפארת בארמי ופשרה נאמר קדם מלכא ואחרים זולתו וכן מנהג בשאר הלשונות לדבר בלשון תפארת ליחיד ויש שיבא לשון יחיד על רבים והוא דרך כלל כמו ויהי לי שור וחמור כי אם הסוס אסור וגומר וירכבם על החמור ותעל הצפרדע ותהי הכנם כה תאמרון לאיש יבש גלעד ואיש ישראל נגש וילד ביתו הם יאכלו בלחמו מאת בכור מישראל לקח את הכסף סוחר צידון עובר ים מלאוך כי נשמדה מבנימן אשה לתת חרב בידם להרגנו קבר פתוח גרונם לשונם יחליקון נפשם לא ישבעו לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו אלה והדומים להם דרך כלל בלשון יחיד ידבר על רבים ואין באלה וכדומיהם חסרון ענין כלל

והחמישית בת חמש אותיות עם התיו והמם הנוספות בסופה להורות על רבים נמצאים שפעלתם לזמן עבר והנמשל פעלתם הפא בשוא והעין בפתח והתיו בסגול וכחירק מקום הפתח וירשתם אותה ויצאתם ופשתם והראני בתשלומו ופשתם היוד בחירק ובסגול הלא שאלתם עוברי דרך ושאלתם לו כשמי לשלום הנה המלך אשר בחרתם ואשר שאלתם וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי אלה מן שאל ירש בצרי כי הצרי והסגול והחירק קרובים ויבא זה תמורת זה אבל אשר הם מגזרת פעל בפתח יבאו פתח לעולם והוא לעולם מלרע זולתי הוו ועם הוו ומצאנוה להורות על הנקבות הנמצאות כאשר עשיתם עם המתים ועמדי וכי ירכם מלאתם

ונקדו

ונקדו פא פעלתם ופעלתן כשוא שלא עשו כן בשאר העוברים שלא להרבות התנועות בהרגשת חמשה תנועות ושלשה מהן בתנועה והקלו המלה ואמרו הפא בשוא :

והששית בת חמש אותיות עם המם והנון והוו הנוספות להורות על רבים זכרים או על נקבות מדברים בעדם שפעלתם לזמן עבר והמשל פעלנו הפא קמוצה והעין פתוחה והוא לעולם מלעיל בלתי הוו ועם הוו · ואם בהפסק תהיה העין קמוצה · וכן כל פעלנו והפעלנו ונפעלנו כלם משפט אחד להם · ובאו מהם בהפסק בפתח ואמרתם הצלנו · מהשלל אשר הצלנו · ואת היותר החרמנו ·

והשביעית · בת ארבע אותיות עם ההא הנוספת בסופה להורות על יחידה נסתרת שפעלתה בזמן עבר · והמשל פעלה הפא קמוצה והעין בשוא ופתח · ואם בהפסק כלו קמוץ חלב נתנה ואם לגזרת פעל בצרי צהלה ושמחה · ובאה עם התיו להורות על הנקבה כמו כי אזלת יד · ונשכחת צור · ואת כל ונכחת · וקראת אתכם · היא נפלאת בעינינו · אשר הובאת לך · ועשת את התבואה · ושבת לנשיא · והאות שלפני התיו קמוצה כאשר נכתב אחריה נח כמו וקראת ותבריו · וכאשר לא נכתב אחריה נח פתח אבל ועשת הוא ברוב הספרים בקמץ וכן וזוכר אותה בן נפתלי קמץ וכן הוא משפטו קמץ · כי ועשת משפטו ועשתה ובנפול ההא נשארה תנועת התיו בשין לפיכך נקמצה השין · אבל ושבת לנשיא התיו במקום הא · ואם היה הא היה קמץ וכשתמורה ההא בתיו נקדו הבית בפתח לפי שהתיו נח נרא · ובא באלף בקמץ הא הנקבה על בן נבהא קומתו · ומצאנו במקומות לנקבה בלשון זכר אשר הביא שפחתך · כי חזק ממנו המלחמה · והיה העיר הקרובה · והיה הנערה · והיה העלמה · כי יהיה נערה בתולה · ויהי ברכת יי · ובלשון הויה יבא זה ברוב כי רוצה בו על הענין · ובא אלה לפני מכוחך כבית הזה · פלגש כלב מעכה ילד שבר ואת תרחנה · אחבשה לי החמור וארכב עליה · ובא עליך רעה · ובא בשנה השמועה · תמת השאלה אשר שאל ליי · ותבואתי מכסף נבחר · ודעת מחרוץ נבחר · ועולה לא נמצא בשפתיו · תפלצתך השיא אותך · וזעקה בגוים נשמע · ויאבד את לב מתנה · אשר כמוהו לא נהיתה · והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה · יעשה מלאכה · ומן העבודה הקשה אשר עבד בך · תחתיך יוצע רמה ומכסך תולעה · המדבר אליך והבאתו אלי · ותעשי הרעות ותוכל · ותכרת לך מהם · תהי נעלמה · עד מתי תלין בקרבך · ותבוא עד שנותיך · נמכבת ונכים · ואפלה מגדה · ואת שדוד · שבי דומם · לאבן דומם · ויעבור הרנה במחנה · כל אלה והדומים להם אשר תמצא לשון זכר לנקבה או לשון נקבה לזכר כמו ותכל דוד · אמרה קהלת · אשר אין נעשה פתגם מעשה הרעה מהרה · עמל הכסילים תיגענו ·

אשר אדבר דבר ויעשה · לא תמשך עוד · לא שיהיה לשון זה נופל על זה אלא בכל אחד מהם דבר נסתר נופל · וסמך הכתוב על המבין בהיות הדבר ההוא הנופל נזכר בענין או מובן ממנו · כמו שעשה בפסוק לא תשחט על חמץ דם זבחי רוצה לומר לא תשחט הזבח ולא תזרוק דמו על חמץ · ואחז המקרא דרך קצרה כי כן דרך המקרא במקומות רבים · ופירוש ותכל דוד ותכל נפש דוד או אשת דוד והוא פעל יוצא · וכן אמר תיגענו על הענין כאלו אמר יגעת הכסילים · וכן אמר נעשה לשון נקבה כי מפני מלת אין נאמר כי נעשה בינוני לנקבה · שאלו היה נפעל עבר לזכר היה אומר לא נעשה · כי מלת אין לא תפול על העוברים כמו שאנו עתידים לבאר בחלק הענין בשרש אין בעזרת האל · ואמר נעשה לשון נקבה על הרעה שזכר שהוא לשון נקבה · ופירוש אשר הביא שפחתך לשון הביא נופל על אחד מהנערים המביאים המנחה ואמ' שפחתך עמו כי היא עקר ההבאה כאלו אמרה נער שפחתך ·

ופירוש כי יהיה נערה · כי יהיה הדבר הזה של הנערה בתולה · ובענין כנסת ישראל ידבר לשון זכר כנגד העם ולשון נקבה כנגד הכנסה והכל אחד · ופירוש אמרה קהלת בעבור שכנית שלמה בשם קהלת לפי שנקהלה בו החכמה ואמר קהלת שהוא שם לנקבה לפי שנפשו המשכלת היא המאספת החכמ' לפיכך אמ' אמר · ופירוש וארכב עליה לפי שהחמור כולל הזכר והנקבה המיוחדת בשמה אתון לפיכך אמר עליה לפי שהיתה אתון וקראה חמור על דרך כלל או לשון עלית על הבהמה שהוא לשון נקבה והחמור יקרא בהמה · וכן עד בא השמש תשיבנו לו פירוש הבגד ואף על פי שזכר שלמת רעך לשון נקבה לפי שהשלמה והבגד אחד הם · וכן אשר כמהו לא נהיתה כי הקול הוא הצעקה והצעקה היא הקול לפיכך אמר בלשון זכר ובלשון נקבה · וכן כי הוא חלקך בחיים · כי בתי ערי הלוים היא אחזתם כמו שאנו עתידים לבאר וכן כל אחד מהם הפרש לפי מקומו וכלם נכחים למבין ·

והשמינית בת ארבע אותיות עם התיו הנוספת בסופה הנקודה בשוא להורות על יחידה נמצאת שפעלתה לזמן עבר והמשל פעלת הפא קמוצה והעין פתוחה והלמד והתיו שואים והתיו דגושה · ואם למד הפעל גרונית גם היא בפתח ולקחת בידך עשרה לחם ונקדים · כי כדרכך תעת הלא שמעת כתי ·

והתשיעית בת חמש אותיות עם התיו והנון הנוספו' להורות על רבות נמצאות שפעלתן לזמן עבר והמשל פעלתן וניקודו וקריאתו כמו פעלתם · ומצאנוה להורות על הזכרים עמדתם על חרבכם עשיתן תועבה :

והעשירית בת שלש אותיות מבלי תוספת הפא נקודה בחולם והעין בקמץ קטן להורות על יחיד נסתר או נמצא או מדבר בעדו שפעלתם בזמן הזה והמשל פעל והוא שכן הפא והעין

פעם יכתב ופעם לא יכתב ופעמים העין בחירק כמו אתה תומיך גורלי · הנני יוסף על ימיך · הנני יוסף להפליא · ואם לבד הפעל גרונית יולדנה בקריאה בין העין והלמד פותח זורח שומע יודע והדומים · ונפעמים העין בפתח להקל על הקריאה כמו הגושע און הלא ישמע · לרוקע הארץ על המים · ושוסע שסע פרסה · ובא מלת אבד עצות בפתח אף על פי שאין הלמד מאותיות הגרון וקריאת המלה מלרע אף על פי שתסמך לה מלה זעירא או מלה שהוא מלעיל · לפי שאם תהיה המלה מלעיל תהיה העין בפתח קטן כמו מגרש קדש חשך גרן שרש חפש חרש והדומים להם שהם שמות הפעלים ודמה הפעל לשם וצריך להפריש ביניהם ולהבדיל כמו שענינם מובדל · אבל בנחי הלמד שהלמד שלהם הא · שהוא נקוד גם כן בסגול כשהוא מלרע ואף על פי שיש מהם בצרי לא ישוב סגול בשובו מלעיל כמו השלמים · ועוד כי אין דרך לשעות בהם כי לא נמצאו בנחי הלמד שמורת מלעיל כמשקל הבינוני · לפיכך יבא מלעיל בהסמכו למלה זעירא או למלה שהוא מלעיל כמו ויהי בונה עיר · בונה חיץ · עושה פלא · עושה חיל · כל רועה צאן · וכן הפעלים שהלמד שלהם אלף שהם נקודים צירי לעולם זולתי אחדים נמצאו בסגול לא ישוב בסגול בשובו מלעיל · ויהיה מלעיל בהסמכו למלה זעירא או למלה שהוא מלעיל כמו ובורא רע · הנני רופא לך · אבל ובורא חשך מלרע · ואם יהיה בשלמים מלעיל יהיה מאריך גם כן בעין הפעל להעמיד הצרי כמו ואבקש מהם איש גודר גדר · ונמצאה בהא נוספת בסופה כמו תנור בוערה לפי שהמלה מלעיל נאמר כי הוא נוספת ולא באה סימן לנקבה · ועוד כי תנור מצאנוהו בלשון זכר תנור וכירים יותץ · וכן בשמות לילה · נחלה מצרים · נחלה עבר על נפשנו · ארצה מצרים · השערה · ההדרה · הלוך ונסוע הנגבה · בטרם יבא החרבה · מלפני השער התחתונה · ואת מבוא המלך החיצונה · הר האלהים חורבה · ויבא דוד נובה · והדנה מערב יפלו · והדומים להם שהם מלעיל הוא נוספת · ותבא גם בתוספת יוד כמו שכני סנה · חצבי מרום קברו · חקקי בסלע · היושבי בשמים · אסרי לגפן עירה · עזבי הצאן · וכן מלושני בסתר רעהו · ומקימי מעפר דל · מושיבי עקרת הבית · המגביהי לשבת · המשפילי לראות · היוד בהם נוספת · וכן בשמות בני אתונו · אדני צדק · מלכי צדק :

מפרשי גליון (ליד עמוד זה):
אין זה אלא בחית ועין כי כשלומד הפעל אלף לא יולד כח לעולם גם עם הפעל לא יולד מן הבינוני רק בחמימה וכלתלה כח ושתותחמה סותלקלה ואין עוד ·

והעשתי עשרה

בת חבש אותיות עם היוד והם הנוספות להורות על רבים זכרים נסתרים או נמצאים או מדברים בעדם שפעלתם לזמן הוה והנמשל פועלים ואם בסמוך תסור המם ותשאר היוד · הלמד הפעל נקודה בצרי

כמו פועלי און · שומרי משמרת הקדש והתורה היוד מתמכתב ונשארה במבטא בפגישת שני יודין וקוי יי · וכן בלוי סחבות · ובלוי מלחים · היוד והמם שהם סימן הרבים נפלו מהם ופעמים יפילו המם ותשאר היוד בלתי הסמיכות · משכימי בבקר · מאחרי בנשף · אוהבי רמים · יורדי אל אבני בור · ואת הלוים משרתי אתי · עד אנה תשימון קנצי למלין · השוכני באהלים · עוברי בעמק הבכא · גמולי מחלב עתיקי משדים · לנביאי מלבם · האולהי מקרוב · ההולכי על דרך שיחו והדומים להם · והבן שיהיו כלם סמוכים על אותיות השמוש כמו שאנו עתידים לבאר בשער המלין · אבל מצאנום גם כן בלא אות השמוש הלוני שקופים אטומים · נשעי נעמנים · אנשי מחקה על קיר · אנשי בני בליעל · בני שלשים · בני רבעים · מאנשי הערים · מי המרים · השותים במזרקי יין · משלחת מלאכי רעים · ויש שיבאו בחירק כמו שיבאו עם המם · יושב בשבת תחכמוני ראש השלישי שהוא כמו השלישים · שמה נסיכי צפון כלם וכל צידוני · כמו צידונים · לגברי ולרצים · כמו לכרים · ותפלטני מריבי עמי · כמו עמים · וכן ההדר עמי תחתי · והייתי שחוק לכל עמי · ויש שיבאו בפתח בהראות היוד · קמסורה נכתיב עמי ובא כמו עם כנוי היחיד · המכירין עמים וכני יקך וקרעו לו חלוני · כמו חלונים · הנם כתובים על דברי חוזי · כמו חוזים · ושרי בארץ יפתנו כמו ושרים · ויש לפרשו שהיוד לכנוי רוצה לומר סורים ממני · והוא מאמר הנביא כדבר האל כמו שימצא זה בדברי הנביאים או יהיה מאמר הנביא על עצמו כאלו אמר סורים ממני מהדרך הטובה אשר אני אוחז בה · וכמוהו אל תסור ממנו · ונשואי שת · האורגים חורי · על כל אצילי ידי · קצר תובי · ותורי במשכר · ויש שיבאו עם המם לבדה בחסרון יוד בכתיבה · ויברא אלהים את התנינם · שנים עשר נשיאם צדיקם אתם · וכן כל גרים שבמקרא וכן לוים חסרי יוד · זה שעמתי יחסר כו יוד הרבי מפני פגישת שני היודין קוקוזה והלל ולמבנים ולפי שנשתמשו בהן הרבה · מיקים פתיי יספמו · וכן ומשבלת עוך · וגויך לא תבשל עוך · חסרי יוד הרבים · וכן ותהר גוי ישראלים חסר יוד הכנוי מתמכתב ונשאר בבטא · וכן באלהי גוי הארצות · חסר יוד הרבים מתמכתב ונשאר במבטא · וכן יחררו הין חסר יוד הרבים · וכן תחסר יוד הרבים פעמים עם הכנויים כמו הודיעני נא את דרכך · כי אם תגלה את דרכך · בדרכך הניי · ורבוני חסדך יי · מאויבי תחכמני מצותך · וכן ולא אשכח דברך · והבסורות עליו יג חסרים · וכן ומחלבהן על לבבהן · וכן והגיתי בכל פעלך · כי בפני כלת בכל ודומה שהוא לשון רבים · ויש שיבאו היוד והמם מקובצים במלה שהוא בלשון נקבה · כמו מן שנה שנים · חטה וחטים · חשה ושעורה · חשם ושעורים · לבנה לבנים

לבנים / סאה סלת / שלש סאים / פנה / שער הפנים / מלה אתכירה עליכם כמלים / שבלת / כמלקט שבלים / אלמה / מאלמים אלמים / יונה / עיניו ביונים / אימה / עליו אימים / אלה / אלים / יעלה / יעלים / נמלה נמלים / דבורה / דבורים / יענה / יענים / דבלה / דבלים / וכן בפעל / וכי אנחנו מקטרים שהוא מאמר נשים / ויש שיבאו היוד והמם לקבוץ השנים לבד והראיה בהתקרו כמו שנים שמים מים כנפים ידים עינים אפים רגלים רחים והדומים להם / ואם יאמר ביותר משנים לא יאמר אלא על הזוגות / כמו ארבע רגלים / ארבע כנפים / שבעה עינים / רגלים כנפים עינים הם זוגות / ויש שיבאו היוד והמם עם הסמיכות כמו טורים אבן אבנים אמת / סגים כסף היו / אילים צמר / שנים שורים רמונים / לאדירים עם במעלתים נחשת / ויצר ככרים כסף והדומים להם / ובככרים כסף יש בו סמן אחד לסמיכות והוא שהוא הכף כי זולת הסמיכות יאמר ככרים בקמץ הכף / כמו הואל קח ככרים / ובדרך הזה הוא סמיכות שנים עשר שתים עשרה כי הם סמוכים עם היוד והמם / ויש בהם אות לסמיכות צרי הנון וחיוד כמו שני עשר שתי עשרה / ויתכן שיהיה חסר הנסמך באלה שזכרנו סמוכים עם הסם / ומשפטים אבנים אמרי אמת / סגים סגי כסף וכן כלם / וכן את קול הרצין והעם / הרצין רצי העם / וכן בשנים עוד עם הסם בסמיכות סם חרבים מים כרבים / ומים לחוק / ויש שיבא הנון במקום סם חרבים לשחות מלכין / חטין ושעורים / את קול הרצין / ירושלם עיין תהיה / ולא יאמין בחיין / יחרדו האיין / ועליה יכרעון אחרין / כל שעריה שוממין / לעשתרת אלהי צדנין / לקץ הימין / וכן מלים ומלין בסם ובנון / ויש שיבאו היוד והמם בלשון תפארת על היחיד / אדנים קשה / וכן האיש אדני הארץ / אדני הר שמרון / וכן עם הכנוי אם אדניו יתן לו אשה / וכן עם כל הכנוים זולתי מדבר בעדו כדי שלא יתחלף עם השם הנכבד / אבל להנים יאמר כן הנה נא אדני / ויש מפרש נקוד כי אדני שהוא לשון רבים עם כנוי המדבר והוא בפתח אם לא בהפסק / ונמצא בזקף קטן בדבר גדעון והוא לשון רבים ליחיד כי לא היה יודע עדין גדעון שהוא מלאך / ואמר כי אדני במה אושיע את ישראל / ואמר לשון רבים לתפארת וזה לבדו הוא שבא כן בלשון רבים בכנוי המדבר ליחיד / ואדני שהוא השם הנכבד נקוד בקמץ / וכן בלשון תפארת ולקח בעליו / כי בעליך עושיך / ולא אמר איה אלוה עושי / ישמח ישראל בעושיו / בורא השמים ונוטיהם / כי אלהים קדשים הוא / ויבא גם בלא תפארת ליחיד בכפל אדירים / פר בן בקר תמימים / ויש לפרש כי בכפל הוא סמוך לאדירים / ר״ל כפל הראוי לשתות בו גדולים האדירים / ותמימים ר״ל שהפר והבקר תמימים / ורבותינו ז״ל פירשו כי אמר תמימים לפי שקרבן ראש חדש בשני פרים כמו שכתוב בתורה / ואמר יחזקאל פר להורות שאם

לא מצא שנים יביא אחד /

והשתים עשרה

בת ארבע אותיות עם ההא הנוספת או התיו להורות על יחידה נסתרת או נמצאת או מדברת בעדה שפעלתה בזמן הזה / והמשל פועלה או פועלת וכלו בסגול / ואם בהפסק העין בקמץ ובדומה הוא יושבת / והארץ לעולם עומדת / וכבר באו מהם בהפסק בלתי קמץ את סכת דויד הנפלת / ותהי לו לאומנת / ואחותו המולכת / ואם למד הפועל גרונית יהיה פתוח כלו יכל אשה ידעת איש / ושוסעת שסע / כו רחת כל העיר / ושרה שומעת / ובא מפני שדי גברתי אנכי ברחת פתח כלו אף על פי שהוא סוף פסוק / ונוספה בו יוד אל תשמחי אויבתי לי / אהבתי לדוש / לפי שהם מלעיל נאמר כי היוד נוספת ואלו היה לכנוי היה הטעם בתיו / ועוד כי באהבתי לדוש אין בו ענין לכנוי / אבל באויבתי יש בו ענין לכנוי / ואפשר שתהיה היוד לכנוי אף על פי שהוא מלעיל / ובא מלעיל מפני לי שהוא מלה זעירא ואף על פי שאינה נופלת עליה כי הוא כשני פשטין / וכן ותרא אויבתי כשני פשטין ואינה סמוכה למלה זעירא / ובאה הנקבה בצרי על דרך הזכר הלא יראה בוגדה יהודה אחותה / נוטפה את הכרמים / כצירי יולדה / אספה הצלעה / ולהב אש אוכלה / מי יגור לנו אש אוכלה / והיתה ארצה לזפת בוערה ונפשו שוקקה / במשפט כשוא בוגדה נוטרה כמו הולכה היא / שופטה את ישראל / אש אוכלה הוא / האומרה בלבבה / היושבה באוצרותיה / או יהיו בוגדה נוטרה יולדה צלעה אוכלה בוערה תאר במשקל שוממה שכלם בצרי שומם שוממים שוממה שוממות / וכן עלמות תופפות :

והשלש עשרה

בת חמש אותיות עם הוו והתיו הנוספות להורות על רבות נסתרות או נמצאות או מדברות בעדן שפעלתן בזמן הזה והמשל פועלות והוו והתיו שהן סימן הרבות יבאו פעמים במלה שהיא לשון זכר כמו בן אב אבות מזבח מזבחות משכן משכנות שדה שדות בכור בכורות מקום מקומות והדומים להם :

והארבע עשרה

בת שלש אותיות והיא נקודה בקמץ גדול והעין בשורק להורות על יחיד נסתר או נמצא או מדבר בעדו שפעולה עשויה בזמן הזה והמשל פעול והנה שבין העין והלמד פעם יכתב ופעם לא יכתב / ואם למד הפעל גרונית נשוע / שלוח / סרוח / בו ולד נח בקריאה בין העין והלמד / ואם בסמוך יבקד הפא בשוא כמו בוא ברוך יי / ושם ישפל שם / כתוב לחות / ואם פא הפעל גרונית הפא בשוא ופתח כמו חבור עצבים / או כשוא וסגול כמו ערוך מלחמה / אבל חפרש זהב וכסף / חגור כלי מלחמה / חגור אפוד בד שהם

קמוצים אינם סמוכים כאשר ידמה הענין / אלא יחסר בית השמש ומשפטם תפוש בזהב וכסף / חגור בכלי מלחמה / חגור באפוד בד / ועל זה הדרך לבוש בגדים / לבוש הבדים / לבש שנים / קרוע כתנתו ׃

והחמש עשרה

בת חמש אותיות עם הוו והמם התוספות להורות על רבים נמצאים או נסתרים או מדברים בעדם שפעולתם עשויה בזמן הזה והמשקל פעלים ואם בסמוך תסור המם ותשאר היוד ולמד הפעל נקודה בצרי כמו באהלי יי ׃

והשש עשרה

בת ארבע אותיות עם ההא התוספת בסופה להורות על יחידה נסתרת או נמצאת או מדברת בעדה שפעלתה עשויה בזמן הזה והמשקל פעולה ולמד הפעל קמוצה ואם בסמוך תהפך ההא בתיו ולמד הפעל בפתח כדרך כל הא נקבה שתהפך תיו בסמיכות כמו עצובת רוח / ושכרת ולא מיין / ויחסר הסמוך ופירושו ושכורת הצרות ולא מיין / או כא כן קבלתי סמיכות בתיו ובפתח למד הפעל כמו שמצאנו גם כן בפעלים ובשמות שיבא התיו שלא בסמיכות כמו רבת שבעה לה נפשנו / רבת צררוני מנעורי / רבת תעשרנה / למנצח על נגינת לדוד / על מחלת לענות / מכת בלתי סרה ׃ חכמת ודעת / שפעת אני רואה / טפת לא ידעתי אשמע / מזורת רבעה / אם אתן שנת לעיני / כשמחת בקציר / חלת מצה אחת / חמת למו / קרית חנה דוד / אל תתן לחית נפש תורך / אל תתגרי פוגת לך / עגלת שלישיה / אף גילת ורנן / ותועבת לאדם לץ / למשפחת לבני קהת / ועל שמרת לכל קדש / ובאו בקמץ עם התיו הבה לנו עזרת מצר / עזי וזמרת יה / איך לא עזבה עיר תהלה קרית משושי / אף נחלת שפרה עלי / על כן יתרת עשה / ויהי ממחרת / ובסמיכות בקמץ מנת שועלים יהיו / ומנת המלך מן רכושו וכן כל מנת / ולמקצת הימים / ומקצת ימים עשרה / ומקצת כלי בית האלהים / ובא עם ההא בסמיכות סאה סלת / כאפה שעורים / השפוך עליו חמה אפו / ואספו אספה אסיר על בור / טלטלה גבר / וענוה צדק / עריה בשת / אשרה כל עץ / את צרה העם / מחלה לב / ויתכן להיות מחלה מפעילה לא שתהיה שם / ופעמים נוספת בו יוד גנבתי יום וגנבתי לילה / ואולי והה היוד לכנוי ויהיה תבית קמוצה / וכן בתאר שהוא כרמות פעול מלאתי משפט / היוד נוספת /

והשבע עשרה

בת חמש אותיות עם הוו והתיו הנוספות להורות על רבות נסתרות או נמצאות או מדברות בעדן שפעלתן עשויה לזמן הזה והמשקל פעולות /

והשמנה עשרה

בת שלש אותיות מבלי תוספת והוא על שלשה פנים הפא נקודה בקמץ גדול או בשוא והעין בחולם או הפא נקודה בשוא והעין בפתח גדול והמשקל פעול או פעל או פעל והנה שמן העין והלמד פעם יכתיב ופעם לא יכתב / פעול זכור את יום השבת / כי אם שמור תשמרון / ובחור אותו מכל שבטי ישראל / ענוש יענש / שמוע בין אחיכם / ויש אומרים כי זכור את יום השבת צווי / וכן תמוך אשורי / שמור את יום השבת / שמור את חדש האביב / הלוך וקראת / ואפשר שיהיה המקור גם כן פעל הפא בקמץ והעין בצרי כמו הלך הלוך וגדל / וכן ובשל מבשל במים / או יהיו שם תאר / פעול גם ענוש לצדיק לא טוב / הנה שמוע מזבח טוב / ויאמר אליה עמד פתח האהל / ובמקף ישוב החולם לקמץ חטף לפני מלך מלך / כי טוב אמר לך עלה הנה / בענש לץ יחכם פתי / והיה בקרב איש להשתחות לו / פעל כמו שלח אצבע / אחרי שכב המלך / תוספת מיוד במלת לדרוש הדבר / שלא כמשפט והוא מלה יחידה לא אראה לה שנית במקרא להיות נוספת אות נעה בין שלש אותיות השרש ואפשר שהוא מלה מורכבת ואנכי לא ידעתי / ובא המקור בתוספת יוד בסוף להושיבי עם נדיבים שהוא כמו להושיב / ופעמים רבות בתוספת הא והפא הפעל בקמץ חטף כמו ולדבקה בו / למשחה בהם / ולקרבה אל המלאכה / ויתן אותה למרטה / וכן עם הכנוים שתשוב ההא לתיו ובקרבתם אל המזבח / וכן כשמעתו ענך / כי הנפרד שמעה כמלת דבקה / ויש אומרים שהוא שם במשקל חכמה והוא הוא יכשר / וכנו נחשת לרחצה / והסכ הקמץ חטף תחת והית במלת לרחקה מעל מקדשי / והוא לתפארת הקריאה / ובשורק בא הפעל לחמלה עליך / וכן עם הכנוי מלוש בצק עד חמצתו / ואלה שהם בקמץ חטף או בשורק הם בן פעול בחולם / וכן פעל בפתח יבא בתוספת הא ובא הפעל בחירק כמו ליראה את השם הנכבד והנורא / לרבעה אותה וכמו לשכמה בקמיהם / ואם פא הפעל גרונית יהיה פתח מקום החירק כמו לאשמה בה / ואם עין הפעל גרונית יפתח פא הפעל ועין הפעל בשוא ופתח ובא כן להורות על האות לאהבה את יי אלהיך / נכספה נפשי לתאבה / ולא יוסיפו לדאבה עוד / ושחטה ששים / לראוה בך / ובזקף העמק שאלה הפא בשוא והעין בקמץ או הוא צווי / ומצאנוה גם בתוספת נון מבין מולדתי / החדלת פתוחה / הרג ואבדן ומלת ואבדן מהדגש כי משפטו ואבדן ברגש הבית כי הוא יוצא והמשקל כמו שהוקלו רבים מהדגש כמו שאנו עתידים לבאר / וכן

חשיבות

חשיבות מחרון אפך הוא מקור בתוספת נון והוצרכנו לזה בעבור כי חשיבות פעל יוצא והפעול הוא אפך ׳ והאבן הזאת תורה על יחיד או יחידה או רבים או רבות בין בזמן עבר בין בזמן עתיד ׳

והתשע עשרה

יש שהוא בתוספת ויש מבלי תוספת והוא שם הפעל כאשר תאמר מן פעל ואת פעל יי לא יביטו ׳ ובתוספת הא פעלה ובפסוק לא תלין פעלת שכיר ׳ ובשער השמות יתבאר כל אחד על משקלו ׳

והעשרים

בת שלש אותיות הפא נקודה בשוא והעין בחולם או בפתח והמשל פעול או פעל וכשתחסף מלת פעול במקף תחסף העין בקמץ חטף מקום החולם כמו זכרנא ׳ סעד נא לבבך ׳ שמר תם ׳ הרס שנימו בפימו ׳ וכשיבא פעל בהפסק יהיה בקמץ כמו לא קראתי שוב שכב ׳ לא קראתי בני שוב שכב ׳ וגם בזקף קטן אם תגאל גאל ׳ קרב אתה ושמע ׳ והמסורת עליו חמשה קמצין זקפין וסימן קרב ׳ קום ׳ המה דמלכים שני יש ׳ המה דישעיה לז ׳ המה דדניאל ט ׳ וכן חזק ואמץ קמץ בזקף ׳ אם אתה תקח לך קחי ׳ ובזקף גדול ודע כי על כל אלה ׳ ובא בסגולתא שהיא אחר הזרקא קמץ ׳ ויאמר עלי לשמואל לך שכב ׳ וכן בסגולתא חזק ואמץ שנים קמצין ׳ ובא גם בלי הפסק קמץ ׳ סעד לבך פת לחם שלא כמשפט ׳ ופעמים רבים בתוספת הא בסוף כמו שמרה זאת לעולם ׳ זכרה לי אלהי לטובה ׳ הפא בקמץ חטף ׳ ונמשך הפא בטעם והוסב לקמץ רחב ׳ ואם עין הפעל גרונית שמרה נפשי כי חסיד אני ׳ יבא החולם תחת הקמץ להרחיב כמו ׳ זעמה ישראל ׳ וכן פעל בפתח כשיבא בתוספת הא נאמר שלחה הנער אתי ׳ שכבה עמי ׳ הפא בחירק ׳ ואם בהפסק ים ודרום ירשה ׳ העמק שאלה ׳ הפא בשוא והעין והלמד קמוצים ׳ ובא הפא בקמץ חטף באה אתי הביתה וסעדה ׳ ובלא הפסק יי שמעה יי סלחה ׳ אבל הם בהעמדת טעם וכלם מלעיל ׳ ובא מלרע רפאה נפשי ׳ ויצאו אלה מדברי חבריהם קרבה אל נפשי גאלה ׳ שהוא מגזרת פעל ׳ ובא בקמץ חטף והיה ראוי להיות קרבה בחירק ׳ כי בלא הא תאמר קרב אתה ושמע ׳ וכן ניצרה על דל שפתי הוא מגזרת פעול ׳ נצר לשונך מרע ׳ ובא בחירק ומשפטו בקמץ חטף ׳ וכן מכרה כיום ׳ וכן אספה לי ערכה לפני ׳ היו ראוים אספה ערכה בקמץ חטף כי הם מגזרת פעול ׳ אסוף את העם ׳ וכן ערוך מן היערוך שועך ׳ כי הצווי הולך אחר האותן ברוב אם בחולם אם בפתח ׳ וכן בא המקור בחולם לערוך מלחמה ׳ ובאו אספה ערכה בסגול שהוא כמו החירק לגזרת פעל בפתח ׳ ומצאנוה גם בתוספת נון וקבנו לי משם ׳ ואף על פי שיתכן לומר כי פנים אחרים אזכרם בפעלו הכפל אם יעזרני יוצרי ׳ והאבן הזאת תורה על יחיד נמצא המצווה על הפעלה ההיא ׳

ופעמים איננה על דרך מצוה רצונית כי אם דרך גזום כמו שמח בחור בילדותך ׳ רוצה לומר שבח בחור ותראה מה יקרך באחריתך ׳ וכן שישי ושמחי בת אדום ׃ וכן באו בית אל ופשעו ׳ ואתם בית ישראל כה אמר אדני אלהי ישראל איש גלוליו לכו עבדו ׳ ויתכן לפרשו כמשמעו ׳ כלומר טוב הוא שתעבדו גלוליכם לבד ולא תביאו לי מתנותיכם ותעבדו גלוליכם כי זה הוא חלול השם ׳ ויבא גם כן בענין שיחה כאומר לחברו עשה מה שתעשה כי לא יועילך כמו שאמר עולותיכם ספו על זבחיכם ׳ ויהיה צווי לפעמים לא לאדם מיוחד אלא למי שיהיה והוא על דרך מליצה כמו ראהריה בני ׳ אמור למלך ולגבירה השפילו שבו ׳ קול אומר קרא ׳ חזקו ידים רפות ׳ אמרו לנמהרי לב ׳ ואמר סלו סלו והרומים להם ׳

והאחת ועשרים

בת ארבע אותיות עם ההא הנוספת בסוף להורות על רבים נמצאים המצוים על הפעולה ההיא והמשל פעלו הפא בפתח ׳ לפי שעין הפעל גרונית והעין נקודה בשוא ופתח ׳ ושחטו הפסח ׳ רחקו מעל יי ׳ ובסגול הפא ועין הפעל בשוא וסגול ׳ אהבו את יי כל חסידיו ׳ ואהבו טוב ׳ אחזו לנו שועלים ׳ ואם עין הפעל איננה גרונית הפא בחירק ׳ כמו שברו מי בבער ׳ זכרו תורת משה עבדי ׳ ולגבעות נפלו עלינו ׳ כרתו עצה ׳ משכו וקחו לכם צאן ׳ והמם מעמדת בגעיא ׳ וכן נדרו ושלמו ׳ ויצקו על העולה או בקמץ חטף חרבו מאד ׳ משכו אותה וכל המונה ׳ ואם בהפסק בחולם גם לי גם לך לא יהיה גזרו ׳ איש גלוליו לכו עבודו ׳ את יי הגדול והנורא זכורו ׳ ובא גם כן בשורקא שגם הוא יש לו במקומות מטעם הפסק עמדו עמדו ואין מפנה ׳ או בקמץ גדול בהפסק אשר הם מגזרת פעל בפתח והתמהו תמהו ׳ החרשים שמעו ׳ וכן בזקף הקבצו כלכם ושמעו ׳ ובא גם כן בטרחא אם תבעיון בעיו ׃ ובאת מלת ומבחנכם שחדו בעדי בחירק אף על פי שהחית גרונית ׳ אבל נמשך בטעם להרחיב על החית ׳

והשתים ועשרים

בת ארבע אותיות עם היוד הנוספת להורות על יחידה נמצאת המצווה על הפעלה ההיא והמשל פעלי הפא בפתח והעין בשוא ופתח ׳ ואם עין הפעל איננה גרונית הנקוד הפא בחירק כמו לבשי בגדי תפארתך ׳ שכבי עד הבקר ׳ ובא מועמד בגעיא לקחי נא לי פת לחם בידך ׳ אובסגול הפא חשפי שבל ׳ ובא בסגול הפא והעין בקמץ חטף והיא גרונית ואחזי בה ׳ או בקמץ חטף הפא לכי את מלכי עלינו ׳ ובהעמדה גילי ושמחי בזקף ׳ האומר לצולה חרבי באהנה ׳ עלי הלבנון וצעקי בזקף ׳ הפא בשניהם בקמץ חטף ובא לתפארת ׳ והעין בקמץ רחב בפני ההעמדה ׳ ובא גם כן בזקף והעין בחולם כתיים קומי עבורי לגזרת פעול ׳ והפך הקמץ חטף בעין הפעל במלת קסמי נא לי באוב לתפארת המלה ׳

והשלש ועשרים

בת חמש אותיות עם הנון והוא הנוספות להורות על רבות נמצאות המצוות על הפעלה ההיא והמשל פעלנה הפא בשוא והעין בפתח ונון הרבות קמוצה כמו כי שמענה נשים דבר יי׳ צעקנה בנות רבה׳ או פעלנה הפא בשוא והעין בחולם׳ חגרנה שקים ספדנה׳ ופעמים תעלם ההא מהמכתב ותשאר במבטא קראן לי מרא׳ ומצאנה בתוספת נון למרות׳ קראן לו׳ ובא הקוף בחירק בהתמעט התנועות כמו פקדו פקדיו׳ וכן בתוספת נון לברה שמען קולי׳ גם בתוספת הא לברה׳ רגזה בטחות׳ ויש אומרים כי רגזה מקור בתוספת הא׳ וכן פשטה ועורה וחגורה׳ ומצאנה בלשון זכרים חרדו שאננות׳ ובא כן כי ענינו על העם שבתוך הערים השאננות׳

כי זה לברת נקבה ... פעלים כלל

והארבע ועשרים

בת ארבע אותיות עם תוספת אלף בתחלתה להורות על יחיד מדבר בעדו או יחידה מדברת בעדה שפעלתם לזמן עתיד והמשל אפעל והנה שבין העין והלמד פעם יכתב ופעם לא יכתב׳ והאלף הנוספת בסגול והעין בחולם ובמקף ובסמוך למלרע ועירא או למלרע שהוא מלעיל בקמץ חטף׳ אשמר לו חסדי׳ הן עברי אתמך בו׳ ושאר התוספות זולתי האלף הם בחירק והיתה האלף לברה בסגול שלא להתערב עם היוד׳ או אפעל העין בפתח׳ ויש פעלים יותר נכון לומר לפי ימצאו מיוחדי עתידיהם בחולם׳ כמו ישמר יזכר יעבר ימשך ודומיהם׳ ויש בפתח כמו ישכב ירכב יספר ירבץ יגדל ודומיהם׳ ויש פעלים ימצאו בהם שני הפנים כמו מה תפעל בו שהוא בקמץ חטף מקום החולם מפני המקף׳ ובפתח אף יפעל אל׳ וכן וחשבות חמן׳ למה תשבת המלאכה׳ כי לא אחפץ׳ חרדו יחפץ פן ישרוף׳ זאב ישרף׳ ירד כמך׳ חרד שנתי׳ מי לא ובאשת מעוריך אל יבגד׳ פורע נבגד איש באחיו׳ אם ישך הנחש׳ בנחש ישך׳ טוב אשר לא תדור׳ וחדר ישראל נדר׳ ואשר למדיהם גרונית יבא פתח לעולם להקל כמו ישמע ישלח יגבה ודומיהם׳ גם אשר עיניהם גרונית יהיו פתח ברוב׳ ויבאו מהם בחולם כמו ומה אזעם׳ ויזעם עליו׳ ואשר הם בפתח אם בהפסק העין בקמץ וכן בשלשלת כי יש לה משפט הפסק׳ וישחט׳ ויקח משה מדמו׳ ובאו מהם בהפסק בפתח אלהי הכלתי אל תחרש׳ ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׳ וכן כל ויאמר ויאכל פתח באתנח וסוף פסוק׳ וכל וילך הכל נחרדי׳ ראית יי׳

בן כבל ספר מנוחים כאלף על פי המסורת וקרא להן פתחין וקמצים ... כי לא כמנהג ויאכל ... אשר הכל ...

אל תחרש׳ הרס תולעים ויבאש׳ וכן תחת ידך אביו הצלח׳ גם באו מהם קמוצים זולתי הפסק אם אצדק פי ירשיעני׳ השומע ישמע׳ הקשבתי ואשמע׳ ובאזני ישמע׳ או בן יגנח׳ ויי מציון ישאג שאג ישאג׳ ואם לא יגאל הגידה לי׳ כי תאנה לא תפרת׳ ותתנך את הארץ׳ אי זה יכשר במה נר רשעים ידעך׳ בכל קדש לא תגע׳ חשן ויחלם׳ היצלח המלט׳ כתנת בד קדש ילבש׳ שם ירעה עגל ושם ירבץ׳ ויקרם עליהם עור מלמעלה׳ וישחט ויקח משה את הדם׳ ויש זקפין קמוצין כמו ויבקע׳ יראה ישבע׳ הלא ישבע׳ במתני ירוח׳ עד אשר ארגע׳ נקם אקח׳ ואותך אקח׳ בשנת אפרים יקח׳ את בניכם יקח׳ והרבית לא לקח׳ בשקל הקדש תקח׳ ומהם עוד תקח׳ כי מרי ארבר אותם׳ רק כל הממלכה לא אקרע׳ עליך לא יצלח׳ ומתחתיו יצמח׳ לבי למואב יזעק׳ או אשר ישחט׳ אל אשתו לא תקרב׳ שדך לא תזרע הן לא נזרע׳ בארצם לא תנחל׳ ובו תדבק׳ מפחד לבבך אשר תפחד׳ במקום אשר יבחר׳ טוב יגאל׳ זאב יטרף׳ את ראשו לא יפרע׳ במה ישכב׳ קרבתי צדקתי לא תרחק׳ עתה תצמח׳ ובחיקו תשכב׳ וגם לגמליך אשאב׳ כן יקראו ולא אשמע׳ ויקשב יי׳ וישמע׳ ואלהים זולתי לא תדע׳ הקונה אל ישמח׳ מקולם לא יחת׳ ובטחת כצדות לא ידאג׳ ולאם מלאם יאמץ׳ זרעו יבוש תיבש׳ כי הוא ישאג ויחרדו בנים מים׳ בשופר יתקע׳ וחרעד גוים יירש ומפניהם אל תחת׳ כי השקם לא יוכל׳ [illegible] מדור לדור תחרב׳ הוא לכל מבצר ישחק׳ על סוס לא נרכב׳ ועל קל נרכב׳ האומרים תחנף׳ והחדל יחדל׳ ופעמים רבות תבא בתוספת הא כמו אשמרה דרכי׳ ואשלחה להגיד לאדני והעין בשוא׳ ויש שהם בקמץ חטף והם מגזרת פעול בחולם׳ וכשנוספה ההא הושב החולם לקמץ חטף כמשפט׳ ובאו הרוב בשוא להקל המעט מהם בקמץ חטף׳ כמו אשקטה ואביטה׳ ואשקלה להם את הכסף׳ אפשעה בה׳ אשקה לאבי ולאמי׳ ובמקצת ספרים ואשמעה אחד קדוש מדבר בקמץ חטף וכן כתבו הנגיד׳ וכן עשו בהתחברם עם הכנויים העין בשוא אשר הם להורות יפעל בחולם שהוה משפטם בקמץ חטף כמו שבאו בקמץ חטף מעטים מהם׳ באותי האסרם׳ הוא יהדפם מפניכם׳ ואצרנה עקב׳ אשר פי יי׳ יקבנו׳ וכן ירדפך לקריאת בן אשר אבל לקריאת בן נפתלי בשוא ופתח׳ וכן באו בעתידי בנין הדגוש עין הפעל בקמץ חטף בתוספת הא ובכנוי׳ אף על פי שאין המנהג לבא בבנין הדגוש האותיות מכנו בחולם באו אלה בקמץ

ונוסרס נגלה ... ויש זקפין קמוצין כמו שנגהים בולת פעל דלפעל׳ עם כאן יוסיף הרכה על ... ונתנה אכי לנתן לה הכילוס בלי מקורת ...

חטף

חטף ואלקטה בשבלים / אלקטה נא ואספתי בעמרים / וכן עם הכנוי ובמחונה יתארהו / ובהעמדה העין בחולם ואני כי אעלזה / אעופה ואשכנה / נחפשה דרכנו ונחקרה / ואשר הם לגזרת אפעל בפתח בהעמדת בקמץ / כמו נשתחוה ונכרעה / אזכרה אלהים ואהמיה / יחדו למשפט נקרבה / ובא פתח קטן תחת קמץ גדול במלת ואקראה לך / וכן ידשנה סלה / ולפי שיצאו אלה על משקל נתי הלמד שהם בסגול יצאו אלו כמו כן בנקוד בסגול / ומצאנו נון נוספת בסופה כי משם אתקנך משפטו אנתקנך והנון הראשונה נבלעת ברגש והנון האחרונה נוספת / ואמרו כי כן מנהג הלשון להוסיף נון באחרונה עד שהבליעוה בדגש בכף הכנוי כשיבא בהפסק כמו אשר אראך / ויחנך /

והחמש ועשרים

בת ארבע אותיות בתוספת יוד בתחלה להורות על יחיד נסתר שפעלתו לזמן עתיד והנמשל יפעל בחולם או יפעל בפתח / וכשתבא בחולם ותסמך המלה במקף על מלה זעירא או על מלה שהיא מלעיל תחטף העין בקמץ חטף במקום החולם / כמו ומלך עז ימשל בם / לכו יקבץ ראהלו / איש אחד מכם ירדף אלף / יחמך דברי לבך / תן לצדיק ימלך מלך י׳ ותשאר החולם עם המקף במלת כי יגנב איש / ובא כן מפני המאריך שנשתתף עמו / וכן יבא עם המקף בחולם כשהמלה איננה זעירא ולא מלעיל כמו יגבל אותו / אבל יחמך דברי לבך / בא בקמץ לפי שהיוד מועמדת בגעיא / ומצאנו נון נוספת בסופה / חק עולם ולא יעברנהו / כל היום יברכנהו / זבח תודה יכבדנני / ישו בכנהו יכוננהו יצרנהו / ותבא בתוספת הא כמו ימהר יחישה /

והשש ועשרים

בת ארבע אותיות בתוספת תיו בתחלה להורות על יחיד נמצא שפעלתו לזמן עתיד והנמשל תפעל בפתח או תפעול בחולם / ובמקף בקמץ חטף אם חמאת מה תפעל לו / וחברת לך מהם / וגם חמת תנבל בה / ופעמים בתוספת הא כמו ותקרב ותבואת / ותעגבה על פלגשיהם / ותעגבה עליהם / חכמות בחוץ תרנה / אלה התיו לנקבה / וכתיו לזכר תעופה כבקר תהיה /

והשבע ועשרים

בת ארבע אותיות עם תוספת נון בתחלה להורות על רבים או רבות מדברים בעדם שפעלתם לזמן עתיד והנמשל נפעל בפתח או נפעול בחולם ובמקף בקמץ חטף / כי תאמרו מה נרדף לו / ופעמים רבות בתוספת הא /

והשמנה ועשרים

בת חמש אותיות עם תוספת יוד בתחלה ווו בסופה להורות על רבים נסתרים שפעלתם לזמן עתיד / ופעמים רבות בתוספת נון בסופה והנמשל יפעלו ואם בהפסק אשר הם לגזרת יפעול יהיו בחולם ומלעיל / ובאו זולתי הפסק בחולם אבל הם בהעמדת טעם / ובעד השלח יפלו / וגם את הגוי אשר יעבדו / ובגדיכם לא תפרמו / ואת מצותיו תשמרו כלם מלעיל / אבל כשנוספה בהם הנון קריאתם מלרע / עיניך בשדה אשר יקצרון / ואת אשריו תכרתון / ידדון ידדון / ובא העין בשוא בהפסק עמים תחתיך יפלו / ובא שורק תחת חולם במלת ישפוטו הם והוא מלרע / ואשר לגזרת יפעל כפתח בהפסק בקמץ וכן בזקף / ואם כאחת יתקעו / ואת הארץ תסחרו / למטה אבתיו תשלחו / ובאו זולתי הפסק קמוצים אבל הם בהעמדת טעם / כל שולליה ישבעו / חרדות ילבשו / והיה טרם יקראו / לא ירעבו ולא יצמאו / ראשיכם אל תפרעו / המה את ערלים ישכבו / אבל ישליו אהלים שבא בקמץ בלא העמדת טעם / הוא להקל על קריאת היוד / וכן חסיו בו / בך חסיה נפשי וכלם קריאתם מלעיל / אבל כשנוספה בהם נון קריאתם מלרע / והמה טרם ישכבון / אליו תשמעון / וכן בלא הפסק אם תבעין בעיו / אשר ישאלון בניכם / תאהבון ריק / ובאו קמוצים מפני אות הגרון / ובצרי בהפסק לגזרת פעל צירים וחבלים יאחזון / וכן מבלי תוספת הנון כבוד מלכותך יאמרו / צק לעם ויאכלו / ובאו מהם בהפסק פתוחים / קוצים כסוחים באש יצתו / אחד באחד יגשו /

והתשע ועשרים

בת חמש אותיות בתוספת תיו בתחלה וואו בסופה להורות על רבים נמצאים שפעלתם לזמן עתיד / ופעמים רבים בתוספת נון בסופה והנמשל תפעלו ואם בהפסק תפעלו או תפעולו כמו שכתבנו /

והשלשים

בת ארבע אותיות בתוספת תיו בתחלתה להורות על יחידה נסתרת שפעלתה לזמן עתיד והנמשל תפעל או תפעול / ובא שורק תחת חולם במלת ושפתי חכמים תשמורם / שהיה ראוי עם הכנוי קמץ חטף כמו שכתבנו שיבאו עם הכנוים פעמים בקמץ חטף במקום החולם ובא השורק במקומו / ומצאנו נון נוספת בסופה תברכני נפשך / והנון הנכתב סימן המדבר והנוסף נבלע ברגש או יהיה מבלי תוספת והדגש לתפארת הקריאה והוא הנכון /

והשלשים ואחת

בת חמש אותיות בתוספת תיו בתחלתה ויוד בסופה להורות על יחידה נמצאת שפעלתה לזמן עתיד והנמשל תפעלי ובא במקף בקמץ חטף / ותשחדי אותם / ואם בהפסק תפעולי בחולם ומלעיל כמו אל תחסכי / איך תשקטי / ובא שורק תחת חולם במלת לא תשכורי מיה והוא מלרע / ואשר הם לגזרת יפעל בהפסק קמוצים ומלעיל / כעדי תלבשי / ולתימן אל תכלאי / כי בשת עלומיך תשכחי / ומצאנו נון נוספת בסופה וכה תדבקין עם נערותי / את אשר תעשין / וכן ולאשה מה תהלכין /

והשלשים

והשלשים ושתים

בת שש אותיות עם תוספת תיו בתחלתה

ומן ההא בסופה להורות על נמצאות או על נסתרות שפעלתן לזמן עתיד והמשל תפעלנה בחולם או תפעלנה בפתח׳ ובא מלת ותגבהינה של א במנהג שהראוי ותגבהנה׳ ושניהם נכונים כלשון כמו ותבאנה׳ ותבאינה׳ ויוד ותגבהינה ותבאינה נוספות למשך׳ וכן יוד תספינה׳ ואם בהפסק תפעלנה בקמץ׳ ובאו מהם בפתח ואזני שמעים תקשבנה׳ אזניהם תחרשנה׳ ועיני גבהים תשפלנה׳ ובנותיה באש תצתנה׳ ועצמותיהם בדשא תפרחנה׳ שלש הנה לא תשבענה׳ בדי שאול תרדנה׳ והנה כשכוי תלכנה׳ ופעמים לא תכתב ההא כי כן תלבשן בנות המלך הבתולות מעילים׳ ותהרין שתי בנות לוט׳ ובא בדגש הנון במקום הא הנקבות הפעולות׳ עיני תראינה בה׳ אולי בא כן לפאר המלה מפני השיפתה של מלה הקורא אותו בצרה׳ אבל בנות הגוים תקוננה אותה שהביא בעל המסורת אינו כן לפי דרך הדקדוק׳ כי דגשותן תקוננה לחסרון נון הכפולה כי קונן ירמיהו ונון הכתובה היא נון הרבות׳ ונמצאות ביוד בתחלתה ונון ההא בסופה וישרנה הפרות׳ והחמנה בבאן לשתות׳ מגוי יעמדנה׳ גם מצאנוה כמו רבים נסתרים וכמו נמצאים׳ בנסתרים יתנו יקר לבעליהן׳ אם יצאו בנות שילה׳ ובנמצאות ותקרבו עצמות עצם אל עצמו׳ ואלמנותיך עלי תבטחו׳

עד הנה נשלמו אבני השער הזה לב׳

ויש פעלים אשר לא ימצאו מהם כי אם עשרים השמות כי יחסרו מהם הפעלים והם הפעלים העומדים בעבור כי הם עומדים בעצמם לא תצא פעולתם אל אחר והם הפועלים והפעולים׳ לא תאמר מן עמד עמוד ולא מן הלך הלוך ולא מן ישב ישוב ולא מן נפל נפול׳ אבל כשתאמר עומד הוא הפועל והוא הפעול׳ ואין צריך לומר עמוד וכן כלם׳

ויש פעלים שתאמר בהם הפועל או הפעול איזה מהם שתרצה׳ כמו שתאמר שוכן שוכנים או תאמר שכון שכונים כמו חשכוני באהלים׳ וכן בוטח ובטוח׳ והנכון להיות השכוני תאר במקום פועל ופעול׳ כפלס שבעי שבעות להם׳ וכן כי כך בטוח נאמר שהוא תאר׳ וכן ברוך יי׳ הוא תאר כי לא מצאנו מן הקל מזה הבנין׳ וכן רב נטעים תאר כי הקל ממנו פעל עומד׳

ויש פעלים שתאמר כל הבנין מהם ולא תאמר מהם לא פועל ולא פעול כי יבא שם התאר מהם במקום פועל ופעול כמו קרוב ורחוק ולא תאמר רוחק ולא רחוק ולא קורב ולא קרוב וכן קטן גבור חזק חכם סכל רשע צדיק׳ לא תאמר מהם קוטן וקטון ולא גובר ולא גבור ולא חוכם ולא חכום׳ ומן יכול לא מצאנו לא פועל ולא פעול ולא תאר במקרא׳ אבל במשנה מצאנו התאר יכול יכולים יכולה יכולות׳ וכן אמרו היה רכוב על החמור׳ היה תפוש נר חנוכה ועומד׳ ובמקרא לא מצאנו כי אם רוכב והם נשתמשו בשני הבנים והאחד יספיק או רוכב או רכוב׳ אבל רוכב ורכוב אין בו יוצא בפעלה אל אחר כי הוא פועל עומד׳ ופירוש סוס ורוכבו הרוכב בו או עליו׳ ופירוש השם עבים רכובו כמו מרכבו׳

וסבת השער הזה שהוא בבנין הקל פעמים שהוא עומד בעצמו ופעמים שהוא יוצא לזולתו׳

וכאשר יהיה עומד השער הזה שהוא בבנין הקל כמו עמד הלך וחבריהם שהם פעלים עומדים תוציא בבנין הדגש או הפעיל בהם לשני׳ ותאמר מן עמד העמיד יוצא לשני כמו והעמיד את הבהמה׳ ומן הלך הלך כמו ערום הלכו בלי לבוש׳ וכאשר יהיה בבנין הקל יוצא כמו אכל פעל וחבריהם שהם פועלים יוצאים תוציא פעל הדגש או הפעיל בהם גם לשלישי׳ תאמר ראובן האכיל את שמעון לחם והוא יוצא לשלישי כי הנה ראובן מאכיל ושמעון אוכל והלחם אכול׳ הנה מקרה האכילה יוצא על שלשה׳ ואם ימצא פועל יוצא בקל או בדגש או בנוסף והם יוצאים לפעולה אחת׳ הדגש או הנוסף מורים על רוב הפעולה כמו הנני גורש מפניך מן הקל׳ ולא אגרשנו מפניך מן הכבד וכן הדומים לו׳ ובמקומות מעטים ימצאו בבנין פעל הדגש ובבנין הפעיל פעלים עומדים׳ ובשהם עומדים הם לחזק הפעולה לפיכך באו בזה הבנין׳ וזה ההפרש בין בנין קל עומד ובין בנין פעל או הפעיל עומד כמו ושער שחור צמח בו שהוא עומד מן הקל׳ וכן ושערך צמח בן הדגש עומד אלא שזה מורה על רוב הצמיחה ועל מהירותה׳ לפיכך נשתמשו בו בבנין הדגש׳ וכן אדמו עצם מפנינים קל עומד׳ וכן אם יאדימו כתולע הפעיל עומד אלא שזה יותר אדום׳ וכאשר תמצאם עומדים אף על פי שלא תמצאם יוצאים ותרצה לבנות מהם פועל יוצא תעשה כמו לא תקיץ תנער׳ הקיצו ורננו שהם פעלים עומדים אף על פי שלא מצאנום יוצא׳ ותרצה לומר פלוני העיר פלוני משנתו תאמר הקיצו על כן אנחנו האומרים בתפלתם המקיץ נרדמים ולא צדקו התופשים עליהם׳ וכן אמר חכם גדול בשבוש הלשון כמו זה הקיצוני רעיוני ואשלוני נרדמים׳ והורני אבי עליו השלום תפש עליו ואמר כי לא יתכן שנעשה אותו פעל יוצא אחרי שלא מצאנוהו בכל המקרא כי אם עומד ואם תאמר אם נצטרך להעבירו לפעול מוצא נעשה׳ נאמר העירו

ונאמר

ונאמר בלשון אחר היוצא ובלשון אחר העומד · ודומה
לו לשון שתה והשקה שלא תאמר השקני מן שתה ·
ולא שקיתי מן השקה אלא בלשון אחר הוא השותה
ובלשון אחר הוא המשקה · ואני אומר כי אף על פי
שחזק אדוני אבי עליו השלום טענת החפישה איננה
טענה ואינו דומה ללשון שתה והשקה כי לא מצאנו
השתה ולא מצאנו שקה במקרא בשום ענין לא עומד
ולא יוצא · אבל הקרוב אשר שמצאנוהו עומד נעשה
אותו יוצא ויהיה בבנין אחר עומד ויוצא אם נצטרך כי אין
בנין זולתו לעשותו · וכן ושערך צמח שהוא פעל עומד יחזקאל יז
אם נצטרך לעשותו יוצא נעשהו · אבל ישען הטוען
אשר שמצאנוהו עומד איך נעשהו יוצא ויהיה בבנין אחד
עומד ויוצא · הנה הראינו לו רבים בבנין אחד עומד
ויוצא · כי מצאנו בבנין קל עומד ויוצא כמו הצומח שמות י
לכם מן השדה פעל עומד · יער צומח עצים פעל יוצא · קהלת ב
וכן אז הלמו עקבי סוס עומד · הלמוני בל ידעתי יוצא · שופטים ה משלי כג
ובבנין הפעיל כי כל ישעי וכל חפץ כי לא יצמיח עומד · שמואל ב כג
והולידה והצמיחה יוצא · וכן רבים אחרים נמצאים ישעיה נה
זולת אלה · וכן בדגש קודר הלכתי עומד · ערום איוב ל
הלכו בלי לבוש יוצא · אבל בבנין הקל אם לא מצאנוהו איוב כד
יוצא לא נאמר ממנו יוצא אחר שנוכל לומר מבנין
הדגוש או מהנוסף שהם יוצאים ברוב ·

והאלה הטור השני נקרא בנין נפעל

והוא מקבל כח הטור הראשון ומקרהו כאשר תאמר מן
שמר ובנביא נשמר · השם יתברך שמר ישראל על ידי הושע יב
הנביא וישראל הוא נשמר · הנה נשמר מקבל מקרה
שמר · אבל ונשמרת לא נשמר מקבל המקרה מעצמו שמואל ב כ
ואין לו פועל אחר זולתו וכי פירוש לא נשמר שהוא לא
שמר עצמו מן החרב · והפעלים העומדים לא ימצא
מהם בבנין נפעל מקבל מקרה בבנין הקל כי בבנין הקל מהם
המקרה עומד בעצמו ואינו יוצא מאתו אל זולתו והוא
הפועל והוא הפעול · אבל כצל כנטותו נהלכתי · אל תהלים קט
ארץ נושבת · בערים אשר לא נושבו אינם מקבלים יחזקאל כו
מקרה בבנין הקל כי אם מבנין הדגוש שהוא יוצא · כי
נהלכתי מקבל מקרה המהלך אותו לא ההולך כי הוא
עצמו ההולך · וכן אל ארץ נושבת · בערים אשר לא
נושבו מקבלים מקרה המושב לא היושב כי האדם מושב
הארץ נושבת · כי לא תקרא הארץ נושבת בעבור
היושבים בה כי אם בעבור המושבים אותה והם
הבונים בה בתים ונוטעים בה כרמים ועובדים האדמה
ועושים צרכי העיר כי זולת זה לא נמו ישבים בעיר ·
אם כן העיר נושבת בעבור המושבים לא בעבור
היושבים כי המושבים הם סבת היושבים · וכן נגש איכה ה?
יוסף ורחל מקבל מקרה המגיש אותו ולא התנגש כי בראשית לג
הוא עצמו הנוגש · וכן ונקרב בעל הבית אל האלהים שמות כב
מקבל מקרה המקריבים אותו והם הדיינים והוא את
בעבור שאינם יכולים לקבל מקרה בפניהם שהוא בבנין
הקל על כן נשאלים לומר אחר שהוא בבנין הדגוש או

הנוסף ומקבלים מקרהו · וכן נהיה הדבר הזה · הנהיה מלכים א א
כדבר הגדול הזה · מקבל מקרה עושה ההויה כי הוא דברים ד
סבת ההויה והנה נהיה כמו היה · אלא שבנהיה נראה בו
הפועל · וכן ונעלה הענן והדומים להם מבנין נפעל מן במדבר ט
הפעלים העומדים לכל אחד · התבונן ותמצא כן ·
וכמו שנאמר מהפעלים העומדים פעל מבלי נפעל · כן
נאמר נפעל מבלי פעל כמו נשבע נשבעת שלא נאמר
ממנו שבע שבעת · וכן נותר לא נאמר ממנו יתר יתרת
כי אם נותר נותרת · ולדעת רבינו יונה נאמר גם כן יתר
יתרה אשר שמצאנו ואת הותר החרמנו · ולפי דעתי שמואל א טו
שהוא תאר או שם הפעל ואף על פי שהוא שם הפעל
יש לנו לבנות ממנו פעולה אחר שמצאנו בו פעולה
אחרת והוא בבנין נפעל אין אנו צריכים לפעל קל · אבל
במקום שנמצא שם פעל או שם תאר נאמר ממנו פעל
הקל אם לא נמצא נפעל כמו מן דוה נאמר דוה דויתי
אדוה ידוה אחר שמצאנו ממנו השם והתאר ·
ומלת נשברתי את לבם הזונה אמרו שהוא כמו שברתי יחזקאל ו
והוא יוצא ואיננו נכון שיהיה בנין נפעל יוצא לעולם
כי אין לעשות מן הפעל פועל והנכון שהוא עומד
כמשפטו ואת הוא כענין מן כמו הם יצאו את העיר · שמות ט
ופירושו נשברתי מן לבם הזונה · ובא בענין ויתעצב בראשית ו
אל לבו · וכן לפני לא נוצר אל · אמרו שהוא כמו ישעיה מג
יצר כי ידמה פירוש הפסוק לפני שיצרתי אני לא נוצר
אל · חלילה חלילה לומר נוצר על יוצר כל יתברך
ויתעלה לפיכך פירשו נוצר כמו יצר ורצה לומר לפני
שיצרתי אני לא יצר אל · והנכון כמו שפירשו אדוני אבי
ז״ל שהוא עומד ככל נפעל עומד כמשפטו · ונוצר הוא
בינוני פעל שהוא התאר והוא פתוח לפי שהוא סמוך
למלת אל · כמו ונאמן רוח · ופירוש הפסוק לפני משלי יא
שיצרתי אני היצירות לא היה דבר נוצר על יד אל
זולתי · ואחר שיצרתי כמו כן לא יהיה דבר נוצר
על יד אל זולתי · ופירשנו נוצר בינוני ולא עבר לפי
שאין נפעל עבר סמוך ·

והטור השלישי נקרא בנין פעל הדגוש

הנה נוסף הוא בבנינים שנוסף בהם כח והיה לבנתים
התוספת וזה לפי שלא יתכנו לומר מבלי תוספת כי אם
היינו אומרים פוקד הנה הוא קל כי אין אחר החולם דגש
כי עם החולם לעולם יבא נח ולא יתכן דגש אחר הנח
אם לא תהיה המלה מלעיל שיהיה הנח קיים לפני בא
הדגש כמו הרים בגלו הדומים לו · ובאת המלה לא ישעיה סד
תתכן קריאתה כך · ואם היינו אומרים פקד או פקד ידמה
לצוה ואם היינו אומרים פקוד ידמה למקור שהוא
פעמים בחולם ובדגש כמו יסור יסרני · קנא קנאתי תהלים קיח מלכים א יט
וכן גם הפעול אם היינו אומרים פוקד ידמה לבנין
פועל לכן לא יתכנו הבינונים מבלי תוספת ·
וסבת הטור הזה שהוא יוצא פעם לשני פעם לשלישי
ולפי שרבו התוצאותיו הכבד אותיותיו על שלש אותיות
השורשיות ·

ועליו הטור הרביעי נקרא בנין פֻּעַל שלא נזכר שם פועלו

והוא מקבל כח הטור הג׳ ומקרהו ונקש גם הוא כמוהו ונקרא כן בעבור כי לא יתכן לעולם מבלי פועל אחר ולא נזכר בו רק בבנין נפעל נזכר כשהמקרה יוצא מאתו כאשר הודעתיך במלת וְעֻמְּשָׂא לֹא נִשְׁמַר (שמואל ב כ) הנה עמשא פועל ופעול הנה כשאמרנו נשמר נזכר פועלו׳ אבל בנין פֻּעַל לעולם לא יצא מקרהו מאתו כי אם מפועל אחר שלא נזכר ולכן אין בו צווי כי פעלתו על ידי אחר לא על ידי עצמו ואיך יצוה אדם לחברו על דבר שאינו בידו׳ וכל פועל אשר תמצא נבנה בטור השלישי תבנה עליו הטור הרביעי וכן כל פעל שתמצא נבנה בטור הרביעי תבנה עליו הטור השלישי וכן בשאר הפעלים׳

והטור החמישי נקרא בנין הִפְעִיל הנוסף

והוא נוסף בכל הבנין. אבל תוספת העוברים נעדרים בבינונים ובעתידים חוץ ממקומות מעטים והיה זה שלא יכבד על הלשון שתי אותיות נוספות כאחת׳ וסבת הטור הזה שהוא יוצא פעם לשני פעם לשלישי ולפי שרבו תוצאותיו רבו אותיותיו על שלש אותיות היסודיות:

ועליו הטור הששי נקרא בנין הָפְעַל שלא נזכר שם פועלו

והוא מקבל כח הטור החמישי ומקרהו ונוסף גם הוא כמוהו וכל פעל אשר תמצא נבנה בטור החמישי תבנה עליו הטור הששי. וסבתו כסבת בנין פֻּעַל:

והטור השביעי נקרא בנין פוּעַל הנוסף או הכבד

כי זה הבנין כבד ומכובד כי הכבדות מפני התוספת כקריאת נמורות וכמוחות׳ והוא נוסף בבינונים לבד מה שלמדתי מספר הכמור נשהוזה לו כאשר הורה כתוס׳ ח׳ סניקר׳ ולבנין פִּעֵל הדגוש כאשר הודעתיך בנחי העין ה תמצאנו בן ארבע אותיות כי לפי הפעל נכפל בכל בנינו והמקומות אגלה לך צפונו׳ וסבת הטור הזה שהוא יוצא פעם לשני פעם לשלישי ולפי שרבו תוצאותיו רבו אותיותיו על שלש אותיות היסודיות׳

ועליו הטור השמיני נקרא בנין הִתְפַּעַל

ונוסף גם הוא כמוהו אבל זה נוסף בכל הבנין ולא הביא עֻלָּת זה הטור שהוא הפך עם הטור השביעי כי אם בפעלים נחי העין ובפעלי הכפל כי לא נבנה הטור השביעי בשלמים כי אם בפעלים מעטים׳

יחס סלמה כלכד כמו מקבל כספר הכחול הג׳ל עש׳ ולכן בשלמים הוא מקבל מקרה מהפעלים האחרים׳ והתכן כי בשלמים בנין התפעל מקבל מקרהו מבנין פִּעֵל הדגוש כי גם הוא דגוש העין כמוהו׳ וסבת הטור השמיני הזה בשהוא מסבה כל שאר מקבלי המקרה כי הוא עצמו מסבב להיותו מקבל המקרה כמו וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ הם יסבבו הברכה לעצמם (בראשית כב) בתפלתם שיאמרו האל יברכנו כמו שברך זרע אברהם׳ אבל וְנִבְרְכוּ בְךָ אינו כן כי פירושו שאני אברכם ויבורכו (בראשית יב) בזכותך לא בסבתם׳ וכן וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ האומר ר״ל (דברים כט) שהוא יסבב הברכה לעצמו ויאמר שלום יהיה לי׳. וכן וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכֶם׳ שפירושו והתנחלתם (ויקרא כה) אותם׳ כמו הֵם יָצְאוּ אֶת הָעִיר׳ שפירושו מן העיר׳ (בראשית מד) ופירוש והתנחלתם אותם אתם תסבבו שתהיו מנחילים אותם ותנחילום לבניכם אחריכם׳ והסבה שתקנו מהם ותהיו אותם להיותם לכם לאחוזה ותעבדו בהם לעולם׳ וכן וְהִתְאַוִּיתֶם לָכֶם לִגְבוּל קֵדְמָה׳ אתם תסבבו (במדבר לד) להיותכם גבולים לגבול קדמה מחוץ עינן שתוריש יושבי הארץ עד הגבול וכן כלם על זה הדרך׳ אבל מוקשים שבהם הראיתי לך טעמם וטעמים המקרה יוצא מאתו לבד כמו הִתְהַלֶּךְ נֹחַ׳ ופירוש התהלך כמו׳ (בראשית ו) בעבור היותו בדורות רשעים וחטאים ולא התבודד לעבודת השם יתברך וליראתו כי אם הוא לבדו׳ ואמר כי הוא סבב בהתבודדו לבדו והפרדו מחברתם להיותו הולך את האלהים כי אם היה מתחבר עמהם אף על פי שהוא לבו שלם עם יי׳ אלהיו היה לומד ממעשיהם. וכן שאמר החכם הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים יֶחְכָּם וְרֹעֶה כְסִילִים (משלי יג) יֵרוֹעַ׳ אבל בהתפרדו מחברתם והתבודדו לבדו הוא סבב להיותו הולך את האלהים׳ וכן מנהג הלשון כי בהראות רוב הפעולה כפועל יאמרו לו בלשון נפעל או התפעל כמו הַבְּרֻתִים הַנִּמְקִים׳ (יחזקאל לג) אז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יי׳ והלשון התפעל כמו מִדַּבֵּר אֵלָיו׳ (מלאכי ג) (במדבר ז) מִתְדַּפְּקִים עַל הַדֶּלֶת׳ מִתְנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי לַהֲמִיתֵנִי׳ (שופטים יט) (שמואל א כח) וְעַתָּה אַל תִּתְלוֹצָצוּ׳ (ישעיה כח) ויש התפעל שנראה שהוא מקבל המקרה ואינו כמו וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ כי הוא אינו בורך׳ (דברים כט) וכן וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאֹיְבֶיךָ שיורה אומר ואין קונה׳ (דברים כח) וכן מִתְכַּבֵּד וַחֲסַר לָחֶם׳ כי הוא אינו נכבד אבל (משלי יב) בראה עצמו כן׳ וכן מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל׳ מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב׳ (משלי יג) מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת שָׁקֶר׳ שָׁכַב עַל מִשְׁכָּבְךָ וְהִתְחָל׳ (משלי כה) (שמואל ב יג)

ומאלה הטעמים אשר הראיתיך תדע ותשכיל לכל אשר תמצא ושכל הטורים האלה אשר זכרתי לך לא תמצא פועל במקרא שיבנו כלם עליו׳ אבל תמצא פועל בשני טורים. ופועל בארבע טורים ופועל בששה׳. ופועל בשבעה טורים שלא (איוב לה) פַּקָד משאר הפעלים ובנוי בכל הטורים לבד מבנין פועל הכבד והוא פועל׳. פַּקֵד

פקד ועליו אבנה לך השבעה טורים אבנים שלמות ותמצא ותדע ותשכיל לכל הפעלים׳

והנה לך שבעה הטורים שמצאנו ממנו בבנין הקל וְחַי פָּקַד אֶת שָׂרָה׳ בבנין נפעל ולא נפקד (בראשית כא)

כפקד ממנו איש׳ בנין פיעל הדגוש יי צבאות מפקד צבא מלחמה׳ בנין פועל אשר פקד על פי משה׳ בנין הפעיל ויחי מאז הפקיד אתו׳ בנין הפעל אשר הפקד אתו׳ בנין התפעל התפקדו לבד מבניכן׳ ואת הנערים יודעתי מבנין פועל הכבד׳ גם הוא ימצא מבנד שבעה׳ אבל רוב המדקדקים אמרו שהוא במקום הא הודעתי׳ וכן אם וילדת בן מבנין פועל הכבד גם הוא ימצא ממנו שבעה תם שבעה׳ כי יום הלדת את פרעה הוא מקור מבנין שלא נזכר פועלו מהנוסף והנה הם בו השבעה׳ אבל אמרו רוב המדקדקים כי וילדת בן מורכב מבן עבר ובינוני כמו שאנו עתידים לבאר בעזרת האל׳

והנה הודעתיך שמות שמנה השערים ואותותם׳ ועתה אודיעך מקומותם למושבותם׳

הטור האחד פועל הקל ופעלתו וכן פעלת כל בנין בשלשה דרכים עוברים ובינונים ועתידים׳

העוברים הם שלשה על שלשה׳ פקד פקדת פקדתי׳ פקדו פקדתם פקדנו׳ פקדה פקדת פקדתן׳ והשתים כהם לזכר ולנקבה פקדתי פקדו פקדנו׳

ופתחות עליהם פתחותיהם עשרת הכנויים בהתחברם עם הכנוי׳ [illegible]

הפעול׳ והשם בכנוסת בכנוי׳ כמו ואל אדם לא אכנה׳ שהוא ענין כסות מום האיש והעלמו׳ ופעמים תבא הידיעה אחריו׳ כמו וישנו את טעמו בעיניהם׳ עונותיו ילכדנו את הרשע׳ ויכו האחד את האחד׳ והכיתו ויתנו להם׳ אשר לא עשה אתו את נבוכדנאצר׳ ויביאה את תרומת יי׳ שיתמו נדיבמו׳ ואחריתה שמחה תוגה׳ ותפתח ותראהו את הילד׳ ישנו עם אחד׳ ועמהם הימן וידותון חצצרות׳ רוצה לומר ועם הימן וידותון היו חצוצרות׳ ואתה כי הזהרתו צדיק׳ אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם׳ מתאוה ואין נפשו עצל׳ ואני בתוך הגולה׳ ואת כך זכר יחזקאל בן בוזי הכהן׳ ויגדילם אמציהו להגדוד אשר בא אליו׳ באש תשרפנו את אשר בו הנגע׳ אשר אנכי נתן להם לבני ישראל׳ ויעשו גם הם חרטמי מצרים׳ הנני מאכילם את העם הזה לענה׳ והכרובים עמדים מימין לבית בבאו האיש׳ לא היה משקל לנחשתם כל הכלים האלה והרמונים להם׳ ויש שתבא הידיעה אחריו עם הכנוי מגמת פניהם׳ וזה הוא לענין הסימן׳ וכן פעמים יבא השם במקום הכנוי כמו נשי למך האזנה אמרתי כמו נשי׳ ואל משה אמר עלה אל יי במקום אלי׳

וכן ואת יפתח ואת שמואל כמו ואתי׳ וכן ולאדם לא מצא עזר כנגדו כמו ולו׳ והאר פניך על מקדשך השמם למען יי כמו למענך׳

פתוחי פקד עשרה

אמר וכן כל כנויי הנסתר והנסתרים והנסתרות יש לכל אחד עשרה כנויים וכל כנויי הנמצא יש לכל אחד מהם כנוי ולכל כנויי המדבר מגיע ה׳ כנויים ועתה נבאר ונאמר להם

פקדו העין קמוצה כמו ולא נתנו אלהים׳ ושמרו כרועה עדרו׳ או פקדהו כלו קמוץ׳ וקראהו אסון׳ **פקדך** העין בקמץ כי הוא מלעיל לעולם׳ צור ילדך תשי׳ ועבדך שש שנים׳ ופעמים הכתב הוא המבטא אחר כף הנמצאת הקמוצה כמו וחסידיך יברכוכה׳ ולא יענכה׳ כן לא יטמאכה ולא יעצרכה הגשם׳ למען תראו חכה והדומים׳

אמר [illegible]

להם או פקדך כשיבא בהפסק ולמד הפעל בסגול שמע לאביך זה ילדך׳ ופעמים יבא כן עם הזקף כמו אביך קנך׳ אך למד הפעל בקמץ והכף בשוא׳ **פקדך** וכן כל כף נכח הזכר הנמצא והיה כן שלא יתערב עם כף הנקבה׳ וכן מצאנו ולקדוש ישראל כי פארך בשמעתו ענך׳ פצר עצות תנך׳ תמים אתה בדרכיך מיום הבראך׳ ועדותיו וחקיו אשר צוך׳ וכן בא בלא הפסק מה ענך יי׳ ולנקבה לא יאמר כי אם בצרי למד הפעל אף על פי שמצאנו קראך יי׳ כי פארך הוא שידמה שידבר נגד הנקבה׳ וכן הנני נותנך ביד אשר שנאת׳ לכן הנני נותנך לבני קדם למורשה׳ אינו כן כמו שידמה כי כשידבר כנגד הכנסת ידבר פעם לשון זכר פעם לשון נקבה כמו שכתבנו׳ אבל אותך נמצא שוה לזכר ולנקבה כי לא נמצא בצרי׳ וכן עמך כך לך וכן אתך׳ שהוא נמצא בצרי והסרתי מאתך לא ימוש׳ **פקדני** העין קמוצה והלמד פתוחה וזה איננו כמשפט הנקוד כי אחר הלמד נון נסתר והיה כמשפטו קמץ אבל מצאנוהו פתח פעלני׳ ופעלתני הפעילני והפעלתני וכולי כמו אכלני המני הציגני׳ בלעני׳ אשר לקחני׳ ושמרני׳ זכרני׳ הנחש השיאני׳ והוא קללני׳ פן יבוא והכני אשר הנחני׳ כי הפרתני׳ יסרתני ואוסר׳ והוצאתני מן הבית הזה׳ והזכרתני אל פרעה׳ ובהפסק הם קמוצים׳

אמר על פי שלפי הדקדוק נקרא נון כנוי אחר ת׳ התנועה גדולה ואין תנועה קטנה נקראת נון כנוי מכל מקום כמשפט תחת ה׳ התנועה קטנה מתארכין גם פעמים נקרא נון כנוי

(ירמיה כח ישעיה מט) בלא כרִיסו מעדני הריקני / יי שכחני / כי אם
(בראשית לב בראשית כט) ברכתני / ולמה רמיתני / וכן בזקף כי ארץ
(יהושע טו שמואל ב יב) הנגב נתתני / וחברו עקב כי בזיתני /
(רות ב שמואל א יז) כי נחמתני / אם יוכל להלחם אתי והכני / כי עבדך
(שמואל ב יד ישעיה מט) יואב הוא צוני / יי מבטן קראני / ובאו בקמץ זולת
ההפסק להורות כי כן המשפט מפני הנח והנסתר /
(שמואל א כח תהלים מ משלי ח) למה רמיתני / צרפתני בל תמצא / יי קנני ראשית
(תהלים קיח איוב ל) דרכו / ענני במרחב יה / הורני לחמר / וכבר בא
(ישעיה ח) למד הפעל בפעל הדגוש בצרי / ויסרני מלכת בדרך
(עמוס ט) העם הזה / פִּקְּדֶם כלו קמוץ / ובא ובצעם בראש
כלם / בפתח הלמד מפני שהמלה מלעיל /
(שמות טו) ופעמים כנוי הנסתרים במם וו כמו כסמו ים / וכן
(שמות כג שמות טו) וגרשתמו / וכן תבלעמו ארץ / תורישמו ידי /
(שמות טו) תביאמו ותטעמו והדומים הגה
להם / פקדכם העין בפתח תית נוספת והוא טעו
לפי שהוא מלרע לרוב ה׳ תגילם ותטעם וכו׳
התנועות והכף בסגול. וכן
כל כם וכן שהוא כנוי בסגול לעולם / פקדנו /
(איוב כח) כלו קמוץ לעולם / פקדה / כלו קמוץ כמו הכינה וגם
חקרה / והוא כנוי הנקבה במפיק / וכן משפט כל הא
הנקבה הפעולה אשר לא תבא קמוצה אם לא תהיה
בנין הא או היו הא שהיו הנון והתיו דגושים כי אז
תהיה הה״א רפה / וכן הא הפועלת מפיק והוא שתהיה
(בראשית יט) כנוי כמו בשכבה ובקומה / הגה
ופעמים תהיה נחה הא הכנוי וכן כמסורת לא מלין
(עמוס א) ועברתו שמרה נצח / דלא מפקן הא ורוב׳
(שמות ב שמות ט) ותחמרה בחמר / למן היום כתן יש וכן סלה ב
(ישעיה ל) הוסדה / מטה מוסדה / נזכרו פה גם נזכרו פה
(במדבר טו מלכים ב ח) בחטאה בשגגה / מיום עזבה סלה נזכרו שם עוד
(משלי כא) את הארץ / וירד עז מבטחה /
(יחזקאל לט יחזקאל יב) וגם שם עיר המונה / ושערה לא הפך לבן /
(ירמיה כ ישעיה כא) ורחמה הרת עולם / כל אנחתה השבתי /
(יחזקאל כד ישעיה כג) סיר אשר חלאתה בה / כי ארזה ערה / ושכה לאתננם
(יחזקאל יו רות ב) / באמה כתה עמה בה / ויאמר לה בעז /
(זכריה ה במדבר לב) לבנות לה בית / ויקרא לה הגה
(צפניה ב) נבח בשמו / אני יי נעניתי וכן כמסרת ג׳ לה דלא
(משלי יב) לו בה / והדרך נחיבה אלי מפקן וסימנו אך פי
(איוב לא) מות / כתפי בשכמה תפול אורייתא בכליום כתנו׳
ואזרועי מקנה תשבר /
(שמואל א ב יחזקאל מד) צירה אורה / עשינו לה בונים להעצבה /
(ויקרא ו ויקרא כו) על מוקדה על המזבח / כל ימי השמה / בהשמה
(ויקרא כו) מהם וגם בא הא במפיק הגה
שאינו כנוי הנקבה אלא בא גם חלו על פי המסורת
כן להדגיש והוא לתפארת אבל לא נתנו טעם
(יחזקאל כג) הקריאה / לא נשמה ביום קקסל
(ישעיה כח זכריה ד) זעם / כבכורה בטרם קיץ / וגלה על ראשה /
(איוב כח) ותעלמה יציא אור / פקדך / והעין קמוצה
(יחזקאל כז) והלמד בצרי וכף הכנוי בשוא כמו שברך בלב
ימים / וכן כל כף כנוי הנקבה והנמצאת בשוא
ומה שלפניה בצרי אם לא תהיה המלה מלעיל /
והנוספה

(תהלים קג) ונוספה יוד עם הכף והכף בחירק המעטרכי / נעורכי
(תהלים מ) התחלואיכי / חייכי / פקדך כלו קמוץ כמו פקדם
(ישעיה לד) כן יאמר בבנין לכנוי הנקבות כמו ורוחו הוא קבצן
מהדגש / פקדכן נקודו כמו פקדכם והנשתוים
לזכר ולנקבה פקדני פקדנו ואשר הם לגזרת פעל
(בראשית כז) בצרי יתחברו גם כן בצרי כמו כאשר אהב אביו /
(שמואל ב יב) ויי אהבו / עלמות אהבוך / כי ירא / בראשית יט
(איוב לז תהלים כו) לכן יראוהו אנשים / אשר שנא / ושנאה האיש
(ישעיה סח) האחרון / וכן וירשוה בחירי / מן ירש ירשו /
(בראשית לב) וכן ושאלך לאמר / כי שם שאלונו שובינו /
(תהלים קלז) מן שאל ואם לא נמצאו וכן אשר הם מגזרת פעול
בחולם אם התחבר יכול עם הכנויים תאמר יכולו
יכולך ר״ל יכול לך או יכול ממך / יכולו יכול לו או
יכול ממנו וכן כלם / אבל עם כנוי הנמצאים ישוב
החולם לקמץ חטף לרוב התנועות ותאמר יכלכם
(תהלים יג) כמו שנאמר פן יכלתיו / פן יאמר איבי יכלתיו /
פתוחי פקדת ששה ויחסרו ארבעה כי לא יתכן
לחבר כנוי יחיד הנמצא עם הנמצא ולא
הגה כנוי רבים נמצאים עם הנמצא
אבל יתכן לחבר על ולא כנוי הנקבה עם הזכר /
דרך המשל רמה ובמחברת הזאת יקרה החסרון
לומר פקדת אתך לנמצא ולנמצאים ולנמצאת
ולנמצאות למדבר בעדו
ולמדברים בעדם / פקדתו העין פתוחה וכן
בכלם או פקדתהו והתיו קמוצה / פקדתני התיו
פתוחה / פקדתם התיו קמוצה / וכן פקדתנו ויבא
(ירמיה ב) חירק במקום פתח בעין הפעל / ולאבן את ילדתנו /
הקמץ שתחת התיו מקום חירק כי חירק היה משפטו
על הכנוי / כי אבן תכבה בלשון נקבה והיה ראוי
(יהושע ב) ילדתנו וכן משבועתך הזה אשר השבעתנו /
היה ראוי להיות השבעתינו / וכבר כתבנו היוצאים
בלשון זכר לנקבה ובלשון נקבה לזכר כמלת פעלה
(יהושע ב) אשר הורדתנו בו והוציא התיו חירק כי הצרי והחירק
הגה קרובים [illegible]
פי׳ כי תרגומו מתוק בצרי ופועל יפעל הפעיל /
כמו פועל ובחירק אתה פקדתה פקדתן /
פתוח עולי וזהו לג פתוחי פקדתי שמנה
פקדתיו או
פקדתיהו / העין פתוחה וכן כלם / ובא החירק במקום
(מלכים א יב) הגה פתח הלא שאלתיהו /
(במדבר יא) [illegible] אם אנכי ילדתיהו /
פגזרת פעל כמו שמגולד פקדתיך פקדתים /
כולכן זולתמה כמוכן הג׳ פקדתיכם / פקדתיה /
פקדתיך / פקדתין /
(ישעיה מח) פן תאמר הנה ידעתין / פקדתיכן ואם יתכן הפעל
והפעול בעצמו ואם פקדתיני שמרתיני וכן בנמצא
(יחזקאל כט) הגה אבל מה שמצאנו לי יאורי
פלפי הדרס רמותנו ואני עשיתיני פי׳ עשיתי לי
יתכן כי הפועל ופעל כי פעמים יבא הכנוי בחבור
כי פרסם עשיתני פ׳ במלה במקום ב׳ מלות כמו
כי

והושע טו כי ארץ הנגב נתתני במקום
ירמיה כ נתת לי ׳ חזקתני ותוכל
נחמיה ט במקום חזקת ממני ׳ וישובו
ויזעקוך במקום ויזעקו לך ׳
ירמיה י בני יצאני יצאו ממני ׳
ישעיה לה יששום מדבר ׳ שושו בם ׳
מלכים א יט בשלם הבשר בשל להם ׳
ישעיה סה תלים ח אל תגש בי כי קדשתיך

פסיקתי את עצמי כל סעפה עצמו אלוה ׳

אה׳ זית כתתני יזכתני
כל שטתני סב על נופה
והו׳ כמו כרת אותי וכן
הוסיף למ״ד השמוש ל
לארע דרותא יהכתני׳

קדשתי ממך ׳ לא יגרך רע ׳ לא יגור עמך ׳ הגידו
איוב ב תלים כב תגידנו ומגיד עליו ׳ פזר עצמות חונך הנה עליך
תלים יג תלים קט פן יאמר אויבי יכלתיו יכלתי ממנו ׳ וילחמוני חנם
שמות טו וילחמו בי ׳ תמלאמו נפשי תמלא מהם ׳
משלי כה בראשית לז פן תשבענו התקאותו פן תשבע ממנו ׳ והשיבני
דבר וה׳ שב לי דבר ׳ ולא יתכן לדבר כן בכל מקום
כי לא יאמר דברתני ולא כפרתני ולא אמרתני ולא
הלכתני והדומים להם ׳ והטעם כי כן דרך לשון
הקדש לקצר ולדבר הפך המנהג במקום שלא תקצר
יחזקאל כט התבונה כמו עשיתני קצר המלה בעבור שלא יתכן
להבין ממנו שהוא עשה עצמו ׳ אלא שעשה ותקן לו
יהושע טו היאור ולא נצטרך אל אחר ׳ וכן ארץ הנגב נתתני
אחר שאמר ארץ הנגב ידוע הוא כי הבנוי אינו נופל
על גופה אלא במקום לי הוא ׳ אבל אם יאמ׳ דברתני
במקום דברת לי נוכל להבין ממנו דברת עלי והוא
בראשית לז הפך הענין ׳ ומה שאמר דברו לשלום מובן הענין
ירמיה כ אחר שאמר לשלום ופירוש דבר לו ׳ וכן חזקתני
ותוכל ׳ לא נוכל להבין ממנו אלא חזקת ממני ׳
לפיכך כאלה המקומו׳ והדומ׳ להם קצר הלשון ושם
שתי מלות באחת והמבין יבין ׳ וקשר לשון הקדש
עמוק מאד וצריך להתבונן בו לכל ישותית הלשון ׳
ירמיה י פתוחי פקדו עשרה פקדוהו ואכלהו ויכלהו
זכריה יג ודקרהו אביהו ואמו והעין קמוצה וכן
בכלם ׳ פקדוך ׳ פקדוני ׳ פקדום ׳ פקדוכם ׳
פקדונו ׳ פקדוה ׳ פקדוך ׳ פקדון ׳ פקדוכן ׳
פתוחי פקדתם ששה ובהתחברם עם הבנויים
חסור המם ותבא וו במקומה שנם הוא
זכריה ז סימן הרבים ׳ כי כן מצאנוהו הצום צמתני אני ׳
שופטים כ למה העליתנו ׳ פקדתוהו ׳ העין פתוחה וכן בכלם ׳
פקדתוני ׳ פקדתום ׳ פקדתונו ׳ פקדתוה ׳ פקדתון ׳
ישעיה נג פתוחי פקדנו שבעה פקדנוהו העין פתוחה ולא
דה״א טו חשבנוהו ׳ כי לא דרשנוהו וכן בכלם ׳
בראשית כו פקדנוך כמו לא נגענוך ׳ פקדנום ׳ פקדנוכם כמו
תלים קיח ברכנוכם מהרגוש ׳ פקדנוה פקדנוך פקדנון פקדנוכן ׳
פתוחי פקדה עשרה ובהתחברה עם הבנוים
תהפך ההא סימן הנקבה לתיו רפה וכן
יקרה לכל הא שהיא סימן הנקבה בפעלים ובשמו׳ ׳
משלי לא פקדתהו העין קמוצה והלמד פתוחה כמו גמלתהו
טוב ולא רע ׳ ואם בהפסק גם הלמד קמוצה
בראשית לז ישעיה כט חיה רעה אכלתהו ׳ וצרקתו היא סמכתהו ׳ ובא
שמואל א יח בפתח וסוף פסוק ומיכל בת שאול אהבתהו או
איוב כא פקדתהו הלמד פתוחה והתיו דגושה ׳ עצבתו סופה

שמואל א ה כאשר גמלתהו ׳ והחסר תיו הנקבה תבלעה בדגש
והתיו דכתובה והוו סימן הנסתר כמו אותו ׳ והראוי
גנבתתו פקדתתו ׳ ואם לא נמצא כן והוא במקום
פקדתהו אלא שהקלו המלה מפני כובד קריאת ההא
ואברו גנבתו גמלתו ׳
ירמיה כב פקדתך העין קמוצה והלמד פתוחה ואת אמך
אשר ילדתך ׳ אבל
שיר ח חבלה ילדתך הלמד ק
קמוצה מפני ההפסק ׳
פקדתני ׳ העין קמוצה

אה׳ לא נוכל לומר שהדגש
במקום הה׳ והה׳ כמו פ
פקידתהו כי אין דגש התיו
מורה רק על תיו הנבלעת
ולא תורה על הה׳ לעולם׳

ישעיה מב והלמד פתוחה ׳ ובהפסק גם הלמד קמוצה ותמכתי
היא סמכתני ׳ פקדתם ׳ העין והלמד קמוצים
הושע ב הושע ב והתיו פתוחה ואכלתם חית השדה ׳ ובקשתם
ולא תמצא ׳ לפי שהמלה מלעיל ותחסף קריאת
התיו עם המם על כן התיו פתוחה ׳ אבל כל שאר
בניי הפעלים התיו קמוצה לפי שתעמוד קריאת
התיו עם המם ולא תחסף ׳ פקדתכם ׳ פקדתנו ׳
העין קמוצה והלמד פתוחה ׳ פקדתה ׳ כולו קמוץ
והוא בהפסק כן הוא על רב שמש אלא שמצאנוהו
בו בשקל פקדתה ׳ הלמד פתוחה והתיו דגושה
יחזקאל יד והוא רפה והוא מלעיל כמו לו חיה רעה אעבירנה
רות ב בארץ ושכלתה ׳ ככל אשר צותה חמותה ׳
ישעיה לד שמואל א א וידו חלקתה להם בקו ׳ וכעסתה צרתה גם כעס ׳
והתחסר תיו הפועלת ומשפטה פקדהתה ׳ והתיו
האחרונה והוא סימן הפעלת ׳ כמו שכתבנו במלת
פקדתו ׳ פקדתך ׳ העין והלמד קמוצין והתיו בצרי
והכף סימן הפעולה בשוא ׳ ואם המלה מלעיל התיו
רות ד ישעיה מז התיו בסגול כי כלתך אשר אהבתך ׳ חכמתך ודעתך
היא שובבתך ׳ פקדתן ׳ פקדתכן ׳
פתוחי פקדת ששה ושמו הירק תחת השוא
בהתחברה עם הבנויים כי כבד על הלשון
לחבר ג׳ שואין שיקראו בכמי הרבים והרבות ׳
ותוציא מוצא הבנוי בה כמוצא פקדתי אלא שזה
שמונה וזה ששה ׳ פקדתיו ׳ פקדתיני ׳ פקדתים ׳
ירמיה ב פקדתינו ׳ פקדתיה ׳ פקדתין ׳ לא במחתרת
יחזקאל יג שמואל א יב מצאתים ׳ את נשאתים ׳ למה ככה רמיתני ׳
יחזקאל טז שופטים יא ונתתיהו לפניהם לריח ניחח ׳ הכרע הכרעתיני ׳
ירמיה טו שיר ח כי ילדתני ׳ ובא בקמץ התיו שבכה השבעתנו ׳
יהושע ב אשר השבעתנו ׳ ולא כי מפני ההפסק נשתנית
יהושע ב התנועה ובא בצרי תחת חירק אשר הורדתנו בו כי
הצרי והחרק קרובי׳ ובא זה תחת זה במקומות רבי׳ ׳
פתוחי פקדתן כדרך פקדתם ׳ והבינונים על
שני דרכים הפועל והפעול והם
שמונה ׳ ויקרא גם הפעול בינוני כי אם תאמר פעול
הוא מורה שהוא פעול בזמן שהוא בין עבר ועתיד
שהוא זמן ההווה עתה כמו שתאמר על דרך משל
הנן הוה שמור שתבין ממנו שהוא שמור עתה בזמן
הזה ׳ הפועל פוקד פוקדים פוקדה או פוקדת
פוקדות ׳ הפעול פקוד פקודים פקודה פקודות

בנויי הבינוניים ופתחת עליהם
פתוחי עשרת הבנוים

פתוחי פוקד עשרה פוקדו או פוקדהו ׳
חלמד בצרי כמו וישכח ישראל את עושהו — הושע ח
׳ וגלו ודרכיו בוזהו ׳ משיגהו חרב בלי תקום ׳ — משלי יד / איוב מא
פוקדך ׳ בסגול עין הפעל ׳ ויוצרך מבטן ׳ — ישעיה מד
אני חותנך יתרו ׳ ובחירק איש בשת בן שאול אויבך — שמות יח / שמואל ב ד
׳ כי תפגע שור אויבך ׳ הנני אוסיפך על אבותיך ׳ — שמות כג / מלכים ב כב
ואם למד הפעל גרונית והעין בצרי אשר אנכי שולחך — שמואל א כח
׳ או בפתח בוראך יעקב ׳ וכן אם עין הפעל גרונית — ישעיה מג
בפתח לזרע אברהם אוהבך ובהפסק יי שומרך ׳ — דה״ב כ / תהלים קכא
וזכר את בוראך הלמד בסגול והכף קמוצה רפה ׳ — קהלת יב
וכן אשר לא תשמע את עבדך מקללך ׳ ויש בדגש — קהלת ז
יי אלהיך מיסרך ׳ פוקדי ׳ גואלי חי ׳ יוצרי מבטן ׳ — דברים ח / איוב יט / ישעיה מט
או פוקדני ׳ במעט ישאני עושני ׳ אמרת אין רואני — איוב לב / ישעיה מז
נפתח אלף רואני במקום צרי ׳ פוקדם ׳ גואלם חזק ׳ — משלי כג
או פוקדהם ׳ בסגול עין הפעל או בפתח ׳ ואם
לא נמצא כן עם היחיד בהא כם הנה מצאנו ישפטו — יחזקאל כג
אותהם כמו אותם ׳ וכן המתנבאות מלבהן ׳ ואת — יחזקאל כג
חלבהן ׳ ומחלבהן ׳ ואפשר שיהיה ומחלבהן — ויקרא ח / בראשית ד
רבים ואף על פי שהוא חסר יוד הרבים נשארה
במבטא התנועה ׳

וכן ואכלו את פריהן כמו כי מסורת לא תמצא על — בראשית כט
פריהן ׳ וכן יי פתהן יערה זה כי לא היתה הקבל סים — ישעיה ג
כמו פותן ׳ אבל לפי המסר עלית לית והקבל
שנמצא הוא פתהן בצרי נאמר כי הוא אינה כן הבנוי
שאם היה כן היתה סגול כמשפט ׳ ונאמר כי היא
לנקבה כי יאמר פותה ליחידה ׳ ולרבות והפותות — מלכים א ז
לדלתות הבית ׳ ובהתחבר עם נון הכנוי היה המשפט
שתהפך ההא לתיו רפה כמשפט אלא מפני פגישת
שני תוין רפין שהיה כבד על הקריאה נשארה ההא
במקומה ׳ ובא תחתיה צרי במקום קמץ כמו צעיר — תהלים סח
רודם כמו רודם ׳ וכן בהא מם כמוץ עבר כלהם — שמואל ב כג
אבל נשתנית התנועה להקל קריאת ההא לפיכך
היא בפתח מקום הסגול ועוד שהוא מלעיל ׳
וכן פוקדכם בסגול או בפתח גואלכם קדוש ישראל ׳ — ישעיה מג
פוקדנו ׳ גואלנו מעולם ׳ יי שופטנו ׳ פוקדה ׳ אני יי — ישעיה סג / ישעיה לג
נו צרה ׳ או פוקדה כמו הנה אנכי מפתיה ׳ פוקדך — הושע ב
וגואלך אביר יעקב ׳ פוקדן או פוקדהן פוקדכן ׳ — ישעיה מט

פתוחי פוקדים עשרה ובהתחברם עם הכנויים
תסור המם ותשאר היוד שלם והוא סימן
הרבים ׳ פוקדיו למד הפעל קמוצה אביו ואמו — זכריה יג
יולדיו ׳ כל אוכליו יאשמו ׳ פוקדיך למד הפעל — ירמיה ב
בסגול כל עוזביך יבושו ׳ וכן כל איך ביך גיך דיך — ירמיה יז
בפעלים ובשמות ובמלים ׳
פוקדי ׳ שונאי חנם ׳ והיוד בפעלים סמו על — תהלים לה
הכתובה סימן המדבר היחיד עמך ׳ כאמרת כמו
הרבים נחה נעלמת כיוד ש רכביך ידך ׳ מלים
שומרין ׳ זוכרין ׳ אך כי זאת כמו נגלך אלתיך

נכתבה לכן הוא קמוץ ׳ ואת לא נכתבה בעבור
היוד האחרת לכן הוא פתח וזה המשפט בשמות
ובפעלים ׳ ובמלים ׳ כי כל איו ביו גיו דיו קמוץ ׳
וכל אי בי גי די פתח ׳ ואם באתנח וסוף פסוק
קמוץ ׳ וכן באו מהם בזקף קמץ לא אוכל לעבור — במדבר כב
את פי יי אלהי ׳ הנה אני בונה בית לשם יי — דה״ב ב
אלהי ׳ לא אוסף לשמוע את קול יי אלהי ׳ — דברים יח
יי אלהי תשב נא נפש הילד הזה ׳ שפטני כצדקך — מלכים א יז / תהלים לה
יי אלהי ׳ וזהו רביע אבל נחשב עם הזקפין ׳
שמעתי בקול יי אלהי ׳ ועתה יי אלהי אתה המלכת — דברים כו / מלכים א ג
את עבדך ׳ אשיב נקם לצרי ׳ במנחה ההולכת — דברים לב
לפני ׳ הגמול אתם משלמים עלי ׳ עצמו כבור — בראשית לב / יואל ד / איכה ג
חיי ׳ הגרס בחצץ שני ׳ אל תגעו במשיחי ׳ — איכה ג / תהלים קה
ונרע לו חלוני ׳ ובבר באו בקמץ זולתי אתנח וסוף — ירמיה כב
פסוק וזקף ׳ באזני יי צבאות אם לא בתים רבים ׳ — ישעיה ה
ונגלה באזני יי צבאות ׳ אשר יבוטו דרכי ׳ — ישעיה כב
וגם באו מהם בפתח באתנח וסוף פסוק ריבה יי את — תהלים לה
יריבי ׳ שבתי בבית יי כל ימי חיי ׳ אליך נשאתי — תהלים כז / תהלים קכג
את עיני ׳ ראש מסבי ׳ בחוסרם יחד עלי ׳ — תהלים קמ / תהלים לא
בלו עיני ׳ בחרתי הסתופף בבית אלהי ׳ — תהלים סט / תהלים פד
הושע עבדך אתה אלהי ׳ רבת צררוני מנעורי — תהלים פו / תהלים קכט
הראשון ׳ יי שמע תפלתי האזינה אל תחנוני ׳ — תהלים קמג
אכן שמעת קול תחנוני ׳ והקשיבה בקול תחנונותי — תהלים לא / תהלים פו
כי דלותי מאד הצילני מרדפי ׳ וכן בא זה סתי — תהלים קמב
פתח באתנח ׳ פוקדיהם ׳ פוקדיכם ׳ הלמד בצרי
והוא והכף בסגול ׳ פוקדינו ׳ הלמד בצרי ונוסף גם — שמות ה
הוא על שונאינו ׳ פוקדיה הלמד בסגול צופניה — משלי כז
צפן רוח ׳ וכן כל הא הנקבה הקמוצה מה שלפניה
נקוד בסגול ׳ פוקדיך הלמד פתוחה והיוד בחירק
והכף כשוא כל אוכליך יאכלו ׳ וכן כל איך ביך גיך — ירמיה ל
דיך כמוהו אם לא יבא בהפסק ׳ פוקדיהן ׳ פוקדיכן ׳

פתוחי פוקדת עשרה ׳ והחבור מן פוקדת לא
מן פוקדה ׳ לפיכך לא נדגשה התיו
כמו מן משמרה משמרתו מלחמה מלחמתו וכן
כלם שהם בתיו ׳ אבל אשר סופם הא בהתחברה
תשוב תיו ותרפה כמו שכתבנו ׳ ועשה החבור מן
פוקדת ולא מן פוקדה להקל על הקריאה כמו
שעשו החבור מן משמרת מלחמת ולא מן משמורה
מלחמה להקל ׳ פוקדתו ותשאהו אומנתו ׳ — שמואל ב ד
יועצתו להרשיע פוקדתך ואם בהפסק ותגל — דה״ב כב
יולדתך ׳ פוקדתי פוקדתם פוקדתכם ׳ חפרה — משלי כג
יולדתכם ׳ פוקדתנו פוקדתה פוקדתך תרשיש — ירמיה נ
סוחרתך ׳ פוקדתן פוקדתכן בכלם פתח העין ׳ — יחזקאל כז

פתוחי פוקדות עשרה וכנויי הרבות יבא בשני
סימנין ביוד ברבוי הזכרים ובתיו ברבוי
הנקבות ׳ ובשער השמות נאריך בביאור זה ׳
פוקדותיו פוקדותיך פוקדותי פוקדותיהם
פוקדותיכם פוקדותינו פוקדותיה פוקדותיך
פוקדותיהן פוקדותיכן ׳

פתוחי פקוד עשרה פקודו פקודך או פקודך
פקודי

פקודי פקודם פקודכם פקודנו פקודה והוא
מפיק פקודך פקודן פקודכן׳

פתוחי פקודים עשרה פקודיו פקודיך פקודי
פקודיהם פקודיכם פקודינו פקודיה
פקודיך פקודיהן פקודיכן׳

פתוחי פקודת עשרה פקודתו פקודתך למד
הפעל בקמץ ואף על פי שיבא אחריו
שוא׳ וכן בשמות צדקתך
ברכתך ולא כן בעבר כי ידין האות סמוך
ילדתך כמו שכתבנו׳ הקמץ מפני שאותו סומכת
פקודתי פקודתם׳
פקודתכם פקודתנו פקודתה פקודתך פקודתן
פקודתכן׳

פתוחי פקודות עשרה פקודותיו פקודותיך
פקודותי פקודותיהם פקודותיכם
פקודותינו פקודותיה פקודותיך פקודותיהן
פקודותיכן׳

המקור פקוד והוא יתערב עם העוברים
והבינונים והעתידים כי הוא מקור
הפעלים כלם וממנו תוצאותם שלא תאמר לעולם
עבר ובינוני ועתיד שלא יקדם המקור להם כי הוא
המחשבה והמחשבה טרם המעשה כי אם תאמר
ראובן שמר קודם עלה בלבו לשמור ואחר כך שמר׳
וכן אם תאמר ראובן שומר קודם עלה בלבו לשמור
ועתה הוא שומר׳ וכן אם תאמר ראובן ישמור
קודם יעלה בלבו לשמור ואחר כך ישמור׳ ובא
פעמים במקום המחשבה והמעשה כמו לדרכו בערמה
וכן עשה שדרנו׳ תתחנו לכות ונסות׳ לשכב
את בת יעקב ושכב׳ ויאכד לבקעם אליו ובקעם׳
כי תחל לזנות וזנתה׳ ללכת בבקר לשוב אל ארץ
פלשתים והלך ושב והדומים להם׳ ויבא במקום
העוברים והבינונים והעתידים׳ כמו והחיות רצוא
ושוב׳ כאלו אמר רצו ושבו׳ או רצים ושבים
ועם המקור רצוא ושוב׳ והמים הלוך
וחסור׳ כאלו אמר היו הולכים הלוך וחסרים
חסור׳ ילדה ועזוב כאלו אמר ילדה ועזבה׳
אתכם הוציא מתוכה כאלו אמר אוציא׳ כלומר
זה גזרתי להוציא אתכם מתוכה׳ ביד דוד עבדי
הושיע את עמי ישראל כאלו אמר אושיע׳ כלומר
אמרתי להושיע׳ ובעת קבצי אתכם׳ כאלו אמר
ובעת ההיא אקבץ אתכם׳ או השבע שבעה׳
כמו ישבע שבועה׳ כמו שאמר כי ידר נדר ליי׳
קולי אל אלהים והאזין אלי׳ כאלו אמר ויאזין אלי׳
ובמקום הצווי ברוב כמו זכור את יום השבת
לקדשו׳ שמור את יום השבת׳ הלוך וקראת׳
הלוך ונסית בקמץ׳ והוא כדמות השם׳ לפיכך
שמתערב עם כל הפעלים אף על פי שאינו מתוכנת
בשוא כמו טרף טרף׳ אם טרף יטרף׳
ערום ויחף׳ בקר יבקרון׳ מוש ותמוססו׳
ומר ותמררהו׳ הוע התרועעה׳ בשל ובשלוני׳

סקל יסקל׳ לו שקול ישקל׳ החרב נהרבו׳
והפדה לא נפדתה׳ והתחל לא חללת׳ וברוב יבא
המקור קודם הפועל כי הוא קודם לו כמו שכתבנו
ויבא עם הפעל לחזק הדבר׳ ופעמים יבא באחרונה
כמו ויברך ברוך אתכם׳ אומרים אמור למאצי׳
ובא בוא ושטף׳ ועם הצווי הוא באחרונה ברוב
כמו שמעו שמוע ואל תבינו׳ וראו ראה׳ בכו בכו
אורו ארור׳ ובא המקור אחרון לחזק הדבר יותר׳
ובא יתנא אף על פי שכבינו עומד כי הוא כדמות
השם׳ עד תמי אותם בידו׳ ויבא בלשון נקבה אף
שאינו בהא׳ כמו הלא זאת תעשה לך עזבך את יי
אלהיך׳ וזכרו בלשון זכר כמשפט כאמרו כי רע
ומר עזבך את יי אלהיך׳ וכשזכרו בלשון נקבה
ואמר עליו תעשה לך כאלו אמר תעשה עזיבתך כי
המקור בדמות השם׳ וכן הנקלה בעיניכם התחתן
במלך׳ כי לא היתה מהמלך להמית את אבנר׳
ולפי שהוא כדמות השם יבא ביוד הרבוי כמו השם׳
ואמרו בבנותיך גבך בראש כל דרך׳ בהזרותיכם
בארצות׳ וכן עשה פסים שנאתי׳ הוא מקור
במקום שם כמו מעשה סטים׳ וכן יבא השם שהוא
בתוספת מם בתחלה בענין המקור כמו ולמסע את
המחנות שהוא כענין להסיע׳ ומשלוח מנות שהוא
כמו ולשלוח׳ ומספר את רבע ישראל׳ כענין
ולספור׳ כי הענין מורה עליו שהוא מקור׳ ועוד
מלת את ראיה כי הוא מקור ואיננו שם סמוך אל
רבע׳ ועוד ראיה כי הוא קמוץ כי אלו היה סמוך
היה פתח אף על פי שיצאו מעטים קמוצים סמוכים
כמו שאנו עתידים לבאר׳ וכן למשאות אותה
משרשיה כענין המקור כמו להשיא אותה׳ וכן ועשו
אחיו בא מצידו׳ הוא שם במקום מקור כמו מצודו׳
ופתוחי האבן הזאת עשרה׳
וכן כלם ממו סקתן פקודו ומשמרו את
הספרדיים כקתן השבעה׳ אחרי קברו את אביו׳
כלי ממו ולקחתו או פקדהו מכן לא תוכל עשותו׳
ויבר שהוא קתן ב פקדך ובשכבך ובקומך׳
בגדל מסלר כמגפה בברחך מפני עשו אחיך׳
כמלר סמה׳ לעברך בברית יי אלהיך
ובשרק פאת שדך בקצרך ובגל
לא היה לו לומר הריש בפני הזקף׳ או בקרוך
כמו ובתוספת הא לשכרך בדרך׳ ויקם אדם
ומו לתוכן סרתיהם לרדפך׳ ואבר להרגך׳
אשר נעלם ובעניים ביום אכלך ביום עמדך׳
יען אמרך וזה והפרש יש בין
המקור ובין שם דבר או שם
הפעל כשם המשקל כי המקור בקמץ חטף ושם הפעל
ושם דבר בחולם לעולם כמו תמורך בכותך
שלומכם׳ לפיכך נאמר כי יען הרבכם מן הגוים
הוא מקור לא שם ושרשו המן׳ ויש ספרים מדויקים
ביום עמדך הממ מעברת בגעיא׳ וכן ואמר להרגך
לבן אשר הריש נקרא בקמץ רחב כי לא יסל נקודה

בשוא ופתח׳ ותסב הקמץ בלמד הפעל במלת
למשחה למלך להפארת המלה׳ פקדי וביום — ויקרא ז טו
פקדי׳ באמרי לרשע׳ ונמשך הקמץ בטעם במלת — שמות לב יחזקאל ג
תחת רדפי טוב׳ וכן מורדי בור׳ או פקדני — תהלים לח תהלים ל
הלהרגני אתה אמר׳ פקדם בשמרם עקב רב — שמות ב תהלים יט
או בצרי כמו הצווי׳ פקדכם כעברכם את הירדן׳ — דברים כז
כתפשכם את העיר׳ ובשרק ובקצרכם את קציר — יהושע ח ויקרא יט
ארצכם׳ ובאה מלת כמוצאכם אותו שלא כמנהג׳ — בראשית לב
שהיה ראוי להיות במצאכם כמו כשמעכם את הקול׳ — דברים ה
ובא כן להרחיב על האלף ולפאר המלה׳ או פקדכם
ביום אכלכם ממנו׳ באמרכם שלחן יי׳ באכלכם — בראשית ג מלאכי א
מלחם הארץ׳ ואם עין הפעל אות גרונית תהיה — במדבר טו
בקמץ חטף ופא הפעל בקמץ רחב כמו יען בוססכם — עמוס ה
יען מאסכם׳ ביום בחרי בישראל׳ והיו שקוצים — יחזקאל כ יהושע ט
באהבם׳ על מאסם את תורת יי׳ אם לא יחפוץ — עמוס ב רות ג
לגאלך׳ ובא גם כן בלא אות גרונית והיה בקרבכם — דברים כ
אל המלחמה׳ והיה משפטו כקרבכם׳ כמו
כתפשכם את העיר׳ או בקרבכם כמו אכלכם׳ — יהושע ח
פקדנו׳ עד עברנו׳ פקדה׳ לעבדה ולשמרה׳ — יהושע ד בראשית ב
או פקדה׳ או פקדנה׳ כמו ליחמנה׳ ועוד נכתבנו — בראשית ל
בנחי הפא בשרש יחם׳ פקדך׳ עזבך את יי אלהיך׳ — ירמיה ב
פקדן׳ ובתוספת הא שמרו עת באנה׳ פקדכן׳ — ירמיה ח
ופעמים יבוא הפא בחירק והוא מן פעל בפתח כמו
בשברי לכם מטה לחם׳ בפתחי את קברותיכם׳ — ויקרא כו יחזקאל לז
וכפתחו עמדו כל העם׳ אחרי נפלו׳ או במגול — נחמיה ח שמואל ב א
בחטאה בשגגה׳ ואם עין הפעל גרונית פא הפעל — במדבר טו
בפתח כמו ובשחטם את בניהם׳ לגלוליהם — יחזקאל כג
לפעמו במחנה דן׳ יען מחאך יד׳ ובא גם כן — שופטים יג יחזקאל כה
ורקעך ברגל׳ הריש בפתח אף על פי שאין העין — יחזקאל כה
גרונית ובא כן לזות המלות׳ ואמר גם כן מן
פעל בפתח עם הכנויים בשוא הפא כמו הצווי׳ ועל
דרך זה בא ולכן יחכה יי לחננכם׳ בכל שאטך — ישעיה ל יחזקאל כה
בנפש׳ הוא מקור וקמץ השין׳ היה משפטו להקרא
חטף כמו שכבך׳ ושב רחב לתמורת האלף והכנויים
אשר על המקור פעמים על הפועל עצמו פעמי׳ על
הפעול׳ וישתווה בהם בכנוי המדבר היוד לבדה
והנון עם היוד אף על פי שהנון והיוד יבאו ברוב על
הפעול כמו הלהרגני אתה אמר׳ אל תאיצו לנחמני — שמות ב ישעיה כב
והרומים להם׳ והיוד לבדה תבא על הפועל
כמו ובדברי אותך׳ בשלחי את חצי הרעב׳ — יחזקאל ג יחזקאל ה
באמרי לרשע והרומים להם אף על פי כן הכל שוה — יחזקאל ג
כי והנה מצאנו הנון והיוד על הפועל׳ בשובני והנה — יחזקאל מז
אל שפת הנחל׳ והיוד לבדה על הפעול׳ כי מאן יי — במדבר כב
לתתי׳ ולא אבה יבמי׳ לבלתי עצבי׳ והנה מאן — דברים כה ד״ה א ד
יי לתתי על הפעול׳ טוב תתי אותה לך על הפועל — בראשית כט
וזה הדרך כמו כן בשמות׳ כמו ואני נסכתי מלכי׳ — תהלים ב
והפכו ואלהים מלכי מקדם׳ וכן הסר מעלי נגעך׳ — תהלים עד תהלים לט
והפכו מנגד נגעי יעמדו׳ וכן ועמי תלואים למשובתי — תהלים לח הושע יא
והפך ומשבותיך תוכיחך׳ עלי אלהים נדריך׳ — ירמיה ב תהלים נו
והפך נדרי ליי אשלם׳ ושמחתים בבית תפלתי׳ — תהלים קטז ישעיה נו
והפך שמעתי את תפלתך׳ ותוכחתי לא אביתם׳ — ישעיה ל[ח] משלי א
והפך ולמה אשיב על תוכחתי׳ ותוכחתי לבקרים׳ — חבקוק ב תהלים עג

שם הפועל

ישתנה על פנים רבים
[גלוס: זה הוא השם הנקרא אצל רוב המדקדקים שם דבר והוא אצלי כמו פעל מקור או מהוא כמו מן הפועל כמו שיתבאר בשער הפעלים]
בתוספת בראש או בסוף ופעם בלי תוספת׳ ויש בלשון זכר ויש בלשון נקבה׳ ומזה הפועל האומר שם בלשון נקבה׳ פקידה׳ וכשתחברהו עם הכנויי׳ העשרה תאמר׳ פקידתו׳
פקידתך׳ פקידתי׳ פקידתם׳
פקידתכם׳ פקידתנו׳ פקידתה׳ פקידתך׳ פקידתן׳
פקידתכן׳ וכן במשקל אחר פקידות׳ וכל אחד
ואחד לפי משקלו תחברהו עם הכנויי׳ כאשר אודיעך
בשער השמות בעזרת האל׳

העתידים

והם שלשה עשר והם בשני דרכים
הצווי והאותיות הנוספות שהם איתן׳

הצווי פקוד׳ פקדו׳ פקדי׳ פקודנה׳
האיתן אפקוד׳ יפקוד׳ תפקוד׳
נפקוד׳ יפקדו׳ תפקדו׳ תפקוד׳ תפקדי׳
תפקודנה׳

ופתחת עליהם פתוחי הכנויים

פתוחי פקוד ששה הפא בקמץ חטף או בחירק
כמו המקור׳ פקדהו או פקדהו׳ אעפ״י
שלא נמצא עם הכנוי כמו לבדה׳ כן דעת ר׳ יהודה
חיוג׳ שאמר כי וקבנו לי משם׳ שרשו קבן ויוהה — במדבר כג
על משקל שמרו זכרו׳ ורבי משה הכהן השיב
עליו ואמר כי לא יאמר שמרו מן שמור ולא זכרו מן
זכור כי אם שמרהו זכרהו׳ ואיננה תשובה כי
אחר שנמצא כן עם המקור למה לא יאמר גם כן עם
הצווי׳ ויש לומר כי נון וקבנו כמו הנסתר ואף
על פי שבאה הנון רפה ובחולם
[גלוס: הגה״ה: ששם ראוי להיות שלא כמנהג׳ וכן בא כמנהג קבנו מן קב כמו]
קומה יי׳ קדמה פניו הכריעהו׳ פלטה נפשי מרשע׳ — תהלים יז
[גלוס: כמנהג הנסתר כמו] וכן ישנו עם אחר׳ פקדני — אסתר ג
[גלוס: כמנהג הנסתרים] ונמשך הקמץ במלת שמרני אל — תהלים יז
כי חסיתי בך׳ כמו שנמשך
במלת מורדי בור׳ וכן תחת רדפי טוב׳ — תהלים ל תהלים ל[ח]
פקדם ובא כנוי הנסתרים במם ונון שיתמו כגלגל׳ — תהלים פג
הניעמו בחילך והורידמו׳ פקדנו פקדה בקמץ — תהלים נט
[גלוס: הגה״ה] חטף כמו נצרה כי היא חייך׳ — משלי ד
[גלוס: וכתב רלב״ג על ולותם] או פקדה בא כתבה על לוח — ישעיה ל
[גלוס: את בני ישראל] אתם או בנון הא׳ פקדנה
[גלוס: כפירוש שהוא זכר כי] כמו וקראנה באזנינו׳ — ירמיה לו
[גלוס: צריך להיות כנוים] שמענה ואתה דע לך׳ — איוב ה
[גלוס: נקבה וזה מלכים ב] פקדן ואשר יבאו בפרט פעל
[גלוס: כמנהג פל לנערה מיהו] כשנתחברם עם הכנוים יעמדו
[גלוס: כמו הבכה כי היא חייך] והיא והנאמר ראני יי׳ — ירמיה יח
[גלוס: ואלה כי זה יאמר] שמעני אדוני׳ קום משחתי׳ — בראשית כג
קראתי

איכה ד קראתו כחזותו קרוב / וקראנה / שמענה / משלי ד
אהבה ותצרך / וכן כל הכנויים על זה הדרך / ואשר
עין הפעל גרונית מן פעל או מן פעול כשתחברם עם
הכנויים נאבד הפא בשוא והעין בקמץ / פעלהו /
תהלים סט תהלים קיט פעלני / קרבה אל נפשי גאלה / סעדני ואושעה /
בחנני יי / בעלונו אדנים / האחיות שאלוני /
ואף על פי שהפעלים שעיניהם גרונית יבואו כרוב
לגזרת פעל כפתח צריך להודיע כי כן יאמר לעולם
ואפילו אותן שיהיו לגזרת פעול בחולם שלא לחטף
על האות הגרונית אם יהיה בקמץ חטף או הפא
בפתח והעין בשוא ופתח / פעלהו פעלני וכן כלם /
וכן המקור בזה הדרך כמו שכתבנו כשיבא הא
כתוספת ודרך אחד להם /

פתוחי פקדו ששה / פקדוהו / פקדוני /
פקדום / פקדונו / פקדוה / פקדון
בחירק או בקמץ חטף /

פתוחי פקדי ששה / פקדיהו / פקדיני /
פקדים / פקדינו / פקדיה / פקדין
בחירק או בקמץ חטף /

פתוחי פקדנה כפתוחי פקדו /

פתוחי אפקד שמונה / אפקדהו / והלמד
בצרי / או אפקדנו והלמד בסגול
בעבור כי הנון בדגש וכן כל נון וו כנוי הנסתר ונון
וו כנוי המדברים היא רפה / לפיכך מה שלפניה
בצרי זולתי אם תהיה דגושה לחסרון אות ואז מה
בראשית כב שלפניה בסגול / כמו איש
ממנו / אפקדך ובהפסק
אפקדך / למד הפועל
בסגול ופעמים הכף ד
במדבר ו דגושה / יאר יי פניו אליך
בראשית יב ויתקע אל הארץ אשר
ישעיה מג אראך / וממערב אקבצך
/ אפקדם ואפשר שיבא
דברים לב בהא מם כמו אפאיהם /
ואפקדם למד הפועל
בצרי / וכן יפקדם /

נ"ל כי לא נכתבה מלה אחרת
כך ממנו שלא הפרש בין
ממנו שהוא כנוי הנסתר
וכנוי המדברים כמו לא
תאכל ממנו אים ממנו
כשכיהם הנון דנגסת /
וזה לכנוי הנסתר אבל
לכנוי המדברים הנון רפה
כמספם נון המדברים

תהלים קיח תפקדם / נפקדם / ובא כי אמילם בפתח מקום
הצרי מפני ההפסק / אפקדכם / אפקדנה /
והלמד הפעל בסגול והנון דגושה / וכן כל נון קמוצה
יחזקאל יב עם הא הנקבה מה שלפניה בסגול ואם יראנה הכהן /
ויקרא כ ישעיה כח ואם גאול יגאלנה / ישפילנה יגיענה / תשמטנה /
איוב כ ירמיה ב וימנענה כחידנה / וקראנה באזנינו / ויסגר בשר
בראשית ב תחתנה / ונמצא בספרים מדויקים ליחבנה הכם
בצרי / ועוד נכתבנו בשרש יחם / ובא אחר הנון
יחזקאל ד רפה תענינה לעיניהם / ומשפט כלם להיות הנון
דברים לב נחה והוא קמוצה יראנה ישפלנה / כמו יסובבנהו
תהלים עב יצרנהו / כל היום יברכנהו / ולחקל על הלשון
עשו כן / או יאמר אפקדה והוא במפיק והלמד
ישעיה כו איוב כח הפועל קמוצה כמו ישפילה עד ארץ / אז ראה
בראשית יו שמות ד ויספרה / וימצאה מלאך יי / מוציאה מחיקו /

משלי ב ט קהלת ב יג או אפקדה / והלמד הפועל בסגול והוא קמוצה /
ויתקעה בבטנו / וישנאה אמנון / וכן לכל הא
הנקבה בזה הדרך / ונכתב הנה שאחרי הוא במלת
יחזקאל מא ואתקרא מפו ומפו / אפקדך / אפקדן / אפקדכן /

פתוחי יפקוד עשרה / יפקדהו או יפקדנו /
הושע ח או יפקדו / כי מצאנו אויב ירדפו /
קהלת ד ירמיה כב ואם יתקפו האחד / וזה שמו אשר יקראו / בים
שמות כב תהלים לח השמיני תתנו לי / וירשתו אשר טמן תלכדו / ועל
דרך הסברא נאמר גם כן אפקדו נפקדו / ור' יונה
במדבר כד בראשית א כתב כי וו ואם יתקפו נוספת כוו בנו בעור / וחיתו
תהלים קיד ארץ / למעינו מים / והנה הוא כמו יתקוף / ואין
צורך לפירושו רק פירושו אם יתקף האחד אחד
מהשנים השנים יעמדו נגדו / כלומר הוא וחברו
והנה הוא כנוי היחיד יפקדך / ונמשך הטעם במלת
בראשית לב כי יפגשך / ובהפסק עין הפעל בשוא והלמד הפעל
בסגול / יפקדך ובא עין הפעל בקמץ חטף במלת
יחזקאל לה ישעיה סב דם ירדפך / וכן אשר פי יי יקבנו כמו באותי
הושע י ואסרם חולתי לטעם שכתבנו במלת אפעול /
יפקדני למד הפעל בצרי / ובא פתח גדול תחת
בראשית כט קמץ קטן במלת יאהבני אישי / וכן באו כמוהו פן
בראשית יט ישעיה כו תדבקני הרעה ומתי / הגדיל יגדילני /
איוב ט מלכים א ב כי ישביעני במרורים / חי יי אשר הכינני ויושיבני
במדבר כב שמות לג על כסא דוד אבי / והראני האתון / כי לא יראני
איוב ט האדם וחי / וכן אל תבעתני / והנון דגושה / ובא
ירמיה מט מי כמוני ומי יועדני / בשני מקומות בסגול הדלת
ונדגש הנון שלא כמנהג / כי אין מנהג נון יוד
המדבר להיות דגושה / אבל באה דגושה בקומות
בראשית כב בראשית כז שמואל א לא כמו הנני בני / הנני כי אתה בני / חן בעודני חי
שמואל א כ עמכם היום / ולא אם עודני חי / יפקדם ובאה
שמות כט מלת ילבשם הכהן מחוברת על דרך כנוי העבר /
תהלים ב וכן לא ישימם בך / קמץ גדול תחת קמץ קטן
דברי הימים א כד ומלת ויחלקם דויד בא בפתח קטן תחת פתח גדול
ומפני סגול היוד היתה החית קמוצה / ומשפטו
ויחלקם דויד היוד והחית בפתח / יפקדכם יפקדנו
ישעיה כב בצרי למד הפעל / ובא בקמץ באתנח וישראל לא
יבינו / יפקדה יפקדך יפקדן ובא בפתח באתנח
חגי ב ועוד בהמות יחיתן / יפקדכן /

פתוחי תפקוד ששה / תפקדהו או תפקדנו
תפקדני / תפקדם / תפקדנו / תפקדה
או תפקדנה / תפקדן /

פתוחי נפקד שמונה / נפקדהו או נפקדנו /
נפקדך ובהפסק נפקדך / נפקדם /
נפקדכם / נפקדה או נפקדנה / נפקדך נפקדן
נפקדכן /

פתוחי יפקדו עשרה / יפקדוהו ובא הכנוי
הזה עם נון וו שלא כמנהג ישתחנהו
תהלים ה יכבדנו את הרשע / וכן באה הנון רפה והחולם שלא
כמנהג / וכן בא כמוהו וקבנו לי משם / וכן ישנו במדבר כג איוב ג
עם אחד כמו שכתבנו / ובא בתוספת נון עם הכנוי
שלא כמנהג וחמו גליו ולא יעברנהו / כחרשה ירמיה ה

ירמיה ב תלים סג | ימצאונה׳ שפתי ישבחונך׳ אילי נביות
ישעיה ס ישעיה ס | ישרתונך׳ ומלכיהם ישרתונך׳ ושניהם הנון
בסגול לפי שהם מלעיל כי האתנח בשניהם כתיו׳
משלי א | אז יקראנני ולא אענה ישחרנני ולא ימצאנני׳
יפקדונך׳ יפקדוני׳ יפקדום׳ יפקדוכם׳ יפקדונו׳
ישעיה סב | יפקדוה׳ יפקדוך׳ ובא יבעלוך בניך העין קמוצה
מפני שהיא גרונית׳ וכן בשאר הבנוים בהיות עין
ישעיה מא ירמיה מט | הפעל גרונית כמו ואשאלם וישיבו דבר׳ אם לוא
תלים מא תלים יח | יסחבום׳ יסעדנו על ערש דוי׳ וימינך תסעדני׳
שמות יח יהושע ד | שמע בקולי איעצך׳ ואמאסאך מכהן לי והאלף
יתירה בין הסמך והכף׳ וכן כשלמד הפועל גרונית
יבא בקמץ שלא לחטוף על האות הגרונית׳
מיכה ז שמואל ג בראשית לז | ישמעני אלהי׳ ויתקעה בבטנו׳ וימצאהו איש׳
בראשית יז דה״א כ | וימצאה מלאך יי׳ וימצאה משקל ככר זהב׳
שמואל א טו שמות ג | וישלחך יי בדרך׳ ואשלחך אל פרעה׳
איוב טו תהלים קלז | מה יקחך לבך׳ ויסחך מאהל׳ אם אשכחך ירושלם׳
שמואל ב יג בראשית לז | וישנאה אמנון׳ ויקחהו וישליכו אותו׳
יחזקאל יג | ותזבחים להם לאכל׳ ובא עם הכנוי שהעין שלהם
יחזקאל יו | גרונית בשוא׳ ואנעלך תחש בשוא ופתח׳
ירמיה יג | הלוא חבלים יאחזוך כמו אשת לדה׳ בשוא וסגול
או יהיו כל אלה קמוצים מפני שהם מגזרת אפעל
יפעל כפתח׳ לפיכך יעמדו עם הכנויים במו שהם
טרם הכנויים אלא שהם קמוצים מפני הנח השוכן
כמו שזכרנו כבר׳ ואשר אחר הקמץ שוא הוא
קמוץ מפני שהוא מלעיל כי כן מצאנו מהם גם בלא
שיר א איוב כט | אות גרונית׳ איככה אלבשנה׳ צדק לבשתי
שמות כט דברים כח | וילבשני׳ ילבשם הכהן׳ ואיש אחד ישכבנה׳
בראשית יט בראשית טו | פן תדבקני הרעה׳ לא יירשך זה ואפשר שיהיה
בראשית לב | מזו הגזרה כי יפגשך עשו׳ ואף על פי שמצאנו
שמואל א כה | ותפגש אתם בחולם׳ וכן עם הכנויים בשוא
הושע יג שמות ד | אפגשם׳ ויפגשהו׳ אולי נאמר גם כן אפגש יפגש
במדבר כג | בפתח ויצא מדרך חבריו׳ וזה שמו אשר יקראו׳
משלי כד | שהוא מן יקרא׳ וכן בא יזעמוהו לאמים׳ והוא מן
במדבר כג | ומה אזעם בחולם׳ אולי נאמר גם כן אזעם יזעם
בפתח׳ יפקדון יפקדוכן׳ ובא בהם לנקבות
שמות ב | ויבאו הרעים ויגרשום׳ וכתב רבי אברהם אבן
עזרא בשם רבי משה הכהן כי בא כן שלא להתערב
צפניה יא | עם הנון הנוסף׳ והנה מצאנו אשר קניהן יהרגן׳

פתוחי תפקדו ששה׳ תפקדוהו׳ תפקדוני׳
תפקדום׳ תפקדונו תפקדוה׳ תפקדון׳

פתוחי תפקד כפתוחי תפקד לזכר אלא שזה
ששה וזה עשרה׳

פתוחי תפקדי ששה׳ תפקדיהו׳ תפקדיני׳
תפקדים׳ תפקדינו׳ תפקדיה׳ תפקדין׳

פתוחי תפקדנה כפתוחי תפקדו אלא שלנמצאו
ששה ולנסתרות עשרה׳ ואשר פא

הפעל אות גרונית תנקד האות הנוספת בפתח וזולתי
האלף שתנקד בסגול כמו אעמוד יעמוד תעמוד
יחזקאל כב | נעמוד׳ יעמדו תעמדו יארכו הימים וכן כלם׳
ואם בהפסק יעמדו תעמדו וכן אהלוך יהלוך׳

בראשית ט תלים עג | אבל ותהלך אש ארצה׳ ולשונם תהלך בארץ׳ לא
נשתנה תנועתם ונמשכה החיו בטעם להרחיב על
התא׳ ובא גם האלף בפתח ואהרגה את יעקב
בראשית כז | אחי׳ ואחדלה מה מני יהלך׳ וכן משפט חרפה
איוב יו | שברה לבי ואנושה כשיהיה בתשלומו אאנושה׳
תלים סט | ובא בשורק כמו ישפוטו הם׳ לא תעבורי מזה׳
שמות יח רות ב | ואם לגזרת פעל האותיות הנוספות בסגול כי כן
תכון הקריאה׳ כי לא יחדל אביון׳ לא יעשר׳
דברים טו איוב טו | לא תחסר כל בה ובאו בסגול לגזרת פעול׳
דברים ח | ויחשוף יערות׳ חמת רשעים יהדוף׳ וכן עם הכנוי
תלים כט משלי י | תראהו ולא מראה ונחמדהו׳ יהדפהו מאור אל
ישעיה נג איוב יח | חשך׳ ובא בפתח לגזרת פעל׳ ותעגבה אליהם׳
יחזקאל כג | אבל ותעגב על מאהביה בסגול האות הנוסף
יחזקאל כג | כמשפט כל אותיות הנוספות לגזרת פעל שהם
בסגול׳ ובא פא הפעל פעמים בפתח כמו ויעברו
בראשית לז | אנשים מדינים׳ ויחלמו חלום׳ יארכו הימים׳
בראשית מ יחזקאל יב | יעמדו נא ויושיעוך׳ לא תעזבנו׳ תעבדה את מצרים
ישעיה מז דברים יד | כרת לנו ברית ונעבדך׳ ביום חשכת יערכנו׳
שמואל א יא | לכו ונהרגנו׳ ואהרגה את יעקב׳ ותחבקהו למעלה
בראשית לז בראשית כז | והדום להם׳ ובאו מפוארים בקמץ חטף ולא תעבדם
שמות כ | אשר לא ידעתם ונעבדם׳ והאות הנוספת נקודה
דברים יג | בקמץ מפני הקמץ חטף אשר אחריה׳ ובספר
ירושלמי כי לא אעזבך׳ אעבדך שבע שנים בקמץ
בראשית כח בראשית כט | חטף פא הפעל׳ ויבא גם כן פא הפעל בסגול ולא
הושע ט | יערבו לו׳ יארכו על שכם׳ למען תחזקו׳
שופטים ט דברים יא | יחרדו כצפור׳ יהלמני צדיק׳ יהרסם ולא יבנם׳
הושע יא תלים קמא תלים | נארבה לדם׳ ופעמים פא הפעל בשוא גם באות
משלי א | גרונית בהפתח והאות הנוספת למען יחסרו לחם
יחזקאל ד | ומים׳ אולי יחסרון׳ ויחלקו להם את הארץ׳
בראשית יח תלים | ויעזרו אחרי אדניה׳ ואחדלה מה מני יהלך׳ לכה
איוב יו | ונעברה אל מצב פלשתים׳ ויגידה ויערכה לי׳
שמואל א יד ישעיה | וכן מבחי הלמד יחתק ויסחב׳ וכן עם הסגול באות
תלים כב | הנוספת פא הפעל בשוא יחרדו האיין׳ יחסרו מימיו׳
יחזקאל כו תלים | פן יחזקו מוסריכם׳ יחשכו כוכבי נשפו׳ ותראהו
ישעיה כח איוב ג | ולא בראה ונחמדהו׳ הנה אני קשרתי על אדוני
ישעיה נג שמואל ב | ואהרגהו׳ ואחזה בו ואהרגהו בצקלג׳
תלים ב

עד הנה נשלמו העומדים והבינונים והעתידים עם כנוייהם

ותדע כי מנהג העוברי בלשון הקדש להשתמש
בו עבר במקום עתיד שהן אותיות איתן
וזה בנבואות ברוב כי הדבר ברור כמו אם עבר כי
כבר נגזר׳ ועתיד במקום עבר כמו אז׳ ועתיד
ועבר במקום בינוני כלומר שהוא עושה זה תמיד
ואינם צריכים להזכירם כי רבים הם ולפי הענין
תכיר כל אחד מהם׳ ועם מלת אז יבוא ברוב עתיד
שמות טו במדבר כא | במקום עבר כמו אז ישיר משה׳ אז ישיר ישראל׳
דברים ד יהושע י מלכים א ח | אז יבדיל משה׳ אז ידבר יהושע׳ אז יעלה חזאל׳
יהושע ח | אז יבנה יהושע׳ וכתב החכם רבי אברהם אבן עזרא

כי כן המשפט בלשון ישמעאל וכתב כי כן יתכן
ישעיה ו לדבר בהם לזמן העומד והוא כדרך יְכַסֶּה פָנָיו ׳
ישעיה ו וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים ׳ בעבור כי אין בלשון סימן
לזמן אמצעי ידברו בו בלשון עבר ועתיד והוא
בלשון לעז פריאה הוא זמן עומד לעבר או פריאה
בראשית ד הוא לזמן עומד לעתיד כמו אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי
שהוא כמו אהרוג ׳ רוצה לומר אם יפצעני איש
תהלים פ הייתי הורג אותו ׳ וכן גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ
גּוֹיִם שהוא כמו הִסַּעְתָּ גֵּרַשְׁתָּ ׳ כלומר הייתי מסיע
אותם מסע אחר מסע ׳ וכן הייתי גורש גוים מפניהם
גרוש אחר גרוש ׳ אבל בינוני במקום עבר ועתיד
בראשית מא לא מצאנוהו ׳ ומה שאמר רבי יונה כי וּפַרְעֹה
חֹלֵם הוא בינוני במקום עבר אינו אלא בינוני
בעצמו ׳ ופירושו היה חולם שהיה עומד על היאור ׳
סוף ישעיה וכן הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי
עֹשֶׂה ׳ כי אף על פי שהבריאה היתה מאז בכל
יום הוא עושה אותה ומעמידם בכחו ׳ והצווי לא
ימצא במקום העבר ולא העבר במקום הצווי ׳ אבל
דברים לב הצווי במקום העתיד שהוא איתן מצאנו כמו עֲלֵה
עובדיה א ומות בָּהָר שהוא כמו תמות ׳ וכן וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים
תהלים ח שִׂים קִנֶּךָ שהוא כמו תָּשִׂים ׳ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל
הַשָּׁמָיִם כמו תתן ׳ כי לא תבוא מלת אשר ומלת
כי על הצווי ואף על פי שמלת כי תבא על הצווי
ירמיה ב ישעיה לב מעטים הם כמו כִּי עִבְרוּ אִיֵּי כִתִּיִּים ׳ כִּי שְׁמַעְנָה
ישעיה נד נָשִׁים ׳ רַחֲקִי מֵעֹשֶׁק כמו תרחקי ׳ וזולת אלה
נמצאו מעטים ׳ אבל העתיד במקום הצווי רבים ׳
ואין צריכין להזכירן ולפי הענין תכיר ותדע ׳ וכן
דרכם להשאל זה מזה הג׳ פנים שהזכרתי באבן
הראשה שהם פָּעַל פָּעוֹל פָּעֵל כי מן שָׁמַר תאמר
בעתידים שְׁמוֹר אֶשְׁמוֹר יִשְׁמוֹר הנה העבר לגזרת
פָּעַל והעתידים לגזרת פָּעוֹל ׳ וכן חָפֵץ שהוא
תהלים מא מגזרת פָּעֵל תאמר גם בעוברים כִּי חָפַצְתָּ בִּי ׳ כִּי
איוב לג חָפַצְתִּי צַדְּקֶךָּ לגזרת פָּעַל ׳ והעתידים לגזרת
יחזקאל יח רות ג פָּעוֹל כִּי לֹא אֶחְפֹּץ ׳ וְאִם לֹא יַחְפֹּץ ׳ ולגזרת
תהלים לז פָּעֵל ׳ וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ ׳ וכן מן יָכוֹל שהוא לגזרת פָּעוֹל
במדבר כב תאמר העתידים לגזרת פָּעַל כמו לֹא אוּכַל ׳
שמואל א ג לֹא יוּכַל לִרְאוֹת ׳

ועוד אודיעך כי האותיות המשמשות שהם חצי
כל האותיות הם אב הו יכל מנשת
מהם ישמשו בראש התיבה ובסוף ומהם ישמשו
בראש ולא בסוף וסימן האותיות המשמשות מסרו
המדקדקים הראשונים להקל זכרונם בפי התלמידים
מהם רבי מנחם בן סרוק נתן סימנם שאלתנו כמה
והחכם רבי שלמה בן גבירול נתן סימנם אני שלמה
כותב ׳ והמורה בן גאנח והוא הזכור תמיד בספר
הזה רבי יונה וכן הוא נזכר בפי האנשים בשם רבי
מרינוס גברה ידו במלאכת הדקדוק ונתן סימן
האותיות המשמשות שלומי אך תבנה והחכם רבי
אברהם אבן עזרא נתן סימנם כשתיל אב המון
או שית לך אב המון ׳ ואחי רבי משה נתן סימנם
משה כתב אלינו והוא סימן
נאה לענין ונכון לבנין ׳
והחכם הגיתוקים
נתן סימנם סם הליתן
נכתב
והאותיות המשמשות האלה
מהם ישמשו להורות הפעולה
על המדבר כמו אותם המשמשות בעוברים בסוף
התיבות וסימנם מנת הו ׳ ובבינונים בסוף
התיבות סימנם תהימו ׳ ובעתידים בראש התיבות
סימנם איתן ׳ גם ישמשו בהם בסוף התיבות עם
אותם שהם בראש הוו לזכרים והיוד לנקבה והנון
הא לנקבות וסימנם ינה הכל כמו שזכרנו ׳ ומהם
ישמשו בראש התיבות לבאר ענין המלה ולא להורות
על המדבר ׳ ולא ישמשו בעוברים ובעתידים כי אם
במקור ושם הפועל וסימנם כמלך ׳ אלו לא ישמשו
זכריה י בעוברים ובעתידים כי אם במקור ׳ ומה שאמר וְרָבוּ
כְּמוֹ רָבוּ חסר שין השמוש ׳ ורוצה לומר כמו שרבו
והשין תשמש בעוברים ובעתידים ובבינונים ישמשו
יותר אותיות בכלם ׳ וככה ישמשו אלה על המקור
כִּפְקוֹד כְּפָקוֹד לִפְקוֹד מִפְּקוֹד ׳ ועוד הוו תשמש
על המקור שתאמר וּפְקוֹד או וְפָקוֹד ׳ וסימן
המשמשות על המקור עם הוו מלך בו ׳ הבא דגש
אחר המם שלא בא כן אחר שאר האותיות לחסרון נון
מן ׳ כי המם לא תשמש לבדה כאשר ישמשו בכל"ל
לבדם ׳ ולכן הדגישו פא הפעל לחסרון נון מן ׳
דברי הימים א טו ופעמים תבא המם בפתח כמו כי לְמַבָּרִאשׁוֹנָה לא
דברי הימים ב ל תהלים נה אַתֶּם ׳ כִּי הַכֹּהֲנִים לֹא הִתְקַדְּשׁוּ לְמַדַּי ׳ חָלְקוּ
מַחְמָאֹת פִּיו ׳ ואם פא הפעל גרונית תנקד מם
השרות בקמץ קטן לתשלום הגון הנפקדת כמו
במדבר לב שמואל א יב מֵעֲבֹר אֶל הָאָרֶץ ׳ מֵחֲדֹל לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם ׳
כי אותיות הגרון לא יקבלו דגש ושמו הנח במקומו
כי במקומות רבים יבא הדגש תמורת הנח והנח
שמואל ב יח תמורת הדגש וכן על הריש שלא תקבל דגש מֵרְדֹף
אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל ׳ ובכלם יבאו בפתח כשתהיה האות
הגרונית שוא ופתח בַּעֲבוֹר בַּעֲבוּר לַעֲבוֹר וַעֲבוֹר ׳
כַּאֲכֹל הָאֵשׁ ׳ בַּעֲזוֹז עִינוֹת תְּהוֹם ׳ אֵין נַחֲלַת לָהֶם
והוא בשוא לבדו ׳ וכשתהיה האות הגרונית שוא
יחזקאל לו וסגול בכלן בסגול ׳ בֶּאֱמֹר לָהֶם עַם יי אֵלֶּה ׳
ועם הלמד נוח האלף לפי שנשתמש הרבה במלת
ישעיה ה אֱמֹר עם הלמד ׳ האמרו לֵאמֹר בנח האלף ׳ לָכֵן
יהושע ו כֶּאֱכֹל קַשׁ ׳ וַיְהִי בֶּאֱמֹר יְהוֹשֻׁעַ ובא שלא כמנהג ׳
דברי הימים א טו וַיְהִי בֶּעְזֹר הָאֱלֹהִים אֶת הַלְוִיִּם הבית בפתח קטן
והמנהג ברוב כי העין שוא ופתח ואף על פי שהעין
בשוא לבד וסגול הבית יורה עליו כי נקודו היה שוא
וסגול לולי שרצו לחטוף אותו וכן על שם הפעל
תהלים כט ובא שלא כמנהג בתוך הָרִשְׁפּוֹת בַּעְלֵי הבית בפתח
והעין בשוא וסגול ׳ ועל שם הפעל ישמשו יותר
אותיות וכן על שאר השמות וסימנם משה וכלב ׳
ושם הפעל הוא אשר תבנה ממנו כל הפעולה כמו
דָּבָר שהוא שם תבנה ממנו כל הפעולה אחר
במדבר כז במדבר לו שמצאנו כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דֹּבְרֹת ׳ כֵּן מַטֵּה בְנֵי יוֹסֵף
דֹּבְרִים ׳ כי כן דעתי שלא לקרא שם הפעל כי אם

אשר תבנה ממנו כל פעלת הטור עוברים ובינונים
ועתידים ואחר שנמצא במקרא מלה אחת בבינוניים
או בעוברים או בעתידים נבנה עליו כל הטור ׳
וכן מן חרב אחר שמצאנו חרבו כל פריה ׳ חרוב ירמיה ל
והחרים אחריהם נבנה עליו כל הטור ונאמר עליו ירמיה ג
חרב חרבת וכן כלם ׳ וכן נבנה ממנו בנין הפעיל
והפעל ונפעל אחר שמצאנו החרב נחרבו המלכים מלכים ב ג
שענינם ענין חרב ׳ וכן מן שלג אחר שמצאנו
תשלג בצלמון ׳ וכן גשם אחר שמצאנו היש תלים סח
בהבלי הגוים מגשימים נבנה עליהם כל הטור ׳ ירמיה יד
וכן מן עשרה בבנין קל צאנכם יעשור ׳ רוצה לומר שמואל א ח
יקח המעשר נבנה ממנו כל בנין הקל ׳ וכן בנין
הפעיל מן כי תכלה לעשר ׳ רוצה לומר לתת דברים כו
המעשר ׳ וכן פעל הדגוש מן עשר תעשר ׳ וכן דברים יד
מן שדיד והשרידים שדדו מהם נבנה עליו כל בנין יהושע י
קל ׳ וכן מן שכל בנין קל שכל יחד ׳ ובבנין שמואל א יח
הפעיל נמצאו לרוב ׳ וכן מן ברד וברד ברדת היער ישעיה לב
תבנה ממנו בנין הקל ׳ וכן מצאנו מן שאר בנין קל ׳
עוד שאר הקטן נבנה עליו כל הטור ׳ ואחר אשר שמואל א יו
נגזר הפועל מהשם כשיאמר הפעולה אינו צריך
לזכור השם כי בפעולה הוא השם כמו שתאמר
שמר אמר אין צריך לומר השמירה והמאמר אלא
שפעמים בא כן והוא תוספת ביאור או בא כן לחזק
הפעולה והוא האמת כמו שאנו עתידים לזכור זה
הטעם בכפל האותיות במלה כמו ירקרק אדמדם ויקרא יג
והדומים להם ׳ וכן בכפל המלים כמו שאנו עתידים
לבאר בבנין פעל הדגוש ׳ ומה שבא כן לזכור השם
עם הפועל כמו קצף יי על אבותיכם קצף ׳ כי די זכריה א
היהלו בקצף ובא השם אחריו לחזק הקצף שהוא
גדול ׳ וכן טבוח טבח ׳ ומעלה מעל ׳ מעל
מעל בחרם ׳ ינפף ענפה ׳ למען בצוע בצע ׳
ומלך מלך ׳ המקטיר עליו בשר ׳ שלו כל
בוגדי בגד ׳ עשקו עשק וגזלו גזל ׳ ומלכיהם
שערו שער ׳ יבשו בשת ׳ ויצם דוד צום ׳
התבוננו בה בינה ׳ הרא ממשל משלים הוא ׳
ומשול בשל ׳ מזריע זרע ׳ מקרקר קיר ׳
ועפר בעפר ׳ ברוק ברק והדומים להם ׳ וכבה
ישמשו משה וכלב על הבינונים ככה על שם הפעל
׳ והוו והשין ישמשו גם בעוברים ובעתידים ׳ וככה
ישמשו משה וכלב על שם הפעל מדבר שדבר
הדבר ודבר כדבר לדבר בדבר ׳ ופעמים הנ
בקמץ על שם הפועל ועל הפעל ועל השם ועל
המלה כמו חלב ודשן תשבע נפשי הולתם ׳ תלים סג
והוא כשהמלה מלעיל כמו דשן חלב וזולתם אך
מלה זעירא כמו עם גדול ורב ורם ׳ קח ולך ׳ בראשית יב
כל חלב שור וכשב ועז ׳ אתה והם ואהרן ׳ ויקרא ז במדבר יו
אני והוא ׳ אבל כשהמלה מלרע כמו זהב דבר בראשית מח
לא תבא עליהם וו קמוצה
והפתוחה לרוב הכשבת והו פתוחה לא תבוא
התנועות בין התרע׳ לעולם כפתות רק על

אותיות אהע הנקודות וכשיבא וכלב על תיבה
כמו או ויו הנוספת שתחלתה שוא יבקר כלב
העתיד לעבר והן בחירק ׳ והוו בשורק
מוסרה באלף בקריאה
כדי שלא יתחברו שני שואין נעין באחד כמו שתאמר
וזבולון בזבולון לזבולון כזבולון ׳ ואם תחלת
התיבה אחת מאותיות אחהע ותהיה האות הגרונית
שוא ופתח או שוא לבד הוו בפתח ׳ וארבות בראשית ז
השמים ׳ ואני אקשה ׳ לושי ועשי עגות ׳ שמות ז בראשית י
והשיבך על כנך ׳ וחמרים ועבדים ׳ ובשוא בראשית מ בראשית
לבדו ועירים עשרה ׳ וכן ועצור במלין ׳ בראשית לב איוב
ואם האות הגרונית בשוא וסגול או שוא לבד הוו
בסגול חסד ואמת ׳ ועוזו ותפארתו ׳ בראשית מז תלים
ואחז בזנבו ׳ ואמונה עניתני ׳ והשיבך יי מצרים שמות ד ירמיה ויקרא
באניות ׳ ובשוא לבדו שמור מצותי וחיה ׳ משלי ד
ואם אלף תחלת התיבה ונחה קמץ אותיות וכלב
בצרי ואלהים ואלהי לא תדע ׳ אמרו לאלהים מה הושע יג תלים
נורא מעשיך ׳ באלהים נעשה חיל ׳ והייתם תלים ס
כאלהים ׳ ואם האות הגרונית בשוא וקמץ תהיה בראשית ג
הוו קמוצה ואני עשה המלך שלמה ׳ ואניות מלכים א ט
תרשיש ׳ וחלים רעים ׳ ואם תחלת התיבה דברים כח
יוד הנקודה בשוא כשיבוא עליה וכלב תנוח היוד
וכלב בחירק כמו ויסרתיך במסרים ׳ ראיתי ישעיה נד
ביהודה ׳ וכל ישראל ויהודה ׳ כיקר כרים ׳ שמואל א יח תלים
כיקוד אש ׳ וזאת ליהודה ׳ וכן עם השם מידי ישעיה דברים לג
אביר יעקב ׳ מימין הגלה ׳ כימי קדם ׳ זכריה ו
ושמחתים מיגונם ׳ ונמצאו שנים בנוע היוד ירמיה לא
ורבים מישני אדמת עפר יקיצו ׳ מירושתך אשר דניאל יב
הורשתנו ׳ ופעמים יניחו היוד אף על פי שאינה
שואית וישלו תנועתה על אות השמוש כמו בנות תלים מה
מלכים ביקרותיך שמשפטו מיקרותיך בשוא הבית
ובחירק היוד ׳ וכן ותבוז ליקהת אם שכשפטו משלי ל
ליקהת ׳ לי שמעו ויחלו ׳ ויללת אדירי הצאן איוב כט ירמיה כה
לקריאת כן אשר שכשפטו ויללת ׳ וכן כיתרון קהלת ב
האור מן החשך שמשפטו כיתרון ׳ ואם תחלת
התיבה אחת מאותיות אהע ונקודה שוא ופתח
ויבא עליה כלב תהיה פתוחה והיו לאחדים בידך ׳ יחזקאל לז
כעשרה שעשרה לו אמו ׳ כעצמים בבטן המלאה ׳ שיר ג קהלת יא
כעצלתים ימך המקרה ׳ כרע שכב כארי ׳ קהלת י במדבר כד
וכארי יתנשא ׳ כאהלים נטע יי ׳ כארזים עלי מים ׳ במדבר כג במדבר כד
כערבים על יבלי מים ׳ זקן בא באנשים ׳ ישעיה מד שמואל
ושאר כאנשים קמץ ׳ וכל באבנים פתח ׳ מלכים א י
באפלה פתח ׳ וכן בנוח האלף כשתהיה תחלת דברים כח
התיבה יהיו אותיות וכלב עליה פתוחות כמו ואדני ירמיה י
אלהים אמת ׳ ואדני אתה בחנו ׳ לאדני אלהינו ׳ במדבר לו
לאדני לעשו ׳ אך ביהוה אל תמרדו ׳ בראשית לב במדבר
כיהוה אלהינו והדומים להם ׳ והמסורת כל לשון דברים ד
אדנות עם בוכל לאו מפיק אלף ברמז׳ וסימנם
ויאמר ׳ האמרות ׳ אלהים ׳ והדו ׳
דוד ׳ מעוכם ׳ ואדני האדנים ׳
ועם משה

ועם משה במפיק כמו בן יחיד האדני אין בציון׳
ואם הדבר ידוע יהיו אותיות כל״ב קמוצות כמו
שתהיה ההא על האלף ועל העין בין שתהיה תחלת
התיבה שוא ופתח בין שתהיה שוא וסגול כמו שויתי
עד בקר כארי׳ כארי ידי ורגלי׳ בתור כארזים׳
מקננתי בארזים׳ יתחפש באפר׳ אין כמוך
באלהים׳ זבח לאלהים׳ לעגלים אשר עשה׳
אשר עשה ישראל לאמרי׳ נוצר חסד לאלפים׳
וכל שאר לאלפים פתח׳ רק לאנשים האל קמץ׳
וכל שאר לאנשים פתח׳ כאשר ימשש העור
באפלה׳ כל באבנים קמץ׳ כל בערבה קמץ׳
וכן בעלשה׳ ואם האות הראשון בקמץ חטף הנקוד
עם שוא יהיו אותיות כל״ב קמוצות אף על פי שאין
הדבר ידוע כמו בעני אמתך׳ כאניות סוחר׳
בחרי אף׳ לחרשי יכבד׳ ובא שלא כמשפט
מודיעים לחדשים והלמד כסגול׳ אבל אם תחלת
התיבה קמץ חטף שאיננו עם שוא אלא הוא לבדו
והוא כשיהא אחריו שוא או אות דגושה יהיו אותיות
כל״ב עליה בשוא כמשפטם כמו בחדשה ימצאונה׳
מדי חדש בחדשו׳ אדמת יהודה למצרים לחגא׳
ובא מלת בהשמה מהם׳ הבית בקמץ חטף והקמץ
היה משפטו להיות תחת ההא והיה כשפטו המלה
בהשמה הבית בשוא וההא בקמץ חטף כמו כל ימי
השמה׳ ולהקל על ההא הסבו הקמץ תחת הבית
כאשר הסבו במלת להפרכם שהיה משפט המלה
להפרכם והלמד פתוחה וההא בשוא ופתח׳ וכאשר
הקלו המלה הפילו היוד כמו שעשו במלת וידבקו
פלשתים הדומים לו שהוא ראוי וידביקו ובהקלם
המלה הסבו שוא ההא תחת הלמד ופתח הלמד תחת
ההא׳ ומצאנו מלה אחת נשתנו תנועותיה והיא
הליי תגמלו זאת בפתח ההא והלמד בשוא נע
מהאלף נקראת בשוא נע והיה משפט המלה ההא
בשוא ופתח והלמד בפתח והאלף נחה׳ ובאה המלה
כן לענין מורה על מורה׳ ולענין זה יש בתיבה
הזאת שנוי אחר שלא נמצא כאלהה שההא נכתבה
יתירה׳ ומלת הל״ב משה מפיק והל״ב לא במפיק
ולא כשעם המם מעם השין והוא׳ כי טעם המם
להסרון נון מן כמו שזכרנו׳ אך טעם השין והוא
מפני שאין דרך השין להשתמש בשוא לעולם כי
אם שנים באו כמו שלא כמשפט בשוא על מלרע
וזעירא שהם בהמה המה להם׳ שהוא עמל תחת
השמש׳ הם ההא לא תשמש בשוא כי אם לשאלה׳
ואחר שאין שמשה בשוא כי אם בהלך לא יתכן
קריאתה מבלי דגש אם לא יולד נח כמו הבן פה
המעל או האות אשר לאחריו ולכן הדגש האחרת
כמו המלך׳ החבר׳ המגאפת׳ המקננה׳
המשמע הזה׳ ופעמים כשתחלת התיבה שוא תהיה
רפה כמו המכסה את הקרב׳ המתעבים משפט׳
המלקקים בידם׳ המרצחת הזה׳ המלמד ידי לקרב׳
המסכן תרומה׳ המעשקה בתולת בת ציון׳

המדבר אליך׳ המבשרות צבא רב כלם רפוי
המם סמוכי ההא בגעיא׳ וכן הצפרדעים כלם
רפוי הצדי זולתי ויעל הצפרדע שהוא דגוש׳
וכן כל הלוים שבמקרא רפוי הלמד׳ וכן הישועה
היקום׳ הילדים׳ ומאשר פאיהם יוד כאשר
תהיה עיניהם אות אה״ע היוד דגושה ברוב כמו
היעפים׳ היעלים׳ ליעלים׳ היהודים׳
ליהודים׳ היהודי׳ אבל היאור׳
ביאור׳ היאורים רפה היוד׳ וכן כיענים׳
והפילו היוד מהמכתב ושמו נח תחתיה ואברו
ועלתה כאור כלה כמו כיאור׳ ועם המם באו
רפויים שלא כמנהג חבריהם כמו מגבורתם בושים
כבציר אביעזר׳ שהיו ראויים להדגש׳
וכן ולאם מלאם יאמץ׳ ופעמים שכל״ב מפיק
כאשר הדבר ידוע והורה עליו הא הידיעה׳
וכשתחסר תחסר מפני כובד הקריאה כי במקומות
הידיעה הראוה עם אותיות כל״ב כמו יי בהשמים
חסדך׳ והבדילם אמציהו להגדוד אשר בא אליו׳
יהי כהיום הזה׳ כי אותו כהיום׳ לכם ולהגרים
הגרים בתוככם׳ להנחותם בהדרך׳
מעל להחומה׳ כההלונות האלה׳ אם תהיה
לשוב להעם הזה׳ מי כהחכם׳ הבן להלוי את
המראה׳ ומפני כובד הקריאה תחסר הא הידיעה
ותשאר תנועתה באחת מאותיות כל״ב אשר עליה׳
ונאמר כדבר לדבר בדבר׳ ופעמים יפול הדגש
להקל בהאות התלוה התיבה שוא או יפילו הדגש
פעמים והאות השמוש מעמדת בגעיא שיתי לכך
למסלה׳ והייתנו למפתים׳ למאחרים על היין׳
מפטירה השמים הבית מעמדת בגעיא והסמך בקמץ
חטף׳ ופעמים יפול גם כן הגעיא כמו ומחית בשר
חי בשאת׳ ובמאת המעט תמעיטו׳ כי אתם
המעט׳ בגדלו אל יחד למצר׳ ויעש במעיל
קנאה׳ ויעטו במעיל בשתם׳ המלמד ידי לקרב׳
ולשאת ולספחת׳ והלוים במלאכת׳ למני ממסך׳
ובא בקמץ הלמד במלה זעירא היתה למה׳
בין עיניכם למת׳ כי יצו לצוקו למו׳
בין מים למים׳ וכן לנוס אל עיר מקלט למי
שפירשו האוי׳ או יהיה קמץ למד של למה למה
לנוס זולתי שהורה על הא הידיעה׳ והם כמו למה
למת בשוא כמו שדרך הקמץ לבוא מקום השוא
באות השמוש כמו ושב ורפא לו׳ שבע יפול
צדיקים׳ הדומים להם שהם מלרע וזעירות או
מלות שהם מלעיל האכלתם לשובע׳ הוי עלי
לשורה׳ לא תשב לנצח׳ כשער לשער׳
ושרש לנפש׳ ועל החית פתח טפש כחלב לבם׳
ועל הדרך הזה ישמשו אותיות השמוש גם כן
בבינונים׳ ולמד השמוש תהיה בקמץ על המקור
מנחי העין ומפעלי הכפל לפי שהם מלות זעירות
כמו לקום לשוב לעוז לחוג בין שתעמד המלה
בענינה בין שתסמך בענין השמוש תהיה קמוצה

בזמן

כמו· אבל הוו תהיה קמוצה גם לעולם כשתעמוד המלה בענינה· אבל כשתסמך המלה בענין השמוש תהיה בשוא כמו ושוב אלי· והבית והכף בשוא לעולם·

ועל ענינים אלה ישמשו משה וכלב·

המם

תשמש במקום מן כי שמושה עם הנון כנגד בלי נון כמו שכתבנו וענין שמושה ידוע· ויבא שמושה פעמים במקום יותר כמו תבורך מנשים· יותר מנשים· שמן ששון מחבריך· ודעת אלהים מעולות· הנחמדים מזהב· וחדומים להם

ויש מם תשמש במקום בית כמו מסיני בא כמו בסיני בא· וכן קרא לה בגדה אשה מרעה כמו ברעה· שמדקדקים כמו מהיכלך על ירושלים· היתרון כמו בהיכלך· ויש לפרשם כמשמעם בשמוש מם· כי פירוש מסיני רוצה לומר כי מסיני נגלה כבודו ובא לישראל· ופירוש מהיכלך כי כשם תבא להם היראה כמו שאמרנו נורא אלהים ממקדשך· מפני הכבוד השוכן במקדש לפיכך לך יובילו מלכים שי· ונמצא מם במקומות שיראה בתחלת הענין שהיא יתירה כמו ומלפנים תאמר צדיק· מטרם שום אבן אל אבן· לא יהיה משם עוד עול ימים וזקן· עד ממחרת השבת השביעית· מאין כמוך· מאין כמוהו· ועוד נבאר הענין בחלק השני מזה הספר בשרש מן· ותשמש הכם עם הלמד מלפנים מלמעלה מלמטה· ובחלק הענין בשרש מן יתבאר שמושה עוד·

והשין

השמש במקום אשר והיא נקודה בפתח קטן כמו ששזפתני השמש· שאהבה נפשי· שככה השבעתנו· עד שתחפץ· ויבא פתח גדול תחת פתח קטן עד שקמתי דבורה כי זה מנהג לרוב כמו שקמתי אם בישראל· הפרי· ונקודת סגול שלמה אהיה כעוטיה· ונמצא כפרים לא כ למען תדעון שדין· ובמקומות נמצא שאתה מדבר עמי בקבוץ. להורות על האלף· ויבא בשוא שהוא עמל תחת השמש· שהם בהמה המה להם· ונקשרה השין עם הלמד כל כמו כמלא כמו שלא והיתה מלה אחת בשל אשר יעמול האדם לבקש ולא ימצא· ורבותינו ז״ל הרגילו זאת המלה בדבריהם באמרם של פלוני הם· של מעשר שני הם· והלא את הרבה· ועם הכנויים קשרוה הרבה גם כן· וכן במקרא נקשרה עם כנוי המגיד כי בשלי הסער הגדול הזה· וכן אמרו בשלמי ובית השמוש משמשת אל השין ואל הלמד וענין המלה באשר ובעבור בשל אשר יעמול האדם לבקש ולא ימצא

והה״א

השמש לידיעת הדבר· מה שלא תודיע דבר מיוחד אלא יחוה מי שיהיה כמו ואם יתקפו האחד· האחד בא לגור· ויפתח האחד את שקו· ויהי האחד בפיל הקורה· ותבא לידיעת התאר והמתאר כמו ההר הטוב· הארץ הטובה· הנער הלוי· הנער הלז· העבד העברי· ורבים כמוהם· ופעמים בחסרון ידיעת התאר סירי הנחשת נכרתה· נותנים את העגלה חדשה· וכל המלאכה נמבזה ונמס· עד הארץ אחרת· הכרוב אחד· הראש אחד· את הכבש אחד רפו שת מנחם הדוד אחד· האיש אחד· אבל במלאכת קשה כתיב אחיכם אחד· בלילה את הכבש האחד· ובחסרון ידיעה ויתנינם על פירוש של המתאר חצר הפנימית· ז׳ עשר סתב במלאכת אל חצר החיצונה· יתנם את הכבש אחד באים מדרך שער העליון עין שם· קטע רבים נוח· יום החמא ירתם הם· ונדים הגבוהים לעולם· הלל הגדול· אל גוים המורדים· ויבא הלך לאיש העשיר· יום הששי· כהן המשיח· הוא חדש השביעי· הדרומים להם· ולא תבא הא הידיעה עם הכנוי כי אם במקומות מעטים מצאנום בשתי ידיעות בתוך האהלי· והחציו אל מול הר עיבל· ונתן את הערכך את כל החרמה כמעט· ואת כל אשר בעירנו· כי הוא חסר הא הידיעה· וכן כגברתה· אבל כשיבא במלה בנוי הפעול עם הפועל תבוא הא הידיעה עם הפועל לרוב כמו המעלך· והמורד מבית· והעם לא שב עד המכהו הוא והמביאה והילדה· ככו שהיה כהפרד המעלה אותנו· המוליך אותנו· והדומים להם כי הא הידיעה תפול על אחד· והכנוי על אחד· אבל השמות אשר עם הכנויים או התוארים שלא שרתו לא תבא עליהם הא הידיעה כי אם במקומות מעטים כמו שהראיתיך והוא לרוב התוארים כי הא הידיעה והכנוי שניהם יפלו על אחד ודי באחד ולא תבוא הא הידיעה על מלה נסמכת וקמצנו שבאו כן במקומות ואמרו כי חסר הנסמך· ולפי דעתי כי במו בשתי ידיעות כי סמיכות המלה אל מלה אחרת הוא ידיעה והוא ידיעה אחרת· ובאו המלות האלה בשתי ידיעות לרוב ההודעה: כמו כל הקם הארץ אנכי האל בית אל· הארון הברית לפני העם· ועץ הדעת טוב ורע· שתי העבותות הזהב· ספר הזכרונות דברי הימים· החלק השאננים· ואת כל הממלכות הארץ· היין החמה· הזאת מזרח את הספר המקנה· ואת המזבח הנחשת· על המזבח בית אל· ככל התועבות הגוים· מעל הבקר הנחשת· קרוב היום כתומה· והארץ הגבלי· והאבן הבדיל· הלשכות הקדש·

התאר

היתר הארג והדומים להם ואף על פי שיש בהם (שפטים ט״ז)
שאינם נקודים כדרך הסמוכים כמו העם הארץ (יחזקאל מ״ה)
הארון הברית היין החמה מפני הא הידיעה באל (יהושע ג, ירמיה כ״ה)
כן או יתכן שבהם חסר הנסמך וכן לא תבוא
הא הידיעה על שם האדם לפי שהשם הוא הידיעה
ואין צריך ידיעה אחרת לא תאמר האברהם
היצחק ומה שאמר אמר הקהלת הוא שם תאר
לנפש שלמה המאספת החכמות וכן לא יבאו עמו
אותיות הכנוי מזה הטעם לא תאמר אברהמי
יצחקי וכן לא יאמרו מהם כלשון רבים אברהמים
יצחקים והא הארונה היבוסי שהוא בהא אפשר (שמואל ב כ״ד)
שהוא שם תאר ושבט המנשה הוא שם היחס כמו
המנשי וכן ארץ המגוג וכן קרית הארבע (יחזקאל ל״ח, נחמיה י״א)
הוא שם היחס או הוא שם תאר לענק הגדול
לפי שהוא היה האדם הגדול בענקים והיו ארבעה
הוא ושלשת בניו ועל שם היחס תבוא הא הידיעה
ואף על פי שראש היחס היה שם אדם שלא תבוא
עליו הא הידיעה אחרי ששב השם ההוא יחס תבוא
עליו הא הידיעה כמו לאברם העברי המתיחס אל (בראשית י״ד)
עבר וכן אהרן אחיך הלוי המתיחס אל לוי בן (שמות ד)
יעקב ויפתח הגלעדי היחזאלי הישראלי (שפטים י״א)
לפיכך יבא בלשון רבים עברים לוים שהוא מן עבר
ומן לוי וכאשר השם מחובר משני מלים יבא
פעמים הא הידיעה על השני כמו אבי העזרי שהוא (שפטים ו)
מן אביעזר וכן ביחס המקום בית האלי (מלכים א ט״ז)
שהוא מן בית אל וכן בית הלחמי יהושע בית (שמואל א ט״ז, שמואל א ו)
השמשי מן בית לחם מן בית שמש ושם מקום
פעמים עם הא הידיעה כמו העי בקרקר (יהושע ז, שפטים ח)
בספות בשטים וישב דוד בחורשה (שמואל א כ״ג)
וכן לא יסמך שם מקום אלא מעטים מצאנום סמוכים
כמו ער מואב ציון קדוש ישראל ופעמים תשמש (במדבר כ״א, ישעיה ס)
והוא במקום אשר כמו את השוק והעליה רוצה (שמואל א ט)
לומר אשר עליה וכן הוא שמצאנו בעוברים
ובעתידים שלא תשמש בהם הא הידיעה כמו שכתבנו
הוא במקום אשר כמו כל הנפש לבית יעקב הבאה (בראשית מ״ו)
מצרימה ועתה עמך הנמצאו פה הנראה אליך (דברי הימים א כ״ט, מלכים א ט)
פעמים אחרי הנראה אלי בתחלה כמו אשר (דניאל ח)
באת אשר נמצאו אשר נראה וכן החלכוא אתו (יהושע י)
ההשיבו נשים נכריות וכל ההקדיש שמואל (עזרא י, דברי הימים א כ״ו)
העיר ההללה ההכין לו דויד על ההכין (שמואל ב, דברי הימים ב כ״ט)
האלהים לעם היוצא השדה כמו אשר יוצא (דברים י״ד)

והוו תשמש לתוספת דבר ופעמים איננה
לתוספת ולא תשמש כלום אלא שהוא
תחלת המלה כמו ואלה בני צבעון ואיה וענה (בראשית ל״ו)
ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו (ויקרא ז)
יאכל פירוש הנותר מיום הזבח יאכל ממחרת
ביום השני ביום השלישי וישא אברהם את עיניו (בראשית כ״ב)
ואחרים רבים כמוהם ויש וו שהיא תחלת הדברים
כמו ויהי בימי אחשורוש ויהי בשלשים שנה (אסתר א, יחזקאל א)
והדומים להם וכתב רבי אברהם אבן עזרא שאלו
הווין הם כמו רפה כלשון ישמעאל שאינה משתמשת
אלא שהיא תחלת הדבור ואדוני אבי ז״ל כתב בספר
הגלוי על כל וו נוספת במקרא כי היא רמז על מלה
חסרה כדמותה כמו ותשב תמר ושוממה שפיר ושו (שמואל ב י״ג)
עצובה ושוממה או דואגת והדומה לענין וכן נרדם (תהלים ע״ו)
ורכב וסוס נרדם איש ורכב וסוס וכן בנס וקצף (דניאל ב)
שגיא ואמר להובדה לכל חכימי בבל פירושו קם
ואמר וכן ביום השלישי וישא אברהם את עיניו (בראשית כ״ב)
פירושו השכים ביום השלישי ונשא עיניו וראה את
המקום מרחוק וכן ואיה וענה היו לו בנים אחרים (בראשית ל״ו)
ולא זכרם אלו בעבור שלא היתה תולדה להם
ופירוש והנותר ממנו כמו שפירשו רז״ל לפי (ויקרא ז)
שאמר ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת יכול
שתהא מצוה לאכלו לשני ימים תלמוד לומר והנותר
אם הותיר מיום ראשון יאכל וממחרת כלומר מה
שאמרתי וממחרת לא אמרתי אלא על הנותר מיום
ראשון וכן כל אחד מהם יתפרש לפי מקומו
ויש וו במקום או כמו ומכה אביו ואמו או אמו (שמות כ״א)
והיה ליי והעליתיהו עולה או העליתיהו ויש מקומות (שפטים י״א)
שתחסר הוו כמו ראובן שמעון שמש ירח (שמות א, חבקוק ג)
כסוס עגור והדומים להם כמו שאנו עתידים לבאר (ישעיה ל״ח)
ויש וו שמורה הזמן שכבר עבר קודם הפעל אשר
לפניו כמו הן אתה קצפת ונחטא רוצה לומר (ישעיה ס״ד)
וכבר חטאנו על כן קצפת עלינו וגבר ימות ויחלש (איוב י״ד)
וכבר חלש כי קודם שימות יחלש ויחלה וירד (ויקרא ט)
מעשת החטאת והעולה והשלמים וכבר ירד
כי אחר שירד מעשות העולה ברכם והוא נרדם (שפטים ד)
ויעף וימת וכבר עף כי אחר שהיה עיף ויגע
נרדם מיגיעתו ולא הרגיש בהכותה אותו וימת
וירום תולעים ויבאש וכבר באש וישם את הים (שמות ט״ז, שמות י״ד)
לחרבה ויבקעו המים וכבר נבקעו המים ואחר
כך שם הים לחרבה שיבשתו הרוח נבקעו כל (בראשית ז)
מעינות תהום רבה וארבות השמים נפתחו וכבר
נפתחו ויש וו במקום כאשר אם לא ישבעו (תהלים נ״ט)
ויליני כאשר ילינו לא ישבעו ושפתי רננות (תהלים ס״ג)
יהלל פי כאשר שפתי רננות יהלל פי חלב (ירמיה ב)
ודשן תשבע נפשי ומעשי הרעות ותוכל כאשר (תהלים ס״ג)
יכולת ויש וו להשוות הדברים כמו מים קרים על (משלי כ״ה)
נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק דלף טורד (משלי כ״ז)
ביום סגריר ואשת מדונים נשתוה וכמו וו זה
רבים בספר משלי שפירושם להשוות הדברים כמו
זה וכמו וו זה משביח שאון ימים שאון גליהם והמון (תהלים ס״ה)
לאמים כמו שמשבית שאון ימים כן ישבית המון
לאמים הלא אזן מלין תבחן וחיך אכל יטעם לו (איוב י״ב)
והדומים להם ויש וו אחר במקום אם והיא מורה
לתשובת התנאי ומענהו כמו אם קהה הברזל (קהלת י)
והתשובה וחילים יגבר אם בחקתי תלכו המענה (קהלת י, ויקרא כ״ו)
ונתתי גשמיכם בעתם אם את הדבר הזה תעשה (שמות י״ח)
המענה ויכלת עמד ואם נקבה תלד התשובה (ויקרא י״ב)
וטמאה שבעים ואם שכב ישכב איש אותה המענה (ויקרא ט״ו)
ותהי

ותהי נדחה עליו׳ ואם עמדו בסודי וישמעו דברי את עמי המענה ושיבום מדרכם הרע׳ ויש וו במקום בית העזר כמו יי אלהים שלחני ורוחו כמו ברוחו׳ וכבודו עליך יראה כמו בכבודו׳ יי וכלי זעמו כמו בכלי׳ ויש וו לשאלה על מלת לא והיא בקמץ כמו ולא יתן נא לעבדך׳ וראה ילך נא אתנו אמנון אחי והם כמו הלא׳ ויש וו כמו עם כמו כי היה ארון האלהים ביום ההוא ובני ישראל כמו עם בני ישראל׳ וכן ויוסף היה במצרים עם יוסף שהיה במצרים הוא ושבעים נפש׳ און ועצרה׳ כלומר לא אוכל סבול און עם עצרה ומתפרשו כלם כענין וו׳ אבל יותר קרוב פירושם עם׳ ויש וו כמו אבל כמו ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו פירושו לא כן כמו שאתה אומר אבל עבדיך באו לשבור אוכל׳ ואחלצה צוררי ריקם׳ אבל אחלצה צוררי ריקם כל שכן שלא גמלתי שולמי רע כי אפילו מי שהיה צוררי לריקם הייתי מחלץ אותו׳

והכף השמש לדמיון הדבר והוא הרוב׳ ופעמים יבואו שני כפי הדמיון זה אחר זה והוא לקצר הלשון כמו כעם ככהן׳ כאלו אמר העם ככהן והכהן כעם שאין האחד עיקר יותר לו זולתו ויהיה טפל לו אלא כל אחד כחברו ולקצר הלשון אמר כן׳ וכן כי כמוך כפרעה׳ כמוך כמוהם׳ וכן כעבד כאדניו כשפחה כגברתה כקונה כמוכר כמלוה כלוה כנושה כאשר נושה בו׳ ופעמים יספיק כזה הענין בכף אחד כמו חלק כחלק יאכלו שיהיה חלק זה כחלק זה׳ וכן ושרים כחוללים׳ כלומר אלה כאלה׳ וכן זה הענין בבית השמוש כמו כי שלח ברשת ברגליו׳ כלומר רשת ברגליו או ברשת רגליו׳ וכן כי בי בעזרך אני בעזרך׳ או כי בי עזרך׳ וכן יספיק בבית אחד וענינו שנים בד בבד יהיה כאלו אמר בבד בבד כלומר כל אחד ואחד במשקלו או כל אחד לבדו׳ ויש כף לאמתת הדבר כמו כחצות הלילה׳ כאלפים אמה במדה׳ השקמה ליבמים׳ כי אותו כהיום תמצאון אותו׳ ויהי העם כמתאוננים׳ היתה כאלמנה׳ לב רשעים כמעט׳ כמסיגי גבול׳ ויש אומרים כי כף כחצות כף השיעור והקירוב כמו כשש מאות אלף׳ כעשרים איש׳ כאיפה שעורים׳ וכן כבחצי מענה צמד שדה׳ ואיננו הפוך כמו שכתב רבי יונה שמשפטו היה בכחצי׳ אבל הוא כמשפטו כי על הודאי יאמר בחצי והוסיף עליו כף השיעור ואמר כבחצי׳ וכן דעת רבותינו ז״ל כי כף כחצות היא כף השיעור שאמרו כי לפיכך אמר משה כחצות ולא אמר בחצות שמא ישעו אצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי הוא׳ ויהי כמשלש חדשים׳ ויהי כעשרת הימים׳ וכעת מותה׳ וכמו השחר עלה׳ וקרוב לזה כמשיב ידו׳ כלומר בשעה שהשיב ידו והנה יצא אחיו׳ וכן כפרחת עלתה נצה׳ כלומר בשעה שפרחה עלתה נצה והבשילו אשכלותיה׳ וקרוב לזה בהגיע ספור הדברים קצתם או כלם וישימו הכף סימן לזה כמו ותדבר אליו כדברים האלה לאמר׳ ורוצה לומר כענין הדברים האלה פחות מהם או יותר עליהם׳ וכן ותקראנה אתי כאלה׳ כשגגה שיצא מלפני השליט׳ וכן ותשבו בקדש ימים רבים כימים אשר ישבתם׳ כלומר היו כבן שהיו והגיה מספרם׳ ובסדר עולם מפרש כימים אשר ישבתם בכל המסעות׳ כי כל המסעות היו שמנה ושלשים כמו שאמר והימים אשר הלכנו מקדש ברנע עד אשר עברנו את נחל זרד שלשים ושמנה שנה׳ עשו מהם תשע עשרה בקדש וי״ט בשאר המסעות׳

והלמד תשמש על שני פנים האחד להבאת הדבר על העצם והוא הרוב׳ ויבא זה אחר זה ויספיק באחד כמו לעבדך ליעקב׳ לעם לעמים׳ ויש שמורה על העצם עצמו כמו מלת את׳ ויספיק הענין זולתה כמו הרגו לאבנר׳ והשלישי לאבשלום׳ והרג אויבך למשחת׳ אנוש לשברך׳ ולשרים למשפט ישרו׳ כנף האחד לאמות חמש׳ לכל כליו תעשה נחשת׳ נגדה נא לכל עמו׳ עד לבואת הערב׳ כלוא לשבעה׳ לספי אעתיר לך׳ למחר יהיה האות הזה׳ בגאוה לרעי׳ למן היום אשר יצאת׳ למן עולם ועד עולם׳ שא נא לפשע עבדי אלהי אביך׳ וישק לו׳ וישק לכל אחיו׳ ויש שאינו מורה הבאת דבר אל דבר אלא הוא בעצמו וזה עם אותיות הכנוי כמו שלח לך אנשים׳ לך לך כאלו אמר לעצמך לצרכך׳ ויבך לו׳ ישעם לו׳ אלכה לי׳ ונסו לו׳ הלך לו׳ עברו לכם׳ שובו לכם׳ קח לך סמים׳ סור לך מאחרי׳ נטה לך ואחז לך׳ ותבא במקום בית וישבו אתו לארץ׳ הרגתי לפצעי׳ לפניכם לחרב׳ ישבת לכסא׳ ויהי דוד לכל דרכיו משכיל׳ ועשב לעבודת האדם׳ כי בחר אתה לבן ישי׳ והחזיק לו׳ על אשר מריתם את פי למי מריבה והרומים להם׳ אבל למד וישבו אתו לארץ ורבותינו ז״ל ולא שבו אותה כמו בית אלא כמו למד כשמושה וסמכו מזה כפיית המטה לאבל׳ ואמרו מדכתיב לארץ ולא כתיב על הארץ ולא בארץ׳ רוצה לומר דבר הסמוך לארץ והיא המטה הכפויה׳ ותבוא הלמד במקום על כמו ויפול לאפיו כמו על אפיו׳ לפתח ביתה כמו על פתח ביתה והרומים להם׳ והשמושים האלה קרובים הלמד והבית ושמוש על׳ ונכנסת הלמד עם מם השמוש כענין בעבור כמו למרחוק עיניו יביטו׳ ולמבית לפרכת׳ ועם המם ועם הבית למבראשונה׳ ועוד תשמש הלמד כענין בעבור כמו אמרי לי אחי הוא׳ וישאלו אנשי המקום לאשתו׳ ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו׳ כי כן צוה לו המלך ואחרים רבים זולת אלה׳ והלמד הנכנסת על בלתי הוא כמותה

לבלתי

לבלתי רום לבבו / בעבור שלא ירום לבבו / ויש לומר שתבוא במקום הא הידיעה כמו השליש אשר למלך נשען על ידו / עד לשמים הגיע / עד לדבר הזה / שיר למעלות כמו המעלות / כן דעת קצת המפרשים / ויש לפרשם כלם כמשמעם כי עד לשמים הגיע עד לדבר הזה / כאו בשתי ידיעות אף על פי שהאחד יספיק / וכן בא עד אליהם ולא שב ורבים כמוהם / ופירוש השליש אשר למלך נשען על ידו אשר למלך דבק עם השליש ולא עם נשען על ידו / ומלת אשר עומדת במקום שנים כלומר השליש אשר למלך אשר נשען על ידו / אבל והמשרתים ללוים איננו נכון פירוש הלמד כי אם במקום הא הידיעה :

והבית תשמש להראות מקום הדבר או הזמן וקורין לה בית הכלי והוא הרוב ופעמים תשמש במקום מם כמו והנותר בבשר ובלחם / שפירושו מהבשר ומהלחם / וכן ואם מעט נשאר בשנים / בקדשים לא יאכל / אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח ובגר / בגר ובאזרח הארץ / נפש החיה אשר אתכם בעוף ובבהמה / לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי / כי שבעה ברעות נפשי / ישבע בחרפה / וכן וירעצו וירוצצו את בני ישראל בשנה ההיא שמנה עשרה שנה / פירוש מהשנה ההיא / והיה ביום השמיני והלאה מיום / ויש לפרשם כלם כמשמעם / ובענין לכד ושלח את השעיר במדבר / רננו צדיקים ביי / ואתה באלהיך תשוב / ויש בית מורה ותוספת הדבור וזה אחר זה כמו מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו / וכן יעשה שנה בשנה / ותשמש הבית במקום בעבור התשיחית בחמשה והגלת והרבים / ותשמש במקום עם וקוראים אותה בית העזר כך צרינו ננגח כשמך נבוס קמינו וזולתם רבים / ובמקום על כמו כן יבחן כן / כי על עונש ממון הוא אמור / כי אם הבהמה אשר אני רוכב בה כמו עליו או עליה / ובמקום עד כמו יי בהשמים חסדך כמו עד השמים / וכן בלא יוכלו יגעו בלבושיהם / כלומר כל כך הם מגואלים בדם עד שלא יוכל אדם ליגע בלבושיהם /

והדא כשתנקד בשוא ופתח תורה על שאלת הדבר או לתמה כמו הבוא נבוא / השופט כל הארץ / הנמצא כזה / הרע מרע / הזה אחיכם / המבלי אין קברים במצרים / וכתב רבי יונה כי המבלי אין קברים ההא בפתח לבדו והיתה ראויה בשוא ופתח כמו המבלי אין אלהים בישראל / הלמענך תעזב / המעט ישלימנה / וזה תמיהה בעיני אם השגתתו הקריאה לפי שהוא נקרא פתח לבדו מפני הגעיא אשר בו / והנה המעט ישלימנה נקרא גם כן בגעיא / ואולי מצא אותו כן בספר אשר סמך עליו / אבל אנחנו מצאנוהו שוא ופתח בכל הספרים המדויקים / אשר כן ראיתי הספר הירושלמי אשר סמך עליו ומצאתי אותו כן כמו שכתב ההא

בפתח לבדו / ובאה מלת הייטב בעיני יי והוא בפתח לבד והיוד דגושה והיא הא התמה והיה משפטה בשוא ופתח / ואם פא הפעל אות גרונית תנקד ההא בפתח לבדו כמו הארח עולם תשמר / העצב נבזה / האיש במוני יברח / העת לכם אתם / העבד ישראל / העיט צבוע / החייתם כל נקבה או בפתח קטן כאשר תחלת התיבה קמץ להקל כמו האנכי הריתי / האנכי לאדם שיחי / האמר כשאתי / ההיתה זאת בימיכם / האמר תאמר אלהים אני / ההשב אשיב / ותבא על מלת תמיהה והיא אם שהיא מלת שאלה ותמיהה / ותבא עליה הא התימה לרוב התמיהה כמו האם אין עזרתי בי / האם תמנו לגוע / ויש הא בשוא ופתח והיא לאמתת הדבר כמו הנגלה נגליתי אל בית אביך / המן הסלע הזה / הרצחת וגם ירשת / כן כתבם אדוני אבי ז״ל אלה ההין לאמתת הדבר בשם המפרשים / אבל הוא פירשם לשון תמיהה / וכן פירש הנגלה נגליתי אל בית אביך ובחור אותו לכהן ולשאת אפוד / כדי שתהיו בועטים בזבחי למה תבעטו בזבחי והוא מקרא קצר / והאחרים קלים לפרשם בלשון תמיהה / והנראה בעיני כי זאת ההא תבא לתחלת הדברים ואף על פי שידוע כי כן המנהג במלות השאלה גם כן כמו אי הבל אחיך / מה לך פה אליהו / מה לך חיים כי תנוס / ויאמר לו איכה / מה זה בידך / וכן הא הנגלה נגליתי / המן הסלע הזה / הרצחת וגם ירשת / הראית כי נכנע אחאב מלפני / ופעמים יחסרו הא השאלה או התמיהה ויבין הדבר מהענין כי הוא לשאלה או לתמיהה כמו אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן / ארדוף אחרי הגדוד הזה / כי עתה לא רבתה מכה בפלשתים / אתה זה בני עשו / תרקיע עמו לשחקים / התמשוך לויתן בחכה / יסכהו צאלים צללו יסבהו ערבי נחל / הובישו כי תועבה עשו / שלום לנער לאבשלום / אתה אמרת אדניהו ימלך אחרי / לא לבי הלך / על און פלט למו והדומים להם / והא הידיעה כשתבא על אות גרונית בקמץ כמו הארון / בחדש האביב / ואת יתר האמון / למנחת הערב / האיש אשר יתאוה / העם הזה / העולה היא למעלה / האלהים / האבנים אלה הולע / וכן תבא בקמץ על הריש שאינה מקבלת דגש / הרודים בעם / הראש אחד והקמץ הוא תשלום הדגש / אבל על ההא ועל החית לא ישתלם הדגש ותנקד פתח [illegible] היא בפתח כמו ההולכת [illegible] רביעית ההין / [illegible] והחות והחמר היה להם לחומר / [illegible] פתח פעמים כמו העכוס / והעברים הניסו לראות / העברים והפסחים / וכן עם הכף שתורת על הא הידיעה מששה בעורים [illegible] וכן

בפתח

משלי ב כפתח העוזבים ארחות
משלי ב יושר / העוזבת אלוף
ישעיה כה נעוריה / העורכים לגד
שלחן / וכן עם חלמד
שתורה על הא הידיעה
איוב כט עינים הייתי לעור /
שמואל א יו כי האדם יראה לעינים /
קהלת יא בראשית ג ומתוק האור וטוב לעינים בפתח / וכי תאוה הוא
משלי י לעינים / וכעשן לעינים בקמץ / ועל ההית
בראשית ו מצאנו מעטים בקמץ שלא כמנהג / ומכל החי /
ישעיה יז ישעיה ג והאשרים והחמנים / והמטפחות והחריטים /
אבל ההר בהר להר נקמצה הא הידיעה עליהם
לפי שהא פא הפעל קמוצה נקמצה גם היא להרחיב
/ ופעמים הוא בסגול והוא כאשר תחלת התיבה
מיכה ב קמץ תבוא פעמים בסגול הוא לחקל כמו האמור
שופטים טו בית יעקב / אבואה אל אשתי החדרה /
יהושע ו דניאל ח שמואל ח גבורי החיל / האיש הרך בך והענג / וחסר חרט /
מלכים א יח את מזבח יי ההרוס / וכן יבא סגול עם אותיות כלב
בראשית ט כשיורו על הא הידיעה הנפקדת כמו נתתי כענן /
ירמיה כ ישעיה ל קהלת ט כערים אשר הפך יי / כהולך בחליל / ומי אהב
אסתר ו בראשית מא בהמון / מי בחצר / העביר אותו לערים /
אבל אם תבלה מלת זעירא תנקד הוא בקמץ אף
על פי שהמלה קמוצה כי נקל הוא בלשון כמו הרי
הרך / ההר / בהר / להר / ועם ההית בסגול גם
ויקרא יח במלה זעירא את השעיר החי / לפי שההית קמוצה
מפני התפסק לפיכך הוא בסגול / וכשתהיה ההית
ויקרא יו פתוחה גם כן הוא פתוחה על ראש השעיר החי /
מיכה ב והא האמור בית יעקב
הא הקריאה / וכן וכמקרה גדולה כתנו
במדבר טו הקהל חקה אחת לכם / כמו סימן קדמא הוי
ירמיה ב הדור אתם ראו דבר יי / תביעה החי וסימנך ח
תהלים ט האויב תמו חרבות / ההשיב אשיב /
איוב ח לנצח / היושבת בגנים /
שמואל ב א הצבי ישראל / האזינו השמים / עלו הסוסים /
יחזקאל לז שמואל א יז מארבע רוחות באי הרוח / בן מי אתה הנער /
וכן תבית החלמד והכף כשיורו על הא הידיעה
בראשית ב הנפקדת ינקדו בקמץ גדול כמו בארון במצרים /
שמות יב שמות יב עד יום האחד ועשרים לחדש בערב / בערב
תאכלו מצות / ועל הוא ועל ההית בפתח כמו
קהלת ו כי בהבל בא ובחשך ילך וכן כלם /
יחזקאל כג **והמם** בקמץ קטן על אות גרונית כמו מערב
משלי יג קהלת ו עד ערב / הון מהבל ימעט / מהלך נפש /
תהלים יח וכן על החית בקמץ קטן כמו מפתים מהלך
חולתו / ופעמים על ההית בחירק ובמלה זעירא כמו
בראשית יד ויקרא כד אם מחוט / מחוץ לפרכת העדת / וכן על הריש
תהלים כח תהלים יז בקמץ קטן כמו מרוח סועה / מרשע דרכך וזולתם
ישעיה יד זולתי אלה שנמלטו מחבריהם והם בחירק מעצבך
שמואל א כג שמואל ב יח ומרגזך / מרדף אחרי דוד / וישב העם מרדף
אחרי ישראל / וכן על ההא בחירק כשהוא בשוא
מלכים א ב חגי א לבדו מהיות כהן / מהיותם בא אל עריסה

אבל העברים שהוא לשון
יהודים הוא סקון סמ
אלהי העברים וסימנך
יהונתן קינין סמון
פיקחין /

עשרים / ותבוא הוא שזכרנו שמושה כפתח לבדו
לשאלה / גם בלא אות גרונית אם האות שאחריה
נקודה בשוא כדי שלא יפגשו שני שואין נעים ביחד
איוב כג ותהיה האות שאחריה פעמים דגושה כמו הברם
יחזקאל יח כח יריב עמדי / הדרכי לא יתכנו / הכהנת כנך
יחזקאל יג היא / ואפשר שיהיה כן הנפשות תצודדנה לע מי /
שמואל א י או היא הא הידיעה הראיתם אשר בחר בו יי /
מלכים ב ו הראיתם כי שלח בן המרצח הזה / שניהם בדגש
הריש שלא כמנהג / ובגעיא
במדבר יג הבמחנים אם במבצרים אלה
דגושים / ויש רפים ובגעיא
בראשית כז הברכה אחת היא לך אבי /
ירמיה ז המערת פריצים / ובלא געיא
איוב טו הבסוד אלוה תשמע / המעט ממך תנחומות אל /
שופטים ט המשל בכם שבעים איש / הלהרגני אתה אמר /
תהלים עז הלעולמים יזנח יי / השכחתם את רעות אבותיכם /
איוב כב הבעד ערפל ישפוט / הכזונה יעשה / ובקצת
הספרים השכחתם בגעיא / והא השאלה או
התמיהה תשמש על העוברים / והבינונים / והמקורי /
מלכים א כא והעתידים / כמו הרצחת וגם ירשת / השומר
בראשית לז אחי אנכי / המלך תמלך עלינו / ההשמר
מצותיו אם לא /
והוו גם כן תשמש בעוברים / ובבינונים
ובעתידים / וכשתוסיף וו שירות על
דברים ל העוברים תורה לעתיד כמו ושב יי אלהיך לך
ורבים כמוהו / ויש וו על העתידים להוסיף הענין
ירמיה כב ואינה מורה לעתיד כמו מי פעל ועשה / אביך
הלא אכל ושתה וכן
רבים / ואין הפרש
בעוברים בנקוד הוו בין
עבר ועתיד אלא לפי
הענין תמיד / וכל
העוברים הוו השירות
נקודה בשוא חוץ
מהנמצאים ומהנמצאות
שהוו נקודה בשורק
שמות יב כמו ושמרתם את
מלכים א יח המצות / וקראתם בשם
אלהיכם / לפי ששין
ושמרתם וקוף וקראתם שואית ולא יתכן לחבר
שני שואין בעין כאחת / ואם פא הפעל גרונית
ונחה שוא והוו פתוח כמו ואכלוהו ויכלתו /
ירמיה ד והקימותי עליהם רעים /
ירמיה כב והקימותי עליכם
שמות כג צופים הקשיבו לקול שופר / ועבדתם את יי
דברים יב אלהיכם / ועברתם את הירדן / ואכלתם אותו /
דברים ז ואהבך וברכך / ואספתו אל תוך ביתך /
שופטים יו ואכלתו נתחו / ואספתו לעמו /
ירמיה לג והקימותי את הדבר הטוב אשר דברתי /
ואם פא הפעל אחת מאותיות בומף על כל
ירמיה כג העוברים תנקד הוו בשורק כמו ומלך מלך
והשכיל

ואם ויקדם כשיקדם לו פעל
עבר אחר כמו אלו מזכר
וכן ויעשה לו כתנת
פסים שהוא לשון עבר
לפי שקדם לו וישראל
אהב את יוסף מכל
ויעשה יי להם כאשר
עשה לסיחון הוא ויו
ההיפך כי אין לפניו פעל
עבר אחר /

(ירמיה כג) והשכיל׳ ופרו ורבו׳
(דברים ח) וברכת את יי אלהיך׳
לפי שכבד על הלשון
שני אותיות כומף
בקריאה אחת׳ כי הנו
כאותיות בוסף שהם
אותיות השפה לכן לא
הניעורו בשוא מפני
תנועת האות האחרת
הנקודה בשורק וקריאת
האלף כן היא קריאת
הוו הזאת אלף שרוקה

זה דוקא כשתהיה פא הפעל בחטף פתח כמו אלו שזכר אבל אם תהיה פא הפעל בחטף סגול תהיה דין הניו להיות נקודים בחטף סגול כמו חקיצותי הבינותי ׳ נוקדים ׳ אם תבא עליהם וו דינה להיות בסגול כמו וחקיצותי והבינותי׳

בקבלה כמו שכתב המורה רבי יהודה חיוג ז״ל׳
בן ירשנו מקדמונינו דור
אחר דור׳ ואל יקשה
(שמות א) בעיניך מלת כפרך והדומה
לה כי הראשונה דגושה
והשנית רפויה׳

הנה היה המדקדק הראשון׳

אבל כשתהיה הוו קמוצה תקרא
(קהלת ח) הו כי כן תכון הקריאה כמו ראיתי רשעים קבורים
(יחזקאל מד שמואל א יח) ובאו׳ החצר הפנימית וביתה׳ יוצא ובא׳
(יחזקאל כט, שמואל לב) התקבצו ובאו׳ גפרית ומלח׳ ומתו כל הצאן׳
(שמות כה) כפתור ופרח׳ ובאותיות איתן כשתוסיף בהם וו
(בראשית יב) השירות כשתנקד בפתח תורה לעבר׳ ויאמר יי
(בראשית מג) ותאמר ברב רכבי אני עליתי׳ ויאמר אליו׳
(ירמיה לב) ועל האלף בקמץ ואומר להם׳ ואדבר אליכם׳
(יחזקאל כד שמואל י) ואדבר אל העם בבקר׳ ואדברה ואומרה אל
(יחזקאל כח) העומד לנגדי׳ ואברך את יי׳ ואהללך סהר
(בראשית לא) אלהים ואברך׳ ואשלחך בשמחה ובשירים׳
וכשתבא על האלף בפתח והוא כשהאלף בשוא
(ישעיה מג) ופתח והוא לעתיד כמו ואחלל שרי קדש׳ ואני
(ישעיה כז) אסכל ואבלם׳ ואשלם ניחומים לו ולאבליו׳
(יחזקאל א) ואאלפך חכמה׳ עמד על רגליך ואדבר אותך׳
(שמואל ב א) אבל מצאנו שנים הוו פתוחה והענין לעבר ואעמד
עליו ואמתתהו שענין הפסוק לעבר והיה כשפט ה
ואמתתהו בקמץ׳ ואולי בא עתיד במקום עבר
כמו שהוא מנהג הלשון במקומות רבים׳
(יחזקאל טז) וכן ואכסך משי שהוו
פתוחה והענין עבר

ויש אומרים לפי שהיה מכתו ולמעלה סגל ושים מנוקד לפיכך אמר עבר במקום עתיד׳

(בראשית כז) בטרם תבוא ואברכהו
(ישעיה נא) קמץ׳ ואברכהו וארבהו
(תהלים ס) פתח׳ ואקוה לנוד
(תהלים כב) קמץ׳ ואסוח שמך
(זכריה יא) פתח׳ ברוך יי ואעשיר׳ האלף נחה והוו פתוחה
כי המשפט בתנועת האלף ואעשיר׳ ובנוח האלף
(מלכים א יח) השלה התנועה על הוו ואספת את זרע דוד האלף
נחה והוו פתוחה כמו שהיתה כנוע האלף כי הענין
לעתיד׳ וכשתהיה יוד איתן שואית ותבוא עליה הוו
תנועת היוד תהיה הוו נקודה בחיריק כשתורה לעתיד
(בראשית א, שמואל א טו, שמות י) כמו ויהי מבדיל׳ ויהי עוד לנצח׳ וישלח את
(ישעיה כח, חבקוק א) בני ישראל׳ יפתח וישדד׳ ויקשר למכמרתו׳

וכן כשתהיה הוו פתוחה שתורה לעבר כמו כן תנוח
(שמות לו) היוד בשוא ולא תדגש כמו ויחבר את חמש היריעות
(שמות לט, שמות מט) וירקעו את פחי הזהב׳ וימלאו בו וזולתם׳ ויש
מהם הוו בגעיא ויש בלא געיא ובכלם לא תדגש
(שמואל ב יב) היוד׳ והגיד רב שמואל ז״ל כתב כי ויהיה ותגדל
(שמואל א יג) עמו׳ ויצוהו יי לנגיד דגושי היוד ולא מצאנו
כן בספרים המדויקים׳ ותן׳ דגושים כשתבוא עליהם
(במדבר יב, רות ב) הו פתוחה ותדבר מרים׳ ותלקט בשדה׳ ותספר לו׳
וכשתורה לעתיד ויהיו אותיות תן בשוא תהיה הוו
(ישעיה מ, שיר ז) בשורק כמו ותדבר ישראל׳ ונבקשנו עמך׳
והעמידו הוו במאריך ונקדו התיו בשוא ופתח
(יחזקאל כו) לתפארת המלה ותבקשי ולא תמצאי עוד׳ וכן
(שפטים ה) אמרו ושבה שביך׳ הוו מועמדת בגעיא והשין
(במדבר כג) בשוא ופתח׳ וכן קום בלק ושמע הוו מועמדת
בגעיא והשין בשוא ופתח׳ וזו השירות לא תבא
על העוברים לא בפתח ולא בקמץ שלא להרבות
המשכת התנועות בין
שאין תנועתם רבות
תבוא עליהם רק בקמץ

וזה דוקא כשפא הפעל והדע׳ אבל בעוברים
אינה אות גרונית כמו בנחי העין ובכפלים
שכתוב לעיל׳

(דברים כב) כשתעמוד מלה בענינה כמו וסקלתם אותם
(דברים כב) באבנים ומתו׳ וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה׳
(בראשית לג) וכן כשתעמוד המלה בטעם לבדה ומתו כל הצאן׳
(ישעיה ו) ושב ורפא לו׳ וכן בהסמך המלה למלה זעירא
(מלכים ב ז) כמו ומתנו שם׳ וכשלא עמדה המלה בענינה
(דברים כב) ומתו גם שניהם בשורק שהוא במקום שוא׳
(משלי כד) וכן כי שבע יפול צדיק וקם קמץ לפי שעמדה המלה
(דברים לא) בענינה׳ וכשלא עמדה המלה בענינה וקם העם
(בראשית ח ט) הזה׳ וכן בכפולים ותורתו ורבו׳ אבל כי קמתם
ושבתם לא תבוא עליהם וו קמוצה ופתוחה לרוב
המשכות התנועות׳ ואותיות השמוש שזכרנו
פעמים יחסרו ממקומם בהיות הדבר מובן מהענין
וסמך הכתוב על המבין כאשר יעשו גם כן במלים
חסרים׳

המם

(שמואל ב כג) יחסר כמו אלחנן בן דודו בית לחם׳
(יהושע י) רוצה לומר מבית לחם׳ עד יקום גוי
(שמות יט) אויביו׳ באויביו׳ השמרו לכם עלות בהר מעלות
(קהלת ט) בו׳ השמן על ראשך אל יחסר מעל ראשך׳
והרומים להם׳

והשין

(שמות יח) כמו והודעת להם את הדרך ילכו בה׳
(ישעיה מב) שילכו בה או אשר ילכו בה׳ לעם עליה
(שמות יג) אשר עליה׳ בעבור זה עשה יי לי׳ שעשה יי לי׳
(תהלים עא, בראשית לט) לכל יבוא גבורתך׳ לכל אשר יבא׳ וכל יש לו
(בראשית ח) נתן בידו׳ אשר יש לו׳ ומהם לא נבקש כן נעשה
כאשר אתה אומר׳ שנעשה׳ ויש לפרשו כמשמעו
ומהם לא נבקש המשא וכן נעשה כאשר אתה אומר
(דברי הימים ב כט) שנשיב להם שרותיהם׳ והזבחו ליי ביום ההוא מן
(דברי הימים א טו) השלל הביאו אשר הביאו׳ אל הכינותי לו׳ רוצה
(יהושע ג) לומר אל המקום אשר הכינותי לו׳ ונדעה נרדפה׳

שגדרפתה׳ כי לא ידעתי אכנה שאכנה׳ אל תרבו תדברו שתדברו׳ מכל לבני ישראל מכל אשר לבני ישראל׳ כי על כן לא נתתיה׳ כי על כן שלא נתתיה לשלה בני עשתה זאת׳

וההא כבר זכרנו חסרונה׳

והוו כמו חמק עבר׳ כרע נפל שכב׳ אשובה ארעה צאנך אשמר׳ ארדף אשיג אחלק שלל׳ ראובן שמעון׳ שמש ירח׳ כמשא מלך שרים׳ ורבים כמוהם׳

והכף כמו כי חטאת קסם מרי כחטאת קסם׳ לב שמח ייטיב גהה כגהה׳ כדור אל ארץ רחבת ידים׳ ככדור׳ נזם זהב באף חזיר׳ כנזם זהב באף חזיר׳ עיר פרוצה אין חומה׳ כעיר פרוצה׳ גור אריה יהודה כגור אריה׳ יששכר חמור גרם כחמור׳ כי אשר ראיתם את מצרים׳ כאשר ראיתם׳ ונתקרבין ומתרגמין כאשר וקכירין כאשר׳ וכן תאכל מצות אשר צויתך׳ כאשר צויתך׳

והלמד כמו ויבא ירושלם׳ לירושלם ורבים כמוהו׳ ויעקב נסע סכתה׳ לסכות והדומים לו רבים בהוספת הא בסוף שתחסר הלמד׳ ופעמים תבא הלמד על מלה נוספת הא כמו ישובו רשעים לשאולה׳ לעזרת יהוה׳ ארבעה לנגבה ביום ארבעה לאסופים שנים׳ ובבראשית רבה ויקך חרנה׳ תני רבי נחמיה כל תיבה שצריך למד בתחלתה נותן לה הא בסופה׳ סדומה׳ שעירה׳ חרנה׳ והא כתיב ישובו רשעים לשאולה׳ רבי אבא בר זבדא אמר לדיוטא התחתונה של שאול׳ ושני אנשים שני גדודים היו בן שאול׳ לבן שאול׳ לא ישא בעל בעמו׳ לבעל בעמו׳ לראות פני׳ לפני׳ וכל הולך בשררות לבו אמרו לא תבא עליכם רעה׳ הלכל הולך׳ והלמד למצאי שוכר בפסוק עומדת במקום שנים׳ ודוד הגיד לאמר אחיתופל בקושרים׳ ולדוד הגיד׳ כל אלה בני מכיר אבי גלעד׳ פירושו כל אלה הערים לבני מכיר אבי גלעד׳

והבית אין אלהים כל מזמותיו׳ בכל מזמותיו׳ ומראה ולא בחידות׳ ובמראה ולא בחידות׳ משכבתיך חמר׳ בחמר או משכבתי לך׳ זכרה ירושלם ימי עניה׳ בימי עניה׳ הנמצא בית יי בבית יי׳ אך לא יעשה בית יי׳ בבית יי׳ לזנות בית אביה׳ בבית אביה׳ ומשת יתר לא בנים׳ בלא בנים׳ ירחצו מים׳ במים׳ כתוא מכמר׳ בבכמר׳ ויקברוהו ביתו׳ בביתו׳ כי ששת ימים עשה יי׳ בששת ימים׳ מי אנחמך׳ במי אנחמך׳ ישכן חצריך׳ בחצריך׳ ואני תפלה׳ בתפלה׳ כלומר עומד הייתי בתפלה לאל שיצילני׳ ויש שזכרו אות השמוש בסמוך ועומדת במקום שנים

כמו וכל הולך כשרירות׳ בישישים חכמה ואורך ימים תבונה ובאורך ימים והדומים להם׳

וכן מחסרון המלים בזכור המלה בסמוך כמו וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים׳ ולא תהלתי׳ לא רבים יחכמו וזקנים יבינו משפט׳ ולא זקנים׳ כי לא לנצח ישכח אביון תקות ענוים תאבד לעד׳ ולא תקות ענוים׳ יחי ראובן ואל ימות ויהי מתיו מספר׳ ואל יהי׳ ואשאלם וישיבו דבר׳ ולא ישיבו דבר כי זכר למעלה ואין איש ואין יועץ׳ ולא למדתי חכמה ודעת קדושים אדע׳ ולא דעת׳ מתיך בחרב יפלו וגבורתך במלחמה׳ ומתי גבורתך׳ ויש מהם נשים וישימו בנים׳ נשאו נשים כי זכר למעלה נשאו נשים נכריות׳ מדוע שובבה העם הזה ירושלם׳ עם ירושלם׳ הנה ארון הברית אדון כל הארץ׳ ארון אדון כל הארץ או ברית אדון כל הארץ׳ לא אמוט רבה׳ מטה רבה׳ כסאך אלהים עולם ועד׳ כסאך כסא אלהים׳ כי טוב חסדך מחיים׳ מחסד חיים׳

וכן בחסרון המלים בהתבונן הענין מהמלה הסמוכה לה זולתי זכר המלה החסרה בסמוך ואני תפלה איש תפלה׳ כי חמודות אתה איש חמודות׳ ופרמרמה׳ ומי איש מרמה׳ שקר מזין על לשון הות׳ איש שקר׳ המני אליך זדון׳ איש זדון או הוא תאר׳ כי נפש הוא חובל׳ חיי נפש׳ כי האדם עץ השדה׳ כי חיי האדם׳ מה אתם׳ מה אתם אומרים׳ ימותו אנשים׳ אנשים בחורים׳ בא באנשים׳ באנשים זקנים׳ מלבשים בגדים׳ בגדים חמודות׳ זרע אנשים׳ אנשים כשרים וטובים׳ ומי מלא ימצו למו׳ מי כוס מלא׳ פונה שער הפנימית׳ שער החצר הפנימית׳ כאוכלי שלחנך׳ כאוכלי לחם שלחנך׳ בעצבון תאכלנה׳ תאכל לחמה או פריה׳ אשישי ענבים׳ יין ענבים׳ ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו׳ פרי גפנו ופרי תאנתו׳ ואני את בריתי׳ פירושו ואני הכרתיה׳ ואנכי מעשיהם ומחשבתיהם באה׳ ואנכי מחשבתי באה או העת באה׳ וכן הנה באה ונהיתה׳ פירושו העת באת׳ ופירושו ואנכי מעשיהם אהיה עם מעשיהם וידעתי מחשבותיהם׳ והכנוי כנגד הגוי שזוכר אחר כן או כנגד אותם שזכר המתקדשים׳ אשר לתתי לו בשרה׳ אשר חשב שאתן לו שכר בשורה׳ ולחם אמר לו׳ אמר לתת לו׳ ותלבש אסתר מלכות׳ בגדי מלכות׳ שפטו יתום׳ משפט יתום׳ ריבו אלמנה׳ ריבו ריב אלמנה׳ הנה בטני כיין לא יפתח׳ כנאד יין׳ והוא איש אחד לא גוע בעונו׳ לא גוע לבדו׳ לא אחת ולא שתים׳ לא אחת לבדה ולא שתים לבדן׳ ומאכלו בריאה׳ שה בריאה׳ כעדר הקצובות׳ העזים הקצובות׳ כי כסלי מלאו נקלה׳ נגע נקלה׳ והמזלג שלש השנים׳ בעל שלש השנים׳ ושמח לבם כמו יין׳ כמו אם שתו יין׳

לין היין · שותה היין · ואפפי היין בוגד · שותה חבקוק ב משלי כ
היין · יושב אהל ומקנה · ורועה בקנה · כצמר יהיו · ישעיה א בראשית ד
כצמר הלבן · הנותן שלג כצמר · כצמר הלבן · תלים קמז
ויש בעדרו זכר · זכר תמים · ותגז את ראשו · את איוב א מלאכי א
שער ראשו · ויאכלו את המועד · זבחי המועד · דברי הימים ב ל
העזוב מצור שדי · העזוב מים מצור שדי · ולא ירמיה יח
עליהם בחר לאמר · כשירד בהר לאמר אנכי · דברים ה
למועד אשר שמואל · אשר נתן לו שמואל או אשר שמואל א יג
יעדו · ואת רעבון בתיכם · ואת שבר רעבון בתיכם · בראשית מב
חמור לחם · נושא לחם או משא חמור לחם · שמואל א טז
ונאד יין · שהיה בו היין · וחמת מים · שהיה בו בראשית כא
מים · וכן ואיפה אחת קמח ונבל יין · הכלי אחד יין · שמואל א א
סאה סלת וסל מצות · והסמיכות שסומכין הכלי · מלכים ב ז
אל מה שיש בו הוא הרבה בלשון · ויאותי כנבוד · ירמיה ב
עריך · בתן אותי · לא אוכל און ועצרה · בבוא ישעיה א
און עם עצרה · חזק למלחמה יכשילך האלהים · דברי הימים ב כה
פן יכשילך · בן חכם מוסר אב · יקח מוסר אב · משלי יג
ענתות לך על שדך · איש ענתות · דמשק אליעזר · מלכים א ב בראשית טו
איש דמשק · תועבה יבחר בכם · איש תועבה · ישעיה מא
ושנים חדשים בביתו · איש בביתו · עמו הראובני · מלכים א ה הושע יג
והגדי לקחו נחלתם · פירושו עם חצי שבט מנשה
האחר שזכר · ולפי שזכר לתשעת השבטים וחצי
שבט המנשה סמך ולא זכר חצי האחר ואמרו עמו
כאלו זכרו · הבט ימין וראה · ככה חכם יבין · תלים קמב
ושמאל כי מהאחד יבין האחר וכאלו זכרו ·
וערום אשוב שמה · אל המקום הידוע והוא הקבר · איוב א
ועל כל המעשה שם · במקום הידוע והוא מקום קהלת ג
המשפט ליום הדין · ותכל דוד · נפש דוד · שמואל ב יג
ותחם עליך · ותחם נפשי או עיני · וטמא ראש משלי א כד במדבר ו
נזרו · שער ראש נזרו · ויכשילום בדרכיהם ירמיה יח
שבילי עולם ללכת נתיבות דרך לא סלולה ·
לעזוב שבילי עולם וללכת נתיבות דרך לא סלולה ·
וכן ויכשילום חסר המכשילים והם נביאי השקר ·
נגיד חסר תבונות ורב מעשקות שונא בצע יאריך משלי כח
ימים · פירושו נגיד חסר תבונות ורב מעשקות יבוא
במהרה אבל נגיד שונא בצע יאריך ימים · וכן
ובשנת חמש ליורם בן אחאב מלך ישראל ויהושפט מלכים ב ח
מלך יהודה · פירושו ומת יהושפט · ויאמר ליוסף בראשית מח
האומר · ויגד ליעקב · המגיד · כי כל אוכל בראשית מח ויקרא ז
חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנה אשה לה' ·
הכהן המקריב · אם יחרוש בבקרים · החורש · עמוס ו
כאשר ישבור את כלי היוצר · כאשר ישבור איש · ירמיה יט
ונמצר שש שעורים · שש מדות שעורים · רות ג
מי לה' אלי · יבא אלי · כי בה' נשבעתי כי אינך יוצא שמואל ב יט שמות לב
אם ילין איש אתך הלילה · כי אם אינך יוצא ·
ותבמית והלכת אל הכלים · ואם צמית · ותמאן רות ב שמות ד
לשלחו · ואם תמאן · ונתן לכם ה' לחם צר · ואם ישעיה ל
נתן · נחלתך ונלאה אתה כוננתה · ואם נלאה אתה תלים סח
כוננתה · וכן מנהג העברים לדבר לשון נקבה
במקום שאין בו זכר לנקבה · אבל הוא כחסרון

העדה או האמירה או ההליכה · ותבוא העני
כמו שיחסר בענין זה וכן החסרון ההוא מהענין כמו
ותהי ישראל · ותהי ארם · רוצה לומר עדת שמואל ב ח
ישראל עדת ארם · וכן ותעל הצפרדע · שמות ח
הצפרדע ותשחיתם · ותהי הכנם · בזאת יבא תלים עח שמות ח ויקרא טז
אהרן · בזאת תדע · כזאת וכזאת דברה הנערה · שמות ז מלכים ב ה
כי מרה תהיה באחרונה · רוצה לומר אהבת המלחמה שמואל ב ב
או אכילת החרב · הלא היא כתובה על ספר הישר · יהושע י
כי תועבה היא למצרים · והיא לא תצלח · ההליכה · בראשית מג במדבר יד
וכן ותהי חק בישראל · הליכת בנות ישראל לתנות שופטים יא
לבת יפתח · על כן היתה למשל · כלומר האמירה שמואל א י
הזאת · ותצר לדוד מאד · היתה צרה לדוד מאד · שמואל א ל
לא אחת ולא שתים · לא פעם אחת או אזהרה מלכים ב ו
אחת · לעשות קטנה או גדולה · כי מי בז ליום במדבר כב זכריה ד
קטנות · או מה יענך אביך קשה · אמירה קשה · שמואל א כ
וידבר אתם קשות · אמרות קשות · ועשיר יענה בראשית מב משלי יח
עזות · דבורה עזות · וכן כל אחד ואחד יובן
החסרון לפי מקומו · וכן בלא חסרון במקום שיש בו
זכר לזכר ולנקבה כמו כי בתי ערי הלוים היא ויקרא כה
אחזתם · מלת היא שבה אל אחזתם לא על בתי
ואף על פי שאינו מבואר הענין בלשון כל כך · כי מן
המנהג היה לו לומר הכנוי על בתי לא על אחזתם כמו
כי אחזת עולם היא להם · כי הוא שב אל השדה לא ויקרא כה
אל האחזה וכן המנהג ברוב · כמו היא אחזתם · ויקרא כה
וכן כי הוא חלקך בחיים · כי הוא מדבר על האשה קהלת ט
האמור הוא · אבל נאמר כי הוא שב אל החלק
שהלך לשון זכר ואין כן אני חלקך · ומפני זה במדבר יח
צריך להתבונן מאד בלשון ולהשיבו על אופנו
כפי היכולת · ולא לאמר לשון נקבה על זכר
ולשון זכר על נקבה · וכן כשיהיה זכר ונקבה כאחד
יפול הלשון על הקודם אם זכר אם נקבה כמו תנתן אסתר ז
לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי · ותכתוב אסתר אסתר ט
המלכה ומרדכי היהודי · ותדבר מרים ואהרן · במדבר יב
ותאכל היא והוא · כאשר קים עליהם מרדכי היהודי מלכים א יז אסתר ט
ואסתר המלכה · וכמה שאמר ונאסף שמחה וגיל · ישעיה טז
ענינו דבר שמחה · כמו כי יהיה נערה · כבן דברים כב
שפירשנו במלת פעלה ·

וכן כאשר הפועל באחרונה יפול על הדבק בו
כמו הנה אנכי והנותי תבת אל המקום הזה ירמיה ז
את שני הגוים ואת שתי הארצות לי תהיינה · גרי יחזקאל לה איוב יט
ביתי ואמהותי לזר תחשבוני · אבל צרה וחבלים ירמיה מט
אחזתה כיולדה · פירושו צרה עם חבלים והוו כמו
הוון שעניינם עם · כמו שכתבנו והצרה היא העקר ·
לפיכך נפל הענין על הצרה ואמר אחזתה ·

וכן בזמן שני דברים הנסמכים זה על זה הענין
נפל על הקרוב כמו קשת גבורים חתים · שמואל א ב
חתים נופל על גבורים אף על פי שהענין הוא מורה
על קשת · וכן נגע צרעת כי תהיה באדם · קול נגידים ויקרא יג איוב כט
נחבאו · רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו · תלים לב
וצפחת השמן לא חסר · קול שמועה הנה באה · מלכים א יז ירמיה י

ומצאנו בטור הזה שהוא בנין הקל שזכרנו מלה
מלכים ד מורכבת מעבר ובינוני והיא יושבת
ירמיה כב ישבתי בלבנון שהיא מורכבת מן יושבת וישבת
ירמיה כב ר״ל שישבה ויושבת עדיין וכמו מקננתי בארזים
שהיא גם כן מורכבת מן מקננת וקננת ורוצה לומר
ירמיה כח שקננה ומקננת עדיין וכן שכנתי על מים רבים
בראשית יו וכן וילדת בן כי ללשון שוכר הנך הרה ויולדת
לשון יולדת הנך הרה וילדת בן והרכיב בו לשון
וילדת כי הלידה על העתיד כי עדיין לא ילדה ויש
אומרים כי אלה המלות שזכרנו אינם מורכבים אלא
שהם פעל עבר מבנין פועל הכבד ורבי יונה
המדקדק אמר כי השוא להריץ המלה ואינם כי אם
בינונים והיו ראויים להיות יושבת ויולדת ולהריץ
המלה אל אשר לפניה החליפו הסגול בשוא וכן
ירמיה כב תהלים ל מקננתי בארזים כמו שעשו באל תוסף על דבריו
במדבר כא בראשית ט וישב ממנו שבי וישת מן היין שהיו ראויים
תוסף וכן וישת וישב על משקל ויבן ויקן וכן
כתב רבי יהודה המדקדק כי השוא השני אשר בוישב
וישת אל תוסף והפת מתגועע ואם כדבריהם
היו בית בן ובית בלבנון ובית בארזים ובית בסתר
רפים אם שוא תיו וילדת יושבת מקננת הפת
נעים כדברי רבי יונה שאמר כי להריץ המלה אל
אשר לפניה בא כן ואם כן הם נעים וכן לדברי
רבי יהודה חיו״ג שאמר כי השוא השני אשר בויפת
מתגועע ואם הם נעים בדבריהם הביתין הם רפין
כמשפט כל שוא נע על אות בג״ד כפ״ת כמו שאנו
עתידים לכתוב בגה״ה ואינם כי אם דגושים ומלת
זכריה ז ואסערם על כל הגוים אשר לא ידעום אמרו
שהיא מורכבת מזה הטור ומהטור השלישי שהוא
פיעל הדגוש והנכון מה שפירש אדוני אבי ז״ל
בספר זכרון כי הוא כלו מהקל ואף על פי שהוא
ישעיה לה בודד פירושו ואסער עמם כמו ישושום מדבר וציה
שפירושו ישושו עמם ואמר ואסערם ולא אמר
ואסערם כמשפט כדי להרחיב על העין ולהקל
מעליה ונקדו האלף בצרי והסמך בקמץ להאריך
המלה ולהרחיבה עוד וענין חבקוק אני אחזה
ישעיה סג מסתער עמם בגלות כענין בכל צרתם לא צר
יחזקאל ט ומלת ונאשאר אני אמרו שהוא מבנין נפעל והאלף
נוסף ומשפטו ונשאר אני ופירושו ונשאר עצמי
והנכון שיהיה מזה הטור ויהיה מורכב בנון התפארת
בראשית א כגון נעשה אדם והאלף המדבר בעדו אף על פי
שהאחד יספיק

תמו עניני הקל

הנה : הודעתיך סבות העוברים והבינונים
והעתידים ושמושם ושמוש האותיות
המשמשות ופתוחי האבנים בטור הזה וממנו
תלמוד לכל השרשים

ועליך הטור השני נקרא בנין נפעל והוא כלו
פעול ואין בו פועל כי הפועל הוא הטור

הראשון וזה הטור הוא הפעול מכח הראשון כי אם
תאמר על הפועל פקד תאמר על הפעול נפקד
ואם תאמר על הפועל לעתיד יפקוד תאמר על
הפעול יפקד אבל הבינוני שהוא גם הוא פעול
הוא פעול בזמן הזה והוא בדמות תאר והעוברים
בתוספת נון בראש האבנים לאות הבנין וכן הבינונים
אבל בעתידים נגרעה נון הבנין ושבו תחתיה הא
בעתידי הצווי והדגיש
בא הפעל למגרעת נון
הבנין ועשו כן בעבור
שלא ידמה הצווי לעבר
ובאו מהם כמשפטם
ירמיה ב כמו הלוו אל יי
יואל ג ונקבצו שמה והם צווי
לרבים שנחם נלח״ו
הקמצו ובאו על
תכונתם להורות כי כן היה המשפט בכלם לולי
דמותם אל העוברים וכן המקור בא כמשפט
שמואל א כ״ו אסתר ג בנון נשאול נשאל דוד ונשלוח ספרים
שמות י״ח שמות כ״ב אם נלחם נלחם בם אך נגוף נגף אלו באו
על תכונתם ונמצא גם בחסרון והוא בהתחבר
תהלים כד עליו בית השמש ובכשלו אל יגל לבך שהיה
תהלים לח ראוי ובהכשלו וכן בבא כל ישראל לראות
שמות י משפטו להראות לענות מפני להענות
איכה ב יחזקאל כו בעטף עולל ויונק בהעטף בהרג הרג
ירמיה לח בתוכך בהרג ונמצא עם התיו בחולם הנתן
ירמיה לח תנתן העיר הזאת כי הנתן ינתן ביד מלך בבל
ירמיה יט שמואל ב יז ואם האכל יאכל האסף יאסף עליך כל ישראל
יחזקאל יד האדרש אדרש ונכתבה האלף במקום הא כי כבד
על הלשון לקרוא שני ההין כאחת אבל רבי
יהודה המדקדק כתב כי האלף למדבר בעדו
ואמר כי הוא מבנין התפעל וכשפטו אתדרש וכן
מלכים ב ט אדרש הוא כפועל כמו האבה אבה אבי וכן
העתידים עתידי אתן באו בחסרון נון הבנין להקל
מפני אותיות איתן הנוספות ונדגשה פא הפעל
בהם גם כן לחסרון נון הבנין

והאבן הראשה שבטור הזה נמצאת בפסוק
אחד על שני הפנים בקמץ
אסתר ח ובחולם נכתב בשם
המלך ונחתום בטבעת
המלך וכן בחולם
אסתר ט ונהפוך הוא ונעתור
בראשית יג להם נמול מערתם
ויתכן היות ונהפוך הוא
בינוני ובא הבינוני
שמות טז בחולם נוסף נאדרי בכח
או תמור תיו הנקבה
ומשפטו נאדרת

כי העיקר שמגו הה״א למבי
פ״א הפעל לעטות סימנה
שכפ״א הפעל חזקה לולא
הקמ״ץ שלפניו לא היה הדגש
חזקה לכן דגש חזק כראש
מלה רק דגש קל שאינו
תלוי על הפרק
וטעמים סוב סהלך
בינוני ויותר נכון הוא
כסגנון נכתב שלפניו
שהוא בינוני כי הוא בקמץ
אבל בשם המלך נכתב
ויתכן הוא קמץ כסגנון
הקוף

ומתקני הנקוד שמו הפרש בין האבן הראשה
מהבינוני והעתיד כי קריאתם אחת הקמץ

עין הפעל באבן הראשה בפתח גדול זולתי אם הוא
בהפסק · ובא בזקף קטן עד אחד לא נעדר ·
משפטו יתן לאור לא נעדר · ובאו מעטים גם בלא
הפסק קמוצים כמו שבא גם כן פעל קמץ במקומות
כמו שכתבנו · והוא לבדו נשאר · נכתב ונחתם
בטבעת המלך · וחבר הקיני נפרד מקין · כי כתב
אשר נכתב בשם המלך ונחתום · ונקדש בכבודי ·
חיו יחיה כי נזהר · ולא נזהר · והעם לא נזהר ·
והוא נזהר נפשו מלט · נצב ימינו כצר · אל
מקדשי כי נחל · מלך רש · והוא בעונו נלקח ·
ואפשר שיהיו אלו בינונים אבל קרוב ענינם הוא
לעבר · ונקדו עין הפעל בבינוני בקמץ אלא אם
הוא נסמך כמו ונאמן
רוח · נלעג לשון ·
בן נעות המרדות
ששרשו עות מן עותה
ושתי המרכה · מעות
לא יוכל לתקן · את
אשר עותו · ורוצה
לומר בן מעות בעבור

אם תאמר למה לא סמך
הקמץ כמו העבר וכן
הבינוני כמו הנסמך
מפני שהם כפתח
כי ההפסק

המרדות שאתה מורד · ויש אומרים כי נעות לנקבה
ושרשו עוה וכן הוא סמוך לנעות · ואמרו זה בעבור
שמצאו בו נקוד סגול כדרך הסמוכים · אף על פי
שאינו בסמך כמו בן הישראלית · מבן עשרים
שנה · והנקבה הנסתרת שתאמר עליה בעבר
נפקדה אם בהפסק תאמר נפקדה · וכן הבינונית
נפקדה בהפסק ובלא הפסק · אבל מתקני הטעמים
שמו הפרש ביניהם כי בנפקדה שהוא עבר הטעם
בעין הפעל והוא מלעיל · כמו אחרית מחרת לא
נשפרה · וכן בלא הפסק כהעמדת טעם ונתתה
לארץ תשב בשרתו ובבינוני הטעם בלמד הפעל והוא
מלרע כמו רוח נשברה · והרבים נפקדים בקמץ
זולתי מעטים באו בשוא · הנדרך אבותיכם אתם
נטמאים · הנמצאים בשושן · נחבאים במערה ·
הנבאים בשמי · וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי אלה
שהם בשוא הנפרד טעם בצרי נטמא · נחבא · נמצא ·
ואשר הם בקמץ הנפרד טעם בקמץ · נטמא ·
נחבא · נמצא · כי זה המשפט גם כן בשמות כמו
בן מופת · מופתים · מוקש · מוקשים ·
מועד · מועדים · וכן מולד · מושב · מוצא ·
מולדים · מושבים · מוצאים · וכן הסמוכים
והסמוכים מות הבינוני · יש בשוא עיני בנאמני ארץ ·
נדחי עולם · לבלתי השיב המלך את נדחו · והם
קל נדחי ישראל יכנס · והראוי בדגש להורות נון
פא הפעל ונכבדיהם בכבלי ברזל · ובקמץ אמצן
עליו לנקבצו · כל נמצאיך אסרו יחדו · עורו
בך נדחי · הכנס הקמץ בדגש כאין מעינות נכבדי
מים · להקל כל נכבדי ארץ · ואפשר שיהיה כמו
הדגש אם יהיה נדחך לפיכך הוא פתח ·

והעתידים יפקד בצרי ואם מלעיל בסגול

השמר לך · השמר מעבור המקום הזה · וכן המקור
בצרי השמד תשמדון · ומלעיל בסגול · וכן עם
כנוי הנמצא עד השמדך · והמשקלו ביום הבראך
כוננו · אלא שנפתחה הריש מפני תנועת האלף
בשוא ובפתח להרחיב עליה · וכן יען הזכרכם
בכף תתפשו ·

איתן אפקד האלף בסגול ברוב כדי שלא
יתערב עם היוד · ופעמים בחירק אחלד
בו · אשבע · כי המלט אמלט אל ארץ
פלשתים · ואדרש אדרש · ומן אויבי אושע ·
אועד לך שמה · כן השפט אתכם · ואשפטה
אתכם · עמם אכבדה · אקרה לה · אמלאה
החרבה · ואנקמה נקם אחת משתי עיני ·
אמלטה נא ואראה את אחי · ובא מלרע אמלטה נא
שמה · ויתן בחירק יפקד תפקד נפקד בצרי
כלם · וישתו סגול בה והם מלעיל אולד בו ·
ותשבר כד על המבוע · ויאסף אל עמו ·
ובא פתח גדול תחת
ה פתח קטן במלת
הלמענך תעזב ארץ ·
וכן בא בפתח ומלרע
ויעץ המלך רחבעם ·
וכל מקנה תזכר · ותעצר המגפה · ויאמר למלך
ירחו · תשבר ותשכב · ובא בהפסק ובפתח ·
והם כאשר באים בלא הפסק בצרי · ויגדל הילד
ויגמל · שבת וינפש · ויצא אל ביתו ויחנק ·
ויחזק בכנף מעילו ויקרע · אשר ילדה אשת אוריה
לדוד ויאנש · וישכב וירדם · והם למד הפעל
גרונית בצרי עם הולד
כי ויחנק וירדם
ביום
השבה יפתח · או
בפתח כשאינו בהפסק
כשדים אלקח מעמך · ותבקע העיר · ולרבות
תפקדנה בפתח ובהפסק בקמץ · ובאו בהפסק
בפתח והם כאשר בלא הפסק בצרי · ואזני חרשים
תפתחנה · ברגלים תרמסנה · בחרב תחרבנה ·
ושיהם תשכבנה · ובנשים תשכבנה · וקשתותם
תשברנה · רק בשאר תשארנה · על צד תאמנה ·
והיתה הנון ראויה להדגש להורות נון השרש ·
וכנדיו לא תשרפנה · כי זרועות רשעים תשברנה ·
ידי עם הארץ תבהלנה · ומלת נגאלו בדם
הורכבה בשני שרשים משרש זה ומשרש הרביעי ·
ועשו כן כי כן יתכן במלת סברה שני השרשים סברת
המשד הזה שנגאלו בדם מעצמם מבלתי פועל זולתם
ומבנה ושרש הרביעי שיהיה כן שגאלו אותם אויביהם
בדם והנה הם נגאלו על ידם · וכן כי כפיהם
נגואלו בדם · חרב איש ברעהו · כל אחד
שופך דם חברו והנה כל אחד מהם נגאל בדם עצמו
ונגאל בדם חברו · וכן ונכפר להם הדם · שראוי
להיות התכפר כי דגש הכף להורות תיו התפעל ·

והנה הוא מורכב מזה הטור והטור השמיני שהוא התפעל׳ וכן ונמסרו כל הנשים שהיה ראוי ונתמסרו׳ וכן ואשת מדינים נשתוה והיה ראויה להדגש׳ ואדוני אבי ז״ל כתב כי נמשך לנפעל ברפיונו׳ והטור הזה אם פא הפעל אות גרונית תאמר בעוברים נון נפעל בסגול׳ מלך לשדה נעבד׳ נאחז בסבך׳ ונאכל גריש׳ הנון בסגול ופא הפעל בשוא וסגול או בשוא לבדו כמו וכאבי נעכר׳ תאמן מיהך׳ וכן הרבים פא הפעל בשוא לבדו כמו לקש נהפכו לו׳ אבני קלע׳ חזה אהבתי נהפכו בי׳ נחמסו עקביך׳ ויש שינקד פא הפעל סגול ועין הפעל שוא נח כמו כי נהפכו עליה ציריה׳ החרב נחרבו המלכים׳ נערמו מים׳ נהרסו מסגרות׳ וכן הנקבה נחלתנו נהפכה לזרים׳ ולא נאמנה אל אל רוחו׳ ובא פא הפעל בשוא וסגול במלת כנף רננים נעלסה מפני ההפסק ופעמים תנקד נון נפעל בפתח כמו ונחבתם שמה׳ למה נחבאת לברוח׳ וכן בבינונים אם פא הפעל גרונית נון נפעל בסגול ופא הפעל בשוא וסגול כמו ככל ביהי נאמן הוא׳ מימיו נאמנים׳ ובשוא לבדו נאזר בגבורה׳ נאדר בקדש׳ וכן יתכן וכאבי נעכר בינוני אף על פי שזכרנו אותו עבר׳ וכן מלך לשדה נעבד׳ ובפתח הנון נעתרות נשיקות שונא׳ ובעתידים כאשר פא הפעל גרונית האות הנוספת בצרי תשלום הדגש אשר היה ראוי בפא הפעל׳ האסף אל עמך׳ האספו ונבואה׳ האספי אל תערך׳ יאסף אהרן׳ והמקור שתבא עליו אות השמוש ותפקד הא הבנין האות הבשמשת בצרי כמו שהיתה הוא אם לא נפקדה׳ בהרג הרג׳ בעטף עולל ויונק׳ וכן תאבר כל תאיתן כי הנה הבא אחר הצרי תשלום הדגש שלא יקבלו אותיות הגרון דגש והם אחהע׳ וכן הריש לא תקבל דגש כמוהם לפיכך יבואו אותיות איתן על הריש בזה הטור בצרי כמו בתוך רחובות ארצה׳ וישכב וירדם׳ ונמצאת הריש דגושה במקומות מעטים לא כרת שרך׳ הראיתם אשר בחר בו יי׳ הראיתם האיש העולה׳ הראיתם כי שלח בן המרצח הזה׳ בעבור הרעימה׳ שראשי נמלא טל׳ מרת נפשו׳ וכן מלה זעירא כבא עליה מלה מלעיל כמו מענה רך׳ ואל תעש לו מאומה רע׳ יד ליד לא ינקה רע׳ אהבת רע מטוב׳ מחצת ראש׳ וכן האלף נמצאת דגושה בארבעה מקומות׳ תביאו לחם תנופה׳ ויביאו לו את הכסף׳ ויביאו לנו כיד אלהינו הטובה עלינו׳ עצמותיו לא ראו׳ לפיכך יבא תשלום הדגש על הריש ועל האלף ברוב לפי שידגשו פעמים ולא כן העין והחית וההא׳ לפיכך יבא עליהם פעמים תשלום הדגש ופעמים לא יבא כמו שזכרנו באותיות השמוש. וכמו שאראך עוד בבנין הדגוש׳

ואלה שמות האבנים העוברים

נפקד נפקדת נפקדתי נפקדו׳ וכהפסק בקמץ נבהלו נחפזו׳ ונשאר עם השוא כי הנה המלכים נועדו׳ נפקדתם׳ נפקדנו׳ נפקדה׳ והנסתרה היא בתיו כמלת תשכחת צר וכלו פתאו׳ וכן ונוכחת׳ אבל הכף בו קמוצה מפני ההפסק׳ נפקדת ואם למד הפעל גרונית תפתח נלקחת נשכחת בדגש התיו׳ והנסתרת כשתבא בתיו היא רפה וזה ההפרש ביניהן׳

זה לפי סדר טעמי תלים משלי איוב שהוא נחתה מפני שאין לה כח רק זקף קטן במקום סגולתא שלפעמים הוא מפסיק ולפעמים אינו מפסיק׳

נפקדתן הבינונים נפקד׳ נפקדים׳ נפקדת או נפקדת׳ ואם למד הפעל גרונית יפתח כלו בפתח גדול נשכחת נלקחת משובה נצחת׳ הצדי בפתח גם בהפסק׳ וההפרש אשר בין העבר לנקבה הנמצאת ובין הבינוני הנסתרת התיו והלמד׳ אבל בין העבר לנקבה הנסתרת כשתבא בתיו ובין הבינוני לנקבה כשתבא בתיו אין הפרש׳ נפקדות המקור הפקד׳ שם הפעל בפלס נפקד מעין מי נפתוח׳ העתידים הם שני דרכים והרצי והאותיות הנוספות שהן איתן׳ הצווי הפקד׳ הפקדו׳ וכהפסק בצרי איש מרעהו השמרו׳ הפקדי וכהפסק בצרי הפקדי׳ הפקדנה׳ איתן אפקד׳ יפקד׳ תפקד׳ נפקד׳ יפקדו׳ תפקדו׳ וכהפסק בצרי כהני יי תקראו׳ תשלח רוחך יבראון׳ ונשארת עם השוא ובדעתו תהומים נבקעו׳ ליעד באור יתהלכון׳ תפקד תפקדי׳ וכהפסק בצרי שכרון ויגון תמלאי׳ תפקדנה׳

אף על פי שהבנין כסגול הלכה מקומות נכתנו זה לזה שהן כבינוני כבנין פיעל׳

והטור השלישי נקרא בנין פעל הדגוש

זה הטור לעולם דגוש העין זולתי מקומות מעטים׳ ואמרו כי הדגש תשלום הנח שהיה ראוי להיות בין פא הפעל לעין הפעל כמו שהוא הנח במלת זכר שמר׳ כי היה ראוי להיות דיבר שימר׳ ולהבדיל בינו ובין הקל שנשתנה סבתו ממנו ואף על פי שאינו במשקלו שמו הבדל ביניהם והסירו הנח ושמו הדגש תמורתו׳ והנה המקומות אשר נפקד מהם הדגש יוכיחו כי כן המשפט לולי שעשו כן להפריש בינו ובין הקל ואבקן חתל בי׳ אל יוסף פרעה ויחל׳ ובשלו

ובשל מבשל קמץ ויש אומרים כי בשל תאר בפלס
זקן כבד / ובפתח ותאלצהו / הללויה / הללו /
הללוהו / אהללה את יי / כי מאספיו יאכלוהו במקצת
ספרים בקמץ האלף ובמקצתם בפתח / ובמסרה
פליגין עליה יש שקורין כגעיא מאספיו ויש שקורין
בחטף מאספיו / תהומות יכסימו / ומפלטי לי /
בקנאו / ויקנאו בו / ויקנאו אותו פלשתים /
מחרי תבקשנו / המלאום עפר / ומלאו את
החצרות חללים צאו / כי לא מלאו אחרי /
עובר ים מלאך / שלחו באש מקדשך / ואחרים
קלים זולתי אלה / ועין
הפעל בצרי ואזן וחקר /
וארת כל עץ השדה
שבר / בקש קהלת /
ואם במקף בסגול בקשר
לץ חכמה ואין / ובאו
כמו כסגול זולתי מקף
דבר / כפר / כבס /
ובא כבס בצרי בשני מ
מקומות כבס במי רגליו בשו / ואת בגדיו לא כבס /
וכאשר יבא דבר באתנח וסוף פסוק הוא בצרי / וכן
בא בסגולה שהיא אחר זרקא בצרי ועתה הנה החיה
יי אותי כאשר דבר / והמסורת עליו לית כותיה צרי
וכל אתנח וסוף פסוק צרי כותיה / ואם עין הפעל
גרונית או ריש יפול הדגש וישתנה כמו מאן יי /
ולא אחר הנער / באר את התורה / נהלת בעזך /
נארתה ברית עבדך / וברך ולא אשיבנה /
ויי ברך את אחרית איוב / כי מאנו ידיו לעשות /
אבל מדוע אחרו פעמי מרכבותיו / האלף בסגול
מפני הזית שהיא בחטף סגול / וכן יוד יחמתני אמי /
ויש שלא ישתנה כמו נאר מקדשו / נאץ יי /
בער ואשרתו / כי נחם יי ציון / מהרו בניך /
וטהר הכהן את הבית / ולהט אותם היום הבא /
אשר כהן בבית אשר בנה שלמה / וכחנו לי /
שחת מבצריו / שחתו כרמי / והאבן הראשה
אשר כשור והוא בצרי או בפתח בצרי כמו שזכרנו /
וכן יבא בפתח ושבר את המצבות / אבד ושבר
בריחיה / ומלט הוא את העיר / עוד למד דעת /
וכן באלה שזכרנו שעיניהם גרוניות יש בצרי ויש
בפתח / ואם למד הפעל גרונית יהא גם כן בפתח
כמו שלח את העם / פתח המסדר או בצרי עם
הנלד כמו בין עין הפעל וכן למד הפעל כמו מוסר
מלכים פתח /

כל מלה קרחו להן המדקדקים מילין ומוקלין ואף כי לא יבא זה המקלות במוצאות
עבר כפת לעול ואף במלת עבר כפת לא יבא לעולם רק במוצאות המקודשות כי
בסוף כמו שכתבתי עבר /

ומצאנו המקור

ושם הפעל בפלס האבן הראשה / המקור נאץ
נאצת / אשר חלץ את האבנים / ושם הפעל לי
נקם ושלם / ובשוב בראש חבל / והדבר אין
בהם / הלא את העשר / ומלת תחלת דבר יי
בהושע / לפי דעתי שגם הוא שם הפעל /
ופירושו תחלת דבר יי שהיה בהושע זה היה שאמר

לו קח לך אשת זנונים וגומר / וגם שם התאר בא
על משקל האבן הראשה / אבל הוא קמוץ במשפט
התאר אלא שמצאנו הנני יסד בציון בפתח וכן
הוא תאר / בנים כחשים / המאנים לשמע את
דברי / שהאחד מהם כחש מאן / ואפשר שיהיה זה
התאר כחש קמוץ העין כי העבר פתח וחית כחשים
בקמץ לפי שהאחד ממנו כחש בקמץ כי לא ישתנה
בקבוץ כמו מן ככר ככרים / ואלף המאנים בשוא
ופתח לפי שהאחד ממנו מאן בצרי לפיכך הקבוץ
בשוא כמו מן חרש חרשים /

והבינונים

בתוספת מם מדבר משבר
עין הפעל בצרי המדבר אליך /
ומשבר סלעים / ואם במקף בסגול ואיש דעת
מאמץ כח / ואם למד הפעל גרונית מזבח
חוגר כמפתח / ושבח אני את המתים הוא תאר
במקום פועל / ואם עין הפעל אות גרונית או ריש
פא הפעל בקמץ מפרק הרים / מברך און /
מתאב אנכי את גאון יעקב / האשה המנאפת /
כי כלם מנאפים / ועל הריש ועל האלף מצאנו
תשלום הדגש / ועל ההא ועל החית ועל העין
לא יבא תשלום הדגש אלא ינקד בפתח כמשפטם
עם הדגש אשרי אדם מפחד תמיד / מנהג /
משחר / מטהר / מבער / כי מרחמם ינהגם /
והייתי עד ממהר / ואמהותיה מנהגות /
והאבות מבערים את האש / ובא אחד על העין
בקמץ למתעב גוי והוא תאר במקום פעל / וכן
במשקל ממלא על כל גדותיו תאר / ואם מאן אתה
לשלח תאר במקום פועל וכן
ואלו יתכן ספירם כלם עין הפעל בצרי / ובא
לפי שם וכן כמו בחירק בהתחבר עם הכנוי הנה
מתולן שם / נא רוח אלהים רעה מבעתך
והדגש לתפארת / ויש לומר
כי הדגש להסרון היו למד הפעל ומשפטו מבעתתך
והוא לשון נקבה / והנפרד מבעתת אותך / ובא
חירק מבעתך תחת סגול מבעתת להקל הקריאה /
וכן מן מינקת / ואת מנקתה בחירק / וכן מן גברת /
שרי גברתי / וכן בחירק בהתחבר עם הכנוי אני יי
מקדשכם / ומאספכם אלהי ישראל / וכן אאמצכם
במו פי / ובסגול אנכי אנכי הוא מנחמכם /
מאזרך ולא ידעתני / והוא על המשפט /

והפעול

והוא קמוץ מדבר בך /
כתער מלטש / קן משלח /
ממהל במים / מקטרת מור ולבונה /
מגלפת ספירים / מקבצת מעמים / המעשקה בתולת
בת צידון כלם בשורק / או בקמץ חשף בגן נכוחה /
מאדם / ועורת אילם מאדמים / ואם עין הפעל
גרונית או ריש ישתנה ויבא חולם תמורת הדגש
כמו כי מבורכיו יירשו ארץ / ואת האנה לפניו
מבוערת / נהלה מבוהלת /

והמקור

דבר שבר בצרי ובמקף בסגול

דבר שקר · לדבר לך · ובתוספת הא תשוב עין הפעל שואית כי טוב זמרה אלהינו · ויספתי ליסרה אתכם · וכן עם הכנויים דברו לשלום וכן כלם · וכן עם כנוי הנמצא בהפסק ובסגול לְמד הפעל דברך · לא אוכל כברך הכף רפה · והדגש ארם בהרים לקללך ·

את קולו ליסרך · ובלא הפסק עין הפעל בסגול תחת הצרי מפני חטיפות המלה מאז דברך כמו שבא גם כן בעבר שהוא צרי · ובהתחבר עם הכנויים ישוב לסגול כמו שחתך ישראל · או פתח כמו ורחמך והרבך · וכן המקור

(אבל את עמך מקללך רופה והמסורת נתנו כמו סימן כלה פירוש הכף הרפה ... כן לקללך שהוא ... קולת ...)

עם הכנוי הנמצאים לעולם או בחירק או בסגול כמו בכובכם לעמי · דברכם שוא · ולכן ירום לרחמכם · ובחירק ובפרשכם כפיכם · ומצאנוהו העין הפעל בחולם יסר יסרני יה · קנא קנאתי · ורפא ירפא · ובחירק פא הפעל הרב עם שדי יסר לדעת רבים שהוא מקור · אבל דעתנו בו שהוא שם כמו מוסר · וכן בחירק החלו הערמות ליסוד שהלמד בחירק והיוד נחה והיה ראוי בנוע היוד ליסוד הלמד בשוא והיוד בחירק ובנוח היוד תושלת תנועתה על הלמד כבשפט · ואפשר שיהיה ליסוד מקור מהקל כמו וליסוד ארץ הדגש הסמך לתשלום היוד הנחה · ואף על פי שכתבה מצאנו אות נחה נכתבת עם הדגש כמו שאנו עתידים לבאר · ושם הארכנא על בשקלו צל קנא מקנא יי · חברך ברוך אתכם · שאול ישאלו באבל שניהם מקור מזה הבנין ויש אומרים שהם מקור מהבנין הראשון · ויבא המקור בתוספת תיו בצרקתך אחותך ·

הצוי דבר שבר בצרי ובמקף בסגול כשסמכו אל מלה זעירא או אל מלה מלעיל כמו דבר נא · והמקור דבר שקר · ומצאנו הצווי בפתח פלג לשונם · וקרב אותם · כפר לי · ואם למד הפעל גרונית בצרי עם הלד כמו ב ... בקריאה בין העין והלמד שמח נפש עבדך · וכן המקור פתח חרצבות רשע · או בפתח להקל שלח מעל פני · חכם בני ושמח לבי · והמקור כי שנא שלח · לשלח איש את עבדו · והצווי בתוספת הא ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע · ואם עין הפעל אות גרונית או ריש ברך יי חילו · ברכו את יי · לברך את אדונינו בקמץ · וכן על האלף לפאר מקום מקדשי · ועל העין ועל החא ועל החית בפתח ברוח משפט וברוח בער ·

(בצרי עם הלמד כמו ב ... זה מגזרת ... קולה ... מקבלת ...)

מהר קח את הלבוש · מהרי שלש סאים · נחמו נחמו ·

והאותיות הנוספות שהם א איתן אדבר אשבר בצרי ובמקף בסגול ידבר נא עבדך · תספר דו · וכן בהיות המלה מלעיל אף על פי שאיננה במקף כמו ויגרש את האדם · וכן בהתחבר עם הכנויים בהמקף בסגול כמו אברכך · אמגנך · ואם לא תוסף יהיה בצרי כמו תכברך כי תחבקנה כי הטעם בבית · וכן שאל אביך ויגדך · ובא בפתח חי אל תמתי והוא סוף פסוק · ואם עין הפעל גרונית או ריש כמו אברך את יי · תמאן האמר · ובית תפארתי אפאר · כה תברכו · שאול ישאלו באבל · ואם תמאנו בקמץ · ובאו עם האלף בפתח לא תפאר אחריך · ינאץ אויב שמך · עד אנה ינאצוני · ותנאפו את נשי רעיהם · ליאש את לבי · ועל ההא ועל החית בפתח ותמהה את בנותי · ועל מבועי מים ירחלם · עד מתי אתה לא תרחם · כי ירחם יי · וכן על העין בפתח ואתה תבער הדם הנקי · כאשר יבער הגלל · ובאו עם העין בקמץ איש דמים ומרמה יתעב יי · ויתעב את נחלתו · ודבר תמים יתעבו והשאר פתוחין · ואם למד הפעל גרונית יבא עין הפעל בצרי עם הלד כמו כמו והרותיהם תבקע · ואת דהק לא ינלה בצרי מפני ההפסק · ופעמים בלא הפסק כמו ויזבח ויקטר בבמות · על כן יזבח לחרמו · ובפתח להקל יגלח ארני בתער השכירה · ישמח מעשיך · וישלח את בני ישראל · ולרכות אם תרברנה שפתי עולה · הלהן תשברנה בצרי · וכן כשתחסר למד הפעל המלה גם כן בצרי תרננה שפתי · ובאו בהפסק בפתח וברגליהם תעכסנה · ילדיהן תפלחנה חבליהם תשלחנה · ועל שלחיהם כי תמאפנה · וקשתות נערים תרטשנה · ויהיו תבצענה ·

ומצאנו בבנין הזה מלה מורכבת מן העבר ובינוני הפעול מקננת בארזים שהוא מן קננת שהוא פועל עבר מהבנין הרביעי שלא נזכר פועלו · ומן מקוננת שהוא פעולה מזה הבנין · וטעם הרכבה הזאת רוצה לומר כי קננת מקדם וגם עתה את כקוננת · ורבי יונה אמר שאינה מורכבת רק היא בינונית לנקבה ולהריץ המלה אל אשר לפניה הוליכו הסגול בשוא · וכבר כתבנו שבר רבריו · ויש מלה מורכבת מן רבים נסתרים ונמצאים בעותיך צמתותני אלו היה מן הנסתרים לבדם היה צמתוני · וכן הנמצאים לבדם צמתתוני · ואפשר כי הבפל בא לחזק הענין

ואינן

(ויקרא יג) ואינו מורכב כי כן דרך העברים כמו ירקרק או
(שיר א) אדמדם / שחרחרת
וכן צמתותני הכפל לחזק — כן פתח לפי פירו׳ לשי אבל
הענין זהו הנכון בעיני — ר״ל פירש פתח לתענו׳
כי לא מצאתי טעם לזאת
ההרכבה / וכן דרך העברים לכפול המלים לחזק
(ישעיה מ) הענין כמו כל הקרב הקרב / נחמו נחמו עמי /
(ירמיה כב) (ירמיה ז) ארץ ארץ ארץ שמעי דבר יי / היכל יי היכל יי
(יחזקאל כא) (ירמיה י) היכל יי המה / עוה עוה עוה אשימנה / כי אכלו
(ישעיה ח) את יעקב ואכלהו ויכלהו / את יי צבאות אותו
(קהלת ב) תקדישו / ובמלאתי לי / ופניתי אני /
(קהלת ב) (ויקרא כה) וראיתי אני / ובאחיכם בני ישראל איש באחיו /
(בראשית ב) (שמואל א כ) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו / אשר
(ויקרא כא) נשבענו שנינו אנחנו / אמור אל הכהנים בני אהרן
(יחזקאל יד) ואמרת אליהם / האכה אכה אבי / האדרש
(דברים כח) אדרש / בדרך בדרך אלך / מעלה מעלה /
(במדבר ה) מטה מטה / ואמרה האשה אמן אמן / אבל
רבותינו ז״ל דרשו זה הכפל לצורך ואמרו אמן מאיש
(במדבר יז) זה אמן מאיש אחר / כי כל העדה כלם קדשים /
(ישעיה יד) (יחזקאל כ) כל מלכי גוים כלם / כל בית ישראל כלה /
(ירמיה ל) וכל צריך כלם בשבי ילכו / אבל ויאמר המלך
אחשורוש ויאמר לאסתר המלכה אינו מזה /
אבל רוצה לומר שאמר לה פעם אחר פעם מרוב
(מלכים א כ) כעסו על הצר ההוא / וכן ויאמר אל מלך ישראל
ויאמר / וכן יתכן אמור אל הכהנים בני אהרן
ואמרת אליהם / אמור להם פעם אחר פעם כדי
שיזהרו מאד מן הטמאה / ורבותינו ז״ל דרשו
אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים / וכן
(בראשית כב) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי / שאמר
לו פעם אחר פעם לתמוה על הכינו דברי העולה
(שמואל א יז) ולא היתה שם עולה / וכן וילכו שלשת בני ישי
הגדולים הלכו אחרי שאול לפי שהיו רגילים
ללכת אחריו / וכן קריאות הכפל לצורך שהיה
(בראשית כב) קורא פעם אחר פעם לזרז הנקרא / אברהם
(שמות ג) (שמואל א ג) אברהם / משה משה / שמואל שמואל /
(ירמיה כב) וכן ארץ ארץ ארץ
שכתבנו למעלה כי הם — אין לשאל למה לא הזכיר
(בראשית מו) לקריאה / ויאמר אלהים — יעקב יעקב שזה שכתוב
לישראל במראות ה — [illegible]
הלילה ויאמר יעקב — [illegible]
יעקב / וכן בקריאות — [illegible]
(ירמיה ד) המהי או הכאב מעי מעי — מעי פעמים [illegible] /
(מלכים ב ד) אל ראשי ראשי /
(יחזקאל כא) חרב חרב כי כן דרך הנוהים והכואבים לכפול
(ישעיה נז) דבריהם / אבל שלום שלום לרחוק ולקרוב
אינו כפל כי פירושו שלום לרחוק ושלום לקרוב /
(שופטים ט) ויש שיכפלו לאורך הדברים באמצע כמו ועתה
אם באמת ובתמים עשיתם וגומר / והשד ואמר
(שופטים ט) (נחמיה ד) ואם באמת ובתמים וגומר / וכן ואין אני ואחי ונערי
ואנשי המשמר אשר אחרי אין אנחנו פושטים בגדינו

והדומים להם / ויש מלה מורכבת מזה הסוד
(ירמיה טו) בשנים שרשים והוא כלה מקללוני / אמרו שהוא
משנים פעלים מהנסתר ומהמדבר בעדו / כי על
הנסתר היה אומר מקללו ועל המדבר בעדו מקללני
/ והנכון בעיני שהוא מורכב משנים שרשים מן קלל
וקלה כי הם שנים ענינים / הקללה היא הפך
הברכה והקלון הוא הפך הכבוד / וכן אמר הנביא
כלו מקללני ומקלני / והרכיבו שניהם כאחד
ואמרו במלה אחת שני ענינים לקצר הלשון ולצחותו
/ והנמרה הא קלה בה כמנהג התחלפה במקומות
לולי שהחליפוה והרא
כמו לא שלותי מן שלה — למד הפעל בקריאת
וכן קנני וקנני מן קנה — לא היה נכר במלה ענין
וחנה / — קלה /

ואלה שמות האבנים על הסדר

העוברים והם שלשה על שלשה / פקד /
פקדת / פקדתי / פקדו ובהפסק
(דברים ה) בצרי השיבו כל אשר דברו / פקדתם / פקדנו /
(רות ב) פקדה / ובהפסק בצרי את אשר לקטה / פקדת /
פקדתן /

הבינונים על שני דרכים הפועל והפעול
והם שמונה /

הפועל — מפקד / מפקדים / מפקדה או
מפקדת / ומפקדה בהפסק כמפקדה
(נחום ג) בצרי כמו ומרכבה מרקדה / ויבא גם כן בלא הפסק
(שמות כג) משכלה ועקרה / כמו שבא גם כן בבנין הקל מפקדות /

הפעול — מפקד / מפקדים / מפקדה או
מפקדת / מפקדות /

המקור — פקד / שם הפעל פקדון /

העתידים והם יג / הצווי והאותיות הנוספות
שהם אית״ן /

הצווי — פקד / פקדו / ובהפסק בצרי זמרו
למלכנו זמרו / וכן פעמים עם
(מלכים א ז) ההרגש ויאמר שלחו / פקדי ובהפסק פקדי בצרי
(שמואל ב יד) ויאמר דברי / פקדנה /

אית״ן — אפקד / יפקד / תפקד / נפקד /
יפקדו ובהפסק בצרי עיני כל אליך
(איוב כא) ישברו / וכן עם הנון הנוספת וילדיהם ירקדון /
(ישעיה כט) תפקדו / תפקד / תפקדי ובהפסק בצרי משרך
תדברי / תפקדנה /

ועליו הסוד הרביעי נקרא בנין פעל שלא נזכר פועלו

והוא כל פעול ואין בו פעל כי הפועל
הוא הסוד השלישי. הרה הסוד
הוא פעול מכח הראשון כי אם תאמר על הפועל
לעבר שבר תאמר על הפעול שובר /
ואם תאמר על הפועל לעתיד ישבר תאמר על
הפעול ישובר / אבל הבינוני שהוא פעול גם

הוא

הוא בזמן הזה כדמות התאר׳ ופעמים בא הפעל
בקמץ חטף כמו שדדה מנוה׳ לא כרת שרך׳
כלו תפלות דוד בן ישי׳ כסו הרים צלה׳ והעבר
בפתח עין הפעל׳ כמו לקח עמי חנם׳ ואם בהפסק
בקמץ׳ ובאו בוקף קמץ וצער בעוים שלח׳ כי
ארמון נטש׳ והבינוני בקמץ כמו אם תראה אותי
לקח מאתך׳ ילד ילד לנו שהוא עבר בפתח׳
לנער היולד שהוא בינוני בקמץ׳ וכן וכל עצי השדה
עלי נעלפה תאר מזה הטור והיה ראוי להיות עלף
מבלי תוספת הוא׳ ובא בתוספת הא ומלרע כמו
והמונו צחה צמא׳ אשה לי׳ כי ערוך מאתמול
תפתה׳ שהוא מן נתופת לפנים אהיה׳ וכן מתימן
ודדנה בחרב יפלו׳ אבל הוא מלעיל׳ וזה הטור דגוש
העין כמו הטור השלישי שהוא קודמן לו וגם נרפה
במקומות כמוהו כמו יוקשים בני האדם׳ שהוא
בינוני תאר לרבים שתאמר לתאר היחיד יקש כפלס
והסכה איננו אבל׳ אם תראה אותי לקח מאתך׳
לנער היולד׳ שתאמר ממנו לרבים אכלים לקחים
ילדים׳ כך תאמר לרבים מן יקש יקשים׳ אבל זה
יוקשים בני האדם יצא ברפיון שלא כדרך הדגש
מטעם אשר הראיתיך בטור השלישי׳ וכן לב תוחל
שהוא תאר אף על פי שהוא פתוח הקל׳ והיה ראוי
להדגש ואפשר שהוא עבר ושעמו לב שהוחל אבל
המדקדקים הסכימו עליו שהוא תאר׳ וכן ורגל
מועדת בינוני תאר לנקבה שתאמר מועדה או
מועדת לקחה או לקחת או ילדה או ילדת ומפני
ההפסק בא עין מועדת בקמץ׳ כאשר תאמר על
לשון נקבה שומרה או שומרת ובהפסק שומרת׳
וכתב החכם רבי אברהם אבן עזרא בשם רבי משה
הכהן כי השורק מקום חולם והוא כמו פועלת מבנין
קל והוא דקדוק אף על פי שלא מצאנו לקח אכל ילד
יקש מעד נאמר אותם כדרך סברא כי לא יתכן
פעול מבלי פועל׳ וכן אמר שמצאנו שבעו בים סוף
באמר בנין פעל שבע שבעה׳ כן שמעו בו רבותינו
ז״ל בתקנם בברכות קריאת שמע הדים שבעו
בתהומות טבעו׳ וכן.
אמר שמצאנו וכי יתן כפוקחות ההמנו לא
מים על זרע׳ ויקשה בנונה טבע רק טבעו׳
מגבור מלקוח שהם.
מבנין הפעל כאמר תתין הלקיה מבנין הפעיל אף
על פי שלא נמצאו כי כמו לקחו׳ והנגיד רבי
שמואל כתב כי אלה לקחו מן הקל׳ ואם עין
הפעל גרונית או ריש תנקד פא הפעל בחולם
כמו ומרק ושטף במים׳ טרף טרף יוסף׳
כי לא פורש׳ כי גורשו ממצרים׳ זורמו
מים עבות׳ חסר המבוך ופירושו זורמו מים
מי עבות׳ ויש מפרשים כי זורמו מבנין פועל הנוסף
ופירושו כי העבים זרמו מים׳ וכן תאמר תעב׳
בער׳ בער׳ נאץ בחולם׳ מועכו שדיהן׳ רעכו
באשקוצים׳ וכן יחעם יבער יגאץ׳ ובכרמים לא

ירדנו לא יריעו׳ וכן כמו יסער מגרן כי החרי בו
מקום פתח׳ ומשפטו יסער בפתח׳ ועם היות
לא ישתנו כמו את לא רחמה׳ ענייה סערה לא
נחמה׳ ירחם יחום׳ ובכים לא רחצת
למשעי׳ ומלת היחברך כסא הוות כזה הטור׳
ופירושו היתחבר עמך׳

וכשהתחברו נפל הדגש לחקל והקמץ חטף כמו השורק כמו שהראיתיך׳ ויש מלה מורכבת מזה הטור והטור השמיני	פירוש לפי שהוא מבנין פעל שלא יתחברו עמו הבנויים כי אם כמו ... ואיך כמו שהוכר כשאר הבנויים׳

שהוא התפעל שמי
מנאץ׳ שהדגש בנון לחסרון תיו התפעל והראוי
מתנאץ׳ והוא מורכב מבינוני מהטור השמיני שהוא
מתנאץ׳ ומהבינוני מהטור הזה שהוא נואץ׳
וסבת שני הטורים האלה במלה הזאת רוצה
לומר השם יתברך סבב להיות שמו נואץ בגוים
שהגוים ינאצוהו ויחללוהו והוא יסבב זה בהגלותו
עמו ביניהם והם יעבדו אותו בגלות ויחודו את שמו
והגוים ידרגום וישללום על יחוד השם׳ והוא שאמר
בראש הפסוק ועתה מה לי פה נאם יי׳ רוצה
לומר מה לי בגלות כי שמי מחלל ומנאץ ועמי לקח
לא בכסף ולא במחיר והעבירום ויחללו את שמי
עליהם והנה שמי מתנאץ ונואץ׳ ומלת אלה
נולדו להרפה בגת׳ קצת המדקדקים אמרו שהוא
מורכבת מזה הטור ומהטור השני והיה ראוי להיות
נולדו׳ ולפי דעתי כי אין צורך רק הוא כלו מבנין
נפעל ובא הדגש המורה הנה אשר במלת נולדו
טרפו׳ ואף על פי שנכתב בו הנח שהוא הוו נבלע
בדגש ובא הדגש תמורתו כאשר אבאר לך בשער
נחי העא אם יעזרני צורי׳

ואלה שמות האבנים על הסדר

העוברים פקד׳ פקדת׳ פקדתי׳ פקדו׳
פקדתם׳ פקדנו׳ פקדה׳ פקדתי׳
פקדתן׳

הבינונים פקד׳ פקדים׳ פקדה׳ פקדות׳

המקור פקד׳ וכן מצאנוהו כי גנב גנבתי
שם הפעל פקד כמו ויהנתו בסתר
ואף על פי שהיה ראוי להדגש הלא הראיתיך כמוהו
לב תוחל׳ יוקשים בני האדם׳ או פקוד בדגש
ובחולם כי כן מצאנוהו את עול סבלו שהמבדר
ממנו סבל׳

העתידים הנכנס על דרך אחת בי מבואי אינו
בטור הזה כי פעלתו על ידי אחר
לא על עצמו כאשר פירשתי למעלה בסדר הטורים׳

האותיות הנוספות שהם איתן אפקד׳ יפקד׳
ובא לא יתן בקמץ אף על פי שאינו
בהפסק׳ תפקד׳ נפקד׳ יפקדו׳ תפקדו׳
תפקד׳ תפקדי׳ תפקדנה׳

והנוי

והטור החמישי נקרא בנין הפעיל הנוסף

זה הבנין כלו נוסף׳ בעוברים נוסף בהא בראש המלה נקודה בחירק וביוד נחה בין עין הפעל ללמד הפעל. בנסתרים׳ הפקיד׳ השמיד׳ הבדיל׳ וכן הנקבה הפקידה׳ השמידה׳ הבדילה׳ וקריאתם מלעיל זולתי אלה שנמצאו מלרע׳ והבדילה הפרכת לכם׳ והביאה אל הכהן׳ וכן הרבים הפקידו׳
השמידו׳ הבדילו מלעיל כלם׳ ובנמצאים ובמדברים בעדם נעדרה היוד הנחה הפקדתי השמדתי הפקדנו׳ הפקדת׳ הפקדתם׳

הבדלתם׳ ונקודם וקריאתם בארנו בטור הראשון במלת פעלת ופעלתי ופעלתם ופעלנו׳ וכן בהתחברם עם הכנויים תעדר גם כן היוד הנחה ותהיה עין הפעל נקודה בפתח׳ אשר הפקדתו שם׳ והשכרתים למען יעלזו׳ והמעטתים לבלתי רדות בגוים׳ ובא עין הפעל נקודה בחירק כאשר בנסתרים וגם אנכי השאלתיהו ליי׳ או בא לגזרת פעל כמו ולא שאלתיהו כמו שכתבנו בטור הראשון׳ ואם פא הפעל גרונית גרוניב עליה תאמר האריך׳ כי העריש לה׳ והעמיד את הבהמה׳ העבדתה לחרדי עז׳ את יי האמרת׳ האריכו למעניתם הא הפעיל נקודה בסגול ופא הפעל בחטף סגול׳ ובאה מלה אחת משונה מחברותיה למה העברת העביר שהעין נקודה בשוא ופתח׳ ולפי שנקדו העין בשוא ופתח נקדו הא בצרי להרחיב התנועה כמו שנקדוה בפתח כשהוסיפו ו השירות בעוברים בנמצא ובנמצאים׳ והיעמדת להם כל מתנים׳ והעברת שופר תרועה׳ והעברתם את נחלתו לפי שהעין בשוא ופתח נקדו הא בפתח להאריך התנועה בתחלת המלה לפי שהיא מלרע׳ ופעמים פא הפעל בשוא לבדו וה העדים מאני׳ השחתו שפים העמיקו׳ העמיקו שחתו והרוממים להם׳ ובאה מלה אחת והיא בסגול לא הכלמנום

ומשפטו בחירק על המנהג בשלמים׳ ואם למד הפעל גרונית יולד נח בקריאה בין עין הפעל ללמד הפעל׳ חיי הפתקנו׳ השמיע את משמע אדם׳ ובמלת הרגלתי לאפרים׳ רוב המדקדקים אמרו שהוא כמו הרגלתי בחלוף הת בהא כמו שמצאו העברים ברוב בנוי הלמד והתרגמה מקומות והנה כן בתחלת המלה לא מצאנו חלוף התו בהא ועל כן יתכן לומר שהוא שם הפעל והוא ראוי להיות מלרע בפלס תפארת.

ונאמר ממנו תרגלת בפלס תפארת׳ וכן פירשו רבי אחי רבי משה עליו השלום בספר תתבושת והוא ישר׳ ובמלת החרלתי את מתקי׳ החדלתי את תירושי׳ החדלתי את דשני אמרו שהם מפוארים כי הראוי בהם הַחְדַלְתִּי בפלס העמדתי׳ והנכון שהם מבנין הפעל ולולי החית שהיא גרונית היה החדלתי כמו השבתי׳ ובגלל החית הוסב הקמץ להיות תחת החית כמנהג כמו כי החליתי׳ ואעפ שהוא החליתי בקמץ והוא החדלתי בסגול אין לחוש על זה׳ כי התנועה הזאת אינה אלא להאריך ולהרחיב קריאת החית ואם תאריך ותרחיב קריאת החית מה לנו אם הוא מפני תנועת קמץ אם מפני תנועת סגול׳ ומלת והשלכתנה ההרמונה מלה מורכבת מן עבר ועתיד כי אם היתה עבר כלה היינו אומרים והשלכתן ואם עתיד כלה ותשלכנה או הוא כלו עבר והוא הנכון ונוספה הא אחר נון הנקבות שלא כמשפט העוברים׳ אבל מנהג הלשון בעתידים מן הפעלים ובשמות ובמלים כמו קרבנה׳ כמוהינה׳ אותנה׳ ואתנה׳ כלנה׳

והבינונים בתוספת מם. והעדר הא הנוספת של העוברים לפי שיכבד על הלשון שתי אותיות נוספות כאחת׳ ופעם תראה כמו לארבעתם מקצעות כלם היו ראוים להיות על זה הדרך הפועלים מפעיל מפעילים וכו׳ והפעולים מפעל מפעלים וכולי׳ וכשנעדרה הא הושלה תנועת הא בבם ואמרו מפעיל מרבין בפוך אבניך׳ יתכן לומר מפעל בצרי כמו מוצא רוח מאוצרותיו שהוא כמו כרוא מפעילים וכולי׳

הפעולים מפעל מפעלים וכולי והמם בשורק כמו הנה ראשו מושלך אליך׳ משכב על מטתו׳ כל ראש מקרח׳ המשקרים בית יי׳ ויהיו מכשלים לפניך׳ משלכת בדרך׳ או בקמץ חטף מפשר׳ וזבח משחת׳ ומפעל קמץ זולתי אם הוא סמוך׳ ובא ודשוני מורכב מלקוחי קמץ ואף על פי שהוא סמוך ויתכן שיהיה חסר לפני השם והוא מרכב למלקוחי׳ ואם פא הפעל אות גרונית תאמר בפעלים מעריך מעריד׳ מעמיד׳ ובפעולים תשוב קמץ המם קמוצה בקמץ רחב ופא הפעל בקמץ חטף כמו מעמד במרכבה׳ מחרך ערים בחרבות׳ וכבש בזהב לכסא מאחזים׳ ומלת חמן מעשר׳ קצת המדקדקים אמרו שהוא שם הפעל והוא כמו אמר כי היתה ראוי להיות מעשר בפלס מחשב מערב׳ כי אם היה פעול היה אומר ואינני מעמד׳ כי אמר בראש הפסוק שמעתי חין מצולה׳ ויתכן לומר שהוא פעול כמשפטו ופירושו ואין אחד מאנשי שוחה מעשר כי כלי מנעתי׳ אשר אתם מחלמים הם מעזרים אותם׳ כמשפטם על המנהג מחלמים מעזרים׳ ובמלת מבליגי עלי יגון אמרו כי היא מורכבת מפועל ומפועלת עם כנוי המדבר בעדו כי מפועל אמר מבליגי ומהפועלת מבליגיתי והנכון

שמואל א ב שהוא שם הפעל מבליגית כמ"ם מרפית שהיה ראוי
להיות מרפית · וכן במשקלו מבליגית · וכשתתחבר
עם המדבר בעדו יאמר מבליגיתי · והוא מלשון
איוב י ואבליגה מעט · וכן כתבו רבי אחי ר' משה ז"ל בספר
ישעיה כג תחבושת והוא הישר · כן משחת מאיש מראהו
יהושע י ז החירק מקום קמץ או יהיה תאר · וכן והערים
ד"ה ב כ ד המבדלות · כי עתליהו המרשעת · ומלת
ישעיה י ט והאזניחו נהיית האלף נוספת כי משפטו והזניחו כן
דעת המדקדקים · אבל דעתי כי הוא נוספת והאלף
ישעיה סג תמורת הוא כאלף וכל מלבושי אגאלתי · ואחרי
דברי הימים ב כ כן אתחבר יהו שפט · וסגול האלף מפני כובד קריאת
האלף בחירק כי אלו היה הוא היה חירק · כי לא מצאנו
אות נוספת נעה כי אם בראש המלה או בסופה זולתי
מלת לדריוש הדבר · והוא לבדו בא כן וכבר כתבנו
עזרא י שאפשר שהיא מלה מורכבת ואנחנו לא ידענו ·
ויש אומרים כי נהגו באלף והאזניחו מנהג לשון
ישעיה יט ארמית שמוסיפין אלף בראש המלה כמו אשתיו
דניאל ה חמרא ושתיו · ונכתבה בו אלף על לשון ארמית
והוא על לשון הקדש · ורבי אחי רבי משה עליו
השלום כתב כי והוא היא הא השאלה כמו אם כהא
החשב אשיב · ומפני פגישת שני ההין כתנועת
מלאכי כב אחת החליפו הא הבנין באלף כי החירק והסגול הרי
הם כתנועה אחת והכבד קריאתם כאחת · אבל
הסגול עם הקמץ קריאתה נכונה כי הסגול קריאתו
למטה והקמץ למעלה לפיכך תכון קריאתם כאחת ·
וזה אנחנו זוכרים תמיד בזה הספר שיבא הסגול
קודם הקמץ לתקן הקריאה · וזהו הנכון מכל מה
ששמעתי שנאמר במלה הזאת ·

והצווי והמקור

בתוספת הא והוא בפתח
יהושע ג והעין בחירק כמו העברת
מלכים א יג קהלת ג העביר את העם · ולהבחיר ולהשמידי עת להשליך
במדבר י אבנים · ובהקהיל את
במדבר ט הקהל · ובהאמיר יד הענן ·
ירמיה לו או בצרי והשלך אל
האש אשר אל האח ·
משלי כא אדם תועה מדרך ה
משלי א השכל · מוסר השכל ·
ישעיה כא העמד המצפה ·
תהלים לה החזק מגן וצנה ·
ישעיה ז העמק שאלה · ואם
שמואל ב כד במקף בסגול העבר נא
איוב ד את עון עבדך כי נסכלתי · ויבא בפתח הסתת יה
תהלים ה גבולדיך · הישר לפני דרכך · ובא גם בהפסק בפתח
תהלים סט כפר מעלי הדרק בפתח באתנח · וכן והשתיהם תמיד
שמואל א טו המעד בפתח בסוף פסוק · ואון ותרפים הפצר
יחזקאל כא מקור והוא בפתח באתנח · וכן יען הזכרכם עונכם
בפתח · ואלה שיבאו בצרי או בפתח לא יבאו כן כי
אם היחיד או הרבות שיאמר הפקדנה לעולם בצרי ·
אבל היחידה והרבים בחירק לעולם · הפקיד ·
הפקידו · העמיקו · העמיקו והם מלעיל · ובהתחברם

שאין לתבית להיות מן
להסכיר ולהסגיר ולהשליך
ולו לפי שהם עם אותיות
כללם מורכם תמיד לבא
בחירק וגם מן המקור שהם
בצרי אין לתבית להיות
לפי שהם אות כללם מורכל
לבא בצרי ·

עם הכנויים לעולם כלם בחירק ·

והמקור

כשיבא באותיות בכלם בהרחיק ·
כהרחיק · להרחיק · מהרחיק · ויבא
בהעדר הוא והנפיל ירך · לעביר את בית המלך במדבר ה שמואל ב יט
בשוא ופתח · לחלקם משם בתוך העם בשוא ירמיה לט
לבדו · ולשבית ענוי ארץ · לראותכם בדרך עמוס ח דברים א
אשר תלכו בה · בגלותו את יכניה בן יהויקים ירמיה כז
מלך יהודה · מאם מחל התרומה לביא בית יי · ד"ה ב לא
לביא אותו בבלה · ירמיה לט
ק נוסרת לבית כ כלמן להשיא את בשרך · קהלת ה
בית וכל סרים לבותה · וכן לגיר בירעא בכתוב מלכים ב ט
וקרי להגיד · לשמיע תהלים כו
בקול תודה · לטוחתם הדרך · למוחת עיני שמות יג ישעיה ג
כבודו · לעלות על מזבחי · ולברר וללבן · שמואל א ב דניאל יא
לשביר מקוניה · כי תכלה לעשר · כעשר ישעיה מ ירמיה כח
הלוים · ויש שיבא הא המקור בחירק כמו העביר ·
מגן והציל פסח והמליט · למען הרגיע את יהושע ד ישעיה ג
הארץ · והרגיז ליושבי בבל · ואפשר שיהיה הרגיע
עבר במקום עתיד · כאלו אמר למען ירגיע את
הארץ והרגיז ליושבי בבל · מוזן עת הדריכה · ירמיה כא
עד השמידם אתם · אבל עד השמידו אתכם יהושע יא יהושע כג
פתח · עד השליכו אתם מעל פניו · מלכים ב כד
וכסגול עם אות גרונית כמו העביר · ביום החזיקי ירמיה לא
בידם להוציאם מארץ מצרים · שכל אדם האריך משלי יט
אפו · ומלת כהנדוף עשן · וכן מלת כהתוך תהלים סח יחזקאל כב
כסף · יש אומרים שהן מקור מזה הבנין ·
ויש אומרים שהם מקור מבנין נפעל · והראוי
כהנדוף כהתתוך · ולפי דעתי כי שניהם שמות
הפעל מורת הבנין ואם זה בחולם וזה בשורק
שניהם שוים ·

והאותיות

הנוספות שהם איתן העדר בהם
הא הבנין והאמר אגדיל יגדיל
והראוי אהגדיל יהגדיל · והעדר והוא בשואר
פתח והוא באותיות הנוספות ·

ומצאנו

הוא במקומות מעטים מהם הא
דלותי ולי יהושיע · יהושיע יי · תהלים קטו שמואל א יז
משלו יהילילו · ומשירי אהודנו · על כן ישעיה נב תהלים כח
עמים יהודוך · יהודה לתפלה · ופעמים יבא מ
האיתן בצרי וישכם
אברהם · ואו יחזק בראשית כב
במעדי בשוא ופתח · ישעיה כג
ואחזק בידך בשוא ישעיה מב
לבדו · ואם במקף
בסגול וישלך שם מלח · והחזק בו לאכל לחם · מלכים ב ב מלכים ב ד
משכים ודבר · ויקראו לפניו אברך · יש אומרים כי ירמיה ז בראשית מא
שניהם מקור בחלוף הא באלף · וכן תכביר את מלכים א יב
עלכם · ויש לומר שהאלף כהם למדבר ·
ונכתבה יוד המסך בהשפים אף על פי שהוא בצרי
לפי שאחר הוא בחירק ובצרי · וכן העניק תעניק דברים טו
לו · וכן ותגיד לבני ישראל · ובעל כנפים יגיד שמות יט קהלת י

רינוקו עם לת הסיפוך יבא
כצרי ולא בחירק וכלה ה
קלו יבא על דרך כצרי ·

(ירמיה לו / ישעיה ו) דבר / הגיד נגיד למלך / רד העיר / הקיף את
(תלים ב ח / שיר ח) העיר / וכן הסכיב ארץ / אבו ישנה ולכי ער /
(תלים קח ב) הכית ימין וראה /
(ישעיה נט) והוליד און / ואם למד
הפעל אות גרונית יולד
נח בקריאה בין העין
(משלי כג) והלמד כי לא יצמיח /
(ישעיה סב / איוב ח) ירים אף יצריח / ובחבל
תשקיע לשונו / ופעמים
(בראשית ב) יבא כפתח כמו ויצמח
(ישעיה לו / תהלים יח) יי אלהים / אל תשמע קולך / ואל יבטח אתכם
(דברי הימים א כט) חזקיהו / ובא גם כן בהפסק תחת דויד אביו ויצלח /

כל אלה מולדין הם יתרים מי אין דין לכה יור כזה אחר צרי רק כטהית ש טרטית או מתולה ע! לגין רכים מו שבארתי בפרק שרה כטר ג׳

(ירמיה ט) **ומצאנו** עין הפעל ברגים בשוא וידרכו את
(שמואל א יד) לשונם / וידבקו גם המה /
(שמואל א ל) וידבקו פלשתים את שאול / והיו ראוים להיות
וידריכו וידביקו / ופתחות היוד תורה עליהם שהם
(שמואל א יז) מבנין הפעיל / וכן רבה תעשרנה / יעשרנו המלך /
ראוים תעשירנה יעשירנו / ואף על פי שלא תורה
עליהם פתחות אות איתן כי גם בבנין הקל יפתח
(יחזקאל מד) אות איתן בגלל אות הגרון כמו המה יעמדו
למשפט וזולתו אף על פי כן יורה עליו לפי שהוא
פעל עומד לאחר / ומהקל הוא עומד כמו לא
(איוב טו) יעשר ולא יקום חילו / ואף על פי שמצאנוהו עומד
(זכריה יא) בבנין הפעיל והוא ברוך יי ואעשיר מבנין הקל לא
מצאנוהו עובר /

ואלה שמות האבנים על הסדר

העוברים והם ג׳ של נ׳ הפקיד / הפקידה /
הפקדתי / הפקידו / הפקדתם /
הפקדנו / הפקדת / הפקדת / הפקדתן / ואם למד
(יחזקאל כג) הפעל גרונית כלו פתח השבעת עמים רבי׳ הפקדתן
הבינונים על שני דרכים הפועל והפעול והם
שמונה /
הפועל מפקיד / מפקידים / מפקידה או
מפקדת או מפקידות /
הפעול מפקד / מפקדים / מפקדה או
מפקדת / מפקדות /
המקור הפקד / שם הפעל בזה השרש לא
מצאנוהו / אבל מצאנוהו בשרש
אחר על פנים רבים יש שהוא כפלס הבינוני הפועל
(הושע ו / ירמיה ה) וכטל משכים הולך / סוסים מיזנים משכים היו /
(איוב לו) כלומר בהשכמה / וכמו כן יתן אוכל למכביר כלומר
(איוב לד / ישעיה יד) לרוב / ומשקל אחר ודברים לא בהשכיל / במטאטי
(ישעיה ל) השמד / בהשקט ובבטחה / ומשקל אחר והתלה
(תלים סח) הראוי התעלה / וכן הנרה / ומשקל אחר מתנוף
(יחזקאל כב) עשן / כהתוך כסף / ובתוספת תיו בסוף
(יחזקאל כח) להשמעות אזנים / ומשקל אחר משכן / מבחר /
ומשקל אחר מזמור / מבחור / ומשקל אחר
משכן / והוא תואר / ומשקל אחר ממשלה ומשקל
אחר משקולת / מתגורת /

העתידים והם שלשה עשר הצווי והאותיות
הנוספות שהן איתן /
הצווי הפקד / הפקידו / הפקידי /
הפקדנה בצרי /
האיתן אפקיד / יפקיד / תפקיד / נפקיד /
יפקידו / תפקידו / תפקיד /
תפקידי בחירק / תפקדנה בצרי /

ועליו הטור הששי נקרא בנין הפעל שלא נזכר שם פועלו

גם הוא בתוספת הא והוא כלו פעול ואין בו
פועל כי הפועל הוא הטור החמישי וזה
הטור הוא הפעול בכת הראשון כי אם תאמר על
הפועל לעבר הפקיד / תאמר על הפעול הפקד
(דניאל ח / יחזקאל יט) והוא בשרק כמו והשלך מכון מקדשו / לארץ
(יחזקאל יז) השלכה / לא המלחת ונפתחה התיו מפני שהוא
(יחזקאל לב) גרונית / והשכב בתוך ערלים / או בקמץ חטף
(יואל א / ירמיה יג / איוב ז) הכרת מנחה ונסך / השברתי קדרתי / הנחלתי לי
ירחי שוא / ולעתיד אם תאמר על הפועל יפקיד
תאמר על הפעול יפקד / אבל הבינוני שהוא גם
הוא פעול הוא פעול בזמן הוה / ואף על פי שלא
מצאנוהו נאמר אותו מדרך הסברא כמו שמצאנוהו
בבנין פועל הבינוני בקמץ כן נאמר בינוני בזה
הטור בקמץ המפקד /
(יחזקאל יז) **והמקור** הפקד הוא בקמץ חטף והמלח לא
(יחזקאל יז) המלחת / והחתל לא חתלת / ובתוספת
(יחזקאל לב) הא רדה והשכבה /
והעבר אם פא הפעל גרונית ישתנה הקמץ
חטף תחת אות הגרון והוא בקמץ רחב
(יחזקאל כו) העמד העמדתי / אמלאה החרבה / וכן הבינוני
(ויקרא יז / עזרא י) והאיתן אעמד / יעמד חי / יחרם כל רכושו /
(מלכים ב ג) **והמקור** החרב נחרבו המלכים / ויש שלא
(יחזקאל יז) ישתנה והחתל לא חתלת /
ונמצאו מלות מורכבות מזה הבנין ומבנין
(במדבר א) התפעל לא התפקדו בתוכם /
(מלכים א כ / ויקרא יג) התפקדו וכלכלו / וכן אחרי הכבס הראוי התכבס
הנה אם היה כלו מזה הבנין היה הכבס / ואם היה
כלו מבנין התפעל היה התכבס והוא בחירק / וכן
(דברים כד) אחרי אשר הטמאה הראוי התטמאה הנו מורכב
(ישעיה לד) מהפעל והתפעל / וכן הדשנה מחלב / מורכב
מהפעל והתפעל ואיננו זר כאשר השמו רבים ועוד
נזכרם בבנין התפעל /

ואלה שמות האבנים על הסדר

העוברים הפקד / הפקדת / הפקדתי / הפקדו
הפקדתם / הפקדנו / הפקדת /
הפקדת / הפקדתן /
הבינונים המפקד / המפקדים / המפקדת או
המפקדת / המפקדות /
המקור הפקד / וכן שם הפעל /

העתידים

העתידים ואינם אלא על דרך אחת כי הצווי
איננו בטור הזה כי פעלתו על ידי
אחר לא על ידי עצמו׳

האותיות הנוספות שהם אית״ן אפקד׳ יפקד׳
תפקד׳ נפקד׳ יפקדו׳ תפקדו׳
תפקד׳ תפקדי׳ תפקדנה׳

האותיות הנוספות בשורק כמו יכת שער׳ ישעיה כד
על כמו יסב׳ וחלליהם ישלכו׳ ישעיה כח ישעיה לד
והשלכי אל פני השדה׳ או בקמץ חטף כמו כליל יחזקאל יז יחזקאל ז
תקטר׳

והטור השביעי נקרא בנין פועל הנוסף

דע כי זה הבנין לא ימצא בשלמים כי אם מעט
מוער רק בנחי העין ימצא ברוב והוא
בנחי העין בן ארבע
אותיות כי כונן וקומם
הנו בהם ש״ש הנעלמת
במשפטה׳ ומשקלם
פועל כי מצאנו פועל
בשלמים כפול הלמד
ונפלל חלל׳ כי אבלל יחזקאל כח תלים ו
אני כמו שאנו עתידים
לבאר׳ ובפעלי הכפל נמצא זה הבנין ברוב כאשר
אמרו מן מדד עמד וימודד ארץ׳ ואיננו כי אם בן חבקוק ג
שלשה אותיות כי במשקל ימודד יפועל׳

כבר הודעתיך כי זה הבנין הוא כמו ומשקל נחין לשים עליו לבך לא נמצא ממנו רק ג׳ מלות כאשר הוא וזכרם אחר כך עין כספר המאור

והעבר מפעלי הכפל שקש והיה ונודד שהוא נחום ג
מן נדד והוא בפתח׳ וכן אשר עולל איכה א
לי שהוא מן עלילות דברים׳ או בצרי כמו בל שרש
בארץ גזעם ומשקלם פועל׳ ומנחי העין הוא בצרי ישעיה מ
כאשר כונן להשחית ומשקלו פועל וכן כלם כאשר ישעיה כג
אנכירם על מקומם בעזרת המלמד אדם דעת׳

והנמצאים בזה הבנין מאלה הפעלים השלמים
ואת הנערים יודעתי על דעת קצת שמואל א כא
המדקדקים׳ ויש אומרים כי יהיה תמורת הא הודעתי
וגם שפט מצאנו למשופטי אתחנן׳ וכן והיא איוב ט שפטים ב
שופטה את ישראל על דעת קצת המדקדקים׳
וכן מזה הבנין תאכלהו אש לא נפח׳ מלושני איוב כ תלים קא
בסתר רעהו׳ ותבנה הבנין הזה כפעל שופט והנמצא
כן והנחצב ממנו בלי ספק׳

ואלה שמות האבנים על הסדר

העוברים שופט בפתח כמו אשר עולל לי׳ איכה א
או בצרי כמו בל שרש בארץ גזעם׳ ישעיה מ
שופטת׳ שופטתי׳ שופטו׳ ובהפסק בקמץ נטעתם ירמיה יב
גם שורשו׳ שופטתם׳ שופטנו׳ שופטה׳
שופטת׳ שופטתן

הבינונים הפועל משופט עין הפעל בצרי׳
משופטים׳ משופטה׳ משופטות׳
כלם עין הפעל בשוא׳

הפעול משופט׳ משופטים׳ משופטת׳
משופטות כלם עין הפעל בקמץ׳

המקור שופט׳ שם הפעל שופט כי
מצאנוהו כן בזה המשקל בנחי העין׳
ולשוטט כצדיכם שהוא שם הפועל כמו שוט אף יהושע כג
על פי שלא נמצא שאר הבנין מענינו הנה נמצא
מענין אחר שוטטו בחוצות ירושלם׳ משוטטים בכל ירמיה ה זכריה ד
הארץ ואחרים מלבד זה׳

העתידים הצווי והאית״ן׳

הצווי שופט׳ שופטו׳ שופטי׳ שופטנה׳

האית״ן אשופט׳ ישופט׳ תשופט׳
נשופט׳ ישופטו׳ תשופטו׳
תשופט׳ תשופטי׳ תשופטנה׳

ועליו הטור השמיני נקרא בנין התפעל נוסף וכבד

זה הבנין בשתי תוספות והוא ההא והתיו ובדגש
עין הפועל ואם עין הפועל גרונית או ריש
פא הפעל בקמץ׳ והתברך בלבבו׳ פן יתפאר דברים כט שופטים ז
עלי׳ ויתגעשו ולא יוכלו׳ בנהרות יתגעשו מימיו׳ ירמיה ה ירמיה מו
ועל ההפועל והיות בפתח׳ והתקדשו והייתם קהלת לה
שמלותיכם׳ וימאן להתנחם׳ וההא נוספת בו בראשית לז
בעבר ובצווי׳ אבל בבינונים ובאותיות אית״ן נגרעה
ההא ונשארה התיו לפי שהבינונים נוספה בהם מם
הבינונים כמשפט הנוספים׳ ובאית״ן נוספה בו
אותיות אית״ן וכבד על הלשון להוציא שלש אותיות
נוספות כאחת והיו לנו בשתים׳

ופעמים נפקד התיו בעבר ובבינוני ובעתיד׳
ונבלעה בדגש כמו המעט לנו את יהושע כב
עון פעור אשר לא הטהרנו ממנו׳ כשמעו המתדבר
וישמע את הקול מדבר אליו׳ ולקח למטהר במדבר ז ויקרא יד
ואחרים זולתם׳ ומשפטם מתדבר מתטהר׳ ומנחי
האלף למד הפעל לא ישמא׳ ולא תטמאו׳ ומשפטם ויקרא כא ויקרא יא
יתטמא תתטמאו׳ ונבלעה התיו בטית הרגושה ודגש
המם עין הפעל לאות הבנין וכן ותנשא מלכותו׳ במדבר כד
משפטו ותתנשא׳

ומצאנו בבנין הזה עין הפעל רפה אשר לא
כדת לדקדוק׳ ויתילדו על משפחותם במדבר א
בפתח פא הפעל׳ וכן והדשנה מחלב קל ובפתח פא ישעיה לד
הפעל׳ לא התפקדו בתוכם קל ובקמץ פא במדבר א
הפעל׳ וכן כל לשון פקד בהתפעל דקדוק קמץ
פא הפעל׳ ואחרי כן אתחבר יהושפט מלך דברי הימים ב כ
יהודה עם אחזיה מלך ישראל האלף במקום ההא׳
וכן וכל מלבושי אגאלתי כמו הגאלתי׳ אשתוללו ישעיה סג תלים עו
אבירי לב כמו השתוללו׳ והתמורה הזאת נוהגת
בלשון ארמי בהתפעל אתכרית רוחי׳ וצלם אנפוהי דניאל ז דניאל ג
אשתני׳ אשתומם כשעה חדא׳ אתיעטו כל דניאל ד דניאל ו
סרכי מלכותא׳

ונמצא מלות מורכבות מזה הטור והבנין
הפעל לא התפקדו בתוכם׳ התפקדו במדבר א

וכלכלו / אחרי אשר הטמאה / אחרי הכבס /
[ישעיה לד] הדשנה מחלב / ונפקדה תיו התפעל מהם והראוי
התטמאה התכבס התדשנה והוקל הדשנה כמו
[שופטים כ] התפקדו לבד מבנימין / התפקדו וכלכלו /
[שופטים כא] ויתפקדו בני בנימין / לבד מיושבי הגבעה התפקדו /
ויתפקד העם והנה אין שם איש מיושבי יבש גלעד /
[שמואל ב כב] ועם עקש תתפל / עקרו תתתפל ומשפטו תתפתל /
[שמואל ב טו] ונהפכה עין הפעל כמו אם ישוב ישיבני /
[ויקרא יג] כבס / והשב / שמלה /
[שמות כב] שלמה / תתפקד בפתח

והעבר

פירוש שהיה ראוי להיות שב ונהפכה תיו ליוד והשמיט לפני עין הפועל ואמרו ישב במקום שב /

[דברי הימים ב כג] כמו התחזק יהוידע /
[ויקרא יג] ויבא בזקף קמץ והתגלח / ואת הנתק לא יגלח /
[מלכים א כא] או בצרי התמכר לעשות הרע / התאמץ לעלות
במרכבה / התהלך נח בסגול מפני סמיכותו כמקף
אל מלה שהיא מלעיל / וכתב רבי יעקב בן אלעזר
[יחזקאל לח / ויקרא יא] כי והתגדלתי והתקדשתי / והתקדשתם והייתם
קדושים שהעין שלהם בחירק מן התגדל התקדש
בצרי כי מן התגדל והתקדש בפתח יאמר התגדלתי
התקדשתי בפתח /

וכן הצווי

[בראשית יז] בצרי התהלך לפני / או בפתח כמו
[מלכים א כ] לך התחזק ודע וראה את אשר
[תהלים לז] תעשה / והתענג על יי / והעבר לרבים התפקדו
וכן הצווי / אבל בהפסק העבר בקמץ והצווי בצרי /
[במדבר ח] ובא העבר פעם הפעל בסגול והכבסו בגדיהם והטהרו
והסגול מקום פתח כי הנה היתה ראויה להדגש לולי
[בראשית לה] שהיא גרונית והטית בפתח כמו שבא בצווי והטהרו
והחליפו שמלותיכם / וכשנקמצה הוא מפני ההפסק
שמן המגול תחת הטית מקום פתח לתיקון הקריאה
[דברים לב / תהלים קלה] כמו שעשו גם במלות אחרות ובן אדם יתנחם / ועל
[תהלים קיט] עבדיו יתנחם / זכרתי משפטיך מעולם יי ואתנחם /
[במדבר לג / יחזקאל ה] למטות אבותיכם תתנחלו / והניחותי חמתי בם
[תהלים ז] והתנחמתי הראוי והתנחמתי / ומלת ירדף אויב נפשי
אמרו כי הוא מזה הבנין והראוי יתרדף והוא לגזרת
פעל / ועל דעתי כי אינו כן כי לא מצאנו בנין
התפעל כי אם בהדד בהעדיו לא יצא אל בלעדיו /
[ויקרא כה] ואלו היה כן היה יוצא וכבר פירשנו והתנחלתם
אותם שידמה יוצא כי הוא עומד כי פירוש אותם
[במדבר לא] עמם / וכן וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים
וכל כלי עץ תתחטאו / פירושו עם הבגדים והכלים
תתחטאו כי לא תהיה טהרתכם שלמה אם לא יהיו
הכלים גם כן טהורים / אבל עקר המלה שהיא
מורכבת מבנין קל ומבנין פעל הדגוש כלא היה כלו
מהקל היה אומר ירדוף / ואם מהדגוש ירדף הנה
כשאמרנו ירדף הרכבנוהו משנים / וטעם ההרכבה
הזאת כי דברי הנביא שהאויב רדפו ונרדפו לאחרים
כי ירדף עובר לשני / האויב רודף והנביא רדוף /
וירדף עובר לשלישי / כי האויב מרדף העתידין [?]

רודפים והנביא רדוף / ולעולם בזה הבנין יקדם
התיו לפא הפעל זולת זס שץ שתקדם הפא לתיו
כמו ויסתבל החגב / וישתמר חקות עמרי / ואשת [קהלת יב / מיכה ו / משלי כג]
מדונים נשתוה / מה נדבר ומה נצטדק / רחצו [בראשית מד / ישעיה א]
הזכו / שהיה ראוי התזכו והדלת נבלעת בדגש ואף
על פי שנדגש הכף לאות הבנין / אף על פי כן אחר
שנפקדה הדלת יצא טעם הדגש לשנים לכבדות
הבנין ולחסרון הדלית.

פי זה נגד כלל הדקדוק שאין דגש אחד משמש לב׳ דברים כמו שאין ב׳ דגשים באות אחת /

הדגש הזין לא בא לחסרון אות / אבל לא תתכן קריאת הזין מבלי דגש מפני חטיפות ה[illegible] המלרע על הכף מפני הדגש ולא נוכל לומר כי דגשות הזין לחסרון תיו או דלת הראוי התזכו או הזדכו / כי תיו התפעל לא מצאנוהו עם הזין / והדלת שמצאנו עמה לא מצאנוה לפניה כי אם לאחריה כמו שמצאנו בלשון ארמי הזדמנתון [דניאל ב] למאמר קדמי / ובדברי רבותינו זל נזדמן לו / נזדכך הדין / ואם יאמר האומר כי אין דרך

בלשון עברי לא נמצאהו [?] כי אין שם שתחילתו זיין סיכנה עלת בבנין התפעל כמו שתבאר בספר השרשים [?] כענין זה /

לשון הקדש להבליע הדלת כי אם בחברתה אם לא
מצאנו בלשון הקדש במה שנמצא אצלנו / הנה נמצא
בלשון ארמי הקרוב אליו אמרו גפוהי כמו גדפוהי
וקמוהי הוא כמו קדמוהי / ובלשון הקדש מצאנו
וכל אגפיך / וכתב אדוני אבי זל שהוא כמו כנפיך [יחזקאל לח]
בלשון ארמי והוא אגדפיך והאלף נוסף / וגם לא
נוכל לומר שמלת הזכו מפעלי הכפל מבנין נפעל
ודגשות הזין לחסרון נון נפעל ודגשות הכף לחסרון
הכפל לפי שהמלה מלרע כמשפט נחי הלמד / ואם
היה מפעלי הכפל היה מלעיל הזכו כמו הברו נשאי [ישעיה כב]
כלי יי / ומה שקרה לאותיות זס שץ שנקדמו לתיו
התפעל כי לא תתכן קריאת התיו [?] עם אחת
מהן / ומה שהחליפו עם הצדי הטית תחת התיו
לפי שקריאת התיו הדגושה מגונה לקריאת הצדי /
ואם תשוה התיו הדגושה עם הצדי תשוב קריאת שתי
אותיות לאחת / ושמו הטית תחתיה לפי שהן ממוצא
אחד כי כל האותיות נחלקות לחמש תוצאות / אחה״ע
הם ממוצא הגרון / גיכק הם ממוצא החיך /
דטלנת הם אותיות הלשון המונה נגד השנים /
זס שרץ הם אותיות השנים / בומף הם אותיות
השפתים / ויש בהם אותיות שתים תעזור קריאתם
בגזרים והם בן / וראה תמה כי לא תכון קריאתם
בסגירת השפתים / וכן עם הזין לא תתכן קריאת התיו
והטית ושמו הדלת תחת התיו כי נכונה קריאתה עם
הזין והדלת ממוצא התיו וממשפחתה / ונגאלת
גאולתה / לפיכך אמרו רבותינו זל בקש צריך
להתיז זין של תזכרו שאם לא תחזק קריאתה תהיה
קריאת

קריאת הזין לקריאת הסמך כי כן תכון קריאת הסמך
עם התיו הדגושה׳ ועוד כי הזין הנחה ואחריה כף
דרמה לקריאת הסמך׳ והזהירו על תוכרו ולא
הזהירו על ווכרתם מפני כי תזכרו יש בו שתי עלות
לדמות הזין לסמך מפני התיו שלפניה והכף של
אחריה לפיכך צריך
להזהר בו יותר מהכרתם
אין בו כי אם עלה אחת׳
ועוד יש לומר כי הזהירו
על תוכרו והוא הדין על
הכרתם׳ וכן אמרו
צריך להתיז סמך של כי
לעולם חסדו שאם לא
יתיז אותה תדמה
קריאת הסמך הנחה
ואחריה דלת לקריאת
הזין כי כן נכונה קריאת הזין הנחה עם הדלת
הדגושה וכן עם הגימל הדגושה׳ לפיכך צריך
להתיז שין כי נשגב שמו והדומים לו׳ והמלה מלה
אחת שקדמה התיו לשין פא הפעל והיא והתשושפנה
בנהרות והיה כן להרחיק האות הדגושה ממני
השותין׳

פילם שלא יחוש שקרא תסכרת תלסון סמך וכיוית או תסכרו כמוך תלסון קתיתה וכן צריך לפתיו קמך של חסדו שלא יחוש שקרא תו דו חו לסון כליית ויו לסון סגס וחיס חסתע ללה עתו לסויות. גב יסל׳

ואלה שמות האבנים על הסדר

העוברים התפקד׳ התפקדת׳ התפקדתי׳
התפקדו׳ התפקדתם׳ התפקדנו׳
התפקדה׳ התפקדת׳ התפקדתן׳

הבינונים מתפקד׳ מתפקדים׳ מתפקדה׳
ובהפסק והיא מתנכרה או מתפקדת — תהלים ה ן׳ח
מתפקדות׳

המקור התפקד׳ שם הפעל מזה השרש
לא מצאנו בזה הבנין׳ אבל מצאנו
משרש אחר תבקרה׳ ובשקל אחר תפארת כי — נחמיה י׳ח שמות כ׳ח
נוספה בהם תיו כתיו התפעל׳ ועם תוספת ההא
התיו ובקרהתחברות אליו׳ וכן אמרו בדברי — דניאל י׳ א
הארמית עם התנדבות עמא וכהניא׳ והארמי שוה — עזרא ז
עם העברי בזה הבנין בשרש הזה׳ כמו שאמרו
דיכל מתנדב במלכותי׳ ונאמר בדרך הסברא גם כן — עזרא ז
בזה המשקל התפקדות׳ התפארות׳

העתידים הצווי והאותיות הנוספות שהם איתן
הצווי התפקד׳ התפקדו׳ התפקדי׳
התפקדנה׳

איתן אתפקד׳ יתפקד׳ תתפקד׳
נתפקד׳ יתפקדו׳ תתפקדו׳
תתפקדי׳ תתפקדי׳ תתפקדנה כלם בצרי או
בפתח׳ בצרי כמו וישתמר חקות עמרי׳ — מיכה ו
ויסתבל החגב׳ בפתח כמו אל תתהדר לפני — קהלת י״ב משלי כ״ה
מלך׳ והתרוממם והתגדל׳ ואמר הם בפתח — דניאל י׳ א
בהפסק בקמץ כי על כל יתגדל׳ בקדוש ישראל — דניאל י׳ א ישעיה ח׳ א
יתהלל׳ ובא בקמץ וקפו התכם בצעיף ותתעלף׳ — בראשית ל׳ח

והוא במלכים יתקלס׳ בתראה אליו אתודע׳ — תהלים א׳ במדבר י״ב
כלו הטורים מתחת פלמים׳ בצורתם על כל רתי׳

ואלה האבנים אבני גזית

אמר דוד בן יוסף בן קמחי ז״ל דע ישכילך
האלהים כי רוב פאי הפעלים
הנבלעות הן נונין כמו נון הנבלעות בהגיש הגיש
ורעיהם ופעמים היוד נבלעת כמו מן יצב הציב׳
ומן יצק הציק׳ והלמד
מצאנוה נבלעת בשרש
לקח׳ לפי שנשתמשו
בו העברים הרבה חסרו
הלמד פא הפעל׳ ו
הבליעוה בדגש להקל
מעליהם׳ ורוב הפילו
גם הדגש להקל יקחו׳ — בראשית י״ד
תקחו׳ וכן בחסרי הנון — בראשית ל״ד
מצאנו רפים להקל׳ ישאו׳ יסעו׳ נסעה ונלכה׳ — בראשית ל״ג
והתיצו הבתים׳ וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי בספר — ישעיה כ״ב
הללי אשר בטוליטולא מצא ובל מבחר נדריכם
אשר תדרו ליי׳ הדלת רפה׳ ויש מהפעלים האלה — דברים י״ב
חסרי הפא פעלים שאין לעמוד על בירורם ועל
אמתת פאיהם אם הוא נון או יוד כמו הציג׳ הגיד׳
השיג׳ הגיר׳ הניח׳ הסיג׳ הזה׳ ונגזור עליהם
אל הקרוב והישר אליהם׳ כמו
הניח כי קרוב הוא להיות שרשו ינח מלהיות
שרשו נוח׳ לפי שלא נשתמשו בפעלים
כפולי הפא הענין כי אם מעט מזער׳ ועוד כי כבר
הוא על המכמא׳ ולכן הקרוב והישר ששרשו ינח׳
הציג אם נשקלהו במאזני הציב והציק ששניהם
עיניהם גם כן צדי נאמר ששרשו יצג׳
ויוכל לומר ואומר שהוא מבעלי הנון׳
הגיד נגזר עליו ששרשו נגד לפי שמצאנו
שרש נגד בשני ענינים ואף על פי שאינם
מענין כמו נגד יי׳ לנגיד על עמו׳ ויוכל לומר — שמואל א׳ ירמיה
ששניהם קרובים בענין כמו שאנו עתידים לפרש
בחלק הענין בשרשו בעזרת האל׳ ולא מצאנו שרש
יגד בשום ענין בעולם׳
השיג שרשו נשג שחסרי הנון הם רבים׳
הגיר שרשו נגר ואף על פי שלא מצאנו
במקרא לא נגר ולא יגר יותר קרוב הוא
להיותו מחסרי הנון כי הם הרבים׳
הסיג שרשו נסג׳ והמבנו לדעת רבי יונה ונסוג — ישעיה נ״ט
מאחר אלהינו על משקל ונתון הלבוש — אסתר ו
והסוס׳ והנכון אצלי שהוא מבחר הענין והגון לבנין
נפעל כפלס נכון הבון כי זה הענין הוא משרש
כגג׳ ישוגו אחור׳ לא נסוג אחור לבנו׳ — תהלים ל״ה תהלים מ״ד
הזה שרשו נזה כי חסרי הנון הם הרבים׳ ויש
פעלים חסרי הלמד והם נון כמו אנן
אמן

אמן שכן שמן לן חבריהם כשיתחברו עם נון
הרבים או הרבות תחסר הנון למד הפעל ותבלע
בראשית ד כדגש בנון הרבים או הרבות כמו האזנה אמרתי
שפטים יט שמשפטו האזננה ׳ ולנו בגבעה ׳ היה ראוי
יחזקאל ח ולננו במשקל וקטנו ׳ בעל דלתותיו תשכנה ׳
ישעיה ם היה ראוי תשכוננה ׳ ובא על צר תאמנה רפה
הנון ועיקרה להדגש לחסרון נון השרש ׳ וכן
בפעלים שלמדיהם תיו כמו שחת ׳ שרת ׳ שת ׳
מת ׳ צמת ׳ כעת ׳ כשיתחברו עם תיו הנמצא
או הנמצאים או המדבר בעדו תחסר התיו למד
משלי כג הפעל ותבלע כדגש בתיו השמוש כמו ושחת
במדבר לב דרכיך הנעימים ׳ ושחתם לכל העם הזה ׳
כי לא נצמתי מפני חשך ׳ ובבאו נבעתי ׳ ומתי ׳
שת עונותינו לנגדך ׳ ובמלת אנכי מותתי את
משיחיי נפלה התיו הכפולה ונבלעה בדגש כי
המלה מן המרובע ואף על פי שאין דרך שתפול
אות המרובעת נפלה זאת לפי שהיו במלה שלשה
תוין כאחת ׳ וכן יאמר מן שרת שרתי שרתם ׳
מלכים א א וכן חסרה התיו בלא הבלע במלת משרת את
המלך ׳ שהוא כמו משרתת ׳ וכן יאמר משחת
כמו משחתת ׳

וכן מן הפעלים שהעין והלמד שלהם דומות
זולת נמצא בהם ברוב ההבלע כמו
שאנחנו עתידים לפרש והם הנקראים בעלי הכפל ׳
ואף על פי שיש בהם מבלי הבלע הרוב נבלעות ׳

וכאשר נכתבו בתיבה שתי אותיות הדומות אם
תקדם להם תנועה גדולה ינועו שתיהן
כמו סבבו את העיר ׳ כוננו ידיך ׳ מרוע
שוכבה והדומים להם ׳ וכשתקדם להם תנועה
קטנה יבליעו האחת ולא יבארו קריאת שתיהן אלא
דברים לג יקראו שתיהן כאחת בחטיפות כמו רבבות אפרים ׳
כי קללת אלהים תלוי ׳ כי רננת רשעים מקרוב ׳
והנו אתאנו לך ׳ חקקי און ׳ וכן בארמית
לבבה ׳ ולבבך ׳ ופעמים יבארו שהיהן אף על פי
שתקדם להם תנועה קטנה ׳ אבל ישימו מאריך עם
התנועה הקטנה ובאות הראשונה מן הדומות שוא
נחמיה יב ופתח כמו צללי ׳ מללי
שפטים ז צללי ׳ המלקקים בידם ׳
ירמיה כה קול יללת הרועים ׳
במדבר י רבבות אלפי ישראל ׳
מיכה ו ברבבות נחלי שמן ׳
קללת יותם בן ירבעל ׳
משלי כו כן קללת חנם ׳ ופעמים
לא ישתתפו עם השוא
פתח אחר התנועה
הושע ו הגדולה כמו כבער להם
משלי א ישחרונני ׳ אז יקראונני ׳
משלי א ישחרנני ולא ימצאונני ׳
תהלים נ וכן אחר התנועה הקטנה זובח תודה יכבדנני ׳
ופעמים יהיו שתי אותיות הדומות סמוכות ויקראו

(side note:)
כי זה קנה מעט הנחיקה
שהשבו מללי וקללי עללי
הם נחלים כלומ׳ צ׳ צון
וחזקאל ד׳ וחיום אלא מבי
מעות על כני אדם כמני
מתוחים כמיין ׳כ׳ שהלוקד
עלמת מתניה׳ וישראל
מללי גללי ועליהם דכר
שהמבר סשם כומם מתח
אבל קללי לחכוין מחין ׳

הראשונה ולא השניה כלל כמו מחצצרים
דברי הימים טו בחצצרות ׳ ומחייאל ילד את מתושאל ׳
בראשית ד
בראשית ל יראיה בן שלמיה ׳ וכן
יששכר ולקריאת כן
אשר ׳

וכאשר נפגשו שתי א
אותיות הדומות זו בסוף
המלה וזו בראשית המלה

(side note:)
אין לפסוק לפיי כן
מחייאל נמן ירמיה סכן
דרך לאתעית יהוה לפעמי׳
לגנות ולא כנתא רק כמלתי׳
מחוצנרים יששכר ׳

אשר כצרה ׳ כתב הגאון רב סעדיה ז״ל יש מן
העברים שקוראים אותם בהבלע ויש שקוראים
שמות לג משלי יב אותם בלא הבלע כמו בן נון ׳ בו ירוץ צדיק
משלי כ רות ב ונשגב ׳ האהל לו ׳ זה שבתה הבית מעט ׳
הושע ד תהלים קה צרר רוח אותה בכנפיה ׳ שלח חשך ויחשיך ׳
ישעיה לה תהלים לד ישושום מדבר וציה ׳ הביטו אליו ונהרו הדומים
להם ׳ ויש אומרים כי לכן שמו שני טעמים בואזל
ובצרר ובשלח להפריש ביניהם ׳ ואין זה טעם
נכון כי לא ימנע בעבור זה ההבלע ׳ ושני הטעמים
ישעיה סו משלי כב מצאנום גם בלא אותיות דומות כמו ערף כלב ׳ גרש
משלי יג/הושע ד/הושע ד לץ ׳ פוער מים ׳ יקח לב ׳ הבה לו ׳
הושע יד כי חכם ויבן אלה חולתם הרבה ׳ וכתב רבי יונה ז״ל
כי יתכן ההבלע והגין דברינו זה בעבור כי רבותינו ז״ל
הזהירו בקריאת שמע על האותיות הדומות לבאדם
דברים ו דברים יא ולהפסיק ביניהם כמו על לבבך ׳ על לבבכם ׳
דברים יא בכל לבבכם ׳ דומה כי בזולת זה יכשר ההבלע ׳
וכתב כי גם כן יתכן שתי אותיות שהן ממוצא אחד
אף על פי שאינן דומות אחר שהן קרובות במוצא
בראשית כג יתכן ההבלע ביניהן כמו ויתן לי את מערת המכפלה
יתכן להבליע נון ויתן בלמד לי אם ירצה ׳ וכן
משלי ו בראשית יט לך אל נמלה ׳ אל נא ׳ ויתכן להבליע הלמד בנון
איוב מ תהלים לב אם ירצה ׳ וכן יחפץ זנבו ׳ מארץ זכרם ׳ יתכן
תהלים קה להבליע הצדי בזין ׳ וכן בכסף וזהב והדומים להם ׳
יחזקאל כט הנ נבתוך יותיבה כמו והמעטתים לבלתי רדות
דברים טו שמואל יד בגוים ׳ והעבטת גוים רבים ׳ ושחטתם בזה ׳ והנראה
בעיני בכל זה כי הבאור הוא הטוב וההבלע לא יכשר
׳ ומה שהביא רבי יונה ראיה מדברי רבותינו ז״ל
מהזהרתם על קרית שמע איננה ראיה שמותר ההבלע
בזולתו ׳ אבל הזהירם בכל עת שיקרא אדם בתורה
והנביאים והכתובים ׳ אבל הזהירו בקרית שמע והוא
הדין לכל קריאה כי הקריאה בתורה ובנביאים
ובכתובים היא חובה עלינו ואחר שהיא חובה ומצוה
עלינו יש לדקדק באותיות ולבאר קריאתם ׳ ומה
שהזהירו בקרית שמע הוא לשתי עלות האחת מפני
שיש בתוכן הפרשיות יחוד השם וקבלת עול מצות ׳
והאחרת שכל ישראל קוראים אותם פעמים ביום
חכמים ועמי הארץ לפיכך היו צריכין להזהיר עליהם
מפני עמי הארץ שאינם רגילים בקריאה ׳ והנה עוד
הזהירו בבאור האותיות שלא תדמה אחת לאחרת
כמו שאמרו צריך להתיז זין של תזכרו שלא תדמה
סמך ׳ והאומר האומר כי הזהירו לקרוא בתורה

בקריאה אחרת זולתי קרית שמע ש׳ קרא אדם תסברו
חשוות התיבה ועניינת הלילה׳ ועוד כי גם כן הזהירו
בזולתי קרית שמע כשיקרא אדם שאמרו צריך
תלים קי להתיז סמך כי לעולם חסדו שלא תדמה זין׳ וכן
דברים י״א הזהירו בקרית שמע שצריך לבאר עין אשר נשבע יי
לאבותיכם שלא ידמה אשר נשבה׳ האומר האומר
שהזהירו בזולת קרית שמע שלא לבאר חלילה׳
ועוד הלא ראינו כמה תיבות נשתנו מהבנתן לתיקון
הקריאה כמו שכתבנו׳ אבל הנראה בעיני בקריאה
שצריך אדם להזהר על כל פנים בעוד שיקרא
בתורה ובנביאים ובכתובים לבאר התיבות והאותיות
ולהפריש בין הדומות אף על פי שיהיו הדבוקות
בתיבה אחת והנועה קטנה לפניהם כמו שהקדמנו׳
או שיהיו שתי תיבות עם מקף אף על פי שנקראות
בהוספה צריך לבאר כדי שידמה ששתי אותיות קרא
אף על פי שנקראות כאחת׳ כי גם רבותינו ז״ל
כשאמרו צריך ליתן ריוח בין הדבקים כגון על
לבבך בכל לבבכם לא אמרו להפסיק שלא לתת
מקף בין שני הלמדין כאשר הוא אלא אף על פי
שיקראם במקף יתן ריוח והבדל ביניהם בלשון
דברים י״א שידמה כי שני למדין קרא׳ וכי הנה בכל לבבכם
בכל הוא נקוד בקמץ מפני המקף ואם יקרא אותו
בלא מקף יהיה נקוד בחולם׳ וזה לא אמרו
רבותינו ז״ל להחליף התנועות אשר נתנו למשה
דברים י״א מסיני׳ וכן עשב בשדך׳
במדבר ט״ו הכנף פתיל אף על פי
שהאות רפה והשנית
דגושה צריך להראות
הבדל ביניהם בלשון
שאם לא יעשה כן ידמה
שלא קרא אלא אחת כי
הרפה נבלעת בדגושה׳

כי לפי זה הטלמד נכלה
לתפך חדא שסגב למעלה
מסין נקבל מסשלמים
כאמרו ותתקני הניקוד וכל
בזמת שרכרין סותרים זה
לתוך עם׳

וכן צריך להזהר בכל קריאה שיקרא אדם פסוק בכל
עת שיקרא׳ אבל בדברים בקריאה בלשון קדש גם
באמצע פסוק על פה שלא בתפלה אפשר שיותר לו
זה להבליע אות באות מן הדומות ולדבר בהן כאשר
ירצה ואף על פי כן הביאור בכל יותר טוב ושירגיל
אדם על לשונו הביאור וכל שכן קריאת האותיות
שצריך להזהר בהן שלא תדמה הזין סמך והסמך זין
כמו שביארנו׳ ולא אלפין עיינין ולא עיינין אלפין׳
ולא ההין חתין ולא חתין ההין׳ כי אם לא יבאר ולא
ישריד בלשונו ביניהם פעמים יבא לידי חרוף וגדוף׳
כמו שאמר רבי חייא לרבי שמעון ברבי׳ שהיה עלג
ישעיה ח׳ בלשונו ואמר לו כשאתה מגיע אצל והכיתי לה׳ לא
נמצא מחרף ומגדף כמוך׳ שהיה עושה מן ההית
הא ואף על פי כן והעלג אף על פי שהוא אנוס צריך
להזהר בכל כחו׳ ושימעט כרבודן בדברים שהוא
עלג באותיותיהן׳ וכן צריך אדם להזהר ולהבדיל
בין וו ובית רפה׳ ובין סמך לצדי׳ ובין כף לקוף׳
ובין תיו דגושה לשית שקריאתם קרובה׳ והארכתי

כל זה בענין הזה לפי שראיתי רבים נכשלים בקריאה
ואינם קפדים בקריאתם על דמות האותיות זו לזו
ועל הבלעם הבליעם אותם במקום שאינו ראוי׳

ועתה אבאר לך חסרי הפא על הסדר כפי מחלקותם איש על דגלו באותות לבית אבותם

וזה לך האות בשרש נגש

העוברים נגש׳ נגשת׳ נגשתי׳ נגשו׳ נגשתם׳ נגשנו׳ נגשה׳ נגשת׳ נגשתן׳

הבינונים נוגש׳ נוגשים׳ נוגשה או נוגשת׳ נוגשות׳ ואין בו פעול כי הוא מהפעלים העומדים והפועל הוא הפעול׳ אבל בנוגש בשין יש בו פעול׳

המקור נגוש׳ ובהפקד פא הפעל ותוספת תיו באחרונה גשת׳ וכן יבא בחסרים הנחים בחסרון פא הפעל ותוספת תיו באחרונה׳ ועם אותיות בוכלם בגשת׳ כגשת הבית והכף בשוא וכן הוו׳ ויתכן הוו בקמץ אם תעמוד המלה כמו שכתבנו בשער אותיות השמוש בשער הראשון והלמד
בקמץ לגשת׳ ותבא הלמד בשוא כמסמך הענין
בראשית י״ט לשבת אברם׳ לשבת עיר׳ וכן יאמר לגשת׳
ואם למד הפעל גרונית יהיו פתוחין העין והלמד כמו
שמואל ב׳ י״ד לגעת בך׳ עת לטעת׳ וכתב רבי יונה כי מצא
בספר דמשקי מדוייק לטעת ברגש הטית׳ והמם
בחירק והגימל ברגש לחסרון נון מן כמו שכתבנו
בשמוש המם מגשת׳ ובכלם עין הפעל והלמד
דברים ט׳ הפעל בסגול׳ ובהפסק עין הפעל בקמץ לבוא
תהלים ס׳ לרשת׳ אשר לכת׳ שם תכ שבים ללכת׳
תהלים קי״ב תמנביהי לשבת׳ ונשארו עם הסגול היטב שמואל
יחזקאל א׳ ללכת׳ שמה הרוח ללכת׳ ואם ירא אתה לרדת׳
בראשית כ״ח ומלאו ימיה ללדת׳ ובא ותלך לקראת בפתח
באתנח׳ ועם הכנויים בגשתו׳ לגשתו׳ בגשתך׳
גשתם׳ מגשתו׳ אותיות השמוש בשוא זולתי
המם שהוא בחירק ועין הפעל בחירק׳ ונשאר
בראשית ל״ב בסגול ובלכתך בדרך׳ ובלכתם׳ ללכתך אחרי׳
הנגוש כשתחבר עם בוכלם בשוא כמו שכתבנו
תהלים ק״ט בשלמים׳ דחה ודחיתני לנפול׳ כנקור לכם
כל עין ימין׳ ועם הלמד מצאנו ר״ל שנשתמשו
בחסרון פא הפעל כאמרם לשול׳ לשול׳ לפול׳
הולתם׳

העתידים הצווי והאותיות התוספות שהם איתן
ותפקד פא הפעל מהם׳ ואמרו
שמואל ב׳ **הצווי** גש ועיבו בפתח והוא לגזרת פעל
יהושע ח׳ וכן של נעלך׳ או בצרי גש׳
בראשית י״ט ובמקף בסגול גש הלאה׳ והוא לגזרת פעל או
בראשית כ״ז הסגול במקום פתח׳ ובתוספת הא גשה נא ואשקך לי
גשו׳

גשו׳ גשי׳ גשנה׳ או בחולם גשי הלום׳ גשו הנה׳ וכן גשנה בחולם׳

איתן אגש׳ יגש׳ תגש׳ נגש׳ יגשו׳ תגשו׳ תגשי׳ תגשנה׳

והנפעל ואיננו ממנו אבל הוא כמהו כמו הלך והלך׳ כאשר הודעתיך בביאור סבת השרש השני׳

העוברים נגשו נגשת׳ נגשתי נגשו׳ נגשתם׳ נגשנו׳ נגשה׳ נגשת׳ נגשתן׳

הבינונים נגש׳ נגשים׳ נגשה או נגשת׳ הנה אני והנתי נתכת׳ ואם לפני ירמיה ו
הפעל גרונית בפתח ואת הנדחת לא השבתם׳ יחזקאל לד
משובה נצחת פתח באתנח׳ נגשות׳ ירמיה ח

המקור הנגש׳ ובתשלום נון הבנין והסרון
בא הפעל בחולם נגוש כמו נגף שופטים ב
נגוף ונגף׳

העתידים הצווי הנגש׳ הנגשו׳ הנגשי׳ הנגשנה׳

איתן אנגש׳ ינגש׳ תנגש׳ ננגש׳ ינגשו׳ תנגשו׳ תנגש׳ תנגשי׳
תנגשנה׳ ובא בית הבנין לגזרת פעול נמולו אתו׳ בראשית יז
כאשר הם נמולים׳ בראשית לד

הפעיל הגיש׳ הגשת׳ הגשתי׳ הגישו׳ הגשתם׳ הגשנו׳ הגישה׳ הגשת׳ הגשתן׳

הבינונים הפועל מגיש׳ מגישים׳ מגישה או מגשת׳ מגישות׳

הפעול מוגש׳ מוגשים׳ מוגשה או מוגשת׳ מוגשות׳

המקור הגיש׳
להפיל צריך להיות יוד כבדי תהלים קו
אותם במדבר׳ מהביט כמחה זולת כבלתו יכן בראשית ג
אל האלהים׳ ובא המקור כבדי ליחד׳
המקור שלם פא הפעל
וחסר הא הבנין תלכיל יבך׳ במאמר עם הוא במדבר א
ולהנפיל׳ ובצרי הנש תגיש׳ ומן הצווי ותגש יחזקאל כא
אל הדרום׳

העתידים הצווי הגש׳ הגישו׳ הגישי׳ הגשנה׳

איתן אגיש׳ יגיש׳ תגיש׳ נגיש׳ יגישו׳ תגישו׳ תגיש׳ תגישי׳
תגשנה׳ או בצרי הגש׳ אגש׳ יגש וכולי׳ ובא
בפתח בסוף פסוק ויגש אליו אל תהרים האלהים שמות כ
הגש׳ ואם לפני הפעל גרונית אביע יביע יום תהלים יט
ליום יביע אמר׳ או בפתח אבע יבע וכולי׳
יבע נהרים׳ תבע משה׳ והמקורות לעולם תהלים עח משלי יח
בפתח כמו שהוא בדלת אות גרונית כבצרי לעולם׳
ומפני האות הגרונית יהיה פתח מקום הצרי כמו
תבענה שפתי תהלה׳ ובא גם כן באתנח בפתח תהלים קיט
מקומך אל תנח׳ קהלת י

הפעל הגש׳ הגשת׳ הגשתי׳ הגשו׳

הגשתם׳ הגשנו׳ הגשה׳ הגשת׳ הגשתן׳

הבינוני הגש׳
מלא כמהו כמשר בבנין הגשים׳
הפעל׳ הגשה או הגשת׳
הגשות׳

המקור הגש׳ בצרי כמו הגר הגר לי׳ רות ב

העתידים אגש׳ יגש׳ תגש׳ נגש׳ יגשו׳ תגשו׳ תגשי׳ תגשנה׳
ונער וכרים יתץ ותתש בחמה׳ וכן תתכו בתוכה יחזקאל יחזקאל כב
בשוא ובני חסרי הפא ילכו אחרי השלמים כי אשר
הם לגזרת יפעול בחולם יהיו כהתחברם עם הכנוים
העין בשוא כמו שיהיה השלם יאמר מן אקוב במדבר כג
יקבהו אוררי יום׳ ומן יצר ובמקבות יצרהו׳ וכן איוב ג ישעיה מד
יאמר הצווי קבהו׳ קבוהו׳ צרהו׳ צרוהו וכן
כלם׳ וכן והלכו עתידי נתן שהם בצרי על דרך
יפעל בחולם׳ ואמרו מן תן ותנהו לרחמים׳ מלכים א
ומן יתן לא יתנני השב רוחי׳ ואמר הם לגזרת איוב ט
יפעל בפתח שאמר גם בן הצווי והאיתן כמו שיהיה
שלם׳ יאמר מן קח אקח יקח׳ קחנו ובאה׳ שמואל א כ
ויקחהו וישליכו אתו׳ ומן נשא שא׳ שאהו בחיקך׳ בראשית לז במדבר יא
שאוני והטלני אל הים וכן כלם על דרך זה׳ ומן ידע איוב ב
דע׳ בכל דרכיך דעהו׳ משלי ג

ועתה אזכיר לך שאר הפעלים שפאיהם נון
הבאים בחסרון והשלמים אין צריכין
להזכיר׳ נאם׳ נאף׳ נאץ׳ נאק׳ נאר׳ שלמים
הם אותם׳ והנפעל נאר
או לפי שפא הפעל גרונית בחסרון מן נאר נארת
ולא תקבל הדגש׳ נארתי׳ במארה אתם מלאכי ג
נארים׳ הצרי תמורת
הדגש כמו נגש נגשת נגשים׳

נבח העתידים אנבח ינבח׳ או בחסרון אבח
יבח תבח נבח׳

הצווי אחר שלא מצאנוהו הוא חסרי הנון לא
בא הצווי שום בחסרון ׳אין הדבר
ברור אם נאמר אותו בחסרון׳ ואפשר שנאמר
אותו בחסרון בח בחו׳ כי הנה שמש בעל הצווי
ממנו לא מצאנוהו במקרא חסרי׳ וה״ל נשתמשו
בו בחסרון באומרם פול תחתי לאוצר׳ וכן
במסכת עדיות אמרו דוד לי בחוץ ראשך׳ וכן יתכן
לכל הדומים אחר שמצאנו שאר העתידים בחסרון
נאמר גם הצווי בחסרון׳ אבל המקור בחסרון
בנון ותוספת תיו לא נאמר אם לא מצאנוהו׳ לא
נאמר מן נפל פלת ומן נדר דרת וכן השאר שאינם
נמצאים׳ והמקור מזה נבוח׳ נבאות השמש
לא יוכלו לנבוח׳

נבט אין בו בנין קל׳ והפעיל ממנו הביט ישעיה נא
כמו הגיש׳

נבל כמו נגש׳ והנפעל ממנו מצאנו
מלה קשה מעט והוא תבל כעלה
בלתו׳ ונפלה ממנו בנין השרש ומשפט ונבבל ישעיה כד

ובהעדרה חולם תמעתה על נון תוספת במשפט
ויש אומרים כי הוא מבנין הפעיל ומשפטו הבל
בדגש ובא הנה תמורתו כמו ויזד יעקב נזיד — בראשית כה

נבע מנה נגה כמו נגש והמקור נבוע
נגוה נגוח

נגע כמו נגש והמקור נגוע ונגע בקצהו — שמות יט
או נגעת לגעת בך — שמואל ב יד

נגף כמו נגש והמקור נגוף ורפוא — ישעיה יט

נגר אין בו בניקוקל והפעל והנכבד בו כמו
נגש

נגש כבר ביארנוהו וכן נגש במוהו ובא
באיתן במנו שלם וכל עצביכם תנגשו — ישעיה נח

נדד נדב נדח נדר כמו נגש והמקור נדוד
נדוב נדוח נדור וכי תחדל לנדור — דברים כג
לנדוח עליהם — משלי כ

נדן כמו נגש והמקור נדון ומלת לא — בראשית ו
ידון רוחי הנה תמורת הדגש ויש
אומרים שהוא בנחי העין

נדף כמו נגש והמקור נדוף ובא ממנו
איתן שלם ושם הפעל מן הנכבד כהנדף — תהלים סח
עשן תנדף

נזד אין בנין הקל ממנו והפעיל ממנו בא
ויזד יעקב נזיד הנה תמורת הדגש — בראשית כה

נזל נזר כמו
נגש והמקור כי שית כלאי להיות סוזר
נזול נזור פתוחה והזין ינועם ויזר

נחם והפעל נחם על הקל ונחם
נחמתי

נחת והמקור נחות העתידים אחת יחת וכו
ומי יחת עלינו והאפשר שיהיה וכרע — ירמיה כא איוב כא
שאול יחתו שהדגש חסר מפני ההפסק ובא ממנו
איתן שלם ותנחת עלי ידך והפעל נחת כי תחניה — תהלים לח תהלים לח
נחתו בי

נטל כמו נגש והמקור נטול

נטע כמו נגש והמקור נטוע לנטוע שמים — ישעיה נא
או נטעת עת לטעת — קהלת ג

נטף כמו נגש והמקור נטוף

נטר נטש כמו נגש והמקור נטור נטוש ובא
איתן שלם מן נוטר הנוטר ולעולם — ירמיה ג

נכל כמו נגש והמקור נכול והאיתן אנכול
יכול או בחסרון אכול יכול

נכר והפעל נכר כמו נגש

נכת אפשר שיהיה מעקר זה האכות אתו שרוף — דברים ט
הן יכות תכות וכולי והמקור נכות

נמל כמו נגש והמקור נמול העתידים
אמול ימול כחולם אשר לא ימול את — בראשית יז
בשר ערלתו או בפתח ומפעל ימל קצירו והפעל — איוב יח
כדלגזרת פעול נמלו אתו כאשר הם נמולים — בראשית יז בראשית לד

נמג כמו נגש והמקור נמוג

נסח כמו נגש והמקור נסוח והפעל נסח

כמו נגש

נסך כמו נגש והמקור נסוך ולנסוך מסכה — ישעיה ל
ולא רוחי

נסע כמו נגש והמקור נסוע הלוך ונסוע — בראשית יב
הנגבה והעתידים בפתח מפני העין יסע
ממנו וכולי אסע יסע וכולי

נסק כמו נגש והמקור נסוק

נפח כמו נגש והמקור נפוח או נפח
לפחת עליו — יחזקאל כב

נפל כמו נגש והמקור נפול לנפול בחרב — במדבר יד

נפץ כמו נגש והמקור ונפוץ הכדים — שופטים ז

נפש והפעל ממנו נפש נפשת וכולי שבת — שמות לא
וינפש

נצב והפעל ממנו נצב נצבת ואינמו הכרע

נצג והפעיל ממנו
כי לאמר מארמ יצג הציגני בלי — ירמיה נא
התפעל יצג יצג בנג רק אציגה נא עמך — בראשית לג
לאמר מארמ יצג בנת ויצג את המקלות — בראשית ל

נצל והפעל ממנו
להנצל נצל נצלתי
וכולי

נצר כמו נגש והמקור נצור ובא איתן
ממנו שלם ונצרתה נצרו בראש הנוצרים — דברים לג תהלים קיט
תנצרני תבונה תנצרכה ונכתב בו הנה אשר אחד — משלי ב
כף הכנוי כמו ולא יעצרכה הגשם הדומים להם — מלכים א יח

נצת הקל ממנו ונתצת בסככי היער כאש — ישעיה ט ישעיה לג
יצתו ודגש התיו מפני ההפסק והנפעל
ונצתה חמתי והנכבד למה הציתו — מלכים ב כב שמואל ב יד

נקב נקם נקף נקר נקש כלם כמו נגש
והמקור בחם
שלם לגזרת פעול

נשב כמו נגש והמקור נשוב

נשג והפעיל ממנו השיג כמו הגיש

נשך נשל נשף נשק כמו נגש והמקור בהם
שלם לגזרת פעול

נשק והפעל ממנו נשק כמו נגש

נשר ונשר כמגרה בא הנה תמורת הדגש כמו — תרי עשר א ב
שבא גם כן ויזד יעקב נזיד לפי שעיקר — בראשית כה
המלה מחסרי הנון מענין נסרים כמו שאנו עתידים
לבאר בחלק השרשים במקומו בעזרת האל

נתך כמו נגש והמקור נתוך ובבנין הפעיל
ממנו בא מקור שלם לפחת עליו אש — יחזקאל כב
להנתיך והתם כהתוך כסף — שם כב

נתם נתץ נתק נתר נתש כמו נגש והמקור
בהם לגזרת פעול

חסרי הפא ונחי הלמד נכתבם על עיקרם בשער נחי הלמד בעה

חסרי הקנצות נתן נתת נתתי נתנו
נתתם נתתנו או בחסרון
מנרים

איכה א מצרים נתנו יד / נתנה / נתתי / נתתן / ובא בחסרון
שמואל ב כב הקצוות ואויבי תתה לי עורף /

הבינונים הפועל נותן / נותנים / נותנה או נותנת / נותנות /

הפעול נתון / נתונים / נתונה / נתונות /

המקור נתון או תת בחסרון הקצוות והוא בצרי / ואם במקף וסמוך למלה
שופטים ג / בראשית טו זעירא או למלה מלעיל בסגול לתת לה / לתת
תהלים כו לך / לתת לנו / ומצאנוהו בתוספת כן בסוף
מלכים א ו לתתן שם את ארון ברית יי / ובהתחבר לאותיות
תהלים ב / בראשית כט הקבץ למען תתו סוכך / טוב תתי אותה לך /
תתך / תתם / תתכם /
תתנו / תתה / תתך סוף מטעות המחוקקים
תתן / תתכן / תתנו הכן לכנוסה לתכרות

העתידים הצווי תן / הכן הסרסית / בצרי /
בראשית יד ובמקף בסגול תן לי הנפש / אבל אם אינו סמוך
למלה זעירא ומלה שהיא מלעיל הוא בצרי כמו
הושע ט תן להם יי מה תתן תן להם רחם משכיל וגומר /
תהלים כח אבל נמצא אחר בסגול תן להם כפעלם / והמסורת
במדבר יא עליו לית בהדה סגול / וחד ותן עליה אשה
בראשית ל ובתוספת הא תנה אותו על ידי / תנו / תני /
ובהפסק אומר לצפון תני / תננה או תנה בתגש /
איתן אתן / יתן / תתן / תן בצרי / ואם
במקף וסמוך למלה זעירא או למלה מלעיל בסגול
מלכים / תהלים סג ותתן לנו / תתן לו / ומצאנו בפתח לעורת
שמואל פעל / ואנחנו נתן לך /
יתנו / תתנו / תתן / מן הנפעל ... כפתח
תתני / תתננה או ... סה אנשי הגש ...
תתנה ...

נפעל נתן / נתת / נתתי / נתנו /
נתתם / נתננו או נתנו / נתנה /
נתת / נתתן /

הבינונים נתן / נתנים / נתנה או נתנת /
נתנות /

המקור ירמיה לב / יחזקאל לב הנתן או הנתון בחולם / הנתן
תנתן העיר הזאת / כי הנתון ...
... מלך בבל /

העתידים הצווי הנתן / הנתנו / הנתני /
הנתנה או הנתנה / אנתן אנתנו /
יתנו / תנתן / ינתן / ינתנו / תנתנו / תנתן /
... תנתנה או תנתנה /

ואשר פאו למד מחסרי הפא

לקח יחזקאל יז או בחסרון ... כמו קח
של מים רבים והוא קבוץ כמו
שמות ... ערוה שם / ובא כן להפריד בינו ובין הפתח
שמואל א כא ובא בצרי קמוץ במקף אם אותה תקח לך קח /
ותכן לומר כם כן נעשה בכל החסרים וכן בשם

הפייטים / ואמר בעל השירים בקרובה גש והפגע
באבן השתיה את כל התפלה והתחנה הזאת /
לקחת / לקחתי / לקחו / לקחתם /
לקחתן וכולי /

הבינונים לוקח וכולי / הפעול לקוח וכולי
דברים לא כשלמים / המקור לקח את ספר
ירמיה יז התורה הזה / או קחת ולבלתי קחת מוסר /
מלכים ב יב ובא לבלתי קחת כסף בשוא הקוף והרחק המלה על
בראשית ל כסף שהוא מלעיל / ולקחת גם את דודאי בני
מלאכי ב הלמד לשמוש / וכן ולקחת רצון מידכם / ורבי
יונה כתב כי שניהם מקור שלם והלמד פאו הפעל
והנכון מה שכתבנו כי הלמד בשניהם לשמוש כי לא
מצאנו מקור שלם בתוספת הא או תיו אלא אם כן
הפא בקמץ חטף או בשוא או בחירק או בפתח אם
יהיה מלנו גרונית כמו שכתבנו / אבל בקמץ
בראשית כח רחב לא מצאנו / ובהתחברו עם הכנויים כקחתו
בראשית ל את רבקה / המעט קחתך את אישי וכן כלם
הושע יא או קח / וכן קחם על זרועותיו מקור כי בתשלום
לקחם / ובהעדר הלמד הושל הקמץ על הקוף ושב
לקמץ רחב / והשלם עם למד השמוש ללקחם
יחזקאל יז בפלס לקחם / או הוא פעל עבר מן קח על מים רבים
והוא הנכון /

העתידים במדבר כט הצווי לקח פר אחד בן בקר / לקחו
לקחי / לקחנה / או בחסרון קח /
בראשית מג קחו / ובהפסק ואת אחיכם קחו / קחי / קחנה /
איתן אקח / יקח / תקח / נקח / יקחו /
תקחו / תקח / תקחי / תקחנה /
ורוב השתמשם בזה השרש הפילו הדגש ברוב
בעתידים רבים שנקראים בשוא / ויפילו הדגש
שמות כה / שמות כז להקל כמו ויקחו לי תרומה / ויקחו אליך /
צפניה ג תקחי מוסר והולכתם / וכן בעתידי היחיד הפילו
בראשית יח / ישעיה נו הדגש כמו ואקחה פת לחם / אתיו אקחה יין /
וכן בשרש נסע / ויסעו / מסעו / במסעיהם הפילו
הדגש להקל /

והנפעל נלקח / נלקחת / נלקחתי וכולי /
יחזקאל לג ובשלמים הוא בעונו נלקח / והוא
שמואל א ד קמץ בזקף / וארון האלהים נלקחה /

לתע הנפעל נתע / נתעתי / נתעו וכולי /
איוב ד כי מסמנו ושני כפירים נתעו /
תהלים נח שהוא מן מלתעות כפירים וכן כתבו רבי יונה
והמדקדקים / ויש אומרים שהוא מן נתעה והוא
בראשית ח משפטו נתעו בשקל נראו ראשי ההרים / והוא
בקמץ התיו מפני ההפסק והדגש לתפארת / ויש
אומרים שהוא מורכב מן עבר ועתיד / ורבי אחי רבי
משה כתב כי הוא מורכב מן נפעל והתפעל כמו
תהלים כח ונכפר להם הדם / ונשפטו נתתעו /

ואשר פאיהם יוד מחסרי הפא

יצב אין בנפעל ובהפעיל משמו הכרע אם הם
חסרי היוד או הנון /

יצג אפשר שיהיה הציגני כלי ריק · ויצג את המקלות שרשם יצג · וכבר כתבנו כי יכשר שרשם נצג · כי חסרי הנון הרבים ·

יצק יצקת · יצקתי וכולי · והמקור יצוק או צקת ·

העתידים הצווי יצוק בחולם וגם יצוק בו מים · או יצק בפתח · ובחסרון צק לעם · צקו · צקי · צקנה · איתן אצק · יצק · תצק · נצק · וכולי בדגש · כי אצק מים · אצוק רוחי · וברוב נפל הדגש להקל · לא יצוק עליו שמן · תצק עליה שמן · ותצק לפניו ·

יצר העתידים יצור והחסרים כמו אצרך · יצר · תצר · נצר בדגש כי מצאנו ובמקבות יצרהו · בטרם אצרך בבטן · וכן יצת המקור יצות ובבו כלם כיצות · חצות · כיצות וכולי ·

העתידים הצווי בחסרון צת · צתו וכולי ·

איתן אצת · יצת · תצת · נצת בדגש · ותצת בסבכי היער ·

הנפעל נצת · נצתה · נצתי · נצתו · נצתם · נצתנו · נצתה נצת · נצתן · ונצתה המתי ·

הפעיל הצית · הצתי · הציתו · הצתם · הצתנו · הציתה · הצת · רצתן · למה הציתו עבדיך · וכבר כתבנו בכל אלה ששרשם נצת · אבל רבי יונה הכתיר בכל אלה שיהיה שרשם יצת בעבור שמצאנו אציתנה יחד והוא הפוך מן יצת כמו שתמצא ברבים מנחי הפא ונחי העין וענינם אחד ·

יצה גם כן מחסרי הפא לא הציתה לאיש לששכם · הצת מכסה · והציתם שם · ועוד כתבנו בנחי הפא · הכי החסרים · ועתה נחל בנחים ומהם נחי הפא ונחי העין והלמד · ואלה הם נחי הפא ונקריב שער אחד לאוי כי ממנו תוצאותם ·

שער אותיות אוי

דע ישכילך האלהים · כי אותיות אוי הם אמות לכל האותיות · וכן קראם בעל ספר יצירה ואמר שלש אמות אוי · ומה שאמר שלש אמות אמש הם אמות בעולם אבל אמות המפור הם אוי ונקראו אמות בעבור כי לא תוכל להוציא לא תיבה ולא מלה בעולם מבלתי אחת מהן והן אותיות הנשימה כי הם פעמים בלא הרגשת אמת המבטאות · ותולך הנעת התנועות חמשת המלכים · כי הם כלל כל התנועות שיוכל אדם להגיע ולהוציא · אא הנה אלף נחה אלף העגה · אי היוד נחה וגם כן אי · או הנחות נחה וגם כן או · ואלה הנחים פעמים בכתב ופעמים בלא כתב רק בנשימה לבד · בכתב כמו שנכתבה אלף צואר · דעת צאת המלכים · זו גבור · ויחד שריד · זו ענב · יחד עולם · ויחד ויאמרו אלינו זקנינו והוד אשר בין הקוף והנון · וגם נתחברו ב׳ נחים בכתב כאחרית המלה והאחד לצורך והאחד שלא לצורך כמו אלה שכתבו שאינם אלא למשך הנה החלכוא אתו · ולא אבוא שמוע · בשוא לשוא עריך · נשוא ונשוא כי לא יצעדו · והוין סימן הרבים · והאלפין נוספות וכן הוא הויא · וכן אף כי לוא אכל אכל היום העם · לוא המשכת למצותי · לוא כרעת שמים · וכן כל לוא הלוא המלאים · והוב המקומות יוציאם אדם בנשימה שאינם נכתבות ואין צריכין להכיר כי הם בכל תיבה שיוציא אדם בלשונו והנה עמהם בזה הדרך כי היא בתנועת האלף ולא כלהרת עם אוי לפעמים שנזכיר עוד · ופעמים נכתבות האוי בנשימה לא נרצאם והיא מלה זעירא בהסכמה אל אשר אחריה כי יבא אחריו כן רגש חזק ולא יבא זה הדגש אלא אם תקרבנו תנועה קטנה כאמצע המלה ובסוף המלה נח נסתר כי אחר נח נראה לא יוכל להוציא הדגש חזק לפיכך לכדי אל משה לאמר · דגושה · הלכד אל משה ואל אהרן לאמר · אינה דגושה · ופעמים נוסף אותה ולא נחוש על הנח כמו מה זה מהרת למצוא בני · מה דברי · מה בצע · מה הארד · מה תאמר נפשך · מה פרצת · וכאות הוא הזאת הסרה מהסכתב בכלת מלכם תרכאו עמי וכן בנחה בידך · הרואה אתה מהם עשים · וכן בהיות מלה זעירא אחריה כמו נכה בו והלתו · וכן בכלה אחת פעמים נכתבות ונבלעות שלא נרציאם בנשימה כמו בנות מלכים ביקרותיך שנכתב ביוד והבית בחירק לקריאת בן נפתלי · וכן ליקחת אם · וכן והביתיו דרמיתיו שנכתב ביוד האחרים ולהם שנכתבו ביוד · אשר יולד לישראל · אדם לעמל יולד · לנער הנולד · ובתולתיו לא הוללו · על כמה פכודה · כל כבודה בת מלך · ואת הכבודה לפניהם · שמעתי את תלונות בני ישראל · והיו שניהם ערוכים · ובגדי ערוכים תפשיטו · אל נולדו להרפא · ואלה נולדו לו בירושלם · כי כולם ידעו אותי · והנה כעשב ואחרים והלהם שנכתבו כמו · וכן נבוכד נאצר · נבוכד ראצר שנכתב באלף · וכן תאדיד כאביר · וכן כסאסאה כי הסמך השניה דגושה · וכן צואריכם · צואריכם שנכתב באלף ואבד הנה אף בהגשיכה כי הוו כשוא · ופעמים לא נוסף אותה והיה הנח קים תם תאות אשר אחריה רפה כמו מי כמכה באלים · וכן ויאמר יהודה לחמר קלהו לפי שמתגלגל שעליו · וכן באמרו תחכלה · וכן אף על פי שאין המלה זעירא יאבד הנח כשיהיה הטעם באמצע המלה אשר אחריו כמו מלה זעירא ·

כמו ומשנה כסף · קומו צאו · ועשית קערותיו · ועשית סירותיו · אל כי דכית ככה · ועשית ציץ · ועשית פסח · עני תראנה בה · אעיתנה יחד · תקחנה לך · יחזקאל ה תנחה לי · ושקה לי · או מי נטה עליה קו · והוא כשתהיה המלה הסמוכה מלעיל או מלה זעירא כי קומו צאו הוא כמו מלת זעירא כי השוא אינו נחשב · וכן קערותיו כי השוא איננו נחשב והנה היא כמו מלעיל והנה העין קריאתה מלעיל כמו סמך סירותיו · אבל ועשית כרובים הוא רפה לפי שהטעם רחוק בתוך · אך אם הנה שאחר הקמץ הגדול או הקטן נכתב לא תדגש המלה אשר אחריה ברוב כמו וילדה לו · מצאה בית · מלאה בית · יחזקאל ג נוספה בו · משלה לו · עשה לי · חרה לך · בורא בא · וכקמץ קטן כמו ועשה שם · ועשה לי · תעשה כן · קנה לי רפה הולמי · ומעטים נמצאו בדגש בקמץ גדול כמו שעשרה לו אמו · והיתה זאת לכם · ושנתי ערבה לי · שלחה לו · נשבה בו · והחזקה בו · ותשקה לו · למה באתי · וכן נמצא בספרים מדויקים כי מלאה גת בדגש · אבל בן נפתלי כתב כי היא רפה אבל אחר הצרי לא נמצא אחד דגוש כי אחר הצרי לעולם הנה נכתב בסוף המלה · אך כאשר המלה נקודה בפתח גדול או קטן ויהיה הגדול באמצע המלה והקטן אף בסוף המלה ידגש המלה אשר אחריה כמו יצוה לך · ואעשה כן · ואעשה שם מזבח · אבנה לי בית מדות · ואם הוא איננה שרשית אלא שהיא נוספת בסוף המלה אף על פי שהיא נקודה בקמץ האות אשר אחריה תדגש כמו מדינתה שם · קברה לי · חפירה לי · השבעה לי · זבחה לי · אך כאשר תהיה מלה שיש בה אחת מאותיות אהוי נכתבת או איננה נכתבת באמצעיתה או בסופה ונסמך לה אחת מאותיות בגד כפת הרפה רהגיע הנה מאותיות אהוי ולהוציאו בנשימה באמצע התיבה שלא נכתב כמו דגים שבים · וכן כל הדומה להם זולתי מלת בתים שידגש המשקל מעט ואף על פי כן הנה קים הלא אבד מנשימה כמו · ובסוף התיבה כשנכתב כמו אתא בקר וגם לילה · וכאשר לא נכתב כמו חכית בצור זולתו · והיה זה הדגש במלת בתים להפריד בינו ובין משיחת בתה שהוא ענין שמבת לפיכך לא אמרו בתים בהי רפה ·

והכלל של בגד כפת הסמוך לאהוי רפה בר מפסיק · ובמפסיק נדחק ואחר מרחיק · לפסיק כמו אליו פי קראתי · אדני שפתי תפתח · נראתה אלי כלה · בעדת תשים · ותתרה בשדה לך · ונמצאו מהם שלשה רפים ונמה עליה קרחתו · וקול דמון שלו בה · אדני בם סיני בקדש · במפסיק עשו כלה · משרף אחת בגלה · וכן בשהוא מפסיק כאשר כתבנו מהמשפטים המפסיק והם הטעמים שיש להם נגינה או הנגינה · והמשרתים

הם · והזתיב מפסיק כי יש לו העמדה כמו הנשם והתלשא כמו במיו עלה פרעה נכה · והוא שבסוף התיבה איננו מפסיק אף על פי שיש לו נעימה לפי שנקשר ומתגלגל הוא בנעימהן עם התיבה אשר אחריו · ובמסורת כל כהו צאם כשומעם חדוכיהם סמוך לתלשא לבן אשר רפה ודגש לבן נפתלי · והרין חוטרין איננו מפסיק אף על פי שיש לו נעימה כמו התביר שלא שוה כתגלגל עם התיבה אשר אחריו כמו למה תעשה כה לעבדיך · נעניתי לו כה · וכשלשת הספרים המרחא

מרחא אינה מלי תהלים שהוא בראש התיבה מפסיק כמו ואני ברוב חסדך והאחר אינו · ם

מפסיק · רחוק כמו מה פרצת · מה תארו · מה בצע · מה ברי · אתי מרחיק כמו אל מי דמית ככה · זבחת פסח · עליך פרץ · תעבדיך באו · ארצה כנען · אבכיה עשה בלי אנפת בי · ומשנה כסף · עשה פרי · תעשה פלא · אשר יבנה בית · חקרנוה כן היא · גאלת בזרוע עמך · ואם נקוד צרי והוא רפה אף על פי שהמלה מלעיל כמו עשה פלא והדומים לו · והטעם לפי שנקוד צרי והנה כתוב · אבל אשר הם קמצים שיבוא אחריהם דגש אין הנה כתוב ואף על פי שיש מעטים עם הנה כתוב אבל עם הצרי אין אחד דגוש כמו שכתבנו למעלה · וכן אחר הקמץ דגש אף על פי שהוא אתי מרחיק · אם אין הטעם כאות הראשונה מן התיבה אשר אחריה כמו ועשית פרכת · ביתה פרעה · מברכיך ברוך וזולתם · אבל גאלת בזרוע עמך אינו על המנהג כי אין הטעם באות הראשונה במלת בזרוע · וכן חקרנוה כן היא אף על פי שמלת כן היא מלה זעירא אחר שהיא סמוכה למלת היא לא היה לה להיות משפטה כמשפט מלה זעירא אלא שכן מצאנו אותם · ואם בית בזרוע מסוכה בגעיא הוא יפה · וכן עבית כשית אינו על המנהג כי נגרשה הכף ואין הטעם בה ·

ועוד כלל אחר כשיהיו שתי אותיות מבגד כפת בתחלת התיבה משנית רפה הדגש הראשונה אף על פי שסמוכה לאהוי והוא שתהיה האות הראשונה בשוא והיו שתי אותיות בית ובית או כף וכף או בית ופא או פא ובית או כף ופא כמו נשכבה בבשתנו · בהכבדי בפרעה · לא ירדנו בפרך · קטנה ככף איש · הלא ככרכמיש כלנו · ובאו שלשה מהם רפים וקו כבוצר שם העיר · משליך קרחו כפתים · מן אני כפיך לאל · ועוד אחר אבל לא הבינו אותו בעל המסורת והוא כפרחת וכף תנשל סריגן עליה כמו הלא כגעת בה · אמר נא כגבר חלציך יש שקוראין רפה והוא קריאת בן אשר · ויש

שקוראין דגש והיא קריאת בן נפתלי · אבל בית
ודלת או כף ודלית או בית וכף רפה כמו או בדלי
און · גם עתה כדבריכם · כסכה בכרם · וטפו
בכתף פלשתים · שכבו במבוא · וכן אם ואלו
התיבה רפה אף על פי שהאות הראשונה שורש
במלה הוא דגוש כמו ושמתי פרכל · נלאיתי כלכל ·
ובאו ברפה בשרשי
אותיות דומות או אינם | וכמלי שהקורות קנו אות
דומות והם שהאות | בכלל הראשים
הראשונה תשמש במלך
כמו והוא אשה בבתוליה | פירוש לפסוקי שנסלוכי כל
יקח · והיתה בבל · | סלו שהקורות מקראים
אהלו בבהילו · | קלכים ·
כבזיב · רפה בדבריו
מאסו · אם לא כדמך · כי כנפלה שמים פריצק
עליה · ומעטים נמצאו בדגש זולתי הכלל שכתבנו
אשירה ליי כי גאה גאה · מי כמכה נאדר בקדש ·
עם זו גאלת · ידמו כאבן · שירו ליי כי גאה גאה ·
קתרוס סבכא פסנתרין · עבדנא דתתבנא ·
וחכמה כחכמת אלהין · והמקצת נמצאות בספרי
המסורת כתוב עמהם גאלת פורע עמי · אבל
דתתבריא אפשר שהוא מכלל שזכרנו שהם שתי
אותיות בגד כפת בתחלת התיבה · אבל לא
זכרנו אותו בתוך הכלל לפי שאין אות הראשונה
אות שמוש כמו אותם שזכרנו ועוד כי אינו בכל שתי
אותיות בגד כפת · כמו שכתבנו ואף על פי כן קשה
היא קריאת הדלת רפה סמוך לתיו רפה לפיכך
הדגישו הדלת וכן כחכמת אלהין והודגש מפני
כובד קריאת הכף רפה על החית · והנשארים הם
חמשה עד יבא ויורה צדק · ואם אותיות אהוי אינם
אחר תנועה אלא אחר שוא · כמו תהא שוא הרא
לא הרפה אות בגד כפת הבאה אחריה לפי שלא
תקרא האות נחה אלא אם כן היא אחר תנועה ·
אבל אם היא אחר שוא איננה נחה ואיננה נקראת
בסמיכה כלל אחרי היא כמו שאמרנו · ולכן הדגש
אות בגד כפת הבא אחריה כמו והיא גדל ·
וירא פרעה · וירא דוד ·

ומה שזכרנו אלה שש אותיות בגד כפת לפי
שהם דגושות ורפות מה שאין כן בשאר
האותיות · ובעל ספר יצירה כתב הריש עמהם שאמר
שבע כפולות בגד כפרת וקריאת הריש רפה
ודגושה לא שמענו · אבל מצאתי במחברת קרי בן
יקרה רבנו זה סימן ריש הדגוש והרך לבני מעזיה
היא טבריא בלבד כי הם בדברים וקוראים במקרא
ובדבריהם היא כפי המנהג ם חמשים ותסף לא יחד
ולא יתחלף קריאתן בין במקרא ומדברים בן בדבריהם
במקום דגש דגש ובמקום רפה רפה · והמנהג הריש
הרך שבמקרא אשר איננו דגש מצב הסמוך לשמנה
אותיות זדש סצת נל כמו מזרק · מזרקות
סרך · והדריכני · דרכים · מסרות · עשרתי ·

לשרוף · השריפה · ישראל · סרני פלשתים ·
מצרים · יצרו · יצרו · מצרף · ואצרף ·
יתרן · יתרו · המתרדן · גר · גרד ·
לררך · אלה שמנה אותיות כאשר תהיה אחת מהם
סמוכה לריש וקודמת לו כאשר פירשנו והיה ניקודה
בשוא תהיה קריאתו בלשון רך כמו מזרח · מזרק ·
ואם יהיה ריש הסמוך לשש אותיות ונקודה בשוא
יצא בלשון רך · ואם אין שוא תחת זשד סצת אז
תחת ריש דגש וכן שתי אותיות נל הסמוכות לריש
בלעניר כמו ערלי · קרנו · מר לי מר · ערלות ·
קרנות · גרנות · ברננה · על דרך זה
סצת יצאו השנים ושמושם בלא שוא · ושאר הריש
שבמקרא דגשי סמוכים לעד לעולם · וכן בשאר
האותיות שאינם בגד כפת נקראות חזקות וקלות
כשיבאו עליהם אותיות אהוי · כמו מפר מחשבות
אף על פי שהם איננה דגושה קריאתה חזקה ·
וכשיבא עליה אות אהוי קריאתה קלה כמו הנה
אנכי יוצא מעמך · וכן הנשוף למינה חזקה
הלמד · עשה לי רפה הלמד · וכן ויאמר יהודה
לתמר ולפי שהתגלגל עליו אינו מפסיקו · וכן
ויאמרו לו חכמיו וכן שלום שלום השין חזקה ·
דברי שלום רפה · וכן נירא בא גם קורא חזקה ותן
נא רפה · וכן גם עליו ירינו · תגלינו וכן דרך
שאר אותיות זולתי אוהו שהיא קלה לעולם זולתי
אם תדגש · והוא עם אותיות אהוי בזה הדרך כמו
שתראינך כי היא גם היא מתנחת ולא כלולה עם
אהוי כי היא כתנועת האלף ואחר שזכרו האלף הנה
זכרו אותה · ועוד כי אין נחה כמו האלף כי האלף
נחה כשהוא פא הפעל ברוב כמו שתראה בנח
האלף ולא כן היא · כי מן הלך ומן הרג אהלך
אהרג יהלך ולא תהיה נחה לעולם · וכן באמצע
התיבה לא תמצאנה נחה כמו האלף אבל נחה
בסוף התיבה · ופעמים תראה גם בסוף התיבה כמו
הא כנוי הנקבה המפיק · וכן בשרש תראה פעמים
כמה תמה צמה והאלף
גם לי האלף והתנועות · לא תראה לעולם בסוף
התיבה ולכן לא יקרא
אבות כי אם
הנכים דמות תבוא
והיא המורות האלף
כמו התיו לאכלה · כמו אתיו אקחה יין ·
והמהראל ארבע אמות · כמו והאריאל ·
היך יוכל כמו ואיך יוכל · תלתחיא ברבת בני עמון
שוא כמו באלף · בלהטיהם כמו בלאטיהם · כן
לאט את פניו ובמה שהלמד רפים כמו שאמרו עתידים
לבוא · והבא והא המורה דת אהלין כמו אמו אהלו
בו · ובן אשר סביבותיו עורת כמו כבו · פרעה
יכל תבונה · אריאשל התם ברעה ·
ותהורה ומשבר · כי פרעה אהרן · אסרי לגפן
עירה · הכרם עבקים פרוח · והרמים להם בתנתם
והוולשו ·

חולם ובתנועת השורק באין שפכה אשכי יקינו
לא שפכה לאמר
שממה ערים לא נושבה והתמורות מוסיף אות ונן
והדומים להם והאלף בא תחת הנון ודומה לזה
תבא תמורת זהא כמו יקרינן ית סנתן
ואת יתר האמון
אגאלתי אשתוללו אתחבר יהושפט
אשכים כמו שכתבנו וכן ושנא את בגדי כלאו
דמלכים על בגבהא קומתו בן יתן ליהודה
שנא על שארית הגוים ועל אדום כלא והיה
לכם לזרא ויצא בחמה גדולה והיתה אדמת
יהודה למצרים לחגא במשרה לחץ מעגלה
דשא קרא לי מרא וכן הוד תמורת יוד
במלת היא וחם רבים כתובים בוו ונקראים בחירק
וכן הוד תמורת היוד במלת הוא כמו עמל היא בעיני
שנכתב ביוד ונקרא
בתנועת הוו בשורק כמו כל היא שכתובים
וכן ותאכל היא והיא כתובין הוא בוו כר יכן
והוא עון פלילים נכתבים הוא דכתיבין היא עם היוד
ביוד ונקראים בשורק

וכמו שנמצא אותיות אהוי בנשימה לבד אף
על פי שאינם נכתבות כך נמצאם
פעמים כותבשות ובתנאות אף על פי שאינם
נכתבות כמו כח ריח הניחוח שומע
כמסע ירושלם נח דניאל הנה חכם
אתה מדניאל ונח דניאל שלשה דניאל אלף
כתובים בלא יוד ומוד סקראת כהם כתנועת הצרי
אף על פי שאינה נכתבת ואשר אחר החולם או
אחר השורק נקרא וו ואחר הצרי או החירק נקרא
יוד וכן נשאלה זו לזו כתנועתן האלף בתנועת
היוד שהוא בחירק כמו והוצאתי אתכם אתה דכאת
בחלל רהב רפאנו את בבל ראשון
ראשונה כלאתי רגלי רפאתי למים האלה
כל הבאיש על עם לא יועילו למו והכתב הבאיש
בשני נחים כמו כי להם תהיה הגורל הראישונה
חקלכוא אתו ולא אבוא שמע השואה
לשוא עריך ובתנועת היוד שהוא הצרי לקת
קמת קשאכות ובתנועת הוו שהוא חולם
ראש ויהי שאמך למשסה בצאתיו ונבאיו
ובתנועת הוו שהוא השורק מסעף פארה וכן נעל
בתנועת האלף שהוא הקמץ קלו יהיו רגליו
וכן באה יוד בעלמות מכתב בתנועת הקמץ
ועלתה כאור מלת שהוא כמו כיאור ואחר שאלה
האותיות הם נחות ורבם להסתר ברוב הסתיר
מאלו אותם ממכתב ונמצא בפעלים שאות
שנחשרים האלף אם היוד פא הפעל או עין
הפעל או למד הפעל והאלף תמצא פא הפעל
ועין הפעל ולמד הפעל והיוד תמצא פא הפעל
ועין הפעל אבל למד הפעל לא נמצא כי אם
שרש אחד והוא לא תמצא פא הפעל ולמד הפעל

כי אם עין הפעל שלו אין לא גלך והוא תמורת
יוד ילד ויו שלו הייתי לא שלותי אמנם למד
הפעל כי הוא תמורת הא שלה וכן וראוהו שחו
הנסתרות הם תמורת אות שחה והוא כשתהיה
למד הפעל תסתר ותנוח ברוב כמו האלף אבל הא
פא הפעל ועין הפעל יבאו העוברים והבינונים והצווי
כמנה בשלמים

ואלה הפעלים שפאיהם אלף נחה

אבד העוברים והבינונים בשלמים וכן הצווי
אבד אותות איתן הנוחה כהן האלף והאות
הנוספת מונעת בחולם והאלף תכתב או לא תכתב
ועם האלף לא תכתב אובד יאבד תאבד נאבד
אבדו תאבדו תאבד תאבדי תאבדנה

הפעיל העוברים
לא מצאתי זה המשקל והבינונים
בפסוק לך הפיעל לאחר והצווי בשלמים וכן
מכוך תלשון ויתלכם האיתן פעמים אאביד
נעות עשן יאביד וכולו ואפשר
שעם האלף תנוח האלף
פא הפעל שלא יפגשו שני אלפין כאחד ותאמר
אוביד כי כן נכתבה ואבידה עיר וכולו ואולי גם
כן נאמר עם איתן יוביד תוביד נוביד

והפיעל הדגוש בו בשלמים ובאה מלת
ואחלך מתוך אלהים ואבדך
שלא נכתב בו אלף השרש והאלף הכתובה היא אלף
המדבר ומשפטו ואאבדך כמו ואאלפך חכמה
ומפני כובד קריאת שני אלפין ביחד חסרה אלף
השרש והושלה תנועתה על אלף המדבר ורבי
יהודה המדקדק כתב כהפך זה והנכון מה שכתבנו
כי לא מצאנו אחת מאותיות איתן נעדרת ממכתב
ואף על פי שפעמים נחה ואיננה יוצאת במבטא כמו
ברוך יי ואעשיר ואענה את זרע דוד למען זאת
אף על פי כן לא הועדר ממכתב לעולם והרופי
אבי ז"ל כתב כי ואבדך מבנין הפעיל כמו ואאבידך
בשקל ואציבך ואפילך ומשפטו ואאבידך ונבלעה
האלף כרגש וכן מכלת לביתו נבלעה האלף
ברגש ומשפטו מאכולת וראיתו כי לא תחסר
לעולם פא הפעל ועין
הפעל בבנין הדגוש כי כבר מצאנו
הקנין ולא לנים סמיך כי בחסרו הפא ונחו
רגשים כאות לאת סת הפא והעין לעולם
שלא תנם אחר תורת פעל בבנין הדגוש בראש ב
מפי עניים בשלמים

אהב העוברים והבינונים בשלמים וכן הצווי
אהב אהבו אהבי בפתח או בסגול כמו
אהבו את יי וכן אחזו לנו שועלים אהבה
ויש יאהב תאהב נאהב בתנועת האלף ועם האלף
אהב בצרי אני אהבי אהב או בחולם תאהב אותו
יעקב

יעקב׳ יאהבו תאהבו בסגול׳ ומלת תאהבו פתי
משפטו היה תאהבו בשוא האלף והוא כמו יחרדו׳
יאשמו׳ והכבד פגישת שני אותיות הגרון עם שמי
שואיןת או אפילו היה האלף בסגול כמו יחרדו
בעפור׳ ולא יערכו לו היתה והוא התנועה ולהרחיב
על הוא נתחלפה תנועתם השוא תחת התיו וצרי
תחת האלף ושוא ופתח תחת ההא׳ ורבי יונה כתב
כי הוא בהדגוש ובא הצרי מקום פתח׳

אהל העתידים אאהל יאהל׳ ויאהל עד
סדום או אהל כמו אהב׳ ועתידי בנין
הפעיל ממנו אהל יהל וכולי׳ ולא יהל שם ערבי׳
היוד פתוחה להבדיל בינו ובין אם אראה אור כי יהל
שהוא שרש אחר וענין אחר׳

אזל כי הלחם אזל מכלינו׳ העתידים אזל
אזל תאזל נזל וכולי׳ מה תזלי מאד
הנה אשר בין התיו והזין מקום אלף אזל׳ ולכן תיו
תזלי בצרי להעמידה ולהוליד נח בינה ובין הזין׳

אזן נמצא ממנו בנין הפעיל ולא האזין
אליכם׳ והאזינו השמים׳
ובבינוני העתיד ממנו נמצא בנוסחי׳ הבינוני
שקר מזין משפטו מאזין׳ וכן העתיד אזין עד
תבונותיכם משפטו אאזין׳ ובפעל הדגוש כמו
ונאמר בו ואזן וחקר׳ תאמר אאזן יאזן׳ ולוקל
על האלף האמר אזן כמו שנאמר ואברך על דעת
המדקדקים׳

אזר נמצא בפעל הדגוש ממנו ותאזרני חיל
שהוא בן אאזרך ולא ידעתני׳ ותאזרני
שמחה׳ וכן היה משפט ותזרני ותאזרני׳ ואדוני
אבי ז״ל כתב כי הוא מבנין הפעיל משרש זרה׳

אחד העתידים אחד יחד וכולי׳ אל
תחד כבודי׳ ואפשר שיהיה
שרשו יחד׳ וכן אל יחד בימי שנה׳ והוא דגש
הדלת לתקן הקריאה לפי שהמלה מלעיל׳ ואלו
היתה מלרע היתה כבו ולא יחם לו׳

אחז העתידים אחז יאחז תאחז כבן
ואחז בפלגשו׳ ותאחז יד ימין יואב׳
יאחז בעקב פה והוא נכתב באלף׳ וכן צירים
וחבלים יאחזון׳ הלוא חבלים יאחזוך והיה
שחזוך בשוא וסגול׳ והנפעל נאחז נאחזת וכולי
ובא ברפיון ותאחזו בתוככם ולהקל׳

אחר העתידים אחר יחר תחר וכולי כמו
ואחר עד עתה וכבנין הפעיל
העתידים אוחר יוחר כמו ויוחר מן המועד׳
ולא נאמר עליו שהוא מן הכבד כי יוכל להיות מן
הקל כמו ותאחז יד ימין יואב׳ ויוסף עוד דוד׳
אך לפי שמצאנו נאחזו הקל בבשקל אחר ואחר עד
עתה נאמר על זה שהוא
מן הכבד׳ ואף על פי שלא נזכר מבנין
שמצאנו בשורש אחר ... מבנין נפעל
עיקרי הקל בשם ...

המשכילים זה והוא יותר קרוב היותו מן הכבד׳

אכל העתידים אוכל יאכל תאכל וכולי׳
האותיות הנוספות בחולם ועין הפעל
בפתח׳ ופעמים כשתבוא בהפסק בצרי כמו מכל
עץ הגן אכל תאכל׳ מפרי עץ הגן נאכל׳ לחמנו
נאכל וכולי׳ וכן מן אמר אמריה תאמר׳ ומפני זה
כתב רבי יונה כי כל ויאמר ויאכל פתח באתנח
וסוף פסוק לזה הטעם לפי שהם מעותקים מצרי ואף
על פי שהנחי בחולם אכול אמור׳ ומנהג הלשון
להיות הצרי והאיתן שוים׳ פעל יפעל׳ פעול
יפעול׳ אבל נהגו זה המנהג באכל אומר לפי
שהניחו כהם פא הפעל והניעו אותיות איתן בחולם
והיה כבד עליהם שני קמצין כאחד אלו היה אומר
יאכל יאמר ולכן הניעו עין הפעל בהם בפתח ואף
על פי שנשתמשו שני קמצין כאחד כאשר אמרו
ורדו והוגו לרוב השתמשם באומר יאכל והבריתם
היה כבד עליהם׳ ויש שיכתב בוו במקום אלף כי
עכלו אתיקים מנחה׳ ויש בלא וו ואכל פתי לבני׳
ואכלה מציר בני׳
כי החולם מורה על היות אלף שהיא חסרה על פי המסורת׳
ותרובע מזה ת תאכלהו אש לא נפח
כי רנפרד תאכל
בחולם׳ ובתחתונו אל הבני שב לקמץ חטף
כמשפטו כמו מלשני בן מלושן׳ ומבנין הפעיל
ואט אליו אוכיל כמו אאכיל׳ והשם מזה בתבלע
האלף בדגש מכלת לביתו׳ וכתב אדוני אבי ז״ל מבנין
הפעיל ממנו להכיל למען ברק משפטו להאכיל׳

אכף כי אכף עליו פיהו׳ העתידים במשקל
אכל אוכף׳ יאכף׳

אלף או תאלף ארחתיו וכן שאר העתידים
אאלף׳ יאלף וכולי׳ וברפיון לא מצאנו
אך נאמר אותו כאחד מחבריו׳ ובפעל הדגוש ממנו
מלפנו מבהמות ארץ כשמשו מאלפנו׳ ונתעדר
האלף ונפלה התנועה על המם׳ ואדוני אבי ז״ל
כתב כי הוא מבנין הפעיל והוא מאלפנו ונשמט היוד
המשך כמו במלת וידרכו את לשונם׳ וידבק גדי
המה׳ וכן אמר במלת ויבשהו׳ ויגה בני אישי
ונקותם׳ שהם מבנין הפעיל לטעם שזכרנו
במלת ואברך׳

אמר העתידים אומר יאמר וכולי׳ ובאו בצרי
בהפסק לגזרת פעל יפעל אמריה תאמר׳
ושבר עבדיה אתן לך ככל אשר תאמר׳ והשמוהלה
מלעיל ישוב הצרי לסגול כמשפטו ויאמר ותאמר
ויאמר ובא בפתח גדול ומלעיל הנה פנית ותאמר
לו׳ וכן בהפסק ויען איוב
הנחלם כחזג להפסק ויאמר והבריו׳ ונכתבו בלא
סבור קלת לו וכן כל אלף ובלא וו אמר אל אלהים
סמוך בהפסק הנה ויאמר אל תשיבני׳ האמרה לחם
בפתח וכן כה וכל ויתן אשר יבחר למזבח׳
ויוסף בלתב בשו ולשקשא תברו׳

תאכל

והנפעל נאמר׳ נאמרת׳ אאמר׳ יאמר׳ תאמר וכולי׳ כמעה יאמר ליעקב׳ לא יאמר לך עוד עזובה׳ ועתידי הפעיל אאמיר׳ יאמיר וכולי את יי האמרת׳

אנש חרפה שברה לבי ואנושה משפטו ואאנושה ובא בשורק כמו ישפוטו הם׳ לא תעכורי מזה׳

אסף נמצא בעתידיו בעתידי אחז׳ ויוסף עוד דוד משפטו ויאסוף כמו שבאו רוב עתידיו בהבעת האלף׳ ויאסוף כחול שבי׳ ולא נאסף את תבואתנו וזולתם׳ וכן אוספה הצולעה משפטו אאספה׳ וכן תוסף רוחם יגועון כמו תאסוף׳ ובבנין הפעיל ממנו פן אוסיפך עמו׳ ובא על דרך אוכידה עיר׳

אסר העתידים בשלמים׳ אאסור׳ יאסור׳ ויאסור אותו לעיניהם פא הפעל בשוא וסגול ופעמים נחה האלף בשוא לבדו׳ ויאסור יוסף מרכבתו׳ ויאסור את רכבו׳ והגרעה גם מובכתב במלת כי מבית הסורים׳ וכן במסורת הברית׳

אצל בשלמים ובבנין הפעיל ממנו ויאצל מן הרוח נחה האלף׳

אצר מצאנו בעתידים ואוצרה על אוצרות בפלס ואומרה ויתכן היותו מבנין הפעיל ומשפטו ואוצירה׳ ובא בשוא כמו וחרקו וירכקו׳ ואמרו זה בעבור כי הוא פעל יוצא כי פירושו שמתי אוצרים ופקידים על האוצרות׳

ארב מצאנו בעתידי הפעיל ממנו וירב בנחל משפטו ויארב בנחל׳ ובאה היוד קמוצה תמורת האלף הנופלת או יהיה הרגש׳ ומשפטו ויארב׳ ונעדרה האלף ונשארה תנועתה על היוד׳

אשם שם רבי יהודה בזה השרש והאדמה לא תשם׳ ותשם ארץ ומלואה ומשפטם תאשם בהבעת האלף בשוא וסגול׳ או בשוא לבדו תאשם שומרון׳ ויאשם בבעל וימת׳ ויאשמו יושבי בה׳ וכן הנפעל נם עדרי הצאן נאשמו האלף בשוא לבדו׳ וכן כתב רבי יהודה מעקר זה ישום וישרוק בתבלעה פת הפעל ברגש׳ ואמר כי נהפכה האלף ביוד במלת והבמות תישמנה וכן בבנין הפעיל ותשים עד נופח׳ אם לא ישים עליהם נוהם׳ משפטם תאשים׳ יאשים׳ ויתכן לומר על אלה כלם כי הם מפעלי הכפל או מנחי הפא מוחד׳ והראשים כמוסרי והוא נכון׳

ואלה הם נחי הקצות שפאיהם אלף ולמדיהם הא

אבה העתידים הנחי אבה׳ אבנה׳ אבהי׳ אבנה׳ או האלף בנחה והרחיב אבה׳ אבו׳

האיתן אובה׳ יאבה׳ תאבה נאבה׳ ונפלה האלף גם מהמכתב במלת אם יפתוך חטאים אל תובא והאלף תמורת הא׳

אפה הצווי אפה׳ אפו׳ אפי׳ אפינה׳ או האלף בצרי את אשר תאפו אפו׳ ותופהו מצות׳ אלף אפה היא היו הנסתרת במלת ותופהו כמשפט׳ וכן תאמר העתידים אופה׳ יאפה׳ תאפה׳ נאפה וכולי בהעלם האלף׳

אתה הצווי אתה כחבריו ושאר העתידים אאתה׳ יאתה׳ תאתה׳ נאתה באלף נחה כמו עדיך תאתה׳ או באלף נעה בשוא וסגול כמו מצפון זהב יאתה׳ כסופה יאתה׳ קרבו ויאתיון׳ יאתיו תשמנים׳ ונפלה גם מהמכתב במלת ויתא ראשי עם׳ והוא לבד הפעל נהפכה לאלף ומחלוקת בקריאת המלה הזאת בן אשר קורא אותה מלעיל בשני פשטין ובן נפתלי מלרע בפשט אחד לבד׳ ויש ספרים בפשט אחד לבד ולא שהפסק׳ העירותי מצפון ויאת נכתבנו בנחי הלמד במקומו בעזרת האל׳

אלה אנה ארה אחר שלא מצאנו העתידים באלף נחה נאמר העתידים באלף נעה אאלה׳ יאלה וכולי׳ אאנה׳ יאנה וכולי׳ אארה יארה׳

הפעלים שפאיהם יוד נחה

ונחה בפעל הקל ונבפעל והפעיל והפעל והשאר בשלמים׳

הקל ונחה בו באיתן והחסר בן הצווי והאמר מן ירע׳ ארע׳ ירע׳ ולכן היוד פא הפעל אף על פי שנעדרה מן המכתב הנה היא קיימת במשמה כי אחר צרי לעולם יוד נחה כמו שכתבנו׳ ופעמים היוד כתובה והאות הנוספת בחירק כמו איבש׳ ייבש וכולי׳ אישב׳ יישב וכולי׳ ועם הצרי נכתבה היוד במלת איליכה שולל וערום׳ והצווי והאיתן לגזרת פעל רד׳ שב בצרי׳ ובמקף וסמוך למלה זעירא או למלה מלעיל בסגול לך נא׳ ושב שם׳ ובתוספת הא רדה אלי׳ קום נא שבה׳ לכה אתנו׳ ונגרעה הוא מהמכתב בכלם בקומות לך נא אנוי אל מקום אחד׳ לך ונקרבה באחד המקומות׳ לך נתראה פנים׳ ובהפסק בצרי כמו מהרה רדה מהרה הלכה׳ רדו שכו׳ ובהפסק או בזקף בצרי הרדה לכו׳ השפלו שבו וזה ההפרש בינם ובין נחי הלמד שהם בנו׳ קנו׳ שלא יש זכו בהפסק׳ ולנקבה גם כן בצרי לכי׳ ולרבות לכנה הלמד בסגול לפי שהוא כתשלומו׳ ילכנה הלמד בפתח כמו שמענה נשים׳ ויש ספרים מוחקים לכנה הלמד בצרי והוא על העיקר כמו לך׳ ונגרעה הא הנקבה מהמכתב שובנה בנותי לכן׳ ארד שב בצרי ולהי אם למד הפעל גרונית שנפתח להרחיב

להרחיב על האות · כמו דע · ארעה · וכן כשלא
תהיה למד גרונית פעמים בפתח · כמו למען תשם — יחזקאל יב
ארצה · יקר יקור · לא יצר צעדך · וכשיבא — ישעיה י משלי ד
עליהם ו״ו החבור ישובו מלעיל והיו ראוהעות
הנוספות בצרי כמו שהיו · ועין הפעל בסגול וירד — שמות יט
משה · וישב יעקב · וילך לו · ואם בהפסק — שמות יח · בראשית לז
בפתח ומלרע ויקם וילך · ויט שמים וירד · — תהלים יח · בראשית כח
וכן כל וילך וירד · בהפסק בפתח כמו שבא כל
ויאמר פתח לפי שהוא תחת סגול ויאמר · ויבא בהם
פתח גדול תחת פתח קטן בהפסק · ורבי יונה כתב
כי כל אלה הפתחין בהפסק הם נעתקים מצרי ·

המקור
רדת שבת בלו בסגול נוספת
בהם תיו לתסרון היו״ד פא הפעל
כמו שנוספה בחסרי הפא גשת כמו שכתבנו · ובא
שלם עם ההיו יכושת המים · מבלתי יכולת · ואם — בראשית ח · במדבר יד
למד הפעל גרונית בפתח להרחיב על האות כמו
לדעת את יי · — הושע ו

נפעל
היוד נחה בעובר ים ובבינונים ונהפכה
לו״ו בעלמת ואמרו נודע יי · ולא — תהלים ט · שמות ו
נודעתי וכולי · ולא אמרו נידע בקום היוד בשיטה
להפריש בינו ובין אותן הקל · ועוד כי נכון
בעיניהם הפוך היוד לו״ו כדי להראות בעתידים והוא
קלה להראות בן היוד · הודע · אודע · יודע — תהלים ח ט
בגוים · פן תורש וכן כלם · ויש שיבא ביוד — בראשית מה
בשרש ויוחל עוד · או יחל ייחל · והכן כי בא — בראשית ח · שמות ט
כן ייחל להפריש בינו ובין ייחל · למען תורא שהוא
לשון יראה · הוא על כתב בי ייחל מבנין התפעל
במשפט ייתחל · וכן ייחה משפטו יתירא · כי אמר
כי התפעל מנחי הפא לא יבא העתיד כי אם בוי״ו ·
אבל התפעל יבא פעם בגעי · כמו בהראות אליו — תהלים יב
אתודע והוא קמץ בזקף · ועם ישראל יתנחמו — תיכה ו
והתודה אשר חטא · ופעם בוי״ו כמו התודענו · — ויקרא ה
הגולדו · ותתעמו — במדבר א · תהלים ס ג

הפעיל
גם כן נהפכה היוד לו״ו נחה בכל
הבנין ברוב הפעלים · כמו הודיע — תהלים כח
יי · הודעת בעמים עזך · וכמוהו טיב הוריד — תהלים ע ז
נחבריהם · והכון בהם בתשלומם הודיע הוריד
והונחה היוד כמשפטה ונהפכה לו״ו נחה · וכן
הצווי הודע הוריד · הודיעו בעמים · או בצרי — דברי הימים א י
הורד אותם אל המים · — שופטים ז
ובא בצרי ובינוי הכסך · כי לא יכון תכוני ליוד
הוליד און · וכן מתיק סוד בלא יתנם
הודע בפתח הודע · כמלמים יקהיל כן תקהי
למצוות עמו כן הודע · כמו שכתבנו גם — תהלים ב
בפתח באותו · וכן
האיתן אודיע · ירדו · אוריד · יוריד וכולי ·
תורידו · תוסיפו מלעיל · ובאו שנים מלרע כי לא — ישעיה מז
תוסיפי יקראו לך גברת ממלכות · כי לא תוסיפי — ישעיה מז
יקראו לך רכה וענגה שניהם בטעם אחד לבד ·
והמסורת עליהם שנים בטעם מלרע או בצרי אוריד ·

כי לא יתכן כצרי אלא · יורד · אושב · יושב
ויש קמץ כמו שכתבנו · ובכולי · ויושב יוסף · — בראשית מז
כמו · ואם הוא מלעיל בסגול
ויושב אותם · וכשלמד — מלכים ב יז
הפעל גרונית בפתח כמו ויודע יי את אשר לו · — במדבר יו
ויודע בהם · ותוכח אמש · ופעמים בפתח אף — שופטים ח · בראשית לא
על פי שאין הלמד גרונית · כמו ויכור מלחמה אל — איוב לח
תוסף · ותאכל ותשבע ותותר · אל תותר · — רות ב · שמות יב
ואף על פי שהם בהפסק רוב פתחין והיה משפטם
להיותם בקמץ כפני ההפסק אלא שהיו מבלי הפסק
בצרי · לפיכך באו בהפסק בפתח כמו שכתבנו ·
ומשפטם עם הא הפעיל אהוריע · יהוריע כמו
יהושיעך · דלותי ולי יהושיע · וההעדר הוא — שמואל א יז · תהלים קטז
מכובד הקריאה הטולה תנועתה על האות הנוספת ·
וכן נהגו בשמות להעלים הוא ולהטיל תנועתה על
האות אשר למטה להורות עליה · ואמרו יהונתן ·
ואמרו יונתן להקל · יהוצדק · יוצדק ·
יהוחנן · יוחנן · יהואש · יואש · יהורם ·
יורם · והרבים להם יש פעלים שהיוד קיימת ולא
נהפכה לו״ו והם הטעם כדי שלא יתקרב בקריאה
מיכה למך · עם איתן הקל ·
כן הם בקריאה אבל בכתיבה הם · בשיבא בצרי
גם הוא על דרך אלא קמפעל · איטיב · וישב ·
כמו והושב הודע · במלעיל הכגול
כמשפט ותיטב — תהלים כ ט
את האשה · ותינק את בנה · ובא הצווי בהראות — שמואל א א
היוד הישר לפני דרכך · היצא אתך · וכן האיתן — תהלים ה · בראשית ח
יישרו נגדך · איטיבם כשמע לערתם · — משלי ד · הושע ז

הפעל
בשורק והורד המשכן · והושבתם — במדבר י · ישעיה ה
לבדכם · או בחולם או הודע אליו — ויקרא ד
חטאתו · בינוני בשלמים בשורק או בקמץ
חטף שהוא מקום החולם והיו הוא פא הפעל ·
והכון בהם הודע · הורד וכן כלם ·

והעתידים
אורד · יורד · יובל שי — ישעיה יח
אך אל שאול תורד · תוסד — ישעיה יד · ויקרא ו
בו · פתחין · תובלנה בשמחות וגיל · גם אותו — תהלים מה · הושע י
לאשור יובל קמץ בזקף · האומר לירושלם תושב — ישעיה מד
קמץ ברביע ·

ואלה ראשי הפעלים

יאב
לתצותיך יאבתי · — תהלים קיט

העתידים
אחר שלא מצאנום נאמר אותם
על דרך השלם בהם וכן בכלם לא
נגלה בהם היוד אם לא מצאנוה · ונאמר אותו על
הקרוב והישר ·

הצווי
יאב · יאבו · יאבי · יאבנה · וכן
המקור יאב או יאוב · ובאותיות
בכלם בנוח היוד ביאבי · כיאב · ליאב · מיאב
בפתח · או בחולם כמו כי יאבה קניתיה וכן כלם — ישעיה כו
שהמקור בהם שלם ונהגו בתוספת תיו · והאיתן

איאב / ייאב / תיאב / ניאב / יאבו / תיאבו / תיאב / תיאבי / תיאבנה / ופעמים תחסר פא הפעל מהכתיבה ולא יבא החסרון כי אם עם יוד האיתן שתחסר פא הפעל פעמים כמו שנבאר עוד /

יאל הנפעל ממנו נואל / נואלת / נואלתי / נואלו / נואלו שרי צען / נואלתם / אשר נואלנו וכולי /

הבינונים נואל / נואלים / נואלה / או נואלת נואלות /

העתידים הצווי הואל / הואלו / הואלי / הואלנה /

איתן אואל / יואל / תואל / נואל / יואלו / תואלו / תואל / תואלי / תואלנה /

יאש הנפעל נואש / נואשת וכולי /

יאת כי לך יאתה /

העתידים לגזרת פעול יאותו לנו האנשים / נאות לכם / בתשלומי על משקל יפעלו / נפעול / וכן הצווי אות / אותו / אותי / אותנה /

יבל הפעל הכבד נמצא ממנו הוביל / הובלת / הובלתי / הובילו / הובלתם / הובלנו / הובילה / הובלת / הובלתן /

הבינונים מוביל / מובילים / מובילה או מובלת / מובילות /

הפעול מובל / מובלים / מובלה או מובלת / מובלות /

העתידים הוביל / הובילו / הובילי / הובלנה /

איתן אוביל / יוביל / תוביל / נוביל / יובילו / תובילו / תוביל / תובילי / תובלנה /

יבש הצווי יבש יבשו יבשי יבשנה כי לא נמצאו חסרים וכן המקור יבוש ובאות השמש כיבש קצירה /

איתן איבש יבש תיבש ניבש / ייבשו / תיבשו וכולי / והעצור כמים ויבשו ביוד איתן לבדו / והנה עוד כתוב כי ויבשו בחירק כנח ונח היוד ולא כן במצאנוהו אנחנו בספרים המדוייקים / והם נכסף כמים ויבשו ביוד האיתן לבדו / ובא עתיד ממנו לגזרת פעול / יוד איתן בצירי ויבוש מקורו / ובא הפעל ממנו עוד

יבשת הנהרים / מוספת מו / ויתכן שכל אלו שמות הוא אף על פי שהוא כתוב וכן סבלתי יכלת / ... בת שלא נוספת כן בשאר שמי הנא אלא אם כן תעדר היוד / ויש אומרים כי שניהם במקור /

והפעיל ממנו הוביש יי את מי ים סוף / הובשת הובשתו וכולי /

ובפיעל הדגוש נמצאת מלה אחת והיא גוער בים ויבשהו / יוד השרש נגרעה והושלה תנועתה על היוד הנוספת ומשפטה וייבשהו כמו שכתבנו במלת ואברך / ואדוני אבי ז״ל כתב כי הוא מבנין הפעיל ומשפטו ויוביישהו / ומענין בשת בא הקל ממנו העתידים לגזרת פעול לא עתה יבוש יעקב / גם בוש לא יבושו על משקל יאות יאותו אף על פי שרוב הענין הזה הוא מנחי העין משרש בוש הצרי שתחת היוד יורה עליהם שהם מנחי הפא שאם היו מנחי העין כחבריהם היה יבוש יבושו בקמץ היוד כמו יקום / יקומו / ואף על פי שיש נח גם כן אחר הקמץ לא ירה הקמץ על היוד כמו שיורה הצרי / כי הצרי תנועה שמורה על היוד כמו אני / בני / גי / די כמו שהראיתיך / לכן לא יתכן היות שרש יבוש / יבושו כי אם יבש / ויהיה יבש ובוש בענין אחד / וכן מבנין הפעיל הובשת היום את פני כל עבדיך / וכן כל הובאיש הנכתב בשני נחים וכבר כתבנוהו כשער שלפני זה / ויהיה יבש ובוש כי כן דרך העברים לאם בענין אחד הפעל שידמו אותיותיו לאותיות פעל אחר אף על פי שהם הפוכים בסדר אותיותיהם יאמרו שניהם בענין אחד יבש בוש / יטב טוב / יגר גור / יצר צור / ירע רוע / יקץ קוץ / ירב רוב / ירש ריש / ישב שוב / ישם שום / יסר סור / יסך סוך / יזן זון / ישף שוף / יאל אול / יבל בול / ינח נוח / ירע רוע שנאמר ממנו מרוע / יחל חול / ינק נוק / יסף סוף / יפח פוח / יצא צוא / ישע שוע / יקש קוש / וכן סוף ספה / עוד ערה / בוז בזה / דוך דכה / חוץ חצה / רוד רדה / רוץ רצה / שוא שאה / שוף שפה / חום חמה / און אנה / קון קנה / קנן מן קניתי איש את יי / זוע זעה זועה לזעוה / עול עלה / עולת עלה / שוע שעה / נוה נחה / נוח נחה / רוע רעה / עון ענה / בעני אמתך / בעני / סוח סחה / דוג דגה / שוש ששה / כוח כמה / חוג חגה / חוג הארץ / בחגוי הסלע / אור ארה / מאירות אותה / אריתי מורי / וכן עדרים לאגרות / אגות סוסים / חוש חשה / נחש על פרסה רגלי / לפי שהתיו פתוחה / רום רמה רמם / שוג בשוגתי / שנה שגג / שוח שחה / מין מנה מנין / חית חתה חתת / שוח שוחה שחה /

אלה הם בנחים ובכפולים

תם כן נמצא בשלמים כמו כשב / כבש / שלמה / שמלה / כי בלעני שטה / בלע לשון / ולשון עלגים / תמנת חרס / תמנת סרח / ומכלי גומא / וארי האנשים שרמו כאשר / מלך כאמון ראשו / למען תמחץ חלב / חמוץ

ישעי' כב ישעי' ט ירמי' כח · תכון בגדים · וחרש יושע · כל המחשלים
קהלת ח תלים כח · אחריך · ומתלעות לביא לו · מלתעות כפירים ·
רות ג בראשית ל · ויחרד האיש וילפת · נפתולי אלהים נפתלתי ·
יחזקאל ד שמואל א יט · לפרש להם על פי יי · פשר דבר · להקרית
דברים לג · הנביאים · קהלת יעקב · סחיש · מלכים ב יט
ישעי' לו ישעי' כט · שחים · תשטף ספיחיה · בשר כחף ·
ישעי' ב · אחה המגשים · אחי מלכך · קרבם בתימו
תלים מט · לעולם כמו קברם · וחרבי נחשת · כמו ומסרי
כתוב א ישעי' כח · מן המשנה מסבבין במסרים · גוער בים · רגע הים ·
ישעי' לח תלים ט · עם יושבי חדל · כל יושבי חלד · יחדו נאלחו ·
יחזקאל כד תלים יד · סיר אשר חלאתה בה · אנקת אסיר ·
שמות ו תלים לט · נאקת בני ישראל · נגרזתי מנגד עיניך ·
אמרתי נגזרתי · תפצר בם מאד · ויפצר בו ·
דברי הימים ב מלכים א · עצי אלגמים · עצי אלמגים · ויטרפו חרלתו ·
מלכים ב י שמות כב · לאשר על המלתחה · ויחרגו ממסגרותם ·
תלים יח שמות לב · ויחרגו ממסגרותיהם · חרות על הלחות ·
יחזקאל יב · חתר לך בקיר ·

הנה כתבתי לך בזה שמצאו העברים מהפך סדור האותיות בין בנחים בין בכפולים בין בשלמים אף על פי שיש לומר במקצתם סברא אחרת כאשר אני עתיד לזכור כל אחד ואחד בשרשו בחלק הענין מזה הספר בעזרת האל ·

וכן לא הקפידו העברים בסדור התיבות זו לפני זו והכניסו אות השמוש או מלת ענין זו בזו אף על פי שהמלה הראשונה או אות השמוש ענינה היותה באחרונה · וזה עשו בדבר שאין לטעות בו שלא יאמר כי הפך הסברא
תלים פ · והכונה · כמו ותשקמו בדמעות שליש · שהוא כמו ותשקמו דמעות בשליש · אף על פי שיש בזה פירוש זולתי שלא יהיה הפך · כלומר השקיתם כדמעות שלש פעמים והוא רמז לשלש גליות · והוה
תלים נ · שלש תאר לשני כן פירשו ארוני אבי ז"ל · והשם
שמואל א ח · באזני עמיהם · והשמפך בעיניהם · וכל הארץ
באו מצרימה לשבר אל יוסף · כמו מצרימה אל
יוסף לשבר · ואת העיר שלחו באש · שלחו
שמות א תלים עד · באש מקדשך · כמו שלחו אש בעיר · שלחו
בראשית לא · אש במקדשך · יש לאל ידי · יש אל לידי · וכן
תלים קד · הוא התרגום איתי חילא בידי · על הרים יעמדו
מים · כמו על מים יעמדו הרים · על דרך
תלים קלו · לרוקע הארץ על המים · והחכם רבי אברהם
תלים פה · אבן עזרא ז"ל פירשו כמשמעו על הדור · מארץ תצמח
וארץ · כמו בארץ ירקרק כי התאר יבא אחר
המתואר ברוב הלשון מתארי הבורא יתעלה ויתברך
תלים יא · שהם פעם בראשונה ופעם באחרונה · כמו כי צדיק
תלים יא · יי · יי צדיק והדומים להם והם כמו בירקרק
ישעי' ב תלים סט · חרוץ · עבטיט שהוא כבוש עב · וכן קל
ישעי' נ · רבים עמים · אמר אמר · אמה קדוש ·
שמות · וכן בתאר המספר ומשנה כסף · ומקנה שבעון ·
שהוא כמו כסף שני שבעון שני · והנה שתם

תאר ולא שם סמוך · שהם נקודים מגול · וקראו שמות ח
אבכר אל אבל ומספר אל יודעי נהי · כמו מיודעי
יחזקאל לט · נהי אל מספר · מקום שם קבר · מקום קבר שם ·
ישעי' ס · יעלו על רצון מזבחי · יעלו על מזבחי לרצון ·
שמות כח · ופתחת את שתי האבנים על שמות בני ישראל ·
ופתחת את שמות בני ישראל על שתי האבנים ·
ואפשר לפרש כמשמעו ותהיה על במקום בית
שמות כט · השמוש כמו ונתת אותם על סל אחד הדומים לו ·
הושע ח · לי יזעקו אלהי ידענוך ישראל · לי יזעקו ישראל
ישעי' כו · אלהי ידענוך · אף אש צריך תאכלם · אף צריך
תלים עד · תאכלם אש · כל הרע אויב בקדש · כל אויב
הושע יד · הרע בקדש · כל תשא עון · כל עון תשא ·
תלים קיט · את חקיך אשמר אל תעזבני עד מאד · את חקיך
איוב לג · אשמור עד מאד אל תעזבני · ודעת שפתי ברור
תלים קיח · מללו · ודעת ברור שפתי מללו · כי הגדלת
על כל שמך אמרתך · כי הגדלת על כל אמרתך
דברים א · שמך · ולא עליהם בחר לאמר · לאמר דבוקים
להגיד לכם את דבר יי שופר וכבר כתבנו בזה
אסתר ו · פירוש אחר בספר מכלל הפעלים · ואשר נתן כתר
מלכות בראשו · וכתר מלכות אשר נתן בראשו
ויש מפרשים אותו על הסוס והוא הפירוש על הסוס ·
איוב לח יחזקאל · ידעת כי אז תולד · כמו הידעת אז כי תולד · מתים
מלכים ב · אבל לא תעשה · כמו אבל מתים · שר חמשים
שלשים וחמשה שר חמשים וחמשה שלשים כי כבר
ויקרא יט · שלח פעמים · ואלה החמשים והשלשים · וזבחו
זבחי שלמים ליי אותם · והביאו אותם זבחי שלמים
קהלת א · ליי · כי לא הרבה יזכר את ימי חייו · יזכר כי לא
יחזקאל כא · הרבה ימי חייו · היא החרב הגדולה · היא חרב החלל ·
תלים קמא ישעי' · אבני עד אעבור · עד אעבור אבני · ויעלהו כדוגע
שמות טו · לפני · כלח חרוע בגדל זרועך · כזרועך הגדול
ויתכן לפרש בגדל שם והוא כמו כגדל זרועך ·
חבקוק ב תלים פט · עמים · סיס עב · כל רבים עמים · כל עמים רבים ·
שמות ט ישעי' כח · רבות שנים · שנים רבות · ותולעת שני · ושני
דברים יב · תולעת · ועוד נפרשנו בחלק הענין בלא הפך · אבד
תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים
אשר אתם יורשים אתם את אלהיהם · את אלהיהם
שמואל א ג · שב אל אשר עבדו שם הגוים · ונר אלהים טרם יכבה
ושמואל שוכב בהיכל יי · ונר אלהים טרם יכבה
בהיכל יי ושמואל שוכב כי לא היה שוכב בהיכל ה' ·
תלים מה · וכן תי' ושמואל שכיב בעזרת ליואי · חציך שנונים
עמים תחתיך יפלו בלב אויבי המלך · בלב אויבי
המלך שב אל חציך שנונים · וכן בסדור הפסוקים
תלים לד · כמו צעקו ויי שמע · אין ענינו דבק אל הפסוק הסמוך
תלים לד · לו למעלה ממנו והוא פני יי בעשי רע · אלא אל
תלים לד · הפסוק שלמעלה ממנו עוד והוא עיני יי אל צדיקים ·
דברים כב · וכן לאמתך תעשה כן · אין ענינו על הרציעה
שמות כא · שזכר בסמוך אלא על הענקה שזכר קודם · וכן ואם
שלש אלה לא יעשה לה · אינו אומר על שארה
כסותה ועונתה שזכר בסמוך אלא על היעוד והוא
אומר הוא או כמו שזכר את המרה · ופירוש האם

שלש אלה לא יעשה לה ואם אחת משלש אלה · וכן
שפטים יב ויקבר בערי גלעד · באחת מערי הגלעד והדומים
שמות כג להם · וכן כי שמי בקרבו דבק עם אל תמר בו · לא
שמואל ב יא עם כי לא ישא לפשעכם · וירא אשה רוחצת
יחזקאל כה מעל הגג · וירא מעל הגג אשה רוחצת · ונתתיה
חרבה מתימן מתימן דבק עם והכרתי ממנה אדם
ובהמה אמר על דרך כלל מאדום · ואמר אחר כך
על דרך פרט · וזכר תימן ודדנה ואפשר שיהיה
דבק עם ונתתיה חרבה · ופירושו אתן אדום חרבה
ישעיה מז מצד תימן שיהיה חרב על דרך כאלה נבלת עליה
והדומים לו כמו שאנו עתידים לבאר בחלק הענין
ישעיה מז בעזרת האל · וכן מאשר יבואו עליך · דבק עם
ויושיעך שזכר · ולדעת ר"ל דבק בסמוך לו עם
מודיעים לחדשים שאמרו מאשר ולא כל אשר ·
כלומר כי אינם מודיעים בחכמתם כל העתידות כי
דברים י אם מקצתם · והקימו את המשכן עד באם · אינו
אומר הקימו על הקהתים הסמוך אלא על בני
גרשון ובני מררי אשר זכר · אבל עד באם אומר
על בני קהת ·

הנה מלאכי כתבתי לך תבין למאמר תמכת שדי ·

ירמיה כב **יגב** לכורמים וליוגבים ·
העתידים יגב · יגבו וכולי · איגב · יגב
וכולי ·

ישעיה מ **יגע** העתידים יגע · איגע יגע וכולי · ויעפו
ירמיה נא נערים ויגעו ביוד האיתן לבד · וכן ויגעו
ישעיה סה עמים בדי ריק דכה אמר יי · לא יגעו לריק ·
דברים כח **יגר** אשר יגרת מפניהם אחר שלא מצאנו
העתידים כבר הראיתיך האך תבנה אותם ·
שמות ב **ידע** המקור ידוע או דעת או דעה · לדעה
ישעיה יא מה יעשה לו · דעה את יי · ובאותיות
הכנוי דעתו דעתך דעתי וכולי וכן שם הפעל ·
והצווי דע · ובתוספת הא דעה כמו
דעה אלי · משלי כד
תהלים נא משלי ז ו ובהפסק מהרה רדה · וכן המקור בתוספת הא מרדה
משלי כד מעריסה · וכא כן דעה חכמה לנפשך בפתח קטן
תהלים קי ט תחת קמץ גדול · וכן בא ואשעה בחקיך תמיד בקמץ
ובמשפט ואשעה בסגול כי התנועות בתחלפות זו
בזו · ובא דעה בפתח קטן ולא בא בקמץ קטן
להפריש בינו ובין ראה בנה צוה כבני הלמד ·
דעו דעי דענה בפתח כבני העין ·
איתן אדע · ידע · נדע · נדע וכולי ·
והנפעל נודע · נודעת וכולי ·
והכבד הודיע · הודיעו
וכולי · מודיע · פעל ופעל שני
מודיעים וכולי · מודע · כמלקוש ·
מודעים · מודעת או מודעת ·
שמואל א ב מודעת זאת · ומלת ואת הנערים יודעתי אמרת
כי היוד תמורת הא הודעתי · וטוב הוא שתהיה

היוד שרש ותהיה המלה מבנין פועל הנוסף על
משקל שופטתי · מן למשופטי אתחנן · איוב ט
יהב יהבת · יהבתי וכולי ·
העתידים הצווי הב בפתח · ובתוספת הא
הבה נרדה · הבה נא בקמץ ומלעיל · בראשית יא בראשית לח
ובאת מלרע הבה את · בראשית כט
ויתכן אשתי מלתעה אשתי · הבו · הבי ·
נכונה הכה כמ מליך שלמ הבנה · ולא נאמר אותם
יתכן להיותו כמוי סקים בשוא כמו דעו · דעי ·
לנ לומר הכי כלפון נקבה וחבריהם שלא לחטוף
כמו הכי הקטפת · הוא שהיא גרונית ונאמר
הבו בצרי לגזרת פעל ·
הושע ד אהבו הבו קלון מגניה ·
איתן אהב · יהב · תהב · נהב ·
יזע שם הפעל מבנו מצאנו במקרא לא יחזקאל מד
יחגרו ביזע · ובלא יוד בזעת בראשית ג
אפך · זעה על משקל דעה מן ידע · ובהסמכו
נשארה המלה על תנועתה ולא נשתנית כמו מן
עצה עצת ומן שנה שנת מפני העין שלא לחטוף
עליה ונבנה ממנו כל הבנין אף על פי שלא מצאנוהו
במקרא נאמר אותו על דרך סברא אחר שמצאנו
השם וידענו כי הוא שם שיש לו פעולה · ורז"ל
נשתמשו בו בפעולה ובבנין הפעיל הוא שנכנרה
ממנו כי כן מצאנוהו להם בדבריהם ז"ל באומרם
להזיע וקודם גזרה · ואמרו מזיעין אנחנו ·
ויש לומר להזיע בצרי תחת ההא כפלס להשיב מן
ישב · וכן מזיעין בצרי תחת המם כפלס משיבים ·
ופירוש להזיע להוציא הזיעה · ותאמר כל הבנין
הזיע הזעת וכולי · מזיע מזיעים · הזיע הזיעו ·
אזיע יזיע וכולי ·
יחל הנפעל מבנו נוחל · נוחלת ·
נוחלתי וכולי · ומלת ויחל עוד בראשית ח
יתכן היותו מן הדגוש ונפל פא הפעל כמו שזכרנו
בהכשהו · אבל אחר שמצאנו היוד קמוצה יותר נחום א
טוב היותו מבנין נפעל · ובא על דרך ונבל כעלה ישעיה סד
כלנו כמו שזכרנו כי בפיעל הדגוש אין האותיות
הנוספות על היות קמוצים כמו שזכרנו בשלמים ·
ויותר נכון הוא היותו מבנין הפעיל
והוא דבור על אופניו · וכן כתב אדוני אבי
ז"ל בספר הזכרון · וכתב כי וייחל עוד מבנין בראשית ח
התפעל עיקרו ויתיחל · ואלו היה מבנין נפעל
כאשר כתבוהו רבי יהודה ורבי יונה היה וייחל בוו
כי בבנין נפעל תהפך היוד פא הפעל לוו
נראית בעתידים לעולם · ובהתפעל פעם בוו
ופעם ביוד · כמו ויתיצבו ויתילדו · וטוב שמות לד
מה שאמר אם היוד היתה פתוחה · אבל
מצאנוה קמוצה כמשפט האיתן מבנין נפעל כמו
שכתבנו ·
יחם העתידים אחם · יחם · ויחמו הצאן בראשית ל
כפלס ירדו · אבל ויחמו בסגול היוד
בעבור

תלים כח בעבור שהחית נקודה בחטף סגול׳ וכן יוד יחמתני
שמות ל אמי׳ שהוא מן הדגוש׳ ויחמנה בבאן לשתות׳
בא בסימן נקבה אחר לבד׳ או יאמר האיתן בחירק
מלכים א א איחם׳ ייחם׳ תיחם׳ ניחם׳ כיכן מצאנהו ולא
יחם לו׳ ונפלה היוד
בא הפעל מהמכתב כמו אבל היה צריך להיות יוד
יהושע כב שנפלה במלת וייטב האיתן כתוב להורות על
בעיניהם דבני גד ובני יוד השרש׳
שמואל א יח ראובן׳ וכן ויגידו
שמואל א יח לשאול וישר הדבר בעיניו׳ וירא שאול מלפני דוד׳
ובמקצת ספרים ויישר הדבר בעיניו מלא׳ אבל
שמואל א יח ויישר הדבר בעיני דוד חסר׳ והצווי יחם׳
יחמו׳ יחמי׳ יחמנה או חם׳ חמו׳ חמי׳
חמנה׳

והנפעל ממנו בא על דרך חסרי היוד הדגושים
ישעיה נז הנחמים באלים בפלם הנצבים׳
לולי החית שאינה מקבלת דגש ותאמר נחם׳ מחמת
בצרי או בחירק׳

והעתידים יחם׳ יחמו׳ אחם׳ יחם וכולי׳
גם יתכן שבא הנחמים על דרך
נחי היוד כחבריו׳ ויבא הנפעל על שני פנים האחד
כחולם והוא הרוב כמו נולד׳ נודע׳ ובהם הומרה
היוד בוו׳ והשני עמדה היוד נחה אחר קמץ קטן
במשפט ולא הומרה בוו והיוד לא נכתבה אך עמדה
ישעיה נז בנשימה׳ ועל הדרך הזה בא הנחמים באלים והוא
הנכון׳ וזה הדרך גם כן בבנין הפעיל כאלה הנחים
כי רבים בחולם בתמורת יוד בוו כמו הודיע הוריד׳
מלכים ל ובצרי כמו הישיב׳ ליחמנה במקלות מקור מן
הדגוש׳ ונון הוא סימן הנקבה הפעולה כמו נון הוא
ירמיה יג תשמטנה ונטשתה׳ יראנה׳ ואף על פי שטעם
ליחמנה צרי ואינו כן מנהג האות אשר על נון הוא
הנקבה כי אם בסגול ואף על פי שאין המנהג לבא כי
אם באותיות איתן׳ או יהיה נון הוא ליחמנה סימן
הנקבות הפעולות רוצה לומר ליחם אותן׳ ונוספה
ירמיה לח הוא ככו אותנה בחכמה׳ ובא הטם בצרי כמו
שהיה מבלי תוספת הוא ליחמן כמו לשמרם לזכרם׳
תלים יט ואף על פי שהמקור בא בקמץ כמו בשמרם עקב
רב׳ אחר שהצווי יבא בצרי יבא גם המקור בצרי׳
או בא בצרי ומשפטו בקמץ כי התנועות משתנות׳
תלים סח כי הנה בא צעיר רודם בצרי ומשפטו בקמץ כמו
שמות כט ילבשם הכהן בקמץ ומשפטו בצרי׳ ונדגשה הנון
חיוב ז שלא כמשפט כמו תראינה בה שלא היה משפטו
להדגש ובא כן לתפארת הקריאה׳

ימב העתידים ישב׳ יטבו׳ איטב׳ ייטב׳
תיטבו וכולי׳ ייטבו׳ תיטבו בהעמדת
היוד והתיו בגעיא כמו וייטבו דבריהם העמדת
היוד הנוספת בגעיא להורות על היוד פא הפעל
יהושע כב הנחה׳ וייטב בעיניהם דבני גד ובני ראובן נעדרה
שמואל א יח היוד פא הפעל מהמכתב כמו ויגדו לשאול ויישר
הדבר בעיניו׳ ירש זרעך את שער אויביו׳ ויקמו

מלכים ל׳ ז שופטים נערים ויגעו׳ וירשו את שמרון׳ ירשו את ערי
ירמיה לב הנגב׳ ויבאו וירשו אותה׳ והם על פי המסורת
ארבעה חסרים׳

והפעל הכבד
כי המקור והצווי בצרי
היטב׳
ירמיה א והאיתן בחירק והטפל היטבת לראות׳ היטבתי
היטב היטיב עמך׳ וכולי וכן העתידים
חצאי היטיב׳ הטיבו
יחזקאל כ בשוה עם העבר או בצרי הטיב כמו זעק והילל
ישעיה א ירמיה ז בן אדם׳ וכן המקור למדו היטיב׳ ונם היטב
שמות ל דברים ה אין אתם בצרי׳ בהיטיבו את הנרות׳ להיטבך
באחריתך בחירק׳

איתן איטיב׳ ייטיב׳ לא ייטיב יי׳ הלא דברי
צפניה א מיכה ב
ירמיה ב ייטיבו׳ מה תיטבי דרכך׳ התאות
הנוספת בהם בצרי ופא הפעל נחה או בצרי עין
מלכים א א הפעל איטיב׳ ייטיב׳ ייטב אלהים את שם שלמה׳
מלכים א מלכים ז ואם מלעיל בסגול וייטב אלהים׳ ותיטב את
ראשה׳ ותכון בתשלומם הייטב׳ איטיב׳ ייטיב׳
איוב כד תלים קיט תיטיב וכולי ובאו ואלמנה לא ייטיב׳ ונבוה
במרחק יידע׳ בהנעת היודין לפי שהנכון בהם
הייטיב׳ יהידיע בדראות הא הבנין תנח היוד פא
ישעיה נב הפעל כמו משלו יהילילו וכמו שנראית והוא
במעט מהם כאשר הראיתיך בשור החמישי בשלמים
וכהעדר הא הבנין להקל השלת תנועתה על יוד
השרש׳

יכל העתידים הנעו האותיות הנוספות
בשורק אוכל׳ יוכל׳ ולא הנעו
בחולם שלא יתערב עם אוכל לשון אכילה וגם לא
הנעו בצרי כשאר נחי היוד ארד אשב׳ כדי שלא
שמות לט יתערב עם ותכל כל עבדת משכן אהל מועד והכריע
לשון כלה׳

והמקור במדבר יד מבלתי
יכלת אין זה טעם תוספת כי
לתה לא נמצא שלא תוספת יי׳ עם התיו הנוספת אף
אכל יכל נכל׳ על פי שכתובה היוד׳
מלכים ט וכן עד יבשת המים או
יהיה שם הפעל׳ והמקור בחסרון יוד בלי תוספת
איוב מב תידעתי כי כל תוכל עיקרו יכול׳
מלכים יד **יכת** כתב רבי יונה בזה השרש ויכום ויכתום׳
והנכון בו ויכתום מהדגוש׳ ואדוני אבי ז״ל
כתב כי הוא מבנין הפעיל ומשפטו ויכיתום שרשו
נכת׳ ודעתי במלה הזאת להיות שרשה כתת׳ ורבי
יונה הביא אותה גם כן בשרש נכת ובשרש כתת׳

ילד העתידים אלד׳ ילד׳ תלד׳ נלד וכולי׳
דברי הימים א כ ונמצא בזה השרש אל נולדו להרפה בגת׳
דברי הימים א ג ואלה נולדו לו בירושלם׳ נקראים בשורק והלמד
דגושה׳ והדגש תמורת הנח אשר בנולד נולדו
בחולם ואף על פי שנכתב הוו עם הדגש אבני
בראשית מ יחזקאל טז בתנשימה׳ וכן יום הלדת את פרעה׳ ביום הולדת
אתך הדגש תמורת הנח והוא מקור מבנין הפעל׳

ילד העתידים לך לכו לכי לכנה שובנה׳
והגרעה הא הנקבה במכתב שבנה בנותי — רות א
לכן׳ רצוי הרבים בהפסק כצרי כמו שכתבנו ההרה — יהושע ב
לכו׳ הפעל הזה מצאנו ענינו בשני שרשים הלך
וילך׳ ובשרש ילך לא נשתמשו בעוברים רק
בעתידים נשתמשו בו ברוב ומעט נשתמשו בעתידי
בשרש הלך׳ והפעל הכבד הוליך׳ הולכת וכולי׳
וכן העתידים׳ הצווי הוליך׳ או בצרי והולך מהרת׳ — במדבר יז
ובא מבלי תמורת היוד בוו היליכי את הילד הזה׳ — שמות ב

איתן אוליך׳ יוליך׳ תוליך׳ נוליך׳
אוליכם אל נחלי מים׳ או בצרי אולך׳ — ירמיה לא
יולך יי אותך׳ ואם מלעיל במגול ויולך יי — דברים כח, שמות יד
את הים׳

ילל כתב רבי אחי רבי משה ז״ל כי מקור מזה
השרש חרה ללת משפטו לללת בפלס — שמואל א ב
לרדת׳ ולפגישת שלש למדין באחת יעם למדי
השם ש נפלה האחת ובא כמו ללת שעקרו בחסרון
הפא לתנת׳ ופירוש הרה ללת הגיעה אל הילדה
וחבלי יולדה׳

והפעל הכבד ביוד נחה מבלי תמורה הילל׳
הללת׳ היללתי׳ הילילו וכולי׳ וכן
הצווי הילל או הילל
וכולי׳ הילל פרוש׳ לא כאן מצוי כחירק כמו — זכריה יא
והאיתן איליל יליל׳ סכלתי כבר סמנו וסממו׳
ובאו ב
בתנועת שני היודין לכן יליל מואב למואב כלה — ישעיה טז
יליל׳ וכן כי ילילו על משכבותם לקריאת בן — הושע ז
אשר׳ ולקריאת בן נפתלי היוד פא הפעל נחה
ויוד איתן בצרי׳ וכן ומשבר רוח תילילו בתנועת — ישעיה סה
התיו בשוא והיוד בצרי׳ אלה באו בתנועת היוד
פא הפעל לטעם שהראיתיך בשרש ישב וכן בשרש
ידע ונבה ממרחק יידע׳ ורבי יהודה כתב לכן יליל — תהלים קלח, ישעיה טז
מואב מה היוד השני וצרי הראשונה׳ ודרכו יותר
חשב במלה שלש יודין כי חשב יוד נחה אחר יוד
השרש והתנועת בצרי ואמר כי הוא פא הפעל כפעל
ואין זה כי אין אחר הצרי אות נחה׳ כי הצרי אשר
ביוד השרש הוא סימן לה׳ הפעיל הנגפלת אשר
כמו שלו יהילילו׳ ובכפול הוא שמו הצרי ביוד — ישעיה נב
השרש להורות על הא הנופלת כי כן חסרנה כמו
שכתבנו בהרבה מקומות׳

ימן הימין המנת וכולי׳ כמו כן ישב והלל׳
אם השמאל ואימנה׳ בשקל ואישבה — שמואל ב יד, בראשית לג
ענין׳

ינח לא יונה תמשש למה לא ימש — דברי הימים א יב
לאיש ל׳ שמקור להיניח ולהשמאל
לעשקם׳ כל כענינו הוא — שמואל ב כב
בדרך שאר חסרי היוד

יצק יצק יצק׳ וכלת והגיתה שם על מכונתה מורכבת — זכריה ה
מן הפיתה והבחה׳

יבק העתידים ינק ינקו וכולי׳ אינק ינק

ראש פתנים יינק׳ כי שפע ימים יינקו׳ וכן — איוב כ, דברים לג
הפעיל היניק היניקה וכולי׳ העתידים היניק והיניקתהו — שמות ב
לי׳ איניק יניק׳ ותיניקהו את הילד׳ — שמות ב

יסד העתידים יסד׳ יסדו וכולי׳ איסד׳
ייסד׳ וכולי׳ או איסוד׳ ייסוד וכולי׳
והמקור יסוד׳ ובאות השמוש וליסוד ארץ׳ — ישעיה נא
ובא בדגש החלו הערמות ליסוד׳ — דברי הימים ב לא
והיוד כתובה כמו שבא גם כן נולדו בדגש עם הוו — דברי הימים א ג
כמו שכתבנו׳

והפעול מן הכבד הנוסף מוסד מוסד הראשון — ישעיה כח
רפה והוא שם והשני דגוש והוא
פעול׳ או יהיה הראשון
גלשי פירוש הראשון פתח פעול והשני הדגוש שם
וקמו קטן ולפי דעתי ונבלע הנח השוכן בדגש
שביהם שניות׳ ואף על פי שנכתב כמו
שהראיתיך בדומים לו׳
ומשפטו על דרך השלם מיסד בפלס משלך׳ — שמואל ב ט

יסך על בשר אדם לא ייסך והוא חסר הפועל — שמות ל
פירושו לא יסך הסך או יהיה ייסך מן
סוך׳ וסוך לא סכתי׳ שנמצא בענינו ברוב׳ — דניאל י
ויהיה חירק תחת שורק והוא מומרת ביוד׳ וכן ויישם — בראשית נ
בארון׳ ושני הפנים נכונים בו׳

יסף העתידים יסף יספו וכולי׳ איסף׳
ייסף וכולי׳ או איסוף׳ ייסוף וכולי׳
והכבד העתידים הוסיף או הוסף׳ אוסיף או אוסף
בצרי׳ ובא בפתח בהפסק זכור מלחמה אל תוסף׳ — איוב מ
כמו ותאכל ותשבע ותותר׳ ונכתבה אלף במקום וו — רות ב
במלת לא תאספון לתת תבן לעם׳ וכן ויאסף שאול — שמות ה, שמואל א יח
לרא מפני דוד׳ אל תוסף׳ הנכון בו אל תוסף כמו — משלי ל
ויוסף שאול ולהרין המלה אל אשר לפניה אמרו כן׳
וכן ונוסית מן היין על דעת רבי יונה כמו שכתבנו — מלאכים ט
וכתבנו גם כן שבר דבריו במלות האלה ובדומיהן׳

יסר יוסר לץ׳ — משלי ט
העתידים יסר וכולי׳ איסר׳ ייסר וכולי׳
או איסור וכולי׳ ובא על דרך חסרי
היוד ויסרני מלכת בדרך העם הזה׳ וכן באותי — ישעיה ח, הושע י
ואסרם׳ ועל דרך זה נאמר העתידים אסורי
יסור בדגש׳ ויתכן לומר כי יסרני מן הדגוש׳ ובא
הצרי תחת פתח כי הראוי יסרני׳ ובא בפעל הכבד
כמו האיתן שלם׳ איסירם כשמע לעדתם׳ — הושע ז

יעד העתידים יעד׳ איעד וכולי׳ ואם לבבו — שמות כא
יעדנה׳ והכבד הועיד׳ אועיד׳ ואם — איוב ט
למשפט מי יועידני׳

יען הפעל את עם נועז׳ — ישעיה לג
יעט מעיל צדקה יעטני׳ העתידים יעט׳ איעט׳ — ישעיה סא
יעל הפעל הכבד מה הועיל פסל׳ ואין בו — חבקוק ב, ירמיה יג
מועיל׳ מה אועיל מחטאתי׳ — איוב לה

יעף העתידים יעף׳ איעף׳ לא ייעף׳ ובא — ישעיה מ
ויעפו נערים ביוד האיתן לבד׳ וכן — ישעיה מ
וראמים בדי יעפים׳ והפעול מן הכבד בענין — דניאל ט

דניאל ט אחר מועף ביעף׳ ומאמר הבנין ממנו הועיף׳
אועיף׳ או העיף׳ אעיף׳ ואפשר להיות מועף
משרש עוף והוא הנכון׳

יעץ העתידים יעץ׳ איעץ וכולי׳ ובא עוד
ישעיה ח הרבים ממנו בחסרון יוד ובשורק עוצו
משלים יט עצה ותופר׳ עצו ודברו והשורק תחת חולם׳
שמות יח רות ב כמו ישפוטו הם׳ לא תעבורי מזה׳ ומשפטו
נחום ב בתשלומו יועצו בפלס עמדו עמודו אשר הוא
בחולם מפני העמדת השרוא׳ ואלה הארבעה אשר
הם בשורק אינם בהעמדה כי תעבורי אף על פי
שהוא בהעמדה השרוא הוא בריש׳

יפח ירמיה ד תלים כז יפה לקץ׳ ויפח חמס תואר׳ ואפשר
שיאמר ממנו כניקהקל כולו׳ והעתידים
ירמיה ד יפה׳ איפח וכולי׳ והתפעל תתיפח תפרש
כפיה׳

יפע יחזקאל כח והללו יפעתך שם הפעל׳ והפעל הכבד
דברים לג הופיע מהר פארן׳ אופיע׳ יופיע וכולי׳

יצב בא השרש הזה על דרך חסרי היוד׳
הפעל הכבד הציב׳ הצבת׳ הצבתי
וכולי׳ וכן הנפעל נצב׳ נצבת וכולי׳ ובאה מלה
אחת בזה השרש קשה מעט בבנין התפעל ממנו והיא
שמות ב ותתצב אחותו׳ ודע כי נחירפא לא תמצא נחותם
בפעל הדגוש ובהתפעל מפני דגש עין הפעל שלא
יתכן דגש חזק באות אם לא תקדמנה אורה אחרת
מונעת באחד הכלכים׳ וכשרצו לחסר היוד מן
ותתיצב שהיה משפטו ותתיצב הקדימו הנח שהוא
מקום היוד בין שני התוין ודגש הצדי לא היה מורה
על היוד כי הוא להוראת הבנין׳ וגם נח לא יתכן
בין התוין והצדי מפני דגש הצדי לכן הקדימו הנח
השניים קיבים הנח ודגש הבנין והנה משקל ותתצב
ותתפעל׳

יצג יצע חסרי היוד׳

יצק ישעיה כו צקון לחשם זה ריוקה כמשכן הפעל
חסר פאו כי כמו שכלתיו סבר׳
משלים יט הפעל׳ וכן והלום רד
מאד שמשפטו ירד׳ כן משפטו יצקו והנון נוספת
דברים ח כנון לא ידעון אבותיך׳
ורבי יונה כתב בשם רבי ינק כתב רמז אבל לפי
יצחק בן ניקטילא כי הוא פירש נקון שפך עמו
מנחי העין׳ אבל לפי ונתנו שם דבר׳
עניננו יותר הוא טוב
להיותו מנחי הפא׳ ויתכן להיות שנים שרשים
והענין אחד ויהיה משרש צוק כמו ינק נוק וחולתם
איוב כט כמו שכתבנו׳ ויהיה משרש צוק גם כן וצור יצוק
איוב כח עמדי פלגי שמן׳ ואבן יצוק נחושה׳ והעתידים
יחזקאל כד יצק או יצוק׳ תם יצקו מים׳ ובחסרון היוד
מלכים ב ד צק לעם ויאכלו׳ צקי׳ צקו׳ צקנה׳ והאותן
מלכים א כב איצק׳ יצק׳ תיצק׳ ניצק נסוכה׳ ומכמו ותצק
דם המכה בחולם האותן לבד׳ ובא מן יצק ויצק
מלכים א ב בראשית ס כמו מן יקץ ויקץ שלמה׳ ויקץ נח׳ או בחולם

מלחמות לה בראשית ויצק עליה שמן׳ לא יצק עליה שמן׳ והיוד
תלים א יח פא הפעל בהם נעלמת במכתב׳ וכן ויצקו על
העולה׳ ובא היוד הנוספת מועמדת בגעיא
להורות יוד השרש הנעלמת מהמכתב כמו שכתב
שמות יב רבי יהודה או יהיה צירי ובא מועמד כמו משכו וכן
כתב רבי יונה׳ וכאו עתידי השרש הזה עוד בדגש
ישעיה חב בדרך חסרי היוד כי אצק מים׳ אצק רוחי׳ והפעל
והכבד הוציק׳ הוצקת׳ והבינונים מוציק׳ מוצקים׳
תלים כ מוצקה או מוצקת׳ הם מגישים אליה והיא מוצקת
׳ נחתך לקמן בסוף פסוק׳ ויתכן להיות מן השרש
יהושע ז הזה ויציקם לפני יי בפלס והציבום׳

יצר בראשית ב העתידים איצר׳ יצר׳ ויצר יי אלהים
בראשית ב את האדם בשני יודין׳ ויצר יי אלהים
מן האדמה סוד האותן לבד והיוד פא הפעל נעלמת
ירמיה א מהמכתב׳ או בדגש אצר׳ יצריו בטרם אצרך
ישעיה מד בבטן׳ ובמקבות יצרהו׳ ובבנין אחר בא זה השרש
משלי ד בהעלמת היוד ותאמר אצר׳ יצר׳ בלכתך לא
מלכים לב איוב יח יצר צעדך׳ ויצר לו׳ יצרו צעדי אונו׳

יצת כתבנו אותו בחסרי היוד׳

יקד העתידים יקד׳ יקדו וכולי׳ איקד׳
דברים לב יקד׳ תיקד׳ ניקד׳ ותיקד עד שאול
תחתית׳ או בהעלמת היוד על דרך שאר נחי הפא
ישעיה י איקד׳ יקד׳ יקד יקוד כיקוד אש׳

יקע העתידים יקע׳ יקעו׳ יקעי׳ תקענה׳
והמקור קעת׳ ואותן איקע׳ יקע׳ תקע׳
ירמיה ו בראשית לב נקע׳ פן תקע נפשי ממך׳ ותקע כף ירך
יעקב׳ ואפשר שיהיה שרש אחר קעע או נקע
כמו שאנו עתידים לבאר בחלק העניין בספרית
האל וכן דעת רבי יהודה כי לא זכר בזה השרש
שמואל ב כא כי אם הפעל הכבד והוקעתם ליי׳ והנפעל
במדבר כה הוקע אותם׳ אותן אוקיע׳ יוקיע וכולי׳
שמואל ב כא ונקעום בהר׳

יקץ בראשית כח העתידים איקץ׳ ייקץ׳ ויקץ יעקב׳
בראשית מא בראשית ויקץ פרעה׳ ויקץ נח׳ ובאו
בראשית כח ויקץ יעקב משנתו׳
מלכים א ג תלים עח ויקץ שלמה׳ ויקץ כישן
מלכים א יח יי׳ אולי ישן הוא ויקץ
ביוד האותן לבד׳ וכן
חבקוק ב ויקצו מזעזעיך׳ והיוד
בו מועמדת בגעיא
ס מן טעות כי היה לו
לבבואו ויקץ ומסבתו תבייתה
לשמוח מופטים יו כיהם
כי על סי שתקורית׳
מלכים א יח להורות היוד פא הפעל כמו ויצקו על העולה׳

יקר שמואל א יח העתידים איקר׳ ייקר׳ וייקר שמו מאד׳
מלכים ב א תיקר נא נפשי׳ או בהעלמת היוד כשאר
תלים מט נחי הפא אקר׳ יקר׳ תקר׳ נקר׳ ויקר פדיון
נפשם יוד השרש נעלמת כמו שכתבנו נחי הפא
תלים עב אשר על זה הדרך׳ וייקר דמם בעיניו ונכתבה בו יוד
איכה א השרש כמו שנכתבה באוילפה שולל ועדום כמו
שכתבנו׳ והפעל הכבד הוקר הוקרת׳ הצווי
משלי כה הוקיר או הוקר׳ ובא בפתח הוקר רגלך׳
כי הריש במקום נקוד ונשתנה פתח גבור לפניה כמו

יקר

חקר שוכרתו׳ לא יצר צעדך שהיו על המנהג בצרי ככו אשב׳ ישב׳ ארד׳ ירד והבריהם רבים על זה הדרך׳ וכן בנחי העין הצר הפר בפתח מפני הריש׳ (משלי ד)

איתן אוקיר׳ יוקיר וכולי׳ אוקיר אנוש מפז׳ (ישעיה יג)

יקש יקשתי לך׳ בפלס יכלתי׳ (ירמיה נ) (בראשית ל)
קטנתי׳ העתידים יקש וכולי׳ איקש ייקש וכולי׳ (בראשית לב)

ירד והוס רד מאד פתח חסר פא הפעל׳ (שופטים יט)
ומשפטו ירד׳ ואין המנהג הזה כשאר נחי הפא לגרוע פא הפעל מהעוברים גם בזה השרש לא מצאנו כי אם בזאת המלה׳ ואלו היה קמץ היינו אומרים שהוא מנחי העין כמו עוד רד (הושע יב)
עם אל שהוא קמץ והוא מנחי העין מענין והורדת (בראשית כז)
כאשר תריד׳ לשון ממשלה׳ כן אם היה זה קמץ היינו אומרים שהוא מנחי העין והיה ירד ורור בענין אחר׳ העתידים רד רדו רדי רדנה ארד ירד וכולי׳

ירט העתידים ירט אירט וכולי׳ או ארט׳ ירט׳ ובא ועל ידי רשעים ירטני שלא (איוב טז)
בהעמדת היוד כי בא על דרך הנבלעים פאי הפעלי בדגש כמו יצרהו׳ חסרני ולולי הריש היה דגוש׳ (ישעיה מד) (ישעיה ח)
או יהיה כשקל ירטני יראני והיה שרשו רטה׳

ירע נפשו ירעה לו׳ העתידים רע רעו׳ (ישעיה טו)
ארע ירע׳ ולא ירע לבבך׳ מרוע לא ירעו פני׳ (דברים טו) (נחמיה ב)

ירק ואביה ירק ירק בפניה׳ העתידים (במדבר יב)
אירק ירק׳

ירש העתידים ירש ירשו׳ ובתוספת הא ים (דברים לג) (דברים א)
ודרום ירשה׳ ובחסרון בצרי עלה
רש׳ או בפתח החל רש אלא שנקמץ מפני הזקף (דברים ב)
רשו רשי׳ רשנה׳ באו ורשו את הארץ׳ (דברים א)
אירש׳ יירש וכולי׳ ובחסרון פא הפעל ויירש (בראשית כב)
זרעך׳ ירשו את ערי הנגב׳ וירשו את שמרון׳ (עובדיה א) (מלכים ב יז)
ויבאו ויירשו אותה׳ והם על פי המסורת ארבעה (ירמיה לב)
חסרים׳ והפעל הכבד הוריש׳ הורשת וכולי׳
אוריש׳ יוריש וכולי׳

ישב העתידים והצוי שב׳ ובתוספת הא
קום נא שבה׳ שבי׳ שבו׳ ובהפסק
השפילו שבו׳ שבי׳ שבנה׳ אשב׳ ישב וכולי׳ (בראשית כז) (ירמיה יג)
אם שוב תשבו בארץ הזאת׳ אמר רבי יהודה כי (ירמיה מב)
נהפך פא הפעל לעין הפעל כי היה משפטו ישוב׳
והנכון כי הוא כמשפטו׳ והוו הכתובה נשוב היא וו
המשך כמו שמור׳ זכור׳ ויוד פא הפעל נגרעת (דברים ה) (שמות כ)
ואף על פי שאין המנהג כן במקור׳ הנה מצאנו
ידעתי כי כל תוכל שהוא מקור כמו יכול׳ וכלת (איוב מב)
והושבותים כי רחמתים הורכבה מן והושבתים מן (זכריה י)
ישב ומן והשבותים מן שוב ושני הענינים נכונים
בן לפיכך הורכב בהם׳ וכלת כשיבתו במחנים (שמואל ב יט)
אפרשנה בשרש שוב׳ וכן אם ישב ישיבני יי׳ (שמואל ב טו)

ישח על דעת רבי יונה שכתב כי בן השרש
הזה וישחך בקרבך׳ וכן שדי ועמורה׳ (מיכה ו) (ישעיה א)
נאמר העתידים שח׳ שחו׳ שחי׳ שחנה׳ אשח׳
ישח וכולי׳ וישחך שם בפלס משעך תחדלנו׳ (מיכה ו) (תהלים כח)
גם יש לומר שהוא משרש שחה כמו שנכתבנו
במקומו בעזרת האל׳

ישם ורכמות תישמנה׳ ובבנין הפעיל בהבלע (יחזקאל ו)
פא הפעל בדגש ונשים עד נפח׳ אם (במדבר כא) (ירמיה מט)
לא ישים עליהם נויהם׳

ישם ויישם בארון (בראשית נ)

כי יותר נכון מה שפירש | אמרו ששרשו
לפי כי הוא קמוצים מתם | ישם בפלם ויצק דם בן (מלכים א כב)
ויהיה החירק במקום צרי | יצק׳ והנכון מה שאמרו
על משקל כי תתם׳ | בו עוד כי החירק תחת
שורק ומשפטו ויושם׳

וכן על בשר אדם לא ייסך׳ (שמות ל)

ישן המקור ישון׳ ובאות השמוש איננו מניח (קהלת ה)
לו לישון׳ העתידים ישן׳ ישנו׳ ישני׳
ישנה׳ אישן׳ יישן׳ תישן וכולי׳ כי לא ישנו (משלי ד)
אם לא ירעו׳ נעלמה היוד פא הפעל מהמכתב ויוד
איתן מעמד בנעיא להורות עליה׳

ישע ונפעל עם נושע ביי׳ ישראל נושע ביי (דברים לג) (ישעיה מה)
תשועת עולמים׳ שניהם פתח׳ אין (תהלים לג)
המלך נושע ברב חיל קטן׳ והפעל הכבד
הושיע׳ הושיעו וכולי׳ העתידים הושיע או
הושע׳ אושיע׳ יושיע׳ או אושע׳ יושע׳
ויושע מחרב מפיהם׳ (איוב ה)

ישר לאשר ישר בעיני׳ המקור ישור׳ (ירמיה כז)
העתידים ישר׳ אישר יישר וכולי׳
ובא היוד נבלע בדגש במלת וישרנה הפרות׳ (שמואל א ו)
ובלא הבליעה ויגידו לשאול וישר הדבר בעיניו (שמואל א יח)
ביוד האיתן לבד׳ ויישרם למטה מערבה משפטו (דברי הימים ב ב)
וייישרם בהנעת שני היודין והנוח פא הפועל
הושלה תנועתה על יוד האיתן׳ והפעל הכבד בזה
השרש בהראות היוד בקריאה הישר לפני דרכך׳ (תהלים ה)
ישירו נגדך׳ (משלי ד)

יתר על דעת רבי יהודה נאמר הפעל הקל
ממנו יתר׳ יתרת וכולי׳ העתידים
יתר׳ יתרו׳ איתר׳ ייתר׳ והנמצא ממנו
שם התאר בשקל פועל׳ ויותר מהמה בני הזהר׳ (קהלת יב)
ויתר לראי השמש׳ ויתכן שהם שם הפעל (קהלת ז)
ואף על פי שרוב השמות במשקל הזה מלעיל באו
אלו מלרע ומשקל אחר יתר מרעהו צדיק׳ (משלי יב)
ושם הפעל יתר שאת׳ ומשקל אחר מה יתרון (בראשית מט) (קהלת א)
לאדם׳ ומשקל אחר ומותר האדם׳ ויש בו (קהלת ג)
פעל כבד הותר בני תמותה׳ וכן אל תותר׳ (תהלים עט) (בראשית מט)
או יהיה אל תותר בשלא נזכר פועלו מבנין והחולם
מקום שורק׳ ויש בשרש הזה גם כן ענין אחר
תאמר ממנו לדעת רבי יהודה יתר יתרת ושם
הפעל ממנו יתר הפלטה׳ יתר רגזם׳ (שמות י) (יואל א)

יחזקאל יד שמואל א טו יֶתֶר הַשֶּׁמֶן׳ והתאר וְאֶת הַיֹּתֵר הֶחֱרַמְנוּ׳ והנפעל
מלכים ב ב שמות י לֹא יִוָּתֵר דָּבָר׳ והכבד הוֹתִיר הַכָּבֵד׳ אוֹתִיר׳
יוֹתִיר וכולי׳

והפעלי׳ שפאיהם יוד ולמדיהם ה״א נזכרם מעט בפני עצמו עם נחי הקבוצות אחר נחי הלמד בעזרת הא״ל׳

הפעלים שפאיהם יוד ולמדיהם אלף נחה

איוב א **יצא** יָצָאת׳ יָצָאתִי׳ ובא חסר האלף עָרוֹם יָצָתִי מִבֶּטֶן אִמִּי׳ יָצְאוּ׳ יְצָאתֶם׳ יָצָאנוּ׳ יָצְאָה׳ יָצָאת׳ יְצָאתֶן׳

קהלת י **הבינונים** יוֹצֵא׳ יוֹצְאִים יוֹצְאָה או יוֹצֵאת יוֹצְאוֹת׳ כִּשְׁגָגָה שֶׁיּוֹצָא משפטו שֶׁיּוֹצָאָה׳ ולהקל על האלף נפלה ההא והונחה

דברים כח תנועת האלף על הצרי להורות עליה׳ הַיּוֹצֵת מִבֵּין רַגְלֶיהָ׳ חסר האלף מהכתיבה׳

המקור יְצוֹא או צֵאת׳

העתידים צֵא ו... ובתוספת כי ינה כמיוחד אל הפעלי׳

תהלים ט הא צְאָה׳ ובהפסק רֵבָה רצאת כמו לכו וחוכר׳ צֵאָה וְצָאָה׳ צְאוּ׳

יחזקאל ט ישעיה מט ובהפסק וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת חֲלָלִים צֵאוּ׳ לֵאמֹר לַאֲסוּרִים צֵאוּ׳ צְאִי׳ צֶאנָה או צֶאנָה בהעלם

שיר ג האלף׳ ובא צְאֶנָה וּרְאֶינָה עין הפעל בשוא שלא

שמואל ב ג כמנהג ובא כן לזוג המלות כמו שבא גם כן אֶת מוֹצָאֲךָ וְאֶת מְבוֹאֲךָ לזוג המלות׳ אבל להפריש מעט ביניהם שהם שנים שרשים אלף צְאֶנָה בסגול

האלף וּרְאֵינָה בצרי׳ אֵצֵא׳ יֵצֵא׳ תֵּצֵא נֵצֵא כלו

במדבר ח בצרי׳ וכן כשיבא מלעיל גם כן הצרי בצרי׳ וַיֵּצֵא נָה׳ יֵצְאוּ׳ תֵּצְאוּ׳ תֵּצֵא׳ תֵּצְאִי׳ תֵּצֶאנָה בנח

האלף שלא ידמה לנחי הלמד׳ ובא הצרי בפעל

במדבר ח הכבד מזה בהראות היוד הַיְצֵא אִתָּךְ׳

ירא העוברים לגזרת פעל יָרֵא׳ יָרֵאתָ׳

יחזקאל יא יָרֵאתִי׳ יָרְאוּ׳ יְרֵאתֶם׳ חֶרֶב יְרֵאתֶם׳

יהושע ד ובא לגזרת פֹּעַל לְמַעַן יְרָאתֶם אֶת יי אֱלֹהֵיכֶם כָּל

הושע י הַיָּמִים בקמץ׳ יָרֵאנוּ כִּי לֹא יָרֵאנוּ אֶת יי׳ יָרֵאת׳

במדבר יח ואם בהפסק כִּי יָרֵאָה׳ יָרֵאת׳ יְרֵאתֶן׳

הבינונים יָרֵא׳ יְרֵאִים׳ יְרֵאָה׳ יְרֵאוֹת׳ והוא במשקל תאר ואין בו פָּעוּל כי אם והנפעל לפי שהוא פעל עומד׳ והנפעל הוא כי שהבא הוראה כמבנ׳

המקור יְרוֹא׳ ובאותיות בומכלם בִּירוֹא׳ וִירוֹא׳ כִּירוֹא׳ לִירוֹא׳ מִירוֹא בנוח היוד׳ ונעלמה גם מהמכתב ונשארה ראיתה

שמואל א יח בנחות הצרי בלבד השמש לְיִרְאָה מִפְּנֵי דָוִד׳

העתידים יְרָא׳ יְרְאוּ׳ ואמרו הצווי לרבים בהעלם האלף שלא להתחלף עם

שמואל א יב יְרָאוּ מן רָאָה׳ ואמרו אַךְ יְראוּ אֶת יי׳ יְרָאִי׳ יְרֶאנָה או יְרֶאנָה בהעלם האלף׳

איתן אִירָא׳ יִירָא׳ וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי שמואל א יח דָוִד ביוד איתן לבד׳ וכן וַיִּרְאוּ שמואל א ז מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׳ לְמַעַן יִרָאוּךָ כָּל הַיָּמִים׳ וחבריהם מלכים א ח והם ידועים על פי המסורת׳ תִּירָא׳ נִירָא׳ יִירְאוּ׳ תִּירְאוּ׳ תִּירָא׳ תִּירְאִי׳ תִּירֶאנָה׳ וַתִּירֶאןָ שמות א

המיילדות בנח הנקבות לבד וכבר כתבנו הדומים לו׳ וצריך להמשיך האותיות הנוספות בייראו תיראו להורות על היוד פא הפעל התהיה כתובה או לא כתובה צריך להורות עליה בקריאה׳ והנקבות לא נאמר בהראות האלף תִּירֶאנָה׳ לפי שאין לכל הפעל הזה בנקבות במלת תפעלנה נעה בתנועת

יחזקאל יג אף על פי שנמצאת במקומות נעה כמו וַתִּגְבַּהְנָה׳ תְּבוֹאֶנָה׳ תְּחִיֶּנָה׳ תְּסֻבֶּינָה ברוב לא נמצא תהלים

כן שלא להחליף עם תראנה מן ראה בקריאה׳ ואף על פי שתמשך התיו אין הפרש אם לא תנוח האלף׳

הנפעל נוֹרָא׳ נוֹרָאתָ׳ נוֹרֵאתִי׳ נוֹרְאוּ׳ נוֹרֵאתֶם׳ נוֹרֵאנוּ׳ נוֹרְאָה׳ נוֹרֵאת נוֹרֵאתֶן׳

הבינונים נוֹרָא׳ נוֹרָאִים׳ נוֹרָאָה׳ נוֹרָאוֹת׳

העתידים הִוָּרֵא׳ הִוָּרְאוּ׳ הִוָּרְאִי׳ הִוָּרֶאנָה׳

איתן אִוָּרֵא׳ יִוָּרֵא׳ תִּוָּרֵא׳ נִוָּרֵא׳ יִוָּרְאוּ׳ תִּוָּרְאוּ׳ תִּוָּרֵא׳ תִּוָּרְאִי׳ תִּוָּרֶאנָה׳

ואלה הפעלים שעיניהם יוד או וו נחה

הפעלים שעיניהם יוד או וו נחה תנוח בקל ובנפעל ובהפעיל ובהפעל׳

אבל בפיעל הדגוש ובפועל הדבק בו יבאו בשלמים בהראות עין הפעל כדי שיראה בו הדגש׳ ובפועל מרובע ובהתפעל הכפל הלמד והוה זה כי לא יכלנו לומר אותם בהסתר׳

סלה כתוב פעל נחי עין יוד ירק ואיתני מאמר מכלל המחובר גם הוא כסוף שעיין גם סבתה קום ויהיל מקום ולא עין הפעל׳

כי אם נאמר קום ידמה לבנין הקל הבא לגזרת

מלאכי ... ירמיה פָּעוּל׳ הַבֹּקֶר אוֹר׳ אוֹרוּ עֵינַי׳ מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ׳ ושלם לא אמרו אותו בהראות עין הפעל כי כן דרכם להסתיר האותיות האלה כמו שזכרנו בשער אה״ו׳ לכן כפלו עין הפעל להורות כי עין הפעל נחה׳ ואמרו כּוֹנֵן הִתְכּוֹנֵן׳ ועוד כפלו בדרך אחרת שאבדו עין הפעל אפילו מהשימה וכפלו הפא

ישעיה כא אסתר ד והלמד כמו מן חיל חַלְחָלָה׳ וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה׳

יונה א ישעיה כב ומן טיל וַיָּטִילוּ אֶת הַכֵּלִים׳ אמרו טַלְטֶלְךָ

ירמיה נא טַלְטֵלָה גָּבֶר׳ ומן עור עַרְעֵר תִּתְעַרְעַר׳ ומן פור

ישעיה כד איוב יו הִתְפּוֹרְרָה׳ וַיְפַרְפְּרֵנִי׳ ומן פוץ פָּצוּ בָּעָם אמרו וַיְפַצְפְּצֵנִי׳ ופעמים כפלו הלמד בבנין שלא נקבר פועלו כן הדגוש ולא רצו להראות

העין כמנהגם להסתירה
משלי ח · ואמרו באין תהומות
משלי ח · חוללתי · לפני גבעות
איוב כו · חוללתי · הרפאים
איוב כו · יחוללו · עמודי שמים
יחזקאל כח · ירופפו · בשם חבראך כוננו · וכן כתב אדוני
נחום ג · אבי ז״ל שמש זרחה תודד פועל שלא נזכר פועלו
מבנוי העין והוא פתח במקצת הספרים ובמקצתם
קמץ והמסורה פליגין ביה · ובהתפעל גם כן נוהגו
בן זה המנהג כי התפעל עינו דגושה · ופעמים
שמות ט · יהושע ט · תראה כמו התעודדו · התאשרו · ובדברי רז״ל
מתקים מתגייר · וברוב הפעלים לא הראו ויוד
כמנהגם להסתיר היא ואחותיה · וכפלו למד הפעל
כמו שעשו בפועל מרובע כי התפעל דבק במרובע
ונחצב ממנו כמו מן קומם התקומם וכן מן כונן
התכונן וכן כלם · ויש פעלים שהעין שלהם וו שלא
במדבר כ · תנוח אבל הם בשלמים בכל דרכיהם · כי גוע אהרן ·
ספר יחזקאל · תהלים · חן גוענו · עני אני וגוע מנוער · אגוע ועין
לא תראני · ויש שלא נמצא ממנו כי אם פעל
תהלים יח · הדגוש והראית בו העין במשפט · ישועו ואין
תהלים ל · מושיע · שועתי אליך · וכן שם הפעל הקל
איכה ג · שמות כג · לרוחתי לשועתי · וכן שהעין שלו יוד ואיבתי
בראשית ג · את איביך · אך בשם הפעל בעלם ואיבה אשית ·
יחזקאל כה · איבת עולם · ואשר למד הפעל נחה לא תנוח
העין לעולם · אף על פי שהיא וו כמו שוה דמה
רוה ·

כל זה שענין יפה מפורש בספר הכתוב כמו״ל שניקר א׳ ואין כאן מקום להאריך ·

הקל והנה בעוברים בנין

קם · קמת · קמתי · והנה שאחר הקמץ בקם היא
איוב י · האלף הכתובה במלת וקאם שאון והיא נחה שהיא
אסתר ט · מורה מילוי עין הפעל לקים את ימי הפרים ·
אסתר ט · קימו וקבל היהודים · וכן רם רמת רמתי
רמו רמתם · רמנו · רמה רמת רמתן ·
הנה שאחרי הקמץ ברמה היא האלף הנראית במלת
זכריה יד · וראמה וישבה תחתיה והיא נעה וקמת · קמתי
קמנו נקודים בפתח · והטעם שנקודים פתח ואף
על פי שעיקרם להיות קמץ כמו פא פעלת ופעלתי ·
נאמר כי בנפול מהם עין הפעל שהוא בפתח
נשארה תנועתה על פא הפעל · והתנועה מורה על
הנופל כי שורש קמתי קימתי ואם תאמר קם למה
בקמץ והלא עין הפעל הנופל ממנו פתח שעקרו
קים · הנופל כמנו עין הפעל היה הדין להשאר
תנועתו בפא הפעל להורות על הנופל נאמר כי
אותיות שעינם אותיות אהו״י ונחות אהו״י דרכם להנא
זו תמורת זו · כשנאמר קם שב אלף נחה
איוב י · בנקום והוא עין הפעל · וחסר הנאמן וקאם שאון ·
הנה במלת וקאם אותיות השרש שלשתן ועין הפעל
במקום כמנהגה והקוף קמץ וכן המשפט בקמה וקמו
לפי שהוא בהם · אבל בקמת וקמתי וקמנו לא
יתכן בהם כי אין אחריהם מלך כי אם שוא

ואף על פי שקריאתם בהעמדה פעמים תשפל
קריאתם כמו שיתבאר · אבל קמנו לא תשפל
קריאתו כמו פעלנו בשלמים כמו שבארנו · אף
על פי שאחר הקוף נח נראה שהוא השוא לפיכך
הקוף פתח · ועוד על
ולכי נתתי כיס סיכה והטעם שכתבנו שמורת
מחלת כספר הכתוב · על האות הנופלת ואחת
דעלך · וקם · רם ·
שב · לעולם קמץ מנחי העין ומפעלי הכפל כפתח
זכריה ז · זולתי מעטים נמצאו מנחי העין בפתח · כי מי בז
ישעיה ה · ליום קטנות · שח מראות עיניהם · ומפעלי
יחזקאל כח · הכפל מצאנו אחור בקמץ ומן אחיך עמך כמו
שאנו עתידים לבאר · וכשנוסיף וו החבור על
קמת קמתי ויורה על העתיד יפול הנח ותשוב
דברים ל · המלה מלרע כמו ושבת עד יי׳ אלהיך ·
שמואל ז · ישעיה · וקמת ועלית · ושבתי בשלום · ונלותי
תענית · זכריה ג · בירושלים · וששתי בעמי · ומשתי את
תהלים ב · עון הארץ ההיא · ובא בלא וו מלרע שתה
עונותינו לנגדך והוא שלא כמנהג אולי בא כן
מפני הדגש ולא היה מלעיל עם הדגש כמו
יחזקאל כח · מלכים · ומתה ממותי חלל · עד הדבקני הרעה ומתי ·
כי יש בהם הפסק או העמדה טעם לפיכך הם
מלעיל · ושתה הוא בספר הלך שאינו טעם
מעמיד והוא שאם היה מלעיל עם השופר היה
חסוף על מלת עונותינו והוא רחוקה העין ·
ובקמתם וקמתן נפל הנח להקל מפני רוב תנועתן
במדבר לב · בין עם וו בין בלא וו לעולם מלרע · והפרת
דברים יא · שופטים · קמתם · וסרתם מן הדרך · ולא שבתם
מלאכי ג · עדי · ובא בחירק מקום הפתח ויצאתם
כי תבואו · ופשתם · והוא כמו וירשתם אותה ·
בתשלומו ופישתם · וקמו ושבו מלעיל מנחי
העין להוליד נח בין הקוף והמם לתשלום עין
הפעל ומנחי והלמד מלרע · ונמצאו מעטים
בראשית · במדבר · מנחי העין מלרע כי שמו אותי בבור · ושמו
הושע א · במדבר · בדין · ושמו להם ראש אחד · ושמו את
במדבר יג · איכה · שמי · אשר תרו אותה · צדו צעדינו ·
תהלים · עמוס · תהלים · כפירים רשו ורעבו · נמו רעיך · נמו
יחזקאל · ישעיה · שנתם · ונסו מנוסת חרב · פקו פליליה ·
שמות · תהלים · קהלת · וסרו הצפרדעים · ולא רמו עיני · נעו עורים ·
משלי ה · עמוס ח · נעו מעגלותיה · ונעו מים עד ים ·
ישעיה יט · בראשית · ונעו אלילי מצרים מפניו · ולא רבו עליה ·
מלאכי · ירמיה · ורצו לפני מרכבתו · אם גנבים באו לך · והוכן
אלה הפעלים בתשלומם קים קימת · וכן רים ·
רימת · על מלת וכן כלם · ובאו העוברים
בראשית מד · במלה הזאת פעמים לנזרת פעול הבקר אור · ראו
שמואל א · ירמיה · יחזקאל · נא כי ארו עיני · מה טבו אהליך · לבלתי
ירמיה · יחזקאל · באו חללים הנותרים · בשנו מאד · למען תזכרי
ירמיה · ובשת · בשה חפרה כלם מלעיל · ובא מלרע
שמואל · ובשת החמה · ותאמר אור · אורה · אורתי · טוב
טובת שבתי · בש בושתי · ששם אור ·

טוב · ביוש · בשקל ולא יכל יוסף · וכן לגזרת פעל בצרי כי מת הילד משפטו מית · וכן מתה · מתו · אבל שאר העוברים לא באו בצרי · ומתנו · ומתי בדגש · וכן יאמר כתם מתן בדגש להבלעת התי למד הפעל · וכן הבינונים והם תאר ברוב לכן באו במשקל התאר הקמוץ חכם רשע · כי משפט קם קים קמים קמה קמות · בתשלומם קימים · קימה קימות · ובאו מהם בפתח שלא כמשפט כל עץ לח · מקל לבנה לח · לחים ויבשים · אבל הובשתי עץ לח קמץ מוקף · מפיקים מזן אל זן · סר העף שניהם פתחין והרבה מהן פתחין והן ידועים על פי המסורת ועוד נזכרם בשער השמות · וקמה בבינונים טעמה מלרע ובעוברים טעמה מלעיל · נאה ארם · וסרה קנאת אפרים וכן רבים בעוברים טעמם מלעיל · ובאו בעוברים טעמם מלרע מעטים באה לך לענה לך · ובאה הממשלה הראשונה · ובאה חרב במצרים · ושבה אל בית אביה כנעוריה · ושבה לאתננה · ורעה עינך · ורעה לך זאת · ונחה עליו רוח יי · וכן במשקל אחר לגזרת פעול ·

הבינונים

שב טובים טובה טובות התאר בפלס גדול קרוב · כי משפטם טוב טובים · ובזה המשקל אתה גוחי · אתה גוח · שן דעה · וכן הולך ואור עד נכון היום · בכף מלך ארם ובכף מלך ישראל הקומים עלי · וכן באו בשורק כי השורק והחולם מתחלפים · מחלץ חשים · גולה וסורה · יסורי בארץ יכתבו · סורי הגפן נכריה · שכנרה דומרה נפשי · ברכה בתוך הים · ותבט עיני בשורי · שובי מלחמה כמו שנמצא גם כן בשלמים תארים בשרק · שרוע וקלוט · ברוך יעצום · השכוני באהלים · שבעי שבעות להם · והוו שבין פא הפעל ולמד הפעל איננה עין הפעל אך היא וו המשך כמו שתהיה גם כן בשלמים גדול קרוב וכן בעוברים ולכן לא יכתבו הוין ברוב המקומות · וכן לגזרת פעל רק ·

עד · בת · בן · בנים · ועוד יזכר זה בעתידים בנה · בנות · לך מרוע · וזה הבנין · אתם לנים נגד החומה ·

וכן הפעול מהפעלים היוצאים · שום · שומים · שומה · שומות · ובא בחולם פני הלום הלום · והראשון שם והשני פעול והוין בהם אינם עין הפעל כי אם וו המשך הכתובים בשלמים פעול · זכור שמור · וכשנפלה עין הפעל נשארה תנועתה על פא הפעל וכן לכלם כמו שזכרנו ·

המקור

בחולם ושוב אלי · מה ישרים · עד יום מותה · ונוח מאויביהם · צור תעודה · כי קום יקומו דברי עליכם לרעה · או בשורק לא יאמין שוב מני חשך · ולא יכלו קום · על מות לבן · ובעת מותה · ועם הלמד באותיות השמוש רובם בשורק לשוב לקום · ובתוספת הא בבואה רגליך · רעה והתרועעה · ונמלת בבואה מלרע ורועה מלעיל ·

העתידים

כלם לגזרת פעול והזכר החולם בשורק ברוב המקומות · שוב · שובו · שובי · ובחולם מול את בני ישראל · וכן צור תעודה · כי יתכן שהוא צור מנחי העין קומי ודשי · והרבות בחולם שבנה בנותי · אשוב · ישוב · תשוב · נשוב · והוין ווי המשך ואינם עין הפעל ·

והצווי

בתוספת הא שובה ישראל · באה אתי הביתה · חושה יי על עמי · חושה לעזרתי מלעיל · וכבר באו מהם מלרע עורה הנבל וכנור · שובה יי רבבות אלפי ישראל · קומה יי למנוחתך · קומה יי ויפוצו אויביך · קומה יי אלהים לנוחך · וכל קומה דתהלים מלרע בר מן חד וקומה בעזרתי · סורה אדני סורה אלי אל תירא · שובה אלי כי גאלתיך · ואמר הנגיד כי הרואה אתה שבה העיר בשלום מלעיל · ואנחנו לא מצאנוהו כן בספרים המדויקים · וכן בספר אכלה ואכלה שובה מלרע · שובה יי רבבות אלפי · שובה אלי כי גאלתיך · שובה יי את שביתנו · שובה יי חלצה נפשי · שובה יי עד מתי · שובי שובי מלעיל · וכבר באו מלרע עורי עורי דבורה · שובי נפשי למנוחיכי · עורי עורי לבשי עזך · עלי עילם צורי מדי · ומבנין הפעיל גילי מאד בת ציון מלרע · ובחולם לגזרת פעול קומי אורי · והיה בתשלומו אוורי על משקל שמרי קומי עברי ·

האיתן

אקום · יקום · תקום · נקום · יקומו · תקומו · תקום · תקומי · תקומנה · או בחולם ותארנה עיניו · ודרכך לא תשכנה · או במשקל אחר תשבינה לקראתך · תפוצנה ערי מטוב והאותיות הנוספות בקמץ · ופעם בצרי כמו אבוש · יבוש · לא עתה יבוש יעקב · אשר לא יבשו קוי · והנו כתבנו כי שרשם יבש · והצרי שתחת אותיות הנוספות יורה עליהם והוא הנכון והנה שבין אותיות הנוספות ופא הפעל הוא תשלום עין הפעל והוין שבהם וו המשך כמו ישפוט ישמור וכתובים פעמים בוו ולא חסרה הוו ביקום ישוב כמו שנחסר כישמר ישפט ברוב המקומות לפי שהכירו החולם בשורק להקל על הקריאה לרוב השתמשם בהם והשורק אינו נכר כי אם על הדגש או על שוא נח כמו שיתבאר · אלא במקומות מעטים יבא בלי וו במקום שהיה מקומו וו · וכן באו גם כן יקם · ישב · ישבו · יקמו חסרי וו המשך במקומות ידועים על פי המסורת · וכן כשיבא בחולם יחסר מהם וו המשך כמו וישב העפר · ישב אפך · אל ישב דך נכלם · תרם ידך · לא ידון רוחי ויחסר מהם וו המשך כמו שתחסר

בִּשְׁפֹּט יִשְׁמֹר׳ וזו שהיא קימת בִּיקֻמוּ יָשׁוּבוּ מה
שאינה קימת כן בִּשְׁמְרוּ׳ יִשְׁפְּטוּ׳ נאמר כי גם
בישמרו ישפטו פעמים וו חמשך קימת כשיבא
בהפסק ובהעמדה ופעמים בלא הפסק והעמדה כמו
יִשְׁפּוֹטוּ הֵם׳ אבל מה שחסרו אותה ברוב לרוב　תהלים ח
תנועות האותיות להקל מעליהם׳ אבל בִּיקוּמוּ
יָשׁוּבוּ אין בהם אותיות נעות כמו שיש בִּשְׁמְרוּ
יִשְׁפְּטוּ׳ הלא תראה והנה אשר בְּקֻם׳ קַמְתָּ׳ קָמוּ׳
קָמְנוּ נפל בְּקַמְתֶּם להתנועת המם יותר׳
וכן בשלמים בנה שאיננו
עקרי נהגו זרת המנהג
שָׁמַר׳ שָׁמַרְתִּי וכולי
והנה שבין השין והמם לא
נפל כי אם בִּשְׁמַרְתֶּם
לתנועת המם יותר על

ים מלין טעות ומלוי למנו
הנה אמר בקם קמו קמה
נפל בקמתם קומן כי
בתנועת המם והגון יותר׳

חבריו׳ וראיה עוד כי הנה שאחרי התוספת הוא
תשלום אות השרש׳ הכפולים שבא גם כן כהן זה
הנה יָחֹן׳ יָסֹב׳ ולרבים יָסֹבּוּ׳ ואף על פי שהדגש
יספיק להוראת האות הנעדרת אף על פי כן נשאר
הנה כמו שהוא העתיד כי פעמים יפול הדגש כמו
שאנו עתידים לבאר במקומו בעזרת האל׳ והנה
יְקוּמוּ׳ יָשׁוּבוּ כשתרבה תנועתם יסור הנח כמשפט
שלא להרבות התנועות׳ יְקוּמוּן׳ יְשׁוּבוּן׳　תהלים לג　מלכים א ח
וכן לרבות כשיבא במשקל אחר תְּבוֹאֶנָה בְּהֵיכַל　תהלים מה
מֶלֶךְ׳ תְּשׁוּבֶינָה לְקַדְמָתְכֶן׳ עוד תְּפוּצֶנָה עָרַי׳　יחזקאל טז　זכריה א
בְּטֶרֶם תְּעוּפֶינָה׳ תְּעוּפֶנָה לְעֵינֵיהֶם׳ פירש　ישעיה ס　יחזקאל י
הנשים תעופנה׳ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה׳ וכן בכנוים　ישעיה נד
אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה׳ יְצוּדֻנוּ לְמַדְחֵפֹת׳　תהלים לו　תהלים קמ
יְשׁוּפְךָ ראש׳ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה תְּדוּשֶׁהָ׳　בראשית ג　איוב לט
כִּי רֶגֶל תְּזוּרֶהָ׳ לֹא אֲבוֹשׁ כִּי יְעוּרֶנּוּ׳　איוב לט　איוב מא
אָרוּשׁ יְדוּשֶׁנּוּ׳ והנה יָקוּם כמשפטו בתשלומו יְקִיּם　ישעיה כח
כמו יִשְׁמֹר יִשְׁפֹּט׳ וכשהסתירו היוד כמנהגם
הטילו תנועתה על הקוף והוסיפו נח בין היוד והקוף
הנופל׳ והנה תנועת היוד בְּיקוּם שהוא קמץ כתנועת
יְקִיּוּם׳ אלא שבִּיקוּם יותר אותיות נראות מלשון
אבל בתנועות ובנחים הם שוים׳ כי תנועת היוד
בִּיקוּם שהוא קמץ כנגד תנועת יוד יְקִיּוּם יִשְׁמֹר
שהוא חירק׳ והנה השוכן שבין היוד והקוף בִּיקוּם
כנגד קוף יְקִיּוּם ושין יִשְׁמֹר שהם גם כן נחות אלא
שזה נח נסתר וזה נח
נראה׳ ותנועת הקוף
אשר בִּיקוּם כנגד תנועת
יוד יְקִיּוּם וכמו יְשׁוּבוּ׳
ופעם ההמרה [illegible]
בִּיקוּם יָשׁוּב רבחולם

פירוש הנסתר בקריא הנונו
הנחה כלי נקודה וגם
[illegible] הנח הנעלם וגם
[illegible] תנועת הקוף והמיקי׳

בשורק כתוב בעבור שלא יתערביעם פעלי הכפל
שהם בחולם יָסֹב׳ יָחֹן׳ יָעֹז או להקל הקריאה מרוב
השתמשם בהם׳ וכשנוספה וו תוספת ענין של
יָקֻם יָשֹׁב יהיו בחולם בהפסק׳ ושלשים שָׁנָה　בראשית ה
עָמְדוּ׳ תְּהוֹמֹת בְּאֶרֶץ תְּהוֹמֹת׳ כִּי הָלַךְ　שמות טו　מלכים א ב

מירושלם גת וַיָּשׁב׳ וְהַשְׁקֵט עַל כְּתֹרוֹ וַיָּצִם׳　מלכים ב כא
וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעֹף׳ וכן עם התרוא כי הוא　תהלים יח
בהעמדה וַיֶּחֶם רֹצֵחַ הוא׳ וכשהמלה בלא העמדה　במדבר לה
כלל תסור הוו וישוב לקמץ חטף שהוא במקום חולם
בכל המקומות וישוב לקמץ חטף בעבור חטיפת
המלה אל אשר אחריה כמו וַיָּקָם יַעֲקֹב׳　בראשית לא
וַיָּשָׁב אַבְרָהָם וזולתם כמו שישוב גם כן כשלמים　בראשית כב
החולם בִּשְׁמֹר יִשְׁפֹּט לקמץ חטף עם וו התוספת׳
ובלא וו התוספת כשתחטף המלה כמו יַעֲבָר נָא　בראשית לג
אֲדֹנִי׳ אֶכְתָּוב לוֹ רֻבֵּי תוֹרָתִי׳ וכן באלה הנחי　הושע ח
בלא וו התוספת אחר שהמלה מלעיל תָּשָׁב נָא נֶפֶשׁ　מלכים א יז
הַיֶּלֶד׳ ופעמים גם כן בהעמדה כמו אַל תָּצַר אֶת　דברים ב
מוֹאָב אלא שהצדי פתוחה׳ וַיָּקָם שְׂדֵה עֶפְרוֹן׳　בראשית כג
וכשתהיה פא הפעל או למד הפעל אות גרונית או
ריש יכבד על הלשון לקמץ פא הפעל והשיבוהו
פתח כמו והוא נִרְדָּם וַיָּעַף וַתָּמֹת׳ וַיָּעַף הָעָם　שופטים ד　שמואל א יד
מְאֹד׳ וַיָּעַף דָּוִד׳ אבל וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן　שמואל ב כא　ישעיה ו
הַשְּׂרָפִים קמץ להבדיל בינו ובין וַיָּעַף דוד שהם שני
ענינים׳ וַיָּעַט בָּהֶם׳ וַתָּחַשׁ עַל מַרְגְּלֹתָיו׳　שמואל א כח　איוב לא
אבל וַתָּחָס עָלֶיךָ׳ וַתָּחָס עֵינִי עֲלֵיהֶם תנועתם　שמואל א כד　יחזקאל כ
בקמץ׳ וַתָּנַח הַתֵּבָה׳ וַיָּנַע לְבָבוֹ׳　בראשית ח　ישעיה ז
וַיָּסַר אֵלֶיהָ׳ וַיָּצַר עָלֶיהָ׳ אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב　שופטים ד　דברים ב
וכלם קמוצים האותיות הנוספות כמו שהן שרש
החמשה׳ תָּנוּעַ׳ יָנוּעַ׳ יָסוּר׳ תָּסוּר׳ אבל
וַתָּחַשׁ עַל מַרְגְּלֹתַי פתח׳ אולי הוא מבחי הלמד　איוב לא
אף על פי שאין העין מורה עליו יהיו שני שרשים
בענין אחד כי רבים נמצאים כן כמו שכתבנו
בשרש יבש׳ ובזה תלמד כלם האותיות הנוספות
על וו הדרך פתח׳ ופעם אף על פי שהלמד
ריש פא הפעל בקמץ כמו וַיָּגָר אַבְרָהָם׳ אבל　בראשית כא
בִּיקוּמוּ יָשׁוּבוּ העמוד הוו במקומה וַיָּקוּמוּ
וַיָּשׁוּבוּ׳

הנפעל

נָכוֹן׳ נָבוֹן׳ ויתכן שנאמר בו
הסברא שאמרנו בעתידי הקל שיהיה
הנה תשלום עין הפעל והוו המשך׳ ויבא לגזרת
פָּעוֹל כמו נְשׁוּאִים׳ וּשְׁלוֹחַ סְפָרִים אלא לפי　אסתר ג
שבא כל הבנין לעולם בן בחולם הוא נמלט אחר
מהם לבא לגזרת פָּעוּל או פָּעוֹל שב והוא שנאמר כי
הוין בהם עין הפעל כמו שכתב החכם רבי יהודה
בכלם ומשפטו נָכוֹן להיות נָכוֹן׳ ואף על פי שנאמר
כי הוו עין הפעל נאמר כי הנה שבין מן נפעל והוא
הפעל יורה עליו לפי שהוא נעלמת׳ ובא הנון בצרי
כִּי נֵעוֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ׳ כי הצרי והקמץ אחד להביא　זכריה ב
הנח אחריהם׳ וכתבו רבי יהודה ורבי יונה ושאר
המדקדקים כי נון נֵעוֹר בצרי מפני העין אלא שלא
הוסת כבנין המלה כי רבי יהודה כתבה בבנין נפעל
מנחי העין ורבי יונה כתב הנון שרש מן נֵעוֹרוּ כְּגוּרֵי　ירמיה נא
אֲרָיוֹת׳ אבל שניהם אמרו כי הצרי מקום קמץ
מפני העין ולא ידעתי טעם לזה כי האלף גם היא
גרונית ובא עליה הנון בקמץ נָאוֹר אַתָּה אַדִּיר. אגלי　תהלים עו

כי תקל קריאת העין עם הצרי אשר עליה יותר
משתהיה קמץ וכמו שתאמר נָכוֹן כך תאמר נְכוֹנָה ׳
והממלכה נכונה ביד שלמה נכונו ׳ נכונו ללצים — תלים א ב׳ משלי יט
שפטים והנח קים ׳ אבל שאר העוברים נפל הנח
לרוב התנועות והאותיות בהם ׳ נְבוּנוֹתָ ׳ נְבוּנוֹתִי ׳
ובחכמתי כי נבונותי ׳ נפוגותי ונדכיתי בשורק — ישעיה י׳ תלים לח
נבונותם ׳ נבונונו ׳ והומר במקצתם החולם בשורק
להיות הנו קימת בהם שהוא עין הפעל אף על פי
שתחסר פעמים ׳ ועוד לטעם אחר הומר בהם
החולם בשורק כי יותר קלה תנועת השורק עם
החולם מקריאת שני חולמים יחד ׳ ובא גם כן
בחולם כמו אשר נפוצותם בהם ׳ אשר נפוצותם — יחזקאל יא יחזקאל כ
בם ׳ ונקוטותם בפניכם ׳ — יחזקאל כ

והבינוני נָכוֹן ׳ והסמוך הנון בשוא עד נכון — משלי ד
היום ׳ ונבון דבר ׳ נבונים ׳ חכמים — שמואל א יו דברים א
ונבונים ׳ הוי נבונים ׳ נכונה ׳ כי לא — ישעיה ה איוב מב
דברתם אלי נכונה ׳ נכונות וכלם בחולם ׳
ובא בשורק נבוכים הם בארץ ׳ וכן והנשאר — שמות יד יחזקאל ו
והנצור לדעת המתרגם ׳ וכעיר נצורה ׳ — ישעיה א
ומה שנפל הנח בנכונה אף על פי שלא רבו התנועות — איוב מב
ולא נפל כן בנכונה העבר לפי שצריך מלת נכונה — תלים א ב
הבינוני היותה מלרע כמו שהוא גם כן בשלמים
רוח נשברה להפריש בין העבר והבינוני ולפי — תלים כח
שצריך היותה מלרע כבד על הלשון לקרותה בקמץ
נכונה לקבוץ שלשה נחים בהרחבה ׳ וכן בכל
השמות אם תאמר לזכר חכם תאמר לנקבה
חכמה ולא תאמר חָכָמָה וכן בכלם להקל על
הלשון בין והרע ׳ לפיכך כשתבא הנקבה
הבינונית בתיו שהוא מלעיל בא כמו בשלמים ׳
נשברת מימים כן תאמר נכונת ׳ ואז תהיה בקמץ — יחזקאל כז
הנון לפי שהמלה מלעיל כמו נתתי שם המלחמה — שמואל ב יח
נפוצת ׳

העתידים הצווי הִכּוֹן ׳ הכון והכן לך ׳ וכן — יחזקאל לח
המקור המול ימול משפטו הִכּוֹן — בראשית יז
הכון במלם השמר ׳ — בראשית כד

איתן אכון ׳ יכון ׳ לא יכון אדם ברשע ׳ — משלי יב
תכון ׳ לא תכון אתה ומלכותך ׳ — שמואל א כ
נכון ׳ יכונו ׳ יכונו יחדו על שפתיך ׳ ועם אות — משלי כב
הגרון בצרי יעורו ויעלו חטים ׳ תכונו ׳ תכון ׳ תכוני ׳ — איוב ג
תכוננה או תכונה משפטם אכון יכון וכולי ׳ ואם
בא הפעל גרונית או ריש ינקדו האותיות הנוספות
כלם בצרי לתשלום הדגש כמשפט ׳ ויאור להם — שמואל ב ב
בחברון ׳ יעורו ויעלו ׳ בהפשם כך בכף הרוץ ׳ — איוב ג יחזקאל כא
וכן המקור לאור באור החיים משפטו להאור ׳ — איוב לג
ונהמקר הוא השלה הנועה כלמד השמוש ׳ וכן
תאמר בשאר אותיות בכלם עם המקור ׳

הפעיל הֵכִין ׳ אלהים הכין דרכה ׳ הפיר עצת — איוב כח תלים לג
גוים ׳ ולו הכין כלי מות ׳ וכי הסים יי — תלים ז שמואל ב
להם ׳ והיוד יוד המשך בהם כיוד השליך השמיד
והנח שאחרי הא הבנין הוא תשלום עין הפעל ׳ וגם

למר הפעל אות גרונית או ריש פעמים בא הפעל
בפתח ׳ כמו הרע לעם הזה ׳ את בריתי הפר ׳ — שמות ה במדבר ל
והצר לך בכל שעריך ׳ והרבים מהם בצרי הרעו ׳ — דברים כח ירמיה ז
הפרו ׳ וכן בנקבה הרעה הפרה ׳ כן — תלים קיט ירמיה
הקרה רעתה ׳ הכינו הכינה הכנתי ׳ והשלתי אתכם ׳ — ירמיה יג
הכנת ׳ והמתה את העם הזה ׳ והפרתה לי ׳ — במדבר יד שמואל ב טו
הכנתם הכנו או הכנו ׳ הכנו והקדשתו בכלם — דברי הימים ב כט
הנח קים ויוד המשך נפל כמנהג השלמים וכן עם
הכנוים הכנתיו הכנתיך וכן כלם ׳ וכשרצו להאריך
המלה ולשנות משקלה הפילו הנח כמנהג הקרו הוא
בשוא ופתח או בשוא וסגול ואמרו הֲכִינוֹתָ ׳
השיבות ׳ כי היה עם לבבך ׳ אשר הכינותי ׳ — דברי הימים ב ו דברי הימים א כט
הקימותי ועודי עמך הוא בשוא וסגול ׳ עם הכינותי ׳ — תלים קלט איוב לא
על יתום ידי בשוא ופתח ׳ הכינותם ׳ הרוא — ישעיה ח
הכינותם הוא בשוא ופתח ובא הפעל בחירק ׳
אשר השבותם לו אשם הוא בשוא ופתח ובא — שמואל א ו
הפעל בצרי הכינותי ׳ השיבתו אליך הוא בשוא — בראשית מב
וסגול ׳ הכינותם וכן עם הכנוים בשוא ופתח
הכינותיו או הכינותיו הכינותיה וכן כלם ׳ אם — בראשית מב
לא הביאתיו אליך ׳ והשימותיהו לאות ולמשלים ׳ — יחזקאל יד
ומזה המשקל אתם המתם ׳ והמתם אותו ׳ — במדבר יז שמואל ב יג
והמיתן אותו ׳ טביתי והקימותי ׳ והמתיה כצמא — שמואל א יחזקאל יז
משפטם אם היו שלמים עם התיו למר הפעל הנופלת
אתם המתם המתותיו ׳ המתותיה ׳ ורבי
יונה כתב כי הם ממשקל האחר המתי המתה אלא
ששנה תנועת והוא כמו המשקל האחר מפני התחבר
המלה אל הכנוי ׳ וכן והבאתיו אל תוך ביתך — בראשית כד
והבאתו אלי ׳ שמה הבאתיה ׳ פן תשבענו — משלי כה
והקאתו ׳ והנה אלה מהמשקל הראשון אלא
ששנה תנועת והוא בעבור הכנוי ׳ אבל אתם — במדבר יז
המתם הוא מהמשקל השני כי אלו היה מהמשקל
הראשון היה המתם ׳ ובא בשני משקלים כאחד
והטיבתי מראשותיכם ׳ ואפשר כי אמרו כן לפי — יחזקאל לו
שיטב והוא בענין אחד והרכיבו במלה שני שרשים
כאחד ׳ ויש שנפלה מהם הא הבנין בריק אלי — איוב לג
רבות ׳ קיבלתי בספרים ׳ — ירמיה נ
ולא מצא רק הלא וכאשר בא הפעל אחריו
הקנים ׳ גרונית תפתח הוא הנון
להרחיב העידותי בכם היום — דברים ד
העידותי מעמון ויאת ׳ העידותיהו בערך ׳ — ישעיה ח
וכן בכפלים החתות ביום מדין ׳ חוס החלותי ׳ — ישעיה ט שמואל א כב
וכן הוא השאלה כשתבוא על אות גרונית כמו
שכתבנו ׳ וכן תאמר בנוי העוברים כשמא הפעל
גרונית כן העיר העירהו העירתי בצרי ׳ וכן בכנוי
הרבים העידו העידוך העידוהו בצרי הוא ׳ וכן
העידות העידותי שהם בפתח הוא כן עם הכנויים
בפתח הוא וכן הצרי שהוא בקמץ הוא כשתבא על
אות גרונית עם הכנוי החלם הוא בפתח לבד שהיתה
בשוא ופתח אם לא היתה האות גרונית ׳ והאמר
העירהו העירתי בפתח הוא כי לא תבא הוא בשוא

וסמוך לה אחת מאותיותיה הגרוניות לעולם ׳

והבינונים מֵבִין מְבִינִים מְבִינָה מְבִינוֹת ׳
מוּבָן מוּבָנִים מוּבָנָה או מוּבֶנֶת
מוּבָנוֹת כלם קמוצים ׳ ומוּבֶנֶת בשש נקודות ׳
ישעיה מ ד וכשלמד הפעל ר ע פעמים פא הפעל בצרי מֵפֵר
יחזקאל מ ט אוֹתוֹת בַּדִּים ׳ מֵצֵר מְצֵרָה מְצֵרוֹת ׳ מֵלֵב אִשָּׁה
משלי ט מְצֵרָה ׳ ואם למד גרונית פעמים בפתח כִּי כֻלּוֹ חָנֵף
תהלים לז וּמֵרַע ׳ כִּי מְרֵעִים יִכָּרֵתוּן בצרי ׳

המקור הָבִין או הָבֵן ׳ ובא בתוספת הא
ישעיה ל לַהֲנָפָה גוֹיִם בְּנָפַת שָׁוְא ׳

העתידים יָאִיר או יָאֵר ׳ יָבִין או יָבֵן ׳ הָבִינוּ
הָבִינִי ׳ הֲבִינֶנָה או הָבֵנָּה ׳ או
יחזקאל א בפתח הָשֵׁב אֶל תַּעְרָהּ ׳ ואם הלמד אות גרונית
ישעיה ו תהלים לט וְעֵינָיו הָשַׁע פתח באתנח ׳ הָשַׁע מִמֶּנִּי וְאַבְלִיגָה ׳
וחסרה מהם הא הבנין
איוב לא שופטים יט ברוב ׳ שִׂים כֹּחִי ׳ לִין
תהלים כד פה ׳ בִּינוּ בּוֹעֲרִים ׳
ישעיה סו שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ ׳
שמות ד ירמיה סו נִירוּ לָכֶם נִיר ׳ שִׁירוּ
תהלים צח לַיהוָה ׳ שִׂיתוּ לִבְּכֶם
ירמיה כא לָחַיִל ׳ דִּינוּ לַבֹּקֶר
רות ג מְשׂוֹשׂ ׳ לִינִי הַלַּיְלָה
כלם מלעיל ׳ ובא מלרע
זכריה ט גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן ׳

אין זה רק כפעלים שלא נמצא מהם הקל כי רק מעט כמו אשר שר לי כי שת לי אלהים וכל אותם שלא נמצא מהם ממנו הקל ׳ ונמצא הפרט כין הקל ׳ ונשמע כמו אותם שהביא הנזכר

ועקרם הָשִׂים ׳ הָלִין ׳ הָבִינוּ ׳ הָשִׂישׂוּ ׳ וְהָנִירוּ וכן
איכה כ ד כלם ׳ וכן המקור מָקוֹם לָנוּ לָלִין כמו לְהָלִין ׳ וכן
ישעיה ג נִצָּב לָרִיב יְיָ וְעוֹמֵד לָדִין עַמִּים עקרו לְהָדִין לְהָרִיב ׳
ואלו היה שם היה לְדִין הלמד בשוא ׳ ועם הכנויים
והוא בשוא ופתח או שוא וסגול כמו שכתבנו בעברי
שמואל ב ח וכן בְּמִשְׁכַּב כִּי אִם הֲסִירָה בשוא וסגול והוא מקור ׳
שמואל ב כג ירמיה כג וכן כִּי אִם לִפְנֵי הֲבִיאָךְ ׳ אבל וְעַד הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת
לִבּוֹ בשוא ופתח ׳ ועם בכל בשוא ופתח לעולם ׳
בַּהֲבִינוֹ שָׁמַיִם ׳ בַּהֲבִיאִי שִׁבְרֵךְ ׳ בַּהֲרִימִי קוֹלִי ׳
וְהֲבִיאַךְ אֶל הַמָּקוֹם ׳ לְהָפֵרְכֶם אֶת בְּרִיתִי והסב
פתח הלמד כהא ושוא והוא כלמד להקל כי משפטו
שמות כג לְהַעֲדִיכֶם והעבר רבו בשוא וסגול ׳ וַהֲבִיאֲךָ אֶל
דברים כח הָאֱמֹרִי ׳ וֶהֱשִׁיבְךָ יְיָ ...
ישעיה ס מִצְרַיִם ׳ וְהִמִּיתְךָ אַרְיֵה ...
שמואל א כו אִם יְיָ הֱסִיתְךָ בִי ׳ וכן יְסִיתְךָ ... וַיְסִיתֵךְ
בשוא ופתח וְהֵסִיתְךָ ... ועוד ...
על פָּנֶיךָ ׳ ואף הֱסִיתְךָ ... יכין
מִפִּי צָר ׳

איתן תהלים יד אָבִין יָבִין או אָבֵן יָבֵן וכן כלם ׳ יָגֵל
תהלים כא יַעֲקֹב ׳ ומלעיל בסגול מַה יָּהֵל מְאֹד ׳
איוב יא והבא מלרע בפתח וּבְהַמְרוֹתָם תָּלַן עֵינִי ׳ ועם אות
תהלים יט שמואל א כו גרונית בפתח עַתָּה יָנַע לָךְ מָנוֹס ׳ כִּי לֹא אָנַע לָךְ
תהלים כ משלי כ עוֹד ׳ אִישׁ אַל יָנַע עַצְמוֹתָיו ׳ יָלַע קֹדֶשׁ וכמו
שכתבנו בעומדים על דגת הנזר בן והוא בבינונים
איוב ב ירמיה מד ובעתידים תְּשַׁכְּנָה אותו בצרי ׳ או בחירק תָּקִימְנָה
אֶת נִדְרֵיכֶם ׳ וכשרצו להרבות התנועות במלה ...

מיכה ב לְחַבְּרוֹ עם הכנויים נפל הנח כמו תְּהִימֶנָּה מֵאָדָם ׳ וכן
במדבר ל עם הכנויים יְשִׁיבֶנּוּ יְקִימֶנּוּ ׳ או בצרי אִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ ׳
וכשתוסיף וו תוספת ענין על העתידים תנקד פא
מלכים א ח הפעל בסגול בחטף המלה כל אשר אחריה וַיָּקֶם יְיָ ׳
שמואל א ב וַיָּקֶל שָׁאוּל ׳ וכן אעפי שלא תחטף המלה אחר
מלאכים יד שהמלה מלעיל תנקד פא הפעל בסגול כמו וַיָּשֶׁב אֶת
מסעים לב כָּל הָרְכוּשׁ ׳ וכבר באה מהם מלה אחת בחירק וַתָּרֶץ
אֶת גֻּלְגָּלְתּוֹ אך יוד המשך נפלה מפני שהמלה מלעיל
׳ וכאשר למד הפעל או פא הפעל גרונית או למד
זכריה ב הפעל ריש תנקד פא הפעל כפתח ׳ וַיָּעַד מַלְאַךְ יְיָ
מלכים ב יז שמואל א לא וַיָּעַד יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה ׳ אבל וַיָּחֶל מְאֹד מֵהַמּוֹרִים
יחזקאל ב שמע כא בסגול החית ׳ וַתָּנַח בְּגִבְרוֹתֶיךָ ׳ וַתָּנַח יְיָ לָהֶם ׳
בראשית לח וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ ׳ ואעפ שעתידי הקל באו כן
תפריש בהם כפי ענין פעל עומד ויוצא כי הפעלים
העומדים הם מהקל והיוצאים מהכבד ברוב ׳

הפעל ירמיה לה בראשית מ וְהוּקַם אֶת דִּבְרֵי יְהוֹנָדָב ׳ הוּשַׁב בְּמַפַּי ׳
ישעיה טז וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא וחכמתי בהם בתשלומם
וְהוּקַם הֵשִׁיב הָכִין ׳ והוקם העבר פתח להפריש
בינו ובין הבינוני שהוא קמץ הוקם כאשר בארנו
בשלמים ׳ הוּכַן ׳ הוּכַנְתָּ ׳ הוּכַנְתִּי ׳ הוּכַנּוּ ׳
ירמיה כב מרוע הוּטְלוּ ׳ הוּכַנְתֶּם ׳ הוּכַנּוּ או הוּכְּנוּ ברגש ׳
הוּכָנָה ׳ הוּכַנְתְּ ׳ הוּכַנְתֶּן ׳

הבינונים אף על פי שלא מצאנום יתכן
שנאמר אותם בקמץ הוּכָן ׳
הוּכָנִים ׳ הוּכָנָה הוּכָנוֹת ׳ או כסמוך על הפעל
מהפעיל ׳ מוּכָן ׳ מוּכָנִים ׳ מוּכָנָה ׳ מוּכָנוֹת ׳
ישעיה ל ומצאתי בספרים מדויקים גם הִיא לַמֶּלֶךְ הוּכָן קמץ
ישעיה ל והוא בינוני בענין כמו שאמר כִּי עָרוּךְ מֵאֶתְמוֹל
תָּפְתֶּה ׳ ואם כן נאמר כן הבינונים ׳

איתן משלי יז אוּכַן ׳ יוּכַן ׳ בַּחֵיק יוּטַל אֶת הַגּוֹרָל ׳
ישעיה ד תּוּכַן ׳ נוּכַן ׳ וּבָא הָאוֹמֵר לִירוּשָׁלַיִם
תושב בקמץ בלא הפסק ׳ יוּכְנוּ ׳ תּוּכְנוּ ׳ תּוּכַן ׳
תּוּכְנִי ׳ תּוּכַנָּה או תּוּכַנָּה ברגש ׳

פעל מרובע כּוֹנֵן ׳ כּוֹנַן ׳ קוֹמֵם ׳ שׁוֹבֵב
והיו בהם עין הפעל ומשקלם
פּוֹעֵל כלם שהם מנחי
העין בצרי ׳ והפעלי
תהלים סו הכפל בפתח ׳ וְרוֹמַם
תהלים פ תַּחַת לְשׁוֹנִי ׳ אֲשֶׁר
עוֹלַל לִי והיו בהם
למשך ומשקלם פּוֹעַל ׳
כּוֹנַן ׳ כּוֹנַנְתָּ ׳ כּוֹנַנְתִּי ׳
כּוֹנְנוּ ׳ כּוֹנַנְתֶּם ׳ כּוֹנַנּוּ ׳
או כּוֹנְנוּ ברגש כּוֹנְנָה ׳
כּוֹנַנְתְּ ׳ כּוֹנַנְתֶּן ׳

כי זה הבנין הוא הכפל פועל הדגש וכזה ראוי להיות כין כונת וכו׳ ולפי שאינו דרכם לבנות ולא תוכל לקבל הדגש כמלא על הפעל ואמרו כונן כוננת, וכן סתגולר בספר הפועל ...

הבינונים הפועל מְכוֹנֵן בצרי ׳ מְכוֹנְנִים ׳
מְכוֹנְנָה בשוא או מְכוֹנֶנֶת
ישעיה כא בסגול ׳ מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין ׳ מְכוֹנְנוֹת ׳ והתאר
הושע ד ישעיה כב ממנו כִּי כְּפָרָה סוֹרֵרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל ׳ וְנֶפֶשׁ שׁוֹקֵקָה ׳
תהלים קיח יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל ׳

הפעול מכונן׳ מחולל מפשענו׳ מכוננים מכוננה׳ מכוננות׳ כלם קמוצים׳
העתידים הצווי כונן בצרי׳ כוננו׳ כונני׳ כוננה או כוננה בדגש׳
איתן בצרי אכונן׳ יכונן׳ תכונן׳ תכונן׳ נכונן׳ יכוננו׳ תכוננו׳ תכונן׳ תכונני׳ תכוננה או תכוננה׳
התפעל הדבק בו נמורכב ממנו התבונן או התבונן התבוננת התבוננת התבוננתי התבוננו
התבוננתם התבוננו או התבוננו בדגש׳ התבוננה התבוננת התבוננתן׳
הבינונים מתבונן מתבוננים מתבוננה או מתבוננת מתבוננות׳
העתידים הצווי התבונן התבוננו התבונני׳ התבוננה או התבוננה בדגש׳
איתן אתבונן׳ יתבונן׳ תתבונן׳ נתבונן׳
וכבלע החיו תכנה ותכונן׳ ובסוף פסוק בקמץ גדול עדותיך אתבונן׳ מפקודיך אתבונן׳ עמי לא התבונן׳ יתבוננו׳ תתבוננו׳ תתבונן׳ תתבונני׳ תתבוננה או תתבוננה בדגש׳ ובהפסק וכל הגבעות התמוגגנה׳ ויש שיפול העין מכפל הפא והלמד השתעשעו ושעו׳ וזה הדרך בכפולים גם כן׳ בשופטים ה׳ / תלים קי״ט / ישעיה א׳ / עמוס ט׳ / ישעיה כ״ט

וזו מחברתם בכינויים והמשל לך בשרש שם

שם שמו׳ שמו ארון לביתו או שמהו׳ וצבי עדיו לגאון שמהו׳ שמך׳ מי שמך׳ שמני׳ שמני אלהים׳ שמם׳ שמכם׳ שמנו׳ שמה׳ שמך׳ שמן׳ שמכן׳ תלים ק״ח / יחזקאל ז׳ / שמות ב׳ / בראשית מ״ה
שמת שמתו או שמתהו׳ שמתני׳ שמתם׳ שמתנו׳ שמתה׳ שמתן׳
שמתי שמתיו או שמתיהו׳ שמתיך׳ שמתים׳ שמתיכם׳ שמתיה׳ שמתיך׳ שמתין׳ שמתיכן׳ ואם הוא הפועל והפעול שמתני׳ וכן הנמצא עם הנמצא כמו שכתבנו בשלמים׳
שמו שמוהו׳ שמוך׳ שמוני׳ שמום׳ שמוכם׳ שמונו׳ שמוה׳ שמוך׳ שמון׳ שמוכן׳
שמתם שמתוהו׳ שמתוני׳ שמתום׳ שמתונו׳ שמתוה׳ שמתון׳
שמנו שמנוהו׳ שמנוך׳ שמנום׳ שמנוכם׳ שמנוה׳ שמנוך׳ שמנון׳ שמנוכן׳
שמה שמתהו או שמתו׳ שמתך׳ שמתני׳ נפשי שמתני׳ שמתם׳ שמתכם׳ שמתנו׳ שמתהו או שמתה׳ שמתך׳ שמתן׳ שמתכן׳ מיכה ו׳
שמת חבורו כחבור שמתי׳ ואם למד הפעל גרונית יפתח למד הפעל כי כבד לקרוא שני שואין עם אות הגרון ונאמר מן נח נע לנקבה הנמצאת נחת נעת כמו שזכרנו בשלמים על הדרך הזה׳ חבור שמתן כחבור שמתם׳
ככל הכינויים של שמת חוץ שלא נמצא ממנו

הבינוני הפועל שם שמו או שמהו בצרי המם׳ שמך שמי או שמני בצרי המם׳ שמם שמכם שמנו בצרי׳ שמה שמך׳ שמן שמכן׳
שמים שמיו שמיך שמי שמיהם׳ שמיכם שמינו׳ שמיה׳ שמיך שמיהן שמיכן
שמה כחבור שמה העבר אלא שבניקוד יתחלף כי בעוברים ינקד למד הפעל בפתח כמנהג השלמים ובבינוני בקמץ שמתך׳ ארץ צפתך׳ וכן בשבות צדקתך׳ רצתך׳ יחזקאל ל״ב / תלים ל״ו איוב ל״ו
שמות שמותיו׳ שמותיך׳ שמותי׳ שמותיהם׳ שמותיכם׳ שמותינו׳ שמותיה׳ שמותיך׳ שמותיהן׳ שמותיכן׳
הפעול שום׳ שומו׳ שומך׳ שומי׳ שומם׳ שומכם׳ שומנו׳ שומה׳ שומך׳ שומן׳ שומכן׳
שומים שומיו׳ שומיך וכולי׳
שומה שומתו׳ שומתך וכולי׳
שומות שומותיו׳ שומותינו׳ שומותיך וכולי׳
המקור שום חבורו כחבור שום הפעול׳
העתידים הצווי שום׳ שומו או שומהו׳ שומי או שומני׳ שומם וכולי׳
שומו שומוהו וכולי׳
שומי שומיהו׳ שומיני׳ שומיה וכולי׳
שומנה כפיתוחי שומן
איתן אשום׳ אשומו או אשומהו או אשומנו׳ אשומך׳ אשומם׳ אשומכם׳ אשומה או אשומת או אשומנה׳ אשומך׳ אשומן׳ אשומכן׳ וכן
ישום ישומנו׳ ישימהו למרמסות׳ חכנו ברחם אחד׳ וכן תשום׳ נשום החבורים על זה הדרך׳ תלים קל״ט איוב ל״א
האלה ראשי הפעלים אשר אתה צריך להורותך עליהם כי אשר בא מהם עיניהם נראית כמו
איב שלא נעלמה כי אם בשם האיבה ואשית בפרט איבה בן אים׳ וכן גוע׳ שוע כאשר כתבנו אין צריך להזכירם ואשר עינם נחה כל מגזרת נוח כן ונמ כבר הקדמתי לך הדרך הכללי׳ ואשר בנגזרת נוסה בן הכלל אודיעך ואלו הם בראשית ג׳
דונ מצאנו בשרשו מלה אחת והוא ודוגים רבים נאם יי׳ ודיגום ודקדוקה על שני פנים האחד שתהיה בן הפעל הכבד הנוסף ותחסר ממנו הא הנוסף כמו מודיע אליו רבות כי כל שמשפטו הדיבות׳ כן דיגום משפטו הדיגום׳ והשני שיהיה בן הדגש ומשפטו ודגום בהראות היוד דגושה וכמו שהראיתיך ירמיה ט״ז / איוב ל״ג

שהראיתיך כשלמים רבים שנרפו לדקל כן נרפה זה׳

דוח לדעת החכם רבי יהודה דוחו ולא ימלו קום מזה השרש מבנין קל לגזרת פעול כפלים טובו׳ דומה שמצא אותו בספר שקרא בו מלעיל׳ והחכם רבי יונה כתב כי מצא אותו בספר מדויק מלרע ואנחנו מצאנו אותו גם כן בספר מדויק מלרע׳ ואם כן יהיה משרש דחה מבנין שלא נזכר פועלו והוא הנכון׳

דום אמר רבי יהודה כזה השרש כי יתכן שיהיה מזה השרש גם מרמן תדומי משפטו תתדוממי׳ והנכון היותו מפעלי הכפל מבנין נפעל או התפעל כי לא תפול האות הכפולה בנחי העין אחר שהיא לתשלום עין הפעל והנופלת׳

דון לא ידון רוחי באדם אף על פי שזכרנו אותו מחסרי הפא בשרש נדן׳ אפשר שיהיה מזה השרש ומענינו׳

דוש נאמר בו אדוש ידושנו האלף בו נוספת והוא מקור׳ ונאמר בו בבנין נפעל כהדוש מתבן בשורק מקום הולם כי השורק והחולם מתחלפים בכמה מקומות׳

זול נאמר בשרש הזה מלה דחוקה מדרך הכלל והיא כל מכבדיה הזילוה כי על דרך הכלל הזילוה כמלם הקימוה השיבוה׳ ולפי שטרם והתחבר המלה עם כנוי הנקבה היתה הזילו כמו הקימו השיבו בקמוץ הנה תמורה על עין הפעל כאשר הודעתיך׳ וכשחברת המלה הזילו הנה במעידות התנועות כהרבות המלה בהזילוה בא הדגש תמורת הנה והמלה נכונה על הלשון שלא נצריך בקריאה הזה אך נחטוף אותה על הזין עם הדגש׳ וכן עשו במלת הסיתוך חבלו לך שהוא בן סית ושמו הדגש תמורת הנה הנופל׳ וכן פן יסית אתכם חזקיהו׳ הדגש תמורת הנה הנופל׳ וכן ויליננו עליו׳

זון נאמר בשרש הזה כל בנין הקל׳ זן זנת זנתי וכולי׳ אזון׳ יזון וכולי כי מצאנו הבינוני מפיקים מזן אל זן׳ ואף על פי שהזן פתוח שלא כמשפט׳

זור והזורה תבקע אפעה בא הסגול תמורת הקבוץ כי משפטו והזורה כפלס כי על פי אבשלום היתה שומה׳ וכן בא ולנה בתוך ביתו כמו ולנה בקבוץ׳ והוא פעל עבר כמו לא זורו פעול לא זורו ולא חבשו והוא פעל עומד אף על פי שהרוב מזה הבנין פעל יוצא כמו ויזר את הגזה׳ ותשכח כי רגל תזורה והוא פעל עומד כי נמצא בבנין אחד עומד ויוצא כמו אז הלמו עקבי סוס פעל עומד׳ הלמוני בל ידעתי פעל יוצא ואחרים זולתם׳

חוד החכם רבי יהודה בזה השרש תחודה נחשתה׳ ועצמי חרה מני חורב והנכון אצלי לשומם כפעלי הכפל׳

לום בא הפעול בזה השרש בחולם תמורת השורק׳ פני הלוט הלוט הראשון שם והשני פעול ולזווג המלות היה בחולם כי כן מנהג הלשון במקומות׳

לון ולנה בתוך ביתו כמו ולנה בקבוץ הסגול תמורת הקמץ׳ וכן והזורה תבקע אפעה׳ ונמצא בזה השרש בפעל הכבד פא הפעל בדגש תמורת עין הפעל כמו וילינו עליו את כל העדה׳ אשר אתם מלינים עליו׳ והשם את תלונות בני ישראל הדגש בו תמורת הנח בפלס תבונות׳

לוע ושתו ולעו׳ ומזה השרש ואפרוחיו יעלעו דם׳ ונקרמה למד הפעל לפא הפעל שלא לחבר שני עיינין כאחד שמשפטו ילועעו כפלס יכוננו וכשקלו ילפעלו אם היתה בו עין הפעל׳ אך נפלה ממנו עין הפעל גם מרכשיבת ומשקלו ילפלו׳

לוץ משך ידו את לוצצים המלה הזאת תאר היא׳ ואלו היתה פועלים היתה מפעלי הכפל מקל ועתה הוא תאר מזה השרש מן המרובע נאמר התאר לוצץ לוצצים׳ ועוד יש לומר שתהיה המלה פועלים מזה השרש מן המרובע והמשפט מלוצצים ונפלה מם הבינונים לקל המלה כמו שנפלה גם כן במלת ובתקוממיך אתקוטט׳ ויש אומרים כי ובתקוממיך תאר׳ וכן ואל שרה תחוללכם עם תיו הנוספת׳ ואיננו בבנין שתהיה תחוללכם תאר כי היה לו לומר תחוללתכם עם תיו הנקבה׳ והנכון שהוא פעל עתיד במקום עבר והתיו תיו הנקבה תחולל אתכם רוצה לומר אשר חוללה אתכם׳

מוך ומך אחיך עמו ונמכר לגר תושב׳ וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך׳ כתבם רבי יונה כנחי העין והנכון לשומם מפעלי הכפל ושם נכתבם בעזרת האל׳

נוה אמרו כי מזה השרש ולא נה בהם׳ וכן ונשאו אליך בניהם קינה׳ והנכון אצלי משרשו נהה והמשקל נכתבם בעזרת האל׳

נוח ומזה השרש בנכפל הלשון ניחוח בפלס ניצוץ מן נוץ׳

נוץ ינאץ השקד׳ האלף בזה נכתבת תמורת עין הפעל׳ ונוצצים כעין נחשת קלל׳ ויתכנו גם הבנים שכתבנו בלוצצים בשרש לוץ׳ והשם ממנו ופועלו לניצוץ בפלס ניחוח׳

סוג והסג אחור משפט׳ הדגש תמורת הנח בהקם׳ והשב׳ אף על פי שהנח בהם אינו נראה׳ ויתכן היות נפעל ממנו ונסוג מאחרי אלהינו׳ פירושו ונסוג לבנו׳

סות אשר הסתה אותו איזבל אשתו׳ הדגש בתיו הסתה שלא לצורך כי משפטו כרפיון

כדפיק חמת / חסתה / כמו הפר / הפרה / הנץ / הנצה / כן כתב רבי יהודה / גם רבי יונה כתב כי דגש התיו להיות אותה תיו השרש והתיו הכתובה סימן הנקבה וכן הוא והוא כשני סמני נקבה כמו התחבאתה וכן כתב אדוני אבי ז״ל / ויתכן שהדגש תמורת הנח כהסתה או הסיתה הסיתוך / פן יסית אתכם חזקיהו כתבנו בשרש זול /

עוד פשוטה ועורה מקור בתוספת הא / זעקת שבר יעוערו מן המרובע / אבל כזה נכפלה הפא במקום שנכפלה בזולתו הלמד שהם על משקלו /

פוץ נאמר בשרש הזה מלה אחת קשה והיא והפוצותיכם ונפלתם בכלי חמדה והתיו בחירק ומשפטה בצרי והוא שם בפלס ותשובותיכם נשאר מעל / ובא התיו בחירק כמו אם לא שדיתך לשוב ומשפטה בצרי והיה ראוי גם כן הפא בשורק / אלא שבא כן לזוג התנועות כמו תהומות יכסימו / והוי״ו סמוך לגזרת הוגו / ונאמר מן הפעל יכסיתו בחולם כמו ממנו נתתי שם המלחמה ספרתתי לעיל מערכת נפוצת / ויאמר עם הוא ... עין שם נפוצה / נכונה ועם התיו נפוצת / ולפי שהוא מלעיל כמשפט נשארה הפא בקבוץ כמו שהיה ביחיד נפוץ /

רוב ריבה יי׳ את יריבי / כתב רבי יהודה כי עין הפעל נהפכה בו לפא הפעל / וכן ואת יריבך אנכי אריב ועוד אמר שיתכן שיהיו שני עקרים ירב וירוב כמו ישב ושוב / והנכון שהיוד נוספת כיוד יעקב ויפתח וכיוד יקום / את כל היקום ששרשו קום / וכן יבול ביתו / יתור הרים /

רום עתה ארומם / כתב רבי יהודה בזה השרש ואמר כי משפט הריש להדגש ועקרו אתרומם בפלס אתבונן / ורבי יונה כתבו מפעלי הכפל מבנין נפעל בהשלכת אות אותיו ושתי הדיעות נכונות בזה / גם כן יתכן לומר שיהיה מבנין התפעל מפעלי הכפל / גם כן כתב רבי יהודה בזה ונרומו הכרובים / הרומו מתוך העדה / שהכנן בהם היותם מפעלי הכפל או מבנין נפעל או מבנין התפעל כי אין דרך האות המרובעת בנחי העין להיותה נכפלת כמו שכתבנו בהרומי / אלא אם כן היא נון ותהיה עם נון תרכבת שיכבד על הלשון לקרוא שלשה נונין כאחת / ואז הפעל כמו קומה הגוים תקוממה אותה /

רוע הפליא רבי יהודה בזה השרש לשום ממנו ולא ירע לבבך / מדוע לא ירעו פני / על דרך הורות / וכן כתב בולא יצר צעדיך / והוי לך / והנכון מה שכתבנו בהם שהם מנחי הפא /

שוב אם ישוב ישיבני / כתב רבי יהודה כמו שכתב בירבי כי נהפך עין הפעל לפא הפעל / גם יתכן לומר שהיוד נוספת אף על פי שלא מצאנו יוד נוספת במקור הוה וזאת נוספת כמו שנוספה על השמות כמו שכתבנו / אם שוב תשבו בארץ הזאת / כתבנו בשרש ישב / בשיבתו במחנים כתבו רבי יהודה בשרש הזה בענין שני / ואדוני אבי ז״ל כתב כי נפל פא הפעל ומשפטו בישיבתו / ויתכן שבא על שני הדרכים / כי המקור מן ישב / שבת / שבתו / והשם עם פא הפעל ישיבה / ישיבתו / ונפל פא הפעל על דרך המקור ועמד על עקרו /

שות באו בזה השרש שתי מלות נשתנו מן הכלל / והם כצאן לשאול שתו / שתו בשמים פיהם / והדגש בהם תמורת הנח במלת אשר סביב שתו עלי / ויש אומרים שהם מפעלי הכפל /

הפעלים שעיניהם נחה ולמדיהם אלף נחה נכתבת

בוא בא / באת / באתי / באו / באתם / באנו / ונפל האלף מהמכתב כי על יום ... טוב בנו / באה / ... באת / באתן / **הבינונים** בא / באים / באה / באות /

העתידים הצווי בא / באו / באי / באנה / **איתן** אבא / יבא / תבא / נבא / יבאו / תבאו / תבא / תבאי / תבאנה או תבאינה / עד באנה בית לחם מקור עם כנוי הרבות והיה על מנהגו בואן כמו בבאן לשתות / ... נוספה בו והוא כמנהג בבקומה להיות הא נוספת אחר נון ותקבות כמו לבדנה / כלנה / אל קרבנה / לבלתי בוא הכלים / לגזרת פעול כמו באו / והוא במשקל כי ראוה עיני / בם טובו אהליך / והבני עתיד לבאר ענינו הסב בחלק הבנין בשרשו / ותבואתה לראש יוסף / ותכן המלה תבא והתיו סימן הנקבה תמורה / ר״ל כל ברכה וברכה תבא לראש יוסף / והוא נוספה בסוף המלה כמו והקרב ותבואתה / אשמרה דרכי / והתיו נוספת כתיו נפלאתה אהבתך לי / כי החבאתה / ובשכות ישועתה / עזרתה הלוי דעתי כי כל כפל תוספת לכפל ענין וכאלו ישועתה עזרתה ר״ל רב ישועה רוב עזר וכן נפלאתה לגדל מאהבה ולהפלאה / בכפלה בו התוספת / וכן כי והבאתה לפי שהתביאה אותם שנה שנה שלא יכרת מקומם אם יחשר אותם בגג / וכן תבאתה ר״ל תבא תבא לרב / ותבאתי לקראתי / הדרכבה המלה בשני סימני נקבה עבר ועתיד כי אם והיא מלה לעתיד היה תבאי כי כן כתב תבאתי בחדי / ואם לעבר באת הלהב ורחוה לבא אמר בן / וכן תבואתך שמה הורכבו בן תבא ובאה או תהיה התיו תמורת האא מוספת במלה והקרב ותבואה / כמו שהרכיה להיות נוספת כאשמרה / אשמרה והלתם והוא הנכון / ... רבי יונה כתב כי תיו ותבואתי מקום יוד

ותבאי ומה עשה בידך הכתובה׳ את מוצאך ואת מבואך אין מוצאך כמו מבואך כי מוצאך הוא נחת שרש ומבואך הוא נוספת או היא שרש והוסבה לזוג המלות מוצאך מבואך׳ וכן ומוצאיו ומבואיו בא כן לזוג המלות כמו צאנה וראינה שבא כן לזוג המלות כמו שכתבנו׳ והכתוב הוא כמשפט מבואך אבל הקרי הוא מבאך׳

קא

קאת׳ קאתי׳ קאו׳ קאתם וכתלי׳

הבינונים

קא׳ קאים׳ קאה׳ קאות׳ כאשר קאה את הגוי׳

העתידים

קוא׳ קואו׳ קואי׳ קואנה או קאנה׳

איתן

אקא׳ יקא׳ תקא׳ נקא וכתלי׳ ובא שלא כדת שתו ושכרו וקיו והיה משפטו וקאו בפלס באו ונפלה עין הפעל ובא היוד המורת אלף קאו׳ ויותר נכון בזה להיות שרש קיו קאה או קיה ובא על דרך נחי הלמד כמשפטו׳ וגם כן כאשר קאה אפשר שיהיה מנחי הלמד בשקל עשה׳ כי מצאנו ארץ בלשון זכר כמו ולא נשא אותם הארץ וזולתו׳

הפעיל

הביא׳ הבאת׳ ובאו להם מלאים בעין הפעל נחה והביאת אותו חדר בחדר׳ לא הבאת לי שה עולותיך׳ והביאותי אותם דמגלים׳ וכן עד שהביאותיו׳ עתה הביאותיה׳ הבאת או הביאות׳ הבאתי או הביאותי׳ הביאו הביאותם׳ והבאתם גורל או הביאותם׳ והבאתו אלי הבאנו או הביאונו׳ הביאת הבאת או הביאות׳ הבאתן או הביאותן׳

הבינונים

מביא׳ מביאים׳ מביאה מביאות׳ מובא׳ מובאים׳ מובאה׳ מובאות׳ ואני מביא פרשת הבא והמיחה מיתפת חסר אלף בכתוב׳

העתידים

הביא או הבא׳ הביאו או הביאו׳ הביאי או הביאי׳ הבאנה או הביאנה

איתן

אביא׳ יביא׳ תביא׳ נביא׳ עוד החרש אבי לך בחסרון האלף בכתוב׳ או אבא׳ יבא׳ תבא׳ נבא׳ יביאו׳ תביאו׳ תביא׳ תביאי׳ תביאנה׳ או תביאנה׳ יהיו׳ תביאנה׳ שמן ראש אל יני ראשי בחסרון אלף׳

לא כתבתי זה בכל הזקוקים הקמצים ולא הפיכתם וזם כלם והבא וכן הביא ענלם שכון

כי הוא עתיד מן כי תביא אביה׳ ובא חסר האלף כמו ויי חפץ דכאו החלי שבא גם כן בחסרון אלף׳ וכן אשר החטי את ישראל ראך לא סרו׳ למען החטי את יהודה׳ והקישי בתת עליכם׳

הפעל

הובא׳ הובאת׳ הובאתה הנה׳ הובאתי׳ הובאו׳ כי הובאו ביתו יוסף׳ הובאתם׳ הובאנו׳ הובאה׳ הובאת׳ הובאתן׳ ובא אשר הובאת לך בתיו במקום הא הובאה׳ וכן וקראת אתכם ואחרים זולת אלה

שכתבנו בספר הראשון במלת פעלה׳

העתידים

אובא׳ יובא׳ תובא׳ נובא׳ יובאו׳ תובאו׳ תובא׳ תובאי׳ תובאנה׳

ואלה הפעלים שלמדיהם הא נחה

הפעלים שלמדיהם הא נחת היא נחה בכל הבנין פעם נחה נכתבת פעם איננה נכתבת׳

הקל

בנה׳ בנית׳ בניתי׳ היוד בהם לבד הפעל תמורת הוא כי כן המשפט לבא אותיות אהוי זו תמורת זו בכל המקרא ועקרם בהראות היוד בקריאה׳ בנית׳ בניתי׳ בפלס שמרת׳ שמרתי׳ זכרת׳ זכרתי׳ ופעמים החסר היוד מהמכתב כמו והבית אשר בנתי לשמך׳ והיה עלי למשא׳ והיתה לי לישועה׳ ראתה כי אתה עמל וכעס תביט׳ וכן בניהם׳ בנינו עיקרים בניהם׳ כנינו בהראות היוד בפלס זכרתם׳ זכרנו׳ והדרכים הנכתרים פנו מלרע׳ ובאו מהם מלעיל תעו במדבר׳ כלו כעשן כלו׳ רוצה לומר כלו השני׳ הודעו לא חזו ימיו׳ כמשפט פנו בניו׳ וכן מצאנוהו שלם צמר חסיו בו׳ כמעט נטיו רגלי׳ ואברו אותם כמשקל פעלו ובא בהפסק להקל קריאת היוד׳ והנקבה בנתה באה התיו תמורת הא למד הפעל כי היו צריכים להראותה כי אם היו מניחים למד הפעל בנקבה כמו שעשו בקמו פנו חרמה הנקבה לזכר כי היינו אומרים בנה לנקבה כבן בנה לזכר ולא היה מקום הפרש שהוא בנת שהוא לנקבה והוא בנה שהוא לזכר והוא למד הפעל לכן היו צריכין על כל פנים להראות בנקבה למד הפעל והוא קשרה להראותה׳ לכן היו צריכים להמירה בתיו ואמרו בנתה׳ ופעמים בעזרות הוא ונשארה התיו ועשת את התבואה משפטו ועשתה או והתיו הוא במקום הא נקבה ולמד הפעל נפלה והוא הנכון׳ ולכן כשהפילו למד הפעל היו צריכים להמיר הא הנקבה בתיו להבדיל בינה ובין עשה לזכר׳ וכן תאנים חלאה׳ תגלת שולחים׳ תגלת שורה בלת׳ והמורה למד הפעל בנקבה ביוד הראות כמשפט עד משה נפשי׳ ובא במשקל הפסק להקל קריאת היוד כמו שכתבנו בחסיו נטיו׳

הבינוני

בונה קונה רוכב במגל להפריש בינוהם ובין פעלי האלף שהם בצרי קורא׳ שונא׳ מוצא׳ והמעט מהם בצרי עושה פלא׳ את שם עשה צדק׳ והם על פי המסורת עשה שמנה סמנין׳ וכל איוב משלי תלים דברי הימים תרי עשר קהלת עזרא

וכפלי המסורת נתנו דכוותהון בר מן כב קינן כלה הספרים פתחין׳ וכן בצרי יקוד רדו מות לתנה׳ כל ראה בם׳ בונה ירושלם יי׳ קונה שמים׳

המסורת

והמסורת כל קונה בשתי נקודות / אבל מצאתי קונה לב ברגש הלמד / אם כן הוא בשלש נקודות מפני הדגש / במצות דויד וגד חוזה המלך / רעה ישראל האזינה / ויהי הבל רועה צאן / רועה צאן עבדיך / כי תועבת מצרים כל רועה צאן / מקול פרש ורומה קשת / ואמרו כי אלה שהם בצירי הם סמוכים /

ובאו עם האלף בסגול הנני רופא לך / ומוצא אני / ולחוטא נתן ענין / אשר חוטא עושה רע / כטוב כחוטא / וחוטא אחד יאבד טובה הרבה / והחוטא בן מאה שנה /

וכן וכל איש אשר לו נושא / ובא ביוד תמורת הא כאהל רעי / הוי רעי האליל / בונים / בונה / כן כתוב במסורת על וחוטא כן מלא בלא יוד בכל קהלת רבותינו כי ואן חוטא וחוטא ילכו כה כצרי

ובתיו תמורת הא בן פורת יוסף בן פורה עלי עין והוא קמץ / בונות ומשפטם בונים / בונה / בונות / ובא לשון הנקבה ש"ס שלמה אהיה כעוטיה / ובא בחירק צופיה הליכות ביתה / לך דומיה תהלה / עיר הומיה / פוריה ועניה / על אלה אני בוכיה / וכן לרבות האותיות שאלוני / הומיה כשורק ובא הפעל מקום חולם / ובאו על דרך פועל תומיך גורלי / הנני יוסיף על ימיך כמו שזכרנו בשלמים / ויש אומרים כי היודין ליחש כיוד תחתיה / שלשיה / תרומיה / פליליה / שעריריה / והפעל כלו שלם בהראות היוד במקום הא למד הפעל בונה / בונים / בונה / בונות /

המקור בנה ביתי / ואחרי שתותי / עשה יעשה לו / הרה עמל / ובאו מהם בויו בכו בכו / בכו לא תבכה / הלוך ובכו ילכו / בכו אל תבכו / הרו עמל / כי מרו מריתי / עשו אלה לך / ראו ראיתי וראו ראו / ובשוא עשה צדקה ומשפט / קנה חכמה מה טוב / ראה ברך לא פליתי / ואפשר שיהיה כמוהם לבאה נפש / והמשקל הצווי למען היה לה ברק / הבט ימין וראה / ובא במקור שלם בתמורת למד הפעל בוניו ליראת בן כפלם לאהבה / ויבא בתמורת למד הפעל בוו נהיה / ובתיו נוספת כיום עשות / היות אהיה כמוך / בנות בתים / ברא ראות / גם בקמץ אלות שוא / ראות רבות / והם אומרים כי ראות למד הפעל והוא למשך בוו / ומוח על קרוב סכל היות כלל מתיכתוך אין כמוהו בכל המקרא סתר סכל סל המקור סתוך למטר ולעתיד נקוד כמו רוטל לומר סלה כמל למה סתר סתור ולא סמור סמכתי

שמור / זכור / ובא המקור ביוד הרבוי בבנותיך גבך בראש כל דרך / וכן כהזרותיכם בארצות / ולפי שהמקור והשם קרובים יבא המקור בדרך השם וכן השם יבא בענין

המקור / ולמסע את המחנות / קום לך למסע לפני העם שהם כענין להסיע / ומספר את רובע ישראל שהוא כענין ולספור / למשאות אותה משרשיה / שהוא כענין להשיא / ומשלוח מנות / כענין ולשלוח הבל כמו שכתבנו בשלמים / ובא המקור בתוספת נון השיכות מחרון אפך / והצרכנו לזה בעבור כי השיכות פעל יוצא ואפך הוא הפעול אם כן יהיה מחרון מקור ואם היה שיהיה לנו לומר מחרון בקמץ החית כי איננו סמוך /

העתידים

הצווי כנה בצרי / ובא אחד בסגול שמר מצותי וחיה ותורתי כאישון עיניך / כמו בני בנה / ואם בא הפעל אות גרונית פא הפעל בשוא ופתח כמו עלה אלי ההרה / עלו אלינו / עשי לה הטוב בעיניך / ברמיך חיי אחותיכו את בני / או בשוא וסגול חזא ארץ / והיה שם / ואחרי לפני / עטרה / ענו ליי / אלי בבתולה חגורת שק / ופעמים עם האלף בצרי כמו אשר תאפו אפו / ובא שלם אם תבעיון בעיו שבו אתיו / והיה ראוי להיות אתיו בחטף כמו בעיו / ולהרחיב על האלף נקודות בצרי כמו אשר תאפו אפו /

איתן

אבנה / יבנה / תבנה / נבנה / יבנו / תבנו / תבנה / ובאה מלת מתני שם היוד מקום הא תחנה / תחני / תבניינה / ובאו עיני תראינה בה והנון נדגשה שלא כמשפט כי אין משפט נון הנקבות להדגש לעולם אלא אם תהיה נון הנקבה פעלה כמו ישפולנה / יאמנה / אבל נון הרבות לעולם קלה כמו תראינה ירושלים חוליתו וכבר כתבנו כל זה בשלמים ורוב האיתן מנחי הלמד בסגול / ובא ואשעה בחקיך בקמץ מקום סגול / ובאו מהם בצרי כמשפט יעשה למחכה לו ומה תעשה לשמך הגדול / אם תעשה עמנו רעה / אל תעשה את הדבר הזה כי שקר אתה דובר / אל תעשה את הנבלה הזאת / ונירא מאד לנפשותינו מפניכם ונעשה הדבר הזה / אל תהיה לי למחתה / וכאשר תראה עשה עם עבדיך / וכשחסרו הא למד הפעל מן האיתן המלך תנועת עין הפעל בפא הפעל והעמידו האותיות הנוספות בנועא להשלים החסרון / ואמרו ויקן את חלקת השדה / ויקש דבריאיש יהודה / אבן / יבן / תבן / נבן בחירק / או בצרי תפן הארך / אל תפן אל מנחתם / ואם פא הפעל או עין הפעל גרונית תפתח פא הפעל מקום הסגול ותנועות תוספת בצרי או בחירק כמו תחת נעלה בקמץ בצרי / ותחר למשה / ויחן שם ישראל בחירק / ויעל ויחתע / ותכח

לא מכן כלל רק שהטעם מלעיל כי תמצא כלות מלעיל / מקום נגינה / גלויה נגינה כמו ויקן ויקן ודומיהם ומלת ולא היפך לא כמותו רק מעטים גם קנוי לייחד ריבוי לגנה מחברין קא

בראשית מז ותכה מכעס עיני / ותלה ארץ מצרים בצרי /
שופטים ז וישע יי / וימת את כל היקום בחירק / ובא עם החית
מיכה ד פעמים האות הנוספת בפתח / ותחז בציון עינינו /
משלי כז ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו / תקמץ יחד
איוב כג הראשון מפני ההפסק וכן ויחץ את הילדים / שמאל
מלכים ב א בעשותו ולא אחז נקמץ מפני ההפסק / וכן בעליתו
אשר בשומרון ויחל נקמץ מפני ההפסק / אבל עם
העין לא בא בצרי ובחירק כי אם בפתח לעולם /
בראשית ד ויעל / ויען / ויעש / וכן עם ההא ותהר / ובא
בראשית יו ויבא אל הגר ותהר פתח באתנח / והאיתן השלם
עם אות גרונית האות הנוספת בפתח או בסגול /
שמות יח בפתח אם תחנה עלי מחנה / בסגול ואתה תחזה /
ישעיה נט הגה נהגה / נהמה כדבים אבל עם העין לעולם
בפתח / יעלה / יעשה / תעשה / תעלה / נעלה /
נעשה אבל האלף בסגול בכלם / אעלה אענה /
ירמיה מו אעשה אהיה אחיה אהמה / אבל אעלה אכסה
איוב לב ארץ / אענה אף אני חלקי שהם בפתח אומרים כי
הם מבנין הפעיל אף על פי שידמה בהם שהם פעלים
עומדים / ונכון הוא שיהיו מבנין הקל כי הם פעלים
עומדים ואיננו רחוק שתהיינה אלו פתח מן הקל כמו
יתן אף על פי שאין כן המנהג / וכן עם הבינונים מן
תהלים פח הקל האלף בסגול אענך כסחר רעם / ומן הכבד
תהלים כ אעלך גם עלה אבל יתן שניהם הקל והכבד / יענך
יי מן הקל / וכן יאמר מן הכבד יעלך / אם כן
תהלים כב נאמר כי יחתך ויסחך יתכן היותו מן הקל או מן
מלכים א א הכבד ובא בשוא החית כמו ונעזרו אחרי אדוניה
והדומים לו שכתבנו בשער הראשון בשלמים ועם
החית וההא פעמים בחירק יהיה תהיה נהיה / יחית
תחיה / נהיה / והרבים יבנו תבנו / ומצאנום
ישעיה כו שלמים כצל כנפיך יחסיון / דמה ידך כל יחזיון /
ישעיה לא ונוזליהם בל ישתיון / כדמות ימים יהביון /
ישעיה כא ירויון מדשן ביתך / אם תבעיון בעיו /
ישעיה ח ובקרך וצאנך ירביון / ומן הדגוש ואל כי תדמיון
אל והנון בהם נוספת כנון ישכעון / ישמרון /
תהלים עז אזכרה אלהים ואהמיה הוד למד הפעל וההא
תהלים לט נוספת בהא אשמרה דרכי / ובאו פעלים מהם שבאו
העתידים חסר יס בדרך אחרת ונפל הסגול מן פא
ירמיה מח הפעל והניעא מן האותיות הנוספות וישב ישמעאל
איוב לא כישרשו סבה / וכן ויפת בסתר לבי / ובצרי
בראשית ל חורד מיעקב / אל ישט אל דרכיה לבך /
בראשית ט ויפת מן ופתי וכתב רבי
יונה כי באו כן להדיק התנועה אל אשר אחריה
ירמיה כב כמו שבא גם כן ישבת בלבנון / וילדת בן
שופטים יג מקננת בארזים כמו
ירמיה כב שהזכרנו בשלמים דעת
רבי יונה באלה / וכבר
כתבנו גם אנחנו דעתנו בהם / והנה מצאנו מהם
תהלים כז באו בהפסק בן ואין התנועה סמוכה אליהם כמו ויקם

וזה דוחק שבין הפעל כמת ע' יתא ין יגב' אליו שין הפעל ין בל' כפת ים בגול. כסוף התיבה שהם ישטו וישם יקום ולאין עוד זולתם /

בראשית כז לו יין וישת / וישא עשו קולו ויבך ואולי הלך
המעט אחר הרוב ואעפ כן נפלאו בעיני כי בפעלים
אשר מצאנום כן לא מצאנו אחד בא במשקל
הראשון לא מצאנו ויושת וייבך ולא וייורד ויישב מן
ירדה שבה / ובפעלים אשר באו במשקל הראשון
כמו יפן יקן לא מצאנו אחד מהם בא על משקל
השני ואם הדבר כן כמו שכתב רבי יונה כי להדיק
המלה אל אשר אחריה באו כן איך לא נמלט אחד
מאלה הפעלים לבא במשקל אלה ומאלה לבא
במשקל אלה אך יש לנו לומר טעם במקצתם / נאמר כי
במדבר כא מן שבה שאמרו וישב ישמעאל / וישב ממנו שבי /
אם היינו אומרים וישב או וישב ידמה שהוא
מהפעלים שפאיהם יוד נחה ונאמר ששרשו ישב /
אבל ויפן ויקן ויבן לא מצאנו שרש מן יפן יקן
יבן שנוכל לטעות וכן ויירד מיעקב אלו היינו
אומרים וירד ידמה ששרשו ירד / אך טעם האחרים
ויפת אל ישט ויבך וישת לא נתברר אצלנו
טעמם כראוי ונאמר כי הטעם שלא באו כזה המשקל
הפעלים שבאו במשקל הראשון כמו יבן יקן יפן כי
לא תכון קריאתם מפני הבנין / וכתב רבי יונה כי
שמות יח ויחד יתרו הוא כמשקל וישב ישמעאל ומפני שהחית
גרונית נפתחה והראיה כי הדלת דגושה ושואית /
ונאמר כי הטעם שנראית למד הפעל במקומות כמו
תהלים נז כי בך חסיה נפשי / צור חסיו בו / ובבינונים בנקבה
ישעיה א עשיה / ובצרי הזכרים בעיו אחיו / ובצרי הדגוש
משלי כו דליו שוקים מפסח / וכן בעתידים ברבים יהמיון
ישעיה כא תבעיון כמו שזכרנו נאמר כי הראו אותה באלה
להודיע ולגלות על למד הפעל כי נסתרה מהם כאות
שלא באו שלמים כמו בנו חסו / יבנו / תבנו /
שלא נראתה בהם הלמד כל עיקר / לפיכך הראו
אותה במקומות לגלות כי כן המשפט בכלם ובחסיה
נפשי הראו אותה ביוד להודיע כי נכון הראותה
בחילוף והוא ביוד כמו בחילוף והוא בתיו כמו עשתה
בנתה / קנתה אלא שברוב הראו אותה בתיו כי לקח
קריאתה מקריאת היוד / אבל כבנית בניתי / בניתם
בנינו / וכן השאר שנראתה בהם הלמד או ביוד או
בהא אף על פי שהיא נחה לא חשו לגלותה בקריאה
ולא מר כאחת המקומות בנית / בניתי / בניתם /
בנינו וכולי שהרי גלויה היא לעינים בכתיבה אף על
פי שהיא נחה /

נפעל נבנה נבנית נבניתי נבנו נבניתם
שמואל א יד נבנינו / ונגלינו אליהם / נבנתה /
ישעיה מז נבנית בחירק או בצרי נלאת ברוב עצתיך / עוד
ירמיה לא אבנך ונבנית / נבניתן /

הבינונים
בראשית לה נבנה בסגול לזכר לאל הנראה אליך
דברי הימים ב כב לבית הנבנה לשם יי / ולנקבה נבנה
מלכים א ו בקמץ / אין אבן נראה / וכל נעשה במרחשת /
ירמיה יד מכה נחלה מאד / או בתיו נבנית כמו שבא בתיו במו
דברי הימים א יב האלף כי נשאת למעלה מלכותו כמו שבא בשלמים
ישעיה כג נסתרה או נפקדת / ובא בקמץ לזכר ונגלה אליו
כי תוס

ויקרא ט במדבר יד כי היום יי נראה אליכם · נראה אתה יי ·
מלכים א יא דניאל ח הנראה אליו פעמים · הנראה אלי בתחלה · ויתכן
לומר שיהיו כל אלה פעל עבר ולא בינוני · ואם
בעבור הא הנגלית והא הנכנה והא הנראה נאמר כי
הוא בינוני כמקום אשר כמו שכתבנו בזכרנו שמוש
האותיות ואם בעבור נראה אתה יי נראה הוא נסתר
והוא רמז אל הכבוד ופירושו אתה יי נראה ·
נבנים · נבנות ·

המקוד

שמות יג הבנה בצרי · או בחולם להראה אלי
שמואל א ג מנות · להראה בשילה · ועם התיו
ויקרא יג במדבר ט וביום הראות בו · ולפי העלות הענן ·
ישעיה יט כהתעות שכור ·
שמואל ב ו כהגלות נגלות שניהם · כשהתקיר עם כלם לא
נקוד והאחר מהם חסר · היה תמיד כתוב וחולם
נון הבנין והאחר שלם · כללם לא כתוב דבוק עם
ובא שלם עם התיו · הפעל רק במקום אחד
שמואל א ב הושע יא הנגלה נגליתי · נדמה · היות אהיה ·
נדמה מלך ישראל ·

העתידים

הצווי הבנה בצרי · הבנו · הבני ·
הבנינה · איתן אבנה יבנה תבנה ·
דברי ב א נבנה בסגול · ובא תבנה ותכונן בצרי על העיקר
ויקרא ה וכן ימצה אל יסוד המזבח · וכתב רבי יעקב בן
ויקרא ו אלעזר כי בספר הלל אשר כתוב שהוא לא תאפה
חמץ בצרי ולא מצאנוהו אנחנו כן בספרים
ירמיה לב המדויקים · יבנו · עוד יקנו בתים · תבנו · תבנה ·
ישעיה מד תבנה ותכונן תבני · תבנינה · ולערי יהודה
תבנינה בסגול וכן כל אשר במשקלו בסגול ·
ויקרא לד ויקרא כג ירמיה א תעשינה · תאפינה · והא הלהן תעגנה בצרי
לפיכך אני אומר ששרשו עגן · ובחסרון הכן · איתן
אבן יבן תבן נבן · וכלם פא הפעל בקמץ מנוח
ישעיה מז במדבר כג הלמד · תגל ערותך · ויקר אלהים ·
ירמיה כ עמוס ה פתיתני יי ואפת · אבל ויגל כמים משפט הוא בפתח
יהושע ט ו שהוא מפעלי הכפל מענין גלות מים · אבל נמצא
ירמיה כג בבתי התלמוד עם סמוך שלו תית פתח · ירחו ויפלו
תהלים קט בה · בדור אחר ימח שמם ובא ירחו מלעיל שלא
כמנהג · ואם פא הפעל גרונית כן הפעל בפתח
במדבר ט מלכים א יהושע כג העלה הענן · אשר לא נעשה כן · כאשר
יחזקאל יד יחזקאל ט נעלית · נעניתי לו בה · הנעשות בתוכה ·
יחזקאל לד ישעיה מח זאת הבתולות לא תוקחם · או בסגול והנחרים בך ·
דניאל ח ירמיה יב כהייתי נחליתי · נחלו ולא יועילו · ובא בחירק
שיר השירים דברים כז ניחרו בי · הנהיה כדבר · נחייתי · נהיית לעם ·
במדבר יז במדבר לב והעתידים הנוספות בצרי ויעלו מסביב · וכן לא
אסתר ז במדבר יג יעשה · עד חצי המלכות ותעש · ויעלו
יחזקאל לו מסביב · ובא ותעלו על שפת לשון הצין בשוא
ופתח ·

הפעיל

הגלה הגלית הגליתי · עין הפעל
שמות לא בצרי כמו כי שחרת עמך אשר
שמות לג העליתי · או בחירק אתה והעם אשר העלית ·
מלכים א שמואל א כי העלית בכחך · הקשית לשאול · הראית עמך
במדבר לא קשה · הגלו הגלתם בחירק והקריתם לכם ערים ·

או בצרי כי התעתם בנפשותיכם · הרביתם ירמיה מב
חלליכם בעיר הזאת · הגלתה המנחה לנוס ירמיה מט
ובתיו תמורת הא הנקבה ונפלה למד הפעל תאנים יחזקאל כג
הלאת · והרצת את שכותיך קמוצים · ואם פא ירמיה כו
הפעל גרונית הוא בפתח וכן פא הפעל והעלתה שמואל א ב
לו וקריאתו מלרע כי הטעם בתיו · הגלית ·
הגלתן בכלם הא הפעיל בחירק או בסגול · בחירק
כמו הרבה אשמח · כי הקרה יי אלהיך לפני · רות ב לג
הקנני מנעורי · כי המרו את רוחו · זכריה יג
אשר הגלו אותו · אשר הבתני · והראני יי · ירמיה כב
והראני אותו ואת נוהו · כה הראני · שמואל ב טו
הראית עמך קשה · והשקית את העדה והדומים תהלים ס
להם או בסגול אשר הגלה נבוכדנצר הן הראנו יי אסתר ב
והראך את אשו הגדולה · את כל דברי יי אשר דברים ד
הראני · והמסורת עליו לית סגול וקמץ הראיתיך דברים לד
בעיניך והוא בסגול והאלף בחירק · ומה הלאתיך מיכה ו
והוא בסגול והאלף בצרי · ובא בפתח והראיתי גוים נחום ג
מערך שלא כמנהג · ואם פא הפעל גרונית העלה ·
העלה גרותה · העלית העליתי והוא בסגול ופעמים במדבר ח
בפתח כשהתחבר עליהם נו החבור · והעלית את · שמות ח
גרותיה והעליתי עליכם יחזקאל לז
אבל לא כתוב רק עם נתו · בשר · ובאת מלת אחת
· משנך · משונה מחברותיה כלה · ירמיה א
מחברת הגלות היא
נקודה בצרי והעין בשוא ופתח כמו שבא גם
כן למה העברת העביר כמו שכתבנו בשלמים יהושע ז
בבנין הפעיל ·

הבינונים

מגלה בסגול · כלל אשר אני מראה במדבר כג
אותך · עמדו עמדו ואין מפנה · נחום ב
ונסמך בצרי עד כל מרבה רגלים · משקה מלך ויקרא יא
מצרים · משקה רעהו · מלוה יי · למרבה משלי יט
המשרה · ומית מי הנדה · משה ידו · במדבר יט
מעלה מנחה · בצרי · ויש לפרש למרבה הבשרה ישעיה סו
שם סמוך כמשקל ומשקה עמו · מכה · והבאה ישעיה לב
בהם בסגול וסימן מכה איש עברי · ומשקה שנית שמות ב
בחרבך ובקשתך אתה מכה · מכה עבים · כי אני יי ישעיה יד
מכה · הנה אנכי מכה במטה · והשאר בצרי · מגלים · שמות ז
מגלה · מגלות ·

הפעול

מגלה מגלים מגלה מגלות
בשורק או בקמץ חטף אשר אתה שמות כח
מראה בהר · אשר מפנה צפונה · ובא חולם תחת יחזקאל מ
קמץ חטף וצוי מראה הנגלה · שמות ג

המקוד

מצאנוהו בשלשה משקלים נרבה בראשית ג
ארבה · הרבות נטותיכם · בהרבות עמוס ד
גואל הדם · ובחירק והוא אחרי הקצות את הבית · ויקרא יד
וכן הצווי בצרי כמו הגנה והגנו · ואת נעשה להם הושע ו
והנחה אותם · והרבה המכשלים · יחזקאל כא

העתידים

הצווי הגלה בצרי · הגלו · הגלי ·
הגלינה ·

איתן

אגלה · יגלה · תגלה נגלה בסגול
וגלו ·

יגלו׳ תגלו׳ תגלה׳ תגלי׳ תגלינה׳ ואם פא
הפעל גרונית יבקרו האותיות הנוספות בפתח גם כן
אעלה אתכם׳ יעלה׳ תעלה׳ בעלה׳ וביתן (שמות ג)
אין הפרש בין הקל ובין הכבד׳ אבל באלף יש
הפרש כי בקל הוא בסגול אעלה׳ אענה׳ ובאו
מן הקל בפתח׳ אענה אף אני חלקי׳ אעלה אכסה (איוב לב ירמיה מו)
ארץ׳ ויש אומרים שאף הם מהכבד אף על פי
שהם עומדים ובחסרון למד הפעל כלו בסגול חגל׳
חרף ממני׳ חרב כפסני׳ ואם פא הפעל גרונית (תהלים כא)
כלו פתח ויעל את הצפרדעים׳ והאיתן אגל׳ (שמות ח)
יגל׳ תגל׳ נגל׳ ושמו הסגול תחת אותיות
הנוספות תמורת הפתח אשר תחתיהן כאשר הם
שלמים אגלה׳ יגלה׳ וזה ההפרש יש בין עתידי
הקל החסרים הבאים בזה המשקל ובין אלו העתידים
מן הכבד׳ כי עתידי הקל האותיות הנוספות בצרי
כמו אל תפן אל מנחתם שמשפטו תפנה מן הקל׳ (במדבר יו)
ויפן זנב אל זנב׳ האות (שופטים טו)
הנוספת בסגול משפטו יפנה ותיחה על לשי על
ואם פא הפעל גרונית פסתב ויפן כברי עין
האות הנוספת בפתח׳ וכן כפירושו כפרשת סוות
וקל אין הפרש ביניהם אלא
לפי הענין׳ ויעל משה מן הקל׳ ויעל עולות (שמות לד בראשית ח)
מן הכבד׳ אבל עם החית יש הפרש כי מן הקל
הוא בחירק ויחר למשה׳ ויחר עלי אפו מן הכבד (בראשית ד איוב יט)
בפתח׳ וכן מן ראה שניהם בפתח׳ וירא (בראשית לד)
אותה מן הקל׳ ויראו אתם את בן המלך מן (מלכים ב יא)
הכבד׳ ואם עין הפעל גרונית פא הפעל בפתח
כמו ויתע בנשה׳ וכמו שבאו עתידי הקל במשקל (דברי הימים ב לג)
אחר שזכרנו וישב׳ ויפת׳ כן באו עתידי זה (שופטים כא איוב לא)
הבנין בזה המשקל על גזרתם האות הנוספת בפתח׳
וישק את צאן לבן׳ יפת אלהים ליפת׳ ומלכים (בראשית כט ... ט)
ירדי׳ משפטם ישקה׳ יפתה׳ ירדה׳

הפעל

הגלה בקמץ חטף׳ אשר הגלה (אסתר ב)
מירושלים׳ ובא העלה על המזבח (שופטים ו)
חבנוי בחולם במקום הקמץ להורות על העין׳ וכן
והוצב גלתה העלתה׳ כמו חולם אשר כזו עמה (נחום ב במדבר כג)
יקראל׳ שהוא במקום הקמץ חטף כמכרה לאלהי (עזרא)
לשובה׳ הגלית הגליתי׳ ובא כי החליתי מוסב (מלכים א א)
הקמץ חטף אל החית להקל מפני שהיא גרונית׳ וכן
יאמר החלה החלית׳ או כמו העלה על המזבח (שופטים ו)
חבנוי הגלו׳ הגליתם׳ הגלינו׳ הגלתה׳
ובתיו תמורת הא הנקבה ונפלה למד הפעל הגלת
יהודה כלה׳ הגלת שלומים והם קמוצים׳ הגלית׳ (ירמיה יג ירמיה יג)
הגליתן׳

המקור

הגלה בצרי כמו והמרה לא נפתחה׳ (יחזקאל יט)

איתן

אגלה׳ יגלה׳ תגלה׳ נגלה׳
יגלו׳ תגלו׳ תגלה׳ תגלי׳ ...
תגלינה׳

פיעל הדגש

גלה׳ גלית׳ גליתי׳ אתה (תהלים קיט)
צויתה פקודיך׳ וצויתי ... (יחזקאל ...)

ברכתי׳ אם כסיתי כאדם פשעי׳ אליך כסיתי׳ (איוב לא תהלים לב)
וחכיתי ליי׳ ולא כליתי את בני ישראל׳ או (ישעיה ח במדבר כה)
בצרי אני צויתי למקדשי׳ מדוע קויתי לעשות (ישעיה יג ישעיה ה)
ענבים׳ וקויתי לו׳ גליתי את מסתריו׳ (ישעיה ח ירמיה מט)
האבלתי כסיתי עליו את תהום׳ וכסיתי בכבותך (יחזקאל לא יחזקאל לב)
שמים׳ ורויתי נפש הכהנים דשן׳ כחי כליתי׳ (ירמיה לא ישעיה מט)
שני הדרכים נכונים בהם׳ גלו׳ גליתם׳ גלינו
גלתה׳ גלית׳ גליתן׳

הבינוני

מגלה בסגול׳ ובא בצרי מגיד תוצאות (ישעיה מו)
לאמים׳ וכן מזרה ישראל יקבצנו׳ (ירמיה לא)
למחכה לו׳ מגלים׳ מגלה׳ מגלות׳ (ישעיה סד)

הפעול

מגלה׳ בסגול׳ מגלים׳ מגלת׳
מגלות׳

המקור

גלה בצרי׳ אם ענה תענה׳ ונקה (שמות כב ירמיה ל)
לא אנקך׳ כאפס עד כלה׳ (מלכים ב יג)
ובחולם קוה קויתי יי׳ או גלותי׳ יום ענות אדם (תהלים מ ישעיה כח)
נפשו׳ ביום צותו׳ ואומר חלותי היא׳ ובא (ויקרא ז תהלים עז)
מלעיל מפני המלה זעירא

ולפי פירוש רש״י קולו סם אשר כצרו׳ ויתכן שרוא
דבר כמו חולת שלי גלה מפעלי הכפל בשקל חנות (תהלים עז)
יתכן בדקדוק׳ לכלא הפשע האלף (דניאל ט)
תמורת הא׳ וכחבי איש (הושע ו)
גדודים היוד תמורת הא׳

העתידים

הגזרי גלה בצרי׳ ובא רבה צבאך (שופטים ט)
וצאה בסגול׳ גלו מלרע׳ ובאו
מלעיל ערו ערו עד היסוד בה׳ לאמר חסו׳ (תהלים קלז ...)
ומשפטם מלרע כמו כלו מעשיכם אלא שבאו כן (...)
מפני ההעמדה וערו הראשון בא מלעיל מפני השני
ובא שלם ביוד נראיה דליו שוקים מפסח׳ הלא (משלי כו)
נוגשה הלמד וכבר כתבנו בשלמים רבים שנרפו
להקל׳ גלי׳ גלינה׳

איתן

אגלה׳ האלף בשוא ופתח׳ ובא
האלף בשוא וסגול׳ ואתכם אזרה (ויקרא כו)
בגוים׳ וכל אגפיו אזרה לכל רוח׳ והשלישית (יחזקאל יב)
לכל רוח אזרה׳ יגלה׳ תגלה׳ נגלה בסגול׳ (יחזקאל ה)
וכן ולא תגלה שבא בהפסק (ויקרא יח)

ויש מוסרות על ספסח הוא בצרי׳ יגלו׳ תגלו׳
לעריות כברי ונקלקל תגלה׳ תגלי׳ תגלינה׳
הפקה פירוש פתנחתה ובחסרון גל עיני ואביטה׳ (תהלים קיט)
חל נא את פני יי אלהיך׳ (מלכים א יג)
ויחל את מסך יהודה׳ ויחל משה את פני יי׳ (ישעיה כב שמות לב)
וסור אחר אל תגל׳ ותכל להשקותו׳ ותקש (משלי כב בראשית כד סם לה)
בלדתה׳ יצו יי אתך׳ וקו למשפט כלם (דברים כח ישעיה ה)
פתוחין במשפט׳ ובא ויתו על דלתות השער קמץ׳ (שמואל א כא)
ובאה מלת אריך דמעתי בהראות למד הפעל והוא (ישעיה יו)
היו שהיא תמורת הוא והיוד תמורת הוו עין הפעל
והוא ראוי על המנהג היוד בשוא אלא שבא כן לפאר
הקריאה והוא מלעיל בעבור משתק

ושלא נזכר פעלו ממנו

גלה׳ גלית׳ גליתי׳ גלו׳ גליתם׳ גלינו׳
גליתה׳ גלית׳ גליתן׳

ישעיה ל **והבינוני** מבנו גלה בסגול כמו אשר זורה ברחת׳ כן תאמר גלה׳ גלים׳ גלה׳ גלות כמו שהוא בבנין נפעל׳ העבר נגלה בקמץ והבינוני נגלה בסגול׳

תלים קלב **והמקור** או שם הפעל מבנו גלות׳ את כל ענותו׳

איתן אגלה׳ יגלה׳ תגלה נגלה׳ יגלו׳ תגלו׳ תגלה׳ תגלי׳ תגלינה׳

ומצאנו בנחי הלמד פועל אשר על דרך ולא בא לעולם מקרן
ישעיה י המרובע ועתידותיהם [illegible]
שושתי׳ ותאמר מבנו
כל הבנין שושה׳ שושית׳ שושיתי׳ שושיתם וכולי׳

הבינוני משושה׳ משושים וכולי׳ והפועל והפעול שוים בו לבד היחיד שהפועל בצרי והפעול בקמץ והצווי שושה׳

והאיתן אשושה׳ ישושה וכולי׳ וכתב אדוני אבי ז"ל שלא נזכר פעלו מבנו
שמואל ב כ כאשר הוגה מן המסלה ועוד נכתבנו בשרש יגה׳

התפעל התגלה׳ התגלית׳ התגליתי׳ התגלו׳ התגליתם׳ התגלינו׳ התגליתה׳ התגלית׳ התגליתן׳

בראשית כד **הבינונים** מתגלה בסגול׳ ובא והאיש משתאה לה בצרי׳ מתגלים׳ מתגלה׳ מתגלות׳

משלי יח **המקור** התגלה בצרי או התגלות׳ כי אם בהתגלות לבו׳ ובהתפלל עזרא
עזרא י ובהתודותו׳

העתידים הצווי התגלה בצרי׳ התגלו׳ התגלי׳ התגלינה׳ או בחסרון התגל בפתח׳
שמואל ב יג ובהפסק בקמץ שכב על משכבך והתחל׳

איתן אתגלה׳ יתגלה׳ תתגלה׳ נתגלה יתגלו׳ תתגלו׳ תתגלה׳ תתגלי׳
ישעיה מא תתגלינה׳ ובא ונשתעה ונראה בקמץ העין ומשפטו
תלים קיט משלי כז בסגול׳ וכן בא ואשעה בחקיך כמו ואשקה ׳ואשת מדינים נשתוה מורכב מן נפעל והתפעל והוא פעל עבר לזכר והוא על דלף טורד שזכר אומר כי דלף טורד ואשת מדינים נשתוה. או יהיה בינוני לנקבה אף על פי שהוא מלעיל אומר כי אשת מדינים נשתוה עם דלף טורד׳ ונקרבה השין פא הפעל לתיו התפעל כמשפט אותיות זס שץ כמו שכתבנו והוו היתה ראויה להדגש והקלה כמו שהקלו אחרים מההבנין כמו שכתבנו בשלמים׳ ובחסרון אתגל׳ יתגל׳ תתגל׳ נתגל׳ פא הפעל
שמואל ב יג בפתח׳ ואם בהפסק בקמץ מסבב אמנון ויתחל׳
תלים מה וכבר באו מהם בקמץ זולתי הפסק ויתאו המלך יפיך׳
משלי כג דברים ב אל תתאו למטעמותיו׳ ואל תתגר בם׳

דברים ב ישעיה מה ותתגר בו׳ אל תשתע׳ והטעם כי באו אל תתאו׳ ויתאו קמוצים בעבור שיצאו על משקל ידיו׳ רגליו׳ שומריו׳ זוכריו׳ וכן כל יוד הרבים עם וו הנסתר שהם קמוצים בעבור הנח השוכן בהם וכן ויתאו׳ תתאו שבאו על משקלם נקמצו׳ וטעם ואל תתגר ותתגר בעבור שהיו כמו כן בהיותם שלמים קמוצים לתשלום הדגש כמו תתגרה התגרה באו גם כן בהיותם חסרים קמוצים׳ וכן אל תשתע שהיה
תלים לז ראוי תשתעה׳ אבל אל תתחר במרעים שהוא פתח איננו והתפעל אך הוא בשקל תבחר תשמע ויהיה שרשו תחר והוא שלישי׳ ובפעל הכבד יבא רביעי׳
ירמיה כב ירמיה יב כי אתה מתחרה בארז׳ ואיך תתחרה את הסוסים יאמר העבר תחרה או יהיה תתחר ג"כ רביעי מן הקל׳ ואם היה שלם היה תתחרה והיות כשוא ופתח ונפלה האות הרביעית כמנהג כי היא מנהגות ונפתח תתחר לפי שהוא בשקל תבחר׳

וזה מחברתם עם הכנויים

תלים צה קהלת ב **גלה** גלהו׳ והוא עשהו׳ לאשר קנהו׳ ולא נאמר גלו להפריש בינו ובין נחי העין ואף על פי שנאמר גם כן בנחי העין עם הא או עם וו אחר שלא מצאנו בנחי הלמד בלא הא במה
דברים לב ישעיה נח שנוכל להפריש נפריש׳ גלך׳ הוא עשך׳ ונחך יי
דברים לב ישעיה מח תמיד׳ ובהפסק אביך קנך׳ גלני׳ גלם׳ פן תאמר
תלים ק עצבי עשם׳ גלכם גלנו׳ הוא עשנו׳ גלה׳ גלך גלן גלכן׳

שמואל ב יב **גלית** גליתו או גליתהו גליתני׳ כי כויתני׳ גליתם גליתנו גליתה גליתן׳

גליתי גליתיו או גליתיהו גליתיך׳ ואם הוא הפועל והפעול גליתינו גליתני גליתם גליתכם גליתיה גליתיך גליתין׳ גליתכן׳

קהלת ב **גלו** גלוהו׳ את אשר כבר עשוהו׳ גלוך גלוני גלום גלוכם גלונו גלוה גלוך גלון גלוכן׳

גליתם גליתוהו גליתוני גליתום גליתונו גליתוה גליתון׳

גלינו גלינוהו גלינוך גלינום גלינוכם גלינוה גלינוך גלינון גלינוכן׳

זכריה ח **גלתה** גלתהו או גלתו׳ כמו וכלתו ואת עציו ואת אבניו׳ גלתך גלתני׳ גלתם גלתכם גלתנו גלתה גלתך גלתן׳ גלתכן׳

גלית כמו גליתי׳

גליתן כמו גליתם׳

איוב מ **הבינונים** גולה גולו׳ כעשו איש חרבו׳ או
הושע ח גולהו׳ השכח ישראל את עשהו׳
תלים כג ישעיה נא וגולו ורכי בתבואתיו גולך׳ והמורך׳ ובהפסק יי
ישעיה נא עשך׳ גולי׳ אחרי ראי׳ יי רועי׳
איוב לא או גולי׳ הלא בבטן עשני׳ ובא פתח גדול תחת
ישעיה סג קמץ קטן בשלשה מן רואי׳ כמו לחוציאנו ממצרים

ממצרים שהראוני להוציאנו ואלף ראני פתח כמו
כל אני כני גני כנה היחיד כמו שכתבנו בכנויי
השלמים ואלף להוציאנו קמץ כמו כל אנו בנו
גנו כנוי המדברים כמו שכתבנו · וכתב רבי יונה כי
ראני קמץ ובאתנח ואני מצאתיו פתח ובזקף בספרי
מדויקים · אבל מה שכתב הוא כאתנח אומר אני כי
היא שגגת הסופר כי במקו׳ אחר בזכרו שני התנועות
כתב וממנו עוד אין ראני אלא שהוא קמץ בעבור
הזקף · אך בשני המקומות כתב שהוא קמץ וכן
נמצא במקצת ספרים מדויקים ·

גולם ובא קמץ קטן תחת קמץ גדול במלת
שם בנימן צעיר רודם · ומשפטו — תלים סח
רודם בקמץ · כמו וכי יעלו עולה ומנחה אינני — ירמיה יד
רוצם · וכן בשלמים זוכרם שומרם בקמץ · וכן
המעלם מים בצרי משפטו מעלם בקמץ · גולכם — ישעיה סג
גולנו גולה · כה אמר יי עשה או גולה בלא יוד · — ירמיה לג
ובא אחד מן הדגוש כתוב ביוד מקו׳ למד הפעל תמה — הושע כ
אנכי מפתיה · גולך גולן גולכן ·

גולים גוליו גוליך גולי גוליהם · בורא — ישעיה מב
השמים ונוטיהם והוא לשון רבים
ליחיד בלשון תפארת · גוליכם גולינו גוליה ·
גוליך גוליהן גוליכן ·

גולה גולתו גולתך גולתי גולתם ·
הובישה הורתם · גולתכם גולתנו · — הושע ב
גולתה גולתך גולתן גולתכן ·

גולות גולותיו גולותיך גולותי ·
גולותיהם גולותיכם גולותינו ·
גולותיה גולותיך גולותיהן גולותיכן ·

גלוי גלויו גלויך גלויי גלוים גלויה
גלויכם גלויה גלויך גלוין ·
גלויכן ·

גלויים גלוייו גלוייך גלויי גלוייהם ·
גלוייכם גלויינו גלוייה גלוייך ·
גלוייהן גלוייכן ·

גלויה גלויתו · גלויתך · גלויתי ·
גלויתם · גלויתכם · גלויתנו ·
גלויתה · גלויתך גלויתן גלויתכן ·

גלויות גלויותיו · גלויותיך · גלויותי ·
גלויותיהם · גלויותיכם גלויותינו ·
גלויותיה · גלויותיך גלויותיהן · גלויותיכן ·

המקור גלות · גלותו · ובא בבלי תיו עם
הא וזו הכנוי לא תוכל עשוהו · גלותך — שמות יח
יגלותי או גלותני · ובא בבנין הדגוש בפתח מקום
הצרי ואם לרמותני לצרי · גלותם · גלותכם · — דברי הימים א יב
גלותינו · גלותה · גלותך · גלותן · גלותכן ·

העתידים הצווי גלה · גלהו · גלני · ובא מן
הכבד כתוב ביוד מקום למד הפעל
סיפר יי חפיני בא · גלם · גלינו · גלה גלן · — תלים א כ

גלו גלוהו · גלוני · גלום · גלונו
גלוה · גלון · וכן גלי · גליהו וכולו

גלינה בחבור גלוי ·

אגלה אגלהו או אגלנו · אגלך ·
אגלם או כהא ומם כמו אפאיהם מן — דברים לב
הכבד · אגלכם · אגלה · אגלך · אגלן · אגלכן ·

יגלה יגלהו או יגלנו · יגלך · יגלני · ובא
פתח תחת צרי במלת כי לא יראני — שמות לג
האדם וחי · ובא שלם כי פחד פחדתי ויאתיני · יגלם · — איוב ג
יגלכם וכולי · וכן תגלה · נגלה · וכלם על זה הדרך ·

ואלה ראשי הפעלים אשר אתה צריך להורותך עליהם

אתה ואתה מרבבות קדש · אתה בקר · — דברים לג ישעיה כא
ובא הננו אתנו לך נקרא בקמץ — ירמיה ג
בבעלי האלף · ובאו העתידים מזה השרש בחראות
למד הפעל אתיו אקחה יין · אתיו לאכל · — ישעיה נו ישעיה נו
ואתיו חשמנים · כפרץ רחב יאתיו · כי שנות — תלים סח איוב ל
מספר יאתיו · קרבו ויאתיון · ונחסרה האלף בוא — ישעיה מא
התיו מים · התיו לאכלה · ונקדו אלף אתיו והוא — ישעיה כא ירמיה יב
התיו בצרי והיה משפטם בשוא כמו בעיו מפני שהן — ישעיה כא
אותיות הגרון ·

והעתידים בחסרון בנחפא הפעל אאת · יאת ·
תאת · נאת · העירותי מצפון ויאת · — ישעיה מא
כי כבד על הלשון להניע האלף כפלס יפן · יקן ·

דוה אחרי שמצאנו שם הפעל ממנו כימי — ויקרא יב
נדת דותה · ומשקל אחר על ערש — תלים מא
דוי · והתאר על זה היה דוה לבנו · ומשקל אחר — איכה ה
עלי לבי דוי · נאמר ממנו פעל וקל דוה · דוית · — איכה א
דויתי וכולי · ארוה · ידוה וכולי · המה כדוי לחמי · — איוב ו
שם לרבים מן דוי ואמר לרבים דויים · ובסמוך דויי
הפא בחירק ובנפול למד הפעל שב הפא לשוא ·

היה לפי שפא הפעל ועין הפעל ממנו גם
כן מאותיות אהוי נשתנה מנהגו
באמרן מחבריו ואמרו בהפסק אהי יהי בהסתר החוץ
כמנהגו ומשפטו אהי יהי על משקל אפן יפן ·
ובתשלומם אהיה יהיה

לפי שכבד על הלשון צירי [illegible] ... הקלו ומלה עוד ואמרו
[illegible] ברוב אהי יהי הפרת
[illegible] בתחלפה התנועה הזו
[illegible] תחת ה[illegible] הנוספת בהא ותנועת
וחירק תחתיהם · הוא ביוד · ונשתמשו
עוד בפעל הזה בחלוף
ואמר כה ואתה ההלכים למלך · הוה על הוה · — נחמיה ו יחזקאל ז
הוה גביר לאחיך · הוא ארץ בחלוף הא באלף · — בראשית כז איוב לז
ולמקבה חוי סתר למו מפני שודד · ויש בפעל — ישעיה טז
הזה מלה יוצאה מן הכלל מקום שיפול העץ שם יהוא — קהלת יא
כי משפטו יהיו · ונפלה עין הפעל ממנו כמו שנפלה
במלת גם את תשכרי תהי נעלמה שמשפטה תהיי · — נחום ג
והאלף הכתובה כאלף ולא אבוא שמוע · ורבי יהודה — ישעיה כח
כתב כי יהוא לשון יחיד וכמו שאמרו מן הזה בחסרון

יחי כן תאמר מן הוה יהוא שמשפטו יהוה׳

ישעיה א **זכה** רחצו הזכו כבר הזכרנו דקדוקו בשלמים
בבנין התפעל׳

במדבר יד בראשית יב **חיה** חיו מן האנשים׳ וחיתה נפשי׳
דברים ל וחיית ורבית׳ וכתב רבי יהודה כי בחולב
מלכים א השתמשם בשרש הזה הפילו והוא ברוב ואמרו כל
יחזקאל דת יחי אדם אשר חי׳ וחי בהם משפטם חיה׳ וכן
שמות א הפילו והוא בנקבה ואמרו ואם בת היא וחיה שמשפטה
בראשית מג שמואל א כ וחיתה׳ והתאר העודנו חי׳ אם עודני חי׳
בראשית ג אם כל חי והיה כשפטו חיה. בפלס כלה׳
איכה א יהושע ט חיות׳ וכן יש לומר לרבים חיים ברפיון כמו כלים
שמות א דוים כמו שנאמר לנקבות כי חיות הנה׳ אבל מה
דברים ד שנדגש חיים כלכם היום יזולתו לחסרון יוד אחרת
בראשית א במקום הא למד הפעל כמו שנדגש גם כן חיה׳
תהלים קי״ח, מלכים ב ה, מלכים ב ה חיות׳ ויש לומר כי חי העבר׳ וכן והתאר חי׳
דברים ד וחיים שרשם חי מפעלי הכפל ונפל הכפל ככשפט׳
שמות א שמות א ומלת וחיה נרפית שהיתה ראויה להדגש׳ וכן כי חיות
הנה נרפה שלא להתערב עם חיות השדה׳ ונרפו
משלי ד אלה כמו שנרפו בכפלים זן הקוה פניה ואולתו מן
משלי יח הכפולים׳ והשם מות וחיים והוא בלשון רבים
בראשית מ ב לעולם ולא יתפרד׳ ורבי יהודה כתב כי חי פרעה
הוא יחיד מן מות וחיים והנכון שהוא לשון רבים
בסמוך והיוד יוד הרבים ויוד השרש נעלמת והראוי
ויקרא מ ה חיי׳ וחי אחיך עמך הוא לגזרת פעל או נח הלמד
ומשפטו חיה או חסר הכפל ומשפטו חיי ועתידי
השרש הזה כעתידי היה שכתבנו׳

חפה בא ממנו בפעל הכבד כבעלי האלף
מלכים ב יז ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן
על יי אלהיהם׳

תהלים א יח **כלה** כד וקמת לא ידעתי נחם לא יחים
לא תכלת השורש חפה ויחים ויתפלא
הוה ראוי תכלה בסגול׳ על משקל ויתפלא׳
ובא הקמץ תמורתו כמו

תהלים קיט שמות לג שבא גם כן ואשעה בחקיך שהוא כמו ואשעה׳ פן
אכלך בדרך׳ בא בפתח קטן תחת פתח גדול
איוב טו ומשפטו אכלך והוקל כמו אחוך שמע לי׳

מיכה ו **כפה** כתב רבי יהודה בזה השרש אכף לאלהי
מרום ואולי מצאו בספרו קבוץ׳ ורבי
יונה אמר שהוא מבעלי הכפל כי מצאו פתוח וכן
מצאנוהו אנחנו פתוח׳

הושע ג **כרה** ואכרה לי דגש הכף להתמורת כדגש קוף
שמות טו מקדש יי׳

ירמיה יח **מחה** וחטאתם מלפניך אל תמחי הוא למד
הפעל תמורה כיוד ומשפטו תמחה׳
וכתב רבי יהודה ורוב שאר המדקדקים שהוא בן הקל
אף על פי שהתיו בסגול והסגול מקום צרי וכן אמרו
במדבר יג באל תמח חמרי שהוא בסגול׳ והנכון היותם בן
הפעל הנוסף על המנהג לבא סגול באותיות איתן
יהושע ג וכן כתב רבי יעקב בן אלעזר׳ וכן ותמחי שם כמו
תמחה הוא למד הפעל מומרת ביוד והוא מדבר

לנוכח הנקבה ואע״פ שתחלת הפסוק שלא לנוכח
שאמר הלכה היא והרבה ימצא כזה בכתוב שידבר
ישעיה מ ב בפסוק אחד לנוכח ושלא לנוכח כמו ראות רבות
ולא תשמר פקח אזנים ולא ישמע׳ ואם לא יגאל
רות ד
מלאכי ב ישעיה א הגידה לי׳ ובאשת נעוריך אל יבגוד׳ כי יבושו
מאלים אשר חמדתם׳ גם אתם כושים חללי חרבי
צפניה ב
איוב יז תהלים א כב המה׳ ואולם כלם תשבו ובאו נא׳ שמעו עמים
מיכה א ו מיכה ז כלם׳ לכלם ולפרנסכם׳ כימי צאתך מארץ מצרים
ישעיה לג אראנו נפלאות׳ היה זרועם לבקרים אף ישועתנו
מיכה ז בעת צרה׳ יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים
כל חטאתם ורבים כמוהם׳

הושע יד **מסה** ואחי אשר עלו עמי המסיו את לב העם׳
כתב רבי יהודה כי המסיו
בא על דרך לשון ארמי כתב הספרים כל אלה
דניאל ה דניאל ג אשתיו חמרא׳ ורמיו הוין הם שרוקין כטעות
דניאל ה לגו אתון נורא׳ והיתיו ורלאין לחיות בלי נקודה
במאני דהבא׳ וכן עשו קוקות לשתיו ונעמד
תהלים קיט בכל תגמולוהי עלי
שהם כן על דרך ידוהי׳ והגלותי׳ ורבי משה דכי
משה ז״ל כתב כי המסיו לשון יחיד והוא על משקל
הפקיד השמיד והוו התמורת והוא למד הפעל והיוד
למסך׳

יחזקאל ז **נהה** מזה השרש לפי דעתי ולא נה בהם׳
והוא במשקל שד מן שדד כי זה השרש
אף על פי שהוא מנחי הלמד הנחה הוא כפול
העין או הלמד כשאר הכפלים׳ והנו בשם מנהג
משלי יד איוב כב שלמדיהם הא נראות גוה במשקל נגה׳ גבה׳
ובעבור שזה כפול הפילו אותו מן לחקל כמנהג
הכפולים ואמרו נה׳ ואמרו במשקל אחר מזה
השרש בחסרון למד הפעל ותמורת עין הפעל כיוד
יחזקאל כז תשאו אליך בניהם קינה׳ ונהפרד ני במשקל
איוב ואיוב לגיחלם אף ברי יטריח עב׳ ציאדיר׳ יושבי אי׳
ישעיה ג וכן כי תחת יופי משרש בזה ולדעת קצת המפרשים
והוא גם בניהם הפלכנו. כהא גם פריהם כי הנה
עמוס ט תהלים מט מצאנו ואכלו את פריהם׳ וכן בניהם [illegible]
שפטים ח בשקל בניהם׳ ואלו הוא שרש בניהם ניה והיה
ויקרא א ושם ניה במשקל שיר׳ קיר היה בניהם והוא
בקמץ׳ ניהם במשקל שירם׳

נלה יצא מעיקר זה מקור בבנין הפעיל׳
ישעיה לג כנלותך לבגוד משפטו כהנלותך במשקל
כהגלותך והעיר הוא הה״א הנו עתה על כף
השמוש ונדגש הנון לחסרונה׳

שמואל א כח **קדה** אם יקדה עון׳ דגש הקוף להתמורה
הושע ג כדגש ואכרה לי׳ ויש אומרים כי הוא
מבנין נפעל והתורה הקוף ראויה להקמץ ונפל כמו
דברים לב שנפל בכלה ותקמנו שהיה ראוי ותקמנו׳

ראה העתידים בחסרון הא ירא תרא נרא
מלעיל׳ ושאת ונוספת כצרי והריש
בראשית מא שמות ה בסגול׳ וירא בחלומי׳ ירא יי עליכם׳
דה״א יב דה״ב כד וירא אלהי אבותינו ויוכח׳ ירא יי וידרש׳
אל-

איוב כ אל יירא בפלגות / ובאו כמו מלרע שלא כמשפט
מיכה ז ועתה ירא פרעה / ותרא אויבתי ותכסה בושה /
זכריה ט תרא אשקלון ותירא / ולפי שנשתמשו ביוד האיתן
יותר מן השאר שמו תנועתו להקל בהתחבר עמו וו
בראשית לג החבור ואמרו ויירא אותה / ויירא יי / וכתב רבי
איוב לא יהודה כי בא במשקל וישת / ויפת /
וישב ולא אמרו ויירא בחירק שלא יתחלף בקריאת
שמות טו עם ויד מן ירה / ואמרו קצת המדקדקים כי לא
נאמר ואירא ותירא ונירא כי אם הנמצא ויירא /
ואדוני אבי ז"ל כתב כי כן נאמר כל האיתן / וכן כתב
במלת עמדי בבנויים אף על פי שלא נמצא כי אם עם
יוד המדבר כי כן נאמר כל הבנויים /

שאה

באה מלה אחרת בזה השרש משונה
מלכים ב יט להשות גלים נצים הכתוב במלפי הלמד
פתוחה והוא כשוא והיה משפטו עם האלף להשאות
כמו שכתוב בישעיה וכשחסרו האלף היה צריך
להחליף התנועות כי חולם האלף נשאר בשין ואחר
זה לא תוכל להפתח ההא אם לא תדגש השין או
שתהיה קמוצה ונקל בעיניהם להחליף התנועות
מלקרא והוא בקמץ / וכן נשתנו התנועות במלת
ירמיה כג להפרכם את בריתי בשוא הלמד ופתח ההא והיה
משפטו בהפך בפתח הלמד ושוא ההא כמו שכתבנו
בשמוש האותיות ובנחי העין /

שחה

ישעיה כא הפעל הקל שחי ונעבורה בפלס עשי
משלי ב קני בני / ואא ז"ל כתב מזה כי שחה
אל מות ביתה בשקל במה קנה ואף על פי שהוא
משלי יב מלעיל / והפעיל ממנו דאגה בלב איש ישחנה
תהלים ז בפלס יגלפה / וכן ישחך בקרבך / ובא פתח קטן
תחת פתח גדול ומשפטו וישחך והתפעל ממנו
אמרו אותו בהכפל למד הפעל הראשונה נראית
והשנית נחה / השתחוה / השתחוית / השתחויתי /
השתחוו / השתחויתם / השתחוינו / השתחויתה /
מלכים ב ה או השתחויה מלעיל כי מלרע הוא שם בהשתחויתי
בית רמון / השתחויה / השתחוות / וכן אמרו במשנה
ושלש עשרה השתחויות היו במקדש / השתחוית
השתחויתן /

הבינוני

משתחוה / משתחוים / משתחוות /
משתחוות /

העתידים

הצווי השתחוה / השתחוו / השתחוי
השתחוינה /

איתן

אשתחוה / ישתחוה / תשתחוה /
נשתחוה / ישתחוו / תשתחוו /
תשתחוה / תשתחוי / תשתחוינה / ובנפול אות
בראשית כד הכפל נשארה התו נחה שהיא למד הפעל וישתחו
מלכים א א ארצה / ותשתחו למלך / ולא נמצא אלא עם יוד
העם והו איתן אולי
נאמר כן בכל האיתן / רד"ק כי לא כן כל למד
יחזקאל ח ומלת והמה משתחויתם אשתחו ישתחו /
והרכבה במשתחוים
והשתחויתם / וטעם ההרכבה אמר הנביא כי המה

אותם האנשים משתחוים קדמה לשמש ואמר
לנבנסים דרך שאלה השתחויתם והורכבה המלה
משתי מלות לקצר הענין ואא ז"ל כתב בספר חבור
הלקט כי התיו היא ההא הנוספת בהשתחוה /
משתחוה / ובא הא הנוספת נראית במשתחויתם
תהלים ח במדבר לב כמו צנה ואלפים כלם / בצנאכם / ונקדמה פא
הפעל לתיו התפעל בבנין הזה כמשפט אותיות
זס שץ כמו שכתבנו /

תאה

במדבר לד נאמר כי מעקר זה תתאוו בפלס תגלו
יחזקאל מ או יהיה שרשו תוה מן והתוית תיו ובאה
האלף תמורת הוו /

ואשר פאיהם חסר ולמדיהם הא נחה אלה הם

נזה

ויקרא ו אמרו בפעל הקל ממנו ואשר יזה מדמה
/ וכשנפלה ההא למד הפעל כמנהג נחי
הלמד נפל גם הדגש כי לא יתכן דגש חזק באות
שתהיה בסוף המלה ולא תהיה מונעת באחד
מלכים ב ט המלכים / ואמרו ויז מדמה אל הקיר בחירק /
ישעיה סג ובצרי ויז נצחם על בגדי /

והנכבד

כמו הזה / הזית / הזיתם /

הבינוני

מזה / מזים וכולי /

המקור

הזה או הזות /

הצווי

הזה / הזו וכולי /

איתן

אזה יזה וכולי / ובחסרון אז /
ויקרא ח יז / ויז ממנו וכולי /

נטה

העתידים בחסרון אט / יט בצרי /
ומהנכבד אט יט פתחין / ואף באתנח
וסוף פסוק משפטם להיות פתוחין לפי שעקרם
איוב כג להיות הטית דגושה אטה / יטה / ובא דרכו
שמרתי ולא אט קמץ בסוף פסוק שלא כמשפט
מלכים א כא ובא כן כדי שלא יתחלף עם ויהלך אט שהוא
ענין אחר /

והנפעל

נטה / נטית וכולי / ובא שלם בלמד
במדבר כד הפעל כנחלים נטיו /

העתידים

הצווי הנטה / ובחסרון הנט /

איתן

אנטה / ינטה / ובחסרון אנט / ינט

נכה

הנכבד ממנו הכה / הכית / הכיתי /

העתידים

בחסרון אך / יך / תך / בך פתוחין /
מלכים ב ט וכן באתנח כי לא פתח ויך / ושלא
נזכר פעלו הכה / הכית וכולי / ונכתב בו עם הדגש
תהלים קב הכה כעשב /

לא נמצא רק שפעל והפעל /

נצה

בא בבנין הקל ממנו
ירמיה מח כי נצא תצא האלף
במקום הא / ותצא היה
ראוי תצה בהא בשקל תטה ובא הנח המודגש
בראשית כו כמו שכתבנו במלת ויזד יעקב נזיד / וענין אחר
במדבר כ אשר הצו על משה ועל אהרן / אף על פי שלא
מצאנו העתידים ממנו חסרים נאמר אותם כבנויים
הן / הצו וכולי / אצן / יצן / תצן / נצן /

נשה נשיתי טובה · ונכתב באלף ונשא כו · איכה ג ד״ה ב ו
אלה · כאשר נושא בו · ומן אשר · ישעיה כד שמואל א כג
לו נשא והוא בסגול ·

העתידים אשה · ישה · ובחסרון אש · יש ·
תש · נש · ובא יוד תמורת ההא
לומר הפעל צור ילדך תשי · והתיו בסגול כי משפטו · דברים לב
בתשלום פא הפעל תנשי בפלס תמחי · ולדעת · ירמיה יח
רוב המדקדקים הוא מן הקל והסגול מקום צרי כמו
תמחי · ונכון הוא לפי שאינו פעל יוצא לשלישי כמו
כי ישה אלוה חכמה · ויש לומר כי מעיקר זה · איוב לט
מהדגוש כי נשני אלהים · ומשפטו נשני בחירק ובא · בראשית מא
הפתח תמורתו · ועוד יש לומר ששרשו נשש והוא
בפלס חנני אלהים · ומן נשא באלף בבנין הפעיל · בראשית לג
השיא · השא השאת לעם הזה · והעתיד ממנו בא · ירמיה ד
בחסרון אלף ישי מות עלימו · תהלים נה

ואלה הם נחי הקצות שפאיהם יוד ולמדיהם הא

יגה נאמר מעיקר והוא הפעל הכבד אשר
הוגה · הוגית · הוגיתי וכולי · כי · איכה א איכה א
יי הוגה בבפיק והוא לנקבה · ומשפט הוגת בתשלום
היגה בפלס הגלה · תהלים ב י ז

הבינונים מוגה · מוגים וכולי ·

המקור הגות או הגו בפלס הרו והגו לדעת · ישעיה נט
אדוני אבי ז״ל שפירש הרו מסורש
ירה מענין ולהורות את בני ישראל · אבל והגו · ויקרא י
שרשו הגה ·

העתידים הוגה · הוגו · הוגי · הוגינה ·
אוגה · יוגה וכולי · ובחסרון אוג ·
יוג וכולי · ובא שלם עד אנה תוגיון נפשי ומשפטם · איוב יט
בתשלומם איגה · תיגה · בפלס אגלה · תגלה ·

הנפעל נוגה · נוגית · נוגיתי וכולי ·

הבינונים נוגה · נוגים · נוגה · נוגות כלם
בשורק או בחולם · אבל מה
שמצאנו מהם מצאנום בשורק · בתולותיה · איכה א
נוגות · נוגי ממועד מפני הסמיכות נפל ומם · צפניה ג
כמשפטו כי מבלי הסמיכות נוגים · וכשפטם
בתשלומם ניגי · ניגים ·

העתידים תוגה · הוגו · אוגה · יוגה וכולי ·
ובחסרון תוג · אוג · יוג וכולי ·
וכתב אדוני אבי ז״ל כי או ידה ירה אינו מבנין נפעל · משלי יט
כי היה לו לומר יורה כי כל נפעל מנחי הפא יהיה הו
פא הפעל · אבל הוא מבנין התפעל ומשפטו יתירת
· ועוד מבנין פעל הדגוש מזה ויגה בני איש נפלה · איכה ג
יוד השרש והשלה תמעטה על היוד הנוספת ומשפטו
ויוגה · ואדוני אבי ז״ל כתב כי הוא מבנין הפעיל
משפטו ויגה · ונמצא גם כן מזה השרש ענין אחר
שלא נזכר פועלו מן הפעיל כאשר הוגה מן המסלה · שמואל ב כ
משפטו היגה בפלס הגלה · איכה ג

ידה נאמר הקל מזה ידו אליה · ונאמר · ירמיה נ
העתידים ממנו אידה · יידה וכולי ·
ובחסרון איד · ייד · תיד · ניד · ונאמר מן הדגוש · זכריה ב
לידות את קרנות הגוים · וממנו ידו גורל משפטו · עובדיה א
יידו כמו שכתבנו בהוגה בני איש · ואדוני אבי ז״ל כתב · איכה ג
כי הוא מבנין הפעיל ומשפטו ויידו · וכן וידו אבן בי · איכה ג
והפעל הכבד ממנו בענין אחר הודה · הודית וכולי ·

המקור הודות · ובא שלם עם פא הפעל
ובשורק והוא מקום חולם על הידות · נחמיה יב
הוא ואחיו ודגש היוד להדגיש ולפאר קריאתה כי
לא היתה קריאתה נכרת על הבאור אם לא נדגשה ·

העתידים הודה · הודו · הודי · הודינה ·
אודה · יודה · תודה · נודה ·
יודו · תודו וכולי · ובאו מהם עם הא הבנין
ומשירי אהודנו · על כן עמים יהודוך · תהלים כח תהלים מה
יהודה לתפלה · ונאמר העתידים בחסרון אודי · נחמיה יא
יודי · תודי · נודי ·

ינה נאמר הקל ממנו העיר היונה · מפני · צפניה ג ירמיה מו
חרב היונה · חרון היונה · אמרו · ירמיה כה תהלים עד
לבם נינם יחד בפלס נירם והראוי נינם · נירם · במדבר כא
בצרי · ובחסרון אין · ינן · תין · נין ·

והכבד ממנו הונו בך · ולא תונו איש את · יחזקאל כב ויקרא
עמיתו · הונה · הונית · הוניתי וכולי ·

והעתידים הונה · אונה · יונה וכולי · ובחסרון
אונ · ינן · תונ · נונ ·

יעה נאמר הקל ממנו ויעה ברד · ישעיה כח

העתידים יעה · יעו · איעה · ייעה · ואולי
נאמר אותם גם כן בחסרון איע ·
ייע · תיע · ניע ·

יפה מה יפית ומה נעמת · מה יפו · שיר ז שיר ד
פעמיך ·

העתידים איפה · ייפה · תיפה · ניפה ·
ובחסרון איף · ייף · תיף · ניף ·
ויף בגדלו והיוד הנח שבין היוד הנונעת והפא הוא · יחזקאל לא
פא הפעל ומשפטו להיות וייף בנגעת שתי היודין
בפלס וישב ישמעאל · וכן מצאתי בספר מדויק כי · ירמיה מא
בקריאת בן אשר הוא בנגעת שתי היודין על זה הדרך
הראשונה בחירק והשניה בשוא כמו וישב ישמעאל ·
אבל רבי יונה כתב כי לקריאת בן אשר הראשונה
בשוא והשניה בחירק · וכן מצאתי ברוב הספרים
לקריאת בן אשר ולקריאת בן נפתלי בחירק הראשונה
ונח השנית · וכן יפיפי במאד מאד והנוח היוד · יחזקאל יו
במשפטה ולולי שהיא יוד היה פא הפעל מונע כמו
ותבנו · ומשפט המלה בתשלומה ותיפי · בפלס · יחזקאל יו
ותגלי · והוא לקריאת בן אשר ותיפי מלעיל בשני · יחזקאל יו
פסוקין · ולקריאת בן נפתלי מלרע בפסוק אחד לבדו ·

ירה נאמר הקל ממנו אשר יריתי · והמקור · בראשית לא
לירות במו אופל · תהלים יא

העתידים אירה · ירה ובחסרון איר · יר · תיר
ניר · ונאמר הכבד הורה לאמר · ויורו · · איוב ל ד״ה ב לה

המורים / וענין אחר אשר הורהו יהוידע / והמקור (תלים ב יב)
ולהורות את בני ישראל / וכתב אדוני אבי ז"ל בזה (ויקרא י)
הרו והגו מקור / (ישעיה נט)

והעתידים אורה יורה / ובחסרון אור יור /
ויאמר אלישע ירה ויור והוא (מלכים ב יג)
מהענין הראשון /

ואשר למדיהם אלף מנחי הלמד אלה הם

דע כי אלה הפעלים מתערבים עם
שלמדיהם הא מנחי הלמד כי קרובים
הם כמו שתראה באלה שאני זוכר לך /

חבא הנפעל ממנו נחבא / כי נחבא פועל (שמואל א י)
עבר / הנה הוא נחבא אל הכלים / (בראשית לא)
פועל עומד אין הפרש ביניהם אלא לפי הענין / למה
נחבאת / ולנקבה נחבאת במקום אשר נבראת / (יחזקאל כא)
ותחבאתם שמה אלף נחבא נעלמה ובא על דרך נחי (יהושע ב)
ההא / ונכתב בהא ונחבה לא יוכל והוא מקור נבנה (ירמיה מט)
על תשלומו כי נמצא מקור בבנין נפעל שבא שוה
עם העבר / וכן להחבה בשדה / חדר בחדר להחבה (מלכים א כב)
נכתבו בהא / והיה איש כמחבא רוח נכתב באלף (ישעיה לב)
ונקרא בבעלי ההא כשקל מעשה / במחבה ואלו היה (שמות יד)
כבעלי האלף היה מחבא בשקל מקרא / ומפני היות (ויקרא כג)
יוחה המם בסגול כמו המחנה / או בפתח כמו מחתה / (ויקרא יו)

והבינונים תאמר נחבא / נחבאים בקמץ / או
בשוא נחבאים במערה כמו שכתבנו (יהושע י)
בשלמים נחבאה או נחבאת נחבאות כלם בהראות
למד הפעל בקריאה אבל במחבאת נחה להקל על
האלף כי היה משפטה בהראות נחבאת כמלם נשכחת (ישעיה כג)
או נחבאת כמלם נשברת מימים / (יחזקאל כז)

והפעל הנוסף החביא החבאת החבאתי /
החביאו החבאתם החבאנו
החביאה החבאת החבאתן / כי החביאה / כמל יוזו (ישעיה מט)
החביאני / ובאה מלת החבאתה בשני סימני נקבה כמו (יהושע ו)
שכתבנו כתבואתה לראש יוסף / וכן כשמות ישועתה (דברים לג / תלים ג)
עזרתה ושם כתבנו טעם הכפל / ובהאריך התנועות (תלים מד)
במלת החבאתה מפני הכפל שבה תנועת הבית לשוא
להקל כי משפטה בחירק כמנהג בעלי האלף / ואלף
החבאת בפתח והמסורת עליו לית כותיה ונקרו האלף
בפתח כמו שהיה עם החית בחסרון הוא החבאת
מפני נח נראה שאחר האלף /

חטא תאמר
חטאת כל הבנין הזה כמו
חטאתי חטאו / פעולו ולא בתוסף פתח יוד
חטאתם חטאנו חטאה כבעל קמוץ שכבר כתבתי
חטאת / חטאתן / בפרק סילוק /

והבינונים חוטא
חוטאים חוטאה או חוטאת
חוטאות / ובא חוטאים ליי כתוב על דרך (שמואל א יד)

בעלי האלף ונקרא כדרך בעלי ההא כי האלף
נחה / ובא מחטו לי בוו (בראשית כ)
וכן טקורים לא חטא חטרת האלף למד הפעל /
נחה / ונאמר כי וחטאת עמך כמו (שמות ה)
וחטאה והטוהרה הוא בתיו
ונוטות האלף ובא כמשקל ועשת את התבואה / (ויקרא כה)
ובבנין הפעיל ממנו אשר החטיא את ישראל כה הלך (מלכים ב יג)
ואך לא סרו חסר האלף למד הפעל / וכן למען (ירמיה לב)
החטיא את יהודה / ובן אנכי אחטנה / (בראשית לא)

והפעל הדגוש בבעלי האלף בצרי ברוב כמו
וחטא את הבית / מלא אותם / (ויקרא יד / שמות לח)
מלא ציון / אשר קנא לאלהיו / וכי נשא (ישעיה לג / במדבר כה / שמואל ב יח)
ממלכתו / ובאו בקמץ כדרך בעלי ההא נשא (מלכים א ט)
את שלמה בעצי ארזים / אם נשאת נשא לנו / (שמואל ב יט)
דכא לארץ חיתי / מלא כרשו / ורבי יעקב בן (תלים קמג / ירמיה כא)
אלעזר כתב מלא כרשו בצרי / אבל אנחנו מצאנוהו
בקמץ בכל הספרים המדוייקים / והמסורת עליו
שנים בתרי לישני אין מלה קדמאה כתוב באלף /
בתראה כתוב בהא ויבא
פירש קריאה כיתירת החיר העבר בצרי או
תגיעה כתלים פי ירמיה בקמץ ושאר העוברים
קמס תלמס / לעולם כפעל הדגוש
בצרי כמו ומלאת בו / (שמות כח)
וחטאת אותו / ובראת לך שם / ואת (יחזקאל מג / יהושע יז / יחזקאל כג)
החולה לא רפאתם / וביררכם מלאתם / (ירמיה מד)
ושחטאתיך / (יחזקאל לט)

חלה נכתב באלף ויחלא אסא / אבל נקרא (דברי הימים ב טז)
כבעלי ההא / ובא ממנו שם בבעלי
האלף וימת בתחלואים רעים / ואת תחלאיה / (דה"ב כא / דברים כט)
ותואר תחלואי רעב / (ירמיה יד)

ובבנין הפעיל כי החלו דכאו החלי / נקרא (ישעיה נג)
כבעלי האלף וחסרת האלף
מהמכתב /

כלא כלאו שמים מטל והארץ כלאה (חגי א)
יבולה / והפעל כלוא ולא (תלים פח)
אצא / בפלס אני קרוא לה / והצווי ממנו (אסתר ה)
אדני משה כלאם / ובאו כדרך בעלי ההא (במדבר יא)
ואת בניהם כלו בבית / כלאתי רגלי / (שמואל א ו / תלים קיט)
לא כליתה ממך / הכלאתי נכתב באלף ונקרא (בראשית כג)
כבעלי ההא /

מלא נאמר הקל ממנו לגזרת פעל מלא /
מלאת / מלאתי / כי מלתי מלים / (איוב לב)
והוא חסר אלף / וכן הבינותי ממנו שהם על דרך
התואר מלא / מלאים / מלאה / מלאות / ובא
ממנו כדרך בעלי ההא מלו תוכך חמס / וכן הבנוי (יחזקאל כח)
עד ימלה שחוק פיך / וכתבוהו בהא ונקדוהו בצרי (איוב ח)
כדרך בעלי האלף וכן אמרו המקור מורכב משתי
הלשונות ובמלאת הימים האלה נכתב בהו ובאלף / (אסתר א)
עד יום מלאת ימי מלאיכם נכתב באלף ונקראו בהיו (ויקרא ח)
כדרך בעלי ההא / עד גלות ירושלים / ונכתבו עם (ירמיה א)

האלף כי בקריאת האלף והוא אומר מלאת כמו עד
זכשת המים או מלאת כמו בשנאת יי אותנו וכן
ביום חטאתו נכתב בבעלי האלף ונקרא כבעלי
ההא׳

מצא מצא עבדך חן׳ ומצא חן׳ ובפעל
הכבד ממנו נכתב ונקרא כבעלי ההא
ולא המציתך ביד דוד׳

והנפעל יאמר
בן בעלי
האלף כן׳ נמצא׳
נמצאו׳ והמדברים
בעדם והנמצאים בצרי׳
נמצאת׳ נמצאתי׳
נמצאנו׳ נמצאתם׳

והבינונים נמצא׳ נמצאים בקמץ׳ ובא בשוא
הנמצאים בשושן׳

והעתידים המצא׳ אמצא׳ ימצא בצרי׳

נבא נאמר בנפעל ממנו המקור בתוספת
הא ונקרא כבעלי ההא׳
אלה מחזונו בהנבאותו׳ והוא הדבר נמצא במשנה
והלא במאמר אחד יכול להבראות׳

נשא נשאת׳ נשאתי׳ נשאו׳ נשאתם׳
נשאנו׳ נשאה׳ נשאת׳ נשאתן׳
ובא ונשו את כלמתם כדרך בעלי ההא׳ וכן נשוא
לשוא עריך והאלף נוספת׳ וכן נשוא ישואו׳
ויש אומרים כי הם הפוכים ויש אומרים כי נשוא
פעול׳

הבינונים נושא׳ נושאים׳ נושאה׳ או
נושאת בנוח האלף׳ נושאת חן׳
או נושאת בהראות האלף בקריאה׳ נושאת זהב
וכסף׳ וכן אין בשורת מוצאת בנוח האלף׳ כמוצאת
שלום בנוע האלף׳ נושאות׳

הפעול נשוא׳ נשואים׳ נשואה׳ נשואות׳
ובא בבעלי ההא אשרי נשוי פשע׳

העתידים הצווי שא׳ נשאו׳ נשאי׳ נשאנה׳
ונכתב נסה עלינו אור פניך יי בהא
בבעלי ההא׳ ונקרא בקמץ בבעלי האלף׳ וכן רפאה
שבריה כי מטה וסמך נסה מקום שין׳ ובנפול פא
הפעל שא׳ שאו׳ שאי׳ שאנה׳ ועם הכנויים
שאהו בחיקך׳ שאוני ואנכי אדבר כמו שהיה ש״ם
נשאהו׳ נשאני כמו שכתבנו בשער הראשון וכן בא
המקור בנפול פא הפעל בשוא גליו׳ ובתוספת תיו
כמשפט שאר חסרי הנון יתר שאת׳ בשאת אותו׳
ובא שאת בשאת בשוא להקל על קריאת האלף כי
משפטו על משקל האחרים חסרי הפא שאת על
משקל גשת׳ וכן עם הכנוי שאתי בחקי׳ אך
משאתו יעצו להדיח׳ חסר האלף גם במכתב
והשין בצרי׳ משתו יגורו אילים׳

איתן אשא׳ ישא׳ תשא׳ נשא׳
ישאו׳ תשאו׳ תשא׳ תשאנה׳

תשאנה בנוח האלף׳ כמו ותשאנה קולן ותבכינה׳
והמורה גם כן במכתב ותשנה קולן ותבכינה עוד׳
ותשנה עלינו נהי׳ ובא בהראות האלף בקריאה
וחטאי גלוליכן תשאינה והיוד למשך׳ ושם הפעל
ממנו ואם נשאת נשא לנו׳ בפלס וישבות על כלאת׳
ועוד שם הפעל ממנו כנפול פא הפועל אם יעלה
לשמים שיאו שם ושי׳ שו נשא בפלס כי שיח וכי שיג
לו כמו חטא שכל ושרשו נשג׳

פלא הכבד ממנו כי הפלא חסדו לי׳
ומפליא לעשות ועל דרך בעלי ההא
והפלא יי את מכותך כתוב באלף ונקרא כבעלי ההא׳
והפלה יי בין מקנה ישראל כתוב בהא׳ והפליתי
ביום ההוא׳ הפלה חסדיך׳

ובנפעל הפלינו אני ועמך׳ נוראות נפליתי׳
ואפשר שיהיו אלה ענין אחר ושרשם
פלה בהא׳ ובא בנפעל ממנו מלה בשני סימני נקבה
נפלאתה אהבתך לי והאלף בפתח כמו שכתבנו
בהתחטאתה וכתבנו טעם הכפל והיא נפלאת בעינינו׳
שעקרו נפלאת׳ והמורה והוא בהיו והנכונה האלף כמו
וחטאת עמך׳

קרא קראת׳ קראתי׳ קראו׳ קראתם׳
קראנו׳ קראה או קראת׳ וקראת
אתכם הרעה כמו וחטאת עמך׳ קראת׳ קראתן׳

הבינונים קורא בצרי׳ ובנפל בעלי האלף
לבד מעטים שנמצאו בבעלי האלף
בפועל׳ ומוצא אני מר
עבר הכיס על הלה הטכסו׳ מסת׳ ולחוטא נתן
ועבדי לנחמם׳ מכין׳ אשר חוטא
עושה רע׳ והחוטא
אחר׳ והחוטא בן מאה שנה יקלל׳ קוראים׳
קוראה׳ או קוראת׳ קוראות׳ הפעול קרוא׳
קרואים׳ קרואה׳ קרואות׳ קוראים אל יי והוא
יענם נכתב בבעלי האלף ונקרא כבעלי ההא׳ וכן
המקור לבלתי קראת לנו׳ כמו מלאת ימי מלאכם׳
שנאת רע׳

הצווי קרא׳ קראו׳ קראי׳ קראנה׳
קראן לי מרא׳ נגרעה והא הנקבה
מהמכתב והאלף נחה והריש בצרי׳ וכן ומצאן
מנוחה׳ אבל קראן לו׳ נראית האלף והוא
בפעול והוא בסימן נקבה אחת לבד׳ וכן קראן לי
מרא בסימן אחד לבד אלא שבשארה הוא כבמשא
ודברו בשרש הזה ענין שעיקרו שלבדו הוא׳
ונכתב במקומות באלף והוא ענין מקרה כי הוא
חלמד שלו ברוב׳ ונכתב באלף במקומות כמו
וקראהו אסון׳ את אשר יקרה לעמך נכתב בהא
ונקרא כבעלי האלף׳ כי יקרא קן צפור׳
נקרא נקראתי בהר הגלבע׳ ונקרא מקור
ש״ם כמו שכתבנו הדומים לו בשלמים׳ שתים
הנה קראתיך בנוע האלף׳ ותקראנה אותי
כאלה והאלף נחה להקל׳ והשם עם אלף נחה
לעולם

שמות ד לעולם לקראת האלהים׳ הנה הוא יוצא
לקראתך׳
ירמיה יז **רפא** רפאני יי׳ תכתב בהא ונקרא בבעלי
תהלים ס האלף רפה שבריה כי מטה׳ וכן
ירמיה ג שובו בנים שובבים ארפה משובותיכם׳ ובבעלי ההא
איוב ה ימחץ וידיו תרפינה׳
ויקרא יד **והנפעל** נרפא נגע הצרעת׳ ובבעלי ההא
מלכים ב ב ולא נרפתה׳ וירפו המים׳
ירמיה ח אשר לא תוכל להרפה׳ והשם לעת מרפה והנה
בעתה׳ וכן הדגוש נקרא כן כדרך בעלי ההא
מלכים ב ב בחירק רפאנו את בבל׳ רפאתי למים האלה׳
ירמיה יד וכן נכתב ונקרא בבעלי ההא וירפו את שבר בת
עמי על נקלה׳ וכן בהעמן האחר שהוא בהא בא
ירמיה לח באלף על כן הוא מרפא את ידי אנשי המלחמה׳
רצח בשרש הזה מלה אחת כתובה באלף
יחזקאל א במקום הא והחיות רצוא ושוב׳ כי יש
תהלים נ בענין מרוצה בשרש הזה אם ראית גנב ותרץ עמו׳
יחזקאל מג ש יקרו ותרצת׳ וכן
ורצאתי אתכם נכתב באלף למי זה יהיה כענין תרינה
אבל נקרא בבעלי ההא׳ כ׳ פרסים רנן ורנה וכן
שנה נכתב באלף תקרנס ורקיעת׳
איכה ד ישנא הכתם
מלכים ב כה הטוב׳ אבל נקרא בבעלי ההא׳ ושנא את בגדי
קהלת ח כלאו דמלכים נכתב באלף׳ וכן ועוז פניו ישנא
נכתב באלף ונקרא בבעלי ההא׳
דברים כח **תלה** נאמר בעיקר זה בבעלי האלף והיו חייך
הושע יא תלואים לך מנגד׳ ועמי תלואים
שמואל ב כא למשובתי׳ אשר תלאום שמה׳

ואלה הפעלים פעלי הכפל והם שהעין הפעל ולמד הפעל דומות זו לזו

אלה הפעלים בפני אבל כשהפא הפעל ועין
ובפלים בשתי הפעל דומות זו לזו לא
אותיות דומות זו לזו. נמצא רק כ׳ או ג׳ והנלכן
הפילו אחת בהן והיא עירך השלמים׳
עין הפעל׳ אך למד
הפעל נשארת והפילוה ברוב במנהג העברים
להקל בלשונם ברוב דבריהם׳ והפעלים
שמואל א ז יחזקאל כט שהם כן כמו וסבב ביתאל׳ ושלל שללה׳
דברים ב ישעיה כח ובזז בזה׳ יחזקאל כט בזזנו לנו׳ וחמם
ישעיה יט בראשית כט גלגל עגלתו׳ דללו וחרבו׳ תגללו את
זכריה ח האבן׳ וזקנים לא חננו׳ איכה ה שבתי
ירמיה מט דברים לב וממתי׳ והחתתי את עילם׳ הרנינו גוים עמו׳
שמואל א כה בראשית לא אכלים ושתים וחוגגים׳ לגזוז את צאנו׳
משלי ח ירמיה מז בעזוז עינות תהום׳ לשדוד את כל פלשתים׳
ירמיה מט ישעיה מ ושדדו את בני קדם׳ אין נחלת לחכם׳

ודווקא בעיברים אבל לא אלה הפעלים ודומיהם
כשאר הבנינים׳ במעט בקומות הם
שלמים וברוב הם חסרים׳ ושמו אלף במקום אות הכפל אשר בזאו ישעיה ח
נהרים ארצו׳ כמו בזזו׳ ימאסו כמו מים כמו תהלים נח
ימססו׳ וכן אמרו כי הנון בא במקום אות הכפל
במלת חסדי יי כי לא תמנו כמו תמו׳ וכן איכה ג
יחפשו עולות תמנו׳ וכן לשכיר בעזניה כמו תהלים סד ישעיה כג
מעזניה׳ כמו ששמה במקום הא נחה מפני שככר
להניעה עם יוד הוחש ושמו תחתיה נון כמו מ פנה במדבר כו
פוני׳ ומן שלה שלני׳ וכן שילה שילוני׳ מלכים א יא
ומן גילה גילוני׳ וכן עשו לנון לכל זונות יתנו שמואל ב טו יחזקאל כג
נדה ואת נתת את נדניך׳ לפי שקשה עליהם
להניע ההא בקבוץ׳

וחסרון אלה הפעלים בקל ובנפעל ובהפעיל
ובהפעל כמו שכתבנו בנחי העין׳

הקל בא היחיד העבר כמו לגזרת פעל איכה ד ירמיה ג
תם עונך בת ציון׳ חת מרודך׳
עד אשר דק לעפר׳ ורב שלום בניך׳ דברים ט ישעיה נד
וברקים רב והם פתחין׳ כי בהעדר עין הפעל תהלים יח
שהוא בעיקרם תמם׳ חתת׳ דקק׳
נשארה הנעתה על פא הפעל לפיכך הם פתחין׳
זולתי אחד נמצא קמץ ומך אחיך עמו׳ לפיכך ויקרא כה
כתב רבי יונה כי הוא מנחי העין וכן על פי מקצת
המסורת וברקים רב קמץ׳ ואם כן הוא תאר׳ תהלים יח
והנקבה הנסתרת תמה בפתח פא הפעל ומלעיל
להפריש בינו ובין הבינוני כמו שזכרנו בנחי העין׳
ובא מלרע ורבה עליך חית השדה מפני הוו שמות כג
והרבים הנסתרים תמו בפתח פעמים מלעיל כמו
כאשר תמו׳ כי פסו אמונים׳ מעה דגנם ותירושם דברים ב תהלים יב תהלים ד
רבו׳ ומלרע רבו דבריו משמן׳ חתו ולא ענו תהלים נה איוב לב
עוד׳ רבו משערות ראשי׳ זכו נזיריה׳ תהלים סט איכה ד
וקלו מנמרים סוסיו׳ וחדו מזאבי ערב משפטם חבקוק א חבקוק א
בהשלומם רבבו׳ תממו׳ פססו׳ זככו׳ רבבו׳
קללו׳ חדדו׳ ולגזרת פעול רבו מעט איוב כד
ומדרהו ורבו משפטם בהשלומם רבבו׳ בראשית מט
כמו להוציא את הבנים ולא יכולו׳ ורבי יהודה בראשית ח
כתב כי ורבו כפועל הכבד המרובע ומשפטו
רבבו׳ והמדברים בעדם לגזרת פעול תמונו
כמו כי דלונו מאד׳ בזזנו לנו והם מלעיל׳ תהלים עט דברים ג
ובאו בדרך זר האם תמנו לגוע׳ חסדי יי כי לא במדבר יז איכה ג
תמנו׳ ורבי יונה כתב בחסדי יי כי לא תמנו שהנון
המורת את הכפל׳ וכן תמנו חפש כחופש׳ ואדוני תהלים סד
אבי ז״ל כתב האם תמנו׳ חסדי יי כי לא תמנו מנחי
העין כשקל קמנו׳ וכן מבנין הפעיל כהתימך שודד ישעיה לג
תושד מנחי העין׳ והמדבר בעדו תמותי׳ ויש
מלעיל וסבותי אני׳ היום גלותי׳ ויש מלרע וחנותי קהלת ב יהושע ה איוב יט
לבני בטני׳ וחנותי את אשר אחון׳ חמותי ראיתי שמות לג ישעיה מד
אור׳ דלותי ולי יהושיע׳ והיחיד הנמצא תמות תהלים קטז
מלעיל

מלעיל · כי אתה שלות גוים רבים · והנמצאים תמותם · ולנקבה תמות · ולרבות תמותן ·

הבינונים תם הוא ואשר במשקלו קמוצים ברוב להפריש בינו ובין העבר ·
ועוד כי התאר השלם במשקל זה קמוץ חכם · תמים · תמה · תמות · ויש לגזרת פעול · גול אל יי יפלטהו כמו שהוא בנחי העין גם כן טוב · וכן לשום לחם חם · מעוז לתם דרך יי · המליץ שד על עז · הרוב דברים לא יענה · ובקמץ חטף עם המקף צרקה תצר תם דרך ·

המקור תם · רב לכם סוב · עד תום כל הדור · ובא בשורק ולבור את כל זה · ובפתח לגזרת פעל כמו לשבב את בת יעקב לרד לפניו גוים · כשך יקושים · ובתוספת תיו שמות ושאוף אתכם · ואמר חלותי היא השכח חנות אל ·

העתידים הצווי תם תמו כמו סב ודמה לך · ובתוספת הא בשורק עזה אלהים · ולרבים שומו שמים · כמו עזו · התקוששו וקושו · בוז כסף בוזו זהב · או בקמץ חטף מקום החולם רנו ליעקב שמחה · רנו שמים · ולנקבה תומי כמו קומי רני · צהלי ורני · הרנינו ודמי · קרחי וגזי · או בקמץ חטף רני ושמחי · גזי נזרך · ולנקבות המנה בשורק או בחטף ·

איתן אתום · יתום · תתום · נתום · יסוב אותו · אף יתם · תבוז לך · ותרון לשון אלם והאותיות הנוספות קמוצות והנח שאחריהן תשלום אות הכפל כמו שכתבנו בנחי העין · יתמו · תתמו בדגש · ידמו יושבי סלע · תסבו את העיר · ואף על פי שיש בהן דגש יהגה קים כי פעמים יפול הדגש כמו תרמה בהם · ובנקבות יפול הנח לרוב התנועות תתמינה · והנה תסבינה · וכשנוספה וו על האותיות הנוספות ותהיה המלה מלעיל ישוב החולם לקמץ חטף כמו ויחם בשר הילד · ויקח מהם ויחם · ונסב את הר שעיר · ויבל לחמורים · ויהם יי את סיסרא · ויהם יי אותם · ותעז ידו · ואם בהפסק ישוב לחולם ברק ויהם · אבל ויקח מהם ויחם אף על פי שהוא בזקף הוא בקמץ חטף ומלעיל · וכן ויהם את מחנה מצרים שהוא מועמד בזקף גדול · ובא ידון ושמח בשורק תחת החולם · וכן ישוד צהרים · וכן בא עם הו והנוספת בשורק שהוא קבוץ שפתי ויחם התולעים ויבאש והוא משפטו קמץ חטף על המנהג · ובא כן להבדיל בינו ובין ויחם כבוד יי שהוא ענין אחר · ועקר המלות האלה בתשלומם אסבוב יסבוב אתמום יתמום ארנון ירנון וכן כלם · ובא במשקל אחר האיתן מה אקוב חגשו וקוף להשלום אות הכפל ובמשפטו אקבוב · וכן ואכות אותו שהוא

וכן כתב רבי יונה אז איתם שהוא מבנין הקל · וכן ימר שכר לשתיו · האקל בעיניה · ותקל גבירתה כל אלו שבאו מבלי דגש · וכן ישם חשרוק שהוא דגש · וכן ותתם השנה ההיא שהן מן הקל · ויתכן שיהיו אלו הקלים וכן הדגושים כמו ישם · ותתם מבנין נפעל · אבל אקוב אכות לפי שהם יוצאים לא יתכנו אלא מן הקל · ואדוני אבי ז״ל כתב מהקל מה אקוב · ואכות אותו · ישם חשרוק · ותתם השנה ההיא ויתמו ימי בכי אבל משה · ידמו כאבן וידמו למו עצתי · ותדמה שם · שרשם נקב נכת נשם נתם נדם · ולא ימס את לבב אחיו לפי שהוא יוצא מפני מלת את נאמר שהוא מבנין הקל על דרך מה אקוב אלא שהוא לגזרת אפעול בחולם וזה לגזרת יפעל בפתח · ולדעת אדוני אבי ז״ל יהיה שרשו מסס ויהיה מן הקל גם כן · ואפשר שיהיה מבנין נפעל כמשפטו ומלת את היא לתוספת ביאור כמו יחלק את הארץ ·

נפעל בא הנפעל מהם בשלשה דרכים · הראשון · יאמר נתם לגזרת נפעל כמו ונקל זאת בעיני יי · נחר מפוח · ונסב גערה משפטם בתשלומם נקלל נסבב נחרר · והעדר הכפל הסב תנועתה שהוא הפתח על פא הפעל · וכן ונם השמש ונמס · אלא שהוא קמץ מפני ההפסק · ובא הנון בחירק נחר גרוני · כן היה דינו כקמץ חטף ומפני שמי נחת הוא · הולך כפתח ונקוד ולפי זה · אל מקדשי כי נחל והוא פתחין דסיפרא · קמץ בלא הפסק · וכבר כתבנו בשלמים כי נפעל עבר מצאנו קמוצין בלא הפסק ויהיה זה כמו הם ואפשר שהוא תאר · אבל ואל אדמת ישראל כי נשמה הבא אחריו יורה שהוא נפעל עבר · והתאר קמוץ עם נבר תתבר · כמו שמשפטו להיות קמץ אם היה שלם נברר כמו נאסף אל עמו · וכן ותכו נחר · ואפשר שהוא נפעל עבר וקמצותו מפני הזקף · ולרבים העבר ונמקו כל צבא השמים ונמסו ההרים · והדרך השנית לגזרת נפעל נמס בתוך מעי · הנקל לכתו · וכן התאר ולב נמס · נקל מהיותך לי עבד · ולנקבה בזה הדרך נסבה אלי · ובאו מהם מוקלים ורחבה ונסבה · תבכמה רוח מצרים · תבלה שם שפתם · במשפטם נסבה נבלה נבקה · ויש אומרים שהם שרש אחר שפאיהם נון כמו תפלה · ויתכן ונבלה מבנין הפעיל והנון כנון נרדה · הדרך השלישית לגזרת פעול · וכן נגוזו ועבר · ונגלו כספר השמים · ונקוטו בפניהם · וחמיר מהם נגול · נגוז נקוט · נהמות · נחמותי · ונקלותי עוד מזאת · נחמו בחולם · ובא בוקל ונחלו מקץ שירם כשכתו ונחלו בדגש · וכן ונחלת בך · משפטו נחלות · נחמותם נתמנו

מיכה ב נתמנו׳ ובא בשורק שדוד נשדונו׳ והחכם
רבי יהודה כתב כי הגון והוו סיבבי הפעלים׳
יחזקאל י ופירושו נשדו ממנו כמו כני יצאוני יצאו כמו׳
נתמה׳ נתמות׳ ובא מוקל מה נחנת בבא לך
הבלים׳ ובא בדרך תשלומו שהיה כתשלומו
נחננת וצרי הבנין תשלום הדגש כי פעמים יבא
נח תמורת דגש׳ ומן נחל נחת שהגון בחירק
תלים יח יאמר על דרך הקלות כמו ונחתה קשת נחושה
זרועותי כן יאמר על זה הדרך נחתו נחתם
נחתנו׳ ויאמר על דרך הדגוש נחתותם׳
נחתונו׳ נחתותן׳

הבינונים
נתם נתמים נתמה נתמות׳ וכם
יחזקאל לג אנחנו נמקים׳ והארץ הנשמה
דברי הימים ב ? בפתח׳ ובחירק כי היתה נסבה מעם האלהים׳

המקור
תלים פח התם בחולם׳ או בצרי כחמם
דונג׳

העתידים
הצווי הגז הגל התם בחולם׳ או
ישעיה כב בפתח הגזו התמו מלעיל׳ הברו
ישעיה נב נשאי כלי יי׳ והנפעל מנחי הלמד בלרע לאשר
בחשך הגלו׳

איתן
יחזקאל מז בראשית מז אתם יתם׳ ולא יתם פריו׳ ותתם
השנה ההיא׳ ובא בשורק תחת חלם
יחזקאל כד הושע א תתם חלאתה׳ ולגזרת פעל אשר לא יבוד׳
ישעיה יז זלשונו תמק בפיהם׳ ידל כבוד יעקב ומשמן׳
עמוס ה זכריה יד ויגל כמים משפט׳ תמקנה בחוריהם׳
ירמיה יט תצלנה אזניו וכלם פתחין להפריש בינים ובין עתידי
נפעל מנחי הלמד שהם קמוצים כמו שכתבנו׳
יחזקאל כ ואם בהפסק קמוצים׳ ובא בזקף קמוץ ומפניהם
דברים א אל תחת׳ והם שנים זקפין קמצין אל תירא ואל
שמואל ב יז תחת דיהושע ודין׳ המס ימס קמץ באתנח
ובשפטם על עיקרם אמסס ימסס ימרד ידלל
יבקק׳ ויש שבאו בלי דגש ובא נח הצר תמורתו
בראשית יז ואקל בעיניה׳ ותקל גברתה בעיניה׳
שמואל א ב יבר שכר לשתיו׳ ובזי יקלו׳ ובא בחירק היוד
ישעיה ל ובדגש דקף על כן יקלו רודפיכם תשתנה לפי
תלים יח שהוא ענין אחר׳ אז איתם׳ נכתב אחר
האלף הנח שהוא היוד שלא כמנהג׳ ועם אות
ישעיה ז הושע ח גרונית יחת אפרים מעם׳ אל תירא ואל תחת׳
יחזקאל כד ואל אחתה אני׳ והעצמות יחרו׳ יחתו׳
ירמיה כא תחבו׳ אל תדמו בעונה׳ או בחולם לגזרת
ירמיה ח פעול גם בדמן תדמי׳ והקלו הנלה ואמרו
איכה ? תהלים לד ויתמו ימי בכי אבל משה׳ ידמו כאבן׳
שמות טו יחזקאל כו ירמיה ח ידמו למו עצה׳ ונדמה שם׳ כי הדגש
שהוא בפא הפעל להברה כי הוא לשון נפעל ולכן
סמכו על הסמך והקלו המלים כמנהגם׳ ויש אומרים
כי ויתמו וידמו שרשם נהם נדם והם כענין תמם
דמם וכן דעת אדוני אבי ז״ל׳ ובא האלף במקום
איוב ז אות הכפל עורי רגע וימאס כמו וימסס׳
תלים נח ימאסו כמו מים׳ כמו ימססו׳ וכן אמרו
איוב ? בלא יומו תמלא׳ כמו תמלל׳

הפעיל
עזרא ו הסב׳ התם׳ והסב לב מלך אשור
במדבר יז עליהם׳ החל הנגף בצרי׳ והנה
ישעיה ט שאחרי הא הבנין תשלום הכפל׳ או בפתח והקל
רות א מלכים ב ארצה זבולון׳ המר שדי׳ הדק לעפר׳ שכר
ישעיה יח בראשית יא והדק׳ הציר ההו׳ והכן ההו בנחי העין כמו את
שופטים ב בריתי הפר׳ הסבה דתמה׳ והמשאת ההלת׳
משלי ? שמואל א ח ובא רפה העזה פניה׳ הסבו אותו׳
שמואל א ה תלים עט הסבו אלי בפתח׳ וכן בהפסק בפתח ואת נוהו
שופטים כ השמו׳ וכן התמנו׳ החל להכות בצרי׳ ובשאר נפל
מלכים א יח הנח הארוכה המלה׳ ואתה הסבת את לבם אחורנית
איוב יו מיכה ד השמות כל עדתי׳ והדקות עמים׳ הקלותי׳
יחזקאל כב הושע ב התמותי׳ והתמותי טומאתך ממך׳ והשמותי
גפנה ותאנתה׳ ואם פא הפעל גרונית תפתח הדא
דניאל ב ישעיה ט להרחיב׳ החלותי תת לפניך׳ החתות ביום מדין׳
בראשית יא וכן המקור עם הכנוי וזה החלם לעשות וכן יאמר
הצווי׳

והבינונים
כתם מתמים מתמה מתמות כלם
תלים קט פא הפעל סגולת בחירק׳ ראש
איוב לג מסבי׳ והוא מסבות שלא להתחלף עם הדגש
ירמיה כא מנחי הלמד מגלים מגלות׳ הנני מסב את כלי
ירמיה כח יחזקאל לח המלחמה׳ מחל להרע בצרי׳ ובפתח חרש
מלכים א ו מצל׳ מסב קלע׳

הפעול
מותם׳ מתמים׳ מותמה מיתמות׳
במדבר לב מוסבות שם׳

המקור
יחזקאל כב שמואל א ג התם הבשר׳ החל וכלה׳
ישעיה לג כהתמך שודד קל ורבם׳

העתידים
הצווי התם׳ התמו׳ התמי׳ התמנה׳
שיר ו הסבי עיניך מנגדי׳

איתן
דברים ב אתם׳ יתם׳ תתם׳ נתם׳ אחל תת
יהושע ב שמואל א ו פחדך׳ אחל גדלך׳ יקל את ידו׳
שופטים עזרא ? אשר יחל׳ והוא יחל׳ תסב חומה ומגדלים׳
במדבר ל האות הנוספת קמוצה ופא הפעל בצרי׳ ובא לא יחל
יחזקאל לט דברו הוא פתוחה׳ וכן ולא אחל את שם קדשי והאלף
בפתח והם מודגשים לפיכך באו בפתח או להפריד
הענין באו פתוחין׳ ובא קמץ קטן תחת קמץ גדול
ויקרא כא במלת כי תחל לזנות משפטו תחל׳ וכן והפסילים
כתת להדק כמו להדק׳ ויש אומרים כי הם מבנין
נפעל והצרי שתחת החית במלת החל במקום פתח׳
יחזקאל כ וכן לבלתי החל לעיני הגוים׳ או בדגש אתם׳ יתם׳
מלכים ב כב איוב כב ויתם את הכסף׳ ואם בצע כי תתם דרכיך׳
שמות יג במדבר כא ויסב אלהים׳ ובחירק פא הפעל ונשים עד נפח
ירמיה מט שמואל א ה אם לא ישים עליהם נויהם׳ יחמו׳ ובא ויסבו את
ארון אלהי ישראל בדגש הסמך והבית׳ וכן ויסבו
דברי הימים ב כט פניהם דסיכה׳ ויסבו פניהם ממשכן יי׳ אף על פי
שדגש הסמך לא היה צריך׳ נשאר עם הרבים כמו
שהיה עם היחיד׳ תתם׳ תתמו׳ תתם׳ תתמי׳
בראשית מא שמואל א ב תתמנה׳ ותתלנה שבע שני הרעב׳ תצלנה שתי
אזניו׳ וכשנוספה עליהם זו והיבור הם מלעיל׳
איוב לח בראשית כט ויסך בדלתים ים׳ ויגל את האבן׳
מלכים ב כג וידק לעפר׳ ומפני שהמלה מלעיל פא הפעל

נקודה בסגול׳ ובא אין הפרש בין אלו וכן
מקל וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אותם שהם תגזרת נחה
׳ויתכן היותו מן הקל ענין ואלו כמו ויקם רשב
והירה משפטו בשקל ונדוניהם אלא לפי הענין
וְנָבֹזָה בָהֶם והוא נוספת תכר׳
כהא של נֵרְדָה׳
ובהתחברם עם הכנויים כִּי יְיָ אֱלֹהֵינוּ הֲדִימָנוּ בשוא
ופתח׳ או בשוא וסגול וּמַדוּעַ הֲקִלֹּתַנִי׳
והאיתן כְּטִיט חֻצוֹת אֲדִקֵּם׳ פֶּן אֲחִתְּךָ׳
וַיָּשֶׁם יְיָ׳ וּמְתַכֵּל יְדוּהוּ׳ וְשֹׁד בְּהֵמוֹת יְחִיתַן
בא הנח תמורת הדגש ויש אומרים כי שרשו חית׳
בכלם פא הפעל בחירק שלא להתחלף עם עתידי
הדגוש מנחי הלמד׳

הֻפעל
הוּתַם׳ הוּדַק׳ הוּסַב׳ הוּסַבָּה׳
הוּסַבּוֹתָ׳ הוּסַבּוֹתִי׳ הוּסַבּוּ׳
הוּסַבּוֹתֶם׳ הוּסַבּוֹנוּ׳ הוּסַבָּה חַיַּת הַשָּׂדֶה׳ חֶרֶב
הוּחַדָּה׳ הוּסַבּוֹת׳ הוּסַבּוֹתֶן׳

איתן
אוּסַב׳ יוּסַב׳ תּוּסַב׳ נוּסַב רפה׳
כמו לֶחֶם יוּדַק׳ או ברגש על כַּמּוֹן
יוּסַב והוא כתוב בוו עם הדגש׳ ופליג עליה יוּסַּב
רפה וכן כתוב בוו עם הדגש שׁוֹדֵד תּוּשָּׁד׳ וְכָל
מִבְצָרַיִךְ יוּשַּׁד׳ ובמקצת ספרים יוּשַּׁד קמץ בזקף׳
יֻכַּת שַׁעַר׳ ולרבים יוּסַבּוּ׳ תּוּסַבּוּ׳ תּוּסַבִּי׳
תּוּסַבֶּינָה׳ ובא בוקל כִּי יֻתַּן הַסֵּפֶר וְיוּחַקּוּ׳

פוֹעל
אשר על דרך המרובע סוֹבַב בפתח
וְרוֹמַם תַּחַת לְשׁוֹנִי׳ אֲשֶׁר עוֹלַל לִי׳
כַּאֲשֶׁר עוֹלַלְתָּ לִי׳ סוֹבַבְתָּ׳ סוֹבַבְתִּי׳ סוֹבְבוּ׳
סוֹבַבְתֶּם סוֹבַבְנוּ׳ סוֹבְבָה׳ סוֹבַבְתְּ׳ סוֹבַבְתֶּן׳

הבינונים
מְסוֹבָב כצרי׳ מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים׳ מְעוֹנֵן
וּמְנַחֵשׁ׳ וּמְחוֹנֵן עֲנָוִים׳ בִּמְחוֹקֵק
בְּמִשְׁעֲנוֹתָם׳ נוֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל׳ מְסוֹבְבִים׳ וּמְעוֹנְנִים
לֹא יִהְיוּ לָךְ׳ יָרְדוּ מְחוֹקְקִים׳ מְסוֹבְבָה או מְסוֹבֶבֶת׳
מְקוֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם עֵצִים׳ מְסוֹבְבוֹת׳ מְתוֹפְפוֹת עַל
לִבְבֵהֶן׳

הפעול
מְסוֹבָב בקמץ׳ והוא מְחוֹלָל
מִפְּשָׁעֵינוּ׳ ואפשר שהוא מנחי העין׳
מְסוֹבָבִים׳ מְסוֹבָבוֹת׳ מְגוֹלָלָה בְדָמִים׳

המקור
סוֹבֵב׳ עוֹלֵל יְעוֹלְלוּ כַגֶּפֶן׳

העתידים
הצווי סוֹבֵב׳ וְעוֹלֵל לָמוֹ׳ סוֹבְבוּ׳
סוֹבְבִי׳ סוֹבֵבְנָה׳

איתן
אֲסוֹבֵב׳ יְסוֹבֵב׳ תְּסוֹבֵב׳ נְסוֹבֵב׳
יְסוֹבְבוּ׳ תְּסוֹבְבוּ׳ תְּסוֹבֵב׳ תְּסוֹבְבִי׳
תְּסוֹבֵבְנָה׳ עַד אָנָה תְּהוֹתְתוּ שרשו הָתַת בשקל
תְּסוֹבְבוּ׳ ויש אומרים ששרשו הָוַת בשקל תְּכוֹנְנוּ׳
ודע כי רוב פעלי הכפל וההתפעל רבק עם המרובע
כמו שהוא בנחי העין כמו שכתבנו כמו שתאמר
המרובע מן הכפולים רוצץ וַיְרֹעֲצוּ וַיְרֹצְצוּ׳

וההתפעל
הִתְרוֹצֵץ כמו וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים׳
מְגוֹלָלָה בְדָמִים׳ מִתְגוֹלֵל בְּדָם׳
יִתְקוֹשֵׁשׁ עָרֵי מִבְצָרֶיךָ׳ מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב׳

מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים׳ הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקוֹשּׁוּ חוץ מהם שבאו כן׳
אֶשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב כמו הִשְׁתּוֹלְלוּ ובא האלף
במקום הא׳ וכן וְכָל מַלְבּוּשַׁי אֶגְאָלְתִּי׳ וְאַחֲרֵי כֵן
אֶתְחַבַּר יְהוֹשָׁפָט כמו שכתבנו׳ ויש שיבא ההתפעל
מהם בדרך השלמים כמו וָאֶתְפַּלֵּל אֶל יְיָ׳ מִתְפַּלֵּל
וּמִתְוַדֶּה׳ אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם׳ וָאֶתְחַנַּן אֶל
יְיָ חולהו כמו שבאו גם כן בנחי העין וההתפעל כדרך
השלמים כמו שכתבנו׳ ויש מאלה הפעלים פעלי
הכפל שיכפל בהם גם פא הפעל כמו וְגִלְגַּלְתִּיךָ מִן
הַסְּלָעִים׳ וההתפעל תַּחַת שֹׁאָה הִתְגַּלְגָּלוּ׳
יִשְׁתַּקְשְׁקוּן בָּרְחֹבוֹת׳ וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו׳ ומתחברת
הקל עם הכנויים תאמר כן סְבָב סַבָּהוּ או סַבּוֹ׳ לֹא
קַבֹּה אֵל׳ והוא במקום ו הכנוי כהא אֹהֳלֹה והדומים
לו׳ סַבְּךָ׳ או סַבֶּךָ׳ סַבְּנִי׳ כִּי חַנַּנִי אֱלֹהִים וכן
כלם׳ ומן סַבּוּ סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים עקרם בתשלומם
סְבָבוּהוּ או סְבָבוּ׳ סְבָבוּךָ סְבָבוּנִי׳ סְבָבוּנוּ
וכן כלם׳

והעתידים
ופרשיו לא יָדֹקּוּ׳ יְסֻבֻּהוּ צֶאֱלִים
צִלְלוֹ׳ יְסֻבּוּהוּ עַרְבֵי נָחַל׳ וַיָּהָמּוּ
יְיָ׳ וַיָּחֹגּוּ׳ וְחוּט שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹבּוּ אלה
בשורק׳ ובקמץ חטף שְׁאֵרִית עַמִּי יָבֹזּוּם׳ וְסָלַף
בּוֹגְדִים יְשָׁדֵּם׳ זְאֵב עֲרָבוֹת יְשָׁדְדֵם׳ בא נקוד על
דרך החסר אף על פי שהוא שלם כי נקוד השלם היה
יְשֹׁדְדֵם כמו יִשְׁמְרֵם ואפשר שהוא כבנין פועל
המרובע מן יְשׁוֹדֵד כִּמְצוּלָתָם׳ אֱלֹהִים יָחָנֵּנוּ׳ וכן
הצווי בשורק כמו עַל כֹּפֶר חֹקָּה׳ ובקמץ חטף כָּלוּהָ
כְּמוֹ עֲרֵמִים׳ חָנּוּנִי חָנּוּנִי אַתֶּם רֵעָי׳ וכן המקור
בשורק עד תֻּמָּם׳ בְּתֻמָּם אָשִׁית אֶת מִשְׁתֵּיהֶם׳
עַד תֻּמִּי אוֹתָם׳ והקלו בְּחֻקּוֹ חוּג׳
בְּחֻקּוֹ מוֹסְדֵי אָרֶץ׳ ובא בחירק כִּרְלוֹ נֵרוֹ עֲלֵי
ראשי על דרך השלם כי בתשלומו כִּהִלּוֹ בפלס
וּבְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָל הָעָם׳

ואלה
ראשי הפעלים שאתה צריך להדריך
עליהם׳

אפף
כִּי אָפְפוּ עָלַי רָעוֹת׳ אֲפָפוּנִי מַיִם
אף על פי שלא מצאנו מבנו חסר
נאמר העתידים בחסרון׳ אָף׳ אֹפוּ׳ אָאֹף׳
יָאֹף וכולי׳

ארר
כתב רבי יהודה כִּי אָרָה לִּי מהדגש׳
ומשפטו אָרָה לִּי ויתכן להיותו מן
הקל והיה בכלי תוספת והוא אור בפלס סב׳
וכשתוסיף הא על סב תאמר סֹבָּה בחטף׳ ומפני שלא
היתה הריש ראויה להדגש הרחיבו תנועת האלף
והוסבה לקמץ רחב תחת קמץ חטף׳ וכן קָבָה לִּי
כשתפילו הדגש אף על פי שהבורית איננה גרונית
הרחיבו הקמץ והיה הנח תמורת הדגש כי משפטו
קָבָה בדגש ובחטף׳ וכתב עוד רבי יהודה כִּי בְּכָאֳרָה
אַתֶּם נֵאָרִים איננו מעקר זה כי אם מעקר נָאַר בפלס
נִגְּשִׁים להלי האלף ונכון הוא׳ גם זה כן מה שכתב
בן רבי והנהו שמשפטו היה נֵאָרִים בשוא הנון בפלס

יחזקאל לג ובם אנחנו נמקים / אלא שהדגש הריש והניעו הנון
בצרי מפני האלף /

ברר
מיכה ג כג יש מלה קשה כזה השרש והיא עם נבר
תתבר ומשפטו תתברר / וכנפול אות
הכפל אלו היינו אומרים תתבר היה דומה ששרשו
מלאכים ט ברה כמו ויתחל בתוך אהלה מן גלה / לפיכך השילו
תנועות תתברר בתתבר / והדגש בתיו להורות כי
קהלת ג חסר מן התיבה חסרון כפל / ומלת לברם האלהים
הראוי לבררם הבית חטופה והריש דגושה בפלס
אסתר ט להמם כי השורק והקמץ חטף אחרים כמו שהראיתיך
/ ובעבור כי הריש איננה ראויה לדגש נכשך הקמץ
ותנועה הבית בקמץ רחב תחת קמץ חטף כמו
במדבר כג שכתבנו במלת ארה לי /

חנן
בראשית מג ישעיה ל אלהים יחנך בני / חנון יחנך לקול זעקך /
היה ראוי להיות יחננך / אך הניחו והיות
הכפל הדגש מן חנון והמלה תנועת החית על היוד /
תהלים ט וכתב רבי יהודה כי חננני יי הוא מן הדגוש והרפה
בראשית מב הנון כמו בהתחננו אלינו / גם היה נכון לומר
תהלים יז שהוא מן הקל כמו שמרני אל לולי היות שהוא
פתוחה / וזה הטעם הצריכו לרבי יהודה לומר
שהוא מן הדגוש / ונמצא במקצת ספרים בקמץ
תהלים קב כי עת לחננה כי בא מועד / בא פתח קטן
תחת פתח גדול ומשפטו לחננה כי המלה מפעל
הדגוש והוקלה כמו שהוקלו רבים מן הדגוש כמו
שכתבנו /

מכך
ויקרא כה ומך אחיך עמו / אף על פי שהוא קמוץ
כמשפט נחי העין מגב הוא לשומו מפעלי
תהלים קו הכפל לפי שמצאנו וימכו בעונם שהוא כאמת
קהלת י מפעלי הכפל / וכן הנפעל ימך המקרה בפלס
ישעיה יג וכל לבב אנוש ימס / ואחרי שיש לו חברים מפעלי
הכפל ואין לו חבר מנחי העין טוב הוא שנאמר שהוא
ויקרא כא מפעלי הכפל ובא הקמץ תמורת הכפל / וכן וכי
תהלים כט ימוך אחיך בא בשורק כמו ירון ושמח /
איוב כד ישוד צהרים / והמכו ככל יקפצון משפטו והומכו
דברים לד בדגש כפלס והוסקו הוסבו / והקל כמו ויתמו
איוב כט ימי בכי אבל משה / ידמו למו עצתי כמו שכתבנו /
ויש אומרים כי שרשו נמך לפי שמצאנו בדברי רז״ל
במקום נמוך / בפלס רחוק קרוב / ועל
דעתי כי נמוך הנזכר בדברי רז״ל הוא נפעל כמו
ישעיה לד שתאמר נגוז מן נגוזו ועבר / נגול מן ונגולו
כספר השמים /

פתת
משלי כג והשחית בשופתיך / אמרו כי היוד תמורת
מלכים א יח ת ומשפטו ופתות בפלס מסכות אתד
לבם / ורבי אחי רבי משה כתב כי הוא לתמורת
מקום אם כאלו אמר אם פתית והוא מן הדגוש
משרש פתה /

קבב
באה מלת כי זה לא יתכן שנגזר קב
זרה בשרש הטיקום כאמר שלמתי
במדבר כג הוזקבנו לי משם ורבי כמיתוקי כמיתום אות
יהודה כתב ששרשו קבן / קבל /

ואין זה נכון אחר שלא מצאנו זה השרש / ויותר
נכון שתהיה הנון נוספת כמו שכתבנו בשלמים בשור
הראשון / או שתהיה הנון במקום אות הכפל /
כמו לשמיר מעוזיה / כי לא תמנו / גם יתכן ישעיה כב, איכה ג
לומר שהנון והוו כנוי הפעול כמו שהוא באיתן
ישמרנו יזכרנו / וכן הוא בצווי והיה משפטו בהדגש
קבנו / והוקלה המלה ונפל הדגש מן הכפל ומן הנון
ובא כחולם כמו עונותיו ילכדונו את הרשע / משלי ה

רכך
כתב רבי יהודה אך והבאתי מורך בלבבם ויקרא כו
איננו מעקר זה והנכון והישר להיותו
מעקר זה בפלס במועל ידיהם ששרשו עלל נחמיה ח
משפטם בתשלומם מרכך מעלל / בפלס חובת תהלים א
משחת ליי / כי משחתם בהם / ויקרא כב

שמם
למה תשומם / כתב רבי יהודה שהוא קהלת ז
מבנין התפעל ונדגש השין לחסרון תיו
התפעל ונכון הוא אף על פי שתיו התפעל לא תבא
על אותיות זס שץ לפניהם כי אם לאחריהם אף
על פי כן הדגש ש״ש בשין מורה עליה כי כאן היה
מקומה לולי קריאת האותיות שלא יתכן כן כמו
שכתבנו בשלמים / גם יתכן לומר שיהיה מבנין נפעל
/ ואל תתמה לפי שבא בחולם ולא אמר תשמם בפלס
תשמד / תעבר כי הכל אחד כי בחסרונם באו כן
ישם וישרוק / וידם אהרן / ותתם / ויקרא י, במדבר לג (?)
ואם בהשלומם יהיו ישומם ידומם /
תתומם / וכן העוברים מנפעל בארה הפעלים יש
מהם בחולם ויש מהם בפתח ויש מהם בצרי כמו
שזכרנו כי הכל אחד ואין לחוש על זה / ואם יאמר
אומר כי ישום וידום משפטם בתשלומם ישומם
ידומם כי בבנין הקל שהוא יסוד הפעלים גזרה פעול
מצאנו ולא גזרת פועל / נאמר לו אף על פי כן
אחר שמצאנו גזרת פועל בבנין פועל הכבד
נאמר כי לקחו בכפולים גזרתו כמו שעשו בהתפעל
בכפולים כן נהגו זה המנהג בנפעל במקצת מקומות /
והנחר׳ יונה כתב כי עתה ארומם מבנין נפעל משרש ישעיה לג
רמם / וכן כתב בהרמו מתוך העדה / ורבי אברהם במדבר יז
אבן עזרא ז״ל כתב גם כן למה תשומם מבנין נפעל / קהלת ז
בהשמה מהם / בלא בית השמוש היה אומר השמה / ויקרא כו
וכשנכנסה עליו בית השמוש נהפך הקמץ חטף בבית
השמוש להקל על ההא וכמשפטו בהשמה כמו שבא גם
כן להפרכם את בריתי / שהיה הראוי להפירכם כמו ויקרא כו
שכתבנו בשמוש האותיות / כל ימי השמה הוא מקור ויקרא כו
ושם הסמכו אל הכנוי ואמר השם כמו המקור
מהפעל בחסרון הוא חגר וגר לי / ובהסמכו עם רות ב (?)
הכנויים שב הדגש במם לחסרון אות הכפל כמשפט /
ונשאר הדגש בשין כמו שהיה טרם הסמכו פנו אלי איוב כא
והשמו / ונמצא במקצת הספרים ברגש השין / והוא
אם כן תקרא בקמץ
חטף ואם הוא כן נצטרך פ״א לא יתכן לומר קמץ רק
לומר כי הוא פעל עבר בפתח חטף /
מוסב לעתיד מפני הו

כי אין

כי אין צווי בבנין שלא נזכר פועלו כאשר כתבנו ׳ ויש ספרים מדוייקים שאין השין דגושה והוא אם כן תקרא בקמץ רחב והוא הקריאה הנכונה ׳ ויהיה צווי מבנין הפעיל כמו השמו השין בצרי כמו שבא השב אל תערה בפתח והוא כמו השב בצרי ׳

כלו פעלי הכפל בני שלש אותיות

ויש פעלים בני ארבע אותיות

יש בלא כפל אות כמו כרבל ׳ כרבלת ׳ כרבלתי וכולי ׳

הפעול מכרבל ׳ מכרבלים ׳ מכרבלה או מכרבלת ׳ מכרבלות ׳ והפעול

דברי הימים א טו ודוד מכרבל במעיל בוץ ׳

העתידים והצווי כרבל ׳

תלים פ **איתן** אכרבל וכולי וכן כרסם מן יכרסמנה חזיר מיער ׳ כרסם ׳ כרסמת ׳ כרסמתי וכולי ׳

הפועל מכרסם וכולי ׳

העתידים הצווי כרסם וכולי ׳

איתן אכרסם וכולי ׳

איוב לג **רטפש** בשרו מנוער והוא נבנה על בנין פועל תאמר ממנו גם כן בנין פעל רטפש ׳ רטפשת כולי כי אין פועל מבלתי פעל ׳

איוב כו **פרשז** עליו עננו ׳ אפשר כי הפתח במקום חירק והוא נבנה על בנין פעל כמו

במדבר כד וקרקר כל בני שת שהפתח מקום חירק ׳ ואפשר שיהיה פרשז מקור מבנין פעל ׳ ויש אומרים כי היא מלה מורכבת משלש תיבות פרש שדי זיו ׳ על כל פנים תבנה כל בנין פעל ממנו ׳

משלי כו **ואשר** נכפלו בו הפא לחרחר ריב ׳ והוא מקור מן הדגוש ותבנה כל בנין פעל ממנו ׳ והיה ראוי לחרחר בצרי ׳ אלא שהתנועות

ישעיה כב משתנות ׳ וכן מקרקר בפתח ומשפטו בצרי ׳

תלים ודניאל ד **ואשר** נכפלו בו הלמד אמלל אני ׳ ואמלל כל יושב בה ׳ והוא בנין פעל תבנה ממנו כל הבנין ובנין פעל ׳ ויש שהיות האות הרביעית נחה ׳

יחזקאל כב **תחרה** מן כי אתה מתחרה בארז ׳ ואיך תתחרה את הסוסים והוא בנין פעל

איוב כו תאמר ממנו כל הבנין ׳ ויש אומרים כי כמוהו ברוחו שמים שפרה ׳ ויש אומרים כי בית ברוחו נוספת והמא לנקבה והיה כשפטו הפא להדגש ׳ וכן מן

בראשית כא כמטחוי קשת תאמר טחוה ׳

ואשר יכפל בהם הפא והלמד כלכל ׳ וכן כרכר ׳ וכן סכסך וכן צפצף ׳ וכן קרקר כי שרשם כול ׳ כור ׳ סוך ׳ צוף ׳ קור כולי

מלכים א ה והוא כלכל את המלך ׳ ובבנין פעל מענין אחר התפקדו וכלכלו ומכל אחד כשניהם תבנה בנין פעל הפועל ׳

שמואל ב ו **כרכר** מן מכרכר בכל עז כרכר ׳ כרכרת וכולי ׳

ישעיה יט **סכסך** מן וסכסכתי מצרים במצרים ׳ סכסך סכסכת וכולי ׳

ישעיה ח **צפצף** מן המצפצפים והמהגים ׳

במדבר כד ישעיה כב **קרקר** וקרקר כל בני שת ׳ מקרקר קיר ׳ אבל הוא כפול הפא והלמד כי שרשו קיר ׳ וקרקר פא הפעל פתוחה ומשפטה בחירק אבל התנועות משתנות ׳ וכן מקרקר קיר משפטו מקרקר בצרי ׳

ישעיה יז **שגשג** מן ביום נטעך תשגשגי והוא כפול הפא והעין כי שרשו שגה ׳ וכן

ישעיה יא **שעשע** ושעשע יונק על חור פתן שרשו שעה והוא כפול הפא והעין ׳

תלים קיט אשתעשע ׳ ישעשע ׳ תנחומיך ישעשעו נפשי בפתח העין להרחיב ׳ וכן

תעתע כפול הפא והעין כי שרשו תעה ׳

בראשית כז והייתי בעיניו כמתעתע ׳ והתפעל

דברי הימים ב לו ממנו ומתעתעים בנביאיו כשפטו מתעתעים ׳ וכן

תלים מה **יפיפית** מבני אדם ׳ ופא הפעל נקרא בקמץ חטף והוא פעל שלא נזכר שם פעלו ׳ ויש שהעין של נוחה וכפולה ׳

ישעיה יד **טאטא** מן וטאטאתיה במטאטא השמד ׳ טאטא ׳ טאטאת ׳ טאטאתי ׳ טאטאנו ׳ טאטאתם ׳ טאטאנו ׳ טאטאה או טאטאת ׳ טאטאתן ׳

הפועל מטאטא ׳ מטאטאים ׳ מטאטאה או מטאטאת ׳ מטאטאות ׳

הפעול מטואטא ׳ מטואטאים וכולי ׳

העתידים טאטא וכולי ׳ אטאטא ׳ יטאטא ׳ והשם ממנו בהראות עין הפעל

ישעיה יד במטאטא השמד ׳ וכן שהעין שלו היא נראות כפולה ׳

בראשית מג **והתמהמה** כי לולי התמהמהנו ׳ ויתמהמה ׳

חבקוק ב אם יתמהמה חכה לו תאמר כל בנין התפעל ממנו ׳ ובא ויתמהמה קמץ המם האחרונה

יחזקאל ח מפני השלשלת כי יש לה משפט הפסק ׳ וכן ויקחו קמץ מפני השלשלת ׳ ויש שאחר שלש אותיות השרש יכפל העין והלמד ׳

משלי כא **הפכפך** דרך איש וזר והוא שם תאר ׳

איוב יז איכה ב **חמרמר** מן פני חמרמרה מני בכי ׳ מעי חמרמרו והוא נבנה מגזרת פעל שלא נזכר שם פועלו ותאמר כל הבנין ממנו ׳ חמרמר ׳ חמרמרת ׳ חמרמרתי ׳ חמרמרו ׳ חמרמרתם ׳ חמרמרנו ׳ חמרמרה ׳ חמרמרת ׳ חמרמרתן ׳

איתן אחמרמר ׳ יחמרמר וכולי ׳

תלים לח **סחרחר** לבי סחרחר והוא כגזרת בנין הקל ׳ ומפני הכפל שב פא הפעל בשוא ותאמר כל הבנין ממנו סחרחר ׳ סחרחרת וכולי ׳

הבינונים

הבינונים סוחרחר׳ סוחרחרים׳ סוחרחרה׳ או סוחרחרת׳ סוחרחרות ואין בו פעול כי הוא פעל עומד׳

העתידים והצווי סחרחר׳ סחרחרו׳ סחרחרי׳ סחרחרנה׳

איתן אסחרחר׳ יסחרחר׳ תסחרחר׳ נסחרחר׳ יסחרחרו׳ תסחרחרו׳ תסחרחרי׳ תסחרחרנה׳

תמו הפעלים

שער דקדוק השמות

משקלי השמות משתנים לכמה פנים יש שמורת בתוספת אות בתחלה או באחרונה ויש מבלי תוספת והאותיות ה

כי יש במביהם האותיות הנוספות סימנם האמנתי׳

תנוספות סימנם האמנתי

לכן אתה צריך להורותך במשקלים ואשקלם לך כלם בשקל פעל כמו ששקלו הראשונים כל המלות בין בפעלים בין בשמות בשקל פעל וכמו שסדרם אדוני אבי ז״ל בספר הזכרון ואוסיף לפרש לך עליהם כפי אשר תשיג ידי ואלהים יהיה עמדי׳ וצריך בתחלה שאקדים לך שער התנועות טרם השמות כי התנועות הם סבת השתנות השמות׳ ועוד שתהיה לך בהם תועלת בכל המקרא׳

שער הנקוד

דע כי התנועות הם חמש כי לא יוכל אדם להניע אות מבלי ה׳ התנועות׳ הראשונה אָה ושמה קמץ גדול׳ השנית אֵי ושמה צרי ונקראת גם כן קמץ קטן לפי שעילתה כעלת הקמץ לבא אחריה נח ובמקומות רבים תבוא זו תחת זו׳ השלישית אוֹ ושמה חולם׳ הרביעית אוּ ושמה שורק׳ החמישית אִי ושמה חירק׳ אלה הם חמש התנועות הגדולות ויש להן חמש כנגדן תנועתן קטנות ושפלות מהאמות׳ והן אַה ושמה פתח גדול והוא בתנועת הקמץ אלא שהיא שפלה ממנה׳ אֶי ושמה סגול והוא כתנועת הצרי אלא שהיא שפלה ממנה ונקראת גם כן פתח קטן לפי שעילתה כעלת הפתח׳ ובמקומות רבים תבוא זו תחת זו׳ אָו ושמה קמץ חטף והוא כתנועת החולם אלא שהיא שפלה ממנה׳ אֻו בלא יוד והוא כתנועת החירק אלא שהיא שפלה ממנה׳ אֻ בלא ו ושמה קבוץ שפתים והוא כתנועת השורק אלא שהיא שפלה ממנה׳

ודע כי חמש התנועות הגדולות אחריהם נח לעולם׳ חוץ באות שבצדיהן לאחריהן דגש אם לא תהיה המלה מלעיל שיתקיים הנח כמו לָמָּה׳ שַׁמָּה׳ רַבָּה׳ חֻלֵּנוּ׳ נְזֹרוּ׳

שומו שמים׳ לכן תעמיד אותם ותרחיב קריאתם׳ (ירמיה ב) ובראותך תנועה גדולה ובצדה שוא תרחיב קריאת התנועה ותניע השוא כמו זכרו׳ שמרו׳ ירדו׳ ידעו׳ אומרים׳ שומרים׳ סיסרא׳ פינחס׳ שובך׳ סובך׳ אבל

למיכך אחר תנועה גדולה לעולם כי היה צריך להכות השוא הרלמון כדינו ואחר תנועה גדולה צריך להניעה׳

החמש הקטנות תחטף קריאתם והשוא ש שבצדיהם נח כמו אברהם׳ שדבים׳ (אסתר ד) צמרי׳ נפני׳ (הושע ב יחזקאל) ואם השוא באות גרונית ישתתף פתח עם השוא להאריך התנועה ולהרחיב על האות הגרונית כמו ושחטו הפסח׳ אעלה׳ (שמות יב) יעלה׳ ופעמים תחטף גם עם אות גרונית כמו ולא תחמול ולא תכסה עליו׳ לא תחמוד בית רעך׳ (דברים יג שמות כ) ופעמים תארך ותרחב קריאת הפתח גם בלא אות גרונית בהיות המלה מלעיל אבל השוא שבצדו יהיה נח גם כן כמו זכרתי׳ שמרתי׳ זכרנו׳ שמרנו׳ שבתי וראה׳ קמנו ונתעודד תהלתם׳ (קהלת ט תהלים כ) וכן עם אות גרונית בשתהלה מלעיל יהיה השוא שבצדו נח אם לא ישתתף פתח עם השוא כמו שמחתי׳ שמענו׳ אנחנו השוא שבחית ובעין נח אף על פי שמאריכין הפתח שעליהם׳ והחירק ישמור׳ יזכור עברי׳ קברו׳ שברו׳ ועם אות גרונית תארך התנועה הקטנה וישתתף פתח עם השוא כמו ומכחכם שחרו בעדי׳ (איוב ו) ופעמים גם בלא אות גרונית תאריך התנועה הקטנה וישתתף פתח עם השוא כמו רטפש בשרו מנוער (איוב לג) או בבוא מאריך עם החירק כמו ונקף סבכי היער׳ (ישעיה י) ואף על פי שאין נקוד פתח עם השוא אתה קורא השוא וכמו שוא ופתח׳ וכן כשקתות המים׳ והיה בקרב איש׳ (בראשית ל שמואל ב) בקסם שוא׳ (יחזקאל כא) וכן אם תהיה ו תחלת המלה כמו ושבה שביך׳ (דברים ל ישעיה כג) וסגור דלתך׳ ושתה בלב טוב יינך׳ (קהלת ט) אבל אם המלה שבראשיתה ו נקשרת עם המלה שבצדה אף על פי שהוא

דומה למו שורקאתנועה אחרת עמה שיקראו המנדגים יחד ולא כמו מהר׳

במאריך השוא נח ולא יקרא כמו שוא ופתח כמו ושלח ליעצי ארזים׳ והסגול אלבש אגרוף׳ (מלכים ב ב שמות כא) ועם אות גרונית תארך אעמוד׳ אעלה נשתתף סגול עם השוא׳ ופעמים יולד נח אחריה כשהמלה מלעיל כמו ארץ גפן עמר חוברת שומרת (שמות כו) חולתם׳ וכן בסוף המלה אחר הסגול נח נכתב אגלה׳ אעלה וכן כל איתן מבחי הלמד מפעלי והוא כמו שכתבנו׳ והקמץ חטף כמו שמרני׳ זכרני׳ ופעמים משתתפים עם הקמץ שוא להודיע כי הוא חטף והוא כאשר תנקד האות שאחריה בחטף התנועות ולא תדגש כמו אני׳ חלי׳ (מלכים א י תהלים כב) צרי הרוסים להם׳ אבל אם תדגש האות שאחריה (בראשית מג)

ינקדו הקמץ לבדו כי אין לטעות בו כי בודאי הוא חטוף אחר שהדגש לצדו כמו גוי נזרך · תנו שמים והדומים להם · וכן אם האות שאחריה היא בשוא נח ינקדו הקמץ לבדו כי אין לטעות בו כי בודאי הוא חטוף אחר שהשוא נח הוא לצדו · כי אין אחר הקמץ הרחב שוא נח · כמו קרבן קדשו והדומים להם · לפיכך נפלה המחלוקת בקריאת כרתו יערה · כי יש אומרים כי השוא נח וקוראים הקמץ חטוף ומפרשים המלה צווי כמו חרבו מאד ויש אומרים כי השוא נע וקוראים הקמץ רחב ומפרשים המלה עבר · כמו שמרו עדותיו והיא הקריאה הנכונה · אבל בשר הקרבן · ולהציב הדרבן · כדרבונות · חשפה · וברכת חרב · ושהרי בחרומים · יזל מים מדליו · קבלנו קריאתם בקמץ רחב ולא שמענו ולא ראינו בהם מחלוקת אלא שרבי יונה כתב בשר הקרבן בחטיפת הקוף ורפיות הבית · ולעולם כל קמץ על שני שואים יקרא חטוף כמו יקהאל · יקדעם · יקמעם · שבקשה והדומים להם · והקמץ שלחן · קרבן והדומים להם · ואם ישתתף פתח עם השוא תארך קריאת הקמץ כמו תפש בשרו כנער · ואם תהיה בצד התנועה הגדולה תנועה אחרת קטנה או גדולה ובאות אשר לצדה טעם אתה משפיל התנועה הראשונה אף על פי שהיא גדולה · כמו זכרתי לך · הנה הטעם בכף והיא תנועה קטנה ואף על פי כן תעמידנה מפני הטעם שבה · ולפי שתעמידנה השפיל קריאת הזין אף על פי שהיא קמוצה · אבל אם יהיה הטעם רחוק לה ולא יהיה באות שבצדה אתה מעמיד האות הקמוצה כמשפטה ותשפיל האות שבצדה אם היא בתנועה קטנה כמשפטה · כמו ושמרת כל הקיר · והלכת · וכן הצרי בראשית השנה · בראשו ועד רגליו · לפי שהטעם בשין שהוא רחוק מתנועת הבית תעמיד תנועת הבית כמשפט · אבל הצרי שבריש או החולם תשפילנו אף על פי שהיא תנועה גדולה כפני הטעם שבצדו · אבל כשהטעם בריש אתה משפיל קריאת הבית כמו מראש ועד סוף · וכן החולם והתיצבו בטובעים · אסירים בכושרות · תועבה היא · נוטרה את הכרמים לפי שהטעם רחוק בין החולם תעמיד האות החלומה כמשפט · אבל כשהטעם באות שבצדה תשפילנה כמו תעור בוערה שהטעם בעין וכן אומר · שומר · וכן החירק בזה שירה · חידה · תורת חירתך · אתה משפיל קריאת החירק לפי שהטעם באות שבצדה · אבל שירתי · חירתי שהטעם בתיו רחוק ממנה אתה מאריך החירק כמשפט · וכן השורק כמו שלש מאות שועלים לפי שהטעם כלומר שהוא רחוק ממנה תעמיד השורק · וכשתאמר שועל · עוגב שהטעם קרוב לה תשפיל קריאת השורק וכן משפט החירק והשורק אף על פי שחסרו היוד בעבים · כמו שעלים · דפסתי ·

ועגבי לקול בוכים והדומים להם · אחד שמקומם וו או יוד תארך קריאתם כמו עם הוו ועם היוד · והתנועה הקטנה אף על פי שמשפטה להחטף אם תבוא על אות גרונית תעמידנה אם לא יהיה הטעם באות הגרון כמו התהלותי את לפניך אתה מעמיד ההא אף על פי שהיא בפתח מפני החית שהיא גרונית וכן התחתות כיום מדין · החטאת · השנן · האמור בית יעקב והדומים להם ·

שער השוא

דע כי השוא איננה תנועה אך היא משרתת התנועות על שלשה דרכים · הראשון כשתהיה על אות אהחע תטה קריאת השוא לקריאת אותה האות אם קמוצה תטה לקריאת קמץ ואם פתוחה תטה לקריאת פתח · כמו יאבדהון · ואם צרי כמו באר · שאת · שארי · תאנה · קריאת השוא נוטה לצרי · ואם שורק כמו קוו · דעו · קריאת השוא נוטה לשורק מפני החית או העין שהיא שורקה · ואם חירק כמו קוי רחים · סחי ומאוס · יהי אור · קריאת השוא נוטה לחירק · ואם חולם כמו לעולם · שאול · בעור · פעור · קריאת השוא נוטה לחולם · וכן על הקמץ חטף כמו ומעבדך קריאת הגימל נוטה לקמץ חטף מפני העין · ויש ספרים מדוקים שהגימל נקודה בקמץ חטף · ואם עם השוא געיא תקרא השוא בהרחבה בקריאת האות שבצדה לפי שהגעיא מאריך קריאתה כמו צדקתך כהררי אל · שאו זמרה ותנו תוף · תחי נפשי · קרבם בתימו לעולם חולתם ·

השני כשתהיה שוא על היוד תטה קריאתה לעולם לחירק ואף על פי שאין היוד בחירק אלא באחת התנועות כמו ידעו ביעקב · כיום יחיל לעולם קריאת השוא נוטה לחירק · ואם הגעיא עמה תקרא חירק בהרחבה כמו ביד משה ואהרן · וידעו כי אלהים מושל ביעקב · ואם ישתתף עם השוא סגול או פתח לא תטה קריאתה לחירק אלא לסגול או לפתח כמו היו · חיו · היו ·

השלישי כשתהיה השוא על שאר האותיות ויהיו בתנועות באחד תנועות מן התנועות לעולם קריאת השוא נוטה לפתח כמו ברכה · קללה · רשעים · שמנים · נכרים · ישנים · גדילים · לעולם קריאת השוא נוטה לפתח · ואם הגעיא עמה תקרא פתח בהרחבה כמו במקהלות ברכו אלהים הודלתו ·

ודע כי כאשר יהיו שני שואים באחד באמצע המלה או בסופה · הראשון נח והשני נע באמצע המלה כמו ישמעו · ילמדו · ישמרו · ובסוף המלה אם דבקה אל אשר בצדה תניע השוא השני ותקראנו בקריאת ראשית המלה אשר בצדה כמו ויבך עליו · וישב ישמעאל ·

אל תוסף על דבריו׳ עד לא שמת אלה על לבך׳ אל ישט אל דרכיה לבך׳ אבל אם ראשית המלה שבצרה שוא והנה הם ג׳ שואין הב׳ שבסוף המלה הם נחים כמו ויפת אלהים וכן כאשר הם השני שואין במלת והפסק הם נחים כמו ויפל על צואריו ויבך׳ ויש שקוראים כל שני שואין בסוף המלה נחים גם הראשונים שזכרנו׳ וכן נמצא בספרים מדויקים ויפת בסתר לבי׳ בית בסתר דגושה׳ וכן וילדת בן׳ בית בן דגושה׳ וכן וישב ממנו שבי בפסק ואם כן אינו נקשר ויפת עם בסתר ולא וילדת עם בן ולא וישב עם ממנו׳ אלא נקרא בעצמו ויפת בשני השואים נחים׳ וכן וילדת׳ וכן וישב כמו יפת שאם היו נקשרים ויפת׳ וילדת היו בית בסתר ובית בן רפים כמו שיתבאר׳ וכן וישב׳ ממנו שיש פסק בין וישב ובין ממנו ואם היה נקשר לא היה בו פסק אם כן אינם נקשרים כלם שהם בסוף המלה׳ וכשיהיו שני שואין באמצע המלה ויהיה השוא השני תחת אות בגד כפת השנית נעה ודגושה דגש קל כמו בשכתך׳ ישברו׳ יכתבו׳ ונמצאו שמים רפים והם יקתאל׳ יקדעם ואולי מפני את הע נרפו׳ והאות שבסוף המלה שאין תחתיה אחת מהתנועות ואינה מאותיות אהוי תקרא בשוא והוא נח נראה ולא נהגו לנקד תחת האות שוא כי אין דרך לטעות כמו אמר׳ אכל׳ ויאמר׳ וישמר וכל הדומים להם כי אין תחת הריש והלמד שוא ולא הוצרכו לנקד שוא כי אין דרך לטעות שתקרא האות ההיא באחת התנועות שאם כן היתה אות נחה אחריה כתובה׳ אבל כף כנוי הנקבה כמו ידך׳ רגלך׳ עינך׳ אזנך ינקדו בשוא כי יש דרך לטעות בו שתקרא קמץ אף על פי שאין אות נחה כתובה אחריה לפיכך נקדו הכף סימן הנקבה בשוא לעולם׳ ולפי שהרגילו בנקידת זאת הכף נקדו ג״כ הכף השרשית באחרית המלה לעולם כמו שפך׳ חשך׳ דרך׳ והנה הכף בהם כמו ריש אמר ולמד אכל ולא נקדו הריש והלמד ונקדו הכף׳ וכן כל אות בגד כפת הדגושה אשר בסוף המלה נקדוה גם כן שוא בין שתהיה האות ההיא שרשית או משמשת כמו ויפת׳ וישב׳ ויבך׳ וירד׳ זכרת׳ שמרת׳ וגם כן זולתי בגד כפת כמו אל ישט׳ ועשו כן מפני שהאות שלפניה נקודה בשוא והיא נח נראה׳ גם כן נקדו כמו כן האות ההאת שהיא נח נראה שוא׳ ויחד יתרו והיתה ראויה גם כן להיות שוא לולי כובד הקריאה ומפני זה נקדו הדלת שוא׳ אבל כשתהיה האות רפה לא ינקדו אותה שוא בין שתהיה שרשית או משמשת לפי שאין לפניה נח נראה כמו עשית׳ בנית׳ נגשת׳ וקראת׳ וחטאת׳ זולתי הכף כמו שזכרנו והוא תנועה בסוף המלה לא ינקדוה בשוא אבל שמו תחתיה נקודה אחת תקרא מפיק שמוציאה מן הנסתר ומראה אותה שהיא תהיה שרשית כמו גבה׳ כמה׳ או משמשת כמו ירחה׳ רגלה׳

ועוד דע לך כי כל שוא נע וסמוך לה אחרת מאותיות בגד כפת האות ההיא אשר היא מבגד כפת תרפה כגון בביתך׳ כבעל׳ בגדיו׳ ככרכמיש׳ ככל׳ כפרעה׳ בחמר׳ זולתי מלת שתים׳ שתי׳ לפיכך קורא בן אשר בראש המלה אלף קודמת כדי שתהיה השין נחה והיא אות גרונית נגנבה כי כן קוראים אותה לפי שאינה נכתבת׳ וכן קוראים אנשי מזרח גם כן אשתים׳ אשתי׳ ומלת משתי עיני מפלשתים באה על הנכון שהתיו רפה׳ ומלת משתים עשרה רבו והם כמאריך והשין נחה בעבור דגש התיו׳ וכן כשתי מלות ותוסף בי״ת כמו כתרמה שתי שבלי הזיתים׳ והשין נחה בהסמך עליה מה תקראו שתי מלות כמלת אחת ושין שתי נחה׳ וכן כשאר האותיות כפי חזקתם וכפי קלותם כמו למה קריאת הלמד חזקה׳ ולמה קריאת הלמד קלה מפני שוא הנע אשר עליה׳ שאל שאל האיש קריאת השין חזקה׳ ושאל לו קריאת השין קלה׳ נפלו פניך קריאת הנון חזקה׳ ונפלו ולא יקומו עוד קריאת הנון קלה וכן שאר האותיות על זו הדרך זולתי היוד שהיא קלה לעולם זולתי אם תדגש׳ ואם השוא נח ואחריה אחת מאותיות בגד כפת לא תהיה האות רפה זולתי מלין מעטים כמו עבדי׳ עבדיהם׳ מלכי׳ מלכיהם׳ מלכות וזולתם׳ ומעטים הם שנהגו בקריאתם רפה ויש שקוראים אותם דגש והוא הנכון׳ וכן נמצא במקצת ספרים ספרדים׳ ויש מהם על פי המסורת רפים ודגושים כמו ברכי׳ ברכיו׳ ברכיהם׳ כל לישנא דגושים בר מן שנים רפים׳ כרעו על ברכיהם׳ הוא ברך על ברכוהי׳ וכן רשפי אש דגש׳ רשפי קשת רפה׳ וכן המקור כשיכנס עליו אות השמוש וישוב השוא נח תהיה האות השנית דגושה לסגור׳ לשבור׳ לקבור׳ לחפור והדומים להם׳ לצבא על הר ציון ועל גבעתה׳ המסורת עליו לית כותיה דגש׳ וכל השאר רפין׳ לסבב את ארץ אדום במחזורא רבה רפה ולטבריא דגש׳

שער לבאר המקומות אשר נקב בשמות

דע ישכילך האלהים כי השמות הם שנים חלקים יש מהם שם שהוא נגזר מן הפועל או הפועל ממנו כמו ראובן׳ שמעון׳ זבולן שהוא שם נגזר מן הפועל׳ חכם׳ רשע׳ צדיק׳ חרב׳ שלג והדומים להם נגזר הפועל מן השם׳

ויש שם שהוא שם דבר ואיננו נגזר מן הפועל ולא יהיה פועל נגזר ממנו כמו איש׳ אשה אבן גפן סוס פרד חמור גמל שור עץ ברזל והדומים להם׳ ויש מהשמות האלה והדומים להם כבונים בלשון זכר׳ ויש בלשון נקבה כמו שיתבאר כל אחד במקומו בחלק הענין בעזרת האל׳

ויש שרצו בו זכר ונקבה ולא אמרו כי אם הזכר לבד
(ויקרא יא) או הנקבה לבד כמו את הגמל את החזיר את השפן ·
(ויקרא יא דברים יד) וכן הנקבה ואת הארנבת · כל צפור טהורה · ואין
ספק כי בזכור הזכר הוא הדין לנקבה · ובזכור
הנקבה הוא הדין לזכר · ורבי יונה כתב כי הלשון
בעצמו לזכר ולנקבה אחד כי יאמר לזכר גמל
ויאמר לנקבה גמל וכן חזיר ושפן · ויאמר ארנבת
לנקבה וארנבת לזכר · תור לנקבה ותור לזכר ·
(בראשית לב) יונה לנקבה ויונה לזכר · וראייתו גמלים מיניקות ·
ולפי דעתי כי לא יאמר גמל חזיר שפן כי אם על
הזכר ובאומרו על הזכר הוא הדין על הנקבה ·
כי ספור הדברים יבא ברוב על הזכר כי הוא עיקר
הבריאה · וכספור על הנקבה והוא הדין על הזכר
הוא מעט כמו ספור ארנבת וצפור ויונה והיות זה
מפני הבחירה בהם מהזכרים יותר · ודבר הכתוב
(ויקרא יא) על ההוה ועל הרגיל אצל בני אדם כמו ואת בת
היענה · הוא הדין לאם וליזכר אלא שאין דרך
בני אדם לאכול מהם כי אם הנקבה בעודה קטנה ·
(שמות כג) וכן לא תבשל גדי בחלב אמו הוא הדין לשה לאיל
ולשור אלא שאין דרך לאכול ממין הבשר עם החלב
(שמות כב) כי אם הקטן · וכן מכשפה לא תחיה הוא הדין
למכשף אלא שמעשה הכשפים נמצא בנשים ברוב ·
ומה שאמר ארנבת אומרים כי הזכר לא תראה
זכרותו והזכרים ידמו
נקבות · ומה שאמר ויש אומרים כי הוא רחבה
(ויקרא יב) שתי תורים ונאמר ונרמז ·
ברוב ענין הקרבן הספור
על הנקבות להודיע כי גם הנקבות כשרות לא
כמו בבהמה שנבחרו הזכרים כמו שאמרו רז"ל
תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעוף ·
והנה זכרו במשנה חזירה באמרם לא היתה פרה
וחזירה יוצאה מאלכסנדריא של מצרים שלא היו
נוטלים האם שלה · וכן אמרו גמלה באמרם
אחד גמל הנולד מן הגמלה ואחד גמל הנולד מן
הפרה · ובאמרו הקבוץ יבא בלשון זכרים כמו
(בראשית לב מלכים ב ב) גמלים מיניקות · וכן ותצאנה שתים דבים מן
היער כמו מן אשה נשים ומן גמלה גמלים ·
גם נזכרה הנקבה בלא הא כדבר שאין לטעות בו
(ישעיה יא) בין זכר לנקבה כמו ופרה ודוב תרעינה שהרי
אמר ירבצו ילדיהן · וכן זכרו בתלמוד צפור
בלשון נקבה ואמרו צפורת כרמים · [illegible]
(דברים יד) שאמרו במקרא צפור טהורה צפור הוא שם
(בראשית ז) כלל לכל העופות כמו שאמר גם כן וארי
הצפור לא בתר וכלל בו התור והגוזל · אמר
(תהלים ח) צפור שמים ודגי הים וכלל בו כל העופות ומה
שאמר כל צפור טהורה לפי רגילות בני אדם אצל
הנקבות ומהזכרים · או נהגו בכלל בלשון נקבה
כמו שנהגו לזכור כלל הדברים בלשון נקבה כמו
(ויקרא יא דברים יד) זאת החיה · זאת החכמה · וכן בשאר זכרי
ענינים כמו עדה מלחמה מערכה והדומים להם ·

אבל בודאי יאמר בשמות לנקבה שם בלא הא בהיות
לזכר שם בלשון אחר כמו שקראו לכבשה רחל
(ישעיה נג) ואמרו וכרחל לפני גוזזיה נאלמה · רחלים
(בראשית לב) מאתים · וכן עז בת שנתה · עזים מאתים ·
ונאמר על הזכרים אילים כבשים · תישים ·
ואמרו בתלמוד צבי הבא על התיישה אמרו כן
היש תיישה אף על פי שיספיק להם בעז כמו
שנאמר במקרא כבשה מן כבש אף על פי שיספיק
(שמות ח) ברחל · ומה שאמר ותעל הצפרדע ·
(תהלים עח) וצפרדע ותשחיתם הוא שם כלל ורז"ל עדרש
הצפרדעים · כמו ותהי ישראל כמו שכתבנו ·
(בראשית ח) וכן ותהי הכנם ·

ויש בשמות יאמר בלשון אחד לזכר ובלשון
אחד לנקבה כמו שנאמר לזכר אדון
(בראשית כז) ולנקבה גבירה או גברת · ונאמר גם כן לזכר הוי
(ירמיה כב) גביר לאחיך · גבר לא יצלח בימיו · אבל לא נאמר
אדונה לנקבה · ונאמר עבד לזכר ושפחה או אמה
לנקבה ולא יאמר מלשון עבד לנקבה ולא מלשון
שפחה או אמה לזכר · ונאמר חמור לזכר ואתון
לנקבה · ופעמים השם הנופל על האחד יפול על רבים
(בראשית לב) והוא שם כלל כמו ויהי לי שור וחמור · מאה איש ·
(שמות טו) כי בא סוס פרעה · אלף גפן והוא בעצמו שם
(במדבר) פרט · איש אחד · והרוכב הסוס · שהחש
(בראשית) השור · והנה גפן לפני ·

ויש שם שהוא כלל גבוה כמו חי · כי כל
הנמצאים תחת שלשה כללים גבוהים
חי צומח · דומם · ותחתיהם כללים שפלים
מהם ותחתיהם פרטים · הנה חי הוא כלל לכל
החיים העליונים והתחתונים והם המלאכים
הגלגלים אדם ובהמה ועוף ודג ורמש ·
ותחתיהם כללים שפלים מהם ותחתיהם פרטים · וכן
צומח הוא כלל לכל עשב ולכל עץ ותחתיהן כללים
שפלים מהם ותחתיהם פרטים · וכן דומם כלל
לאבנים ולמתכות ולעפר ותחתיהם כללים שפלים
מהם ותחתיהם הפרטים ·

ויש שמות שהם כלל על לשון יחיד לעולם
כמו מיני המתכות ברזל ונחשת ובדיל
ועופרת כסף וזהב לפי שהם שם המין ואין תחת
המין אישים · אבל אבן ועץ אף על פי שהם שם
המין יש תחת המין אישים כי האבן יתחלק המין
(שמות כח ישעיה) לאישים רבים כמו אבני שהם · לאבני אקדח ·
(דברי הימים א כט) אבני פוך והדומים להם שלא יכללם גדר אחד אלא
שם אבן לבד ובאישיהם גם כן נפרדים · וכן עץ יש
תחת המין אישים רבים ואין עץ זה כמו זה · אבל
המתכות כל אחד במינו הוא דבר אחד לא יפרד כי
כל כסף אחד וכל זהב אחד וכל ברזל אחד וכל
נחשת אחד וכל עופרת אחד וכל בדיל אחד אף
על פי שיש בהם זה טוב מזה גדר אחד יכללם הכסף
לכסף והזהב לזהב וכן השאר · וכאשר ישתנו
(יחזקאל א) לחשיבות יתארו אותם לאותה המעלה כמו נחשת

קלל

קלל · נחשת מוצהב · ברזל עשות ·
זהב סגור · אבל אין להם אישים אלא בכלים ואז
יכנו אותם הכלים בשם ויסמכו אותם אל אחת מהם
כמו קערת כסף · כפות זהב והדומים להם · וכן
מטבעות שיעשו בכסף וזהב הם אישיהם על צד אחד
מפני השתנות הצורות · ומפני זה שאינם אלא על
צד אחד לא נמצאו במקרא מקובצים רק בלשון יחיד
כמו חמשים כסף · עשרה כסף · מאה כסף
עשרה זהב · אבל לא מצאנו במקרא בשום מקום
אחד ממיני המתכות מקובץ · ומה שאמר ואסירה
כל בדיליך לפי שהוא משל על רשעי ישראל · ומה
שאמר את צרורות כספיהם · ולהשיב כספיהם
הקבוץ הוא לענין
הצורות · והמשנה אין טעם לזה הטעם כי
מצאנו זכר המטבעות · היה יכול לומר צרורות
פעמים על דרך המקרא · כמו כלשון יחיד ·
בלשון יחיד כמו שאמרו
האונאה ארבעה כסף הטוענה שתי כסף · שתי כסף
יש לי בידך · ואמרת שם בלשון רבים נפלו לרח
כספים ילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות ·

וגם שמות הפעלים יש הפרש ביניהם כי יש
שהוא שם הפעולה כמו חכמה · סכלות ·
רשע · צדק · והדומה להם ·

ויש שהוא שם לפועל או לפעול ויקרא שם
התאר כמו חכם · רשע · סכל · מלך · עבד
והדומים להם · ויש מן התארים ישובו שם העצם
לרוב התגברות המקרה כמו אדם מארמת · וכן
אודם פטדה מרוב האדמימות נקרא כן · וכן זכוכית
לרוב הזכות · לבנה מרוב הלבן · חמה לרוב
החום · ויקרא זה השם שם מתגבר · ואין רצוני
להפריש ביניהם בהביאי אותם על משקלם כי אסמוך
על המבין כי נקל הוא להפריש ביניהם · לפיכך לא
אחוש לחלק ביניהם כי עקר חפצי להודיעך
משקלי השמות המשתנים וקבוצם וחבורם · ואשר
יהיו במשקל אחד בין שהוא שם פועל בין שהוא שם
דבר בין שהוא שם תאר אביאם יחד · וכתב א"א ז"ל
בספר הברית כי השם נחלק בחכמת ההגיון לשלשה
חלקים החלק הראשון שם שיש לו גוף מרגיש או
אינו מרגיש אך הוא מורגש כמו אדם · בית · שדה
או כרם והדומים להם · והחלק השני שם הנקרא
רוח שאין לו גוף ולא הרגשה אך הוא יש כמו חכמה ·
שכל · כח · חיים · גבורה · והדומים להם ·
והחלק השלישי שם ללא יש כמו חשך · חלישות ·
מות · כסילות · [illegible] · אלה השמות
והדומים להם אין להם לא גוף ולא הרגשה ואינם
בריאות · ואין חיים ומות אור וחשך שכל
וסכל דבר והפכו כמו מר ומתוק כי מר ומתוק
שניהם יש זה בריאה וזה בריאה · אבל מות
וחיים הסרת החיים הוא המות והסרת האור הוא
החשך ·

ועתה אבארם לך על מחלקותם איש על דגלו באותות לבית אבותם

פעל · דבר · זכר · אבק · קטן · חכם ·
עשן · שכן · עתר · גמל · שפן ·
מהר · רעב · זהב · זקן · נלד · כנף · והדומים
להם כלם קמוצים · והאיש משה ענו מזה המשקל
והוו תמורת הא למד הפעל · ויש שמות שמצאנו
המחובר מהם ולא מצאנו הנפרד מהם ונגזור עליהם
אל הקרוב והישר למשקלם · חדשים לבקרים ·
נאמר כי אם היה מחובר מן בקר היה אומר בקרים
בחטף קמץ כמו מן חדש חדשים · ומן קדש
קדשים · לכך נאמר כי הנפרד ממנו בקר · וכן
כפרים עם נרדים · אם היה מאשכל הכפר היה
אומר כפרים בחטף קמץ · וכן אריתי מורי עם
בשמי · אלו היה מחובר מן בשם היה אומר בשמי
בחטף · ואלו היה מחובר מן בשם היה אומר בשמי
בפתח או בחירק כמו מן גפן גפני ומן שבר שברי ·
לכך נאמר כי הנפרד ממנו בשם · וכן ובחדר
משכבך המוכרח ממנו חדר · כי חדר אינו משתנה
בסמיכות כמו גפן ארץ שלא ישתנו · וכן ומגזר
דלתך והנפרד ממנו דלת · כי מן דלת יאמר דלתך ·
כמו ויקוב חור בדלתו · וכן הבל הבלים נגזור מן
הבל כי הבל לא ישתנה בסמיכות · ויש אומרים
כי השמות כמו שהם אבל בסמיכות ישתנו פעם
יסמכו כך ופעם יסמכו כך · וזה המשקל בסמיכות
בא הפעל בשוא ועין הפעל בפתח · דבר יי ·
עשן העיר · רחב נפש · ויש בצרי כמו מן חלב
חלב גוים · ומן לבן ולבן שנים והוא בסגול
מפני המקף · והתחבר המשקל הזה עם הכנויים כן
והתחברו תשוב פא הפעל שואית כמו בסמיכות
ותאמר כנוי הנסתר בן ·

דברו עין הפעל בקמץ וכן בכל הכנויים
מלבד הנמצאים והנמצאות שעין
הפעל בפתח · ופעמים תבא הוא ככנוי מקום וו
כמו אהלה · וכל אשר סביבתיו עזרה · כלה
בוצע בצע כלה עשה שקר והדומים להם כמו
שכתבנו בשער אחד · ופעמים כנוי הנסתר גם
בשמות כמו בפעלים בהא וו · איש שורו ואיש
שיהו · על כי לא יקום אורהו · אשכור מושבה ·
ובעד נכריה חבלהו · וישקהו אביהו ואמו ·
איש באהלהו ידוכקו · והרי בתי הגדולה
ופילגשהו · מאויביהו · שמע מגהו ·
רומיהו בשא ... · ועולמו · וכנוי
הנמצא

דברך ואם בהפסק דברך לשר הפעל בפתח
ופעמים כן עם הזקף · ובאו כלי הפסק
ולי אני עבדך · כי תקצור קצירך בשדך ·
ישר אל משמעתך · על עמך ברכתך סלה ·
ממלכך על ירושלם · ובא בשוא באתנח טוב עשית

עם עבדך ׳ ופעמים הא המבטא לא נמצא רק
הכתב אחר הכף כמו אשר אתה זה ׳
שלחת בשכבה ספרים ׳ והיה לאות
על ידכה והדומים להם ׳ ובא הכף בצרי עם ההא
ולא ישמע עוד קול מלאככה כמו מלאכתך ׳
וכנוי המדבר בעדו

דברי ויבא כנוי המדבר פעמים בנון ויוד כמו
תבריע קמי תחתני ׳ ולילה אור בעדני ׳
הן בעודני חי עמכם ׳ ודגש שבנון בעודני לתפארת
המלה ׳ וכנוי הנסתרים

דברם ואפשר שיאמר בהא מם כמו שאמר
אתהם כמו אותם ׳ וכן בא ונשאו אליך
בניהם קינה בהא מם הכנוי ׳ כי אלו היתה ההא מן
השרש היה אומר בניתם בקמץ כמו עירם שירם ׳
אבל היא לכנוי ולפיכך היא בסגול כמשפט כל הא מם
לכנוי ׳ וכן פיהם וכן מנהם ׳ וכן שבע כבשות
הצאן לבדהן ׳ וכן ואכלו את פריהן כמו פריהן ׳
המתנבאות מלבהן כמו כלבן ׳ וכן חלבהן ׳
ומחלבהן ׳ ואפשר שיהיה ומחלבהן לרבים לפי
שהבית בצרי ׳ ואף על פי שאין בו יוד הוא חסר יוד
הרבים ׳ כמו שבא כן במקומות רבים חסר יוד הרבים
כמו שכתבנו ׳ ואפשר שיבא הכנוי הזה כמם ות
כמו שיבא בהדבק ברבים נדיבמו ׳ גויכמו ׳
פנימו ׳ וכן בא פרימו מארץ תאבד כמו פריהם ׳
וכנוי הנמצאים

דברכם אבל ענפכם תתנו אינו מגזרת ענף ׳
כי היה לו לומר ענפכם בשוא ופתח
אלא מגזרת ארץ גפן ׳ וכנוי המדברים בעדם

דברנו וכנוי הנקבה הנסתרת

דברה וכנוי הנקבה הנמצאת

דברך ונוספה יוד עם הכף והכף בחירק
הסולחי לכל עוניכי ׳ ואפשר שהוא
לשון רבים אף על פי שאין בו יוד ׳ ונכון הוא לוכר
כן לפי שאמר לכל ׳ וכנוי הנסתרות

דברן ופעמים הא נוספת אחר הנון אשר
הצבת לבדנה ׳ אשר נשא לבן
אותנה ׳ עלי היו כלנה ׳ ותבאנה אל קרבנה ׳
ובא הבית בסגול שלא כמנהג ׳
וכנוי הנקבות הנמצאות

דברכן ונוספה הא אחר הנון ולא תעשנה
כזמתכנה ׳ הנני אל כסתותיכנה
והקבוץ

דברים וכשתסמכנו אל מלה אחרת תסור
המם ותשאר היוד את כל דברי ׳
ומן חכמים חכמי בפתח מפני אות הגרון ׳ וכן בכל
השמות ובכל הפעלים משקל קבוץ הרבים תסור
המם ותשאר היוד ׳ וכבר בארנו דקדוק היוד והמם
סימן הרבים בחלק הפעלים בשער הראשון במלת
פועלים באר היטב ׳ ופעמים יבאו סמוך על סמוך
כמו חכמי יועצי פרעה ׳ נהרי נחלי דבש וחמאה ׳
כמלצי שרי בבל ׳ וכן את מספר מפקד העם ׳
וכמצער משגב חמות חיך ׳ מבחר וטוב לבנון ׳
נשיא ראש משך ותבל ׳ ועם הכנויים

דבריו בא הפעל בשוא ועין הפעל ולבד
הפעל קמוצים ׳ ופעמים תסור יוד
הרבים ויהיה הכנוי בוא״ו מונע בשרק מגן גבוריהו ׳
כמו גבוריו ׳ ועיניהו על דרכיהם כמו ועיניו ׳ וכן
ומעלותיהו פנות קדים ׳ בהתפללו בעד רעהו ׳
אף כי מרעהו ירחקו ממנו ׳ ושומר תורה
אשרהו ׳ והטעם כי כאשר הכנוי בהא וו כתעת
האות שלפני ההא בצרי והוא מבטא היוד ואף על פי
שאינה נכתבת נאמר כי יוד הרבוי חסרה מהמכתב
ונשארה במבטא ׳ ובא בהא יוד בחירק כל
תגמולוהי עלי ׳ ובא על דרך הארמי ידוהי
רגלוהי טלוהי ׳

דבריך ופעמים החסר יוד הרבים בהמכתב
כמו שכתבנו בשער הראשון במלת
פועלים ׳

דברי ובא זה הכנוי עם נון יוד תכריע קמי
תחתיני כמו תחתי ׳

דבריהם ובא הא נוסף אחר הבם אל התאים
ואל אליהמה ׳ ויבא בבם וו כי המם
סימן הרבים הנסתרים והוו סימן היחיד הנסתר
ויתחברו שניהם לסימן הרבים כי הם ידברו עליהם
בכלל ובפרט ׳ שיתמו נדיבמו ׳ כל נסיכמו ׳
יחזו פנימו ׳ תחת שפתימו סלה ׳ הרסו
שנימו בפימו ׳ אז ידבר אלימו ׳ עלימו
יתעלם שלג ׳

דבריכם דבריהו ׳ דבריה ונכתב בו הנה
שאחר ההא ותקרא כמו וכמו
ויבא זה הכנוי בנון הא כמו ביוד הא ויסגור בשרה
תחתנה שהוא כמו תחתיה ׳

דבריך ונוספה יוד עם הכף והכף בחירק
תחלואיכי ׳ חייכי ׳

דבריהן ונוספה הא אחר הנון את גויותיהנה ׳

דבריכן ונוספה הא אחר הנון דמי את
כסתותיכנה ׳ וכן תחבר כל השמות
שהם על משקל זה ׳ והשנים כנפים כנפיו ׳ אשר לו
כרעים ׳ ראשו על כרעיו ׳ האחד כרע כפלים כנף ׳
דלתים ודלתיו האחד דלת ׳ ועקש דרכים ׳ האחד
דרך ׳ ותגורה על חלצים ׳ ידיו על חלציו האחד
חלץ ׳ אך גמל ׳ ושפן ׳ וקטן ישתנו בקבוצם
מחבריהם ׳ ונדגש לבד הפעל בהם ונאמר שפנים ׳
גמלים ׳ קטנים ׳ כדגש תכורת הגה במלת דברים
ובשתסבכם תאמר גמלי ׳ קטני ׳ שפני ׳ לקיים הדגש
בהם ׳ וכן תאמר עם הכנויים גמלו ׳ גמלך ׳ גמליך
קטנך ׳ שפנך כלם בדגש ׳ ונמצאו בזה המשקל
עין הפעל פתוחה כקנול פרש וגלגל ׳ פרס כוש
ופוט ׳ לכל חרטום ואשף ׳ וכן נמצאו בסוף פסוק
פתוחים ומשוח בששר ׳ חקוקים בששר ׳ חש

פעלים

פעלים נחי האלף למד הפעל שלהם נוחה על משקל
זה כמו צבא צמא · תאמר גם כן צבאו · צבאך ·
צבאכם · צמאו · צמאם · צמאכם וכולי ·

פעל כתב · יקר · אסר מן ואסרה (במדבר ל)
אשר אסרה על נפשה · ליום (איוב לח)
קרב · ותעל השליו · את כגדי השדה · (שמות יז שמות לט)
כי הנה הסתיו · בשאט בנפש · אחרי הספר · (יחזקאל כה דה״ה כב)
כגבר אין איל · זמן במוכרת הם קמוצים ובסמוך (תלים פח)
פתוחים · יקר וגדולה · כי כתב אשר נכתב (אסתר ו אסתר ח)
קמוצים · ואת יקר תפארת · כתב חדת (אסתר א אסתר ד)
פתוחים · ונמצא בספרים מדויקים ואת יקר
תפארת קמוץ · וכן הביאו בעל המסורת עם
הקמוצים סמוכים · וכן ובכתב בית ישראל לא (יחזקאל יג)
יכתבו · בכתב ידוד מלך ישראל · וכן שאר (דברי הימים ב לה)
קמוץ לעולם במוכרת · ובסמוך שאר ישוב (ישעיה י)
שאר יעקב · ושאר עץ יערו · ושאר מספר (ישעיה י ישעיה כא)
קשת · לשאר עמו · והקבוץ מהם יקרים (ישעיה יא)
כתבים אסרים · אבל ויגז שלוים מן הים איננו (במדבר יא)
מחובר מן ותעל השלו שהיה אומר שלוים כמו מן (שמות יו)
כתב כתבים · אבל שלוים הוא מחובר מן שלו
בדגש על משקל מקל אם הם שרש · וכן מנחם (ירמיה א)
רחומים · וכן קבוץ מקל מקלים או מקלות · וכן
תאמר מן שלו שלוים · והקל כמו עורים
פסחים · אבל זמן ישתנה מהם כי הוא דגש
בקבוצו · ובסמיכותו אל הכנוים זמנו ·
זמנים כולי · וכן מעט ידגש בקבוצו יהיו דבריך (קהלת ה)
מעטים · אבל הוא מן הפתחים כמו דבש ·
וכתב רבי יצחק אבן גיאת ז״ל כי דגש טית מעטים
לתפארת · בדגש מקדש יי הולהו לפי שלא (שמות טו)
בא זה הדגש תמורת הנח כמו בזמן וכמו בגמל
שפן שיאמר גמלים זמנים שפנים · כי אלו קמוצים
וזה פתח · ובמסורת שבעה קמוצים זקפין וסימניהון
ונשארתם במתי מעט · ואם מעט ואוסיפה לך · גם (דברים ד שמואל ב יב חגי א)
כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט · וקצף (הושע ח)
גדול אני קוצף על הגוים השאננים אשר אני (זכריה א)
קצפתי מעט · זרעתם הרבה והבא מעט · (חגי א)
פנה אל הרבה והנה למעט · רק הכהנים היו (חגי א דברי הימים ב כט)
למעט · וכל אתנח וסוף פסוק כותיה · ובסמיכות
כתבי · יקרי · אסרי · או אסרי כי אולי הוא מן
הדגושים כמו מן זמן זמני לקיים הדגש כמו שכתבנו
בגמלי שפני · ועם הכנויים כתבו · כתבך ·
מדינה ומדינה ככתבה · ואל היהודים ככתבם (אסתר א אסתר ח)
וכלשונם · ואת כל יקרו · יקרו · יקרה (ירמיה כ)
וכולי כחבור המשקל שהקדמנו · וזמן בדגש
זמנו זמנך · ואולי יקר שזכרנו לא יקבץ לרבים
ולא נאמר יקרים כי יקר הוא שם כולל כמו כבוד
שלא מצאנו כבודים · אך נאמר יקרים מן יקר
שהוא שם תאר · ואם אור יקרות שם דבר הנה הוא (זכריה יד)
מקובץ ואולי הוא שם תאר · ויש פעל בפתח ואתנ׳
הוא בסמוך ובמוכרת · אבל באתנח וסוף פסוק קמץ ·

דבש · וכתב רבי יעקב בן אלעזר כי גבל ועמון (תלים פג)
פתח · אבל זקני גבל קמץ · ואני מצאתי (יחזקאל כז)
בספרים מדויקים זקני גבל פתח · והמסורת עליו
לית פתח · גבל ועמון קמץ והמסורת עליו לית
קמץ · וכן מצאתי בספר אכלה ואכלה כל פרת
קמץ · וכן כפתח דרך · ויאחז בסבך · וכן (בראשית כב)
ערש דוי אלא שהוא קמץ מפני האתנח · (תלים מא)
גבר תמים · תראו חתת · תהדו חשש · (תלים יח איוב ו ישעיה לג)
והיה השרב לאגם אף על פי שהוא זקף הוא פתח · (ישעיה לה)
וכן ותחת הסרפד יעלה הדס פתח באתנח · (ישעיה נה)
ובמסורת כל אגג דסמיך למם פתח · אגג מעדנות · (שמואל א טו)
אגג מלך עמלק · מאגג מלכו ושאר קמצין · (שמואל א טו במדבר כד)
וקנו פתחין · וימת הדד קמץ באתנח · קטת · (בראשית לו)
קטת קמצין · צפת פתח אף באתנח · ויכו (שופטים א)
את הכנעני יושב צפת · וכן בתוספת הא כניא (דברי הימים ב יד)
צפתה כפתח · ודרך וגבר יקבצו לרבים דרכים ·
גברים · ועם הכנויים מצאנו חבור דבש כחבור
משקל פעל · אכלתי יערי עם דבשי וכן תאמר (שיר ה)
כל הכנויים כמנו · וכן תאמר מן גבר גברו
גברי · אבל אגם הדס הם דגושין בקבוצם
ובהסמכם · אגמים · הדסים · אגמי · הדסי ·
וכן עם הכנויים אגמיהם · אבל אגמי נפש · (ישעיה יט)
ועל אגמיהם · אינם מן הדגושים כי אם מן דרך (שמות ז)
דרכיהם או הם משקל אחר · ודוי לא מצאנו קבוצו ·
ואפשר שיהיה המה כדוי לחמי קבוצו · ויאמר דוים (איוב ו)
כמו דרכים גברים · ובסמיכות דויי · ולהקל נפל
יוד השרש ונשארה יוד הרבים ונשארה תנועתו על
דרך היוד הדלת בשוא · ורבי יהודה כתב כי
כדוי תאר סמוך מן דוים ·

פעל בצרי כמו כאב · זאב · באר · שאר ·
פאר · זעיר · אל גוי שליו אחד בסמוך (ירמיה מט)
ובמוכרת · ויקבצו לרבים זולתי פאר שהוא שם כולל ·
אבל פארי המגבעות · הפארים והצעדות הוא שם (שמות לט ישעיה ג)
לכובעים שעל הראש לפאר · ובאר מצאנו אותו
מקובץ בקבוץ הנקבות וכל הבארות · ובסמוך לא (בראשית כו)
נשתנה את בארות המים · ונשתנה בארות בארות (בראשית כו בראשית יד)
חמר אולי הוא משקל אחר · והאחרים יקבצו בלשון
זכרים זאבים · כאבים · זעירים · שארים · ובסמוך
זאבי ערב · וכן כאבי · שארי · זעירי · וכן עם (חבקוק א)
הכנויים לא ישתנו מתנועתם כאבו · כארך · זאביהם ·
שארך · אבל פארי המגבעות נשתנה אולי הוא
משקל אחר או נשתנה כמו בארות חמר · ויש

פעל שיתחבר עם הכנוים במשקל פעל והוא
שכם והוא בסגול · ויט שכמו לסבל · (בראשית מט)
על שכמה · ואולי הוא כן כעבור שהוא פעם על (בראשית כא)
משקל פעל · כי תשיתמו שכם וכולו בסגול · וכן (תלים כא)
בתוספת הא דרך ירצחו שכמה · כמו מן נגב נגבה · (הושע ו)
וכן פתח יצא אליהם לוט הפתחה כלם בא הפעל (בראשית יט)
בסגול · אבל קדמה בצרי · אך הלך אבימלך בך (שופטים ט)
ירבעל שכמה כשאר בשוא כמו שהיה שכם טרם

והתוספת ונשאר הכף בסגול כמו שהיה ונשתנה כן
הושע ו לפי שהוא שם עיר להפריש בינו ובין דרך ירצחו
שכמה ׃

פֵּעֶל

נכר ׃ שער ׃ חמר ׃ ענב ׃ לבב ׃
יחזקאל מא שכר ׃ שגל ׃ צלע אל צלע ׃ היכל
דברי הימים ב ג קמצין ׃ וישתנו בסמיכות כמו שמצאנו עם לבב
שמואל י ו ישעיה ז דוד אבי ׃ ויחל שער ראשו לצמח ׃ אבל את־
הראש ושער הרגלים הוא משקל אחר ׃ וכן תאמר
תהלים לא ענב ׃ חמר וכן נכר ׃ ואף על פי שמצאנו אלהי
נכר־הארץ שלא נשתנה
בסמיכות אולי הנסמך חסר ׃ או בא מלעיל להורות על הסמיכות
(כלו׳ אחר אלהי נכר נכרי הארץ ׃)
ועם הכנוי הפא בשוא לבבכם ׃ וכן יאמר
שערכם ׃ חמרכם ׃ ענבכם ׃
יחזקאל ירמיה ו ב ושערך צמח ׃ וגלח את־כל־שערו ׃ ושערה
סיל ו לא הפך לבן ׃ אבל שערך כעדר העזים הוא
מחובר מן ושער ׃ והיכל לא נשתנה בסמיכות ׃
נחמיה ו יהושע י היכל יי׳ אבל נפתח בסמיכות ׃ וכן צלע האלף
נפתח אולי הוא סמוך אלא שנראה שהן שתי ערים
במספר וכן תרגם יונתן וצלע ואלף ׃ וכן בקבוץ
הושע ח לא נשתנה ויבן היכלות ׃ ולא נשתנה מפני היוד
שלא תפול ואף על פי שאינה עיקרית ואפשר
שהיא עיקרית והוא בן ארבע אותיות ׃ והקבוץ ענבים
נכרים ׃ אבל נכרים הוא מקובץ מן נכרי ׃ והכנוי
ענביו ׃ ענביך ׃ ענבימו ׃ ועם כנוי הנסתרים
והנמצאים הפא בחירק או כפתח ענביהם ׃ ענביכם ׃
נחום ב מתופפות על לבבהן והוא חסר יוד הרבים ׃ וכן
תהלים לג בסמיכות ואת־ענבי נזירך ׃ ענבי ראש ודגש הנון
תהלים עד להתפארת ׃ ואפשר שיהיה מזה המשקל בכשיל
יחזקאל מ וכלפות יהלומון ׃ ואלמות סביב סביב ׃ יאמר האחד
כלף ׃ אלם ׃ והם דגושים ולא נשתנו בקבוצם ׃
ואפשר שיהיה מזה המשקל אחד ואף על פי שהאלף
בסגול ׃ והסמיכות לא נשתנה מפני היות אבל
נפתח כלו להורות על הסמיכות ׃
איכה כו אחד העם ׃ (אף כי קריאתו כמו כן כמו ספר ...)
ומן שער הקבוץ שערים ׃
אף על פי שהקבוץ לא מצאנו כי אם בלשון נקבות שערות
אותו שמצאנו הנפרד בלשון ...
שמואל ב נקבה אל השערה ולא יחטיא ׃ נאמר כי המקובץ
תהלים סט ממנו שערות ׃ ובסמוך רבו משערות ראשי
אם כן המקובץ מן שער שערים ׃ גם יש לומר
כי השערה הוא נוספת לפי שהוא מלעיל כמו
תהלים ב ח השערה אל הזקנים ׃ ולא נאמר המקובץ רק בלשון
נקבות אחר שלא מצאנו אותו בלשון זכר ואף על פי
שהנפרד בלשון זכר ׃ הנה כמוהו אב שלא נאמר
אבים אחר שמצאנו המקובץ בלשון נקבות אבות ׃
הושע ח ובן היכל מזה המשקל יקובץ בלשון נקבה ׃ ויבן

ישעיה יג היכלות ׃ ויקובץ בלשון זכרים גם כן בהיכלי ענג ׃
וכן מן לבב לבבות ׃ ומן צלע צלעות ׃ אבל אחר
איוב ד שמצאנו תסמר שערת בשרי כי נהפכה ההא לתיו
מפני הסמיכות נאמר כי הוא לנקבה ולא נוספת ׃
והכנוי מן המקובץ בלשון נקבות שערותיו ׃
שערותיך ׃ שערותי ׃ שערותיהם ׃ שערותיכם ׃
שערותינו ׃ שערותיה ׃ שערותיך ׃ שערותיהן ׃
יחזקאל כח שערותיכן ׃ ובאה ההא בחירק במלת ותפוצותיכם
ומשפטה בצרי על המנהג ׃ וכן רוב כנוי שמות
הנקבות נכתב בב׳ סימני רבוי כמו ותיו שהוא רבוי
הנקבות והיוד שהוא רבוי הזכרים ׃ ובאת מלת
דברים כח והפלה יי׳ את־מכותך בסימן רבוי הנקבות לבד ׃
תהלים וכן היו מכותם ׃ בצדקתך אחותך ׃ וגל דבשת
שמות לא יהושע גמלים אוצרותם ׃ לדורותם ׃ ויכתשו מזבחותם ׃
דברים יב ונתצתם את־מזבחתם ׃ ושברתם את מצבותם ׃
ובסימן רבוי הזכרים לבד
יחזקאל (פירוש סדום לג לגמור) לבד האחותיך סדום
ישעיה וכנותיה ׃ גלאת כרוב (נפתחתיך ׃)
במדבר יד עצתיך ׃ ונשאו את־
יחזקאל ג תהלים זנותיכם ׃ בזנותיך וברעתך ׃ למען אספרה כל־
יחזקאל לח תהלתיך ׃ משנאתיך בם ׃ אבל בסמיכות בלא כנוי
תהלים ח ... לא יבא כי אם ברבוי אחד משערות ראשי ׃ צדקות
ישעיה כח יי׳ ׃ דורות עולמים וכן כלם ׃ ובא אחד בלא כנוי
שמואל א כב בשני רבוים מראשתי שאול ׃ יאמר האחד ממנו
ראשה על משקל קערה ׃ או ראשה על משקל נערה ׃
והקבוץ והסמוך באלה שני המשקלים שוה ׃ ובאה
זאת המלה בשני סימני הרבוי כיתור והאחד רבוי הנקבות
והיוד רבוי הזכרים ׃ ואשר באו מהם בסימני הזכרים
לבד כמו אחותיך ׃ עצתיך יאמר גם כן הסמוך בלא
כנוי בסימן הזכרים לבד ׃ ויאמר מן עצתיך עצתי ׃
ומן אחותיך אחותי ׃ ומן זנותיך זנותי ׃ וכן בא
שמות כו מן וליריכתים שהוא מתאר הנקבה ובסימן השנים ׃ ובא
שמות כו הסמוך ולירכתי המשכן ׃ וכן יאמר מן שבעתים
בסמוך שבעתי ׃ ובא עם סימן רבוי הנקבות ועם
יחזקאל כז סימן השנים את־כל־לוחתים רגלחים ׃

פֶּעֶל

ישעיה יד בלא זה צרי כמו הילל בן־שחר ׃ ומן
איוב כו בתכן ׃ ומי שם תבל כלה ׃ ולא יקבץ
תבל לרבים כי איננו כמו ארץ ׃ כי ארץ אף על פי
שהוא כלל לפעמים הוא פרט ׃ ותבל לעולם כולל
והוא שם לכל ארצות הישוב ׃ ואולי הוא שם עצם
העולם השפל ואינו שם תואר ולא יתחבר עם הכנוים
ולא יקבץ כמו שלא יתחבר ולא יקבץ שם אדם
ושם עיר ׃

פֶּעֶל

ברגש ובצרי ורוב המשקל הזה הוא תאר
אשר עור פסח אלם עקש עלג ׃
משלי כעירבי לכוח וכשוכב בראש חבל ׃ לינקם ושלם ׃ הלא
ירמיה ט הושע את־הקטר ׃ והחרש אין ברם ׃ תחלת דבר
יי׳ בהושע ׃ חרש בצרי החית מפני הריש שלא תדגש
ולא ישתנו בסמיכות ׃ וקבוץ הרבים עין הפעל
בשוא כמו חרשים ׃ פסחים ׃ עורים ׃ עלגים ׃
עקשים

עקשים / כלבים אלמים / המאנים לשמוע את
דברי ואחד מאן והוקלו עורים פסחים ושקמים
מזה המשקל /

פעל אכר / כפרי / אסר קמוצים / וכן והנני
יסד בציון / ובמקצת ספרים מדויקים
הוא פתח ובהסמכם פתוחים / והקבוץ העין
בקמץ הובישו אכרים / אכריכם וכורמיכם /
ויחפהו זהב טוב לככרים שש מאות / ובסמוך
העין בשוא עשר ככרי כסף / והשנים הואל קח
ככרים בקמץ / וכדרך הסמוך ויצר ככרים כסף /
ואפשר שיהיה מגזרה זו פחם / כחש / מן בנים
כחשים / וכן מן גחלים יאמר האחד גחל /
וכן בסמיכות הרבים גחלי אש / כמו ככרי כסף
לולי שהחית לא תדגש / ויבא פא הפעל בהם
בסגול לקטנות החית כמו נחמה בהלה /
בהרה נאצה / מן בהרות נאצות ואחד
ויש אומרים שהוא מזו הגזרה לפי שהוא סגול
בשקל פחם / אבל מפני שנשתנה בקבוץ אחרים
ידעת שהוא מן הקלים לא מן הדגושים /

פעל שכן / שמן / שפל / סגר / יבש /
חמץ / חפץ / חצר / שבע / שמח /
יפה / שכח / כשר / זקן / עצל / אבל / כבד /
ערל / ירח / משיש הזקן / ואחז בעקב פח
כלם קמוצים הפא והעין בצרי / ובא אחד העין
בסגול אז לחם שערים / ובסמוך הפא בשוא
והעין בפתח שכן שומרון / זקן ביתו / שפל
רוח / כבד פה / ערל שפתים / חצר
המשכן / ויש שיבאו בצרי על עיקרם בעקב עשו /
חמש מאות / כיין מצולה / כאבל אם והוא בסגול
בעבור הסמכו אל מלה זעירא במקף / והכנוי
בצרי את בצקו / ורקת הוא ושכנו /
וארת עקבו מים / בכתפם בכותרת /
ירד כאד בחצרו / תחת ירכי / וערל לב אינו
מזו הגזרה כי אם מגזרת פעל שהוא אחד בסמוך
ובמוכרת / וירחך לא יאסף / ושפת חכם
מגזרה זו / אך ירח ימים / גרש ירחים אינו
מגזרה זו כי אם מגזרת ארץ / והקבוץ בגזרה זו
בצרי שכנים / שמנים / וחצרים / חפצים /
ופעמים יקבץ חצר בלשון נקבות מן הבתים ומן
החצרות / ובסמוך לחצרות בית יי / וכן מן
גדר וגדרות לצאנכם / ובסמוך גדרות צאן /
ואפשר שהקבוץ הזה מן יושבי נטעים וגדרה /
וכן המקבץ בלשון זכרים בסמוך הפא בחירק או
בפתח אם היא גרונית שכני / שמני / חצרי /
כל דשני ארץ / שמחי לב / וזקני מדין /
וכבדי לשון / עקבי סוס / גדלי בשר /
ערלי לב / ובא עקבי סוס הפא בחירק אף על
פי שהיא גרונית / ודגש הקוף להפארת /
ויש שבאו הסמוכים בצרי על עקרם שמחי רעתי /
חפצי צדקי / כל גוים שכחי אלהים /

לשום לאבלי ציון / וכן שהלמד שלו אלף ירא
יראים / ובסמוך יראי יי / והנקבה יראה כמו
שפלה / ובסמוך יראת יי / כמו שפלת קומה וכן
כלם / אבל טמא שהוא במשקלו מצאנוהו בסמיכות
הנקבה נשאר על עיקרו טמאת השם / ועם הכנויים
שכניו / שמניו / יראיו / וכן המקובץ בלשון נקבה
ביתי וחצרותי / חצרותיו בתהלה /
וכל יתדותיו / פרצת כל גדרותיו וכן כלם /
אבל עם כנוי הנסתרים והנמצאים ישתנה בחצריהם
ובטירותם / וזקניכם ושוטריכם / איש על גגו
ובחצרותיהם / דרושים לכל חפציהם בסגול
מפני החית / לא תגרעו מלבניכם / אבל
ותאניכם וזיתיכם לא נשתנה מפני האלף / ואחר
אפשר שיהיה מזו הגזרה והכלל יוכיח בגדים אחרים
כמו שמנים / שכנים ואף על פי שבא פא הפעל
בפתח כי כן דרך החית לבוא עליה פתח במקום
הקמץ וזה ימצא בהרבה מקומות / כמו פח מראות
עיניהם פתח ובשפטו קמץ / ותחש על כרמרח
רגלי והתיו פתוחה בשפטה
גם הלא צריך להיות קבוצה / לא יחל
להיות דברו / הלא אחל את
שסקדשי / כל עץ לח /
לחים ויבשים פתוחים ומשפטם קבוצים /
ואפשר שיהיה אחר שתי גזרות אחד במשקל זה
שזכרנו שהוא קל / והכלל ממנו אחרים
אחרות / ואחד במשקל הדגושים / והנקבה
ממנו בשנה האחרת / אם אחרת יקח לו /
בפלס עורת / יבשת / כי אם היה מן הקל היה
אומר אחרה או אחרת האלף בחטף פתח /
ויש פעל שסמיכתו במשקל אחר כמו גזל /
כתף / ירך / גדר שסמיכתו מבלי הכנויים
במשקל ארץ / גפן / אל כתף הבית / ירך
המזבח בשש נקודות / גזל אחו / וגזל משפט /
גדר אבניו / שניהם גזל תגדר בחמש נקודות /
ובהסמכם עם הכנויים הם במשקל פעל שהקדמנו
ירכו / כתפו / גדרו ולא נשתנה בסמיכות /
ועפו בכתף פלשתים והכן לפרשו בלתי סמוך
כמו שאנו עתידים לפרשו בחלק הענין בשרשו
בעזרת האל / ובן אשר כתב כי בא כן מפני פאר
פלשתים לתקן הקריאה /

פעל בצרי מלרע יוצר גובי / ופירושו
אסיפת ארבה / ויעשהו שורק /
עין רוגל / עורק מן ועורקי לא ישכבון /
ואת היותר החרמנו / ואתם תקומו כהאורב /
ואת כל עורב / יובל הוא / כל חורש נחשת /
והתאר רב החובל / אויב / עולל / יונק / רוזן
מן הנותן רוזנים לאין / והקבוץ והכנוי העין
בשוא שופרות היובלים / ועורקי לא ישכבון /
מפי עוללים ויונקים / עולליה טפותים /
ועולליהם ירטשו / ועוללי ועולליהם והכנוי כן

שהם מהמשקל פוֹעֵל בקמץ · כמו כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם מן כּוֹכָב · ויש מזה המשקל שלא ישתנה לנקבה ולרבים שׁוֹמְמֵי שׁוֹמֵם · הָיוּ בָנַי שׁוֹמֵמִים · נְחָלוֹת שׁוֹמֵמוֹת כלם בצרי · וכן עֲלֻמוֹת תּוֹפֵפוֹת · וכן צֹעָה וְסוֹחֵרָה · נאמר ממנו גם כן סוֹחֵרוֹת ·

פֶּעֶל אֶרֶץ תֶּבֶן אֶרֶךְ אֶדֶר גֶּפֶן צֶדֶק שֶׁלֶג מֶלֶךְ חֶבֶל חֶרֶם דֶּבֶר קֶסֶם טֶרֶם זֶבֶד זֶכֶר פֶּרֶד רֶסֶן מֶתֶג שֶׁטֶף עֶשֶׂר חֶרֶב גֶּשֶׁם אֶמֶשׁ פֶּטֶר רֶחֶם פֶּתַח פֶּרַח קֶדֶם · אבל קדמה בצרי וקמץ · וּפִתְחָה וְנִגְבָּה בסגול לוּט הַפְּתֻחָה הַנֶּגְבָּה · יֶשַׁע שֶׂכֶל ה׳ בהם כסגול · יֹעֵץ בְּשֶׂכֶל · אִישׁ שֶׂכֶל מִבְּנֵי מַחְלִי · וְשׂוּם שֶׂכֶל · אַךְ יִתֶּן לְךָ יְיָ שֶׂכֶל וּבִינָה · וְהָאִשָּׁה טוֹבַת שֶׂכֶל · ובמסורת אחרת מצאתי נָתַן הַשֶּׂכֶל · אבל יִתֶּן לְךָ יְיָ שֵׂכֶל ובינה הוא בחמש נקודות · וסימן בלשון ארמית אִתְּתָא יָעֲצַת וִיהָבַת לְגַבְרָא סִפְרָא · שֶׁבַע אֶלֶף · עֶרֶב וָבֹקֶר · וְאֵת כָּל מַלְכֵי הָעֶרֶב · והמסורת אומיא ורמשא בשלש נקודות · ערב ומשה בשתי נקודות · עֶצֶב עֶצֶם שֶׁבֶר יֶתֶר נֵזֶק נֶשֶׁךְ · נֵבֶל יַיִן · עֶבֶד והדומה להם בסגול הפא והעין · ובחלק הענין יתבאר כל אחד ואחד בשרשו איזה בחמש נקודות ואיזה בשש נקודות · ואשר בהם הפא בצרי והעין בסגול כמו עֵשֶׂב חֵפֶר שֵׁבֶט · עֵרֶךְ עֵדֶר עֵזֶר סֵפֶר סֵתֶר סֵפֶל · סֵמֶל הַקִּנְאָה · וכן זֵכֶר טוב במקצת ספרים · נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ · אֵבֶר הָאֵבֶר אֵפֶר עֵפֶר אֵצֶל אֵזֶר · הֵבֵא הֵלֶךְ · וְלַתְּהִלִּים הֵלְשׁוֹבִיָּה · נֵצֶר מַטָּעַי · לְרֵבֶץ בָּקָר · בְּתֵקַע שׁוֹפָר · בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר · בְּנֵבֶל עָשׂוֹר בצרי · אבל כְּלֵי נֶבֶל בסגול והמסורת עליו לית סגול · ואשר עם הוה בנור הֵבֶל · גָּדוֹל יֶתֶר מְאֹד · עֵקֶב עֵמֶר עֵמֶק חֵלֶק שֵׁבֶן · ויש מהם ארבעה בסגול והם שם עיר · וסימנם על זו עשנת כי קול עירך בלשון ארמי אברם · עַל פּוּם קְטָלָה לְמַר פֶּה אברהם נגר קדהם · כמהר פֶּה שם להמונו בֶּן הוא והמסורת ארבעה · שֵׂדֶר · בסגול · וסימנם וְהָאָף וּבְנֵי עֶדֶן · וחבות חָרָן וְכַנֵּה וָעֶדֶן · וְתוֹמֵךְ שֵׁבֶט מִבֵּית עֶדֶן · אבל אשר הוא שם אדם הוא בצרי וְעַל יָדוֹ עֵדֶן · וְעֵדֶן בֶּן יוֹאָח · חֵשֶׁב חֵלֶב חֵפֶץ שֵׁבֶט מֵוֶת · אֵין מָוֶת עוֹד · מֵצַח נֵצַח · והמסורת ארבעה בלישנא בצרי וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל · לְנֵצַח נְצָחִים · וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד · עַד נֵצַח לֹא יִרְאוּ אוֹר והשאר בסגול · חֵלֶק חֵדֶר חֵבֶל · בְּטֶרֶם יָבוֹא חֵבֶל לָהּ · תֵּשַׁע יְעוֹרְרוּ חֵרֶם · אוֹ בִשְׁתִי אוֹ בְעֵרֶב · וְגַם עֵרֶב רַב · וּמַבְדִּילוֹ בְּכָל עֵרֶב · פֵּשֶׁת דְּבָרֶיךָ יָאִיר · בִּגְבוּרוֹת יֵשַׁע · אָשִׁית בְּיֵשַׁע · יָצָאתָ לְיֵשַׁע עַמֶּךָ לְיֵשַׁע אֶת מְשִׁיחֶךָ · אַרְאֶנּוּ בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים

בצרי · והשאר בסגול והם חמשה · וְהָרִי יֶשַׁע · בִּגְדֵי יֶשַׁע · אֱלֹהֵי יֶשַׁע · שַׂגְּבוּ יֶשַׁע · יִרְחֲקוּ בָנָיו מִיֶּשַׁע · נֵסֶךְ שנים מהם בצרי והשאר בסגול וְנֵסֶךְ רְבִיעִית הַהִין יָיִן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד · וְנֶסֶךְ לֹא תִסְּכוּ עָלָיו · והר וְהַנֶּסֶךְ בַּחַגִּים וּבֶחֳדָשִׁים · נֵדֶר חמשה מהם בצרי והשאר בסגול וסימניך בלשון ארמי נדרא דארמלתא עברא שלים כספא לא אתקבל · וּלְנֵדֶר לֹא יֵרָצֶה · וְנֵדֶר אַלְמָנָה · כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר · כִּי נֵדֶר נָדַר עַבְדְּךָ · וּנְדָרוֹ נֵדֶר לַיְיָ · שֵׁבֶר שלשה מהם בצרי והשאר בסגול · וּשְׁבָרָהּ כְּשֵׁבֶר נֵבֶל יוֹצְרִים · וּמִשֵּׁבֶר רוּחַ תְּיֵלִילוּ · וְלֹא נֶחְלוּ עַל שֵׁבֶר יוֹסֵף · ורוב המשקל הזה ישתנה באתנח וסוף פסוק וישוב קמץ גדול תחת פא הפעל · ויש שישתנה גם בזקף כמו וְסָפוֹן כָּאָרֶז · הוא יִהְיֶה לִּי עֶבֶד שנים בעיניא · לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט גָּבֶר · וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת חָרֶץ · וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת פָּרֶץ · וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן · ויש שלא ישתנו אף באתנח וסוף פסוק מֶלֶךְ · תֶּבֶן · גֶּדֶר · עֶדֶן · חֶפֶץ · אֶפֶר · חֶרֶם · קֶדֶם · נֶגֶב · יֶתֶר · צֶדֶק · חֵלֶק · עֵקֶב · מֶלַח · בֶּטַח · לֶקַח · יֶשַׁע · כְּעֹמֶר יִשִּׁמַּת מֶלֶךְ · כַּאֲשֶׁר כָּלוֹת הַתֶּבֶן · וּלְךָ יְשַׁלֵּם נֶדֶר · לְעוֹלָם עֵקֶב · תְּשִׁיתֵבוּ שֶׁכֶם · אוכל קֶטֶב · או בֵּן הַשִּׁמְשִׁי או בֵּין הָעֶרֶב · יֵשֵׁב לָבֶטַח · וְאַבְלָה אֶרֶץ הַחֵלֶק · וכסף ישתנה · ובכלם אחד שלא נשתנה כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף · רֶשַׁע כבר פעם שמצאים במקור לא ישתנו · כִּי לְהָמַשׁ · לֶחֶם רֶשַׁע · מִרְשָׁעִים מלת הם קטנים וגדולים · אבל לאמר זה גם יהם כלמת · יֵצֵא רֶשַׁע · ונשתנה במקום לא ישתנו · מְקוֹם הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרֶשַׁע · צֶדֶק ישתנה · ולא נשתנה אבנו הורה ובברני ושם דרך · שֶׁקֶר ישתנה ולא נשתנה קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר · אַל יִשְׂמְחוּ לִי אֹיְבַי שֶׁקֶר · חֶסֶד ישתנה · ולא נשתנה כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד · לֶחֶם ישתנה · ולא נשתנה אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם · סֵתֶר לא ישתנה · אֲשֶׁר עֻשֵּׂיתִי בַסֵּתֶר · ונשתנו ושם בַּסָּתֶר · מִמֶּנּוּ רְצוּ בַּסָּתֶר · אַתָּה עָשִׂיתָ בַסָּתֶר · אֶרֶץ ישתנה · ולא נשתנה בארבע מקומות וְעַל תְּנֵי אֶרֶץ · לֶאֱכֹל עֲנִיִּים מֵאֶרֶץ · כִּשְׁמֹךְ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ · תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ · ובאו עשרה קמצין בזקף וסגולה · וְהָאָרֶץ הָיְתָה בקמץ כשיכנסו עליו אותיות השמוש ואות הידיעה בקמץ ואף על פי שאינם בהפסק הָאָרֶץ בָּאָרֶץ לָאָרֶץ · הָאָרֶץ · ובתוספת הא האלף בפתח אַרְצָה כְּנָעַן · ובאו שנים בתורה בקמץ בזרקא וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ · בְּקֶבֶן יְבָרֵךְ גָּבֶר · ומלת בְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן מזה הגזרה כי לא תשתנה בין סמוך למוכרת · וכשלמד הפעל אות גרונית יפתח עין הפעל כמו פֶּרַח צֶמַח שֶׁמַע פֶּתַח בֶּטַח מֶלַח ·

שלח כלח שבע תשע ופא הפעל מהם בצרי ומהם בסגול כמו שזכרנו׳ ושמע חמשה מהם בצרי את שמע יעקב בן אחותו׳ שמע שוא׳ את שמע שלמה׳ וחברו דדוה שני ט׳ כאשר שמע למצרים יחילו כשמע צר׳ כשמע לעדתם׳ לשמע אזן ישמעו׳ וכשעין הפעל גרונית יפתח כלו פתח גדול כמו טעם זעם בער רגל נער שער׳ בער כחש פחת שחת להב רחב׳ כי לא נחש ביעקב׳ רחב לא מוצק תחתיה והדומים להם כלם פתוחין ומלעיל ולא ישתנו בסמיכות׳ וכן בתוספת הא השערה אל הזקנים הפא בפתח והעין בשוא ומלעיל׳ נחלה מצרים׳ נחלה עבר על נפשנו׳ הלחם אעפ שעינו גרונית לא נפתח בפתח גדול אבל כלו סגול׳ וכן רחם במקצת בקובות׳ פטר רחם׳ מרחם משחר׳ וכהפסק זורו רשעים מרחם׳ ונפתח רחם רחמתים׳ וכ׳ כשבא בהפסק כהעביר כל פטר רחם אבל חריש קמוצה מפני ההפסק׳ ובסמיכות הרבוי ועם הכנויים ישתנה בהם הפתח והחירק והסגול כפא הפעל׳ ואשר פא הפעל בסגול חבלי יולדה׳ איש לעברו תעו׳ אל בקצפך תוכיחני׳ ישעך תתן לנו׳ פגרלו לנצח יאכר שהנפרד ממנו גלל כי מן גלל כאשר יבער הגלל׳ כגללי צאת האדם׳ יאבד כגללו׳ וכל עשבם או כיש כסגול׳ חבלי משה׳ וכילדי נכרים׳ ואת ילדיהן׳ בחבלי נכר׳ נסתרה דרכי׳ בהררם שעיר גפנה ותאנתה בפתח׳ וכן לנקבה הדרה׳ המלכה כפתח׳ הלא אתם ילדי פשע׳ סתרי ומגני שכרו על יי אלהיו׳ כסף שברו׳ נשף חשקי׳ כי בקצפי הכיתיך בחירק׳ שלחו׳ מצחו בחירק׳ ירחך בפתח וכן כל הכנויים על זה הדרך׳ והכלל מלכים עבדים אבנים נערים עבדיו מלכיהם׳ וכן כלם׳ וכאשר עין הפעל גרונית נערו׳ נערי בשוא העין׳ וכן נערו נעלי פעמים בשוא ופתח כמו אשליך נעלי׳ גחזי נערו׳ תרחיב צעדי׳ או בשוא לבדו מואב סיר רחצי׳ ועם כנוי הנמצא ופרח נערך׳ של נעלך בפתח׳ וכן שאר נחלך בפתח לחקל הקריאה׳ אבל מן רחם ובית לחמך ולא נשתנה כמו שלא נשתנה רחם אף על פי שעינו גרונית׳ וגם בהפסק העין בשוא ולבד הפעל בסגול לא יצר צעדך׳ והרבים נעריך נעליך נערי׳ נעריו׳ נערינו׳ בשוא הנון נעריכם׳ נעריהם׳ נעליכם׳ נעליהם׳ בפתח׳ וכשהוא כלשון שנים לבד אמרו קרנים רגלים קרניו רגליו׳ על הברכים׳ על ברכיו׳ כפלים׳ ובגד כלאים והאחד כלא בפלס פלא יותכן שלא שרד כלאים׳ גידי פחדיו ישורגו׳ אבל בשר הקרבנים׳ וישבר את שתי קרניו׳ פעמיו ירחץ׳ מה יפו פעמיך אף על פי שהם מן השנים באו פא הפעל בשוא ועין הפעל בקמץ בקמץ והרבים לא בקמץ השנים מזה השרש או הם ממשקל אחר ממשקל פעל׳ כמו שנאמר מן כנף כנפים כנפיו׳ וכן אשר לו כרעים׳ ראשו על כרעיו והאחד כרע בפלס כנף כמו שזכרנו׳ ובא כלשון קבוץ הרבות וכלשון השנים כאחד ארי בכל לחתים׳ רבותים אלפי שנאן והוא לענין מחריה כי הרבוי הוא בתכונת שנים׳ וכן אמר אחד רבותים אלפי שנאן שפירושו אלפים שנים׳ ומזה המשקל [illegible] בדד אלא שהוא קל׳

פעל מלעיל חדש׳ קדש׳ גרן׳ אהל׳ עפל׳ חפש׳ חרש מצל׳ חולם פעם׳ שובך האלה כלם והדומים להם עין הפעל בסגול ולא ישתנו בסמיכות׳ ובכלל יש׳ב החולם לקמץ חטף חדשים׳ קדשים׳ ופעמים יקרא בקמץ רחב כצאן קדשים׳ ועם הכנויים קדשו׳ קדשך׳ קדשי׳ חדשו׳ חדשי׳ קדשיו חדשיו ופעמים בקמץ רחב קדשי בזית׳ רק קדשיך׳ מתחת שרשיו בשרו׳ ובא בשורק הללוהו כרב גדלו׳ מלא קמצו׳ וכשהיה בלשון שנים יהיה עין הפעל בשוא כמו שהוא במשקל הקודם לזה׳ ונאמר מן חפנים ומלא חפניו שהאחד ממנו חפן׳ ובמשקל דבר דבור על אפניו שהאחד ממנו אפן׳ ואפניו הוא מן השנים׳ והשניות בו הוא הבמוזר המגולה׳ פירוש הבשל והמליצה׳ ואם עין הפעל גרונית שתה פתח גדול׳ תאר׳ בהן׳ רחב׳ פחן׳ שחר׳ צהר׳ ובאו שנים מהם בסגול כמו האחרים אהל מקצת׳ בחקיה׳ והכלל מן אהל׳ באהלים תשכני׳ השכתי באהלים׳ ובא האלף בחולם להאריך על ההא צאן ובקר ואהלים׳ איש לאהליו׳ תשכב באהליך׳ מה טובו אהליך או יהיו משקל אחר׳ אהל בפלס גורל׳ ואהלו וכן פחן׳ בא בקבוץ הנקבות בחונות כמו מן מנה׳ לנהות באפלות נחליך׳ ומן נוכח׳ לא תחזו לנו נכוחות ויתכן שיהיו משקל אחר אמר הנפרד מהם כחונה׳ נגהה כמו שבא הנפרד מן נכחות׳ ולא ידעו עשות נכחה או יהיה הנפרד מן נכחות כמו שנאמר מן לשונות לשון׳ והאהל הדומה לו שעין הפעל שלו גרונית ושוב הקמץ החטף שהוא כפא הפעל תחת עין הפעל ויקרא פא הפעל בקמץ רחב כמו אהלי אדום׳ אהלי הכתרה׳ תאני צבוריה׳ אבל תאובי צביה הרועים בשו שנים שהאלף בחולם הוא משקל אחר׳ חמש אהליה׳ בתוך האהלי׳ והלכו לאהליהם׳ פעלך בקרב שנים חייהו׳ אגורה באהלך עולמים׳ והגיתי בכל פעלך׳ כי שמחתני יי בפעלך׳ וכבר כתבתי כי והגיתי בכל פעלך הוא לשון רבים אף על פי שהוא חסר יוד והרבים כמו כמבנו והדומים לו והצריכתנו לזה מלת בכל׳ וכן מן תאר׳ מה תארו׳ אבל באו מהם בחולם ותארו

מכני

מפני אדם׳ ופועלו לא יתן לו׳ וכן כלם שעיניהם גרונית יתחברו בזה או בזה׳ אבל רחב לא נשתנה עם הכנויים׳ ובא כדמות אשר אין עיניהם גרונית רחבו׳ רחבה׳ וכן והלה באשו׳ יעלה באשם׳ והאלף נחה בהם כי תנפרד מהם באש בפלס חדש׳ ואפשר שהנפרד הוא משקל אחר באש מתניכם׳ והיה משפטם באשו באשם בחולם והאלף והניעו קמץ בה כם כמנהגם והטילו תנועתה בבית כי הקמץ חטף והחולם ש יס׳ ואשר למדיהם גרונית רחב׳ נגה׳ ארח׳ גבה׳ הלא נקמץ עם הקבוץ כחרבות ופרסיהם׳ אבל עם הכנוי נקמץ חרבותיהם רמחיהם וקשתותיהם׳ וקבוץ ארח בלשון נקבות ארחות עקלקלות׳ ובסמוך ארחות תימא׳ ומזה המשקל קשט אמרי אמת אלא שהוקל׳

פֹעַל מלעיל הפא קמוצה והעין בסגול׳ תחת און׳ אחר אחד בתוך׳ לא תעשו עול׳ מות וחיים׳ ובכנוי בעולו אשר עשה ימות׳ וכן בן מות עם הא הנוספת המותה לחסידיו וכ כלם׳ או שתהיה התו נחה כמו מן און משכבות אונך׳ וכן מן תוך׳ כל אשר בתוכו׳ ושכנתי בתוכך וכן בכל הכנויים בו נחה׳ וכן יאמר בהסמך בו נחה מוח ישרים׳ בתוך העיר׳ ונשתנה אחד בהסמכו לסגול בעל רמוליתך והכן שנסמכו כלם גם כן׳ וכן בקבוץ הו נחה מותי ערלים תמות׳ ושוא מזו הגזרה אלא שהוקל כמו שהוקל חטא מגזרת פלא׳ כלא׳ וכמו שהוקל נרד וכרכום מגזרת ארץ׳ וקשט מגזרת קשט סלה׳ והשין שוא קמוצה כמו שהיה משפטה אם לא הוקל׳ והכנוי שואו׳ שואך או בו נחה כמו שכתבנו׳ ואפשר שיהיה גיא מזו הגזרה גם כן אף על פי שנכתב פעמים בלא אלף והוא פתוח אם לא בהפסק׳ והטעם כי גיא פתוח ושוא קמוץ לפי שיצא אי על משקל אי בי גי כנוי המדבר בעדו שהם פתוחין כמו שכתבנו בכנוי הפעלים ושוא קמוץ כמשפטו ויצא גם כן על משקל איו ביו גיו כנוי הנסתר שהן קמוצין כמו שכתבנו׳

פַעֵל בדגש׳ ובמקל ידי׳ ושבח אני את המתים׳ כלי השרת אחד בכמוך ובמכרות׳ ומקל לבנה שנשתנה לפתח כבמיכות הוא משקל אחר׳ ואפשר שיהיה מזו הגזרה בחלקי נחל חלקך האחד ממנו חלק׳ וכן כרגע בתם תצור׳ והקבוץ והכנוי עין הפעל בשוא רחמים׳ רחמיו׳ מקלות׳ מקלו ונפל מהם הדגש להקל׳ ואפשר שיהיה מקל שרשו נקל משפטו מנקל ועוד נזכרנו׳ וכן בזו הגזרה קרוב ומהר מאד׳ ואם מאן אתה לשלח שהם תארים׳ כמו ושבח מבנין הדגוש׳ וכתר פתוח׳ ומאן קמץ כל אחד כמשפטו׳ ושקמים מזה המשקל או ממשקל עור כמו שכתבנו׳

וישׁ פַעַל הפא בפתח בגלל הדגש והעין קמוצה נושא סבל׳ שומר שבת׳ והתאר חרש׳ סלח׳ דין׳ גנב׳ בלת׳ וכן לשון שקר ישנא דכיו והה תמורת אלף דכא ולא ישתנו אלו בסמיכות בגלל הדגש׳ אבל בסמיכות ישוב הקמץ לפתח שבת שבתון׳ שבת קדש׳ שבת קדשך׳ שבת הארץ׳ וכן שבת בשבתו׳ וכן להכין שבת שבת הראשון בפתח אף על פי שלא ידמה סמוך׳ חרש עצים׳ חרש ברזל׳ חרש אבן והית חרש קמוץ להשלים הדגש׳ ודין אלמנות׳ ומזו הגזרה רבה קשת והוא תאר בפלס גנב׳ או הוא שם בפלס שבת שהכלל ממנו את שבתותי תשמרו׳ וכן מזה וקשתותם תשברנה׳ ויתכן שיהיה שבת מגשקל אחר והראוי שבתת׳ בפלס דלקת יבשת ונפלה התיו למד הפעל להקל מפני פגישת שתי תוין כאחת ואף על פי שפגשו שתי תוין כאחת במלת פחתת המלה לרוב השתמשם בה הפילו התיו האחת ואמרו שבת והראוי שבתת׳ והראיה כי שבת בשבתו׳ חרשה ושבתה הדגש בהם לחסרון תיו למד הפעל׳ ואלו היה מזה המשקל שבת היה הכנוי ברפה שבתו שבתה ותיו רפה׳ ואפשר שיהיה מזו הגזרה פחם כחש׳ גמל׳ וכבר כתבנום בגזרת פעל הדגוש׳ וצואר מזה המשקל והאלף נחה למשך׳ ונפל מהמכתב מן לא הביאו צורם ונפל המשך ואף על פי שנכתב האלף על צוארי בנימן׳ הביאו את צואריכם׳ ובסמוך עין הפעל בפתח צואר ירכיה׳ ויש שמות בזה המשקל פתחין וחטי כנירת ופנג׳ ואבר וכלנה׳ ואפשר שיהיה מזו הגזרה שדי והיוד במקום אות הכפל הבא פתח כמו אלה הפתחין או לפי שהוא על משקל אי בי גי׳ ואפשר להיות עוד מזו הגזרה פרש ומלמל׳ פרס סוס ופוס שעין הפעל פתוחה בהם והריש והסמך ראויה להדגש לולי שהיא עלולה לקבל דגש ולפיכך פא הפעל בהם קמץ׳ ואשר מזו הגזרה והיה ראוי להיות דגוש לולי החית׳ והקבוץ העין בשוא אשרי אשרי׳ מפדן ארם׳ אפשר שהוא כאלה הפתחין או הוא פתוח מפני הסמיכות׳ ובתוספת הא פדנה ארם בפתח קטן מקום פתח גדול׳ והקבוץ מאלה הפתחין העין בשוא כמו שכתבנו אחרי אחריו׳ אבל הקמוצים לא ישתנו חרשי עירים׳ מלחיך וחבליך׳ וכן תאמר גנבי׳ גנבת׳ וכן כל שהלמד שלו אלף חטא׳ חטאים׳ והחטאה ישמיד ממנה׳ כל חטאי עמי׳ וכן ואת דכא קנא שמו׳ ובא בשוא ואת דכאי רוח יושיע׳

פָעוֹל שאור׳ תהום׳ סגור לבם׳ לא יתן סגור תחתיה׳ חמור לחם׳ יקוד גדול׳ מגדול ורועך׳ ואל גבה קומתו׳ והלכו אליך שחוח׳ ואפשר להיות מזה המשקל תאומי צביה

האחד ממנו תאום או יהיה האחד ממנו תאום כפלס גדול׳ שמאל כי האלף תמורת וו המשך ואף על פי שנכתבה גם היו פעמים׳ ואפשר שיהיה מורת המשקל ואל׳ המלכים אשר מצפון כי אין שם סם כות ואלו לא ישתנו בסמיכות ובכנוים וכן בשורק׳

לא מצאתי כן רק כד שמאלם כלפידי כמופתי׳ ומסורת עלין לית תלם׳

פעול זבול׳ כרוב׳ אשון׳ באשון חשך׳ יצוע יצועי עלה׳ יצור ויצורי כצל כלם׳ נאם׳ כסוי עור תחש׳ ואת פדויי השלשה שהאחד פדוי לא ישתנה בין בסמוך בין בכנוי׳

פעול גדול׳ רחוק׳ קרוב׳ קטון׳ שלום׳ כבוד׳ עשוק׳ עבות׳ ארון׳

ארון׳ אסון׳ כלם והדומים להם ישתנו בהרבות התנועות כי לנקבה נאמר קרובה׳ רחוקה׳ ולרבים קרובים׳ רחוקים׳ וכן עם הכנויים קרובו׳ קרוביו׳ ובאה מלה אחת מלעיל שלא כמנהג כי רחוקה היא מצידון והטעם בחית והריש אולי בא כן כעבור תלת מעמדת בגעיא׳ ובא ... קים׳ על דרך היחיד בגודה אחותה יהודה׳ כי הראה בגודה בפלס רחוקה קרובה׳ וכן ויהי שם המלחמה נפוצת׳ והמשפט נפוצה כפלס גדולה ונהפכה ההא לתיו ושבה המלה מלעיל או יהיה במשקל קטורת׳ אבל הקמץ מקום שוא על כל פנים ואם הוא מנחי העין והנגן לנפעל כמו שכתבנו יהיה הקמץ על מקומו כראוי כי לפי שהמלה מלעיל נשאר בה הקמץ נכון נפוץ כמו שכתבנו׳ וכן בסמיכות ישתנה גדול העצה׳ קטון פגרי׳ את שלום העיר׳ וכבוד יערו׳ ובעבות העגלה חטאה׳ ארון עצי שטים וכן כלם׳ ויקח יהוידע הכהן ארון אחד הוא סמוך והטעם ארון איש אחד כמו שפירש בפירוש מלכים׳ בלא ויעשו ארון אחד הוא במשקל אחר כמו שאור׳ תהום׳ כי איננו סמוך׳ ובמקף ישוב החולם בזה המשקל לקמץ חטף אוהב טהר לב׳ ארך אפים וגדל כח׳ גדל חמה נושא עונש׳ ובא גם פאת הפעל בקמץ חטף ושחר ידים יוסיף אמץ׳ אבל קטנים׳ קטנה אינם מזו הגזרה כי אם מגזרת קטן בפלס שמן גמל׳ ומן קטן תאמר קטנה׳ קטנים׳ ועם הכנויים קטנך׳ קטני׳ ובמלת קטני נשאר הקמץ בסוף כמו שהיה ביחיד הנפרד כמו שזכרנו במלת בגודה׳ ובהתחברו נבלע הוו בדגש ושב החולם לקמץ חטף׳ וכן נשאר הקמץ בכנוי על דרך הנפרד במלת אהי קטבך שאול׳ וכן נשאר הקמץ בסמיכות במלת חיכתי קבלם׳ וכן בכנוי ומתי קבלו ונדגש להבלעת הנח כמו קטני עבה׳ ויש במשקל הזה שיהיו בקבוצם מקום הנח כמו מן ערום ערמים׳

אדום אדמים׳ נקוד נקודים׳ וכן מן עבות אלה עבתה׳ ויקבץ בלא דגש עבותים׳ עבותות׳ ויש במשקל הזה שהוא דגוש׳

פעול עשה הרתוק׳ וכמו יזרוק לא ישתנה בסמוך ובקבוץ ובכנוי בפני הדגש׳ ויקבוץ רתוק בשורק ובלשון נקבות ויעבר ברתוקות זהב׳ אבל ורתוקות כסף צורף הוא מן הקלים׳ וכשהלכד שלו אלף קנא תוקם יי׳

פעול שאול׳ חרול׳ שרוע וקלוט׳ ברוך עצום׳ שבוע׳ וכן לדעת אדוני אבי ז״ל חץ שחוט לשונם שם תאר ענינו כמו שוחט׳ וכן במשקל אדם עשק בדם נפש כמו עושק וישתנו בסמוך ובקבוץ ובכנוי כמו שישתנה רחוק׳ קרוב׳ ושבוע יקובץ בלשון זכרים ובלשון נקבות ולא ישתנה בקבוץ ובכנוי׳ שלשה שבעים ימים׳ שבעים שבעים׳ שבעה שבעות תספר לך׳ בשבעותיכם׳ והיה כן להפריד בינם ובין שבעי שבעות להם שהוא ענין אחר׳ ובסמוך נשתנה בלא שבע זאת׳ חג שבעות ימים מצות יאכל׳ וחרול נדגש בקבוצו כמו כסו פניו חרלים׳ ויש במשקל זה שהוא דגוש׳

פעול טבור הארץ׳ תנור׳ תפוח׳ עמוד׳ צלוף׳ חנון ורחום׳ שכול׳ חלוק׳ חלוקי אבנים׳ ולולי החית היה רחום דגוש לפיכך הריש פתח׳ ואלו היה מן הקלים היה קבוץ ולא ישתנה בקבוץ ובכנוי ובסמוך שלא יפול הדגש׳ תפוחים׳ עמודים׳ וכן בחורים וגם בתולות׳ ובחורי ישראל׳ ואשר הוא מן הקלים יאמר בחורים׳ בחורי׳ שלשת אלפים איש בחורי ישראל׳ ויבחר מכל בחורי ישראל והם מן בחור שהוא קמוץ׳ אבל משרת משה מבחריו הוא שם לא תאר כמו מנעריו׳ ואפשר להיות למורג חרוץ מזה המשקל או הוא קל׳ אבל מחשבות חרוץ הוא מזה כי לא ישתנה בקבוץ׳ ויד חרוצים תעשיר׳ ומזה הקימו בחוניו פתח הבית לפי שהחית היתה ראויה להדגש׳

פיעול קישור הארץ׳ שילוח׳ גיחון׳ פישון׳ שיחור׳ אל המהפכת ואל הצינק לא ישתנו ויש בזה המשקל שהוא דגוש׳

פעול צפור כנף׳ קמוש וחוח׳ חרוב עם שדי יסור שפירושו מוסר׳ גבור׳ צפור שכור כלם והדומים להם לא ישתנו׳ והקבוץ צפור שב החולם לקמץ חטף צפרים׳ ואפשר שיהיה ועירום יכסה בגד מזו הגזרה לפי שלא נשתנה בקבוצו כי עירמים הם ידמה כי הוא מן הדגושים וכן בשורק׳

פעול צמוד׳ קבוץ׳ נחום׳ נאוף׳ פגול׳ חתול׳ שקוץ׳ חבוק׳ את סכות מלככם מות כיון צלמיכם׳ קשוא מן את הקשואים׳ שכול מן כני שכוליך׳ קבוץ יצילוך קבוציך׳ גדוף ישראל לגדופים׳ וגדופי בני עמון׳ בכור

בכורי

במדבר יח תלים כ י — בכורי כל אשר בארצם · צבור שני צבורים ·
השמואל ירמיה ב יחזקאל כד — נבכרו נחומי · למוד מדבר · למודי יי ·
במדבר יז משלי ג — צפוי למזבח · ושקוי לעצמותיך הדומים להם לא
ויקרא יח — ישתנו · ויתכן להיות מזה המשקל זרע זרוע ·
ישעיה סא — זרועיה תצמיח ובא בצרי מפני הריש ·

פועיל — הושע יא בראשית י — ואט אליו אוכיל · ואת אופיר ואת
חוילה לא ישתנו ·

פועל — אוצר גוזל שושן תולע גורל ·
יחזקאל לח — עולם כוכב חותם · מגן וכובע ·
שופר · עולל · שולל · כלם והדומים להם קמוצי
ויקרא כה יהושע ו — העין · ובהסמכם פתוחים שופר תרועה · אוצר יי ·
עמוס ה — כוכב אלהיכם · ועם הכנוי ועם הקבוץ לא ישתנו
דברים כח בראשית לח — יפתח יי לך את אוצרו הטוב · חותמך ופתילך ·
שפטים א משלי א — עלה אתי בגורלי · גורלך תפיל בתוכנו ·
בראשית א ישעיה כח — ואת הכוכבים · דורות עולמים ·
איכה ד ירמיה מד — עוללים שאלו לחם · והתיצבו בכובעים ·
שמות יז בראשית יג — וירם תולעים · היה צאן ובקר ואהלים שהאחד
ירמיה כט דברים לב — ממנו אוהל · כתאנים השוערים · על גוזליו ירחף ·
דה ב כה איכה א תהלים קלז — איש לאהליו · עולליה הלכו שבי · ונפץ את
בראשית כב — עולליך · ובסמוך מבלי הכנוי העין בשוא ככוכבי
ישעיה מח — השמים · עד עולמי עד · ויש מהם שבאו בדגש ולא
מלכים א ז — ישתנו בקבוץ ובכנוי אופנים · שושנים · ואופני
נחשת אופניהם · ויש מהם שיקבצו בלשון נקבות
אוצרות שופרות גורלות · ובסמוך העין בשוא
יהושע ו מלכים א יד — שופרות היובלים · אוצרות בית יי וכן תאמר
ירמיה יג משלי ח — גורלות · וכן עם הכנוי כל אוצרותיה · ואוצרותיהם
שפטים ז — אמלא · ואת שופרותיהם · וכבר באו מהם פתחין
תלים סח יחזקאל כז — זולתי הסמיכות כהמס דונג מפני אש · מגן וכובע
יחזקאל א יחזקאל כג — תלו בך · אופן אחד · צנה ומגן וקובע · ורבי יהודה
יחזקאל י — כתב כובע וקובע קמצין · ויש ספרים כאשר יהיה
האופן פתח · ויש בשורק ·

פועל — קהלת ג — עוגב · אולם · יוקש · מן יוקשים בני
משלי כה — האדם · מועד מן רגל מועדת · ובאו
ישעיה מד יחזקאל יט — פתחין לב ותהל חשו · ויתנהו בסוגר · וכן נפתלי
מלכים א ז — קורא בסוגר מלעיל כשני פשטין · מעשה שושן
ירמיה יז — באולם · ועל יובל ישלח שרשיו · ואולם לעולם
מלכים א ז מלכים א ז — קמץ ואפילו בסמיכות · אולם העמודים · ואולם
הכסא · וכזה המשקל בדגש ·

פעל — שיר ז — בשורק או בקמץ חטוף מעשה ידי אמן ·
מלכים ב בסמוך בשמואל ב — לקח מאתך · והמנה איננו אכל · לנער
הילד · סלם גומץ יבואו הילד · גומץ בה עם
הדגש ·

פעל — ישעיה ט — בדגש ובחולם את על סבלו · והנפרד
ממנו סבל · ועם התיו כזה המשקל
בראשית לז ירמיה ד — כתנת את הכתנת · וכן מזה המשקל עלה אריה
מסבכו · הנפרד ממנו סבך · והיה לו לומר סבכו
הבית בקמץ חטוף לא שהמפיקלו כשוא לבדו להקל
ויקרא י — כמו שאמרו מכתנות וישאום בכתנתם והתיו כשוא
לבדו בלא קמץ חטוף · ואפשר שיהיה הנפרד מן
שמואל ב יח — סבכו תחת שובך האלה · כמו מן גורל · גורלו ומן

קומץ קמצו · ודגש הבית להפארת ·

פעיל — נזיר נגיד חריש קציר בציר גדיש
שמיר שליש שכיר אביר · כי הסמוך
בראשית מט — אביר יעקב · נדיב פתיל סרים ובדברי רז״ל מליח
שם תאר לדבר הנמלח · כבשר המליח וכן אמרו שם
תאר למולח מליח · באמרם מדיח ומליח ונהגו לקרוא
מליח הכם בצרי · כמו מדיח לזוג המלות או להפריד
בין הנמלח והמולח · כלם קמוצים הפא · ובסמוך הפא
בראשית לז יחזקאל — בשוא סריס פרעה · כשכיר שנה · וכן עם הכנויים
בראשית לח ירמיה — ובקבוץ הפא בשוא חותמך ופתילך · גם שכיריה
בראשית מ אסתר — בקרבה · את סריסי פרעה · זכו נזיריה · וכן כלם ·
מלכים ב ט — ובאו מהם בקמץ עם הכנויים שלא כמשפט ויבקר
שמות יד שמות — שלישו · ושלישים על כלו · ומבחר שלישיו
מלכים ב א — והיה זה השנוי להבדיל ביניהם ובין וישלח שר חמשים
בראשית א — שלישים · יום שלישי שהוא תאר למספר השלשה ·
איוב ד — ויש במשקל הזה שהוא דגוש בקבוצו · שעפים
מלכים ב ו — נחתים · חבתים והדגש בהם תמורת הנח · ויש על
המשקל הסמוך הזה

פעיל — בחיר · אויל כסיל ידיד כליל עויל
שחין · רצין · כפיר · דביר · גביר ·
חסין אחר בסמוך ובמוכרת · ולנקבה כמו מן גביר
גבירה או גברת · ויש

פעיל — בדגש אביר · כביר · אמיץ · אדיר ·
תלים עד — פטיש · שליט · לפיד · ספיר · בכשיל
וכילפות · צדיק · סריס לולי הריש היה דגש כלם
אסתר ו — לא ישתנו בסמוך ובמוכרת ובכנוי · וסריסי המלך ·
בראשית מ — על שני סריסיו · וכן עריץ מזו הגזרה כי לא נשתנה
איוב לח — עריצים · ושהלמד שלו אלף שגיא כח · ולנקבה
כמו מן אדיר אדירה או אדרת · וכן שליש
שלישה או שלשת ·

פעול — אזור · אזוב · אפוד · ונכתב הנח
בראשית ג יחזקאל — אשר אחר הצרי כי עירום אנכי · ועירום
יחזקאל יז בראשית — כסה בגד · בהיותך עירום ועריה · כי עירמים הם ·
דברים כח — אלו התאר · וכן השם ובעירם ובחוסר כל · וזה המשקל
הוא אחד עם אשר הוא בשורק ·

פעול — דברים לב משלי — אחור · בנים לא אמן בם · אמון מצרים
ישעיה א ירמיה — אבוס בעליו · בית האסור כלם שוים
ישעיה ה יחזקאל — בסמוך ובמוכרת · ולא נפתח אזור חלציו · אפוד
איוב לט — בד · אבל אם ילין על אבוסך איננו מזו הגזרה ·
ואפשר שיהיה מזו הגזרה וישתנה בכנוי לרוב התנועה
ולא ישתנה בסמיכות · ואפשר כי כן ישתנה בקבוץ
אבוסים · אזובים ·

אפודים · אזורים · וכן | קול לכי סלנות גטליגל
אבד בעל השיר איכה | מקונן על לכי יקותיאל
אזובי קיר בים נבערו · | ספרד נסת תת לפרס ·
ובדברי רז״ל אם באורים

נפלה אש מה יעשו אזובי קיר · וכן עד
משלי יד דברים לב — אמונים · מן בנים לא אמן בם · ויסמו
שפטים טו בראשית — אסוריו מן אסור · ועירום לא נשתנה בקבוץ כי
עירמים הם לקיום הנח אף על פי שאיננו יסודי כמו

אם היה בחירק שלא תפול היוד בקבוץ וכבר אמרנו או יהיה מן הדגושים כמו שכתבנו׳

פועל בית חורן

פֻעַל ויעבר אלישע אל שונם וסמיכות היחש כמנו חשון בית הלוי׳ ובדגש ואתי אזן שארה׳ ואפשר שיאמר במשקל האחר מן כסמים כסם׳ או יהיה מקובץ מן כסמת׳

פועלי עזר יקם בכרי׳ ואמר רבי יונה כי תחו ובהו הנכון בהם תהו בהו׳

פעולי יהודי׳ ולרבים יהודים׳ והנכון יהודיים ולהקל נפל יוד היחש ברבים׳

פעלי חפשי׳ נכרי׳ נאל ארץ תחתים חפשי׳ ולרבים נכרים׳ חפשים׳ ונעמי מזה הגזרה ולהקל על העין הנסב הקמץ חטף תחת העין והנון בקמץ רחב כמשפט׳ וכן בחירק הפא׳

פעלי עברי׳ מצרי׳ תחתי בפתח מפני החית׳ ובסגול מי נתן לשכוי בינה׳ ובמשקל זה והוא פלאי אלא שנח האלף׳ וכשוא פנימי׳ אדומי׳ עדירי׳ ולרבים עברים׳ מצרים ובכלם נפל יוד היחש מהם לפגישת שני יודין כאחת לכובד קריאתם׳ וחוי האנשים יהודיים׳ חפשיים׳ נכריים׳ עבריים׳ מצריים׳ פנימיים׳ עיריים׳ אדומיים׳ כמו שבא גם כן ארמיי מעבר הים נקרא עלינו׳ ופלשתיים מכפתור׳ הלא כבני כשיים אתם לי׳ תחתיים שנים עם יוד היחש׳ אבל בתחתים שנים נפלה יוד הרבים׳ או העבריה רות המואביה׳ או יאמר בתיו בנוח היוד כמו בן האשה הישראלית׳ נעמה העמונית׳ והרבות המצריות העבריות׳ מואבית עמנית אדמית צדניות חתיות ומם עמניות בקמץ חטף במקום חולם עמון להקל מפני אריכות המלה׳ וכן אהרן אחיך הלוי מזו הגזרה כי משפט בתשלום למד הפעל לויי כמלת עברי׳ או לוי כמלת עירי׳ אדומי כי הקבוץ כמוא׳ והפילו היוד למד הפעל לכובד קריאתם כמו שעשו גם כן באמרם לכרמי משפחת הכרמי׳ לגוני משפחת הגוני׳ הספיקו ביוד אחד והפילו האחרת כי משפטם בשני יודין׳ וכן משושם כושי הוא מנוח ישילוה בלא תמורה פעמים להקל ואמרו מן תחנה תחן התחני׳ ומן בריעה משפחת הבריעי׳ ופעמים ימירוה בתיו ואמרו מן צרעה הצרעתי והאשתאלי׳ ופעמים ימירוה בנון ואמרו לפוה משפחת הפוני׳ לשלה משפחת השלני׳ ואמרו מן שילה אחיה השילוני׳ ומן גלה אחיתופל הגילוני׳ ופעמים ישאירוהו עם הוא מבלי יוד היחש לימנה משפחת הימנה׳ למנשה משפחת המנשה וכן הפילו הנון שבאחרית הבלה׳ ואמרו לנעמן משפחת הנעמי והרבים לוים בשני יודין לבד׳ והיה ראוי על המנהג לויים בשני יודין ועל התשלום לוויים בשלשה

פירוש לחת נקוד הלא יודין׳ וזה היוד שבוא הטלה ולחת ליאש ולחת יוד היחש ברוב השמות שתבוא כהן לא יהכן נקטי׳ המלה וזלהה כמו אלה שזכרנו׳ ויש שיאמר גם כן עם היוד שולחה כמו אכזרי שיאמר גם כן אכזר׳ וכן שני מזה הגזרה והיה ראוי שניי כמו שלישי׳ רביעי׳ חמשי וכן ששי היה ראוי ששיי ולהקל נפל יוד למד הפעל ובקבוץ כן שני שניים׳ ומן ששי ששיים עם יוד השרש ויוד היחס׳ ואם היה על התשלום עם יוד הרבים שניים׳ ששיים בשלש יודין׳

פַעֲלי נחרי הבארתי׳ פערי הארבי׳ מהרי הנטופתי׳ אחלי לי׳ וכתב אדוני אבי ז״ל מוכיח אדם אחרי חן ימצא תאר בזה המשקל׳ והוא תאר לאדם הנסוג אחור והיוד נוספת על שם התאר ביחיד׳ והשותי עורת אם הוא יחיד׳ וכבר כתבנו שהוא רבים משפטו חשופים׳ וצורת המשקל עוד שדי בתשלום שדיי׳

פַעֲלה אמרה׳ שמלה׳ שפחה׳ משחה׳ שכבה׳ אבחה׳ כבשה׳ כשבה׳ קלה מן קלות חטה׳ שמיה׳ קריה׳ מן הביאי הבריה החדר׳ קריה׳ פשתה׳ שמחה׳ אבן חטה הראוי חנטה׳ ונמשך פא הפעל בטעם במלת לשמחה ושמחה׳ וכן אהבה׳ אחוה׳ אחדה׳ שארה׳ נערה׳ רחצה׳ אמצה׳ עלוה׳ עולה׳ ועתה צדק בפתח מפני אות גרונית׳ וכן בלא אות גרונית כפתח שלמה׳ שמלה׳ שלוה׳ ונבשת אחת׳ ובסמוך תשוב הוא לתיו ולמד הפעל בפתח שמחת שדי׳ ואהבת עולם׳ כל אמרת אלוה צרופה׳ אבחת חרב׳ וכן בסגול הפא עם אות גרונית חלקה׳ חליה׳ ערוה׳ עריה׳ ערוה׳ חרפה׳ וממשקל זה מי יתן תבא שאלתי׳ ויתן להם שאלתם׳ ובסמוך חלקת השדה׳ חרפת עולם׳ ערות אביך׳ ובקבוץ כבשות׳ שמלות׳ שפחות׳ כליות׳ ורוח סערות׳ קערות׳ ונערות בלות׳ אפשר שהנפרד ממנו געלה במלת נערה׳ או יהיה הנפרד געל׳ ויקובץ בלשון זכרים ובלשון נקבות ובסמוך כבשות הצאן׳ כליות חטה׳ נערות אסתר׳ ומזה המשקל והשיבותי מראשתיכם׳ ובאנלכרה הקריות בחירק היש ובדגש ויאמר תמורת הנה כי הוא דינו בשקל כליות או הוא משקל אחר׳ ובכנוי ושכב בשלמתו׳ השולח אמרתו׳ ובסגול בצע אמרתו אף על פי שהנפרד בחירק כי הכל שורש במשקל׳ שמלתך לא בלתה הלמד בקמץ וכן בכל השמות׳ אבל בפעלים הלמד בפתח חבלה ילדתך כמו שכתבנו׳ הנה המצרית שפחתה׳ ותעלזנה כליותי׳ ותקם רבקה ונערותיה וכן כל הכנויים בזה וכן כל שם שסופו הא הנקבה תשוב תיו בכנוי

וככנוי · וכן בקבוץ וו תיו והיתי מעשים כמו שכתבנו·
ופשתה יקבץ כלשון זכרים פִּשְׁתִּים · וכן מן חִטָּה
חִטִּים · וככנוי נגרעה מבנה ההוא הנקבה ולא חזרה
הושע ב תיו כמשפט משקלו ואמרו צַמְרִי וּפִשְׁתִּי · והיה לו
לומר ופשתתי על המנהג · ומנהג כן מנהג סכה כמו
איכה ב תהלים כז וַיַּחְמֹס כַּגַּן שֻׂכּוֹ · כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה · וכן אמרו מן
הושע יג תְּבוּנָה כִּתְבוּנָם עֲצַבִּים · ור״ל כשתמשו כן עם
נון בסוף כאמרם כָּל הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ
אֶלָּא פִשְׁתָּן · וכן משתמשו כן עם הכנוי כמו גמל
העובר וְהִדְלִיק פִּשְׁתָּנוֹ אֶת הַבִּירָה · או יהיה פִּשְׁתִּים
בראשית ל פִּשְׁתֵּי משקל אחר פִּשְׁתָּה בסגול על משקל לְבֵנָה ·
דברים כט אִשָּׁה · והוא בזה המשקל תפול בקבוץ ובכנוי ·
ויתכן להיות מזו הגזרה מְנָחוֹת והראיה מה שנהגו
לקרוא במשנה מְנָחוֹת המם בשוא להורות כי שרשו
מנח כמו שִׁפְחָה ששרשו שפח ואלו היה שרשו נחה
והמם נוספת היה ראוי לקרוא מִנְחוֹת המם בחירק
כמו מִצְוֹת או בפתח כמו מַרְאוֹת · ויתכן להיות
משלי ה מזאת הגזרה יַעֲלַת חֵן שאמר במוכרת יַעֲלַת ובפלס
נַעֲרָה · וכן נהגו בעלי השיר בשיריהם לקרוא יַעֲלָה ·
איוב לט גם יתכן להיות יַעֲלַת חֵן מן יַעֲלֵי · והסמוך יַעֲלֵי
שמות ה סָלַע · כמו מן לְבֵנִים לְבֵנֵי · לא תִגְרְעוּ מִלִּבְנֵיכֶם ·
שמות כד לִבְנַת הַסַּפִּיר · ואם כן יהיה המוכרת מן יַעֲלַת חֵן
יַעֲלָה בפלס לְבֵנָה וזהו דעת רבי יעקב בן אלעזר ·
ותפש על הראשונים בעלי השיר שאמרו יַעֲלָה
בפלס נַעֲרָה · והנשיא הרופא רבי יצחק בן קבאן בנשא
חזק דברי הראשונים בעלי השיר שאמרו יַעֲלָה כי
ישעיה יג איכה ד כמוהו בְּנוֹת יַעֲנָה · כַּיְעֵנִים בַּמִּדְבָּר ·

פְּעָלָה עָצְמָה · עָרְמָה · חָכְמָה · קָרְחָה ·
חָרְבָּה · עָרְלָה · שָׁפְכָה · פָּתְמָה ·

שמות לט מן וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַכָּתְנֹת שֵׁשׁ מָשְׁחָה · מִגְּלָהְיוֹת לָהֶם
ישעיה כט מָשְׁחָתָם · והסמוך חָכְמַת חֲכָמָיו · בְּעָצְמַת
ישעיה י חֲבָרַיִךְ · והכנוי עָצְמָתִי · וּבְחָכְמָתִי כִּי נְבֻנוֹתִי ·
וכן הקבוץ חָכְמוֹת בחולם תָּרֹנָּה · עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים
הושע ח אחד בסמוך ובמוכרת · אבל אֶל גִּבְעַת הָעֲרָלוֹת
יחזקאל ז הוא משקל אחר · ובשורק מְבוּמָה · וְהַקְּמוּתוֹ עָלָיו ·
יחזקאל יט הושע ז או חֻמְשָׁה לא נִתַּן לָהּ · חֻמְצָה · מִלּוּשׁ בָּצֵק עַד
חֻמְצָתוֹ או הוא מקור · ובתיו מקומו הוא בזה המשקל
מָחֳרָת ומפני החית שהיא גרונית הוסב הקמץ חטף
שמות יח תחתיה · וְכָל יוֹם הַמָּחֳרָת · וַיְהִי מִמָּחֳרָת והוא קמץ
אלא אם כן הוא סמוך
מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח · ובא זה אחת כל מחרת
שהעין שלו גרונית ולא סמוך לפיכך כמותו
איוב לח הוסב הקמץ תחתיה וְתַחַת
שָׂעֲרָה בְּאִשָּׁה והאלף נחה · וְהֶלְאָה בזה המשקל אלא
ששב הקמץ חטף לקמץ רחב כמו שבא גם כן בצמי
תהלים כו הקל · שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי · בקמץ רחב תחת
קמץ חטף בְּשָׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם ·

פְּעָלָה גְּעָרָה · קְעָרָה · צְדָקָה · בְּרָכָה ·
וכא הפא בקמץ חטף בְּסַעֲרָה הַשָּׁמָיִם ·
יחזקאל יג וכן הוא האחד מן כְּשֻׁעָלִים בָּחֳרָבוֹת · חָרְבָה כי מן

חָרְבָה יאמר חָרְבוֹת בסמוך ובמוכרת · והסמוך הפא
יחזקאל יח בחירק צִדְקַת הַצַּדִּיק · בִּרְכַּת יְיָ · וכן בכנוי
ישעיה לג תהלים כג ובקבוץ הפא בשוא הֹלֵךְ צְדָקוֹת · כִּי תְשִׁיתֵהוּ
בְרָכוֹת לָעַד · ובסמוך
שמואל א יב כל המשקלים שהם עם למד · אֶת כָּל צִדְקוֹת יְיָ ·
בראשית מט הנקבה לפי שתנו רק משקל בִּרְכֹת אָבִיךָ הפא בחירק
יחזקאל ג קַטְלָה שכסתית · וכן בכנוי הֲלֹא תִזָּכַרְןָ
צִדְקֹתָיו · ואם עין
לגזרת ובכנוי הפעל אות גרונית פא
קהלת ז הפעל בפתח גַּעֲרַת
חֲכָם · קַעֲרַת כֶּסֶף · קַעֲרוֹת כֶּסֶף · ומזה המשקל
שמואל א כו מְרַאֲשֹׁתֵי שָׁאוּל · רַאֲשׁוֹת כפלס קְעָרוֹת אלא שזה
בא בשני סימני רבוי כמו שכתבנו במשקל פֹּעַל ·
ויקרא יא ומזו הגזרה וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ · לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ
הנפרד נְבֵלָה בקמץ ואלו היה נְבֵלָה בצרי היה עם
הכנוי נִבְלוֹת נִבְלָתָם בצרי כמו שיתבאר במשקלו ·
ומצאנו מזו הגזרה מלה שלא נשתנית בסמיכות
מְעָרָה · והקבוץ מְעָרוֹת · והסמיכות כמו כן
ישעיה ב בראשית ובאו בִּמְעָרוֹת צֻרִים · אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה ·
שמואל ב כג אֶל מְעָרַת עֲדֻלָּם · בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה · וכן
ישעיה לג שמואל א מְעָרוֹת סְלָעִים · בִּמְעָרוֹת עֵין גֶּדִי ואפשר כי
מְעָרוֹת לא נשתנה מפני כובד הקריאה אם היה אומר
שמות כה מַעֲרוֹת הפא בחירק ושוא הצרי · וכן וְעָשִׂיתָ קְעָרֹתָיו
והיה דינם להשתנות בפתח פא הפעל כמו האותיות
הגרוניות מְעָרָה · מְעָרוֹת קְעָרֹתָיו · כמו בְּמַעֲנֵי
בראשית ל מַעֲרַת הַמִּשְׁנָה · סַעֲרַת יְיָ · מְעָרוֹת כֶּסֶף ·
וכן היה ראוי לומר מִצְוֹת הפא בחירק · וכן לא
נשתנה מִצְוֹת הַלְוִיִּם · מִצְוֹת הַתּוֹרָה · ואולי אלה
באו כן להקל על הוו ועל האלף כי תכבד קריאתם
אם היה פא הפעל בחירק · וכן מִצְוֹת הכבד קריאתו
אם היה פא הפעל בחירק כמו שכתבנו ·

פְּעֵלָה הפא בסגול כי היה ראוי להרגש העין
והיה הפא בפתח ובא פתח קטן תחת פתח
גדול לתקן הקריאה מפני קמץ העין · נֶחָמָה ·
תהלים קיט את נֶחָמָתִי · והקבוץ נֶחָמוֹת · הֲלֹא יֵלְדוּ לַכְּהֵנָה
עִיר וּבְחָלוֹת · כֶּהָרָה · בְּחָרוֹת · נֶאָמָה · נֶאָצוֹת ·
במדבר כא לֶהָבָה כְּקִרְיַת סִיחֹן · וכן כֶּהָה הראוי להוראת
יחזקאל לה כֵּהָה · כמו וּבְכָל נֶאָצוֹת · אלא שבכֵּהָה
ובנאצות פא הפעל בצרי וכל אלה מתרגשים אלא
שאין אות הגרון מקבלת דגש והסמיכות והכנוי
יחזקאל לה והקבוץ לא ישתנו · ובא פא הפעל בקמץ שָׁמַעְתִּי
תהלים כט אֶת כָּל נֶאָצוֹתֶיךָ או הוא משקל כַּפָּרָה · וְלַהֲבוֹת
אש אינן מזו הגזרה כי אם מגזרת לֶהָבָה כמו שאנו
עתידים לבאר · כי מזה המשקל יאמר לְהָבוֹת
במוכרת ובסמוך · ואפשר שיהיה לַהֲבוֹת אֵשׁ מזו
איוב כד הגזרה ונשתנה בסמיכות · כמו בַּלָּהוֹת צַלְמָוֶת ·
מן בַּלָּהָה · בַּלָּהוֹת

פְּעֵלָה אֲבֵרָה · גְּזֵלָה · אֲפֵלָה · חֲשֵׁכָה ·
שְׁאֵלָה · בְּהֵמָה · נְבֵלָה · לְבֵנָה ·
תְּאֵנָה · בְּרֵכָה · והמשקל הוא קרוב אל משקל
פעלה

פעלה סוכרנו / ולא ישתנו בו התנועות גם כן
(תהלים כב יחזקאל כב) בסמוך ובכנוי ובקבוץ / לקל אבדת אחיך / טמאת
(אסתר ה אסתר ה) השם / שאלתי ובקשתי / מה שאלתך /
(מלכים ב יהושע ב נחמיה ג) נבלתי יקומון / גפנה ותאנתה / ברכת השלח /
(ויקרא ה דברים כא) חש שנשתנה או בנבלת חיה טמאה / לא תלין
(מלכים ג במדבר ג) נבלתו / ואת בהמת הלוים / בבהמת בני
(איוב ו) ישראל / מי יתן תבא שאלתי או הם משקל אחר
(במדבר ג דברים ה) כמו שכתבנו / אבל תחת בהמתם / חמרך וכל
בהמתך אינו נגזר מן בהמה כי אם מן בהמת ואם
לא נמצא יאמר על משקל דבלת כי הוא תהפך
לתיו רפה לא לדגושה כאשר הודעתיך / והקבוץ
(תהלים קיו) פעמים ישתנה בסמיכות כמו מן חצרות / בחצרות
(מלכים ב בראשית יד) בית יי / בחצרות בית יי / ומן בארות / בארת
(דברי הימים א כח) חמר / ופעמים לא נשתנה כמו ביתי וחצרותי /
(קהלת ב בראשית כו) ברכות מים / בארות המים / כמו שהודעתיך
בשקל פעל / ולבנה יקובץ בלשון זכרים לבנים
אף על פי שתבלת בלשון נקבה כמו מן חטה חטים /
(שמות ה) נמלה נמלים / ובסמוך לבני / וכן בכנוי לא תגרעו
(שמות כד) מלבניכם / וכן סמיכות היחידה לבנת הספיר /
(דברים כב) או יאמר לבנת / כמו אבדת אחיך כי ישתנה כמו
שהודעתיך / ואפשר שיהיה לבנת הספיר המוכרת
ממנו לבנה בקמץ כמו צדקה לפיכך נשתנה /
אבל תאנה לא נשתנית תנועתה בסמיכות הקבוץ
(יהושע כד עמוס ד) מפני האלף / כתאני הבכורות / וכרמיכם
ותאניכם /

פעלה
(בראשית ל הושע ד) מקל לבנה / תחת אלון ולבנה בא
(יחזקאל לא ישעיה ל) בסגול עם הא כמו עלפה / תפתה /
(ישעיה ח) צוחה עמה צרי מפני הסמיכות / וכן כל המשקל לא
(ויקרא ב) ישתנה בסמיכות כי אם הסגול לצרי / וכן אשה ליי
(ויקרא א) סגול / אשה ריח ניחוח צרי / ואשת בתשלומו
אששה / וכן צוחה צוחה סל בשקל לבנה /
ובקבוצם יפול ההא ויאמר לבנים / אשים / עלפים /
(ויקרא כא) צוחים / ובסמוך לבני / עלפי / צוחי / אשי יי /
וכן עם הכנוים לבניו / לבניך וכן כלם בחירק /

פעלה
בדגש בפרה / יבשה / חטאה /
(יחזקאל לד) בקשה / בקרה / כבקרת רעה עדרו /
(אסתר י) פרשה / ופרשת גדלת מרדכי והוא קמצ צרי
(יחזקאל לה) לת ג לום הדגש ותגמות את כל נאצותיך
(ירמיה יד) וכבר כתבנוהו עם חטאה / בצרה / על דברי
(תהלים ט) הבצרות / ומן לעתות בצרה / בלהה /
בלהות וכן כלם / ובסמיכות הקבוץ העין בשוא
(איוב כד) כי יכיר בלהות צלמות והוא קל / ומזה המשקל
(יחזקאל ל בראשית ז) נתתי יארים חרבה / מכל אשר בחרבה ולולי הריש
(דברים לג) היה דגש / וכן כזה המשקל ישא מדברתיך האחד
דברה / והקבוץ דברות / ובסמוך דברות על
(איוב כד) משקל בלהות צלמות אלא שהוא קל / ועם הכנוי
דברותיו / דברותיך /

פעולה
בפתח ובשורק חבורה / בכורה /
(יהושע כד) מן כתאני הבכורות / בטוחה / מן
(איוב ו תהלים קל) ובטחות למגוזי אל / קשובה / מן תהלים אזנך

קשבות / בתוקה / מן בתקות זהב / ותהי נבלתם
(מלכים א ו ישעיה ה) כסוחה / ושכלה אין בהם / ובחירק פא הפעל
(שיר ו) בבכורה כתאנה בראשיתה / גדופה / מן וכגדפתם
(הושע ט ישעיה נא) אל תחתו / מלואה / מלאת אבן /
(שמות כח)

פועלה
תועבה שורקה סוחרה שובמה /
ובשוא עין הפעל סוללה / בוגדה /
והקבוץ תועבות / שוממות לא תשתנה תנועתם /
(יחזקאל ח ישעיה מט) תועבות גדולות / נחלות שוממות / והסמוך ישתנה
(משלי יא ישעיה סא) תועבת יי / שוממות דור ודור / ובכנוי תועבתו /
(דניאל ט) תועבתיך וכולי / תועבותיו וכולי / וראה שוממתינו /
(ירמיה לב) וקבוץ סוללה / הנה הסללות באו העיר / וקבוץ
(בראשית ג) בוגדה / אנשי בגדות /

פעולה
כשורה / עבודה / חגורה / אגורה /
(שמואל א ב) לאגורת כסף לא ישתנו /

פעילה
אבילה / שנינה / גנינה / ומן הדגושים
(ישעיה כט) והם שנבלע בהם הנח בדגש / תאניה
(מלכים א יא) ואניה / כלמה / שממה / קהלה / אחיה השלוני /
(ישעיה נב יחזקאל יט) עניה / שביה בת ציון / עליה / שהיה / מה אמך
לביא / צדיה / צביה / גדיה / שכיה / נשיה /
(ישעיה ב יהושע כב) טריה לא ישתנו / והקבוץ שכיות החמדה / ועליות
(שיר א) מרזחים / שביות / צביות / גדיות / ורעי את
(ירמיה יז) גדיתיך / ואפשר שיהיה מזה המשקל גלגדה הקריות
יאמר האחד ממנו קריה בשוא הקוף /

פעלה
(איכה ד) עליה / צפיה / בצפיתנו צפינו /
(שופטים א) גלת עלית / ואפשר שיהיה הנפרד
מן עליות עלית היוד בהם למד הפעל תמורת ההא
ויתכן שהיוד יוד היחס כיוד תרומיה / שלישיה
והיוד למד הפעל נבלעת ביוד היחס הדגושה /

פועלה
(תהלים כח) דמיה /
פועלה
(דברי הימים ב לב) אריה אחד מן וארות לכל בהמה /
(מלכים א ד) ובסמוך ארות סוסים / ובמשקל
וזה שם בדברי רבותינו זל חתלה נתגן מחתלות /

פעלה
(איוב לח) סגלה / אדמה / חתלה / וערפל
חתלתו / אלמה / חבלה / רכלה /
עגלה / כפרה / עגרה /
וזה לפי שנין / כלם לא ישתנו /

פעולה
ארוכה / מלוכה / תנוכה /
גרושה / גרופה /
(ישעיה ג) שמועה / חרבה ועזובה / גבורה / יעקבה /
(מלכים א ה) מן יצקים ביצקתו / חלושה / ישועה / לא
ישתנו /

פעלת
דבלת / עטרת / גברת / עקרת /
(ישעיה לב) עשרת / עצרת / ברדת היער /
פתחת כלו בסגול / ויש מהם בצרי עין הפעל תכלת /
(שמות ל) חמשת / בנפף ושחלת / וכן אשת / ששת צרי
הסגול / וכן יאמר בהמת / יבמת ואם לא נמצא
הנפרד אל הכנוים יוכיח בהמתך בהמתם / יבמתו
יבמתך / כי אם היו מחוברים מן בהמה יבמה היתה
(שמות ג) התיו רפה כמו שכתבנו / וכן ושאלה אשה משכנתה
(מלאכי ב) חובר מן שכנת / וכן והיא חברתך מן חברת ובכנוי

ישאר בסגול כמו אלה שזכרנו · או ישוב חירק כמו אלה שזכרנו · וכן שרי גברתי · כשפחה כגברתה בחירק · וכקבוץ עקרות · עשרות · ובסמוך עקרות עשרות · וכן בכנוי עשרותיו · עקרותיו · וכזו הגזרה ועם האמהות אשר זכרת · ואת אשתו ואמהתיו · ואמהתיה מנהגות והיתירה מהם אמהת כפלס גברת ולהקל על הלשון אמרו אמה ולא אמרו אמהה ולא אמהת והפילו ההא והתיו והנחת ההא כמשפט · ועשו כנוי היחיד מן אמה אמתו אמתך · וכנוי הרבות מן אמהת אמרו אמהות ולא אמרו אמות ·

פעלת אדרת · צברת · דלקת · יבשת · שחפת · שלשת · להבת · בהרת · נחלת · ואלה שעיניהם הא וחית פא הפעל פתוחה כי לא יבא עליהם תשלום הדגש כמו שכתבנו · אבל קרחת פא הפעל בקמץ כי על הריש יבא השלום הדגש · עורת · יבלת · ובחירק פא הפעל כנרת

אגרת כלם בסגול · ולפירוש רש״י עגרת סדכר וכשתלמד גרונית · פ׳ שרש נאינן תגלר ·

ספחת · קרחת · גבחת

כלן פתח · והכנוי וכבו את גחלתי · והעבר אדרתו · בקרחתו או בגבחתו וכן כלם לא ישתנו · ונשתנה עצבת בסמיכות ובעצבת לב · ואפשר שהוא משקל אחר והדגש לתפארת · והקבוץ אדרות צברות · ואשר עיניהם גרונית להבות · בהרות · נחלות פא הפעל בסגול ובסמוך עין הפעל בשוא ודגש ספחות דלקות · גבחות · קרחות · להבות אש · ובא בשוא בלא סמיכות ונם אגרות כתב על אפרים ומנשה וכן כל סגרות והוא קל והכף מעמדה בגעיא ·

פעלת בקרת ·

שבלת · עין מיהושע. סמין ע״מ

ובשורק פא הפעל כתנת · ע״כ נעתרויקים הגון כחטף

· והכנוי פשטתי את פנת ·

כתנתי · ויפשיטו את יוסף את כתנתו · והקבוץ בקרות · כתנות בחולם או בקמץ חטף · וכן בסמוך ובכנוי וישאם בכתנתם בשוא לבדו ודינו בקמץ חטף · ובספר אחר מדויק מצאתיו בקמץ חטף · וקבוץ שבלת בלשון זכרים · שבע שבלים ·

פעלת כפרת · בצרת · ואולי פרכת בדגש גם כן אלא שלא נדגש מפני הריש והפא קמוצה לתשלומו אלה לא ישתנו · והקבוץ כפרות · בצרות · ורז״ל אמרו קבוץ פרכת פרכות שחורות והברו אותו כתכור מלכיות או תחתיות כמו שיתבאר · וכן אמרו קבוץ פרפרת פרפראות ·

פועלת כלו בסגול לכי התועבת · ואת הותרת · עטרת · כותרת · תולעת נפתח מפני העין · והקבוץ גלות כתרות ·

פעלת קטורת · כתובת · נחשת · יבשת השמים · שכבת · מן ויתן איש בך את שכבתו · לא תתן שכבתך · מבלתי יכלת ושמתי וקטרתי · ובשורק וזרה נחשתה · הכביד נחשתי · יען השפך נחשתך וכן כלם על זה הדרך וכן כל שם שהוא בתיו נוספת בסוף שהוא מלעיל התיו דגושה בהתחבר והקבוץ כמו שכתבנו · וכשתהיה המלה שנוספת בה תיו מלרע התיו רפויה בהתחברות ·

פעלת והחטה והכסמת · את קבעת נפתח מפני העין · וקבוץ כסמת בלשון זכרים חטין וכסמים · אולי כן הוא קבוץ קובעת · או יהיה בלשון נקבות קבעות · ואפשר שיהיה קבוץ כסמת כסמות · והאחד מן כסמים כסם ·

ואשר הם בתוספת תיו ומלרע אלה הם

פעלות שחרות · גבהות · ילדות · מרדות · מלכות · פחזות · אלמנות חיות · הראוי בתשלומו חייות · ואלמנות מזה המשקל אלא שנוספה בו נון ומפני זה ישתנה בסמיכות ש אמר במוכרת אלמנות בקמץ ובסמוך אלמנות חיות · וכן נהגו לומר רחמנות · אבל משקל פעלות לא ישתנה · והקבוץ ארבע מלכיות · ולפי שפעמים רבות התיו תמורת הא באה היוד תמורת תיו כמו שדרכה לבא תמורת הא · וכן אמר במשנה מן אומנות שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות · ובשורק פא הפעל כרם זלת הראוי בתשלומו זללות · ובחירק פא הפעל רפאות · סכלות · שפלות · עקשות פה והדגשה הקוף לתפארת והקריאה כמו שכתבנו · ובחולם משפחות ירים אביון · ובמשקלו אחות חמות ושם נכתבנו ·

פעלות אילות · אילותי לעזרתי חושה · ובדגש פתיות ובל ידעה מה · והקבוץ כקבוץ מלכות ·

פעילות ידידות נפשי · שרירות · קטלות · צמיתות · מרירות · ושם בעל פקידות · כריתות · חריסות · וארץ הריסתך · עליצות · עליצותם כמו לאכל עני במסתר · ובדגש וכלבות עולם · וקבוצם כקבוץ המשקלים שהזכרנו · אבל מצאנו קבוץ כריתות בלשון זכרים · ואתן את ספר כריתתיה אליה ·

פעלות מהגהו ככבדת · וקבוץ כל אלה השורקים בקבוץ מלכות שכתבנו ·

ויש במשקל אלה השורקים שיכפל בהם למד הפעל · פעלילות חכלילות עינים · וכן

פעלליות ואולך אתכם קוממיות · אבל שין הפעל נחה כמשפט ·

פעלית שפרית · ותהם תבנית · וכזה המשקל

והרביתי לך בורית הראוי בתשלומו בורית ·
ואפשר שיהיה מזה המשקל גזית והיה ראוי גזית
הפא בקמץ חטף והזין בדגש אלא שהוקל והנה
תמורת הדגש ובתשלומו גזית כשקל גפרית ·
ובפתח פא הפעל

פעלית אחרית · תחתית · וכן מזה המשקל בחירק פא הפעל חתית הראוי בתשלומו חתתית · וכן בשוא פא הפעל וצרי עין הפעל

פעלית שארית · ומזה המשקל ראשית והיה ראוי ראשית אלא שנחה האלף כמשפט או יהיה במשקל אחרית · וקבוץ אלה שלשת המשקלים כתנועת היוד חתיות · תכניות · ראשיות · תחתיות · שאריות · וכן מצאנו קבוץ תחתיות · בתחתיות ארץ · וכן

פעילית צפיחית

פעילית ונתתם חמישית · והקבוץ חמשיות · וכן כדברי רז״ל וחמשיתו יוסף עליו לרבות הרבה חמשיות על קרן אחד · והיה ראוי חמשיותיו בשני קבוצים בקבוץ הנקבות ובקבוץ הזכרים כמנהג אלא שפעמים יספיק באחד כמו שכתבנו במשקל פעלי · או יהיה חמישית מקובץ בלשון זכרים חמישיתים וממנו חמישיתיו ·

פעלת וכסיל יפרוש אולת · בשקל ים כנרת · וכן עזרת ונפתח מפני העין וכבר כתבנוהו בשקל פעלת ·

פעלת וכל יום המחרת · ובסמוך הריש פתוחה כמוזרת השבת וכבר כתבנוהו בשער פעלה ·

פעלם שלשם · פתאם · פדיום · ואפשר שיהיה במשקלם מתום בתשלומו מתיום ·

פעלם בקמץ החטף או · בשורק · ואת הסלעם · אתנם · האתנם · וכן המשקל הזה יותם אלא שהוא בנח העין · וכן דותם אפשר שהוא מזה המשקל אלא שנחה עין הפעל ·

מהנתן ל׳ פעמי לבין נותן
הלחד מעיר יתום מרא
מותן תלמון יותי יתמי
ותמרי מכן מו מותם מרא
יתום עין כמלמי ·

פעלון ישתנה בהם פא הפעל והירק והסגול והפתח שמעון · שלמון · זכרון · צקלון · פעמון · אהרן · עזרון · חסרון · עליון · אביון · השבון · והששון מזו הגזרה אלא שנחה האלף · וכן קלון במאיר הראוי קללון · וכן רבון הרגש לחסרון כמו דמבון או יהיה דגש

ואם נמצא קילופן הוא
תולד נכתב כאלף ובלבד
פתח טו ונתנה שלמה לבור
ראשון יוד במקום אלף ·

רמון מקום נח וכן חלון והראוי חלילון · במו חצון

חמר · וכן הרבון מן הודרבני קין · ואפשר שיהיה ארמון מזה המשקל שתהיה בו האלף שרש · והקבוץ ארמנות · כמו זכרונות · אבל ארמנות בן הדד · ואכלה ארמנותיה הוא משקל אחר · כי לא ישתנה זה המשקל בסמיכות ובכנוי · ויתכן לומר כי ארמנות ארמנותיה מזה המשקל והיתה ראויה המם בקמץ חטף שהוא במקום החולם הוקל הפילוהו ונשאר השוא · כמו ונשאם בכתנתם והולתו מן החטופים ·

פעלן פשתן · חרצן · כבשן · אלמן · אבדן · קנין · בנין · רענן · וכן ביתן · אבל הוא נח העין והם קמוצים ובסמוך פתוחים · ורבי יהודה כתב כי קנין בנין משקלם פעלן · וקבוץ הרצן בדגש · בחרצנים ועד זג · וכן קבוץ רענן · דשנים ורעננים יהיו · וקבוץ כבשן מצאנו בדברי רז״ל בלשון נקבות לפי שאין מבשין כבשונות בירושלם · ונהגו לקרוא כבשונות בחולם השין כמו שנאמר מן דרבן · דרבונות · ומגדנות אם המם שרש יהיה מזה המשקל והאמר האחד מגדן ·

וקבוץ שרשית ושתים נוספת · ויש אומרים כי המם נוספת והוא כפלס שבשנן · משמרות · משכנות ·

פעלן קרבן בחסף · ובשורק הפלנו על קרבן העצים · ולקרבן העצים · ועשית שלחן · ובמוכרת הם קמוצים ובסמוך הם פתוחים · והקבוץ בלשון נקבות קרבנות · שלחנות ובא פא הפעל בקמץ רחב כשר הקרבן · ולהציב הדרבן · דברי חכמים כדרבונות · ומלת הדרבן בפתח הבית לבן אשר ולבן נפתלי בקמץ · ובית כדרבונות בחולם אולי היחיד ממנו דרבון בחולם ·

פעלון ובימי רעבון ישבעו · היא כסלון · לבנון · פרזון · ובסמוך ובכנוי ישתנה · ואת רעבון בתיכם · צדקות פרזונו ·

פעלון בדגש · בצרון · כליון · קמשון · עורון · שמרון · שכרון · צמאון · זכרון · תמהון · שדפון · ובצרי פא הפעל דראון מפני הריש שאיננה מקבלת דגש · יריון · הריון · ובפתח הפא שבתון · אילון · צוארון · ובסמוך יפול קמץ העין וישוב שוא ויפול הדגש · אלא נפל בקבון בשם · וכן באחד ענק מצורניך · ובלא הכנוי שמר צוארנים בלשון שנים כמו עינים אזנים כי הוא שני צדדים · ובשוא העין עם הדגש ·

פעלון צרים על גבתון · ולשלש הקלשון · שמרון · ותאר הגבול שמרונה · קמשון · והנה עלה כלו קמשונים · ועם יוד והחסר אוב וידעוני · וקבוץ זכרון שכתבנו · בלשון נקבות ספר הזכרונות · ואפשר שהוא מקובץ מן זכרון והקל

שהקדמנו׳ פעלון אבדון׳ ומפל הנון מן שאול ואבדה ונכתב כהא׳ ובחירק עין הפעל בבקעת מגדון׳ אביון׳ מן ותפר האביונה׳

פעילון ישימון׳ שפיפון׳ אבינון׳

פעלן גרזן ועוד נזכרנו במשקל המרובעים אלא שאין זה מרובע לפי דעתי׳ ודעת רוב המדקדקים כי שרשו גרז׳ מן נגרזתי מנגד עיניך׳

פיעלון קיקיון עין הפעל נחה בו כי הוא קיק הנזכר במשנה ולא בשמן קיק׳

פעלתון נחש עקלתון׳

פעלנית וילכו אחורנית׳ וכי הלכנו קדרנית׳

פעלל פרחח יקומו׳ ובפתח פא הפעל לעשתות שאנן׳ נוה שאנן׳ ויש פתוחין הנון והם פעלים עוברים והם על פי המסורת ארבעה׳ ושקט ושאנן ואין מחריד׳ שאנן מואב מנעוריו׳ ושקט ושאנן ואין מחריד׳ ושאנן במחד רעה׳ רענן פתח פא הפעל והנון קמוצה׳ רענן בהיכלי גם הנון פתוחה׳

פעלול נאפוף׳ נאפופים׳ ונאפופיה מבין שדיה׳ גבנון ובקבוץ דגש הנון הרים גבננים׳ ובדגש העין כמו שבלול׳

פעלול חבקוק הנביא׳

פעלול ניחוח׳ ניצוץ כי הנוח בהם עין הפעל׳

פעליל בעליל׳ פגריר׳ ועם יוד הרבוי חכלילי׳

פעפול בקבוק׳ וכחרחור כי שרשו חרר׳ מן ושכן חררים׳

פעפל בחולמו צרי חקלקל׳

פלפל כלו פתח׳ גלגל׳ אראל׳ אראלים׳ דרדע׳ דרדר׳ חתחת׳ עפעף׳ וכן בהפסק שהוא כגלגל פתח׳

פעפל פרכם׳ פרכב׳

פעפל פרקד׳

פעפל ובצלצל דגים פא הפעל בחירק והצדי תנועה בפתח׳ וכתבת קעקע כלו פתח

פעפיל פרזיף ארץ׳

פעפל הצלצל פתח בסוף פסוק או הוא פעפע׳

פעפלת צנצנת׳ קסקסת או במשקל פעפעת׳

פעלע על דעת רבי יהודה הוא במשקל כבין׳ קבין׳ ענין׳ כי עין הפעל שהוא הבית כפול בהם וכבר כתבנו אותם שהנון בהם נוספת׳

פעלולים שערורים׳

פעלולית שערורית׳

פעלעל ירקרק פתח׳ אדמדם קמוץ׳ לבנה אדמדמת׳ עקלקל׳ אורחות עקלקלות חלקלק׳ בחלקלקות במאפלה׳ והפכפך דרך איש וזר׳

פעלעול בשורק או בחולם והאספסף אשר בקרבו׳ והחולם שחרחרת׳ שאני שחרחרת׳ עקש ופתלתל׳ וכן פקחקח מוח המשקל נאף על פי שהוא כתוב שתי מלות ענינו ענין מלה אחת׳ וכן כאשר למד הפעל של ונחה

פעלעיל יפה פי׳ ולנקבה יפה פיה ואף על פי שהוא כתוב שתי מלות ענינו ענין מלה אחת׳

פעעלה חצצרה׳ חצוצרות כסף׳

ומהשמות אשר נוספה בהם אות בראש

מפעיל וכסל משכים הלך׳ משכים היו׳ יתן אכל למכביר׳ לדוד משכיל׳ וחשוף מחשך עלי למשחית׳ ועם הא הנקבה מנגינה׳ אני מנגינתם׳ ובחירק המם יצא קרן אחת מצעירה׳ ודגש הצדי לתפארת׳

מפעל משקל׳ מקשר׳ משכן׳ מזרק׳ משפט מבחר׳ משענן קרוצים ובהסמכם פתוחים׳ ובאו בסמיכות בקמץ ומשקל הכסף והזהב והכלים׳ מתן אדם ירחיב לו׳ מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים׳ מבטח בוגד ביום צרה׳ אבל ביראת יי מבטח עוז׳ ובאו פתוחים מבלי סמיכות משפט אחד יהיה לכם׳ מזרק אחד׳ ומקסם חלק׳ ולשומר מרמס׳ כי היה מלצר׳ וכן אף באתנח ויאמר דניאל אל המלצר׳ וכן במתנח פתח אף באתנח׳ וכל נעשה במרחשת ועל מחבת׳ ובספר ירושלמי מזרק אחד קמץ׳ ואשר למדיהם אלף יהיו גם כן קמוצים בסמיכות מפני הנח הש׳ כן מקרא קדש׳ ובאו מדברה בית און׳ מדברה דמשק חבית בפתח אף על פי שאחריהן נתנבאו כן לפי שהם סמוכים׳ המסורת דמשק קרהא׳ והשתנה מזרחה שמש לשוא מפני הסמיכות שלא כרוב המקרא כי פתח וריש הזה מזרח על הסמיכות והשתנה כמו שמשתנה את מקדשו ממנו ובקמץ ובכנוי לא ישתנו׳ ומשכנות לאביר יעקב׳ והעמידה משמרות׳ פקע משקלו׳ ונתתי משכני׳ על מקדשך השמים׳ והשתנה את מקדשו ממנו אולי בא כן להפריש בינו ובין ומקדשי תיראו׳ כי זה הוא שם למקום והמקדש הוא שם לקדש׳ וסמיכות המקבץ ישתנה משכני עליון׳ מבצרי בת יהודה׳ אבל עם הכנוי יעבר של מנעותי׳ כל מבצריך׳ שמה מבצריו׳ באפי יי במשמניו׳ אלא שעם כנוי הרבים ישתנה מפני רוב התנועות׳ מבצריהם׳ מבצריכם׳ וכן חכמי עם קבוץ הנקבות ישתנו כל הכנוים מפני רוב התנועות׳ ומשכבותיו מלחה׳ ובקמץ חטף ובמם

מפעל כי משחתם בהם׳

מפעל אשר בתוכו ידגש למד הפעל והמם בפתח או בחירק׳ מטעם׳ מסאב׳ מרבד׳ מחמד׳ מחמל׳ מכמן׳ מחשך׳ מנעם׳ משען׳ משגב׳ וכל אלהים במנעמיהם׳ מרבדים רבדתי

דמיתי עדשי׳ אבלו משמנים בפתח והמם׳ משמני הארץ בחירק׳ מחשבים׳ מחשכי ארץ׳ בין משאבים׳ נתנו מחמדיהם׳ במכמני הזהב׳ משגבי ומנוסי׳ ומזה והיה יי׳ מבטחו׳
מבטחי מנעורי׳ לפיכך הטית פתוחה לפי שהיתה החית ראויה להדגש לולי שהיא גרונית׳ ואלו היה שם מן הקלים היה קמץ׳ ובאו בסגול וירד עז מבטחה׳ מפית אל מבטחם׳ ובאו פתחין מבלי הסמיכות אלא שהם סמוכים על אות השמוש משגב לעתות בצרה׳ מחסר לכספם׳ והאחד מן מאויי רשע׳ מאוי׳ וחש תאר בזה המשקל ויהרג במשמניהם כלם בהתחברם ודגשי למד הפעל׳ ואפשר להיות מלמד כמוהם׳ וכן מחמל׳ ורבי יונה כתב כי מאויי רשע רפה ולא מצאנוהו אנחנו כן׳ אלא בספר אחד ירושלמי ראיתיו רפה קמץ הוו והוא הספר אשר סמך עליו רבי יונה כי הוא מביא ראיה תמיד מבמקרא ירושלמי וזהו שהיה בסרקוסטא זה שנים רבות׳

מפעל

בצרי והמם בפתח או בחירק ממזר׳ משבר׳ ואפשר שיהיה מקל מזו הגזרה משפטו מנקל׳ מקהל׳ מרבץ׳ מחצב׳ משען׳ מעשר׳ מרזח׳ מפתח׳ ובחירק מסכן׳ מזבח׳ ובסמוך בפתח והמם בחירק מזבח אדמה׳ מרזח סרוחים׳ משען לחם׳ למרבץ צאן׳ מעשר בקר וצאן המם פתוחה מפני העין׳ ומפתח שפתי׳ אבל מקל לבנה נשאר המם בפתח׳ ולא נשתנה בסמיכות מפתח בית דוד׳ להבדיל בינו ובין ומפתח שפתי׳ וכן לא נשתנו מקל שקד׳ ובמקל ידו׳ ובקבוץ ובכנוי העין בשוא היו לו מזבחות לחטא׳ ערי מסכנות׳ על המערות׳ מעם מזבחי׳ זנח יי׳ מזבחו׳ וכן וכליל על מזבחך מפני ההפסק הבית בשוא כי החית בסגול׳ אבל ובא אלה לפני מזבחך והדומים לו הבית בפתח מפני שוא החית שלא יפגשו שני שואים נעים כאחת׳ ויחזקהו במסמרים׳ וכמשמרות נטועים׳ ומזו הגזרה נתתי לך מהלכים׳ ומן מקהל יאמר מקהלו בצרי שלא ישתנה מפני הוא׳ וכן בקבוץ במקהלים אברך יי׳ ואפשר להיות מזו הגזרה את מקדשו ממנו׳ ואפשר כי ב׳ המשקלים האלה שזכרנו מפעל ומפעל יהיו זוכרים חבורים אחד אף על פי שמצאנו הבדל ביניהם ברוב׳ ואם גאול יגאל איש ממעשרו׳ והיתה ראויה העין בשוא אלא שנפתחה מפני שהיא גרונית׳

ומן כלשון רבות מקהלות ברכו אלהים אבל יתם מקהלת כרוב סידורי ח׳ תהלות כתב של סבת ובמקהלות רבות ענין קום טעות יתך לכל לומר ובמקהלות כלם בחירק ובמסמוך׳

מפעל

למתעב גוי׳ ומבשלות עשוי מתחת השירות׳ האחד ממנו מבשל׳ או מבשלה׳ וכן מזמרות מזרקות׳ ואת כל המקטרות הסירו׳ ומזו המשקל ויסם מראשותיו האחד מראשה בפלס מבשלה׳ מזמרה׳ מקטרה׳ ומאשר למר שלהם נתה במלא על כל גדותיו׳ וכן ולמכסה עתיק שהוא כמו מכסה׳ ימך המקרה׳ ויתכן להיות מזו הגזרה ונחלו מקדשיהם׳ ויאמר האחד מקדש׳ והרבים מקדשים׳ מקדשיהם׳ והוקל זה כמו רבים מהדגושים׳ וכן יאמר מנקה׳ ועם הא הנקבה מנקיה׳ בדגש היוד ובחירק הקוף מן ומנקיותיו׳ ובתוספת נון מפעלון׳ מסדרון׳ ויצא אהוד המסדרונה׳ ובתוספת תיו מפעלות׳ אשר לא במסכנות׳

מפעול

מזמור׳ וכל עיר מבהור׳ במשקול עשרים שקל׳ כמשלש חדשים׳ במשעול הכרמים׳ במקצוע החצר׳ מגדול ישועות מלכו׳ ובפתח המם מכאוב׳ מטמון׳ משקוף׳ מרגוע כלם לא ישתנו׳ ומקצוע יקובץ גם בלשון נקבות לשני המקצועות׳ וכן בסמוך בארבעת מקצועות החצר׳ אבל למקצעת המשכן אינו מזה המשקל׳ ויאמר האחד ממנו מקצע׳

מפעול

בשורק מסלול והדרך׳ כפורת המנעול׳ ומכלול מן המרה׳ ויכליך במכלולים׳ מערום מן וכל מערומיהם הלבישו ואפשר שיהיה מערום בחולם כמו מן ערום ערמים׳ ואפשר שיהיה מן ומשמני מסתרים משמן בשורק׳ ומורה המשקל מצוק מצפון הראוי מיצוק או מציוק׳ וכן מבול הראוי מבבול וכן מחלוי׳ והקבוץ כי עזבו אותו במחלוים רבים׳

נ״ל מנכיק

מפעלה

מכשלה׳ משענה׳ מחרשה׳ מרמנה׳ מהפכה׳ ובקבוץ ובכנוי ובסמוך לא ישתנו אלא שתשוב הרא תיו רפה׳ את קרדמו ואת מחרשתו׳ במהפכת אלהים סמוך אל הפועל׳ כמהפכת סדום סמוך אל הפעול׳

מפעלה

הפתח והחירק והסגול שוים בזה המשקל ממשלה׳ ממלכה׳ מרכבה׳ מלתחה׳ מלחמה׳ משפחה׳ ומלאכה מזה המשקל אלא שנחה בו האלף והראוי מלאכה׳ ומזה המשקל כי ירד מראשתיכם בפלס ממלכותיכם׳ מראשה בפלס ממלכה׳ ומזה המשקל עוד אלא שהוא דגוש הלמד מזו מחלה׳ האחד מחלה׳ ובסמוך מלחמת׳ ממלכת סיחון׳ והיה ביום מלחמת אפשר שחסר הנסמך או יהיה משקל אחר והוא העקר כי מלחמת אחד בסמוך ובמוכרת׳ והחבורו יוכיח מלחמת מלחמתי׳ וכן משכרת משמרתי׳ וכן ממשלת לממשלת הלילה׳ וכן למשפחת לבני קהת׳ וכן ממלכת אחד בסמוך ובמוכרת׳ ואלו היה החבור מן מלחמה׳ ממלכה היתה התיו רפה כדרך כל הא

הנקבה שתהפך תיו ועשו החבור מן מלחמת לא
מן מלחמה לפי שהוא נקל בלשון כמו שעשו מן
פוקדת לא מן פוקדה כמו שכתבנו · ובקבוץ
תלים ס ח ממלכות מלחמות · ובסמוך בשוא ממלכות
שמות ג במדבר ג הארץ · מלחמות כנען · משפחות הקהתי · ובא
דברי הימים א ב בקמץ בבמוך ומשפחות קרית יערים היתרי והפותי
ובמקצת ספרים ראיתיו בשוא · ובא בשוא וחולם
תלים קלו בסמוך למשפחות לבני קהת · לממשלות בלילה·
ומזה המשקל מתנה והראוי מנתנה ·

מפעלה

בדגש הלמד מחלה · מערה ·
ישעיה ל ג שמואל א ט ו מעשקה · חה מחלות · אגג מעדנות
ישעיה לג בבצע מעשקות ·

מפעולת

משקלת · מחגורת · מכמרת ·
מלכים א ח מלכדת · משכרת · מכלת לביתו ·
יחזקאל כ הראוי מאכלת · במסרת הברית · הראוי במאסורת ·
ובכנוי ישוב החולם לקמץ חטף משקלתו · מחגרתו ·
ויקרא כט דה א כז או בשורק הגידה לי מה משכרתך · ועל מחלקתו
איוב יח עשרים וארבעה אלף · ומלכדתו עלי נתיב ·
יחזקאל א והקבוץ משקולות · מחגורות · אבל ויקטר לה כמרתו
ישעיה יט אינו מחובר מן ופרשי מכמרת כי אם מן מכמרת
בסגול ·

מפעלת

מגערת · מחמצת · מרחשת ·
יחזקאל לח מחשבת רעה · מחברת · מרקחת ·
שמות יב משלחת · ויתכן לפרש מחמצת שם תאר לעסה ·
ויקרא יח וכן מולדת שם תאר והוא במשקלו · ובהפסק ישוב
ישעיה כח הסגול לקמץ כמשפט וצדקה למשקלת · ונשאר
מלאכית כב עם הסגול את האש ואת המאכלת · ומלאכת מזה
המשקל אלא שנחה בו האלף כמשפט · במחברתו ·
שמואל א יג את מחרשתו ואת אתו · משמרתו · מלאכתו בנחת
האלף · והקבוץ מחברות · משמרות · מלאכות
דברי הימים א כח בנחת האלף · ובסמוך ובכנוי תנוע האלף כל
תלים עג מלאכות · לספר כל מלאכותיך · משמרותיו ·
משמרותיך וכן כלם ·

תפעלת

תפארת · תפלצת · תפזורת
תלבשת ·

תפעלה

תפארה · וכן תשבחה שנאמר
בתפלות

וכן תשבחות והתיו · זה מה שכתב אבי ז"ל
בחירק · בספר המכנין שלו לומר

תפעולה

איוב כח תעלומה · שתשבחות אלא תשבחות
יוציא אור · בחירק ·

הדגש לרפואות

שמואל ד ישעיה כח התקופה · וכן בהפסק ותולה על ראשה · כבכורה
יחזקאל כב בטרם קיץ · לא גשמה ביום זעם · וכן יאמר תענוגה ·
תלים סח איוב כ מן עז ותעצמות · תמותה · מן תמותות אלי
דברים לב תהפוכה · מן דור תהפכות המה · תהלוכה · מן
נחמיה יב דה ב כח ותהלוכות לימין מעל לחומה · תעדוכה · מן בני
יהושע יג התערבות · תלאובה · מן בארץ תלאובות ·
תלים כז תחנונה · מן בקול תחנוני ·

תפעול

תמרוק · תענוג · תמרוד · תמרוס ·

תחלוא · תעלול · תמרוקין · אהבה בתענוגים ·
אסתר ב שיר ז כוס תנחומים · תמרורים · ונשת בתחלואים ·
ירמיה יו ירמיה ו ואת תחלאיה · תחלואי רעב · ותעלולים
דברים כט ימשלו בם ·

תפעל

שמות כח וכתנת תשבץ · ובדברי רז"ל תרבץ
הושש ·

תפעיל תרשיש · תכריך · תלמיד ·
שמואל ב כג תפעלות תחכמני ·
תפעלה תרדמה · תבערה ·
ישעיה כט תפעלה תאניה ואניה · ודגש הנון לחסרון
הכפל ·
ירמיה מא יחזקאל תפעל תדהר ותאשור · תרעל · ואת
התחמס ·
יחזקאל כא ישעיה תפעול תבלל בעינו · ותאשור ·
מלכים ב יח תפעל אשר בתרשיש ·
תפועלל תקומם ועין תפעל בו נחה ·
תלים קלט וכתקוממיך אתקוטט ·
בראשית ל נפעול נפתול · מן נפתולי אלהים נפתלתי ·
יהושע טו נפעול נמרוד הנון בחירק · נפתוח הנון
בסגול ·

יפעל

יפתח · יצחק · יחלף · יתהר ·
יגאל · ישבק ·
יפעול יעקב ·
שמואל א יז יפעול ובילקוט ·
שמות לב יפעל ארץ יעזר ·

אפעל

אשכר · אשנב · אצבע · אשפר
קמוצים וכתבתם פתוחים · ובפתח
האלף ארבע גם הבית פתוחה גם באתנח וסוף
ישעיה כט פסוק · אשמן · מן באשמנים כמתים · אכזר ·
אכזב ·

אפעול

אגרוף · אזרוע · אפרוח · אשכל ·
מיכה ג אשכול · ובשורק ואשכול ענבי ראשיב ·
שמואל א יקומם · הגרעוה והוא האלף בחירק כל ידעו
באתמול שלשם · וקבוץ אשכול בלשון נקבות
שיר ז לאשכלות ובפתח האלף · ובסמוך ובכנוי והכף בשוא
שיר ז בראשית מ לאשכלות הגפן האלף בסגול · הבשילו אשכלתיה
האלף בפתח ויתכן להיות משקל אחר · כי אשכולות
לא ישתנו בסמוך · וכמוהו מן ארמון ארמונות ·
ישעיה א ובסמוך ארמנות בן הדד · ויתכן שהוא משקל אחר
ואפעול מי שורשון אינו מזה המשקל כי הנון בו נוספת
ואפשר שגם בו האלף נוספת ·

אפעל

אבנט לא ישתנה בסמוך · הבכוי
ישעיה כב שמות כט ובקבוץ ואבנטי אזרקוה · וחגרת
אתם אבנטים ואפשר שהוא מן ארבע אותיות ·

אפעיל

מיכה א כמו אכזיב לאכזב · כי מצאנוהו בלא
בראשית לח אלף והיה בכזיב · ובתוספת האא
משלי יב אכזיבה · ועד ארגיעה לשון שקר שם כמו רגע ·
יחזקאל מב ואפשר שיהיה מזה המשקל אתיק אל פני אתיק והוא
ראוי אתיק ·

אפעיל

מרגש אבקתו · ואת האבטיחים ·

אפעל — אפדן הדלת בפתח או בצרי מן
ויטע אהלי אפדנו / ויתכן שיהיה (דניאל יא)
האלף שרש והנון נוספת /

אפלעון — אפריון / (שיר ג)

אפעלון — אדרכון / לאדרכנים באלף אפשר (עזרא ח)
כי האלף נוספת כי נמצא בלא אלף
עם מם בסוף דרכמונים שש רבאות / (עזרא ב)

אפעלה — אצעדה / ובפתח אזכרה / אזכרתה (ויקרא ו)
ליי /

אפעולה — ואשמורה בלילה ועם תיו באשמרת (תהלים צ, שמות יד)
הבקר בחלם /

אפעליות — אכזריות חמה / (משלי כז)

אפעפועה — אבעבועה / לשחין פורח אבעבעות (שמות ט)
נכפלה בו הפא והעין ונכפל למד

הפעל והיא ההא כי שרשו בעה מענין נבעה בחומה (ישעיה ל)
נשגבה /

הפעול — כהגדוף עשן / (תהלים סח)
המול / ובשורק קשה לי על המול כי (בראשית יז)
כהתוך כסף / הוא מקור ואינו שם (יחזקאל כב)

הפעלה — רוח והצלה / ואולי הוא טעות סופר (אסתר ד)
הכרה / הכרת (ישעיה ג)
פניהם / ואולם בתשלומם ונצלה הנכרה /

הפעלות — להשמעות אזנים / (יחזקאל כד)

ומחסרי הפא

מעול — משור בחלם הדגש / ובשורק מבול
מבוע / מדוח / מן משאות שוא (איכה ב)
ומדוחים / ובקמץ

מעל — מבט / מטע / מפל / מפח / מפץ /
מסב / מתן / והתאר בער / איש (מלכים ב יב)
מאת מכרו קמוצים / וכשנסמכם פתוחים ומפל בר / (עמוס ח)
מטע יי / מפח נפש / אבל עם הכנוים יהיו קמוצים (ישעיה סא, איוב יא)
בעיקרם ואיש כלי מפצו בידו / נצר מטעי / (יחזקאל ט, ישעיה ס)
תרומת מתנם / ובסמיכות הרבים בשוא מפלי (במדבר יח, איוב מא)
בשרו / ובא קמץ בסמיכות מתן אדם ירחיב לו / (משלי יח)
מצב פלשתים / ובא פתח במוכרת לך למסע לפני (שמואל א יג, דברים י)
העם / ולמסע את המחנות / וכמסר עד המפחות / (במדבר י, מלכים א י)
ובצרי מפץ אתה לי / והוא הנקבה / (ירמיה נא)

מעלה — מטה / מפלה / מעי מפלה / מתנה / (ישעיה יז)
ובצרי מגפה / מסכת / מפלה /
שמה למפלה / קריה בצורה למפלה / מצבה / (ישעיה כה, ישעיה כג, בראשית לה)
ובסמוך מפלת הארץ / מצבת קברת רחל / ויתכן
שיאמר גם כן במוכרת כמו ממלכת ממלכת /
מלחמה מלחמת כמו שכתבנו / וכן בא במוכרת
ותשם את המסכת בידה / ונשתנו בסמיכות ובא (שופטים ד)
על דרך המוכרת מלרע ובפתח למד הפעל מצלת (זכריה יד)
הסוס / מסכת זהבך / תשוקת עוד ובא עין הפעל (ישעיה ל)
בשוא מצבת הבעל / והקבוץ מצבות / (מלכים ב ג)
ומכבות והגרזן / מפלות / מגפות / (מלכים א ז)
מצבות / מפלות /

ומחסרי הפא

עוד שיא / שיג / עקרם נשיא
נשיג / אם יעלה לשמים (איוב כ)
שיאו / וכי שיג לו / (מלכים א יח)

ומנחי הפא

מועל — בחולם או — לפי פירוש רשי רלשון
בשורק מולדי — פתח והשני קמץ עין
מושב / מודע / מורד / — בבינוני כמשקל יקר
בחולם / מוסד מוסד / (ישעיה כח)
בשורק קמוצי העין /
ובסמוך פתוחין למורש קפוד / אל מושב הקיר / (ישעיה יד, שמואל א כ)
מוסר יי / מוסר הבלים / מוסר אכזרי / (משלי ג, ירמיה י, ירמיה ל)
מוסר השכל / ובא בלי סמיכות פתח והיית מוצק (משלי א, איוב יא)
במקצת ספרים / ובמסרה אין פתח כי אם מוצק (מלכים א ז)
נחשת / ובכנוי וישב המלך על מושבו / (שמואל א כ)
ויהי מושבם ממשא / ובקבוץ מולדים / מושבים (בראשית י)
העין בקמץ / ובסמוך העין בשוא ובכל מושבי (יחזקאל לד)
הארץ / המה היו במורדי אור / ויש אומרים כי (איוב כד)
מושבי / מורדי כשקל אחר מושב מורד בצרי /
כי מזה המשקל יהיה גם הסמוך בקמץ כמו מורשי (איוב יז)
לבבי / מוצאי בקר / כמוצאי גולה כי מזה (תהלים סה, יחזקאל יב)
המשקל הם שהלמד שלהם אלף מורא מוצא /
ואת מורא לא תיראו / והוא מוראכם / אבל (ישעיה ח)
בסמיכות הוא גם כן בקמץ כפני האלף הנחה ויצא (מלכים ב ב)
אל מוצא המים והוא הנקבה /

מועלה — בחולם או בשורק מורשה / ובסמוך
מורשת גת בחולם / ובשורק עדי (מיכה א, יהושע כ)
תמועדה / בטה מוסדה / מוסדות הצלעות / (ישעיה ל, יחזקאל מא)
וכן במשפט הזה /

מועל — בצרי מועד / מוקד / מופת אלה
לא ישתנו בסמוך / ובקבוץ ובסמוך
ובכנוי העין בשוא מופתים / מועדים / מוקדי (ישעיה לג)
עולם / מועדי יי / ואת מופתי / אלה (ויקרא כג, שמות ז, ויקרא כג)
הם מועדי / וכן בכנוי היחיד על מוקדה / (ויקרא ו)
את קרבן יי במועדו / ובכנוי הנכצא העין בפתח (במדבר ט)
או כסגול כמו שכתבנו בכנוי פועל מועדך / וכן
היחיד בכנוי הנמצאים מועדכם בפתח העין /
או בסגול אני מופתכם / והקבוץ בכנוי העין (יחזקאל יב)
בשוא / אבל ואין בודד במועדיו שהוא קמץ (ישעיה יד)
אמרו שהוא כשקל אחר מועד בקמץ / במלס מולד
כי אם היה ממועד בצרי היה מועדו העין בשוא /
והנה מצאנו פתחת למוסרי בצרי / ואם הנפרד (תהלים קיו)
מוסר בצרי היה לו למסר מוסרי בשוא / אך
נאמר כי הנפרד מוסר בקמץ / ועם הרבים
מוסרים / מוסרי / ובא קמץ קטן תחת קמץ
גדול והוא הנקבה /

מועלה — בצרי מועצה / מוסרה / וכן
הקבוץ בצרי וילכו במועצות / (ירמיה ז)
מוסרות ומוטות / והסמוך בשוא מועצות / (ירמיה כז)
ומוסרות ערוד / וכן הכנוי ומוסרותיך אנתק / (איוב לט, ירמיה ל)

ומִמוֹעֲצוֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ / ובתיו הנקבה מוֹלֶדֶת משלי א
בית / מורשת גת / וכבר כתבנוהו למעלה מיכה א
מודעת פתח מפני העין / מולדתך / מולדתנו /
מודעתנו בצרי / ובא בקמץ הלא בעז מדעתנו רות ג
ובשפטו בצרי / וכן יאמר מושעת / והקבוץ
ממנו האל לנו אל למושעות / תלים סח

מֵיעַל

מיטב / מישר בצרי ומם /
ובחירק שכרה ביכל המים והים שמואל ב יז
קמוצים / ובסמוך פתוחים מיטב שדהו / שמות כב
והקבוץ מישרים אהבוך / מיעול מישור שיר א
תיעל / תיכן /

תִּיעוֹל

תירוש / תינוק / וקבוץ תינוק
בלשון נקבות תינוקות של בית
רבן כי תינוק ותינוקות לא נמצא כי אם בדברי
רבותינו ז״ל וגמרו לנקבה תנוקת /

תּוֹעָל

תושב / כשכיר כתושב קמץ / ויקרא כה
ובסמוך פתח תושב כהן ושכיר / ויקרא כב
ועם הא הנקבה /

תּוֹעָלָה

תולדה / ובסמוך תולדת /
וכן יאמר גם כן במוכרת תולדת
כמו שזכרנו בשמרת תפארת / וכן יאמר תוכחת
תועפה או תועפת / תוכחת / טובה תוכחת משלי כז
מגלה / והקבוץ כתוכחות על עון / וכסף תלים לט איוב כב
תועפות לך / ובצרי ביום תוכחה / והקבוץ
תוכחות בלאמים / וסמיכות הקבוץ אלה תולדות תלים קמט בראשית לז
יעקב / תוכחות מוסר / כתוכחות חמה / משלי ו יחזקאל כה
כתועפות ראם לו / במדבר כג

עֵלָה

שנה דעה עצה לדה צארה
עדה / המה / ובסמוך שנת
עצת / עדת / רמת עין הפעל בשוא / אבל
צאת לא ישתנה מפני האלף צאת האדם / וכן יחזקאל ד
דעה דעת פתח כלו מפני שהוא מלעיל /
והכנוים דעתו / דעתך / דעתי והם מחוברים
מן דעת שהוא אחד בסמוך והמוכרת לא מן דעה
כי אלו היה מחובר מן דעה היתה התיו רפויה כמו
שזכרנו במלחמת / ויתכן שסמיכות דעה דעת עין
הפעל בצרי ומלרע כמו צאה צאת / והכנוים
צאתו / צאתך / דעתו / דעתך / אבל לחקל על
הקריאה עשו התבור מן דעת לא מן דעה / ובמשקל
דעת שחת נחת / שרשם ישח נוח / שנה / שנתי /
שנתו וכן כלם עין הפעל בשוא / אבל בלדה נהגו
בקריאתו מנהג צאה לקיים הצרי / לדתו / לדתך /
ואולי נהגו כן מפני שהלמד והדלת ממוצא אחד
שלא להפסיק השוא על
הבדרה / ובאור [illegible] מקור ולמות
בתיו ובפתח שלא [illegible]
בבמיכורת [illegible] תלים קלב
שנת לעיני תנומה לבהי [illegible] תלים קלב
אבל הם סמוכים [illegible]
סמוכות [illegible]

השמוש / והקבוץ בצרי שנות / דעות / עצות /
לדות / צאות / עדות / חמות / ובסמוך
בשוא שנות / חמות / עדות / עצות / אבל דעות
צאות לא ישתנו / וכן לדות / והכנוי שמותיו
חמותיו / עדותיו / עצותיו בשוא מלאית כרוב ישעיה מו
עצתיך / ותפיש אשר אמר וחכות לעצותיו העין
בצרי תפשו עליו ואמרו כי חושר לעצותיו / ודומה
לו כי השגוהו משקל עדותיו / אשרי נוצרי עדותיו / תלים קיט
ואותו הוא בצרי לקיים בו הנח שהוא כנוחי העין /

עוֹלָה

צואה / ובסמוך צואת בנות ציון / ישעיה ד
וממאתו לא רחץ / ובתשלומו היה משלי ל
יצואה על משקל כשורה /

עֵל

רע / אשא רעי / צא תאמר לו / איוב לו ישעיה ל

עוּל

בחולם ובשורק / צא / הבגדים זכריה ג
הצאים ובתשלומו יצואים על משקל
גדולים / ובשורק כי בול הרים ישאו לו / לבול עץ איוב מ ישעיה מד
אעבוד / אם בפיהו להן שנים / איוב ל

עֲלַעַל

צאצא / הצאצאים / וצאצאי מעיך ישעיה כב ישעיה מח
שרשם יצא /

ומנחי העין

מָעוֹל

מקום / מלון / מכון / מאור / מזור
מזור / מנור / מקור / משוש
מנוס הכם בקמץ / ובצרי כי לא לקלים המרוץ קהלת ט
הזון עיני הפערים / ונהסבכם תשב הכם שאית
מקום הכנעני / מקום שם קבר / מלון אורחים / שמות ג ירמיה ט
משוש פראים / ואל מצור ירושלם / מקור מים ישעיה לב ירמיה ב
חיים / למאור פניך / וכן בכנוי אל מקומי / תלים ב הושע ה
את מקורה / והקבוץ מלונים / הושע ה ויקרא כ
מכונים / מאורים / כל מאורי אור בשמים / יחזקאל לב
ממבואי עיר מבקעה / ממותי תחלואים / יחזקאל כו ירמיה יו
והקבוץ הנקבות את שני המאורות / וכן קבוץ בראשית א
מקום בלשון נקבות מקומות / מקומותיו /
מקומותיך / וכן בשורק מנוף / ובסמוך מעוף ישעיה ח
צוקה / ומעודו של הקוף / מחור / בן איוב יח
ענים מרודים / מבוש / מבושים / והחזיקה ישעיה נח ומשנה
מבושיו / במצוק מצפון / מצוקי ארץ / שמואל א ב
מזור / במוריאל חרב / ובא במשקל הזה עשוי יחזקאל כא
משושך / כי הוא מן כל תופשי משוט / שהוא יחזקאל כז
במשקל מכון / מקום / ובא הדגש המורה
הנח שאחר קמץ מם מגון / מקום / ויאמר
האחד אם היה קל משוט / והרבים משוטים /
משוטיך / ומן הדגש יאמר האחד משוט בחולם
ובשורק והרבים משוטים / משוטיך / המשקל
הזה בתשלומו במשקל מסור / מגדול / שמואל ב כ

מָעָל

משף / שמקורו בתשלומו במשקל
משחת / מולי משחתם בהם / ובא ויקרא כב
הנקבה שוחת מועקה בם זמינו / תלים סו

תּוֹעָל

אמור שהיה תואר במשקלו שמן תורק שיר א
שמך / ובא פתוח לפי שבא במשקל איתן

וכן

ירמיה ב תהלים מד וכן מצינו תאר פתח וגבי יסד [illegible]ון / לב הוהל /
תהלים ג **פילון** פישון גיחון כי ענין פישון מן ויצאהם
איוב ה ופשתם / וכן גיחון מן יגיחו ירדן אל
שמות כו פיהו / תיכון / חיצון / קיצון / מן הקיצונה / ובצרי
תהלים קכד זדון / המים הזדונים / ובקמץ /
משלי ושעיה כח סס כב **פלון** באזדון / אנשי לצון / ששון ושמחה
קמוצות הפא לעין הפעל והוין והנונין
עובדיה א נוספות / ובסמוך הפא בשוא זדון לבך השיאך /
תהלים קיט כי ששון לבי המה / וכן בכנוי ובקבוץ ובצרי זדון /
תהלים קכד מן המים הזידונים ונכתבה בו היוד עין הפעל /
שמואל ב ירמיה יח ובכשקלו עם אלון מצב אשר בשכם / באלוני
ממרא /

פיל שיר / קיר / עיר / ציר / ציץ / גיר /
ניר אחד בסמוך ובמוכרת / והקבוץ
מלכים א ו שירים / צירים / ונבלע הנח בדגש במלת ופטורי
מלכים א ו ציצים / וקיר בקבוץ נקבות קירות הבית / ועיר
בקבוץ הפא קמוצה ערים / ויש בהראות עין הפעל
שופטים י ושלשים עירים להם / וקיר יקובץ בלשון זכרים /
נחום א כי עד סירים סבכים / וסיר אחר יקובץ בלשון
שמות כז נקבות / ועשית סירותיו / ויש

פיל שעין שלו נראית בית / חיל / עיר /
עין / יין / שית / ביר / ובסמוך תנוח
[illegible] שיר השירים ט עין הפעל בצרי בית יי / עין יי / עין הקורא /
הושע יד כתובים יד זית שמן / כיין לבנון / חיל פרעה ובאו במוכרת
שיר ז ישעיה לז על דרך הסמיכות כיין הטוב / בחיל כבד / ובאו
שיר ח יחזקאל ב ח בסמוך על דרך המוכרת מיין הרקח / ויין החמה /
תהלים ס איוב יא יין תרעלה / ועיר פרא / והקבוץ זתים בצרי
בתים בקמץ / וקבוץ עיר בו ראות עין הפעל
שופטים לב ועיירים עשרה / וכן קבוץ חיל בהראות עין הפעל
מלכים א טו שרי החיילים ובסמיכות הנח / וקבוץ עין עינים /
דברים ח ובלשון נקבות בהראות עין הפעל עינות ותהומות /
שמות יז משלי ח ובסמוך נחה עינות מים / ובחירק עינות תהום /
ישעיה י ובכנוי עינו ביתו בצרי / ובחירק שיתו ושמיתו /
בראשית מט אוסרי לגפן עירה / וכן תאמר יינו / זיתו /
בירו בצרי או בחירק וכן שאר הכנוים / וקבוץ
ביר לא מצאנו ואולי יקובץ בלשון נקבות כי הוא
ירמיה ו לשון נקבה כהקיר ביר מימיה ובאבר בירות כמו
עינות / ואולי נאמר בירים כמו זתים / וקבוץ יין
מצאנו בדברי ז"ל יינות שמנים והלונות / ואפשר
דברים ד שהיה מזה המשקל ושב בניא והיה ראוי להיות גיא
על משקל בית זית אלא שהוקל /

פל בצרי / אל / גר / קן / נר / זר / גר /
תהלים יח עד / עד / רק / רש / כי אתה תאיר
שמואל ב כב נרי / כי אתה נרי יי / ונכתבה בו עין הפעל
דברים א בשירת ספר שמואל / בין איש ובין אחיו ובין
איוב יז משלי ו גרו / בשבים עדי / ובא כמהלך ראשך /
משלי ו מחתת אלים רשם / וקבוצם אלים / נרים /
במדבר ח קנים / וגר יקובץ בלשון נקבות אירו שבערי
תהלים טז ישעיה מג הגרות / ובסמוך אילי מואב / וכן בכנוי [illegible]
ערקים /

פל בקמץ זר / רע / רש / שב / עב
קמוצים ובהסמכם פתוחים / ובאו
ישעיה יח משלי ז קמוצים בסמיכות כעב טל / כעב מלקוש /
יחזקאל מא ועב עץ / ורע הרבה כמנו פתוחים והן ידועין
על פי המסורת / וכן צר הרבה פתוחין / ויש שבעה
ישעיה סג איכה א תהלים קמוצין לו צר / ידו פרש צר / נצב ימינו כצר /
איכה א תהלים ד זכריה ח לפני צר / בצר הרחבת לי / אין שלום מן
אסתר ז במדבר י הצר / כי אין הצר שוה קמוצין / על הצר
תהלים יח איוב לו הצורר / בצר לי פתחין / בפש מאד פתח /
פח / פחי / פחים פתח / וכן חח / חחי /
חחים / וכל עד פתח / וכל ועד סגול / אבל
ירמיה כט היודע ועד צרי שהוא ענין עדות / ובקבוצם
זרים / רעים / ובסמוך זרי / רעי / עבי /
תהלים ח וששי בזב / לא יפול הקמץ לקיים הנח בהם /
וכן הנקבות רעות / עבות / וכן בסמיכות רעות /
בראשית מא רעות מראה / אבל מנחי הלמד שהנח בהם איננו
עיקר יפול הקמץ כמו מן בנים בני / ומן שנים שני /
ומן פנים פני / דוים דוי / ידים ידי / וכן
איכה ג בשנים מן דים דכים דמי / ומן שכים / שמימי /
ובכנוי לא יפול הקמץ ביחיד / דמו / דמך / דמי
ידו / ידך / ידי / ונקבה דמך ידך / ועם
בראשית ט כנוי הרבים הנמצאים ישוב תנועה קטנה ואך את
שמות לב דמכם / מלאו ידכם / והרבים דמיך / ידיך /
ידינו / ועם הנסתרים והנמצאים ידיהם / ידיכם /
דם הם / דמיכם ושא בשוא אבל בנחי העין
לא יפול הקמץ בכל הכנוים /

פול בחולם אור / בור / סוד / כוס / יום / שור
כור / און / גוי / עור / חור / כח / שוע /
מלכים א ו לוג / לול / מן ובלולים יעלו / ובקבוץ נדגשת
חמורת הנח / וכן נהגו בקבוץ לוג לוגים כמו שבא
גם כן בשלמים מן ערום ערמים / ומן אדם אדמים /
יחזקאל ו ומן עבות עבתה / אלה עבתה / או יהיה הנפרד מן
ובלולים חול בשורק / וקבוץ עור / עור בלשון נקבות
ירמיה לה כורות / עורות / וכן כוס / גביעים מלאים יין
וכוסות / וכן בכנוי לא ישתנו בסמיכות / וכן בהוספם
בנקף לא ישובו לקמץ חטף כמו שישובו הכפולים
אשר בזה המשקל אלא ישאר החולם במקומו לקיים
משלי ו הנח שהוא עין הפעל / כמו באור פני מלך חיים /
במדבר כא מלכים גג או רב מואב / יום בשורה הוא והולכים / תשור
הושע יב בקבוץ בתמורת הנח שורים זבחו / ומן אור / בור /
מור / גוי / אורים / בורים / חורים / גוים /
ובוש / וטוב שהם תאר בושים / טובים / אבל טוב
בשורק הוא שם / ואפשר שיהיה טוב בחולם במוכרת
ישעיה א ושב בשורק בסמוך טוב הארץ וכן בכל מקום הוא
ישעיה סג על הסמיכות ורב טוב לבית ישראל היינו אומרים כי
נסמך על אות השמוש כמנהג / וכן חוד בחולם /
ישעיה יא ובסמוך על חר פתן בשורק כיוצא בו מצאנו מלות
שמות טו מצולות שהוא בחולם במוכרת כמו ירדו במצולות
מיכה ז וחבריו / ובסמוך בשורק ותשליך במצולות ים /
זכריה י בל מצולות יאור / אלא שמצאנו ובתים מלאים

כל טוב שהוא מוכרת והוא בשורק מבחר וטוב לבנון — יחזקאל לא
שהוא סמוך והוא בחולם׳ וקבוץ יום נשתנה מבני
משקלו כי בקבוצו ישוב החולם לקמץ ימים׳ וכן
במשקל ראש ראשים׳ ובסמיכות ובכנוי קיים הנח
בראש׳ ראשי בני ישראל׳ ראשיכם שבטיכם — במדבר י״ג דברים כ״ט
מפני שהנח כתוב׳ אבל ימים שאין הנח כתוב נפל
הנח בסמיכות׳ כל ימי אדם׳ וכן בכנוי הנסתרים — בראשית ה
והנמצאים ימיהם׳ אבל בשאר הכנויים קיים הנח׳
ימיך׳ ימי׳ ימיו׳ ימיה׳ ימינו׳ ויתכן כי שוא
ימי במקום קמץ חטף כי משפטו ימי חטף בקמץ
מקום חולם יום ולהקל בא בשוא לבדו כמו שכתבנו
באשר דינם להיות בקמץ חטף׳ ולהקל בא בשוא
לבדו בפעלים ובשמות׳ וכן ימים או עשור׳ — בראשית כ״ד
מימים ימימה׳ ימים תהיה גאלתו ואף על פי — שמות י״ג ויקרא כ״ה
שעניינו שנה הוא לשון רבים כי משפטו ימים שלמים
והם ימי השנה ששלמו ימי תקופת השמש בסיבתו
וחוזר חלילה לפיכך קורא השנה ימים סתם׳ וקבוץ
השנים בחולם יומים׳

פול — בשורק אור׳ שוט׳ שוק׳ פור׳
חור׳ לוח׳ כור׳ סוד׳ דוד׳ רוח׳
והקבוץ אורים׳ שוטים׳ חורים׳ פורים׳ סורים׳
ולא ישתנו לא בסמוך ולא בכנוי אלא שתסור מם
הרבים כמשפט׳ אבל לוח׳ רוח קבוצם בלשון
נקבות לוחות רוחות׳ וקבוץ שוק׳ דוד בתנועת
הוו בשוקים וברחובות׳ בפירות ובדודים׳ כמו — שיר ג׳ דברי הימים ב׳ ל״ה
קבוץ שור׳ שורים בתנועת הוו׳ — הושע י״ב

פולה — בשורק צורה׳ בפירות דוגה׳ שובה׳ — עמוס ד
בשה׳ דומה׳ ובחולם לא תלכו — מיכה ב
רומה׳ בבוא בשואה׳ ובסמוך ובכנוי צורת — משלי א׳ יחזקאל מ״ג
הבית׳ את כל צורתו וכן כלם׳ — יחזקאל מ״ג

פלה — צרה לדתך׳ — בראשית מ״ח
יונק עם איש — כמסורת נוהה בחסרי׳ — דברים ל״ב
שיבה לא ישתנו אלא — ושאר תלויים מלא
שתהפך ההא להיו בסמוך׳ — מיכה כלם תלויים
ובכנוי עדה׳ וקבוצו
העדות והחקים׳ כי קמו עיני משיבו ראוי — דברים ד׳ מלכים א׳ יד
משיבתו כמו וצורם לבלות שאול׳ כמו ותורתם׳ — תהלים מ״ט
או יהיה הנפרד ממנו שיב על משקל בית זית׳
ויש בבשקל הזה שהוא בתיו והמלעיל כמו שזכרנו
מלאכה ומלאכת׳ דבלה ודבלת׳ תוכחה ותוכחת
והיה ראוי על משקל פלת אלא מה שמצאנו מהם
הם פתחים בעבור שעינם גרונית׳ והם נחת׳
שחת רחת והם אחר בסמוך ובכוהרת ובכנוי נחתי
נחתי רחתו רחתי׳ בשחתם נחפש׳ ובקבוצם — יחזקאל י״ט
נחות׳ רחות׳ שחות׳ ואפשר שיהיה זרת — שמות כ״ח
ארכו מזה המשקל או תהיה התיו שרש׳

פלה — קמה׳ במה׳ צרה׳ עלה׳ רעה׳
בפה׳ ובסמוך להנפה גוים בנפת — ישעיה ל׳
שוא׳ ובא מלעיל מפני מלה זעירא שבאדרת
בבבת עינו׳ בקמת רעך׳ בקמה פלשתים — זכריה ב׳ דברים כ״ג שופטים ט״ו

עלות ינהל׳ ובמות עולם למורשה׳ ובא — ישעיה מ׳ יחזקאל ל״ו
בבמתי עב׳ במתי ארץ בשני סימני הרבוי׳ — ישעיה יד עמוס
ברבוי הזכרים וברבוי הנקבות כמו שהמשפט לבא
כן בשני סימנים עם הכנויים אבל זולתי הכנויים
אין המנהג ברוב׳ והולם במות נהפך בבמתי
לקמץ חטף להקל׳ ואפשר שיהיה מזה השער
עלו בשרותיה ושחתו׳ יאמר האחד שרה׳ והרבות — ירמיה ה
שרות שרותיך׳ וכן השחות יהרסון׳ והיו — תהלים י׳ א׳ ישעיה י״ט
שתותיה מדכאים׳ אבל עד שתותיהם יצא מדרך — שמואל ב׳ י׳
המשפט כי משפטו בקמץ כמו שתותיה׳ ואפשר
שיהיה שתותיהם מבני הלמד׳

פילה — חידה׳ שירה׳ בינה׳ וכל אשר על
המשקל הזה לא ישתנו אלא שתהפך
ההא לתיו׳ לא מצאתם חידתי׳ ורוח מבינתי׳ — שופטים י״ד איוב כ׳
והקבוץ שירות היכל וכן כלם׳ ובזה המשקל — עמוס ח
והשבתי בראשותיכם על משקל שירותיכם׳ — יחזקאל ל״ו
מראשותיכם׳ כי באה הריש בחירק בתנועת היוד
אף על פי שעין הפעל אלף וכבר כתבנוהו בשלמים
במשקל פעלה׳

פלות — ארון העדת׳ בגרות במותם׳ ובכנוי — שמות ל״ט יהושע ד׳
לא נשתנית תנועתו אלא שהוא בחולם׳
כי השורק והחולם מתחלפים׳ ועדותי זו אלמדם׳ — תהלים קל״ב
או אמר מן עדותי בלא כבוי עדות בחולם׳ והקבוץ
עדיות׳ גליות׳ אבל קבוץ העדות והחקים׳ — דברים ד׳
גם עדותיך שעשעי הוא קבוץ עדה׳ והיתה לי — תהלים קי״ט שמואל א׳
לעדה׳ אבל בדרך עדותיך ששתי והולתו שכראית — תהלים קי״ט
בהם הוו בקריאה נהפכת בהם עין הפעל ללמד
הפעל כמו עלות׳ עולה׳

פלת — ובשת פנים כסתני׳ — תהלים מ״ד
ובם ח כסלפה כיתה
כסתה וסיכון פרן בן — נפת צופים׳ — תהלים י״ט
ויוה — ובכנוי בקמץ חטף בשתי׳
בשתו׳ נפתי׳ נפתך׳
והקבוץ בושות׳ נופות׳ פלם ריקם׳
פלנה — בשנה אפרים יקח׳ — הושע י׳

תפולה — תבואה׳ תבונה׳ תשומה׳
תבונה׳ ובסמוך תמונת כל׳ — דברים ד׳
הבא פתח קטן תחת פתח גדול או בתשומת יד׳ — ויקרא ה׳
בבנוי ותשובתו הרמתה וכן כלם׳ והקבוץ תבונות׳ — שמואל א׳ ז׳
תמונות׳ תשובות׳ תבונותיכם׳
ותשובותיכם נשאר מעל׳ ובאה מלה ותפוצותיכם — איוב כ״א ירמיה כ״ה
והתיו בחירק ומשפטה בצרי׳ ובאה גם כן הפא
בחולם ומשפטה בשורק׳ אבל בא כן והוא בחולם
לזה התנועות כמו תהומות יכסימו׳ והתיו שבאה — שמות ט״ו
בחירק הוא במקום צרי׳ וכן אם לא שויתיך לשוב — ירמיה ט״ו
בחירק התיו והנכון בסגול׳ ושלח תבונם עצבים — הושע י״ג
חסרת תיו ובכנוי ומשפטה כתבונתם׳ כי לא יתכן
לומר תבון כי לא מצאנו ממשקלו׳ וכן ארכה — איוב י״א
מארץ מדה׳ כשפטה מדתה׳ וכן עובר בשוק אצל — משלי ז׳
פנה׳ כשפטה פנתה׳ וממשקל זה תאנים הלאת — יחזקאל כ״ד
הנפרד תאונה כמו תבונה׳ ונאמר הקבוץ בלשון
זכרים

זכרים כמו מן חטה חטים, ערמה ערמים, ויש אומרים כי הוא הנוספת תחסר בכנוים, ונאמר תבון
תהלים מט / תבוני, תבונו, תבונם, וכן וצורם לבלות שאול
שאמר ממנו צורו, צורי וכן כלם, ומן מדה, מנה,
נאמר מד, מן,

מפולה מבוכה, משוכה, מלונה, מרוצה,
שמואל ב יח מרודה, מן ועניים מרודים, ובחולם
קהלת ט במצודה רעה,

ישעיה א **ממפולת** ממגורה, נהרסו ממגורות,
אסתר ב **הפלה** והנחה למדינות עשה, והמקור
ישעיה ל במשקלו להנפה גוים בנפת שוא,

איכה ג **הפולה** הפוגה, מאין הפגות,

יחזקאל יט **מפלה** מצדה, מיביאהו במצדות, ואפשר שהמם שרש,

ומנחי הלמד

משלי א **תפעה** והוא לנקבה, בחרמה לאמר, ויש אומרים כי התיו שרש והוא שם מקום
איוב ד / ובמלאכיו ישים תהלה, ומפני ההא שהיא אות גרונית נקדה התיו בקבץ רחב והפכו הקבץ חטף אל
משלי יד ההא כמשפט, וכן ממשקל זה כי האנה הוא מבקש, והושב הקבץ לחולם להרחיב על האלף, וכן עשו
במדבר כג כמו ת ועמה ישראל כי הראוי ועמה לולי שהעין גרונית ועוד נכתוב תהלה בכפולים,

תפעה תאוה, תאנה, תאלה לולי האלף ההיה התיו בחרק כמו תגרה,

מלאכי ב ירמיה ב מתנרה ידך, תאלתך להם, תאנתה מי ישיבנה,
מלכים א יח **תפעה** והוא לנקבה, ויארת המים אשר
ירמיה ל בתעלה להכה, רפאות תעלה,
ישעיה ז תלאה, ובסמוך תלאת, תעלת הברכה,
וכן יאמר בכנוי תלאתך, תעלתו וכן כלם והעין
יחזקאל לא בשוא, והקבוץ תלאות, תעלות, ואת
תעלתיה שלחה,

מלאכי א **מתפעה** והוא לנקבה תנה מתלאה,

תפעית והיוד והתיו נוספות כמו אחרית,
והראוי תפעית, תכלית, תכנית,
והקבוץ תכליות, תבניות, וכן אמרו במשנה
תעניות מן תענית סדר תעניות,

במדבר לב **תפעות** תרבות אנשים חטאים, תזנות,
מלכים ב ו ובחולם תחנות, אל מקום פלוני
אלמוני תחנותי והוו והתיו בהם נוספות כוו והיו
מלכות, ידידות, שרירות, והראוי בתשלום
תרבוות, והקבוץ תרבויות, וכן קבוץ תחנות,
תחנויות אף על פי שנפרד בחולם או הקבוץ ביוד
יחזקאל יו כמו תרבותים תזנותים, ותרבי את תזנותיך,

ויקרא כו שמואל א ב **מפעית** ואבן משכית, וכל מרבית ביתך,
ויקרא כה ובמרבית לא תתן אכלך היוד והתיו
נוספות, והראוי מרביית משכית, והקבוץ מרביות,
במדבר לג משכיות, את כל משכיותם,

ישעיה מ **מפעות** מצות, הראוי מנצות, אנשי מצתך
וכמשקלו בדברי רז"ל מלקות,

מפעה והוא למד הפעל מקנה, מכנה,
משנה, מקרה, ואם פא הפעל
גרונית המם בפתח מענה, מעדה, מחסה, מחנה,
מעשה, ויש בפתח גם בלא אות גרונית,
ישעיה לג מראה, מדוה, משקה, משוה, עד שלל
מרבה כלם כמוכרת ועין הפעל בהם בסגול
ובהסמכם בצרי, מתנה דן, למרבה המשרה,
מחסה כזב, ומשקה צמא, ומראת כבוד יי,
קהלת ב מרעה עדרים, כמקרה הכסיל, וכתב אדוני
קהלת ג אבי ז"ל כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה
אחד להם שלשתם בסגול והם מוכרתים וכן נמצא
בספרים מדויקים, ופירושו כי בני האדם מקרה
הם בעולם וכן הבהמות ומקרה אחד להם
מלכים א י במיתתם, ובא יקחו מקוה במחיר בצרי ואף על
דברי הימים ב א פי שאינו סמוך, ובדברי הימים הוא באלף מקוא
יקחו במחיר וכן הרוצאים על משקל זה אף על פי
ישעיה ל שאינם מן השרש יהוה הם בסגול, כי ערוך
ויקרא ב תהלים ח מאתמול תפתה, אשה ליי, צנה ואלפים
יחזקאל כז יחזקאל לא כלם, ודרכה בחרב ימולו, עליו עלפה
אלו וחבריהם להם בסגול ואם בסמוך בצרי,
ויקרא א ישעיה ח אשה ריח ניחח ליי, והמונו צחה צמא,
ואריה לעולם צרי על העיקר לפי שלא יבא כן
בנמיכות כי אם בחסרון והוא ארי ואף על פי
שיאמר גם כן ארי במוכרת, והכנוי מקני,
משלי לד מחני, מעשי, משני, וכל מקנך תזכר,
משנהו, מקנהו, מעשהו, מעשיה, מקריה,
רות ב ויקר מקרה אף על פי שהוא יחיד כי אין בו יוד הוא
בסגול ועוד שאמר ויקר, ואלו היה לרבים היה
אומר מקריה ביוד והיה אומר ויקרו, מראה,
ואולי נאמר כן מראו, מראה, מקרה, ואם
לא נמצא, כי הנה שדה והוא גם כן למד הפעל
מלכים ב ח ומצאנו אל ביתה ואל
כי קיקלוני לומר שדיה שדה, וכן במשקל
טוע מן קנה וקנתה קונה זה כהא,
ישעיה ל יקיו **הפעה** אש ועצים
הרבה,
קהלת א קהלת יא ולמי ראה הרבה, כי הרבה יחיו והם בצרי כלם כי
אין בהם סמיכות, והמסורת כל הרבה בשתי נקודות
וכל ארבה בשלש נקודות, והקבוץ במפעה שהקדמנו
מחנים, משנים, מעשים, מענים, מעניו,
מעשיו, מחניו, משניהם, מעשיהם, ומחנה
שמואל א יז יקובץ גם בלשון נקבות ממחנות פלשתים, והרבה
אין בו קבוץ כי הוא עצמו קבוץ, ובנפול למד הפעל
מפע ומלעיל ופתח כלו מפני הפא שהיא
תהלים ז גרונית מאשר מצאנו במשקלו כמעד
יחזקאל י א דניאל כח איש ולויות, ממעל לרגליו, מעלה מלמעלה והוא
נוספת והא השרש נגרעה לפיכך המלה מלעיל, ומן
שמות כו המשקל הזה כשה, מלמטה והמם פתוחה אף על פי

שהוא

שהוא מלעיל לא נקמץ כמו לָמָה׳ שָׁמָה׳ יָמָה שנקמצו כי משפטו מַטָּה כי הוא מחסרי הפא ואם היה שלם היתה חמם פתוחה מפני נח נראה שאחריו כמם מַעְלָה כן עתה גם כן המם פתוחה אם לא בהפסק׳ והיה מלעיל מפני שהיא נוספת בהא שהוא נוספת בהא מַעְלָה׳ וכן לַיְלָה׳ ואפשר להיות מן המשקל הזה וּמֶמֶר לְיוֹלַדְתּוֹ בא בסגול כמשפטו׳ ועוד נכתוב ממר בכפולים׳

מפעה
וּלְכְסֶה עָתִיק׳ יְסַד הַמִּקְרֶה׳

מַפְעָה
חכם בפתח או בסגול או בחירק׳ בְּמַרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע׳ וַתְּהִי הַמַּחֲצָה׳ לְמַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה׳ בָּא אָחִיךָ בְּמִרְמָה׳ מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה׳ קַח אֶת הַמִּנְחָה׳ שלבד מִצְוָה והוא כהם לנקבה ולבד הפעל נפלח ובסמיכות ועם הכנוים השוב ההא תיו כמשפט כל הא הנקבת כמו שכתבנו׳ והקבוץ מַחֲנוֹת׳ מִרְמוֹת׳ מִצְוֹת׳ מִשְׂרוֹת שרים במסך ובכוכרות׳ אבל מִנְחָה אף על פי שכתבנוה פה כבר כתבנוה בשלמים במשקל שִׂמְלָה והוא הנכון׳

נמפעה
נִמְבְזָה וְנָמֵס׳

אֶפְעָה
אֶחְנָה הַפַּעַם לִי׳ אֶחוּה׳ וְאַחֲוָתִי בְּאָזְנֵיכֶם האלף נפתחה מפני החית׳

אֶפְעָן
אֶתְנַן ואמרו הכנוי והקבוץ מֵאֶתְנַן לא מן אֶתְנָה להקל׳ וְשָׁבָה לְאֶתְנַנָּהּ וְכָל אֶתְנַנֶּיהָ יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ׳ וכמו כן בא שִׁרְיָה לְשִׁרְיָן׳ והקבוץ והכנוי נאמר כן שִׁרְיָן׳ וּבְתִתֵּךְ אֶתְנַן קמץ׳ ובסמוך פתוחים אֶתְנַן זוֹנָה׳ כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה׳ ובאו פתחין מבלי סמיכות וְאֶתְנַן לֹא נִתַּן לָךְ׳ וְגַם אֶתְנַן לֹא תִתְּנִי עוֹד׳

פְּעוֹ
לְשֵׁם שְׁבוֹ׳ ותאו נֶמֶר׳ וַאֲנִי כּוֹתֵב עַל הַסֵּפֶר בַּדְּיוֹ׳ והקבוץ והכנוי אפשר שיתחלף בהם למד הפעל כאלף או כיוד כמו שְׁבוֹאִים׳ תְּאוֹאִים׳ שְׁבוֹאֵךְ׳ תְּאוֹאֵךְ׳ דְּיוֹאֵךְ וכן כלם או שְׁבוֹיִים׳ תְּאוֹיִים׳ ואפשר שיהיה תאר על משקל והלְבוֹה נַפְשׁוֹ׳

פְּעוֹ
מלעיל׳ יִשְׂגֶּא אָחוּ׳ כִּי שָׁחוּ׳

פְּעִי
מלרע׳ צְלִי׳ קְלִי׳ עֳנִי׳ נְקִי׳ שְׁנִי׳ ובסמוך צְלִי אֵשׁ׳ שְׁנִי תוֹלַעַת׳ נְקִי כַפַּיִם׳ ומזה המשקל הֲמוּ לִי הֲיִ לִי׳ ובא מלעיל מפני לי שהוא מלת ועירא׳ ובכנוי צֶלְיוֹ קָלְיוֹ׳ צְלִיוֹ צְלִיֵּךְ קָלְיוֹ קָלְיֵךְ עָנְיוֹ עָנְיֵךְ׳ ובהפסק לְאָחִיךָ הֶעָנִיךָ וכן כלם׳ וכן הקבוץ צְלוּיִם׳ קְלוּיִם׳ עֲנִיִּים נְקִיִּים וכלם בדגש היוד בשקל נְחֻתִּים׳ שְׁטוּפִים׳ ומכותבו ה׳ גשתמש׳ קבוץ קְלִי בלשון נקבות קְלִיוֹת וַאֲגוּדִים׳

פְּעִי
שְׁבִי פְּרִי צְבִי דְּלִי כְּלִי׳ חֳלִי לְחִי פְּתִי גְּדִי רְעִי׳ ובהפסק ובזקף פא הפעל בסגול והוא בָּא עַד לֶחִי׳ [illegible] חַיִּים אֶל כֶּלִי׳ וְהָאֹסֵף מֵחוֹל שְׁבִי׳ בְּבַיִת הַבְּרִי׳ תַּמַּת לֶחִי׳ אֵין עָרִי׳

וְאֶל הַמִּזְרָח וְאֶל הָעֲבִי׳ ובא בשרוא כמו בהפסק אַל תְּהִי מֶרִי לפי שהשרוא יש לו העמדה ומפני זה יבא פעמים בדרך ההפסק׳ וכן בא בפשט בסגול וְאָמַרְתָּ אֶל מֶרִי אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל׳ ופעמים לא ישתנו בזקף יַכּוּ עַל הַלְּחִי׳ וּבָא בְּאֶרֶץ הַצְּבִי׳ וַיְשַׁסְּעֵהוּ כְּשַׁסַּע הַגְּדִי׳ וָחֵצִי אף על פי שהוא מזה המשקל כי בלא הפסק יאמר בשוא וְחָנוּ אֶת הַחֲצִי לְאַחַת וְאֶת הַחֲצִי לְאֶחָת ובהפסק הוא בצרי׳ אָז יַחֲלֹק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֲצִי׳ וכן בהעמדת טעם אַמָּתַיִם וָחֵצִי וְאַמָּה וָחֵצִי׳ אבל הֲלֹא תֶחֱצִי מִמְּךָ וְהֶלְאָת אינו מזה המשקל כי היוד בו נוספת והראיה חֶחֱזֵן והכורם עם הכנוים שִׁבְיֵךְ פִּרְיֵךְ כֶּלְיֵךְ תֶּלְיֵךְ פִּרְיֵךְ עֶדְיֵךְ׳ עֶדְיוֹ לִבְלוֹם בסגול׳ או בחירק כְּמִרְיָם׳ שִׁבְיוֹ׳ פִּרְיוֹ׳ בִּשְׁיֵךְ׳ וכן עם כנוי הרבים כמם לבדה יאמר כֶּלְיָם פִּרְיָם עֶדְיָם בסגול או בחירק׳ ועם ההא והמם פא הפעל בשוא ולבד הפעל נחה לֶחְיָהֶם׳ פִּרְיָהֶם׳ כֶּלְיָהֶם׳ עֶדְיָהֶם׳ שִׁבְיָהֶם׳ וכן עם הכף והמם שִׁבְיְכֶם׳ פִּרְיְכֶם׳ וכן שִׁבְיְכֶן׳ פִּרְיְכֶן׳ ובא גם בתנועת היוד ובסגול והוא עַנְפְּכֶם תִּתֵּנוּ וּפֶרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי וקבוצם אינו אחד׳ כי גְּדִי׳ צְבִי׳ עֳרִי׳ לְחִי׳ חֳלִי׳ אֲרִי׳ קבוצם אֲרָיִים׳ צְבָיִים׳ עֲרָיִים׳ חֳלָיִים׳ או באלף התמורה הוא לבד הפעל כמו חֲלָאִים׳ אבל וְכִצְבָאִים עַל הֶהָרִים למהר האלף נחה למשך והיוד נעה והוא לבד הפעל ויוד הרבים חסרה׳ וכן כל פְּתָאִים האלף נחה והיוד נעה והיא למד הפעל ויוד הרבים חסרה׳ וכן מִבֵּין עֳפָאִים׳ אֲשֶׁר כִּצְבָאִים׳ וּמַבְרוֹס לַשְּׁבָאִים׳ קדראין מבין יוד דניאל ועזרא׳ כשדאין בפיק אלף דניאל ועזרא׳ ולחי חברו בלשון שנים לְחָיַיִם׳ וַאֲרִי קבוצו גם בלשון נקבות אֲרָיוֹת׳ ובסמוך וְרַגְלִי מִתְעַה עַל לְחָיֵי עַמִּים׳ שְׁנֵי גְדָיֵי עִזִּים וּכְלִי קבוצו כֵּלִים בצרי פא הפעל׳ וכן עם כנוי היחיד שא נא כֵלֶיךָ׳ וְהַבְּדִלִּי כְּלֵיו רָאִים׳ כִּי מִשַּׁשְׁתָּ אֶת כָּל כֵּלַי׳ וַתַּעְדֶּה כֵלֶיהָ׳ ובסמוך כְּלֵי בֵית ה׳ אולי כן הוא קבוץ דְּלִי או בקבוץ צְבִי׳ עֳדִי׳ חֳלִי׳ ועם כנוי הרבים בנוח היוד ובצרי עין הפעל לְחָיֵיהֶם׳ כְּלֵיהֶם׳ צִבְיֵהֶם׳ גְּדִיֵּהֶם׳ ואולי נאמר גם כן גְּדָיֵיהֶם לְחָיֵיהֶם כהראות לבד הפעל כמו שנראתה בלְחָיֵי גְּדָיֵי׳ וכן מזו הגזרה הֲמוּ מֵעַי לוֹ׳ הָמוֹן מֵעֶיךָ׳ יאמר האחד מֵעִי כמלת כְּלִי׳ ובסמיכות הרבים מִמְּעֵי הַדָּגָה׳

פְּעִי
קֹשִׁי׳ דֳּמִי׳ חֳרִי׳ צֳרִי׳ חֳלִי׳ כן יאמר בהפסק׳ כמו וּדְבַשׁ וְשֶׁמֶן וָצֹרִי׳ ולהקל קריאתם הסב החולם לקמץ חטף בלא הפסק׳ מֶה חֳרִי הָאַף׳ אַל דֳּמִי לָךְ׳ גַּם חֳלִי וחלי וכן בסמוך׳ ופעמים בשוא לבדו וצְרִי וָלֹט׳ אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה׳ עֳרִי יֹפִי הַכָּמוֹךָ׳ ובא בהפסק בקמץ חטף אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה עֳנִי׳ והכורם כתנור שִׁבְיִי אלא שהם בקמץ חטף׳ קָשְׁיוֹ חָלְיוֹ חָנִין׳

מפעי

מפעי (יחזקאל יז) ובמים לא רחצת למשעי ׳

פעיע (תלים ח, איוב כח, סנהדרין) הגיג ׳ בינה הגיגי ׳ לחזיז קולות ׳ שרשים חזה דגה ׳ וכן צליל לחם שעורים שרשו צלה ׳ וכן

פעוע (כתובות ג) זנון ׳ ברב זנוני זונה ׳

פעיעון (ברכות מ) שפיפון ואפשר ששרשו שפף וכבר זכרנוהו ׳

פעון יגון ׳ חזון ׳ חרון ׳ שאון ׳ רזון ׳ רצון והרבים להם ׳ וכסמוך בשוא חזון ישעיהו א ׳ חרון אפו ׳ רצון יראיו ׳ (תהלים קמה) וכן בבנויים ובקבוץ הרונים יגונים הוין לבדי הפעלים והנונין נוספות ׳ ובצרי פא הפעל והנון עצבונך (בראשית ג) וירונך ולא נשתנית תנועת ההא עם דכנוי ואף על פי שדינה להשתנות עשו כן להקל קר את ההא או הוא מן הדגושים לפיכך לא נשתנה׳

פעות (ירמיה ל, קהלת ח) שכות עמי ׳ ראוה עיניו ׳ (איוב כו, שמות ח) ואין כסות לאבדון ׳ ושכתי פדת ׳ (מסלי כח) זנות יין ותירוש ׳ שחות ׳ מן כשחותו הוא יפול ׳ ובסמוך ובמוכרת פא הפעל שואית ׳ וכן בכנוי שכותו ׳ שכותי ׳ ראותו ׳ ראותי וכן כלם ׳ וקבוץ זנות מצאנו בלשון זכרים כזנותיך וברעתך ׳ (ירמיה ג) והתאר לנקבה רעות ׳ ואשה רעותה ׳ וכן כאולם חצות (תהלים קיט) לילה ׳ דות ׳ נדה דוהה ׳ (שמות לב) ענות גבורה ׳ (תהלים) פנות קדים ׳ לכנות יכינו ׳ וכן

פעית (איכה ד) בחירק ׳ שבית ׳ שחית ׳ מן נלכד (בראשית ב) בשחיתותם ׳ בכית ׳ מן ויעברו ימי בכיתו ׳ ברית ׳ כרית ׳ חנית ׳ וקבוץ בכלם שכיתות שחיתות בריתות בכיתות בריתות ׳ (ישעיה ב) חניתות ׳ וחניתותיהם למזמרות ׳ וגם יתכן שיתקבצו גם בלשון זכרים כמו חנית שמצאנוהו גם כן מקובץ בלשון זכרים ואת החניתים כבו כן נאמר שביתים ׳ (דברי הימים ב כג) שחיתים בריתים ׳ וכן מצאנו קבוץ שבות בלשון זכרים ׳ (יחזקאל יז) ושבות שביתיך בתוכהנה ׳ וכן יהיה קבוץ שבות ראות פדות ׳ או יהיה קבוצם כקבוץ חנות גלות בהראות לבד הפעל ׳

פעות (זכריה א, ישעיה ל, ישעיה כל) הפא בקמץ גלות האהל ׳ והחכות בצל כאנים ׳ חזות קשה ׳ וכן בדברי רזל טעות דנות כלם אחד בכנוך ובמוכרת ׳ לגלות המלך יויכין ׳ (יחזקאל א, עבדיה א) גלות ירושלם ׳ (תלים מט, ישעיה) והגות לבי תבונות ׳ וכן עם הכנוי גלותי ישלח ׳ (ישעיה כח, תלים סט) וחזותכם את שאול ׳ והתנו כברותי ראש ׳ (יחזקאל לב) ומלאתי הגאות רמותיך והירה זה שלא נשתנה בסמיכות ובכנוי להורות כי יהם יכשקל מלכות כי כן יהיה בהשלומו גליות ׳ ונקבוץ תשוב הפא שואית ותראה לבד הפעל כמו שמצאנו זגל (ירמיה לא) הזגוות שהוא מקבוץ בן חגות כך גליות ׳ חזיות ׳ (דניאל ח) חכיות ׳ טעיות ׳ כמו שנאמר מן מלכות ארבע מלכיות אף על פי שבמלכיות לא נשתנית תנועתה ובחניות נשתנית הנועתה מפני שהם מלכיות בתנועה קטנה והית הגריות הזה בתנועה

גדולה אם לא היה שלם לפיכך שבה ההית לשוא לרוב התנועות ׳ גם יהכן כי החניות נקיבץ כן חנות בשוא ופתח החית כי לא נמצא חנות בבקרא כי אם בדברי רבותינו זכרם לברכה ולפיכך לא נתבררה קריאתו אם בקמץ אם בשוא ׳ ויהיה חנות בשקל פדות שכות ראות ׳ אבל כן גלות יאמר גליות בקמץ הפא ׳ גם יהכן שתיו גלות חנות נהפכה יוד לטעם שזכרנו במלת כלכות כמשקלו ׳

פעות (מלכים ב יא, תלים) הפא בצרי ויתן עליו את הנזר ואת העדות ׳ גאות לבש ׳ והתבור והקבוץ כמו גלות כי היו ראויים כהשלוכם עדיות גליות ׳ גאיות על משקל כבלות ׳

פועה (ישעיה כח, מלכים ב יז) ועב שאול עשינו חוזה ׳ ביד כל (ישעיה ב ח) נביאי כל חוזה ׳ שגו בראה ׳ (דברים יא, תלים לה) יורה ומלקוש ׳ שואה ׳ מן השיבה נפשי כשאיהם האחד שואה והרבים שואים ׳ ועם הכנוי שואיו שואיך ׳ שואיהם וכולי ׳

פועה (ישעיה לב, איוב ל) ולדבר אל יי תועה ׳ שואה ומשואה וההא לנקבה ולבד הפעל נפלה ׳ וקבוצו וכנויו ידוע ׳

פעה (עזרא, איוב ל, יחזקאל ין) מלעיל וכלו סגול וההא למד הפעל הגה נכה ׳ והגה בפיו יצא ׳ יתנו (תלים כ א, ישעיה ב) נרה ׳ בכסא ליום חגנו ׳ וכן ואין קצה למרכבותיו ׳ ואפשר שהוא כמו קץ מן קצץ וההא נוספת ׳

פעה (ישעיה כ, שמואל ב כג) מלרע פא הפעל בצרי ועין הפעל בסגול ׳ גאה ורם ׳ רעה דוד ׳ (איוב ט) אניות אבה ׳ אבל רעה דוד היה ראוי העין בצרי (תלים א ד) מפני הסמיכות אלא שנמצא בספרים כן ׳ וכן רעה (ירמיה מח, ישעיה ב) המלך ׳ ומזה גא מאד ׳ כשפטו גאה כמו גאה (מלכים א ד) ורם ׳ ונפל והוא כמו רע ׳ מן רעה המלך ׳ והכנוי והקבוץ כשני המשקלים האלה ׳ רעו ׳ רעי ׳ רעך ׳ כסו ׳ כני ׳ כסך ׳ קצו ׳ קצי ׳ קצך וכולי ׳ כבים ׳ גאים ׳ הגים ׳ נדים ׳ כסים ׳ רעים ׳ אבים ׳ גאיך ׳ כסיו ׳ רעיו ׳ רעיך בצרי ׳ והרבים בשוא נסיהם ׳ אביהם ׳ רעיהם וכן כלם ׳ ואולי נאמר רעיהם ׳ רעיכם (ירמיה ה) בצרי ׳ כי כן נמצאו וינאפו את נשי רעיהם ׳ וזה כדי שלא להוסיף על העין ׳ ואולי נאמר אותם (יחזקאל יו) שהם מלעיל בקבוץ עם נון תכמורת הא ׳ כמו יתנו נדה ואת נתת את נדניך ׳

פעה הפא בקמץ והעין בסגול וההא לבד הפעל ׳ קנה ׳ קצה ׳ שדה ׳ עלה ׳ חזה ׳ והתאר כלה ׳ דוה ׳ רוה ׳ גבה ׳ רזה ׳ באה ׳ והנקבה בלא יוד כלה ׳ דוה ׳ רוה ׳ רזה ׳ (תלים כב, יחזקאל מב) והנראות לבד הפעל כומי רמה ׳ ובסמוך בקנה (מלכים טו, שמות כט, במדבר ב) המדה ׳ עלה זית ׳ חזה התנופה ׳ עיר קצה (ויקרא כה) גבולך ׳ ושדה מגרש עריהם ׳ וכן יאמר כלה ׳ (שמואל ב ג) דוה ׳ וכן נבה הגלים סבוך מנכה בפלס דוה ׳ והכנוי

והכנוי קנהו או קנו׳ קצהו או קצו׳ קצי׳ קני׳
קנה או קנה׳ קצה או קצה׳ את שדי אשר (יחזקאל לב)
בענתות׳ אל ביתה ואל שדה׳ והקבוץ קצים׳ (מלכים ב ח)
קנים שדים גלים דוים באים׳ ובא קבוץ נקבת
בצרי פא הפעל נאספו עלי נכים וכן ששים׳ אבל (תהלים לה)
וששי כזב הוא בנחי העין׳ ובסמוך שלשה קני (תהלים ח שמות כה)
מנורה׳ על שדה חמר׳ וכן נאמר קצי׳ (ישעיה לב)
גלי׳ דוי׳ אבל כדוי לחמי נאמר כי אינו מזה (איוב ו)
המשקל לפי שהוא שם לא תאר ולא מצאנו מזה
השרש שם בזה המשקל׳ אבל הוא מקובץ מן
ערש דוי׳ ונראה כי דוי כמו שכתבנוהו בשקל (תהלים מא)
פעל סכך׳ ואפשר שיהיה מזה המשקל ויהיו
השם והתאר במשקל אחד כמו שבאו רבים בכשקל
אחד׳ וכנוי הקבוץ שדיו שדיך׳ שדינו׳
לשובב שדינו׳ ולנמצאים ולנסתרים בשוא (מיכה ב)
שדיהם שדיכם׳ וכן פניו פניך׳ פנינו פניהם
פניכם שהאחד פנה ואם לא נמצא׳ ושדה יקובץ
גם כלשון נקבות שדות׳ והכנוי בשוא שדותיו
שדותיך שדותינו שדותיכם שדותיהם׳ ונמנה
מזה השער אף על פי שהוא בשוא כמו שכתבנו
שכם משער ארץ׳

פעה

והוא לנקבה שפה׳ קצה שנה׳
קנה׳ מנה אלה חרה קשה׳
וכן שהפא בצרי מאה פאה גאה גנה׳ ומזה
המשקל כרתו עצה׳ ובסמוך שנת קצת עצת (ירמיה ו)
שפת מנת׳ הרת עולם׳ ואפשר כי אלה לא (ירמיה כ)
תשתנה בסמיכות׳ כמו שלא נשתנה בכנוי אם לא (יחזקאל יז)
אלתי אשר כרה׳ מנת שועלים יהיו בקמץ בסמיכות (תהלים סג)
וכבר זכרנוהו עם הדומים לו בשער הראשון במלת
פעלה׳ מאת ככר הכסף׳ פאת ראשכם׳ (שמות לח ויקרא יט)
וקנה אפשר שיהיה ממשקל זה׳ אבל למה שנהגו
לקרוא בבשנה המלה בסמיכות הקוף בצרי קנת
הנביא׳ וכן כבנות בשדה שכשה מן הערפה
קנתה אסורה ידמה שהוא כנחי העין׳ והכנוי
שפתי קצתי מנתי שנתי וכן כלם׳ והקבוץ
שנות קצות קנות אלות הרות פאות קשות׳
וכן מאה פאה גאה גנה מאות פאות גאות
גנות׳ והשנים שנתים שפתים׳ ונאמר מאתים
לתנית האלף׳ והכנוי מן השנים שנתיו שפתיו וכן
כלם פא הפעל בשוא לבד כנוי הנסתרים והנמצאים
שהם פא הפעל בחירק שנתיהם שפתיהם׳ ועמל (משלי כד)
שפתיהם תכסמו׳ וכן בסמוך שנתי שפתי׳
כשפתי כגן׳ ובסמיכות הקבוץ שנות ימין עליון׳ (משלי י תהלים עז)
קצות דרכיו׳ קשות הנגב וכן יאמר כנות׳ אבל (איוב כו במדבר ד)
אלות לא נשתנה מפני האלף׳ אלות הברית׳ וכן (דברים כט)
הרות הגלעד׳ וכן מאות פאות לא ישתנו מפני (עמוס א)
האלף׳ והכנוי שנותיו שנותי׳ וקצותיו ומנקיותיו׳ (שמות כה)
וכן מזה המשקל על כל גדותיו׳ והאחד כמו גדה׳ (יהושע ג)
כפתוריהם וקנותם׳ וכן יאמר בכנוי הקבוצים (שמות כה)
קצותיהם שנותיהם׳ ובא שלא כבמשפט אחד (במדבר ב)

תמרוקיה ואת מנותיה והמם בקמץ ובא בשוא עם
את הגרון וצאצאי מעיך כמעתיו׳ והאחד כמו (ישעיה מח)
מעה׳ אבל אלות לא ישתנה מפני האלף וכן
הרות לא נשתנה׳ הרות הגלעד׳ כל ההרותיה (עמוס א מלכים ב טו)
בקעו׳ והרותיהם תבקעו׳ ואם הרות הגלעד (מלכים ב ח)
והרותיו׳ והרותיהם מענין הר בשרש הרר משפטם
שלא ישתנו כי משפטם להדגש לולי הריש העלולה
לקבל דגש׳ וכנוי באות׳ פאות לא ישתנה
מפני האלף׳ וכן נאמר מאתיו׳ פאתיו וכן
כלם בנוח האלף׳ או כתנועת האלף מאתיו
פאתיו׳ ובסמוך פאתי׳ כמו שנאמר פאתי (במדבר כד)
מואב שהוא לקוח מן פאתים׳ וכן סאה סלת (מלכים ב ז)
מזה השער אף על פי שפא הפעל שוא כמו שכתבנו
מנה מזה השער וקדם לזה׳ ופרה מן הדגושים
שלא נשתנה בסמיכות הקבוץ׳ פרות הבשן וכן (עמוס ד)
לא ישתנה בסמיכות היחיד׳ וכן בכנוי פרתו׳
פרתך וכן כלם פא הפעל קמוצה׳ והקמץ דשלם
בזה המשקל ובא תמורת למד הפעל תיו או זו או
עד או הוא עצמה כמו מן שפה שפתות׳
ובסמוך ושפתות בקר׳ והכנוי שפתותיו שושנים׳ (שמואל ב יז שיר ה)
ומן קצה׳ וייראו ישבי קצות מאותותיך׳ ומן (תהלים סה)
קשה׳ ואת הקשות אשר יסך בהן׳ וכן הרה׳ (שמות לז)
והריותיו יבקעו׳ ומן אמה׳ ועם האמהות אשר (הושע יד שמואל ב ו)
אמרת׳ את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו׳ (בראשית כ)
בן הירה כמשפט והריותיו בפתח הריותיו כפלם
אמהותיו׳ והנכון אצלי כי הנפרד מן אמהות
אמהתיו אמהה כמלם עקרה כמו שכתבנו
בכשקלו׳ וקבוץ אמה אמות אלא שלא נהגו
לאמר כן׳ וכן יהיה הריותיו כשקל אחר כמלם
דליותיו׳ והיה הנפרד כמום הריה׳ דליה׳ וכן
זוית׳ כמכזוית כנוסה׳ או יהיה הנפרד מן זויותיו (זכריה ט)
זוית ובמשקלו פנית׳ וכן הוא בדברי רז״ל אדם
מניחו בזוית או מוצאו בזוית אחרת׳ וכן הנפרד מן
דליותיו דלית׳ וכן זכרוהו בכשנה ובדלית התקל
בעל הבית מוריד ומחלק׳ וכן יאמרו מן זויותיו׳
זוית׳ וכן מזה המשקל צנות הצנות׳ וכן עמיתי (ירמיה נא)
לא תונו איש את עמיתו ונאמר שיהיה משרש עמית (ויקרא כה)
עמת׳

פעה

מאה׳ פאה בצרי והמא כבר כתבנו אותם
בשער פאת הקודם׳ ונאמר כי דלתם (שמואל א)
דלתה אינו מזה המשקל כי הוא מן הדגושים לפיכך
הוא כמוגל כי כן הבנה כמו שכתבנו כשתיה והות
ראויה להדגש והיא קמוצה׳ ואות שלפניה כמגול
בבקום אחר כשולהם בצרי וכן הוא כמו רחות
ובסמוך פחת כלו ומלרע כמשפט פחת יהודה׳ פחת (חגי א עזרא ב)
מואב׳ ובא אחר מלעיל אמור אל זרובבל פחת (חגי ב)
יהודה׳ והכנוי הקריבהו נא לפחתך׳ והקבוץ כפתה (מלאכי א)
פחות וסגנים וכן כלם׳ וכן בסמוך ופחות הארץ׳ וכן (יחזקאל כג מלכים א י)
יאמר עם הכנויים פחותיו פחותיך וכן כלם׳ כמו
שאמרו את פחותיה ואת כל סגניה׳ והקבוץ גלבד (ירמיה נא)
הפעל

הפעל נראית על פחות עבר הנהר והוא סמוך / והמוכרת פחות הפא בסגול והחית בקמץ /

פעת אל הקבה / וכן יאמר קובת / מן ואת האשה אל קבתה / וכן כנוי שקת על זה הדרך / והקבוץ שקתות / קבתות / והסמוך שקתות קבתות / אבל בשקתות המים אינו מן המשקל /

פעת והצפת אשר על ראשו אמות חמש / וכן יאמר שקת מן בשקתות המים / כי אלה שני המשקלים אף על פי שהם מלעיל אין התיו דגושה בהתחבר עם הכנוים ולא תפול בקבוץ כמו המשקל שהקדמנו בשלמים כי אותם אין התיו בהם שרש ואלה התיו בהם שרש במקום הא למד הפעל לפיכך התיו רפה בהתחבר עם הכנויים ולא תפול בקבוץ / ובכנוי צפת / צפתי / צפתו פא הפעל בחירק או בפתח / כמו שקל ארץ וכן כלם וכן כנוי שקת / והקבוץ צפתות / שקתות / והסמוך צפתות / שקתות / וכן הכנוי צפתותיו / שקתותיו וכן כלם / ואפשר שיהיה שקתות המים מן שקת בפלס שפה יאמר שקתות / והסמוך שקתות במו מן שפה שפתות / והסמוך ושפתות כסיל /

פעות אחות לנו קטנה / וכן חמות / ובצרי ובשורק את הכור ואת העדות / והסמוך אחות אביך / וכן יאמר חמות / וכן יאמר עם הכנוי אחותי בת אבי היא / בעבור חמותה / ולאחותו הבתולה / ובא אחר האלף בפתח לכרת לאחיו ולאחותו / ואפשר שיהיה זה השם כשני פנים רפה ודגוש כמו שמצאנו בחלתו מן השמות כמו שכתבנו / והנה יהיה ולאחותו הבתולה מן הרפה / ויהיה לאחיו ולאחותו מן הדגש ולפיכך לא נשתנה תנועתו לפיכך האלף פתוחה כמשפטה על החירק הראויה להדגש ואלף אחות קמוצה לפי שהוא רפה בעיקרו / וזה היא עלת פתח האחיכם יבאו למלחמה ובאחיכם בני ישראל ופתח אחים אחי אחיך הרבים וסגול אלף אחי אחיו כי הם מן הדגושים / וזה הטעם עד נאמן למבין לפי הכללים שהקדמנו והטעמים שכתבנו / ונאמר כי הוא אשר באחות ובחמות למד הפעל והתיו לנקבה / ובתשלומו אחיות חמיות בפלס כאשפת ירים אביון שהוא שם ליחידה לפי דעתי / והיה ראוי הקבוץ אשפתות אלא שקל עליהם להמיר הנח בדגש / ואמרו חבקו אשפתות / והמקובץ מן אחות חמות אחיות חמיות / והסמוך אחיות חמיות והיוד למד הפעל והוו והתיו סימן הרבות / ועם הכנוי ואת אחי ואת אחותי / ובא בסימן רבוי הנקבות לבד כצדקתך אחותך / ובסימן רבוי הזכרים לבד ואחותיך סדם ובנותיה / ולאחותיהם רחמה /

פע שהעין של יוד נחה / אף כרי ישריה עב ששרשו ריוד / וכן מי / מן השאל אליך בניהם קטנה / רעי אדיר / אך לא בני ישלח יד / קיניס הגה והי / אי / אי כתיים / וכן כי חתת ופי ששרשו כוה לדעת קצת המפרשים / וכן פי אלא שנשתנה מחבריו כי זה במוכרת פה והסמוך פי / וחבריו בקבוץ עיים / ציים בהראות היוד וכן בכנוי / ופה נרפה בקבוץ פים / והפצירה פים / וכן נרפה רצים מיד כתים / וכן בכנוי פיו או פיהו או פיך פי / ויוד פי יוד הכנוי ויוד השורש נגרעה / והראוי פיי וכן פיו פיך / ובכנוי הרבים פיהם / פיכם / פינו / וכן כפיהם הוא מהכם כנוי הנסתרים / ואלו היתה הוא למד הפעל היתה קמוצה כמו שירם / וכאשר קובץ בלשון נקבות כראית היוד והלה שתי פיות והפא בצרי / והבליעו הנח בדגש והפא בחירק ואמרו חרה בחרב פיות / וכן תאמר בכנוי פיותיו / פיותיך וכן כלם / ובהכפל הפא חרב פיפיות / ובמשקל פה שה יהיה כשפטם בהראות עין הפעל פיה שיה / בפלס דיה רוה / או פיה / שיה על משקל גאה / וסמיכות שה בצרי / שה כשבים ושה עזים / ועם הכנויים בהראות עין הפעל או את שיו נדחים בצרי / איש שורו ואיש שיהו כשוא /

פע יובילו שי למורא / והני פיתו ובין הני פתוחים / תני פעמים יכתב בו למד הפעל ותשב בבוא התלתו / והתוית תו / קוה המדה / את קו שמרון / קו תהו / קמוצים / צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו הראשונים פתוחים / הואיל הלך אחרי צו קמוץ בסוף פסוק / לך יובילו מלכים שי קמוץ בסוף פסוק / בעב הענן פתח / ויבחו שם האלהים על השל פתח באתנח / וכן מזה המשקל אב / את / יד / גב / דג / סן / אל יאמן בשו נתעה / הקם על קבתים והסמכם פתוחים / ובא סמיכות אב בפתיחות האלף אב המון גוים / ובא גם כן עם למד הפעל האלף בשוא ופתח אבי כל במי עבר / וסמיכות את לא בא אלא עם למד הפעל אחי יפת הגדול / וכן יתכן דם מזה המשקל והקבוץ דמים / דמו / דמיה / והסמוך דמי כמו כן על עלי וכבר כתבנוהו בשער פעל / ובכנוי אב / את בהראות למד הפעל במכתב אביו / אחיו או אביהו אחיהו / אביך / אחיך / אבינו / אחינו / והנסתרים והנמצאים האלף בשוא ופתח אביהם / אביכם / אחיהם / אחיכם / אבל למדבר בעדו לא נכתבה בו יוד למד הפעל מפני יוד הכנוי אחי / אבי / וקבוץ אב בלשון נקבות ראשי אבות / והסמוך אבות המטות / וכן עם הכנויים אבותיו / אבותיך וכן כלם / וקבוץ אח אחים והאלף בפתח / והכנוי אחיך / אחי / אחינו האלף בפתח / ואחי בהפסק האלף בסגול / אספרה שמך לאחי והוא בסגול מפני קמץ החית וכן אחיו לעולם בסגול האלף מפני קמץ החית / ובכנוי הרבים אחיהם / אחיכם האלף

בשוא ופתח · ובא בפתח לבדו ובאחיכם בני ישראל ·
ואחיכם יבאו למלחמה · וכבר כתבנו טעם הפתח
והסגול באלה בשער פעות · וכמו צר קו חו ידי ·
דגי · צרי · קוי · תוי · צוו · קוו · צור · קנד ·
ידו · ידך · חוו · חוך וכן כלם על זה הדרך ·
וקבוצם צרים · קוים · חוים · דגים · אבל יד
יקובץ בלשון שנים ידים · והכנוי ידיו · ידיך · קויו ·
צריו · צריך · קויך · ידינו · קוינו · צרינו · ידיהם ·
ידיכם · קויהם · צריכם · תויכם · וכמו גי · שי ·
גיי · גיו · שיו · גיך · שיך · והקבוץ גיים ·
שיים · והכנוי גיינו · שיינו · גייו · שייו · גייהם ·
שייהם כמו ידיהם וכן כלם · אבל לאפיקים ולגאיות
אינו מחובר מן גיא כי אם מן כל גיא ינשא כמו
שזכרנו בשערו · ויד יקובץ גם בלשון נקבות שתי
ידות · ומן ידגש בכנוי וקבוצו מנו · מנך · מני ·
והראיה מה שמצאנו ומנך לא מנעת מפיהם שהכם
פתוחה ידמתכי הנון הדגש אלא שהוקלה כמו חרבה
מן הדגושים כמו שכתבנו · ואולי היה מן רפה בכנוי
היה מם של ומנך בקמץ כמו ידך ·

פע

בן חכם בצרי · ובסמוך בסגול כשהוא
סמוך סמיכות ענין · כמו בן אברהם · בן
אדם · בן בליעל · ואם איננו סמוך סמיכות ענין
אף על פי שהוא במקף הוא בצרי · כמו ויולד בן
שתי · ויפלט בן אחד · ולמפיבשת בן קטן ·
והוליד בן פריץ · ואם כמוך סמיכות ענין אף על פי
שאינו במקף הוא בסגול · כמו וישחט את בן הבקר ·
בן הישראלית · ואת זכריהו בן יברכיהו · זכריה בן
משלמיה · את בת משלם בן ברכיה · בן אמיר · והר
הלבן מאה שנה יולד ·
והכנוי בנו · בנך · ואם עם התוספות והכנוי
בהפסק בנך · ושאר למי שצריך להוסיף על
ישוב בנך · בני · בנם · פתחם תלות על ·
או בנהם · בנכם ·
בננו · בנה · בנך · בנן או בנהן · בנכן והקבוץ
בנים · והכנוי בניו · בניך · בני · בניהם · בניכם ·
בנינו · בניה · בניך · בניהן · בניכן · ומספר שיהיו
מזה המשקל זר זהב · עץ פרי · גר · יש · כס ·
עט · עץ · שם ואף על פי שלא נשתנו בכנוי · אף
נתתי למכים · עמי כעצו ישאל · כעמת ידיו ·
אפשר שישתנה בסמיכות הרבים כמו · חו · דם ·
קן שלא נשתנה בכנוי בעצו ישאל · ובסמיכות הרבים
משתנה עצי העולה · אבל שם הוא על משקל בן ועל
תכונתו שישתנה גם בכנוי שמו · שמך · אבל קמץ
שם כלשון נקבות ויקרא האדם שמות · ובסמוך
שמות בני ישראל · שם במקף ובמוך למלה זעירא
או למלה מלעיל בסגול · וכן יש הוא מזה הגזרה
באמת כי הוא נכנה על הבנת בן כשהוא מחובר לכנויים
בתנועה קטנה · ישו · ישכם בסגול · או בחירק
חישכם אלהים · ואולי יאמר גם בן ישו · ישי בשוא ·
כמו בני · בנו · וכן בנת תו ישנו עם אשר · ...

כבר נזכר בשער פעה · ובתוספת מם למרעהו אשר
רעה לו · שלשים מרעים והם בצרי · ובא בשוא
אף כי ברעהו רחוק ממנו ·

מפע

שהעין שלו יוד נחה · מעי מולח ·
ושהלמד שלו אלף

פעא

צמא · צבא · וכבר כתבנום בשער
פעל ·

פעא

כלו סגול ומלעיל · ולחשוף מים מגבא ·
מפית כלא · דשא · טנא · עשה פלא ·
אבל הקרא שמו פלא הוא בצרי · וכל שאר פלא
סגול · והתאר עם יוד והשך הוא פלאי · וכן כל
גיא ינשא מזה המשקל · והיה ראוי להיות גיא על
משקל פלא כלא אלא שהוקל מנוח היוד ואף על
פי ששאר גיא בצרי · לבד כל גיא ינשא בא בסגול
להגרות כי המשפט היה גיא כמלם פלא · כלא ·
גבא · ואשר באו כחם בצרי כמשפט מפני הנח הנסתר
או הם כאשר פא שלהם צרי · ואפשר שיהיה ונשב
בגיא מזה המשקל אשר רצו להראות עין הפעל בשוא
כמו שעשו בחטא ונקל עליהם להראות עם פתוחות
הגימל כהיותה סגול · ומלת לאפיקים ולגאיות איננה
מקובצת מן גיא כי אם מן גאה בהא הנקבה · או מן
גאות כתאר · וכקבוצו באה היוד המורת והוא או התי
כמו שכתבנו בקבוץ מלכות · או יהיה ולגאיות מקובץ
מן גיא ויהיה מקובץ בלשון נקבות והאלף עין הפעל
תמורת היוד אשר בגיא והיוד הנראית תמורת האלף ·
וחטא היה ראוי להיות על משקל פלא אלא שהוקל
וחטא בצרי כמו שיש במשקל ארץ רבים הוא בצרי ·
והכנוי פלאו · גבאו · כלאו · פלאך בחירק · או
בפתח ברוך טנאך · או בסגול חטאו · והקבוץ
חטאים · גבאים · פלאים · כלאים · והכנוי חטאיו ·
בצאתיו וגבאיו · כלאיהם · פלאיהם · דשאיהם ·
גבאיהם · וכן הסמיכות בלא כנוי פלאי · כלאי ·
ונשתנה בסמיכות הרבים בחטאי · רק חטאי ירבעם ·
אם יהיו חטאיכם כשנים · וזהו מלעיל שהוא דגש
בקבוצו לולי האלף ·

פעא

ובכלי גמא · וכן סבא · מן סבאך מהול
במים · סר סבאם וכן עפא · וכן יאמר
גמאו · עפאו · גמאי · גמאם · וכן הקבוץ גמאים ·
סבאים בקמץ חטף · מבין עפאים יתנו קול ·

פעא

בדגש העין ובצרי כסא · ובהתחברו אל
הכנויים ובקבוץ העין בשוא ונפל הדגש
כסאו · כסאך · וכן הקבוץ והוא בלשון נקבות כי
שמה ישבו כסאות למשפט ·

פעא

ואת דכא · קנא שמו · חטא · והקבוץ
דכאים · חטאים · קנאים · והסמוך
והכנוי נשאר בקמץ כמשפט · חטאי עמי · וחטאיה
ישמיר מבטה · ובא בשוא ואת דכאי רוח יושיע ·
ואולי הוא מן דכא בצרי לפיכך בא בשוא ·

פעא

פלא תקם · וכבר זכרנו אלה השמים עם
השרשים ·

פְּעִיא — נשיא׳ נביא׳ קריא׳ קריאי מועד׳ במדבר יו
ובשוא הפא בריא׳

פְּעָא — מלא כל הארץ כבודו׳ לעת כצא׳ תלים לב ישעיהו
פְּעָאת — לקראת האלהים לא נמצא כי אם בסמוך שמות יט
לפיכך הוא פתח בסמוך ויהיה במוכרת
קמץ אף על פי שהתיו תיו הסמיכות כמו מחרת כבו
שכתבנו׳ וכן בכנוי הוא קבוץ הנה הוא יוצא לקראתך שמות ד
והנה אשה לקראתו׳ משלי ז

פַּעַת — העין בקמץ ובדגש חטאת׳ ובסמוך פתח
חטאת יהודה׳ ובא בפתח שלא בסמיכות ירמיה יז
לחטאת ולנדה׳ והקבוץ וירא את כל חטאת אביו יחזקאל יח
אחד בסמוך ובמוכרת׳ וכן עם הכנוי ושא לכל תלים כה
חטאתי וכן כלם׳

פְּעֵאת — בצרי׳ אם נשאת נשא לנו׳ ושבות על שמואל ב יט שיר ה
מלאת והוא אחד בסמוך ובמוכרת׳ והכנוי
נשאתי׳ כלאתי׳ מלאתו וכן כלם בצרי עין הפעל
ובנות האלף׳ והקבוץ עין הפעל בשוא נשאות׳
מלאות׳ וכן הכנוי נשאותיו׳ נשאותיך׳ מראותיו׳
מראותיך וכן כלם׳ או בנות האלף ועין הפעל
בחולם כמו חטאת כמו שכתבנו׳

ומחסרי הפא ונחי הלמד

מַעָה — מצה׳ כסה׳ מכה׳ וכן כדברי רז״ל
כפה כלם חסרי נון פא הפעל והוא
לנקבה והוא השרש נגרעה׳ והם כתשלומם עם פא
הפעל מנצה׳ מנסה׳ מכה בפלס מראה׳ מרמה׳
משרה׳ ובתשלומם כלם כלמד הפעל מוכרת כיוד
מנכיה׳ מנפיה׳ מנוית׳ מנצית׳ בפלס במלכה׳
משמרה׳ ובסמוך מכת אויב׳ למסת נקיים ילעג׳ ירמיה ל איוב ט

ושהלמד שלהם אלף

מַשָּׂא — משא׳ וכן בסמוך גם כן קמץ׳ משא מלאכי א
דבר יי׳ ומשא כל יד׳ נחמיה י
מַעָה — והוא לבדו הפעל׳ בכה׳ מטה׳ וקבוץ
מטות׳ בטים׳ נקבת בבטיו׳ או בטות׳ חבקוק ג
וקבוץ מכה׳ כן הבכים אשר יכהו ארמים׳ ומשפטם מלכים ב ח
עם פא הפעל מנשה׳ מנכה כפלס מראה׳ מקנה׳
משטה׳ והנחים וקבוצם וסמיכותם כמוהם׳
מַעוֹת — מצות׳ אנשי מצותיך׳ ישעיה מא

נחי הקצוות

תוֹעָה — בחולם או בשורק תורה׳ תודה בחולם
ובשורק תוגה׳ והם על דרך השלמות
כמשקל תפארה׳ ובהראות היוד במקום לכד הפעל
תושיה׳

תוֹעִין — תופין׳ והקבוץ תופינים׳ ובסמוך
תפיני מנחת פתים טרשו אפה׳ ונתבבה ויקרא ו

האלף בתנועת הוו השורק ואף על פי שאינה נכתבת
והונחו שתי קצותיו׳

ושהלמד שלו אלף

מוֹצָא — מורא׳ כתבנום בנחי הפא במשקלם׳

פעלי הכפל

מְפַל — מעוז׳ מחול׳ ומחול נשתנה בסמיכות
כמחול משחקים וכן בקבוץ לא נדגש׳ ירמיה לא
וירא את העגל ומחולות׳ וכן שם היו הנקבות שמות לב
כמחולת המחנים׳ והיו ראוים מחולת׳ מחולות שיר ז
בדגש׳ אלא שבא בהם הנח תמורת הכפל להבדיל
בינם ובין ובמחלות עפר׳ ואפשר שיהיה מחול ישעיה ב
מחולות בנחי העין׳ ומעוז לא נשתנה בסמיכות
ובכנוי אולי הוא מן הדגושים׳ או עבר בו הנח
תמורת אות הכפל הנופלת ואף על פי שנדגש גם
כן הזין בכנוי׳ במעוז פרעה׳ ערי מעוזו׳ ישעיה ל ישעיה יז
עזי ומעזי׳ לשכיר מעזניה קל הזין והנון נוספת ירמיה יו ישעיה כב
או היא במקום אות הכפל׳ וכא שם בזה המשקל
בשוא שלא בסמיכות. אין בו מתום׳ אין מתום ישעיה א תלים לח
בבשרי ששרשם תמם וכבר כתבנום בשער
פעלום׳

מְפֵל — מגן ולא נשתנה בסמיכות ובכנוי כי עמד
בו הנח תמורת אות הכפל הנופלת׳ מגן שמואל ב א
שאול׳ מגננו ראה אלהים׳ תלים פד

מְפָל — ואת המסך לשער החצר קמץ׳ ובסמוך שמות לט
פא הפעל פתח את מסך הפתח׳ שמות כו

מֶפֶל — בפתח מסב קלע׳ חרש בצל׳ כן מלכים א ו יחזקאל כא תלים קיח
המצר קראתי יה׳ ואפשר שיהיה מצל
מפעל כמו מחל מצל והפתח מקום צרי׳

בֶּפֶל — ויהי הבכם׳ וזמר ליולדתו׳ וכן במדבר ל תלים ט בראשית מט
בשק ביתי משפטם ככסם׳ כמרר׳
משקל בפלס משקל׳

כַּפָּל — והבאתי מרך בלבבם׳ במעל ידיהם ויקרא כו נחמיה ח
בפתח בפני העין כמשפטם ברכך׳ מעלל
בשחת׳

מוּפָל — מעשה מורד נהולם׳ מוסך השבת מלכים א ז מלכים ב יו
בשורק ובפתח בפני הסמיכות׳

מַפָּל — משק׳ כמשק גבים פתח בפני הסמיכות ישעיה לג
והראוי בתשלומו משקק בפלס משקל
ואף על פי שהדגש בפא הפעל הוא עבור לתמורת
הכפל׳ כמו בת עקב שבשפטו אקבוב׳ כמו במדבר כג
שכתבנו׳

מְפִלָּה — מגלה׳ מחתה׳ מגנה׳ בעלית המקרה שופטים ג
הלולא הנח יש היה דגש׳ ובא צרי הקוף
תשלום הדגש כמו שכתבנו׳ ובא אחר בוקל מזה
המשקל והוא במכסת נפשות׳ והראוי במכסת׳ בפלס שמות יב
מגנת לב׳ איכה ג

תְּפִלָּה — תהלה׳ תפלה׳ והוכל ואלוה לא ישים איוב כד
תפלה שהיה הראוי תפלה׳ מן תחן שמות כא
כפלילים

בפליליס׳ ותשתנה להבדיל בינו ובין תפלה למשה׳ והוקל ובמלאכיו ישים תהלה׳ הראוי תהלה׳ מן הוללות ושכלות׳ או בן יהללו אורם׳ ותשתנה להבדיל בינו ובין תהלה לדוד׳

תפל וכלו סגול תפל עשו׳ תמס יהלך׳

הפל המס׳ מן כקדוח אש המסים׳ ובא כן הנח המורת הרגש כי הראוי המסים בדגש כי שרשו מסס

הפלה לקול המלה גדולה שרשו מלל והוא כמו מלה׳

פלה בצה׳ גוה׳ נדה׳ חכה׳ זמה׳ חתה׳ חתת אלהים׳ כלה׳ ויתכן להיות ממשקל זה נרה׳ ואפשר להיות ממשקל זה כהה׳ פחה׳ אלא שיותר נכון שיהיו מנחי הלבד יהיו קלים או דגושים׳ אבל פחה הוא מן הדגושים וסגול הפא יורה עליו כמו שכתבנו׳ ואלו היה מן הקלים היה הפא בצרי׳ ואפשר להיות כמשקל זה חטה׳ אלא שבארמית מצאנו חנטין ירבה ששרשו חנט׳

פלה שמה׳ קרה׳ ואין כסות בקרה׳

פלות כרם זלות וכבר זכרנוהו כמשקל פעלות׳

פלה סכה׳ גלה׳ חקה׳ קבה׳ חפה׳ ובקמץ חטף אדמת ישראל לחגא׳ לב יודע מרת נפשו והוא סמוך׳ ובמוכרת מרה׳ כי יצפנני בסכה הראוי בסכתו כי הנפרד סכה או יהיה הנפרד כמנו סך

פל תם׳ עז׳ קר׳ חם׳ על כלם בהתחברם עם הכנויים דגושים כמו עזו קרו׳ חמו׳ עלו׳ תמו וכן כלם פא הפעל בשרק או בקמץ חטף׳ וכן ממשקל זה והיה מקל ונותה׳ ופירוש מקלות׳ וכן מה הגזרה כל׳ ובבקף ישוב החולם לקמץ חטף חוץ משנים שיקראו כלא בקף בקמץ רחב כל עצמותי תאמרנה׳ כל אחי רש שנאהו׳ וכמו שמלת כל הקרובה היא חטופה בקף כן כל אות קרובה באחרית המלה ובצרוף אות נחה נראית ובמקף היא חטופה לעולם׳ כמו זכר נא׳ שמרתם׳ כי תאמרו מה נרדף לו׳ מקצף עליך ומגער בך׳ אם חטאת מה תפעל בו׳ חוץ משתי מלות׳ ים׳ עם׳ כמו ים כנרת׳ ים המלח׳ וכן העם הזה וזולתו וכי הם קמוצים והם בבקף ונקראים בקמץ רחב׳ אך בהסמכם אל מלת אחרת סמיכות ענין תשובנה פתח׳ כמו ים סוף׳ עם יי׳ אך ים כנרת׳ ים המלח הם קמוצים אף על פי שהם סמוכים סמיכות ענין וכן כל ים זולתי ים סוף׳

פל גל׳ קל׳ עז׳ חם׳ תם והדומים להם מן התארים והיה מן הדין להיותם קמוצים כלם כמו חכם רשע אלא שמצאנום מקצתם פתוחים׳ ונאמר כי הטעם כי אשר הם בפתח בתשלומם כמשקל ארץ גפן שהם פתחין׳

ואשר הם קמוצים הם ממשקל חכם׳ או ממשקל ספר׳ סתר שהפא שלהם קמץ קטן׳ ואשר הם קמוצים ואשר הם פתוחים אנחנו סומכים על פי המסורת׳ וכן השמות שאינן תארים׳ יש בהם קמצים ופתחים ידועים על פי המסורת יהיו כפולים או נחים או שניים׳

דל שנים עשר פתחין בלישנא׳ וכל דל ואביון כותיה׳ זה לחמנו חם קמץ ולית כותיה׳ וכל טם בר נש כותיה׳ שמן זית זך שנים קמצין׳ אם זך וישר אתה פתח׳ וכן כל שאר זך׳ תם וישר קמץ ושאר פתחין׳ דק כדק פתח׳ הר פתח׳ ההר׳ בהר׳ להר קמץ׳ חי החי פתח אם לא יהיה באתנח וסוף פסוק׳ קל הקל פתח׳ גל׳ הגל פתח אם לא יהיה בהפסק׳ גן פתח׳ הגן׳ כגן קמץ׳ טל הטל פתח׳ ותעל שכבת הטל קמץ באתנח׳ וכן בסוף פסוק ועל כל הארץ יהיה טל׳ יערפו טל׳ ובזקף קמץ כמגד שמים מטל׳ שראשי נמלא טל׳ סף׳ הטף פתח׳ לחם לפי הטף קמץ בסוף פסוק׳ סף׳ הסף׳ בסף פתח׳ בין הדם אשר בסף קמץ באתנח׳ והיה על הסף פתח בסוף פסוק׳ וכן שמרי הסף׳ סל׳ הסל׳ בסל פתחין׳ כף פתח׳ ובהפסק קמץ׳ ובא בזקף קמץ ויכו כף ויאמרו יחי המלך׳ חג פתח׳ החג כחג קמץ׳ רך וטוב קמץ׳ בנך יחידך׳ רך וכשוח פתח׳ צח ואדום׳ ושח עינים פתח׳ צר פתח׳ הצר שנים קמצין׳ כי לפני הימים כי נכברנו׳ בצר הרחבת לי קמץ׳ שר פתח׳ שר ונגיד׳ ושנים קמצין בזקף אין מלך ואין שר׳ ונגיד ושר׳ השר ארבעה פתחין השר שואל׳ מיכאל השר׳ ושר שמרת הזרת׳ וכנניה השר׳ דם קמץ ובהסמכו פתח׳ דם הפר׳ דם נקי קמץ׳ דם הנקי פתח׳ דם נקים פתח ולא כתבנום בזה השער אלא להורות על נקודה כי אין לנו בו ראיה שיהיה בן הכפולים והקרוב להיותו מן השניים׳ וכבר כתבנוהו בשער פל ובשער פע׳ פר פתח׳ ופר דבלק קמצין׳ וכל הפר לפר קמצין׳ מנע בר קמץ׳ והמסורת לית כותיה קמץ׳ וכל בר דיוסף קמצין כלם׳ בז הבז בפתח׳ יתר הבז קמץ בזקף והמסורת לית כותיה קמץ׳ וכל בז דמשלי כותיה קמץ׳ פח פחים פתח׳ כשגב לרדף׳ יתום הדך קמצין׳ דך נכלם פתח׳ שק ארבעה קמצין׳ חגרי שק׳ לבושי שק׳ אל עור או שק׳ והעליתי על כל מתנים שק׳ וכל השק בשק באתנח וסוף פסוק כותיה קמץ׳ תלדו קש פתח באתנח׳ יאכלמו כקש פתח בסוף פסוק׳ ולהב אש אכל קש קמץ באתנח׳ כל גת בגת׳ מגת פתח באתנח וסוף פסוק׳ וכן בתוספת הא הלך גתה׳ וכן יושב צפת פתח באתנח׳ וכן בתוספת הא בניא צפתה׳ וכל דת בדת הדת כדת קמץ׳ ובפז

רב פתח׳ וכל שאר פז קמץ׳ וכל אשירלאש פתח
איוב כג באתנח וסוף פסוק׳ דרכו שמרתי ולא אט קמץ
בסוף פסוק שהוא ענין אחר׳ גג הגג קמץ׳
נחמיה ט על גג בית המלך קמץ בסמוך׳ על גג המגדל׳
שמואל ב יח אל גג השער פתח בסמוך׳ והקבוץ בלשון
ישעיה כב נקבות וידגש כי עלית כלך לגגות׳ וכן בכנוי
שמות ל את גגו ואת קירותיו׳ גד לגד קמץ׳ כורע
שמואל ב כד גד׳ אשר בתוך הנחל הגד פתח ויש ספרים הגד
קמץ׳ מס למס המס פתח באתנח וסוף פסוק׳
איוב ו למס מרעהו חסד קמץ לפי שהוא ענין אחר׳
שמות כח פר הפר פתח׳ פר פתח׳ ועשה להם מכנסי בד
קמץ בזקף׳ והמסורת עליו לית כותיה קמץ׳
וכל הבד כותיה קמץ׳ בד בבד פתח׳ לבד קמץ
והמסורת כל ואלה שמות ותרי עשר לבד קמץ וכל
שופטים ז שאר קריה פתח בר סימן חד כל אשר ילוק בלשונו מן
המים כאשר ילוק הכלב תציג אותו לבד וכל סוף
פסוק דכותיה׳ כל בת הכת פתח׳ וכן כל אף
והאף פתח לעולם ועיקרו אנף כלו בסגול׳
ונשארה עין הפעל ממנו ונבלעה בדגש עם הכנוים
אפו אפך אפי׳ כל עד לעד פתח׳ עם שמנה
עשר קמצין ידועים על פי המסורת׳ ועם שלשה
קמצין׳ ועם כחול׳ ועם לא יבין ילבט׳
ועם לא יחרדו׳ לעם אחד׳ יהיה לעם קמוצים׳
לעם נכרי׳ לעם אחר פתוחין שהם בסמיכות
בעם שנים פתחין וסימנם ואבך לא תתעבר ונעצים
תהלים לה אודם לקראתו בעם כבד׳ אודך בקהל רב בעם
עצום אהללך׳ וכל העם כעם בעם קמוצין׳
רב שבעה ועשרים קמוצין ועם ההטופים שלשה
ושלשים והם ידועים על פי המסורת וכל ורב קמץ
ורב שבעה פתחין וסימנם ...
עם גדול׳ וכל בנוך׳ חסדי יי אזכיר׳
גדול העצה׳ שיחו ימי שניו׳ וכל
ורב חסד דכותיה׳ ורב לרב שנים פתחין׳
מאת חרב׳ לרב תרבה׳ והכנוי והקבוץ יחזקם
בפתח פא הפעל׳ כמו עמים׳ כלים׳ חקים׳
שמואל ב יז תמים׳ עמו׳ עמך׳ שקו׳ משכב ופסים
וכן רבים׳ ויש בחירק פתים׳ פתו׳ פתני׳
ישעיה י בסים צרים׳ שכים׳ עשורת הספים׳
מלכים ב יב ספות כסף׳

פל בצרי קן חן שן ... גן גם לב׳
עת׳ שן חל חן׳ ובמקף בסגול
על שן סלע׳ ושן בהמות׳ בלא עת נדתה׳
לא עת בא עת בית יי׳ אבל לב לא ישוב סגול כי
אם בהיותו סמוך למלה זעירא או למלה מלעיל
כמו בלב ים׳ בלב נער׳ אבל נתן לב דוד
שמות יב אותו׳ וחזקתי את לב פרעה צרי אף על פי
שהם במקף לפי שאינם סמוכים למלה זעירא ולמלה
מלעיל׳ כל עולם ועד סגול׳ להפריד בינו ובין
ירמיה כט היודע ועד שהוא ענין עדות׳ וכן ממשקל זה
בתוספת הא סלה והוא נקוד בסגול׳ וכן הנה נסי

וכן נשתנה בסמיכות׳ קן צפור כפתח אולי הוא
משקל אחר והקבוץ והכנוי בכלם פא הפעל בחירק׳
ובדגש למד הפעל׳
פלם הנם במכרתם בתשלומו חנם׳ כן
חנן אלהים את עבדך׳

ויש שמות שהם בני ארבע אותיות

אין להם משקל בפעל כי אם נשקלים כפעלל והנה
הוא כפול הלמד והם לא יכפל בהם אות בארבע
אותיותיהם ואין אות בהם דומה לחברתה לכך
נביאם כמו שהם׳
פרדש׳ סרפד׳ שנער׳ ספסר׳
גזבר׳ פתגם המלך והוא קמץ בסמיכות ובכנוי׳
טפסר נשתנו תנועותיו בכנוי הטירה בפרעה
והסמך בשוא וטפסריך אולי הוא במשקל אחר
ספסר בצרי׳ וביוד נוח אחרי החירק פימתם׳
ושואות השלישי בצרי כסלו והאחד הם פתוחים
האות הראשונה והשלישית גנזך׳ סרעף׳
והקבוץ ובכנוי הדגש האות הרביעית ונזכיר
והעלתהו׳ ... שרעפי בקרבי׳ והקמץ
הראשונה ובפתח השלישית צרתן׳ צרפת׳ כרפס׳
ארגז פתוחים ואפשר שיהיה ארגז בן שלש אותיות
והאלף נוספת כמו אלף ארבעי׳ דרדר׳
וכן חשמל׳ ... חשמלה פתוחין׳ דרבמון בן
דרכמונים הנון נוספת וארבע אותיות השרש הם
... ואמר האות הראשונה בפתח והשלישית
בסגול ברזל׳ כרמל׳ גרזן׳
וכן חבצלת׳ ... ובמוספכם לכנוי או לקבוץ
ידגשו כמו שמצאנו וכבוד יערו וכרמלו׳ וכן
אמר ברזלי׳ ברזלו׳ וברזלי הגלעדי נאמר
ממנו וכן יאמר גרזנו׳ גרזני׳ גרזנים בדגש׳
תירק כבר כתבנוהו במשקל פעלן כי הנון נוספת׳
ואמר אות השלישי צרי בזה המשקל חרמש׳ אבנט׳
ירדן׳ פרדס׳ וכן בכנוי ובקבוץ ועשית להם
אבנטים׳ ואבנטך אחזקנו׳ וכן חרמשו׳ חרמשים׳
פרדסים׳ פרדסו׳ וכן עזאזל בצרי׳ ובחירק וביוד
נוח שרביט ... ספרד׳ ...
סנפיר׳ חשמל האות השלישית בפתח׳ ואף בהפסק
אשר בספרד ושקמותם בחנמל׳ ממלכות אררט פתח
ושאר אררט קמצין׳ עמלק בצרי׳ ערפל בסגול׳
והקבוץ ובכנוי תדגש הלמד׳ וכן כבל׳ כבליו׳
חרגבל׳ יזרעאלה בסגול׳ וכן אמרפל שם ארם׳
ובית לבאות ושרוחן שם עיר בסגול׳ עטלף בצרי׳
ועם התיו בזה המשקל חבצלת בסגול׳ שקערורי
ולנקבה שקערורה׳ ולרבות שקערורות ונכפלה
בו האות הרביעית׳ פתיגיל׳ עכביש׳
חלמיש׳ כפתור׳ ... חרצוב׳ ...
חרגול׳ קרסול׳ רפסוד׳ פרעוש׳
מבעול׳ ובשורק גלמוד׳ וחבור כפתור׳ כפתורים׳

רפסוד / רפסודות / או יהיה האחד מן רפסודות / הפסודה / וחבור קרסול / הרצוב בדגש האות הרביעית / ולא מעדו קרסלי / כי אין חרצבות למותם / או יהיה האחד מן חרצבות / חרצבה פרגש בסגול /

ברזלת היה הלמד בסגול לולי החית ובעבורה נפתח כמו רומח כי המלה מלעיל / וכן שוחלת / והיה קבוץ ברזלת / ברזלתים הלמד בקמץ / ובכנוי ישוב החולם לקמץ חטף בעבור שהמלה מלעיל / ברזלתי / ברזלתו / והרבים ברזלתים הלמד בקמץ / ברזלתי / ברזלתיו /

ויש בני חמש אותיות

ארגמן / ארגון / מן ארגונא / אנרשל / מן אנרשלי כסף / אדרכון / מן נאדרכונים דרכו / ואפשר שהאלפין נוספות / ואפשר גם כן שיהיה כארגמן / ארגון אדרכון נוספות / ואם יקובץ ארגמן יהיה הגימל בשוא וכן בכנויים /

תחפנס ותגמלהו תחפנס שם אשה / והתכפל בו ההית נשתנה התנועתיו והוא שם מקום ובתחפנחס חשך היום / ומשקל אחר גם בני נוף ותחפנחס /

צפרדע ובכנוי צפרדעו בצרי / ובקבוץ ישוב הצרי לשוא צפרדעים / והנה גם כן בכנוים ישוב לשוא כמשפט הסמוכות השלישים שהם בצרי כמו שכתבנו /

שעטנז והוא על משקל רעמסם אלא שרעמסס בן ארבע אותיות נכפלה בו האות הרביעית / ושעטנז בן חמש אותיות / והנכון כי היא מלה מורכבת שוע טוי ונוז /

ויש שמות שהם בכלל לעולם ולא יתפרדו כמו מים / רחיים / שמים והדומים להם / והסמוכים מימות שמי / פניהם ראש מים / מי / וכשיתחבר עם הכנוים לעולם הוא כפול / ואם מימיך נשתה / את לחמי ואת מימי / מקוה מימיהם / מימינו בכסף שתינו / וכן בסמיכות בלא כנוי פעמים מימי הירדן / וכמו שמים / שמיו / שמיך / שמי / ובכנוי המנצאים והנסתרים ישוב הקמץ לשוא שמיכם / שמיהם / וכן רחים יתחבר בזה הדרך אלא בנסתרים ובנמצאים אפשר שלא יתחלף התנועה בפני החית / וכן יש שמות ומלין שהם לשון רבים לעולם בסמיכות הכנוים / וכן פעמים בסמיכות בלא כנוי כמו אחרי / ועם הכנוים אחרי / אחריו / אחריך / אחריה / אחרינו / אחריהם / אחריכם / לעולם לא יסמך אחרי אל הכנוים בלשון יחיד / וכן אשרי האיש / אשריהם / אשריו / אשריך / אשריה / אשרינו אשריהם / אשריכם לעולם לא יסמך אל הכנוי בלשון יחיד וגם נפרד לא ימצא בלשון יחיד וגם פנים פני לא ימצא בלשון יחיד אבל אשריך ארץ שמלכך בן חורים אף על פי שהקריאה היא כלשון יחיד לשון רבים הוא שיוד הרבים כתובה בו / וכן לא נמצאו אחרי אשרי בלא סמיכות לפי שאין ענין המלות האלה בלא קשר מלה אחריהם / וכן אל / על לא יסמכו אל הכנוי אלא בלשון רבים אליו / אליך / אלי / אליהם / אליכם / עלי / עליו / עליך / עליהם / עליכם / עלינו / וכן פעמים בסמיכות בלא כנוי אלימו / בנות עלי שור חולתם / ועוד יש שמות ימצאו לעולם לשון רבים / זקנים / נעורים / בתולים / בחורים / עלומים /

ושמות המספר אחד לזכר האלף בסגול והחית בקמץ / ואם נסמך בלא פתח אחד הקים את אשתך / ובא פתח בלא גם בלא סמיכות / לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים / ואולי נגרע הנסמך / ורוצה לומר לאחד המקלות / וכן בפתח נתתי לך שכם אחד / שר אחד לא נעדר / והוליד חר את אחד / וכן מתת לאחד מהם / או אל אחד מבניו הכהנים / כאחד ממנו לדעת טוב ורע / כי אין על חמש סמיכות /

אחת לנקבה כלה פתח / ואם הוא באתנח וסוף פסוק האלף בסגול והחית קמוצה / וחברת את חמש היריעות אחת אל אחת / וכן בא בזקף בשלשה מקומות / והמסורת אחת ששה פתחין וקמין / וסימנם עצת אחת / וחסבו את העיר / ויאמר אבישי אל דוד / ויחלקו כל העם / ויאמר המלך נודר / והנה כבר עופרת / וכל חטה / פרה / שנה / תורה דכותיה פתחין בר מן תרי נקי יהיה לביתו שנה אחת / וכל אתנח וסוף פסוק וזקף קמצין כוותיה / ואפשר שהם שתי לשונות / ורצה לומר אחד ואחת / או תהיה מלה אחת חסרה דלת ומשפטה אחדת / ופעם יבוא האלף בן אחד והוליד חר את אחד / ועשה אם מאחת מאלה / חסר דלת הזכר צו הנו הנקבה ולא נתחבר עם הכנוים / ולפי דעתי שמלת אחת נזרח בפני עצמה / ולא נגזרה ממלת אחד כי אם ממלת אח / והאומר אח לומר ואחת לנקבה / אבל מגזרת אחד לא נאמר ממנו לנקבה / כי גם אל עליהם לומר אחת / כלומר אחדת כי כבר עליהם לומר שתי אותיות דגושות במקום אחר / והקבוץ אחד כימים אחדים / ובא הפעל חקל ממנו אל אחד כמו הי / והתחפעל והתאחדי הימיני /

שנים לזכרים / שתים לנקבות / ומשפטו שנתים אלא שנפל הנון להקל ונקרא אותו כמשקל שנים ונשארה התיו דגושה דגש קל כמו בשנתים ראוי להיות כן משפטו כי לולי זה תהיה התיו רפה כמנהג כל בגד כפת אחר שוא נע כמו שכתבנו / ובסמיכות עם המספר שנים עשר / שתים עשרה / ובלא המספר שני עשר / בשתי עשרה שנה / ואין סמיכות שם המספר כשאר סמיכות

סמיכות אלא, שסומך המספר על הנספר או אחד על חברו׳ על הנספר כמו עשרת בני המן׳ שלשת הגפת׳ משני ילדיה׳ שלש אלה׳ שני אנשים׳ חמש היריעות׳ מאת ככר הכסף׳ ואחד על חברו כמו שנים עשר׳ ורוצה לומר שנים ועשרה׳ וכן שלש עשרה׳ שתים עשרה׳ שלשה ועשרה׳ שתים ועשרה׳ וכן לאלפי רבבה׳ רוצה לומר לאלפים ולרבבות כלם על זה הדרך׳ והחסרון מם משני ילדיה׳ שני אנשים׳ ויסמך גם כן הנספר׳ כמו ויהי דניאל עד שנת אחת לכורש המלך׳ בשנת אחת לדריוש המדי׳ בשנת שתים׳ בשנת שלש׳ והכנוי שניהם שניכם׳ שנינו׳ ורוצה לומר הם השנים אתם השנים׳ אנחנו השנים׳ וכן צאו שלשתכם אתם השלשה׳ אבל איננו אומר השנים שלכם השלשת שלכם׳ כי לא נתחבר שם המספר בזה הדרך ברוב׳ ולא מצאנו כי אם במספר חמשים׳ שאמר ותאכל אותך ואת חמשיך׳ ותאכל אותו ואת חמשיו׳ וכן במספר הגדול הנה אלפי הדל במנשה׳ הכה שאול באלפיו ודוד ברבבותיו׳ ... בכלם על זה הדרך׳ והתאר שני לומר הפעל חסרה ומשמכן שני׳ בכלם שלישי׳ וכן בא הרבים שניים ולנקבה שנית או שניה׳ ובמשקל אחר התאר מגיד משנה׳ משנה למלך׳ ולרבים והבקר והמשנים׳ והשם משני התורה׳ את כהני המשנת׳ וכן וכסף משנה אנחנו תאר ... ורוצה לומר כסף שני׳ וכן העיקר לפי שהוא נקוד סגול אלו היה שם סמוך היה נקוד ... ובא פעל קל ממנו ויאמר שנו וישנו׳ ופעמים יבא המספר על דרך נחמא ... להרבות ... וזה הדרך גם כן בשאר הלשונות אולם לשון הקדש׳ ולמעט כמו שנים שלשה גרגרים בראש אמיר׳ שנים שלשת סריסים׳ והנני מקששת שנים עצים׳ רוצה לומר מעטים ולקח לענין זה במעוטים שבמספר׳ ופעמים להגדיל כמו עשר פעמים תכלימוני׳ רוצה לומר פעמים רבות׳ הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים׳ רוצה לומר מבנים רבים׳ ... כמוהו עשרה אלפים׳ מעשרה שליטים׳ אם יוליד איש מאה׳ יפול מצדך אלף ורבבה מימינך׳ שבע כחטאתיכם׳ שבע יפול צדיק וקם׳ שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה׳

שלשה

לזכרים׳ ושלש לנקבות׳ ושלשה בסמוך שלש עשרה׳ ושלשה׳ ... בסמוך לשלשת׳ ... אחותיהם׳ ובכנוי צאו ... שלשתכם׳ והבא ... שלשתם׳ ובמשקל אחר ... שם המספר במשלש ... חדשים׳ ... כשלשת חדשים׳ והתאר שלישי׳ ... והנקבה

שלישית׳ או שלישיה׳ ולרבים שניים ושלישים׳ שר חמשים שלישים׳ ובמשקל אחר השליש אשר למלך והוא תחת המשנה׳ ויאמר גם כן ממנו שלישים לרבים אבל הוא קמץ׳ ושלישם על כלו׳ ומבחר שלישיו׳ והיה זה להפריש בינו ובין שניים ושלישים שיש ביניהם מעט הפרש בענין׳ ומשקל אחר שלש שלשים׳ ומשקל אחר כתמול שלשום׳ ורוצה לומר היום השלישי לאחור׳ ובא פעל כבד ממנו ושלשת תרד מאד׳ ושם לחלק בחלק השלשה שלישית השקל׳

ארבעה

לזכרים׳ וארבע לנקבות והאלף נוספת ולא ישתנה ארבע בסמוך׳ הארבעה׳ בסמוך ארבעת רבעיו׳ והכפל ישלם ארבעתים׳ והכנוי והילדים האלה ארבעתם׳ והתאר ועל רבעים האחד ממנו רבע׳ ומשקל אחר רביעי׳ ושם לחלק בחלק הארבעה רביעית ההין׳ ומשקל אחר רבע ההין׳ ובמשקל אחר ומספר את רבע ישראל׳ והפועל הקל ממנו רבוע יהיה׳ ובבנין הדגוש ורחב מאה אמה מרבעת׳

חמשה

לזכרים׳ וחמש לנקבות׳ וחמשה בסמוך חמשת והמם בצרי׳ ובסמוך לנקבות חמש בשוא ופתח׳ והכנוי בן חמשה חמשתו׳ חמשתם וכן כלם׳ והתאר חמישי בנוח בין המם והשין תמורת הדגש׳ והפעל הקל ממנו וחמושים עלו בני ישראל׳ או הוא תאר לא יכנה ממנו פעל קל עבר ועתיד אחר שמצאנו כמו בנין הדגוש וחמש את ארץ מצרים׳ והחלק לפרעה לחמש׳ ובמשקל אחר ונתתם חמישית לפרעה בנוח בין המם והשין׳ וחמישיתו יסף עליו׳ ובקורן חמישיתיו והיה משפטו חמישיתיו בשני סמכי ... והפסיק באחר׳ או יהיה הקבוץ בלשון זכרים חמישיתים׳ והסמוך חמישיתיו׳

ששה

לזכרים׳ והסמוך ששת בצרי ... והפעל ולנקבות שש בצרי׳ ובסמוך וסמוך למלרע ונקרא או למלרע מלעיל כמו שש הנה שנאה׳ והתאר ששי בדגש׳ והפעל הדגוש ממנו וששיתם האיפה׳ והחלק ששית׳

שבעה

לזכרים׳ ובסמוך שבעת׳ והכפל שבעתים׳ והכנוי ומלאו שבעתם׳ ... והוא במשקל אחר בן שבעתו׳ כי בן שבעת היה לו לומר שבעתם׳ כמו בן שפחת שפחתם׳ שפחתו׳ ובא בתוספת נון שבענה בניםי ... כמו ... אפרים יקח שהוא כמו ... ויש לומר כי התוספת לרבוי׳ ושבע לנקבות כמאל׳ ובסמוך בשוא שבע עשרה׳ שבע מאות׳ ובא שבעה לנקבות ומעלות שבעה עולות׳ ואפשר שיהיה מעלות או עמלות ... זכרים אף על פי שהוא ... שביעי׳ והחלק שביעית ולא נמצא פעל ממנו׳

שמנה בקמץ לזכרים · ושמנה בסגול לנקבות · ובסמוך שמנת · והתאר שמיני · והחלק שמינית ולא נמצא פעל ממנו ·

תשעה לזכרים · תשע בצרי לנקבות · ותשעה בסמוך תשעת · ותשע בסמוך בשוא תשע עשרה · תשע מאות · והתאר תשיעי · והחלק תשיעית ולא נמצא פעל ממנו ·

עשרה לזכרים · ובהדבק מספר אחר עליו אחד עשר · שנים עשר · ולא בא עליו בדרך הסמיכות כי אם שנים עשר כי שאר המספרים יאמרו בדרך המוכרת אחד עשר · שלשה עשר · ועשרה בסמוך עשרת בסגול · ולנקבות עשר בסגול · ובהדבק מספר אחר עליו אחת עשרה · שלש עשרה · שתים עשרה והריש בצרי · והנדבקים עליו כלם בדרך הסמיכות אחת עשרה שתים עשרה שלש עשרה וכן כלם · והנכנס עליהם הא הידיעה כמו שני האנשים · שלשת הנפת · שני העמר · חמש הירעות · עשרת הדברים · לתשעת המטות וחצי המטה · לשבעת הימים · וכן בלא סמיכות המספר שבע הפרות · שבע השבלים · וכאשר הוא סמיכות המספר על מספר חברו תבא הא הידיעה על המספר השני כמו ויקרא יהושע אל שנים העשר איש · והוא בשנים העשר · או על המספר הראשון כמו הארבעה עשרה ברה מה · ויבא גם כן על המספר עם שני המספרים כמו ואת שתים עשרה האבנים האלה · וכן מעשרים ולמעלה תבא הידיעה גם כן על המספר כמו עשרים הקרשים · את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה · שלשים הכסף · ויבא על המספר שנת החמשים שנה · ויבא על התאר המספר ומאת הכסף · וכאשר יסמך מספר על מספר תבא על הראשון · עד יום האחד ועשרים לחדש · את החמשים ומאתים · ואת האלף ושבע המאות חמשה ושבעים · ותבא על כל המספרים ואת פדויי השלשה והשבעים והמאתים · והתאר בזה המשקל עשירי · ולנקבה עשיריה · או עשירית · ומשקל אחר עשור · ולנקבה עשורה והרצה לומר עשור בכלי הנגון בעל עשרה יתרים · ימים או עשור פירושו עשרה חדשים · והתאר הזה על הזמן · והחלק עשירית · או עשרון · ובסמוך הקבוץ בשוא עשרון עשרונים כמו מן זכרון זכרונים · והפעל הקל ממנו צאנכם יעשר · הרצון לומר יקח המעשר · והדגש עשר תעשר · הרצון לומר תתן המעשר · והפעל הנוסף כי תכלה לעשר משפטו להעשר · עד כאן הוא המספרים ומכאן ולמעלה יסמכו אל עשרה אחד עשר · או עשתי עשר · ועשתי הוא במקום אחד או אחת ולא עמדנו על הבנת ענין המלה הזאת · והחכם רבי יונה כי

פירושו על שתי עשר ולא יתכן זה כי המלה מצאנו במספר הזכרים כבבני עשתי עשר · לאליאב עשתי עשר · ואם כדברו היה ראוי לומר במספר הזכרים עשני · והחכם רבי אברהם אבן עזרא כתב כי המלה מן עשתנתיו שפירושו מחשבותיו ובעבור כי עשרה ראש החשבון שיבא אחריו כאלו הוא מחשבת העשרה ותולדותיו וגם זה הפירוש איננו נכון ולא נדע האמת שנים עשר · שתים עשרה · שלשה עשר · שלש עשרה וכן כלם עד עשרים והם שתי עשרות ולא אמר עשרים בסגנות כל מלה שהיא במספר שנים לבד מפני שאין לטעות בו שיהיה יותר משתי עשרות שכלל מספר שלמעלה ממנו יש לו בפני עצמו כי נאמר שלשים לשלש עשרות · ארבעים לארבע עשרות וכן כלם עד מאה · וכן ממאה עד אלף אבל אין מספרם במלה אחת כי אם בשתי מלות שלש מאות ארבע מאות וכן כלם עד אלף · ומאלף עד רבוא וכלם שוים לזכר ולנקבה ולא נמצא מהם מעשרה ולמעלה לא תאר ולא חלק · וכשירצה לומר מאחד מהם שאמר המספר בעצמו כמו ושלש עשרה שנה מרדו רוצה לומר שנת שלש עשרה · שנת החמשים שנה · ויש פעלים מאלף ורבבה צאננו מאליפות מרבבות והוא מענה לנקבה · והוא מקבץ בלשון נקבות מאות · והכפל מאתים · וכן רבבה · רבבות · ובסמוך רבבות אלפי ישראל · ופעמים ובית נפלה ותשות רבו · ובאלף ארבע רבוא · והכפל המספר רבותים אלפי שנאן · וקבוץ רבוא בלשון נקבות דרכמונים שתי רבות · וקבוץ אלף עשרה אלפים · עשרת אלפים · והכפל אלפים · ופעמים אלף שם לאלפים רבים כמו שור איש נפן כמו שכתבנו ששה עשר אלף · מאה אלף ·

עד הנה כמלתי תפקלי המחות הדקדוקים ולא לא כתבתים לך כלם · ואומר שתבין לך ותבין לכל תאר תמונה · כמו שאמר החכם תן לחכם ויחכם עוד · ואומר ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבולות יקנה ·

שער דקדוק המלים

המלים הם מלים לבד שאינם שם ולא פעל ולא דבר אלא הם משמשות לשמות ולפעלים כמו שתאמר ראובן הרג שמעון לא נודע מי ההורג ומי הנהרג · וכשתאמר ראובן הרג את שמעון הנה מלת את נופל על הפעול ונודע כי שמעון הוא הנהרג · ואיך בדבר שהוא מבואר מי הפועל והפעול לא הצרכנו למלת את · ואמרת למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ · ואף על פי שאמרו ברא אלהים את השמים ואת הארץ ·

ויברא

ויברא אלהים את האדם הוא: תוספת באור או (בראשית א)
לבטל דעת המינין ואמרו והרגו איש יהרוג (תלים עח)
בברד גפנם וכשאמרו הרגו לאבנר היו מספיקין (שמואל ב ג)
בלא לבד אלא שנהגו תוספת ביאור במקומות וכן
כשהנפעל לבדו לא הוצרכו למלת את אלא שפעמים
אמרו כן עם הפעול לבדו לתוספת ביאור כמו ולא (דברים כ)
ימס את לבב אחיו כלבבו יחלק את הארץ יומת
בא את האיש הזה הוקם את דברי יהונדב (ירמיה לה)
והקדימו הפועל לפעול וכשהדבר מבואר הספיקו
בלא זכר את ובלא הקדמת פועל לפעול ואמרו
לכן כאכל קש לשון אש וחשש להבה ירפה אבנים (ישעיה ה · איוב יד)
שחקו מים מים תבעה אש וכן שאר המלים (ישעיה סד)
משמשות כל אחת ואחת לפי מקומה כמו שאנו
עתידים לבאר בחלק השני בעזרת האל ושמוש

את

בשני פנים האחת שמורה על עצם הפעול והשני במקום עם והתחברו עם
הכנויים על זה הדרך את בצרי ובמקף בסגול
ובא בצרי ובמקף את כל גבוה יראה וזולתו (איוב מא)
מקף בא בסגול בשלש מקומות את גאון יעקב (תלים מז)
אשר אהב סלה כי את אשר יאהב יי יוכיח (משלי ג)
בהצותו את ארם נהרים והנה שבין האלף והתיו (תלים ס)
שהוא עין הפעל שלו שב בחולם עם הכנויים פעם
בוו פעם בלא וו אותי אותך ובהפסק אותך
הפיך קמצות הכף כשוא וכן גם בלא הפסק
בהתהלכך תנחה אותך אותו אותם או (משלי ו)
אותהם אותנו אתכם ונשתנה אתכם
מאמריו לרוב התנועות וכן אתהם ופעם בא
בחולם עד השמידו אתכם ולנקבה אותה
אותך בקמץ והוא שוה לזכר ולנקבה ובא מורכב
מן אותך ואתך בכל אשר צויתי אתכה והה"א (שמות כט)
נוספת ונכתב בנון אותן ובתוספת הא
אשר נשא לבן אותנה או אתהן אתכן ופעם (בראשית לא)
בא בחולם וברא אותהן בחרבותם ובא כמו כן (יחזקאל כג)
לנקבות הנה בנתי הבתולה ופילגשהו אוציאה נא (שופטים יט)
אותהם ונשים צדיקים המה ישפטו אותהם (יחזקאל כג)
והוא בחולם ובשיבוא אתו בקמץ עם יתחבר
במשקל אחר כזה אתו אתה ובהפסק אתך
ומהר אתן ויש אתך וכן בזקף אנכי שאלת מאתך (משלי ג · מלכים א ב)
אם תראה אתי לקח מאתך אתו אתה אתכם (מלכים ב ב)
אתנו אתם אתך בקמץ התיו שהוא הכף ובא
אחר בצרי והיו ותסורי מאתך לא ימושו אתן (ישעיה נד)
אתכן והדגש בתיו תמורת הנון

אין

בצרי בסמוך ענינו אל מלה אחריו אין
אשכול לאכול אין ענבים בגפן ואין
תאנים בתאנה וזולתם ובא בחירק ואין יש
מחית ידי חנית או חרב ובהפסק ענין בפתח (שמואל א כא)
האלף ובחירק היוד ואדם אין ובאתנח וסוף (בראשית ב)
פסוק קמץ ואמרו אין תאבדת אין ובא בזקף (שופטים ד)
קמץ ומותר האדם מן הבהמה אין ובא מפוזר (קהלת ג)
ואתנח יקו לאור ואין האמנת לגור ואין (איוב ג · תלים פח)

ויתחבר לכנוים כן איננו או אינו איננו או אינני
כאשר מצאנום במשנה אינם אינכם איננו
ולפי הענין יתכוין בין המדברים בעדם ליחיד
נסתר כמו ממנו לנסתר ולמדברים בעדם והענין
מבדיל ביניהם איננה או אינה אינך אינן
אינכן אף בפתח לעולם אז קמץ אך
פתח אשר בסגול אמנם קמץ אבל
קמוץ הבית אן פתח אנה קמץ ומלעיל
ובא שנים מלרע אנה אנחנו עולים אנה (דברים א · תלים קלט)
אלך מרוחך

אנא

קמץ ומלעיל והעין דגושה ופעמים
יכתב בהא אנה כמו אנה יי כי אני עבדך (תלים קטז)
והם ששה על פי המסורת אולם קמץ אולי
פתח אכן קמץ וצרי אל פתח איך צרי
איכה צרי וקמץ וכן איככה והוא מלרע כי איככה (אסתר ח)
אוכל וראיתי ומלעיל איככה אלבשנה איככה
אטנפם כל אלה לא יתחברו בכנוים ולא יקבצו
בלשון רבים

אלה

בצרי ובתוספת הא אלה מלעיל והלמד
בסגול והוא שוה לזכרים ולנקבות והוא
בתנועה ובמשקלו ושם האחד מנה ויכנסו עליו (שמואל א יד)
אותיות השמוש בקמץ עם הא הודעה האנשים (בראשית לב)
האלה לאלה תחלק הארץ ותקראנה אתי (במדבר כו · ויקרא י)
כאלה ובשוא לא כאלה חלק יעקב באלה (ירמיה י)
תנחה את אדם ובאו שנים קמוצים לא אוכל ללכת (שמואל א יז)
באלה לא בחר יי באלה (שמואל א טז)

אי

בצרי ובתוספת הא איה ויתכן שהוא
שרשית ונפלה באי ואיה האלף בפתח
והיוד בצרי ובדגש ויתחבר כן איו או איהו איך
ובהפסק ויאמר לו איכה בהא ואם יתכן בעיניך (בראשית ג)
למדבר בעדו יאמר איי אים איכם איו
איה או איה איך אין איכן

אל

בסגול בין במקף בין בלא מקף ובא
ביוד הרבים אלי מים וחבורו לכנוים (איוב כט)
בלשון רבים ובהתחבר עם הכנוים האלף בצרי
אלתי בנוי ובנסתרים ובמצאים האלף בשוא אליו
אליך אלי אליכם אליהם אלינו אליה
אליך אליכן אליהן וכן

על

והוא שם יתחבר בזה הדרך והוא פתח
וכאשר יתחבר אל הכנוים העין קמץ עליו
עליך עלי עליה ובנסתרים ובמצאים העין
בשוא ופתח עליהם עליכם עליהן עליכן
ובכל הכנוים והוא ביוד הרבים וכן בלא כנוי פעמים
עלי נהר והלתו ועל שנים קמוצים הקם על (במדבר כד · שמואל ב כג)
ישובו לא על בעל שלשה קמוצים ברכת שמים (הושע ז · בראשית מט)
מעל ומטל השמים מעל יקרא אל השמים (בראשית כז · תלים נ)
מעל ועל אף על פי שהוא שם כתבנו אותו בכלל
המלין לפי שרוב הוא עם הצרוף כמו המלין

אפס

בשש נקודות באפס עצים אפס כי (משלי כו · במדבר יג)
עז העם ואף על פי שכתבנו אותו בכלל

המלין והוא שם במקומות / וקבוצו אפסים / ובסמוך
דברים לג תהלים ח ח אפסי ארץ / כמו קצוי ארץ / והכנוי אפסו / אפסך /
ישעיה מז אפסי / אני ואפסי עוד / פרושו כמו ואין זולתי
וכן כל הכנוים על זה הדרך /

אתה כנוי הנמצא והאלף בפתח לפיכך הוא
מלרע והתיו דגושה / וכשיהיה מלעיל
בראשית ג כשיהיה בהפסק יהיה האלף קמוצה / כי ערום אתה
תהלים ב ובא גם האלף בפתח באתנח אמר אלי בני אתה /
תהלים כהתהלים ליתהלים כחסדך זכר לי אתה / עזרי ומפלטי אתה / עזרתי
בראשית ג מלכים ב ט ומפלטי אתה / ובפתח בזקף כי עפר אתה / כי
שפטים יא זכר אני ואתה / הטוב טוב אתה / ובמקצת ספרים
מדויקים הטוב טוב אתה מלרע / ובא מלרע בזקף
דברים ז כי עם קדוש אתה ליי אלהיך / וכן בא בפתח ומלעיל
בראשית לב בלי הפסק וזקף / אבל הוא מעמדת כטעם לפני
אתה ואנה הלך / ולנקבה את / וכן לזכר בשלש
במדבר יא דברים ה מקומות ואם ככה את עשה לי / ואת תדבר אלינו /
יחזקאל כח את כרוב ממשח הסוכך / ואתה הוא כנוי הפועל /
דברים כח וכנוי הפעול בלי זכר הפועל / כמו ברוך אתה כי כנוי
הפעול עם זכר הפועל אותך / עם כף מחוברת עם
השמות והפעלים /

אתם בסגול כנוי לפועלים והנמצאים
ולפעולים בלי זכר הפועל / כמו
ישעיה כז ואתם תלקטו לאחד אחד / כי לפעולים עם זכר
הפועל אתכם עם כף כם מחוברים בפעלים
יחזקאל לד ובשמות ולנקבה אתן בצרי / ואתן צאני צאן מרעיתי /
בראשית לא או אתנה / ואתנה ידעתן בצרי /

אני ואם בהפסק אני בקמץ / וכן פעמים
בראשית כז בהעמדה בלא הפסק ברכני גם אני /
תהלים כב בראשית לא אם אני לא אעבור אליך / אם אני בכור אחיו /
תהלים קיט עבדך אני הבינני / או אנכי כנוי המדבר בעדו והוא
על הפועל / או הפעול בלי זכר הפועל כי כנוי
הפעול עם זכר הפועל אותי או נון יוד או יוד
לבדה בהתחבר עם הפעלים והשמות / ומה שאומר
בראשית כז ברכני גם אני אבי / אין מלת אני כנוי הפעול אל
הברכה / כי כבר אמר כנוי הפעול במלת ברכני /
זכריה ז ופירושו גם אני בנך כמוהו ברכני / וכן הצום צמתני
אני / וכי אני צויתי אתכם לאום אתם צוים
מדעתכם בעונותיכם /

אנכי מלרע ואם בהפסק מלעיל והעמדות
בראשית ג טעם בלא הפסק מלעיל / כמו כי
בראשית ג עירום אנכי / ובמסורת שמנה בטעם מלעיל כי
שמות ד שמואל א י א עירום אנכי / לא איש דברים אנכי / הלא בן ימיני
שפטים יז שמואל א ל אנכי / ויאמר אלי לוי אנכי / נער מצרי אנכי /
שמואל ב נחמיה ירמיה ג הראש כלב אנכי / כי בוקר אנכי / וגאלתיך
אנכי / וכל אתנח וסוף פסוק וזקף כולהם מלעיל /
בר מן חד נמצא באתנח מלרע תף אנכי ולא
עוז לי /

אנחנו או נחנו או אנו / כי נמצא במקרא
ירמיה מב אשר אנו שולחים אותך בכתוב /
ובמשנה הרגיל בו הרבה והוא כנוי המדברים בעדם

הפועלים או הפעולים בלי זכר הפועל / כי כנוי
הפעולים עם זכר הפועל אותנו עם נון וו רפה
בהתחבר עם הפועלים והשמות /

בל בלי לא יקבצו כלשון רבים ולא יתחברו
לכנוים /

בלתי היוד בבלתי נוספת ולא מצאתהו
בלתה / וכבוי מלה בלתי / בלתך /
בלתו הכולי /

בלעדי היוד לרבים ולא נמצא כלשון יחיד /
ועם הכנוים בלעדיך / בלעדי
בראשית יד בלעדיו כולו / בלעדי רק אשר אכלו הנערים היוד
ישעיה ב גם כן לרבים / ובאה נראית כמו ותשופני שת /
ישעיה י ט ואורגים חורי תולתם כמו שכתבנו / תכנסה עליו
ישעיה לו מם להוספה באור הבבלעדי

בין הכנוי בינו / בינך / ביני / בינם
או בינימו / ביניכם ביוד הרבים
יהושע ג הביניו / בך ולא יהיה ביניכם ובינינו אלה /
נאמר כן ביני / ומקובץ כלשון רבות בינות
בראשית כו בינותינו / בינינו ובינך והמלה הזו כשמשמשין בה
ויקרא י בכפל / כמו בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין
יהושע כב הטהור / בינינו וביניכם / ופעמים יספיק באחד
שפטים יא כשיתחבר עם כנוי הפעולים במלה אחת / כמו יהיה
בראשית מב שומע בינותינו / כי המליץ בינותם / וכן יספיק
דברים א באחד כשיהיו שני הפעולים במלה אחת / כמו שמע
בראשית ו בין אחיכם / בין הגזרים האלה / ובין זרעך וזרעה
אחריך / מבין שני הכרובים / בין שנינו /
וכן יספיק בבין אחד אם תהיה במלה השנית לכד /
יחזקאל מד כמו בין קדש לחול / בין הבהמה הטהורה לטמאה
ויקרא יא ובין העוף הטמא לטהור / בין דם לדם בין דין לדין
ובין נגע לנגע / אבל לא יספיק בבין אחד אם
יהיה במקום הלמד / לא יאמר בין דם דם בין טהור
וטמא / תכנסה בית השמוש לתוספת באור ועמתי
כבן הצעיר כי יספיק זולתה /

גם בפתח לא יקובץ ולא יתחבר /

הן בצרי / ובסמוך בסגול כשהוא סמוך
למלה זעירא או למלה מלעיל /
איוב לא הן עתה / והתוספת הוא הנה בצרי ובדגש לעולם /
בראשית יט אבל הנה נא אדני סגול מפני הדגש אשר במלה
נא / והכנוי הנו / או הננו / הנך / הנו או הנני
שמואל א יב הנני עני כיקל ובשוא / ובדגש ובצרי אמרתי
הנני הנני אל גוי לא קורא בשמי / ובדגש גם
בראשית כב הנון השניה ובסגול הראשונה ויאמר הנני בני /
בראשית כז ויאמר הנני כי אתה קראת לי / ובמסורת עליהם שנים
ירמיה ג דגושים / הננו אתנו לך / הננו בידך /
שמואל ב ה הננו עצמך ובשרך אנחנו קל ובשוא / או הננו
במדבר יד בדגש שני הנונין ובסגול הראשונה / הננו ועלינו /
בראשית מד הננו עבדים לאדוני / הננו לך לעבדים /
ובמסורת שלשה דגושים ורפה הנון הראשונה /
איוב לח ויאמרו לך הננו / הנה / הנך בצרי / או בקמץ
בראשית יז הנך הרה / הנם / הנכם / הנן / הנכן /

הנה בצרי ומלעיל והנון בדגש ואין בו קבוץ וכנוי׳

הא אין בו כנוי׳

הנא כנוי לנסתר הפועל ולפעול בלי זכר הפועל כי לפעול עם זכר הפועל אותו אותה או נון ונו דגושת ובשורק׳ או נו לבדה כחלם מחוברים בשמות ובפעלים׳ ופעמים עם הנון והוו בקמץ ובחולם עונותיו ילכדנו את הרשע׳ וקבנו לי משם׳ ולנקבה

היא ותכנס עליהם הא הידיעה פתוחה האיש ההוא׳ כן הארץ ההיא׳ יצא אשור׳ והוו בשוא או בקמץ והוא׳ והיא׳ והיא׳ ותהיא׳ אבל אותיות בכלם לא יכנסו עליהם כי בענין אחד ישמשו במו שאנו עתידים לבאר׳ והשין תכנס עליהם והיא בסגול שהוא׳ שהיא׳ ובא אחד בשוא שהוא עמל׳

הם בצרי כנוי לפעלים הנסתרים ולפעולים בלי זכר הפעל׳ כי עם זכר הפועל יאמר אותם׳ וכן לפעולים כהתחבר בפעלים ובשמות ובמלים ואז תהיה הוא כסגול או בם לבדה׳ ובא הם לפעולים בלי התחבר בא המלאך עד הם ולא שב׳ ובתוספת הא קמה בצרי המה מי מריבה׳ והמם בדגש לשאת אותו בהמה׳ כי בהמה שמן חלקו׳ ואין מקבה להמה׳ ואותיות השמוש קמוצות׳ ולנקבות׳

הן ובתוספת הא הנה בצרי ומלעיל והנון בדגש׳ ופעמים גם בנון לזכרים הלהן תשברנה׳ והנה באו עד תוך הבית לוקחי חטים׳ דרך הנה פניהם׳ ובא לנקבות גבם ששים המה מלכות וכלם בצרי הם׳ המה׳ הן׳ הנה׳ וכל להן הוא בסגול בלשון הקדש ובלשון ארמי הוא בצרי׳ כהן הם שמנה עשר המשה עשר מהם בצרי אשר ישב כהן לוט׳ אשר עבדתי אותך בהן׳ תפצל בהן׳ אשר יכך בהן׳ וחברו אשר יכך בהן׳ לנתר בהן׳ אשר בהן הנגע׳ והקעו בהן׳ ותנו בהן אש׳ איש מחתתו ויתנו בהן אש׳ אשר צתה בוטה בהן׳ מקול פרש ורומה קשת׳ תנו ציץ למואב כי נצא תצא׳ ושנים בפסוק אחד ארץ לא ישב בהן כל איש ולא יעבור בהן בן אדם׳ ושלשה בסגול בגדיהם אשר ישרתו בהן׳ ולכל בהן חיי רוחי׳ ויבאו פלשתים וישבו בהן׳ ועם הכף ולא יעשה כהן כסגול וכן הם כשיבואו עליו אותיות השמוש כמו כלם הוא בסגול ברוב ועם הוא והוו והשין והכף בצרי׳ כימים ההם׳ אתה והם׳ שהם והזהב׳ ויוסף ה׳ אלהיך אל העם כהם וכהם׳ ואחד בא עם הכף בסגול לבלתי עשות כהם׳ והמסורת לית כותיה סגול׳ וכן עם בלם בסגול׳ בכם׳ לכם׳ מכם׳ והכף בצרי כבם אדבקה ובכלם אותיות כלב שיכנסו עליהם קמוצות׳ כהם׳ להם׳ בהם׳ ולא יבואו בשוא לעולם וכשתכנס עליהן הוו פעם בשוא פעם בקמץ׳ אתה והם ואהרן ותלתו׳ והא הידיעה תכנס עליהן קמוצה׳ כמו בימים ההם תולתו׳ והמם בצרי מהם׳ והשין בסגול שהם ובא אחד בשוא שהם כהמה׳

זה בסגול׳ או זו בשורק לזכר׳ וזו בחולם או זאת לנקבה׳ ולשמחה מה זה עשה׳ כל זו נסיתי בחכמה׳ זה מתת אלהים׳ הלא זה העיר׳ כי כזה וכזה תאכל החרב׳ ונכתב בזו כשנים קמית זו לעם בארץ מצרים׳ ועדותי זו אלמדם׳ ופעמים זו בחולם לזכר׳ זו לעם בארץ מצרים׳ ויתכן לפרש גם הוא לנקבה׳ ויבאו עליהם אותיות השמוש בקמץ ושחטתם בזה ואכלתם׳ ובזה הנערה באה אל המלך׳ כזה וכזה תאכל החרב׳ הלוא לזה יענו במחולות׳ ובחנוני נא בזאת׳ כזאת וכזאת יעץ אחיתופל׳ אי לזאת אסלח לך׳ ובשוא ולאביו שלח כזאת׳ לזאת יקרא אשה׳ בזאת יבא אהרן אל הקדש

זולת בפתח׳ או ביוד נוספת זולתי בקמץ׳ והכנוי זולתו׳ זולתך׳ זולתי׳ זולתם וכולי׳

יש בצרי׳ ואף על פי שהוא שם במו שכתבנו אותו עם השמות פעמים פירושו בענין הן׳ ואם במקף וסמוך למלה זעירא או למלה מלעיל בסגול׳ כי יש לעץ תקוה׳ יש לנו׳ יש חבל׳ והכנוי ישנו בסגול או ישו בצרי או ישו בשוא והוא הנכון כפלם כמו כי בן ישש בגזרה אחת׳ ומשקל אחר ישך׳ או ישי בצרי או ישני׳ ישם או ישם בשוא׳ ישכם בסגול׳ או בחירק היוד היש כם אוהבים׳

כן בצרי׳ ובמקף ובסמוך למלה זעירא בסגול ואין בו קבוץ וכנוי׳ ובאו אותיות השמוש לכן׳ ובכן ראיתי׳

כל בחולם׳ ובמקף בקמץ חטף׳ ושנים הם בקמץ בלא מקף כל עצמותי תאמרנה׳ כל אחי רש שנאהו׳ הכנוים כלו׳ כלך׳ כלי׳ כלה׳ כלך בצרי׳ נמוג פלשת כלך׳ או בקמץ כי עלית כלך לגגות ובבקצת ספרים הוא בצרי׳ כלך יפה בקמץ׳ ואם הוא חרבים עוד והוא בפתח כקוץ מנד כלהם׳ כלכם׳ כלנו׳ כלן׳ או כלנה׳ ועם הא הרבות עוד הקודם לנון קצב אחד לכלהנה׳ ואף על פי שהוא שם כתבנו אותו בכלל הבילים לפי שכתוב לא יבא אלא על ידי צרוף כמו המלך׳

כמו וכמו השחר עלה׳ ורבו כמו רבו׳ כמוני׳ כמוך׳ כמוהו׳ כמוהם׳ כמוכם׳ כמונו׳ כמוה׳ כמוהן׳ כמוכן׳

לו לולי׳ לא אין בהם קבוץ וכנוי׳

לן בפתח לזכר ולנקבה׳ ובתוספת הא לזכר להה׳ ולנקבה להו׳

מו הוא כנוי הנסתרים בהתחבר עם הפעלים והשמות והמלים · חמת למו · מפשע עמי נגע למו · יאחזמו רעד · תבלעמו ארץ · שיתמו נדיבמו וגו׳ · כל נסכמו · ובא בשורק תחת חולם במלת תהומות יכסימו · ואמרו כי בא כן לית עם השורק אשר ביוד · ויש מו כנוי היחיד הנסתר כי יסכון עלימו משכיל · וימטר עלימו בלחומו · כי דמם הוא כמו שהתבנו יש בו סימן רבים וסימן יחיד כי המם סימן הרבים הנסתרים והוו סימן היחיד הנסתר · לפיכך יבוא על הרבים ועל היחיד ויתחבר שניהם בכנוי הרבים · כי ידבר עליהם בכלל ופרט · וכן על היחיד פעמים ·

מי מתי מה אין בהם קמץ וכנוי · ומה בקמץ · ובמקף בפתח כמו מה פרצת עליך · מה בצע · מה דברי והוא בסגול על פי המסורת בארבעה ועשרים בקובות על החית ועל העין בסגול · זולתי שבעה בקומות חמשה קמצין ושנים פתחין · מה עבדי · כי מה עבדך · ואמרתם על מה · ומה חשחן · ותאמר ליה מה עבדת · ושנים פתחין מה חטאתי · מה חפצו · וכן הוא פתח לעולם עם הא ועם היא · תכנסו הבית והכף על מה בפתח עם הדגש ולא לחסרון הא הידיעה במה אדע · כמה ימי שני חייך · כמה ימרוהו במדבר · וכן בשוא במה שיהיה אחריו · וכאשר תכנס עליו הלמד גם כן בדגש אלא שהוא מלעיל והוא כלו קמץ · למה חרה לך · ולמה נפלו פניך · למה לי חיים · וכשיחיה על אהע יהיה מלרע ורפה · למה אמרת אחותי היא · למה העליתני · אלי אלי למה עזבתני · למה הערת העביד · ובאו כדגש וכלעיל על האלף ועל הוא · למה אככה · למה אירא בימי רע · למה היה כאבי נצח · למה זנחתני · למה הציתו עבדיך · ובא רפה ומלרע זולתי על אות גרונית · למה שכחתני · למה זנחתני · ובא רפה ומלעיל למה שמתני למפגע לך · וכשתכנס הלמד על מה שהוא בסגול הוא ברפה ומלעיל · למה תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ירע לבבך ·

מן ובתוספת יוד והנון בצרי · סורו מני דרך הטו מני אורח · ובחירק והנון מני אפרים ודגשות הנון באלה מפני חטיפות המלה כי לא יתכן בבלי דגש אם לא יולד נח בין המם והנון · והכנוי יש בשני במין ממנו · ממני · ובכם אחת לבדה שעו מני אמרר בבכי · ממך · ובכם אחת מכם · מכם · והמדברים בעדם ממנו · והנון בדגש כמו לנסתר לחסרון מן · והענין מבדיל בין ... וסתג לקבוע נספלי אנשי מדברים בעדם לנסתר · ... בן ... קטן הלכים ובא עם הנסתר בכם ... אחת לבדה ... הכנוי · בהא ה מאויבים מנהו הכם בחירק והנון בסגול ·

ובא הכם בסגול והנון בשוא והוא מוקל ותקח אזני שמץ מנהו ·

נא אין בו קבוץ וכנוי · וכן **עתה** העין בפתח והוא מלרע · ואם בהפסק מלעיל ·

עם עמו · עמך · בשוא הכם וקמץ הכף · ובהפסק בקמץ הכם ושוא הכף · ובא גם בלא הפסק והנה אנכי עמך · וכן לנקבה עמך · לכן ישכב עמך הלילה · והדגש לחסרון כם הכפל · ונמצאנו לכנוי המדבר בעדו עמדי · לא נודע אם יעשו מכמו שאר הבנינים ·

עוד בא עמו כנוי המדבר וכנוי הנסתר והנסתרות כמו · עודני · עודנו · עודנה · ולנקבה הנמצאת בקמץ הדלית ובשוא הכף עודך מדברת שם עם המלך ·

פן בסגול ·

פה אין בהם קבוץ וכנוי · ומתנה בלשון זכר גם **פעם** כלו פתח ובקבוץ בלשון נקבה · יחד · פעמים · הפעם הזה · זאת **רק** בפתח · הפעם **תוך** תוכו · תוכך · תוכי · תוכם · תוככם · תוכנו · תוכה · תוכך · תוכן או תוכנה · ועם הא הנקבות הקודם לנון ושבות שביתיך בתוכנה · והנכון כי הוא מלה מורכבת מן יתירה ורבות · והסבים על תוך אות השמש הוא תוספת באמר כי ספיק בו לתה · ויש מלות שלא מצאנום ובלתי אותיות בכלם ולא נשתמש בלתם · כמו

בגלל בעבור למען כלו פתוח · ואותיות בכלם ישמשו בפעלים ובשמות כאשר הודעתיך בשער הראשון בשלמים · גם ישמשו במלות לבדם עם הכנויים ·

הבית באמרך בו · בי · בך בשוא הבית וקמץ וכף · או בך בהפסק בקמץ הבית ובשוא הכף · ובא בלא הפסק בקמץ ישבחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עליבו · בך בחר יי אלהיך להיות לו לעם סגלה · בנו · בך · בהן · בכן · בכלם הבית בקמץ במקום שוא · ויש מלות נוספות עם הבית והם בו · ודי · כי תלך במו אש לא תכוה ולהבה לא תבער בך · והוא כמו באש · כדי שופר שמר והאח כמו בשופר · וכן עם הכם כדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו כמו בחדש ובשבת בו אין המלות בהם צורך ענין · ויש לומר כי יש בהן צורך ענין כי באו להגדלת הדבר ולהתמדתו ·

והכף לא תשמש במלה לבדה · כי אם בכם את עמת · והוא כמו שוכתו כמהו כמוך וגו׳ ·

והלמד

והלמד · לו · לי · לְךָ הלמד בשוא והכף
בקמץ או לךָ בהפסק הלמד בקמץ
והכף בשוא · וכן בא בשלש מקומות וסימניהון
דניאל ז אֲכַל מַלְכָּא בְּסַלָּא סימן אֲכַל · וְאָכְלַת אֶת־כָּל־
דברים יז הָעַמִּים · מַלְכָּא · אָשִׂימָה עָלַי מֶלֶךְ · כְּסַלָּא
דברים כו וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא · וכלם אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ ·
בראשית ג וכא בזקף בקמץ הכף מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵרוֹם אָתָּה ·
במדבר כב שמות לד וַתֹּאמֶר לְבִלְעָם מֶה עָשִׂיתִי לְךָ · וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה
דברים כח ... לָךְ · בְּרָכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ · אַטִּיף לְךָ לַיַּיִן וְלַשֵּׁכָר ·
ואחרים זולתם כמו שכתובין במסרה · לָהֶם ·
לָכֶם · לָנוּ · לָהּ · לָהֶן · לָכֶן · ובתוספת הא
יחזקאל יג וּנְפָשׁוֹת לְכֶנָה תְחַיֶּינָה · ויש אומרים כי למד נוסף
שמואל ב ג דה״א ג כלמד הָרְגוּ לְאַבְנֵר · הַשְּׁלִישִׁי לְאַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה ·
והנכון שהם מורות על עצם הדבר כמו מלת את ·
וכאלו אמרו הרגו את אבנר · והשלישי אבשלום
כי כל אותיות בכל״ם בורת הדרך שיסמכו עליהם
ת׳ יט״ם המלים · כמו כָל חוֹסֵי בָךְ שהוא כמו חוסיך · ויש
אומרים שלא יאמר חוסיך כי אם חוסי בך · חוסים
שמואל ב א הושע ז בך · הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ · כמו הָרֵי גִלְבֹּעַ · חֲמַת מִיָּיִן ·
ישעיה כח כמו חֲמַת יָיִן · גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם ·
תהלים ישעיה נו שופטים ח עֹבְרֵי בְּעֵמֶק הַבָּכָא · אֹהֲבֵי לָנוּם · דֶּרֶךְ הַשְּׁכוּנֵי
ירמיה כג יחזקאל יג בָאֳהָלִים · הַאֱלֹהֵי מִקָּרֹב אָנִי · לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם ·
קהלת יא מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ · וכן בא הסמוך על מלת שם ·
איוב יח ישעיה ח וְזֶה מְקוֹם לֹא יָדַע אֵל · וּמָשׁוֹשׁ אֶת רְצִין ·
בראשית לט מְקוֹם אֲשֶׁר אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים · ואחרים זולתם ·
והנה האותיות יעמדו במקום עצם הדבר ויסמכו
המלים עליהם בין ותדע · והמם ששמשת בין
הזכר ונקבתו ·

דורשי תמיד עד לא יחטא
שמן ודבש אניקהו ·

הן בכתב הן במבטא ·
אשכיעהו כליות חטה ·

אשר למד ותורה לו לקנין
כמו חורש אשר ינהג שורים

ולא למד יסוד דקדוק ולא בן
קנו סבלי מלמד והדבן ·

הוי כל צמא ללמוד תקום
ובלולי כל הדקדוקים
יבא יחזה בספר זה
דינים ודברים עתיקים
חבר הרד״ק במאד נצדק
נהג מנהג הותיקים
עוד כמוהו אליהו
לוי אביר המדקדקים
הוסיף עוד מעט רב טובו
הגהות דברי צדיקים
הרבים אותם בין הדבקים
קרא הוא להם נימוקים
אדם בלתם לא נחשבו הם
לא בדקדוק לא בפסוקים
כל הקורא אמן יענה
יודה כי כלו ממתקים
נעתיר לאל צור ישראל
לנו גואל מהר יקים
אליהו המדקדק הוא
לפרש הכל שריד וקים

כאשר ראה החכם רבי שלמה בן החכם השלם הה״ר מזל טוב זלה״ה גדל הספר ופרי מהללו וישא משלו ויהללהו כרב גדלו

זה ספר תולדות לשון הקדש הלא הוא מכתם לדוד רביד כרוזי מושכים בשבט סופר מתן אמרי שפר לבושי מכלול כלו מחמדים ידבר עדים לשונו חרב פיפיות בחכמה ותושיות מגדל בנוי לתלפיות צופה מראש הומיות קולו כקול חיות מיושב כיות ברמה נשמע קולו ממעונות אריות פוס ממלל דברבן בית תלמוד ודרכן להסיר חורש אז המבטא ולסלק מסלת המקרא מאבן הספות לדעת ולעות את יעף ועיף דבר יי׳ לשמוע כלמודים ליהודים היתה אורה תפלות הגיונו חם כריו קדם הלולים פרי עץ הדר הדר באילני שוכי כתבי הקדש משנה לשנה מים פיים גדולו ועל יובל ישלח שרשיו אמריו ושבעותיו וחרסיו וסלוחותיו תעו במדבר ג״והם ע״ר ועזר נ״נעו אב למקרא ואם למסורת משמרת טעמי התורה ודקדוקים בכלל ופרט פורט על פי הנבל והמנוין כדוד תמב לו כלי שיר המעלות והגיון לשמוע בקול תודה לתורה ולתעודה יתנה בבקורי יי׳ משמחי לב כעלה ביהודה וישראל משיב לכל מוחל אמרים אמת יהגה חכו ממתקים לו ידי ושם במחנה המדקדקים וחכמותיו מזן אל זן מפיקים חהב מעליהם מריקים ובסרה החכמים קמה ים לו כמח עשה קמח ועליו יאמרו המושלים בחידה ומדה אם אין קמח אין תורה

קִרְיַת סֵפֶר שֵׁבֶט סוֹפֵר אִמְרֵי שֶׁפֶר בּוֹ וַעֲטָרָה׃
וּלְשׁוֹן כְּתָבֵי קֹדֶשׁ הַיּוֹם מַגִּיד מִשְׁנֶה תּוֹךְ עַם נִבְרָא׃
אֵם מִצְיוֹן תֵּצֵא תוֹרָה מִכְלַל יֹפִי לוֹ בַּחֲבוּרָה׃
הוּא רֹאשׁ פִּנָּה לְשָׂפַת קֹדֶשׁ מוֹסְדוֹת הֵיכָל מִצְוָה בָּרָה׃
מִגְדָּל בָּנוּי הוּא בִּסְפָרִים גַּם בֵּית מִדּוֹת מָלֵא אוֹרָה׃
וּבְיַד חוֹרֵשׁ טַעֲמֵי תוֹרָה מִלְּמַד הַדָּרְבָן עַל הַיְשָׁרָה׃
לֹא יִנָּקֵשׁ מִפַּח מוֹקֵשׁ בִּכְתִיב מִכְלוֹל מִשְׁנֶה מִקְרָא׃
מוֹרֶה דְבָרָיו נְבִיא תוֹרָה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֵל נוֹרָא׃
וּבְצִלּוֹ הָסֵר תּוֹפֵף תִּבְחַר בֶּן אָדָם מוֹר אַלִּים מוֹרָה׃
כִּי מַעֲרָכוֹת דִּקְדּוּק יִשָּׁחֵר קוֹלֵעַ בַּשֵּׁם עַל שַׂעֲרָה׃
וּבְשׁוֹט לָשׁוֹן הוּא לִגְבוּרָה לִמְשִׁיבֵי מִלְ׳ חַכְמָה שְׂעָרָה׃
קָמָה יֵשׁ לוֹ בַּעַל וּמוֹת נִיב יִשְׁתַּחֲווּ לָהּ אַנְשֵׁי מִשְׂרָה׃
בִּסְפִירָה אִם תֵּת עֲשׂוֹת צֶמַח סֹלֶת קֶמַח פַּת נִבְרָרָה׃
עַל כֵּן יֵאָמֵר מוֹשֵׁל וּמָשָׁל לוֹ אִם אֵין ק׳ מַח אֵין תּוֹרָה׃

תם

נדפס על ידי יקותיאל ... בבית ר׳ יואל ... בשנת הש״ה לפ״ק

36/1

To Aquarius

re: O/N 11/3

These 2 books were unfortunately mixed up again, with the result that each spine bears the title of the other. fortunately both fit into the slipcase you made. It will be all right now if you can swap the titling on both spines. I hope this can be done.

Pauline.

Spine should read:

MICHLOL

Venice 1545

O/N 11/3

The first book MICHLOL, Venice, 1545 should have been bound separately into the swapped covers.

2nd book, Drashot Hatorah, Padua, 1567, is F.L. a slipcase.